NEA «REGELE FERDINAND I»

OCUMENTELE
OLDOVENEȘTI

înainte de

ȘTEFAN CEL MARE

publicate de

MIHAI COSTĂCHESCU
profesor la Liceul Național din Iași

VOLUMUL I

DOCUMENTE INTERNE

Urice (Ispisoace), Surete, Regeste, Traduceri

1374-1437

IAŞI * «VIAŢA ROMÂNEASCĂ» S. A. * 1931

FUNDAȚIUNEA «REGELE FERDINAND I»

DOCUMENTELE MOLDOVENEȘTI

înainte de

ȘTEFAN CEL MARE

publicate de

MIHAI COSTĂCHESCU
profesor la Liceul Național din Iași

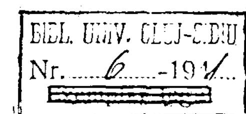
VOLUMUL I

DOCUMENTE INTERNE

Urice, (Ispisoace), Surete, Regeste, Traduceri

1374-1437

IAȘI * «VIAȚA ROMÂNEASCĂ» S. A. * 1931

BIBL. UNIV. CLUJ-SIBIU
Nr. 6 -19

ÎNCHINARE LUI

ALEXANDRU CEL BUN,

DOMNUL MOLDOVEI, DIN MUNTE PÂNĂ ÎN NISTRU ŞI MARE,

LA ÎNPLINIREA A 500 DE ANI DELA MOARTEA SA,

ŞI ÎNTREGITORULUI HOTARELOR NAŢIONALE,

REGELUI TUTUROR ROMÂNILOR,

FERDINAND I.

PREFAŢĂ

Sânt mulţi ani, încă de prin 1912, de când am început să adun, pentru o altă lucrare, documente slavone române. Interesându-mă la început din punctul de vedere al limbii, am început a vedea în ele tot altfel de lucruri şi cu toate că preocuparea de formă nu m'a părăsit niciodată, dar a biruit interesul de fond. Acest interes pentru ele a crescut din ce în ce mai mult. Acolo unde alţii nu văd decât un *terfelog* de piele scrisă, cu rândurile şterse de vechime, mie îmi apare vedenia unei lumi întregi, cu oameni aprigi, mânaţi de nevoile zilelor de atunci, de lupte între ei, pentru ocine mai ales, de înălţări şi scoborîri de neamuri, după cum hotăra soarta, pururi schimbătoare, ca şi Domniile de atunci.

In urma publicaţiei lui I. Bogdan, din 1913, Documentele lui Ştefan cel Mare, preocupările mele s'au îndreptat mai ales asupra Moldovei şi aici râvna mea s'a oprit mai ales înainte de Ştefan cel Mare şi asupra veacului al XVI-lea.

Am cules deci documentele înainte de Ştefan cel Mare, din toate părţile, din toate publicaţiile, urmărind, de multe ori, un uric vechiu ani întregi, până să capăt o fotografie sau o cópie. Şi sânt puţine cazurile când n'am izbutit. Ades pe lângă cópii am luat şi fotografii, cari totdeauna mi-au fost foarte folositoare, mai ales asupra locurilor defecte din urice, unde controlul trebuie făcut de multe ori, când sânt îndoeli în ce priveşte citirea.

Numărul acestor documente nu este prea mare. Cu toată strădania cuiva de a le urmări şi descoperi, numărul celor interne şi externe se urcă la aproximativ 400. Nu cred că numărul celor existente, dar nedescoperite încă, să fie mai mare decât 10-20. Multe s'au pierdut în cumplitele vremi ale trecutului, cum se pomeneşte de nenumărate ori în documentele de mai târziu. Nu puţine s'au înstrăinat cine ştie unde, chiar în veacul al XIX-lea, aproape de timpurile noastre. Multe au luat drumul Rusiei. Iar în timpul războiului ultim s'a crezut că se pune în mai multă sigu-

ranţă, trimiţând în această ţară întregul depozit de documente, adunate zeci de ani, cu o râvnă, cum aproape nu se mai întâlneşte astăzi, printre care mai ales pe cele nepreţuite ca număr şi valoare dela Academia Română şi dela Arhivele Statului din Bucureşti.

Vorbind azi de documentele slavone moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare mai toate sânt în Rusia.

Şi e de mirare cum de s'au pierdut de pela 1860-1890 încoace aproape toate uricele mănăstirilor bucovinene, care se pare că erau la locurile lor, când le-a studiat istoricul bucovinean Wickenhauser.

Numai unele de la Moldoviţa erau la Academia Română.

De pela 1923 le aveam gata, ca pentru tipar, fără a şti de le voiu tipări sau nu, cu toate că-mi dădeam seama de valoarea lor, pentru istoria Moldovei, dela sfârşitul veacului al XIV-lea şi începutul celui de al XV-lea.

Deocamdată, credeam că-mi pot fi folositoare mie, pentru unele lucrări de care îmi legasem gândurile.

Alţii înainte de mine se gândiseră la publicarea lor.

Aceasta era una din preocupările de seamă ale Comisiei istorice româneşti. Răposatul profesor de filologie slavă dela universitatea din Bucureşti, I. Bogdan, după publicarea documentelor lui Ştefan cel Mare, avea ca plan principal şi publicarea documentelor moldoveneşti înainte de 1457, cum se vede din materialul adunat în ms 126, dăruit de el Academiei Române. Moartea a pus sfârşit acestui plan frumos. Nu odată acest material al lui I. Bogdan mi-a fost de mare folos, pentru complectarea unor numere, mai ales între cele externe, din documentele ce dau la lumină, cum se va vedea pentru fiecare la locul său, în această publicaţie.

Dintre documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare multe au fost publicate şi aiurea. Merită toată lauda lucrul celor ce au ostenit, pentru acelaş scop ca şi mine, osteneală meritorie, care şi-a avut rezultatul său în adâncirea problemelor noastre istorice.

Dela început chiar am plecat dela folosirea acestui material, pe care l-am cules întreg, pe care oridecâte ori am putut l-am colaţionat şi complectat, pe unde era defectuos, cu originalele şi ades cu fotografii foarte bune, luate de pe aceste originale.

Intemeindu-se Fundaţiunea „Regele Ferdinand I", al cărei scop este şi încurajarea cercetărilor ştiinţifice, consacrate cunoaşterei României, m'am adresat acestei instituţiuni, cu gândul ca luându-şi asupra sa sarcina materială, documentele moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare ar putea apărea la împlinirea a 500 de ani, dela moartea lui Alexandru cel Bun şi ar fi şi o publicaţie de omagiu

marelui şi bunului Domn organizator al Moldovei, dela începutul veacului al XV-lea.

Comitetul Fundaţiunei, în şedinţa dela 16 Mai1930, luând în considerare cererea mea, în urma recomandării marelui cărturar şi istoric, domnul N. Iorga şi după referatul domnului profesor Silviu Dragomir, din Cluj, a aprobat-o şi datorită acestui sprijin aceste documente sânt publicate.

Pentru cei ce se interesează, dau o scurtă lămurire asupra locurilor unde se află aceste documente. Vorbesc despre cele originale. Cel mai mare număr se află la Arhivele Statului din Bucureşti, 62, cele mai multe provenite dela Mănăstirea Neamţului, câteva dela Mănăstirea Bistriţa, Probota sau Episcopia de Huşi. La Academia Română din Bucureşti sânt 60, provenite prin dăruire sau cumpărare dela diferite persoane. La Arhivele Statului din Iaşi sânt 3, găsite, pe cât ştiu, la arderea palatului administrativ din Iaşi, în 1880. La Arhiva Sfântului Spiridon din Iaşi, 5, la Muzeul Municipal din Iaşi 3, la Muzeul de pe lângă Arhivele Statului din Bucureşti 2, provenite din o arhivă particulară, la Direcţia fondului religionar din Cernăuţi 2, la biblioteca Universităţii din Iaşi, Cluj, Muzeul din Fălticeni, Mănăstirea Suceviţa, din Bucovina câte 1. In Arhiva ministerului de externe din Moscova sânt 32. Unele din aceste vorbesc de satele lui popa Iuga şi ale fiului său Mihul logofătul şi sânt provenite probabil din Polonia, unde vor fi rămas când cu fuga Mihului, la venirea lui Ştefan cel Mare. La Muzeul Rumianţev din Moscova sânt 6, provenite nu ştiu cum, din Bucovina, mai ales dela Mănăstirea Moldoviţa. La Societatea de istorie şi antichităţi ruseşti dela Odesa sânt 2, duse din Moldova de peste Prut [1].

Dintre particulari, cel mai mare număr de originale îl are domnul Ghibănescu din Iaşi, 5, căpătate în alergările sale neostenite după documente, cari îi îmbogăţesc frumoasa colecţie. In Arhiva Roznovanilor dela Stânca-Roznovanu, Iaşi, sânt 5. La domnul Ionescu-Dolj, preşedinte la Consiliul legislativ din Bucureşti, la G. Tutoveanu, din Grumezoaea, Fălciu, la domnul M. Cogălniceanu din Bucureşti, la răzeşii dela Războeni, Neamţ, în Arhiva Leon Ghica-Dumbrăveni, Botoşani, la doamna Antoniu, din Peatra Neamţ, la domnul Sever Zotta, din Iaşi, la domnul Ventura, din Botoşani, la doamna Dediu, Stolnicenii-Prăjescu, lângă Paşcani, la răzeşul

---

1 In Moscova sânt azi înstrăinate cine ştie pentru câtă vreme toate uricele dela Arhivele Statului din Bucureşti, Iaşi şi Academia Română, cu excepţia a 7, care se găsesc la această instituţie de pe urmă.

Stavarache, Grajduri-Vasluiu, la domnul Alexandru Cantacuzino-Paşcano, la răzeşul Iordache Berilă, din Boşoteni, Bacău, câte 1.

Din nefericire, nu toate documentele au ajuns la noi în originale, ci unele numai în còpii, surete sau regeste. Intre acestea cele mai multe se află la Arhivele Statului din Iaşi, unde am aflat 26, la Academia Română 14, la Arhivele Statului din Bucureşti 6, din care 3 în Condica Asachi, 2 în Arhiva Sfântului Spiridon din Iaşi, o copie slavă şi un regest se află la mine etc. Despre alte locuri, arăt pentru fiecare număr la rândul său.

Nu pot trece cu vederea bogata colecţie de fotografii de documente dela Academia Română, unde se găsesc aproape toate cele din Arhiva Ministerului de externe din Moscova. Asemenea foarte importante sânt planşele cu documente din I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc. Menţionez cu această ocazie şi cele vre-o 46 de fotografii, de documente slavone moldoveneşti, înainte de Ştefan cel Mare, din colecţia mea.

In darea de seamă de mai sus nu intră documentele externe, despre care voiu vorbi la locul cuvenit.

In ce priveşte procedarea mea ea e următoarea. Am dat, unde am putut, documentul în original, însoţit de traducere, pentru a putea fi folosit şi de cei ce nu ştiu slavoneşte. Suretele le-am dat în întregime, fiind ele însele un semn de felul de cunoaştere al limbii slavone, pentru timpul căruia ele aparţin. Pentru originale, am pus între ( ) literele scrise deasupra cuvântului, procedeu ce l-am învăţat la studiile de filologie slavă, dela universitatea din Iaşi, unde am început a învăţa descifrarea vechilor urice, iar între ⟨ ⟩ întregirile mele, unde documentul e stricat. Prescurtările le-am lăsat aşa, cum sânt în document. Fiecare document are notiţe, în care am căutat să identific satele şi oamenii.

Incheind aceste rânduri, nu pot să nu mă gândesc cu toată recunoştinţa şi să-i aduc aici toate mulţămirile mele întregului Comitet al Fundaţiunei „Regele Ferdinand I“, care prin ajutorul material, ce mi-a pus la îndământă a făcut cu putinţă să apară această lucrare.

MIHAI COSTĂCHESCU

Iaşi, 1931 Fevruarie 4.

BIBLIOGRAFIE ŞI PRESCURTĂRI

Acad. Rom. = Academia Română.

Akty zapad. Ross. = акты западной россіи, с.-петербургъ.

Amintire lui Ion Bianu, Bucureşti, 1916.

Anal. Acad. Rom. = Analele Academiei Române.

Ioan Antonovici, Istoria comunei Bogdana, Bârlad, 1905.

Ioan Antonovici, Documente Bârlădene, 1, Bârlad, 1911 ; 2, Bârlad, 1912 ; 3, Bârlad, 1915.

Iacov Antonovici, Documente Bârlădene 4, Bârlad, 1924.

Anuarul inst. de ist. naţ., Cluj = Anuarul Institutului de istorie naţională, publicat de Alex. Lăpĕdatu şi Ioan Lupaş, Cluj.

Z. Arbure, Basarabia = Zamfir Arbure, Basarabia în sec. XIX, Bucureşti, 1898.

Archiv. f. sl. Philologie = Archiv für slavische Philologie, Berlin.

Arhivele Basarabiei = Arhivele Basarabiei, revistă de istorie şi geografie a Moldovei dintre Prut şi Nistru, Chişinău.

Arhiva Ministerului de externe din Moscova.

Arhiva Românească (M. Kogălniceanu, ed. 2, Iaşi, 1860), 2 volume.

Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi.

Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi = Arhiva, organul Societăţii ştiinţifice şi literare din Iaşi.

Arhiv. Stat. = Arhivele Statului.

C. Aricescu, Revista istorică a Arhivelor României, 2 (1876), Bucureşti.

Teodor Bălan, Cetatea Hmielov, Cernăuţi, 1927.

G. Balş, Bisericile lui Ştefan cel Mare, în Buletinul Comisiunii monumentelor istorice, 18, 1925, Bucureşti.

G. Balş, Bisericile moldoveneşti din veacul al XVI-lea, în Buletinul Comisiunii monumentelor istorice, 21, 1928, Bucureşti.

I. Bărbulescu, Fonetica = Fonetica alfabetului cirilic în textele române, din veacul XVI şi XVII, de Ilie Bărbulescu, Bucureşti, 1904.

I. Bărbulescu, Românii faţă de Sârbi şi Bulgari, Bucureşti, 1905.

I. Bărbulescu, Relations des Roumains avec les serbes, les bulgares, les grecs et la Croatie, Iaşi, 1912.

I. Bărbulescu, Curentele literare = Curentele literare la Români, în perioada slavonismului cultural, de Ilie Bărbulescu, 1928.

Basarabia, Chişinău, 1926, = Basarabia, monografie sub îngrijirea lui Ştefan Ciobanu, Chişinău, 1926.

Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău, 1928.

I. Bianu, Insemnări istorice şi literare, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 8 (1886), secţ. ist.

I. Bianu, Documente româneşti, Bucureşti, 1907 = Documente româneşti, reproduse după originale sau după fotografii, de Ioan Bianu, partea I, tomul I, fascicola I (1576-1629), ediţiunea Academiei Române, Bucureşti, 1907.

Biblioteca Universităţii, Iaşi.

L. T. Boga, Doc. Basarabene = L. T. Boga, Documente Basarabene (extrase din revista Arhivele Basarabiei), 1 (1928), Chişinău; 2 (1928); 3 (1929); 4 (1929); 5 (1929); 6 (1929); 7 (1929); 8 (1929); 9 (1930); 10 (1930); 11 (1930).

I. Bogdan, Diploma Bârlădeană din 1134. Principatul Bârladului, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11 (1889) secţ. ist.

I. Bogdan, Cinci documente istorice = Cinci documente istorice slavo-române, din Archiva curţii imperiale dela Viena, de Ioan Bogdan, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1889), secţ. ist.

I. Bogdan, Vechile cronice mold. = Vechile cronice moldoveneşti până la Urechia, de Ioan Bogdan, Bucureşti, 1891.

I. Bogdan, Cronice inedite = Cronice inedite atingătoare de Istoria Românilor, de Ioan Bogdan, Bucureşti, 1895.

I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903), secţ. ist.

I. Bogdan, Letopiseţul lui Azarie, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 31 (1905), secţ. ist.

I. Bogdan, Relaţiile Ţării Româneşti cu Braşovul şi cu Ţara Ungurească, Bucureşti 1905.

I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti 1905 = Documente moldoveneşti din sec. XV şi XVI, în Arhivul Braşovului, de Ioan Bogdan, Bucureşti 1905, extras din Convorbiri literare 39 (1905).

I. Bogdan, Câteva observaţiuni = Câteva observaţiuni asupra îndatoririlor militare ale cnejilor şi boerilor moldoveni, în sec. XIV-XV, de Ioan Bogdan, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907), secţ. ist.

I. Bogdan, Contribuţii = Contribuţii la Istoria Moldovei între anii 1448-1458, de Ioan Bogdan, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907), secţ. ist.

I. Bogdan, Documentul Râzenilor din 1484, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 30 (1908), secţ. ist.

I. Bogdan, Inscripţiile dela Cetatea Albă = Inscripţiile dela Cetatea Albă şi stăpânirea Moldovei asupra ei, de Ioan Bogdan, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 30 (1908), secţ. ist.

I. Bogdan, D. Şt. = Documentele lui Ştefan cel Mare, publicate de Ioan Bogdan, Comisia istorică a României, 2 volume, Bucureşti, 1913.

I. Bogdan, Documente false atribuite lui Ştefan cel Mare, în Buletinul Com. Ist. 1 (1915).

I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc = Album paleografic moldovenesc, Documente din secolele al XIV-lea, al XV-lea şi al XVI-lea, adunate de Ioan Bogdan şi publicate de N. Iorga, 1926.

I. Bogdan, ms 126, Documente anteştefaniene, la Acad. Rom.

Buletinul Com. Ist. = Buletinul Comisiei istorice a României, Bucureşti.

Buletinul Ion Neculce = Ion Neculce, Buletinul Muzeului municipal, Iaşi.

Bulletin de l'institut pour l'étude de l'europe sud-orientale, publication mensuelle, dirigée par N. Iorga, G. Murgoci, V. Pârvan.

Bulletin dela section historique, publication trimestrielle, sous la rédaction de N. Iorga.

Candela (Cernăuţi) = Candela, jurnal bisericesc-literar, Cernăuţi.

Catalogul manuscriptelor româneşti, Academia Română, tom. 1, Bucureşti, 1907, 2, Bucureşti, 1913.

Cercetări ist. (Iaşi), = Cercetări istorice, revistă de istorie românească, director I. Minea, Iaşi.

Codrul Cosminului = Codrul Cosminului, Buletinul „Institutului de Istorie şi Limbă", Cernăuţi.

Columna lui Traian, revistă mensuală pentru istorie, linguistică şi psicologie poporană, de B. P. Hasdeu, Bucureşti.

Condica Asachi = Condica Asachi, la Archiv. Stat. Bucureşti.

Condica Mitropoliei Moldovei, 1818, (la Archiv. Stat. Iaşi).

Consistorul Mitropolitan din Cernăuţi.

Conv. Lit. = Convorbiri Literare, Bucureşti.

Coriolan, Petru Rareş = G. Coriolan, Petru Rareş, înainte de urcarea sa pe tron şi Petru Pribeagul, Bucureşti, 1909.

M. Costăchescu, Satul Goeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923).

M. Costăchescu, Sâneştii, Onişcanii etc., în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924).

M. Costăchescu, Satul Prigoreni, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925).

M. Costăchescu, Observări cu privire la uricele lui Iuga Vodă, în Buletinul Ion Neculce fasc. 5 (1925).

M. Costăchescu, Observări istorice cu privire la neamul lui Ştefan cel Mare, Iaşi.

M. Costăchescu, Satul Ruscani şi Găneşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927).

M. Costăchescu, Mihail dela Dorohoiu şi satele lui, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927).

M. Costăchescu, Despre neamul de boeri moldoveni Ureche, în Cercetări ist. (Iaşi) 4[1] (1928).

M. Costăchescu, Satele Bălţaţi, Codreşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929).

M. Costăchescu, Boerii moldoveni Cupcici şi satele lor, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929).

M. Costăchescu, Documente slavone moldoveneşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929).

M. Costăchescu, Satul Cristeşti, cu trupurile sale Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti, în Buletinul Ion Neculce fasc. 8 (1930).

M. Costăchescu, Satul şi târgul Telineşti, din judeţul Orheiu, Iaşi, 1930.

M. Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava şi satele lui, în Cercetări ist. (Iaşi) 5[1].

Creşterea colecţiilor Acad. Rom.

Dicţ. geogr. al jud. Iaşi = C. Chiriţa, Dicţionar geografic al judeţului Iaşi, Bucureşti, 1888.

Dicţ. geogr. al jud. Fălciu = C. Chiriţa, Dicţionar geografic al judeţului Fălciu, Iaşi, 1893.

Dicţ. geogr. al jud. Putna = Mihail Canianu şi Aureliu Candrea, Dicţionar geografic al judeţului Putna.

Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu = Moise N. Pacu, Dicţionar geografic al judeţului Covurluiu, Galaţi, 1893.

Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu = C. Chiriţa, Dicţionar geografic al judeţului Vasluiu, Bucureşti, 1889.

Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu = Nicu Filipescu-Dubău, Dicţionar geografic al judeţului Dorohoiu, Iaşi, 1891.

Dicţ. geogr. al Basarabiei = Zamfir Arbore, Dicţionarul geografic al Basarabiei, Bucureşti, 1904.

Dicț. geogr. al Bucovinei, de Grigorovița = Em. Grigorovitza, Dicționarul geografic al Bucovinei, București, 1908.

Dicț. statistic al României = Dicționarul statistic al României, întocmit pe baza rezultatelor definitive ale recensământului general al populațiunii din 19 Decembre 1912, București 1915, 2 volume.

Dan, Mănăstirea și Com. Putna = Dimitrie Dan, Mănăstirea și Comuna Putna, București, 1905.

Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuți = Dimitrie Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuți, cu apendice de documente slavone, originale și traduse și mai multe ilustrațiuni, Viena 1912.

Dan, Mănăstirea Sucevița = Dimitrie Dan, Mănăstirea Sucevița, cu anexe de documente ale Suceviței și Schitului celui Mare, București, 1923.

Direcția fond. rel. Cernăuți = Direcția fondului religionar Cernăuți.

Documente din Basarabia, adunate de Visarion Puiu ș. a., Chișinău, 1928.

Dogiel, Codex diplomaticus regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, volumul 1, Vilnae 1758.

dos. = dosarul.

ed. = ediția.

Enţiklopediia slavianskoi filologhii, (Petrograd, 1916) = енциклопедія славянской филологіи. изданіе отдѣленія русскаго языка и словесности императорской академіи наукъ, подъ редакціею орд. акад. и. в. ягича, приложеніе къ выпуску 4, $_1$ - 4, $_2$. петроградъ, 1916.

Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. = C. Erbiceanu, Istoria Mitropoliei Moldaviei și Sucevei, București, 1888.

fasc. = fascicula.

Frunzescu, Dicționar topografic = D. Frunzescu, Dicționar topografic și statistic al României, București, 1872.

Ghib. Sur. = Gh. Ghibănescu, Surete și Izvoade 1, Iași, 1906; 2, Iași, 1907; 3, Iași, 1907; 4, Iași, 1908; 5, Iași, 1908; 7, Iași, 1912; 8, Iași, 1913; 9, Iași, 1914; 10, Iași, 1915; 11, Iași, 1922; 12, Iași, 1924; 13, Huși, 1923; 14, Huși, 1925; 15, Iași, 1926; 16, Iași, 1926; 17, Huși, 1927; 18, Iași, 1927; 19, Iași, 1927; 20, Iași, 1928; 21, Iași, 1929: 22, Iași, 1929; 23, Iași, 1929; 24, Iași, 1930.

Ghib. Isp. = Gh. Ghibănescu, Ispisoace și Zapise, 1^1, Iași, 1906; 1^2, Iași, 1907; 2^1, Iași, 1909; 2^2, Iași, 1910; 3^1, Iași, 1910; 3^2, Iași, 1912; 4^1, Iași, 1914; 4^2, Iași, 1915; 5^1, Iași, 1921; 5^2, Iași, 1923.

Ghibănescu, Condica de documente.

Gh. Ghibănescu, Opt urice slavone, Iaşi, 1904.

Ghib. revista Teodor Codrescu = T. Codrescu, Revistă Istorică, scrisă de Gh. Ghibănescu 1, Iaşi, 1916, 2, Iaşi, 1916.

Gh. Ghibănescu, Din domnia lui Ştefan cel Mare, Iaşi, 1904.

C. Giurescu, Noui contribuţiuni la studiul cronicilor moldovene, Bucureşti, 1908.

C. C. Giurescu, Contribuţiuni la studiul marilor dregătorii, în secolele XIV şi XV, Vălenii-de-Munte, 1926.

C. C. Giurescu, Noi contribuţiuni la studiul marilor dregătorii, în secolele XIV şi XV, Bucureşti, 1925.

Golovaţchi, Gramotî, în Letopis arheogr. kommissii, 4, S. Peterburg (1868) = грамоты угровлахійскія и молдавскія (XV-XVI в.). (доставлены я. о. головацкимъ), în лѣтопись занятій археографической коммиссіи. 1865-1866, выпускъ четвертый, с. петербургъ, 1868.

I. Halipa, în Trudî bessar. gubern. ucen. arh. kommissii 1 = труды бессарабской губернской ученой архивной коммиссіи, кишиневъ, 1, 1900.

Hasd. Arh. Ist. = B. Petriceicu Hăjdeu, Archiva Istorică a României, 1^{1}, Bucureşti, 1865; 1^{2}, Bucureşti, 1865; 2, Bucureşti, 1865; 3, Bucureşti, 1867.

Hasd. Ist. Critică = B. P. Hasdeu, Istoria Critică a Româniloru, 1, Bucureşti, 1875.

Hasd. Cuvente = B. Petriceicu Hasdeu, Cuvente den bătrâni, 1 Bucureşti, 1878.

Hurm. Doc. = Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudoxiu de Hurmuzaki 1^{2}, (culese, adnotate şi publicate de Nic. Densuşianu şi cu apendice de documente slavone, de Emil Kałužniacki), Bucureşti, 1890.

Hurm. Doc. = Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudoxiu de Hurmuzaki, 2^{2} (culese, adnotate şi publicate de Nic. Densuşianu, cu un apendice de documente slavone, de Emil Kałužniacki), Bucureşti 1891.

Hurm. Doc = Regeste de Documente mai mult interne, pentru a servi la înţelegerea documentelor străine, ce formează volumul 11 al colecţiei Hurmuzaki, (de N. Iorga), Bucureşti, 1900.

Hurm. Doc. = Documente privitoare la Istoria Românilor, culese de Eudoxiu Hurmuzaki. Acte şi scrisori din Arhivele oraşelor ardelene (Bistriţa, Braşov, Sibiu), publicate de N. Iorga, 15^{1}, Bucureşti, 1911..

Harta Basarabiei, de Nour = Basarabia, harta etnografică, întocmită de Alexis Nour, Bucureşti.

Harta Bucovinei, de Ed. Fischer = Harta şcolară a ducatului Bucovina, de Eduard Fischer.

Harta stat. major = Harta marelui stat major al armatei, Bucureşti, 1 : 50000, 1 : 100000, 1 : 200000.

Iaţimirski, Slavianskiia i rusk. rukopisi Rumînskih bibliotek, Sanktpeterburg, 1905 = а. и. яцимирскій, славянскія и русскія рукописи румынскихъ библіотекъ, în сборникъ отдѣленія русскаго языка и словесности императорской академіи наукъ, томъ LXXIX, санктпетербургъ, 1905.

Iaţimirski, Darstveniia jalov... gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva 1907) = дарственныя, жалованныя, льготныя и подтвердительныя грамоты молдавскихъ господарей XV в., а. и. яцимирскаго, în древности труды славянской коммиссіи императорскаго московскаго археологическаго общества, томъ четвертый, выпускъ первый, москва, 1907.

N. Iorga, Studii istorice asupra Chiliei şi Cetăţii Albe, Bucureşti, 1899.

N. Iorga, Documente româneşti din Archivele Bistriţei 1, Bucureşti 1899; 2, Bucureşti, 1900.

N. Iorga, Stud. şi Doc. = N. Iorga, Studii şi Documente cu privire la Istoria Românilor, 1-2 Bucureşti, 1901; 4, Bucureşti, 1902; 5, Bucureşti, 1903; 6, Bucureşti, 1904; 7, Bucureşti, 1904; 11, Bucureşti, 1906; 16, Bucureşti, 1909; 19, Bucureşti, 1910; 21, Bucureşti, 1911; 22, Bucureşti, 1913.

N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes = N. Iorga, Geschichte des rumänischen Volkes im Rahmen seiner Staatsbildungen, Gotha, 1905.

N. Iorga, Studii şi Documente cu privire la Istoria Românilor, Constatări istorice cu privire la Viaţa agrară a Românilor, 18, Bucureşti, 1908.

N. Iorga, Istoria lui Ştefan cel Mare, Bucureşti, 1904.

N. Iorga, Observaţii de cronologie cu privire la Moldova în epoca lui Alexandru cel Bun, în Conv. Lit. 39 (1905).

N. Iorga, Inscripţii = N. Iorga, Inscripţii din Bisericile României, 1, Bucureşti, 1905; 2, Bucureşti 1908 (formează vol. 15 din Studii şi Documente cu privire la Istoria Românilor).

N. Iorga, Basarabia noastră, Vălenii-de-Munte, 1912.

N. Iorga, Stefan cel Mare şi Mănăstirea Neamţului, în Buletinul Com. mon. istorice, Bucureşti 3 1910).

N. Iorga, Contribuţii la istoria bisericei noastre, Anal. Acad. Rom. seria 2 tom. 34 (1912).

N. Iorga, Patrahirul lui Alexandru cel Bun, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 35 (1913) secţ. ist. p 343-346.

N. Iorga, Ostaşi dela Prut, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom, 36 (1913) secţ. ist.

N. Iorga, Un acte inconnu d'Alexandre-le-bon, prince de Moldavie, în Bulletin de la section historique, 1 (1914).

N. Iorga, *Două inscripţii nouă găsite la Mănăstirea Bistriţa (Neamţ)*, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom 36 (1913) secţ. ist.

N. Iorga, Neamul Agarici, Răzeşi Fălcieni şi Vasluieni, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 37 (1914) secţ. ist.

N. Iorga, Nouă documente basarabene, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 36 (1914) secţ. ist.

N. Iorga, Istoria comerţului romănesc, 1, Vălenii-de-Munte, 1915.

N. Iorga, Histoire des Roumains, Paris, 1920.

N. Iorga, Istoria Românilor în chipuri şi icoane, Craiova, 1921.

N. Iorga, Istoria lit. rom. = N. Iorga, Istoria literaturii româneşti 1, ediţia 2, Bucureşti 1925.

N. Iorga, Procesele călugărilor dela Sântilie, Anal. Acad. Rom. seria 3, tom. 4 (1925), secţ. ist.

N. Iorga, O mărturie din 1404 a celor *mai vechi „Moldoveni"*, Anal. Acad. Rom. seria 3, tom. 6, (1926) secţ. ist.

N. Iorga, Brodnicii şi Românii, Anal. Acad. Rom. seria 3, tom. 8 (1927-1928), secţ. ist.

N. Iorga, Le caractère commun des Institutions du Sud-Est de l'Europe, Paris 1929.

N. Iorga, Istoria bis. rom. = N. Iorga, Istoria bisericii româneşti şi a vieţii religioase a Românilor, 1, ediţia 2-a, Bucureşti, 1929; 2, ediţia 1, Vălenii-de-Munte, 1909.

N. Iorga, Anciens documents de droit roumain, 1, Paris, 1930.

E. Kałužniacki, Dokumenta mołdawskie i multańskie z archiwum miasta Lwowa, 1878.

E. A. Kozak, Rezultate meiner Forschungen im Kloster Sočawica, în Archiv für slavische Philologie 15.

Letopisiţile Ţării Moldovii publicate de M. Kogălniceanu, ediţiia 1, Iaşi, 1852.

Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti, 1916.

Marele dicţ. geogr. al Rom. = Marele dicţionar geografic al României, Bucureşti, 5 volume, Bucureşti, 1898-1902.

Julian Marinescu, Bogdan III cel Orb, Bucureşti, 1910.

Vartolomeiu Măzăreanu, Catastih de toate scrisorile sfintei Mănăstiri Putnii, în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna.

N. Mazere, Supliment la Harta etnografică a Transilvaniei, Iaşi, 1909.

Melchisedec, Cronica Huşilor = Melchisedek, Chronica Huşiloru şi a episcopiei cu aseminea numire, cu appendice la chronica Huşilor, Bucureşti, 1869.

Melchisedec, Cronica Romanului = Melchisedek, Chronica Romanului şi a episcopiei de Romanu, 1, Bucureşti, 1874, 2, 1875.

Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. = Melchisedec, episcopul Romanului, Notiţe istorice şi archeologice, adunate de pe la 48 mănăstiri şi biserici antice din Moldova, Bucureşti, 1885.

Melchisedec, O Visită în Bucovina, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 7 (1887) secţ. ist.

Mihályi, Diplome Maramureşene, Maramureş-Sziget, 1900.

Miletič L. şi Agura D. дакоромънитѣ и техната славянска писменость, în сборникъ за народни умотворения наука и книжнина, IX, Sofia, 1893.

I. Minea, Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, Bucureşti, 1919.

I. Minea, Informaţiile româneşti ale cronicii lui Ian Długosz, Iaşi, 1926.

St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. = St. Nicolaescu, Documente slavono-române, cu privire la relaţiile Ţării Româneşti şi Moldovei cu Ardealul în sec. XV şi XVI, Bucureşti, 1905.

G. Nicolaiasa, Chestiuni practice de cronologie românească veche, Bucureşti, 1927.

I. Nistor, Handel und Wandel in der Moldau bis zum Ende des 16. Iahrhunderts, Czernowitz, 1912.

D. Onciul, Iuga Vodă, Domn al Moldovei, Conv. Lit. 18.

D. Onciul, Chestiunea lui Iuga Vodă, Conv. Lit. 20.

D. Onciul, Originile Principatelor = Dimitrie Onciul, Originile Principatelor române, Bucureşti 1899.

D. Onciul, Datele cronicelor = Dimitrie Onciul, Datele cronicelor moldoveneşti asupra anilor de domnie ai lui Alexandru cel Bun, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 27 (1905) secţ. ist.

D. Onciul, Din Istoria României, Bucureşti, 1914.

D. Onciul, Din trecutul Bucovinei, Bucureşti, 1915.

P. P. Panaitescu, Influenţa polonă în opera şi personalitatea cronicarilor Grigore Ureche şi Miron Costin, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 4 (1925) secţ. ist.

G. Panu, Cercetări asupra soartei ţăranilor, 1[1], Bucureşti, 1910.

V. Pârvan, Alexăndrel Vodă şi Bogdan Vodă, Bucureşti, 1904.

Dr. J. L. Pič, Die rumänischen Gesetze und ihr Nexus mit dem byzantinischen und slavischen Recht, Prag, 1886.

P. Poni, Statistica răzeşilor, Bucureşti, 1921.

Orest Popescu, Câteva doc. mold. = Orest Popescu, Câteva documente moldovene, Cernăuţi 1895.

G. Popovici, Cronica lui Ureche despre ocoalele Iugaene, Conv. Lit. 24.

G. Popovici, Runc, Conv. Lit. 25.

G. Popovici, Anul dela Martie = Gh. Popovici, Anul dela Martie în Moldova, în timpul lui Alexandru cel Bun, Conv. Lit. 39.

Revista Arhivelor, Bucureşti.

Revista din Iaşi, sub direcţia lui I. Bărbulescu, Iaşi, 1908.

Rev. Ist. = Revista Istorică, dări de seamă, documente şi notiţe, de N. Iorga, cu concursul mai multor specialişti.

Revista p. istor. arh. şi fil. = Revista pentru istorie, archeologie şi filologie, ed. de Gr. G. Tocilescu, Bucureşti.

Revista Societăţii istorico-arheologice, Chişinău.

Radu Rosetti, Despre Unguri şi episcopiile catolice din Moldova, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 27 (1905) sect. ist.

Radu Rosetti, Bohotin = Radu Rosetti, Cronica Bohotinului, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 28 (1905) secţ. ist.

Radu Rosetti, Cronica Vascanilor, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1906) secţ. ist.

Radu Rosetti, Pământul = Radu Rosetti, Pământul, sătenii şi stăpânii în Moldova, Bucureşti, 1907.

Radu Rosetti, Despre succesiunea domnilor Moldovei dintre Laţcu şi Alexandru cel Bun, Iaşi.

A. V. Sava, Documente Putnene, 1, Vrancea, Odobeşti, Câmpuri, Focşani, 1929.

I. Tanoviceanu, Formaţiunea proprietăţii fonciare în Moldova, în Prinos lui D. A. Sturdza, Bucureşti, 1903.

Ulianiţchi, Materialî = ульяницкій, матеріалы для исторіи взаимныхъ отношеній россіи, польши, молдавіи, валахіи и турціи въ XIV-XVI вв. москва 1887.

V. A. Urechia, Notiţe despre slobozii, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 9 (1887) secţ. ist.

V. A. Urechia, Biserica din Cetatea Neamţu, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1890), secţ. ist.

V. A. Urechia, Codex Bandinus, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 16 (1893-1894) secţ. ist.

Uricarul = Uricarul, 2 (publicat de T. Codrescu), Iaşi, 1889 ; 3 (ed. 2-a) Iaşi, 1892 ; 6, Iaşi, 1876 ; 7, Iaşi, 1886 ; 8, Iaşi, 1886 ; 10, Iaşi, 1888 ; 11, Iaşi, 1889 ; 14, Iaşi, 1889 ; 16, Iaşi, 1891 ; 17, Iaşi, 1891 ; 18 (documentele din acest volum sânt publicate de Gh. Ghibănescu), Iaşi, 1892 ; 19, Iaşi, 1891 ; 20, Iaşi, 1892 ; 21, Iaşi, 1892 ; 22, Iaşi, 1892 ; 23 (documentele din acest volum sânt publicate de Gh. Ghibănescu), Iaşi, 1895 ; 24, Iaşi, 1895 ; 25, Iaşi, 1895.

Venelin, Vlahobolg. gramotî = ю. венелинъ, влахо-болгарскія или дако-славянскія грамоты. с.-петербургъ, 1840.

Alex. Vitencu, Vechi Documente Moldoveneşti, Cernăuţi, 1925.

Alex. Vitencu, Documente Moldoveneşti din Bucovina, Cernăuţi, 1929.

I. Vlădescu, Isvoarele Istoriei Românilor, 1, Bucureşti.

I. Vlădescu, Inceputul anului în cronicile moldoveneşti până la Ureche, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 4 (1925), secţ. ist.

Wick.=Fr. A. Wickenhauser, Die Urkunden des Klosters Moldowiza, Wien, 1862.

Fr. A. Wickenhauser, Bochotin oder Geschichte der Stadt Cernäuz und ihrer Umgegend, I Heft, Wien, 1874.

Fr. A. Wickenhauser, Geschichte und Urkunden des Klosters Solka, Czernowitz, 1877.

Fr. A. Wickenhauser, Geschichte der Klöster Homor, Sct. Onufri, Horodnik und Petrauz, Czernowitz, 1881.

Fr. A. Wickenhauser, Geschichte der Klöster Woronetz und Putna, Czernowitz, 1886.

Fr. A. Wickenhauser, Geschichte des Bistums Radauz und des Klosters Gross-Skit, Czernowitz, 1890.

A. D. Xenopol, volumul 2 şi 3, ed. 2 şi 3, Bucureşti.

Zapiski odessk. obşt. = записки одесскаго общества исторіи и древностей россійскихъ.

S. Zotta, Arhiva genealogică, Iaşi, 1912-1913.

S. Zotta, O mănăstire dispărută, Chişinău, 1924.

S. Zotta, Semi-mileniul unui document dela Alexandru cel Bun şi al satelor Bănila moldovenească şi Igeştii din Bucovina (1428-1928), în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929).

CUPRINSUL

Pag.

DOCUMENTE MOLDOVENEŞTI

(1374 – 1457).

1.

Bârlad, 1374 Iunie 3.

Iurg Koriatovici Voevod dăruieşte lui Iacşa Litavor, locţiitor dela Cetatea Albă, satul Zubrăuţi.

Milostiiu bozsieiu my kniaz litovskyi iurg koriatovicz voevoda, gospodar zemli moldavskoi i s ousi boiarove gospodstva mi sviedomo czinim is sim listom naszim vsiakomu dobromu nan vzriusczіu ili ego ouslysziusczіu cztczi ozse tot istii sluga nasz viernoi pan iakszia litavor namiesnick bielogradskyi sluzsil nam pravo i vierno. tiem bo my vidievsze pravoiu i viernoiu sluzsbu ego do nas a naipaczezs chrblii podvizi is tatary ou sela zovomoe vldiczi na dniestr. zsalovali esmy togo is' nogo slugu nasze viszpisanogo is edno ot naszich sel na imia zubrovtzi, ou . . . . na toe vse viera gva mi i boiar moldavskych. a na bolszoiu tvrdost semu listu naszemu velieli esmy viernomu ivan . . . . pisal iatzko u brlad v lieto 6882, iiun 3.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi principe litvan, Iurg Coriatovici, Domn Ţării Moldovii şi cu toţi boierii Domniei mele, cunoscut facem şi cu această carte a noastră oricărui ‹om› bun, care va căta la dânsa sau o va auzi cetindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Iacşa Litavor, locţiitor dela Cetatea Albă, ne-a slujit nouă cu dreptate şi cu credinţă. De aceia noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi şi mai cu seamă vitejia sa în lupta cu Tătarii la satul numit Vlădiciu,[1] pe Nistru, am miluit pe această adevărată slugă a noastră mai sus scrisă şi cu unul din satele noastre, anume Zubrăuţi . . . . pentru toată aceasta ‹este› credinţa Domniei mele şi a boierilor moldoveni.

---

1 I. Bogdan, Documentul Râzenilor, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 30 (1908) secţ. ist. p. 390: „e mai probabil влъдич‹ен›їи sau клъдич‹ен›и".

Iar spre mai mare tărie a acestei cărţi a noastre, am poruncit credinciosului Ivan .... A scris Iaţco în Bârlad, în anul 6882 (1374), Iunie 3.

Observaţiuni. Documentul a fost publicat de B. P. Hasdeu, în Foiţa de istorie şi liter., Iaşi, 1860, nr. 2, p. 41 şi în Istoria Critică, Bucureşti 1875, p. 89 *„după originalul din biblioteca comitelui Swidzinski din Kiev“*. In traducere românească a fost publicat şi în Etymologicum magnum Romaniae 4, Introducere, p. CCLV.

Originalul nu se află în depozitul arătat de Hasdeu (N. Iorga, Rev. Ist. 14 (1928), p. 320).

Documentul de mai sus *poate* e falş. Dacă îl introduc aici în acest volum, în şirul documentelor moldoveneşti, ce cunosc, înainte de Ştefan cel Mare, este numai pentru că nu e dovedit, *în afară de îndoială*, că e falş. L-am adus aici şi pentru a-l ţinea *încă* în discuţia istoricilor şi a specialiştilor, până la deplina lumină, atât documentul cât şi chestiunea lui Iurg Koriatovici, a cărui existenţă pe tronul Moldovei ea însăşi este pusă la îndoială.

Argumentele contra autenticităţii documentului sânt expuse de N. Iorga, în Stud. şi Doc. 5 (1903) p. 597-601. Asemenea, în Rev. Ist. 14 (1928) p. 320, Istoria bis. rom. 1, p. 37, ed. 2-a (1929) 1, p. 47.

Contra autenticităţii s'a mai pronunţat şi I. Minea, Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, 1919 p. 35 şi în Revista Arhivelor 1 (1926) p. 397-399.

Asemenea Radu Rosetti, Despre Succesiunea domnilor Moldovei dintre Laţcu şi Alexandru cel Bun, Iaşi, 1923, p. 7.

Asemenea P. P. Panaitescu, vezi Rev. Ist. 14 (1928) p. 320.

Pentru autenticitate este G. Popovici, în Prinos lui D. A. Sturdza, p. 361-365. Cp. acelaş, în Anul dela Martie în Moldova, în Conv. Lit. 39 (1905) p. 201.

Pentru autenticitate s'a pronunţat întâiu şi I. Bogdan, Documentul Râzenilor, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 30 (1908) secţ. ist. p. 390, nota 22, care apoi revine declarându-se contra autenticităţii în Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 104. Vezi şi C. C. Giurescu, Contribuţiuni la studiul marilor dregătorii în sec. XIV şi XV, 1926 p. 33, nota 1.

In judecarea actului, nu trebuie să ţinem socoteală prea mult de *anume* particularităţi ale lui, faţă de documentele următoare ale lui Roman, Iuga, Alexandru cel Bun. Să ne gândim la faptul că

ne aflăm la începuturile influenţei slavone în cancelaria moldovenească, când nu era nici o tradiţie de formular, ci, ca la orice început, totul era încercare, şovăială. Şi apoi asemenea *particularităţi curioase* au şi documentele lui Roman I, faţă de cele de mai târziu, cele ale lui Iuga, faţă de cele de mai târziu şi chiar cele ale lui Alexandru cel Bun, din primii ani, faţă de celelalte. Explicaţia e lipsa de tradiţie. Să se compare de ex. scrierea documentelor anterioare lui Alexandru cel Bun cu cele ale acestuia, în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc, 1926.

Un argument mai puternic contra autenticităţii ar fi existenţa în 1374 a pisarului Iaţcu, care nu mai apare nici în documentele externe ale lui Petru Voevod, între boerii acestuia, nici între boerii lui Roman Voevod, nici între cei ai lui Ştefan Voevod, ci tocmai în uricul lui Iuga Vodă din 6908 (1399) Noemvrie 28 (Ghib. Isp. 1 [1], 1): Iaţco leagă pecetea. Asemenea sub Alexandru cel Bun, în 6908 (1400) Fevruarie 11 (Acad. Rom. fotografii pachet 2, nr. 23, Ghib. Sur. 8, 81-86) : ве(лѣ)ли есми... ꙗцьковы привесити печа(т); tot aşa în 6908 (1400) Iunie 29 (Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 353), August 4 (ibid. p. 355), Septemvrie 11 (Ghib. în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 25 (1914) p. 173, Sur. 18, p. 153); în 6915 (1407) Martie 8 (Zapiski odessk. obşt. 1 (1841) p. 346-8) : в. п. ꙗцкова и дѣтеи его; în 6916 (1408) Septemvrie 16 (Acad. Rom. Peceţi 137): в. п. ѧцкока и дѣтеи его; în 6917 (1409) Aprilie 18 (Hasd. Arh. Ist. 1 [2].(1865) p. 11) : в. п. ѧцкова; în Noemvrie 18 (Enţiklopediia slav. filol. Petrograd, 1916, planşa 115) : в. п. ꙗцкова; în 6918 (1410) Fevruarie 15 (Acad. Rom. fotografii, pachet 1, nr. 24): в п. ꙗцкова.

Concluzia: autenticitatea documentului e îndoelnică.

Presupunând că documentul e autentic, să caut să identific satele despre care se vorbeşte în el. Satul Vlădiciu sau Vlădiceni, pe Nistru, nu se mai află, după Dicţ. geogr. al Basarabiei şi Harta Basarabiei, de Alexe Nour. Cp. lângă Iaşi, Vlădiceni, într'un document dela Alexandru cel Bun: „Poiana Vlădicenilor“ (Erbiceanu, Ist. Mitropoliei Mold. p. 22).

Pentru Zubrăuţi, compară satul Zubreşti din judeţul Orheiu, volostea Cobâlca (Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 233, Harta Basarabiei). Intr'un uric din 6933 (1425) Mai 12 (Acad. Rom. Peceţi 144, în ms 126, dăruit de I. Bogdan, o fotografie), se vorbeşte de două pustii, de dincolo de Prut: хотарь тѣма пѹстынѣна по стары(м) хотаро(м) кѹда зѹбръ ожива(л). In alt uric din 6937 (1429) Iunie

19 (Acad. Rom. V/96, ibid. o fotografie în mss dăruite de I. Bogdan) se întăreşte boerului Dan Uncleata, între alte sate şi зѹбрєвци на прѹтѣ гдє є(ст) домъ єго,—хотаръ зѹбрєвцємъ... Pentru că boerul Dan Uncleata stătea în Zubrăuţi, el se numea şi Uncleata dela Zubrăuţi, пань ѹклатѣ зѹбровскыи, în 6944 (1436) Septemvrie 19 (Hurm. Doc. 1 2 p. 866). Probabil acelaş sat este Zubricăuţi pe Terebne, care în 6937 (1429) Aprilie 17 (Originalul la d. Ghibănescu, Iaşi, publicat în Sur. 8, p. 86), deci două luni mai înainte, ca cel de mai sus, se întăreşte boerului Radul Gramaticul: на терєбны(х)... зѹбриковци.

Iacşa Litavor e necunoscut. I. Bogdan (Conv. Lit. 35 (1901), p. 353, nota 1) propune forma Litovoi. Pentru nume, cp. documentul din 6922 (1414) August 2 (Acad. Rom. LXIV/1, N. Iorga, Stud. şi Doc. 18, p. 70, I. Bogdan, Despre Cnejii români p. 11, R. Rosetti, Pământul p. 34), prin care se întăreşte lui Şandru satul Muntenii Scutaşi „unde iaste cniazu Litu şi Şărban". Cp. asemenea Lytuon Voevod, din diploma regelui Bela, din 1247 (Onciul, Originile Principatelor române p. 165, nota 59).

2.

Hârlău, 1384 Maiu 1.

Petru Voevod dăruieşte bisericii Sfântului Ioan Botezătorul din Târgul Siretiului venitul cântarului din acest târg.

Nos Petrus waivoda, dei gratia dux terre Moldavie, attendentes et considerantes, qualiter illustris et nobilissima domina Margarita, mater nostra dilecta et honorabilis, in civitate Cerethensi ob reverentiam Dei et beatae Mariae matris eius ac beati Iohannis Baptistae ecclesiam et locum religiosorum fratrum predicatorum construi et hedificare fecit, pro salute animae sue et nostrae ac parentum nostrorum, in qua ecclesia predicta domina mater nostra, suam sepulturam elegit, postquam de isto mundo Deus eam ad suam gloriam vocabit, et idcirco ipsa cupiens toto corde affectionis, ut servitores dictae ecclesiae et capellani seu fratres praedicatores antedicti magis ferventer et devote contemplationi, devotioni seu orationi valeant vacare, nobis materno ac pio affectu supplicavit et cordialiter rogavit, quatenus libram seu pensatorium quod est in civitate nostra predicta Cerethensi, praedictis fratribus

praedicatoribus dictae ecclesiae deservientibus simpliciter dare et concedere dignaremur. Nos igitur sanctorum regum et principum exemplo qui suis muneribus et donariis cultum et servitium devinum ampliaverunt et multipliciter augmentaverunt, sicut David et alii reges et principes, qui tam in veteri testamento, quam in novo fuerunt sibi similes; volumus et in desideriis cordis nostri gerimus ut servitus Domini in terris nostris semper honorabilius peragatur et continue augmentetur iuxta etiam praeceptum divinum dominam matrem nostram honorare cupientes ac eam consolari, devotas eius supplicationes et petitiones devoto animo et benigno libenter acceptavimus et libram seu pensatorium, quod est in praedicta nostra civitate Cerethensi predictae ecclesiae beati Iohannis Baptistae eiusque servitoribus fratribus praedicatoribus tenore presentium nunc et in perpetuum concedimus ac volumus et ordinamus, quod praedicta concessio perpetuis temporibus irrevocabilis permaneat et consistat, atque servitores dictae ecclesiae pro salute nostra et dominae matris nostrae et aliorum de genere nostro continue Dominum debeant exorare. In cuius concessionis testimonium sigillum nostrum duximus praesentibus appendendum, praesentibus subscriptis nostro carrisimo domino Poruczno, domino Borla, domino Jula. Datum IIII Dominica in qua canitur Iubilate, anno MCCCLXXXIV, in villa Horleganoio, in curia matris nostre carrissime.

Traducere. Noi Petru Voevod, din mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldovii, gândind şi ţinând seamă cum strălucita şi prea nobila Doamnă Doamna Margarita, mama noastră iubită şi cinstită, a făcut să se înalţe şi să se zidiască, în Târgul Siretiului, din teama de Dumnezeu şi a Maicii sale, fericita Maria şi a fericitului Ioan Botezătorul, o biserică şi lăcaş fraţilor călugări dominicani pentru mântuirea sufletului său şi al nostru şi al părinţilor noştri, în care biserică zisa Doamnă, mama noastră, şi-a ales loc de îngropare, după ce Dumnezeu o va chema din lumea aceasta către strălucirea sa, şi pentru aceasta însăşi ea dorind cu aprindere, din tot sufletul, ca slujitorii zisei biserici *şi capelani* sau fraţi dominicani mai înainte zişi să poată să se aplece cu mai multă aprindere şi *devotament* către *contemplaţie*, jertfă şi rugăciune, ne-a cerut cu iubire maternă şi pioasă şi ne-a rugat din suflet, să binevoim a da din toată inima şi a lăsa *venitul cântarului*, care este în târgul nostru mai înainte zis, Sireti, zişilor fraţi dominicani, slujitori ai acestei biserici. Astfel noi urmând pilda cinstiţilor regi şi domnitori,

cari prin darurile şi averile lor au crescut lucrul şi *serviciul* dumnezeesc şi l-au sporit în multe feluri, ca David şi alţi regi şi domnitori, care au fost asemenea lui, atât în Vechiul Testament cât şi în cel Nou, vroim şi purtăm ca o dorinţă a inimii noastre ca slujba către *Dumnezeu*, în Ţara noastră, să urmeze tot mai cu cinste şi să sporiască continuu, chiar după porunca dumnezească, doritori de a cinsti pe Doamna, mama noastră, şi a o mângâia, am priimit cu plăcere rugăminţile ei plecate şi cererile ei, cu inimă plecată şi binevoitoare şi lăsăm venitul cântarului, care este în sus zisul nostru Târg al Siretiului, bisericei pomenite mai sus a fericitului Ioan Botezătorul şi slujitorilor ei, fraţi dominicani, ca danie continuă, acum şi pururea şi vroim şi hotărîm ca zisa danie să rămâie şi să steie nestricată, în veacul veacului, şi slujitorii zisei biserici sânt datori să se roage neîntrerupt lui Dumnezeu, pentru mântuirea noastră şi a Doamnei, maicii noastre, şi a tuturora din neamul nostru.

Ca mărturie acestei danii, am poruncit celor de faţă să atârne pecetea noastră, fiind de faţă jos scrişii, prea iubitul pan al nostru Porucino, pan Bârlă, pan Giule.

Dat în a 4-a duminică, în care se cântă *Iubilate*, anul 1384, în Târgul Hârlău (?), în adunarea Maicei noastre prea iubite.

O copie dela sfârşitul secolului al XVI-lea sau începutul celui de al XVII-lea a acestui însemnat document se găseşte în Arhiva Dominicanilor din Lemberg, sign. VI, p. 197. Ea a fost publicată de Władysław Abraham, Powstanie organizacyi pościeła łacińskiego na Rusi, tom. 1, we Lwowie, 1904 p. 385-6. Copia are la sfârşit notiţa: extat scripturae predictae scriptae in carta membrana appensus globus cerens in quo impressum est sigillum dicti domini illustrissimi Petri waivode cordula serico filombei ac coelestis coloris intorta.

O copie la Acad. Rom., în ms 126, donat de I. Bogdan.

Un extras al acestui document, după X. Sadok Baracz, Rys dziejów zakonu kaznodziejskiego w Polsce, Lwow, 1861, 2, p. 499, acta extraneos conventus concernentia fasc. 17, nr. 1, zawieraja kopię przywileju z. r. 1384, a publicat N. Iorga, Stud. şi Doc. 1-2, p. XLIX.

Documentul este foarte important, pentru că pomeneşte pe Margareta, mama lui Petru Muşat şi ne vorbeşte despre influenţa catolicismului în Moldova. Cp. N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes, 1, p. 285, Istoria comerţ. rom. 1, Vălenii de Munte, 1915, p. 83, Istoria bis. rom. ed. 2-a, 1 p. 59, C. Auner, Episcopia de Siret,

în Revista Catolică, Bucureşti, 2 (1913), p. 240, 244, 245, I. Minea, Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, 1919, p. 31-33, 40.

Cp. şi C. C. Giurescu, Contribuţiuni la studiul marilor dregătorii în sec. XIV şi XV, 1926, p. 33.

Boerii marturi Borla şi Jule sânt Bârlă, din care scoboară neamul Bârlici, şi Jule sau Giule, din care scoboară neamul Julici sau Giulici.

Porucino e necunoscut. Cuvântul e mai curând nume propriu, decât cuvântul polon, corespunzător lui capitaneus, adecă staroste, cum crede Minea loc. cit. p. 40, nota 3.

3.

Roman, 1392 Martie 30.

Roman Voevod dăruieşte lui Ionaş Viteazul satele de pe Sireti, Ciorsăceuţi, Vladimirăuţi şi Bucurăuţi. Se arată hotarele.

† велики [1] самодержавнзи ма(с)ти бжи гнъ їѡ романь воевода обладаѧ землею молдавьскою ѡ(т) планины до морѧ даль есмъ нсмонмъ сынъми олексанъдро и богданъ слѹзѣ нашемѹ иванъшю витѧзю за его вѣрнѹю слѹжбѹ г села на серетѣ, емѹ оурѹкъ [2] со оусѣмъ доходомъ оу вѣкы и дѣтемъ его и оу⟨ноу⟩чатомъ [3] его и праоунѹчатомъ его и пращюрѧтомъ его со оусѣмъ правомъ. имена селомъ чюрсачвъцы [4] и владимировъци и бѹкѹровци. а хотарь имъ нижни ѡ(т) маръшевъци валъ што го перекь полѧ до серета та на тѹ сторонѹ серета оу нижнимъ коньци полѧны могыла. а (ѡ)т толѧ простѣ чересь лѹгъ оу к⟨ръ⟩ници [5] могила а ѡ(т) толѧ простѣ оу бѹковинѹ могила а ѡ(то)лѧ по краи бѹковины горѣ до шеръбовьского хотарѧ оу липы могыла ѡтолѧ [6] к тепилици тѹтъ могила а ѡтолѧ [6] к серетѹ середь⟨н⟩аа могила а ѡтолѧ [6] ⟨чрѣзъ⟩ [7] серетъ горѣ до великоі бѹковины кде къншелъ пѹть ѡть добрѣно⟨вц⟩ь на конец [8] полѧ а ѡтолѧ по

1 In original, după acest cuvânt, rândul e întrerupt şi rândul următor începe din nou cu acest cuvânt. Pe в dela început Hasdeu îl citeşte ca аз.

2 Hasd. оу рѹкъ.

3 In original оучатомъ.

4 Sau чюрсачвъци.

5 Sau к⟨о⟩ници.

6 Sic.

7 Lipsesc cam 4-5 litere.

8 Poate fi şi коньц.

краи буковины дѣломъ доловь до валу. то ему хотарь всеак⟨ъ⟩ (?) а на то вѣра моѧ и моихь сыно вѣра. вѣра жупана юги жю(р)жевича. вѣра жюпана стецькова и съ братиѧми его. вѣра братулова нѧтедулова. вѣра станиславова. вѣра пана драгоева. вѣра андриѧшева и пана жюржева. вѣра пана драгуша вѣтѧзева. вѣра стравича. вѣра пана оуладова. пана гидеова. пана грозина. вѣра пана костина. вѣра оришева. вѣра оусѣхъ боѧръ молдавьскихъ.[1] а и⟨а⟩[2] врѣпость тому и на памѧть велѣлъ есмо нашю печатъ великую привѣсити што бы непорушено то николиже до вѣка. писанъ мѣстъ оу лѣто шесто тисѧчное полно ф сотъ мѣ(с)цѧ марта оу л̃ де(н) оу нашемь городѣ оу р(о)мана воеводѣ[3].

Traducere. Marele singur stăpânitor, cu mila lui Dumnezeu Domn, Io Roman Voevod, care stăpâneşte Ţara Moldovii, din munte până la mare, am dat împreună cu fiii mei Alecsandru şi Bogdan, slugii noastre, lui Ionaş Viteazul, pentru a lui credincioasă slujbă, 3 sate pe Sireti, lui uric, cu tot venitul în veac, şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui, cu tot dreptul. Numele satelor, Ciorsăceuţi şi Vladimirăuţi şi Bucurăuţi. Iar hotarul lor din jos, de la Marăşeuţi, un val, ce-i deacurmezişul câmpului până la Sereti, apoi de cealaltă parte a Siretiului, la capătul de jos al poenii, o movilă. Şi de acolea drept peste luncă la fântână o movilă, şi de acolea drept în bucovină o movilă şi de acolea pe marginea bucovinei în sus până la hotarul Şerbănescului la un teiu o movilă, de acolea către Topliţă, acolo o movilă şi de acolea către Sireti o movilă de mijloc şi de acolea peste... Sireti, în sus până în bucovina cea mare, pe unde se arată drumul de la Dobrinăuţi... la capătul câmpului şi de acolea pe marginea bucovinei, pe deal, la vale, până la val. Acesta-i este tot hotarul.

Şi la aceasta credinţa mea şi credinţa fiilor mei, credinţa jupanului Iuga Giurgevici, credinţa jupanului Steţcu şi cu fraţii lui, credinţa Bratului Neatedului, credinţa lui Stanislav, credinţa panului Drăgoi, credinţa lui Andriaş şi a panului Giurgiu, credinţa panului Draguş Viteazul, credinţa lui Stravici, credinţa panului Vlad, a panului Ghidea, a panului Grozea, credinţa panului Costea, credinţa lui Oriş, credinţa tuturor boerilor moldoveni.

Iar pentru tăria acestuia şi pentru pomenire, am poruncit să

1 Original молда молдавьскихъ.
2 а lipseşte.
3 Sau воеводы.

lege pecetea noastră cea mare, ca să nu se clintiască aceasta nici-odată în veac.

S'a scris cartea în anul şese mii nouă sute deplin, luna lui Martie în 30 de zile, în oraşul nostru al lui Roman Voevod.

Observaţiuni. Originalul la Arhiv. Stat. Bucureşti. Pergament, pecetea cea mare atârnată, de ceară neagră: † печать Їѡ роман воевода земли молдавьскої. Caracterele ca în actele cele vechi de omagiu către regii Poloniei. Pe document aplicată pecetea Direcţiunii generale a Arhivelor statului. O fotografie, în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 2. Publicat de Hasd. Arh. Ist. 1, 1 (1865) p. 18, cu multe abateri, unele fiind şi ortografice. Cp. Wick. Woronetz und Putna p. 99.

Boerul Ionaş Viteazul este pomenit ca boer de divan în cele mai vechi documente ale noastre. Aşa el apare în documentul lui Ştefan Voevod, din 1395 Ianuarie 6 [1], în cel al lui Iuga Vodă, din 6908 (1399) Noemvrie 28 [2], în 6908 (1400) August 4 [3], sub Alexandru cel Bun. In aceste documente, el apare alături cu alţi Viteji [4]. Apare apoi în 1404 [5]. Este, probabil, unul din boerii descălicători ai Moldovei.

Satele despre care vorbeşte uricul de mai sus nu sânt uşor de identificat. Ele erau pe Sireti, ori în ţinutul Dorohoiului ori în părţile de jos ale Moldovei, prin ţinutul Tecuciului. Toate erau într'un hotar.

Satul Ciorsăceuţi nu mai este, cel puţin ca nume, pe Sireti. Numele îi vine dela „moşul" întemeietor de sat, Ciorsac sau Ciorsaci [6]. Un alt sat Ciorsăceşti a fost pe Moldova, cum se vede

---

1 Hurm. Doc. 1^{2} p. 817: иванишь витязь.

2 Originalul la Muzeul Municipal, Iaşi, donaţia Drosso, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1926), p. 333 şi Ghib. Sur. 21, p. 1: к·кра иваниша витяза. Pentru dată, N. Iorga, Rev. Ist. 12 (1926), p. 81.

3) Orig. Acad. Rom. CXXXIV/46, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6, (1927) p. 354-356: в. Їѡанкыша витѣза.

4 N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1, p. 283: „Die capitanei und milites, d. h. die vitezi oder Ritter marmorosischen Ursprungs, die marmorosische Namen tragen, wie: Dragoş, Grozea, Mihai Ivaniş, Roman, Costea..." Rev. Ist. 12 (1926), p. 81-82. Vitejii pe care i-am întâlnit în documente sânt numai următorii: Dzula capitaneus în 1387, Hurm. Doc. 1^{2}, p. 297, Ionaş Viteazul, Dragoi Viteazul, Costea Viteazul, Dragoş Viteazul, Grozea Viteazul şi Bratul Viteazul.

5 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 10, Hurm. Doc. 1^{2}, p. 826: панъ Аницишь витязь.

6 Dela cioarsă, cuţit prost, fără mâner, care nu taie. De aici verbul a ciorsăi, a tăia prost. Ca nume propriu de cneaz, se întâlneşte în 6936 (1428) Iulie 24, prin care se întăreşte boerului Sinata trei sate şi între ele un sat la Tutova, unde a fost cniazul Ciorsaci (La Arh. Stat. Iaşi, Anaforale

dintr'un uric din 6996 (1488) Octomvrie 15 [1]. Un sat Ciorsăceşti pe Şumuz este pomenit în 6942 (1434) Aprilie 24 [2] între satele lui Popa Iuga. Un sat Ciorsaci se găseşte azi în com. Şoldăneşti, jud. Fălticeni (fost Suceava), poate acelaş cu cele de mai sus [3].

Satul Vladimirăuţi sau Vladimireşti nu mai există azi, ca nume cel puţin. Numele îi vine dela un Vladimir.

Un sat Bucureşti, în apropiere de Cozmeşti, Mărăşeşti şi Nicoreşti, dela Tecuciu, pe Sireti, este arătat în 1641 Aprilie 4 [4] în 1664 August 6 [5], 1673 Noemvrie 16 [6], 1692 Iulie 25 [7]. S'ar putea lăsa cineva ademenit să creadă că Bucureştii din 1392, sânt aceştia dela Tecuciu. Un alt sat Bucureşti este pomenit pe Bârlad, în 1667 [8], un altul este arătat în 6935 (1427) Septemvrie 14 [9], alături cu hotarul satelor Mănăstirii Neamţului, Crâstieneştii şi Temeşeştii, din gura Neamţului. Acesta de pe urmă este numele vechiu al târguşorului Buhuş, din judeţul Neamţ [10]. Numele îi vine dela străbunul Bucur.

Sate cu numele Mărăşeşti, dela moşul întemeietor Mareş, se găsesc azi în Moldova, unul în judeţul Tutova [11] şi altul în Putna, aşezat pe Sireti [12]. In trecut, un sat Marişeşti este pomenit în

---

nr. 39, fila 42; ibid. nr. 13, fila 120 vo; un suret la Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica M-rii Răchitoasa, vol. 3, fila 8; alt suret în Uricariul lui T. Codrescu, 2, ed. 2-a, p 251-253, are, greşit: „Cneag orsat"; acesta şi la I. Bogdan, Cnejii p. 11, care îndreaptă „cneaz Orsat"; un regest şi la mine: „cneaz Ciorsaci".)

1 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 354-360: село на имѣ чорсѫчещїи гдє била дєд нхк тика на молдакѣ оу грѹшово полє.

2 Hurm. 1^2 p. 853, Uricariul 18, p. 8: на шимоузѣ чорсѫчещи.

3 Dicţ. statistic al României, Buc. 1915, 2, p. 850.

4 Ghib. Isp. 2^1 p. 240, 243.

5 Ghib. Isp. 3^2 p. 9, moşia Cozmeşti, seliştea Onceni: „un bătrân la sat la Onceni... cât să va alegi... din hotaru Bucureştilor pân în hotarul Putnii, întrapa Siretiului".

6 Ghib. Isp. 3^2 p. 142, moşia Cozmeşti, dela Tecuciu „din partea bătrânului nostru a lui Şerban de Cozmeşti, a şeasa partea de gios, din hotarul Bucureştilor până apa Sireatului".

7 Ghib. Isp. 4^1, p. 226, moşia Cozmeşti, dela Tecuciu. Aici un bătrân Şerban „din hotarul Bucureştilor, pâră în apa Sâretului".

8 Ghib. Sur. 4, p. 43.

9 Arhiv. Stat. Bucureşti M-rea Neamţului, pachet 21, nr. 2, în trad. rom. în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 23, (1912) p. 337: хотарѫ тѣмѫ селомѫ почєнши ѡт молдави... на рогѫ лѣса нємѣцкого то єст хотарѫ ѡт бѹкѹрєщи...

10 Marele dicţ. geogr. al Rom. şi I. Bianu, Documente româneşti, Bucureşti, 1907 1, p. 4.

11 Marele dicţ. geogr. al Rom. 4, p. 286.

12 Marele dicţ. geogr. al Rom. 4, p. 285.

6963 (1455) August 20 [1], ca fiind în stăpânirea lui Trif Borzescu, pe jumătate. Alte părţi de moşie ale femeei sale le dăduse schimb lui Beţea. Poate că acest sat venia în Câmpul lui Dragoş, din judeţul Neamţ. In judeţul Neamţ e arătat satul Mărişeşti, în 7149 (1641) Fevruarie 9 [2], Fevruarie 19 [3], Fevruarie 20 [4]. Tot despre satul dela Neamţ este vorba în c. 7105 (1597) [5]. Despre satul din judeţul Putna este vorba în 7149 (1641) Aprilie 4 [6], în 7155 (1647) Decemvrie 18 [7].

Sate cu numele Şerbeşti sânt multe azi în Moldova. In judeţul Vasluiu [8], Putna [9], Bacău [10], Neamţ [11], Covurluiu [12]. Acesta e aproape de Sireti. In trecut, un sat Şerbeşti întâlnim în 6939 (1431) Iunie 15 [13]. Acesta fusese al boerului Cupcici vornicul mai înainte şi-l schimbase, dându-l lui Catamar, drept Catamareşti. Satele lui Cupcici, din acest uric, erau aşezate unele pe Sireti, în Bucovina, ori în judeţele Dorohoi şi Botoşani, altele în părţile Jijiei, dincoace de Prut şi peste Prut, în părţile Racovăţului şi ale Ciuhurului. Faptul că el a dat în schimb pentru Cătămăreşti satul Şerbeşti dovedeşte că satul acesta din 1431 nu e în aceste părţi, deşi un sat Şerbăuţi la Dorohoi e cunoscut, în trecut. Intr'un uric din 6922 (1414) Dechemvrie 20 [14], se întâlneşte, alăture cu hotarul satelor Belceşti şi Negoeşti, de pe Valea Albă, dela Neamţ, satul Şerbeşti. Acelaş în 6987 (1479) Maiu 19 [15], în marginea satului Hlăpeşti pe Valea Albă şi în 7002 (1492) Martie 30 [16], lângă Belceşti. Tot în judeţul Neamţ, sânt arătaţi în 7003 (1495)

1 Originalul a fost al lui D. Greceanu, Stânca-Roznovanu, Iaşi, azi e la Muzeul dela Arhiv. Stat. Bucureşti. Publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1928) p. 172-174. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 113-114.
2 Ghib. Isp 2[1] p. 231 (actele moşiei Bodeşti).
3 Ibid. p. 234.
4 Ibid. p. 236. Aici se arată sigur, că e în jud. Neamţ.
5 Ghib. Sur. 20, p. 40, din actele satului Roşiori, dela Neamţ.
6 Ghib. Isp. 2[1] p. 243, din actele moşiei Cozmeşti.
7 Ghib. Isp. 3[1] p. 53.
8 Dicţ. statistic al României 2, p. 982, în com. Ciorteşti.
9 Dicţ. statistic al României 2, p. 744, în com. Iveşti.
10 Ibid. 1, p. 62, în com. Şerbeşti.
11 Ibid. 2, p. 644, în com. Şerbeşti.
12 Ibid. 1, p. 252, în com. Şendreni.
13 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275.
14 Orig. Acad. Rom. C/1, Bogdan Album paleografic moldovenesc nr. 18, Ghib. T. Codrescu 1, (1916) p. 65, Sur. 1, p. 12 etc.: черѣсь боуковиноу ѡт шерка.
15 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 228-9: до хотарѣ шербещим.
16 Ibid. 1, p. 503: Şerbeşti „pe celălalt Pârău Alb“.

Ianuarie 22 [1], Şerbeştii supt Piatra Cracăului. Despre satul dela Covurlui, vezi 7233 (1725) Iulie 20 [2], despre cel dela Dorohoi, c. 7128 (1620) Fevruarie 16 [3]. Numele le vine dela Şerb cum e cel din 1407 Octomvrie 6 [4] sau Şerbea din Vaslui, din 6931 (1423) Martie 31 [5] sau cel cu satul de pe Valea Albă, din 6922 (1414) Decemvrie 20 [6].

Unde venia satul din 1392, de lângă hotarul celor 3 sate ale lui Ionaş Viteazul? Aş crede mai de grabă că e vreunul din satele Şerbăneşti, asemenea mai multe în Moldova şi multe pe Sireti, şi anume ori cel dela Dorohoi ori cel dela Tecuciu. Sate cu numele Şerbăneşti se găsesc azi în judeţele Tecuciu [7], Roman [8], Bacău [9] şi în Dorohoiu [10]. In trecut, satele aceste sânt pomenite. Despre unul din cele dela Tecuciu, vezi documentele din 6977 (1469) Octomvrie 20, 7026 (1518) Ianuarie 28 şi 7090 (1582) Aprilie 12 [11]. Satul dela Dorohoiu este pomenit în 6938 (1430) Iulie 7 [12], ca fiind al boerilor Jumătate. Asemenea în 7000 (1492) Fevruarie 17 [13]. Satul dela Dorohoi este arătat lângă Zvorâşte pe Sireti, în uricul din 6996 (1488) Martie 12 [14]. Aici şi „unde trece drumul Dobrănăuţului", „fântână", „codru", „la gura unei bălţi, ci cade în Topliţă", semne ce se găsesc şi în hotarnica satelor din 1392 şi care ar fi o dovadă pentru mine că aici erau şi celelalte sate. In 1392, satul este arătat prin numele stăpânului: до шербановского хотара.

Dobrineştii, ca sat, există azi în Moldova numai în judeţul Tecuciu, pe Sireti, comuna Nicoreşti [15]. Dobronăuţii este în ju-

1 I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 59: шербещїи под каменем краковѣ.
2 Ghib. Sur. 7, p. 205.
3 Ghib. Sur. 14 p. 6.
4 Hurm. Doc. 1² p. 828: панъ шерба.
5 Ghib. Sur. 1, p. 21: к. п. шербѣ ѡ(т) васлуѧ.
6 Acad. Rom. C/1, Ghib. T. Codrescu 1 (1916), p. 65.
7 Dicţ. statistic al României 2, p. 866, 872, în comunele Corbiţa şi Şerbăneşti. Acesta din urmă pe Sireti.
8 Ibid. p. 800, în com. Onişcani, pe Sireti.
9 Ibid. 1, p. 85, com. Săuceşti, pe Sireti.
10 Ibid. 1, p. 386, com. Zvoriştea, pe Sireti.
11 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 138, Ghib. Sur. 1, p. 167, 179, Antonovici, Documente Bârlădene 4, p. 33.
12 V. A. Ureche, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11, secţ. ist. p. 144-145, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6, p. 413: „Şerbăneştii pe Siretŭ".
13 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 494 şi 496-501: Şerbăneştii pe Siret, Şerbanovţii la Siret. Ghib. Sur. 1, p. 40-42.
14 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 327-330: „până în hotarul Şărbăneştilor". Ghib. Sur. 4, p. 125.
15 Dicţ. statistic al României 2, p. 876.

deţul Dorohoi [1]. Este satul pomenit alături cu Zvorâştea în 6996 (1488) Martie 12 [2] şi caşi în 1392: „drumul Dobronăuţului“, etc. Din cele de mai sus, se vede cât e de greu de identificat, de multe ori, satele vechi cu cele nouă. Căci dacă sânt motive să fixăm satele din 1392, în regiunea de sus a Siretiului, în judeţul Dorohoi, pe lângă Zvorâşte, apoi fiinţa cam în acelaş loc pe Sireti, la Tecuciu, pe lângă Cozmeşti, a satelor Bucureşti, Mărăşeşti şi Dobrineşti, te-ar face cu bună credinţă să pui satele din uricul lui Ionaş Viteazul în părţile de jos ale Siretiului, în judeţul Tecuciu. Cred însă că ele erau la Dorohoi.

Satele de mai sus, din 1392, sânt dacă nu mai vechi, cel puţin contimporane cu descălicarea.

4.

Suceava, 1393 Noemvrie 18.

Roman Voevod dăruieşte fiilor lui Dragomir Albul, lui Toader, Dumitru, Petru, Mihail şi Giurgiu, un sat la Suceava, căruia i se arată hotarele.

великы самодержавныи г(оспода)рь їѡ роман воевода земли молдавской ѿ планины до брегу мор҄ѧ нс нашимь сына олександромь нс нашимь сыномь и съ богданомь нс нашими бо҄ѧры чинимь то вѣдомо оусѣмь добрымь паном ктожь на сеі листь оузрить или его оуслышить чтучи ѡже тотъ слуга наш тодорь нсъ своею братнею, сынове бѣлого драгомира, дмитро, петрь, михаило, жюржь слѹжили намь нс правою вѣрою и слѹжать и еще по них болшее службы надѣемсѧ. тѣ(м) есми ихь особною м(и)л(о)стию жаловали дали есми имь а село оу нашии земли молдавской на сочавѣ. а хотар тому селу ѿ однои сторонѣ сочава ѿ верха сочавы простѣ на могилу на радомирова села ѿ толѧ простѣ чересь поле на другую могилу ѿ толѣ простѣ на окрѹгъ на радомировъ на нижни рогъ. ѿ тѡлѣ до дѹба на краі дѹбровы а нсъ дѹба простѣ чересь поле на могилу ѿ толѣ скузѣ березникъ на другую могилу ѿ толѧ простѣ на тополю ѿ толѧ простѣ оу сочаву. то есть хотар. весь [3] то дали есми имь оурюкъ со оусѣм

1 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoi p. 72. Se numeşte şi „Hăpăi“, Dicţ. statistic al României 1, p. 368: Dobronăuţii Hăpăi, com. Vârful Câmpului.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 329, Ghib. Sur. 4, 125.

3 La Onciul, greşit весь.

доходомъ и дѣтемь ихъ и оунучатомь ихъ и праоунучатомь их и пращюрѧтомь ихъ. а на то вѣра моѧ вѣра матны нашеї кнѧгѣнѣ мушаты вѣра сына нашего ⟨олександра⟩ вѣра сына нашего богдана вѣра боѩрь нашихъ жюпана пана сте⟨фана⟩ нашего сестричича вѣра жюпана братула нѧтедула вѣра пана станислава еловъского вѣра пана драгоева вѣра пана югы жюржевича вѣра пана юрьѧ столникова и брата его пана анъдримаша вѣра пана оулада дворникова вѣра пана балѣчина сына бырлича вѣра пана сынкова бърлича и оусѣхъ боѧ⟨ръ⟩ молдавских вѣра. а на крипость тому и на потвержинье велѣли есми нашю печат великую привѣсити. оу нашемь городѣ оу сочавѣ оу лѣта шесто чисачие ц и а. мисѧцѧ номврѧ оу ні ден.

Traducere. Marele singur stăpânitor Domn, Io Roman Voevod al Ţării Moldovii, din munte până la malul mării şi cu fiul nostru Olecsandru şi cu fiul nostru, cu Bogdan, şi cu boerii noştri facem aceasta cunoscut tuturor bunilor pani, cari vor căuta la aceastǎ carte sau o vor auzi citindu-se, că această slugă a noastră Todor şi cu fraţii lui, fiii lui Dragomir Albul, Dimitrie, Petru, Mihail, Giurgiu, ne-au slujit nouă cu dreaptă credinţă şi slujesc şi încă mai bună slujbă nădăjduim dela dânşii. De aceia i-am miluit pe ei cu osebită milă şi le-am dat lor un sat, în Ţara noastră a Moldovii, pe Suceava. Iar hotarul acestui sat dintr'o parte a Sucevei, din obârşia Sucevei drept la movilă, la satele lui Radomir, de acolea drept peste câmp la altă movilă, deacolea drept la satele[1] lui Radomir, la cornul de jos, de acolea la stejar la marginea dumbrăvii şi dela stejar drept peste câmp la o movilă, de aici prin mestecăniş la altă movilă, de acolea drept la plop, de acolea drept în Suceava. Acesta-i hotarul lor. Toată aceasta le-am dat-o lor uric, cu tot venitul, şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor.

Şi la aceasta credinţa mea, credinţa mamei noastre, Doamnei Muşatii, credinţa fiului nostru Olecsandru, credinţa fiului nostru Bogdan, credinţa boerilor noştri, a jupanului[2] Ştefan, nepotul nostru de soră, credinţa jupanului Bratul Neatedul, credinţa panului Stanislav Elovschi, credinţa panului Drăgoi, credinţa panului Iuga Giurgevici, credinţa panului Iurie stolnicul şi a fratelui său pan

1 Okrugъ, în l. rusă, arrondissement, district, circonscription. In senzul că acolo Radomir avea un grup de mai multe sate.
2 In textul slav: a jupanului panului.

Andriiaş, credinţa panului Vlad dvornicul, credinţa panului Baliţă, fiul lui Bârlici, credinţa panului Sâncu Bârlici şi a tuturor boerilor moldoveni credinţă.

Şi pentru tăria acesteia şi întăritură, am poruncit să lege pecetea noastră cea mare.

In oraşul nostru, în Suceava, în anul 6901 luna Noemvrie în 18 zile.

Intre copiile de documente culese de Wickenhauser. Publicat de D. Onciul, în Revista p. istor. arh. şi fil. anul 7 (1894), p. 367-8.

In traducere germană, publicat de Wick. Molda 1, Geschichte der Klöster Homor etc. Cernăuţi 1881, p. 170, acelaş Woronetz und Putna p. 3, 100, descris de acelaş, Homor p. 243.

D. Dan, în Mănăstirea şi Com. Putna p. 174, nota 1 : „în protocolul tabular No. 138 se păstrează uricul lui Roman Vodă, din 18 Nov. 6900 (1392)". Acelaş ibid. p. 87, cu data 6908 (1400) 25 Noemvrie „Traducere a uricului lui Roman Vodă". Conv. Lit. 20 (1887) p. 276, 271, cu data 1399 Noemvrie 28.

Călugării dela Putna şi Vartolomeiu Măzăreanu, în Condica Mănăstirii Putna din 1764 identifică satul de pe Suceava, de care e vorba în uricul de mai sus, cu Vicşanii [1] sau Vicşineţ, din alte urice de mai târziu [2]. Vicşanii, care azi nu mai există, erau între Frătăuţi şi Bănceşti [3]. O parte de sat era în stăpânirea acestui neam şi în 6996 (1488) Martie 15, când Ştefan Vodă cumpără satul şi-l dăruieşte Mănăstirii Putna [4].

Dintre cei 5 fii ai lui Dragomir Albul, Giurgiu este cunoscutul boer Giurgiu dela Frătăuţi sau Giurgiu Staroste, despre care va fi vorba mai târziu, în această colecţie de documente. Boerul Dragomir Albul, arătat ca mort în 1393 Noemvrie 18, este contimporan descălicatului.

Despre satele lui Radomir, pomenite în hotarul Vicşanilor, nu pot spune nimic. Vor fi fost unele din satele vecine. Radomir este iarăşi un vechiu boer, din vremea descălicatului.

---

1 D. Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 87, 174 nota 1 p. 256, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 332.

2 Vezi uricul din 6937 (1429) Fevruarie 1, ms Wick. la Comitetul Ţării în Cernăuţi. Cu data Fevruarie 5, Wick. Woronetz und Putna 2, p. 147, Sct. Onufri p. 171-172, D. Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 174. I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 331-332.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 332.

4 Ibid. şi 7011 (1503) Fevruarie 2, satul este arătat la ţinutul Sucevei.

5.

1398 Iulie 2.

Ştefan Voevod dăruieşte Mănăstirii din Poiană satul lui Bode şi altul mai sus de acesta.

„6906 Iuli 2. Ispisoc sârbăsc di la Domnul Ştefan Vvd. cu tălmăcirea lui, prin cari dănueşti monastirii Probota doă sati pe pârăul Pobrotii, cari monastire iasti în Poiană, între Şomuz şi între pârăul Pobrotii, un sat Bodino şi altul mai din sus de acesta. Iar hotarul satilor acestora să începi di la Coman, pe margine, la o movilă lângă drum, iar de acolo pisti ţarini la câmp, la doă movili, deci drept pisti câmp la Unghiu supt un stejar la o movilă. Acestai hotariul de la Coman, deci de acolo pisti dumbravă la vali la margine dumbrăvii, la o movilă, de acolo drept pisti dumbravă la o movilă, deci în gios pe drum la o movilă, de acolo pe margine tocmai la Unghiu, movilă. Deci pisti drum la codru, despre hotarul dela Şindria".

Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 48 (1842), fila 49. Proces între răzeşii de moşia Toleşti, dela ţin. Suceava şi M-rea Probota, proprietara moşiei Turbata. Ibid. 1404 Iulie 20 şi 1472 August 19. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923), p. 198. La Arhiv. Stat. Iaşi, Condica nr. 325, p. 22, documentul acesta este menţionat astfel: „ispisoc din anul 6906 Iuli 2, dela Ştefan Vvd., fecior lui Roman Vvd., prin care să arată semnile hotarîlor moşiilor Bodino sau Bodinţii şi altu fără nume, pe pârăul Probota, lângă dialu Coman". La fel, în o anafora din 1804 April 2, întărită de Moruz Vodă, în 1805 Mart 26: „un ispisoc din anul 6906 (aici greşit: 7906) Iulie 2, dela Ştefan Vodă, ficiorul lui Roman Vodă... etc.", Uricariul 6, p. 194. Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 150, 151. Ibid. p. 162, în actul Mitropolitului Dosoftei, din 7185 (1677) se reproduce de acesta o parte din uricul de mai sus, care era la Mănăstirea Pobrata: „precum să văd direasele când era văleatul 6906, Ştefan Vodă şi fratele său Alexandru Vodă (sic) aşea dzâce în uric: дадѡх томꙋ истинномꙋ нашемꙋ монастирю ѡт полѧни ѩже ест межꙋ шꙋмꙋзѡ побратовѣм потокѡм двѣ селѣ єдинѡ на имѧ бꙋдинци а дрꙋгѡє выше тѡго татареи... Tatarii, care nu este nici în documentul din 1404, este luat probabil de Mitropolitul Dosoftei, din uricul lui Ştefan Vodă din 1472 August 19 (I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 173). Documentul acesta din 1398, foarte important, la

1842 se afla la Mănăstirea Probota, de unde se vede că l-au luat călugării greci, la secularizare.

Urme ale lui aflu şi în Chronica inedită a lui Ştefan logofetu, Letopiseţul Ţării Româneşti şi a Moldovii, în Trompeta Carpaţilor, 1871 18(30) Martie, nr. 899. „De acest Ştefan Vodă nici un istoric n'a ştiut să-l scrie, că a fost fiul lui Roman Vodă, iară noi am adeverit dintr'acel uric al său, care s'a aflat la Mănăstirea Pobrata, în care uric a pus şi credinţa tuturor fraţilor săi, ce se însemnează mai sus, la domnia părintelui său lui Roman Vodă (Avut-a Roman Vodă şese fii, anume: Alexandru, Bogdan, Ştefan, Mihail, Iorga şi alt Alexandru [1]) şi credinţa lui Iosif Vlădicăi".

Documentul, cum se vede, era foarte important, căci ne arată fraţii lui Alexandru cel Bun, toţi cunoscuţi afară de Alexandru. Mihail este pomenit ca frate al lui Ştefan şi într'un document din 1395 [2] al acestui domn. Iorga este Iuga Voevod. Bogdan este pomenit şi în primele documente ale lui Alexandru cel Bun.

Mănăstirea sfântului Nicolae din Poiană, numită apoi şi Pobrata, de unde, prin metateză şi asimilare de sunet, Probota, este una din cele mai vechi mănăstiri moldoveneşti, întemeiată la sfârşitul veacului al XIV-lea [3], în aceiaşi vreme cu Neamţul şi Moldoviţa. Biserica veche era de lemn şi era aşezată, cum spune documentul adus mai sus, „în Poiană, între Şomuz şi între pârăul Pobrotii", „în Poiana Siretiului", după uricul din 6917 (1409) Aprilie 18 [4]. In 6942 (1434) Iunie 26 [5], se numeşte Mănăstirea din Poiană. Mai târziu mănăstirea Pobrata [6].

Donaţiile făcute de Domni acestei mănăstiri sânt numeroase.

Satul lui Bode, Bodino, în slavoneşte sigur ѥдино село бодино, în uricul din 1404 Iulie 20 e numit Budinţii, în 6951 (1443) Noemvrie 29 Bodeştii [7] şi tot aşa în 6980 (1472) August 19: бодєщїи [8] şi în 7062 (1554) Martie 20 [9]. Aşa s'a numit satul până

1 Cp. şi Letopisiţele Ţării Moldovii ed. 1-a a lui Kogălniceanu 1, p. 100, *nota* ***, că a avut şese feciori (*Miron Costin*).

2 Hurm. Doc. 1² p. 817: панъ михаль братъ воєводинъ.

3 N. Iorga, Istoria bis. rom. ed. 2-a, 1 p. 58.

4 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 16, Hasd. Arh. Ist. 1² p. 11: монастирєви стго николы што на поланы сиретьском.

5 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 27: монастирю ѡ(т) полѣни.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 13, 29, 105, 158 etc.

7 Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi 1, nr. Arhivei 261 bis (540). Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 65, p. 37 r., Condica nr. 325, fila 22 r.

8 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 173.

9 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6, p. 75.

aproape în timpurile noastre. A fost un cătun al satului Heci [1]. Azi nu mai există [2]. Intr'o mărturie hotarnică din 7277 (1769) Septemvrie 5 [3], e identificat greşit cu satul Iurcani.

Numele satului vine dela Bode sau Bude. Cu acest nume avem sate multe în întreaga ţară, în Putna, Vasluiu, Neamţ, Prahova, Vâlcea, Soroca [4].

Satul e întemeiat la sfârşitul veacului al XIV-lea.

Al doilea sat, din uricul regest din 1398 şi cel din 1404, nu este însemnat cu numele, ci cu expresia „mai din sus" de satul lui Bode. Inseamnă sau că satul donat mănăstirii în acest an nu era ocupat şi locuit [5] sau, mai puţin probabil, că în 1842, când s'au făcut regestele documentelor din 1398 şi 1404 uricile din cauza vechimii erau stricate în acest loc. In documentul Mitropolitului Dosoftei din 7185 (1677), când s'a făcut extrasul slavon, din ele sau din unul din ele, a părţii cu satele donate, el a citit numele satului de-al doilea Tatarii [6], sat ce el îl identifică cu Tătăruşii [7]. In uricul din 6951 (1443) Noemvrie 29, satul nu e numit [8], în 6980 (1472) August 19, satul se numeşte Tatarii [9]. In acest caz, satul e Tătăruşii, în comuna cu acelaş nume, judeţul Fălticeni, care împreună cu Iorcanii şi Uda a fost al Probotei, până la secularizare [10].

Tătăruşii îşi are numele dela o veche colonie de tătari.

Satul lui Coman e greu de identificat. In 1804 Aprilie 12 [11],

---

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 50.

2 Marele dicţ. geogr. al Rom. 1, p. 490 : fost sat în com. Tătăruşi, jud. Suceava. I-a rămas numele într'un deal şi pârău din com. Lespezi, jud. Suceava, Ibid. Nu e citat în Dicţ. statistic al României.

3 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 37, p. 191 v. : „hotărîtura moşiei Iurcanii, după ispisoace Budinţii".

4 Marele dicţ. geogr. al Rom. 1 şi Dicţ. statistic al României 2, p. 750, 984, 642, 718, 1024, 1030, Arbore, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 31. Cp. şi satele Budeşti.

5 село, sat, în uricile cele mai vechi înseamnă şi locul de semănat, nu vatra satului, ca mai târziu, sau chiar locul hotărît pentru sat.

6 Vezi mai sus p. 16.

7 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 162. Pomelnicul mănăstirii din 1821, amestecând lucrurile, zice despre Alexandru cel Bun (ibid. p. 151): „Acesta a afierosit moşia Budinţii şi Turbata, mai din sus de aceia, la leat 6906".

8 Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi 1, nr. Arhivei 261 bis/540, Arhiv. Stat. Iaşi, Condica K. nr. 325, fila 22 r. : „3 sate pe Pobrata, anume Negomireştii şi Iurceştii şi Bodeştii".

9 I. Bogdan, D. Şt. 1, 173 : бодєщїи и татарїи и юрканїи на побратѫ ѿт сѹчавскои волости.

10 Dicţ. statistic al României 2, p. 852, I. Bogdan, D. Şt. 1, 177. Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 37, fila 191 v. în o hotarnică din 7277 (1769) Septemvrie 5 : „săliştea din sus de Budinţi... oamenii o numesc Turbata".

11 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 37, fila 191 v., 192, într'o hotarnică

era un deal Coman. In originalul slavon a fost ѡ(т) комана, de unde nedumerirea între Coman şi Comana (acesta e genetivul slavon).

Unghiu în 1398 este arătat în marginea satelor donate mănăstirii. Satul acesta nu-l pot identifica cu vreunul de azi. Un sat Unghiu este în comuna Dragomireşti, judeţul Neamţ, pe pârăul Unghiu [1]. Un Unghiu, lângă Sirĕti şi lângă satul Ilişeşti, este pomenit în 7120 (1612) Aprilie 16 [2]. Un cătun Ungheni este în comuna Timişeşti, judeţul Neamţ [3]. Este vreo legătură între Unghiul din 1398 şi satele Unghiu, arătate?

Este foarte însemnată arătarea „hotarul lui Şândrea" în 1398, care nu e decât satul Dolheşti, din comuna cu acelaş nume, judeţul Fălticeni [4]. Aşa e identificat satul în 1804 Aprilie 12 [5], ca moşie alăture cu Budinţii. Această moşie a fost în adevăr a neamului lui Şendrea, cumnatul lui Ştefan cel Mare. Şendrea hatmanul, căzut în lupta dela Râmnic cu Muntenii în 1481 Iulie 8, a fost îngropat la Dolheşti, lângă tatăl său [6]. Că satul Dolheşti a fost al neamului Şendrea ne arată uricul din 7010 (1502) Fevruarie 22 [7]. Şendrea hatmanul lui Ştefan cel Mare este cred nepotul lui Şendrea din 1398, ştiut fiind că de multe ori numele bunului trebuie să fie moştenit de către un nepot.

Satele sânt străvechi.

Dacă satul lui Şendrea se numea Dolheşti şi în 1398, atunci el este cel puţin din vremea descălicărei.

---

din 7277 (1769) Septemvrie 5 a Budinţilor: „Cunoscând semnele cele vechi... începând dela Comana... alăture cu Săcuenii..." ; ibid. fila 193 v., 1795: „movila pomenită despre Comana" ; ibid. fila 194 v., 1804 April 12: „între boerii... cercetători la faţa locului s'au văzut neunire, pentru numele Coman sau Comana, cei dintăi (răzăşii de Ţoleşti, stăpânitorii moşiei Forăşti şi Macsâneşti, răzeşii de Săcueni) zicând că a fost deal şi cel de pe urmă (egumenul dela Probota) zicând că a fost om şi a avut moşie megieşită, precum pomenesc ispisoacele şi la ace hotăritură au fost şi boeri de pin pregiur, Coman, etc."

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 936.

2 Ghib. Sur. 20 p. 200.

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 834.

4 Ibid. 2 p. 848. Cp. Dolhasca în aceiaşi comună cu Probota, ibid.

5 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 37, fila 194 v. : „...dar moşia Dolheştii, care au fost a Şendrii este dovedită fără îndoială".

6 I. Bogdan, Vechile cronice mold. p. 147, 261, Cronici inedite p. 42, 75 (greşit: Doljeşti); Ureche, Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă ed. C. Giurescu, p. 65; N. Iorga, Inscripţii 1, p. 62, Istoria lui Ştefan cel Mare p. 197; G. Balş, Bisericile lui Ştefan cel Mare p. 124.

7 I Bogdan, D. Şt. 2, p. 196-197.

6.

1399 Martie 12.

Ştefan Voevod întăreşte Duşcăi şi nepoţilor ei 2 sate pe Tazlăul-Sărat, Dolieşti şi Liontenieşti, cum şi jumătate din Măzănăeşti şi jumătate din Poiana Călugăriţei.

„6907 Mart 12, uric dela Domnul Ştefan Vvd. cu tălmăcirelui, întăritori unei Duşca, fata lui Toader, şi nepoţilor ei, pe două sate pe Tazlăul Sărat, anume Dolieştii şi Liontenieştii şi giumătate din Măzănăeşti şi giumătate din Poiana Călugăriţii, ca toate aceste să le fie uric cu tot venitul".

Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 18, fila 9 v. (Intre Mănăstirea Berzunţul şi răzăşii de moşiile Măzărăeşti şi Cernul, de la ţinutul Bacău). Ibid. un document din 6948 (1440) August 3: „un sat pe Cerna anume Măzărăeştii", asemenea din 7015 (1507): „Măzărăeşti", etc. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 198-9.

Satul Dolieşti, necunoscut azi, era în plasa Tazlău, judeţul Bacău, pe Tazlăul Sărat, în apropiere de Leontineşti şi Berzunţ. Leontineştii sânt în comuna Ardeoani, judeţul Bacău, pe Tazlăul Sărat [1]. Numele îi vine dela Leonte. Măzărăeştii ca sat nu-l mai găsesc în Dicţionarul geografic. Este numai un loc Măzănăeşti, în comuna Podurile, plasa Muntele, judeţul Bacău [2]. In 6948 (1440) August 3, satul este arătat pe Cernu şi se numeşte Măzărăeşti (cu rotacism) [3]. Tot cu rotacism şi în 7015 (1507), dar în 7082 (1574) Fevruarie 15: Măzănăeşti [4].

Satele sânt vechi, cel puţin din vremea descălicatului.

7.

1399 fără lună.

Iuga Voevod întăreşte satul Brătila.

„6907. Uric dela Iuga Vodă, pentru moşia Brătila, însă 2 sati, de-sus şi de gios, care sânt întocmai cât unul cât altul".

Intr'un opis de hârtiile ce înfăţişează Răducan Botezat spatar, în judecata ce are cu răzăşii de Brătila de sus, pentru împresu-

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 78. Un altul a fost în jud. Vasluiu, pomenit în 7005 (1497) Martie 1, I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 122-123 şi Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925), p. 194.

2 Marele dicţ. geogr. al Rom. 4, p. 301.

3 Arhiv. Stat. Iaşi cit.: „Măzărăeşti (adică Măzănăeşti)", sic.

4 Ibid.

rarea Brătilei de jos şi a părţilor din Brătila de sus, 1839. La Ghibănescu, Condica de documente nr. LII, p. 24.

Este vorba sigur de satele Brătila de sus şi de jos, din plasa Tazlău, judeţul Bacău [1]. La început a fost un singur sat, din care s'au format două cuturi. Numele îi vine dela întemeietorul Brat. Este unul din străvechile sate ale Moldovei.

Regestul este foarte important, arătându-ne sigur domnia lui Iuga în 1399, confirmându-se astfel cei 2 ani, ce-i arată cronicile [2].

8.

1399 Noemvrie 28.

Iuga Voevod dăruieşte lui Ţâban două sate, unul în Gârbovăţ şi altul pe Bârlad, în Gura Crasnii.

„Tălmăcire depi uric vechiu pe sârbii dela Iuga Vvod. din anul 6908, indicţion 8, luna lui Noemvrii în 28, a sfântului mucenic Stefan, amin, însă uric fiind rupt precum să vedi sau tălmăcit încât sau putut scoate dipi dânsul.

Cu mila lui Dumnezău Noi Iuga Vvod Domnul Ţării Moldovii, cu fraţii Domnii meli, dml. Alecsandru şi Bogdan . . . . [3] înştiinţari facem pren aciastă carti a noastră tuturor boerilor celor buni, cari vor căuta spre dânsa ori cetindu-să o vor auzi . . . . pentru acest adivărat sluga noastră Ţâban, ce au slujât mai înainte întru sfinţi odihniţâlor, părintelui nostru . . . . lui Petru Vvod. şi lui Roman Vvod. . . . . Ştefan Vvod., dar acum ne slujeşti noaă cu dreaptă şi credincioasă slujbă . . . . Deci noi văzând a lui ce dreaptă şi credinicoasă slujbă cătră noi . . . . l-am miluit pre dânsul cu deosăbită milă, di i-am dat lui în pământul nostru al Moldovii dooă sate, un satu în Gârbovăţi şi altul pe Bârlad în gura Crasnii. Aciasta să-i fie lui uric cu tot venitul în vecii vecilor şi fiilor lui, nepoţâlor, strănepoţilor şi prestrănepoţilor lui. ‹Iar hotarul› acestui sat . . . . . [4] pe Gârbovăţ [5] . . . . [4] în gura pârăului Crasna . . . . . pârău . . . . . pără la dealul: dou movili . . . . din drum ce mergi în

1 Dicţ. statistic al României 1, p. 80, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 66.
2 I. Bogdan, Cronice inedite p. 35 ; Vechile cronice mold. p. 143 ; Ureche, Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, p. 19.
3 In suret lipsa se indică prin semnul „.
4 In suret : [lipsă].
5 Scris peste : pe Hârbovăţ.

satul Pancova apoi din drum malul văilor, apoi în stejar, apoi deacolo, sari la stânga, la strâmbătura Gârbovățului, la păr, apoi pisti Gârbovăț, drept la deal, movila săpată, în mijlocul movilii[1] peatră apoi drept către Soholeț, din movilă în movilă, pâră la al triile movilă, apoi deacolo în gios pren valea vecinicii movili şi de acolo sari pisti pârău Soholețu la zăvoiul veşnic, apoi malul văilor, în păr, apoi iarăş pisti pârău din gios de Igrişte, la zăvoiul veşnic şi deacolo drept pren pădurici pâră în drumul cel mare, apoi drept în capătul câmpului în stejar, apoi drept unde să râdică Gârbovațu . . . . pâr la pârăul Hruşova . . . . Iară hotarul . . . . din Bârlad . . . . prin pădure . . . . la deal, apoi de acolo . . . . Crasna în drumul Pancovii[2] . . . . apoi drept către Bârlad . . . . apoi pisti Bârlad. Acesta esti tot hotarul. Şi spre aceasta esti credința Domnii meli de mai sus numit, Noi Iuga Vvod. şi credința fraților noştri, a lui Alecsandru şi Bogdan şi credința a tuturor boerilor noştri a mari şi mici şi spre mai mare tărie şi întăritură tuturor acelor de mai sus scrisă, am poroncit slugii noastre lui Lațco să legi pecetea noastră ce mari".

Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi, plicul Băceşti, nr. 1. După scris, e dela începutul sec. XIX-lea. A fost publicat de A. D. Xenopol, în Revista p. istor., arh. şi fil. 4 (1885) p. 714, şi Ghib. Isp. 1 1, p. 1. Cp. Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925) p. 332-338, M. Costăchescu, Observări asupra uricelor dela Iuga Vodă. Data uricului a fost citită şi 6950, prin confundarea lui и=8 cu н=50[3] şi chiar 6958.

Dau mai departe fragmentul de pergament slavon, care e una din cele 3 bucăți, în care a fost rupt documentul la 1825.

. . . . рεсь (?) до . . . .
. . . . . . на вѣчныи . . . .
. . . . . . ⟨игр⟩ищѣ на оу возь (?) в . . . .
. . . . . . прости на конεць н⟨олѣ⟩ . . . .
. . . . . . ⟨хр⟩ущεва потока, а хота'рѫ⟩ . . . .
. . . . . . ны то . . . . чεрεсь лѣ⟨са⟩ . . . . лѣ
кіа . . доу . . . ь ѡ(т) тол⟨ѣ⟩ . . . . тѫ

1 In suret: movii.

2 In suret Pancova şi Pancovii. Nu este exclus să fi fost în original şi ванкова. Dar poate fi corect şi Pancova şi Pancovii, ceia ce ar corespunde cu satul Pănceşti, din com. Pănceşti, jud. Roman, Dicț. statistic al României 2 p. 804. Satul Pănceşti nu e departe de Țibăneşti şi Băceşti. Vezi Harta stat. major, planşa Dagâța. Pentru ванкова şi Ghib. Isp. 4^{2}, p. 49.

3 Ghib. Isp. 4^{2} p. 51, 53, 57.

. . . красны оу панкою 1 дорог . . . . дь . . . ою та простѣ къ бєрла⟨доу⟩ . . . . . ⟨ч⟩рѣзѣ брълады то ємоу вєсь хотарь а ⟨на то єсть вѣра . . . . ⟩ воєводѣ и вѣра братєи наши(х) алєѯандрова и богданов⟨а и вѣ⟩ра боѧрь мо(лда(в)скы(х), вѣра братоула нѣтєдоула, вѣра станисла(в)а ротьмпана вѣра костѣ витѧзѧ, вѣра грозѣ витѧзѣ, вѣра драгошє витѧзь, вѣра драгоѩ витѧзѧ, вѣра иванишa витѧзѧ, вѣра романа сєрѣтско(г). вѣра бадѣ старо(г). вѣра ивана страви(ч). вѣра вла(д) дворника, вѣра михаилашова, вѣра доума дворника, вѣра мика хораєца, вѣра въсѣ(х) боѧрь мо(л)да(в)скы(х). а по нашимь житѣ которы боуде(т) господарємь оу зємли мо(л)давскои ⟨ѡт братии ?⟩ наши(х) или наши(х) съро(д)никь или боудь кто то(ї) ємȣ да нє пороушить ⟨нашєг⟩о прѣданїа ї нашєго оутвръжєнїа за поужє єсми ємȣ дали . . . єли которыи господаръ ємоу пороушить . . . . . .

Traducere. . . . . la vecinicul . . . . . . Igriştea la . . . . . . drept la capătul câmpului . . . . pârăul Hruşeva. Iară hotarul . . . . . . peste pădure . . . . . . de acolea . . . . . . Crasna în drumul Pancului . . . . apoi drept către Bârlad . . . . peste Bârlad. Acesta-i este lui tot hotarul. ⟨Iar la aceasta este credinţa . . . . . .⟩ Voevod şi credinţa fraţilor noştri, a lui Alecsandru şi a lui Bogdan şi credinţa boerilor moldoveni, credinţa Bratului Neatedul, credinţa lui Stanislav Rotâmpan, credinţa lui Costea Viteazul, credinţa lui Grozea Viteazul, credinţa lui Dragoş Viteazul, credinţa lui Dragoi Viteazul, credinţa lui Ioaniş Viteazul, credinţa lui Roman dela Siret, credinţa lui Badea cel bătrân, credinţa lui Ioan Stravici, credinţa lui Vlad dvornicul, credinţa lui Mihailaş, credinţa lui Duma dvornic, credinţa lui Mic Horaeţă, credinţa tuturor boerilor moldoveni. Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara Moldovii ⟨din fraţii ?⟩ noştri sau din neamul nostru sau oricine, acela să nu-i strice dania şi întăritura noastră, pentru că i-am dat . . . . . . care domn îi va strica . . . . . .

Originalul la Muz. Municipal, Iaşi, între documentele dăruite de d. Drosso, pachet 4, nr. 1 bis. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce fasc. 5 (1925), p. 333, Cp. N. Iorga, Rev. Ist. 12 (1926), p. 81. Asemenea Ghib. Sur. 21, p. 1-3.

---

1 Poate fi şi ванкою. In Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925), p. 333 pusesem în text ванкою şi în notă панкою. Vezi nota dela suretul acestui uric.

Documentul are pe verso: „a lui Ţiban pe 2 sate, unul pe Gârbovăţ şi altul pe Bârlad".

Autenticitatea uricului a fost apărată de A. D. Xenopol [1], recunoscută de N. Iorga [2], combătută la început de D. Onciul [3] şi admisă apoi [4]; autenticitatea nu e tăgăduită de Gh. Popovici [5]; e recunoscută întâiu de Radu Rosetti [6] şi combătută apoi [7]; nerecunoscută de I. Minea [8]; Gh. Ghibănescu, care întâi recunoscuse autenticitatea uricului [9], se îndoeşte apoi [10], stăruind să arăte în amănunţimi fazele procesului, care se termină în 1825, când uricul „ce s'au arătat s'au cunoscut plastograf şi s'au rupt în domnescul nostru divan", „căci mai întăi acel ispisoc făcându-i-să cu pătrundere luare aminte s'au văzut slovile noă şi nepotrivite cu acelor vechi scriitori în limba sârbască, la cele mai multe locuri ras şi spart" [11]. Documentul era recunoscut ca autentic de I. Bogdan [12]. Pergamentul şi scrisul nu prezintă nimic neobicinuit. Fragmentul ce se păstrează nu prezintă nici într'un loc răsături sau spărturi. Numai la îndoituri, literele sânt şterse de vechime. Nici unul din elementele lui nu-mi arată a fi un falşificat. Limba şi stilul sânt cele obicinuite uricelor interne păstrate, cam din aceiaşi vreme.

Iuga Voevod se arată frate cu Alexandru cel Bun şi Bogdan [13].

Ţâban, care slujise, cum spune uricul, lui Petru, Roman şi Ştefan Voevozi, este unul din boerii cunoscuţi ai timpului. Apare în divan în uricile din primul an al domniei lui Alexandru cel Bun.

---

1 Istoria Românilor, ed. 1, 2, p. 149 şi în ed 2-a, 3, p. 159, 160.

2 Stud. şi Doc. 5, p. 597, Geschichte des rum. Volkes 1, p. 297 nota 2 (şi în traducere românească (1925), 2 p. 67, nota 1), Rev. Ist. 12 (1926), p. 82.

3 Conv. Lit. 20 (1887), p. 266.

4 Datele Cronicelor, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905), secţ. ist. p. 208: „Părerea ce am susţinut altădată despre acest Iuga... n'o mai admit acuma, recunoscând autenticitatea documentului din 28 Noembrie 1400".

5 Cronica lui Ureche despre ocoalele iugaene, Conv. Lit. 24 (1891) p. 1009-1010; asemenea în „Anul dela Martie în Moldova, în timpul lui Alexandru cel Bun", ibid. 39 (1905), p. 193-208.

6 Pământul etc. p. 132.

7 Despre Succesiunea domnilor Moldovei dintre Laţcu şi Alexandru cel Bun p. 26, 27.

8 Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, 1919, p. 97 şi Conv. Lit. 53 (1919), p. 65.

9 Ghib. Isp. 1 [1] p 1.

10 Ghib. Isp. 4 [2], p. 48-58, Sur. 21, p. 2-3.

11 Şi Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1369, op. 1556, dos. 46, fila 90-94 şi dos. 92, filele 76, 83, 84, 98

12 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 446.

13 Vezi M. Costăchescu, Observări cu privire la uricele lui Iuga Vodă, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1926) p. 334-338.

Aşa în 6908 (1400) Fevruarie 11 [1], Iunie 29 [2], August 4 [3]. Descendenţii lui îi găsim în uricul din 6997 (1489) Ianuarie 22 [4], când apare Toma şi sora lui Soriţa, fiii Mărinii, fiica lui Ţâban. Acesta avea de soră pe Ileana şi amândoi erau fiii lui Ţâban cel bătrân [5]. Acesta a dat numele satelor Ţâbăneşti şi Ţâbana, din judeţul Vasluiu [6]. Ţâban e ucrainianul циклнь, cu picioarele lungi. Unul din cele două sate ale lui Ţâban era aşezat pe Gârbovăţ, un pârău ce izvorăşte din comuna Dagâţa, judeţul Roman şi se varsă în Bârlad [7]. Satul din 1399 este satul Ţâbăneşti din judeţul Vasluiu, aşezat aproape de Gârbovăţ. Aşa iese şi din discuţia din 1801 asupra uricului lui Iuga Vodă [8]. Neamul lui Ţâban, cu uric dela Alexandru cel Bun, a avut şi satul vecin Băceşti [9], „Baicovţii" din judeţul Roman, cum se vede din uricul din 1489 Ianuarie 22 [10]. Acesta e aşezat tot pe Gârbovăţ. Acest neam a mai stăpânit şi satul vecin Vovrieşti, din comuna Dagâţa, judeţul Roman, cum se vede din documentul din 7041 (1533) Martie 12 [11], unde satul se numeşte Hovrăeşti, comform cu fonetismul moldovenesc, unde uneori v este schimbat în h: hulpe, hultur, huet, holbură etc., fonetism cum se vede foarte vechiu. Satul era al neamului Ţâban dela Alexandru cel Bun.

Pârăul Soholeţ sau Suhuleţ, de care e vorba în hotarnica din

---

1 Acad. Rom. fotografii pachet 2, nr. 23, Ghib. Sur. 8, p 81-86: к. ⟨ци⟩кана и дѣти его.

2 Acad. Rom. XLV/150, Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 5, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927), p. 352-4: цикана и дѣтїи его.

3 Acad. Rom. CXXXIV/46, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 354-6: к. цикана.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 366-369.

5 I. Bogdan, loc. cit. 369 crede că Ileana e mama lui Ţâban, interpretând greşit pe анака. In realitate ea e „buna" lui Toma şi a Soriţei, ca soră „bunului" lor Ţâban. Greşit şi Ghib. Isp. 4² p 49. Pentru urmaşii lui Ţâban din 7041 (1533) Martie 12, Ghib. Isp. 1¹ p. 58-59.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 990, 992, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p 190-191: Ţibăneşti şi Ţibăneştii-Buhlii. Vezi şi Harta stat. major, planşa Băceşti.

7 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 89.

8 Ghib. Isp. 4² p. 51: „sămnele ce să cuprind în ispisocul acel dela Iuga Vodă din leat 6908 Noem. 18, arătând că să mulţămesc săş stăpânească moşia lor Ţibăneştii, după sămnele ispisocului arătat"; ibid. p. 52; „răzăşii de Ţibăneşti... moşie lor Ţibăneştii... ispisoc a lor ce au dela Iuga Vodă..."; ibid. p. 53 etc.

9 Dicţ. statistic al României 2, p. 790, Harta stat. major, planşele Băceşti şi Dagâţa.

10 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 367: село на нимѣ шт Баиковци гдє била ходор Ватаман на поток сухолецилор". Azi satul e aşezat pe Gârbovăţ.

11 Ghib. Isp. 1¹ p. 58-59: „sat pe Gârbovăţ, anume Hovrăeşti".

1399, trebuie să fie în părţile satului Suhuleţ, din comuna Tansa, judeţul Vasluiu [1]. De oare ce se spune în 1489 Ianuarie 22, că satul Baicovţi este pe pârăul Suholeţilor, înseamnă că pârăul Gârbovăţ, pe care e aşezat azi satul, în partea lui superioară s'a numit Suhuleţ, sau că satul şi-a mutat locul, în cursul vremilor [2]. Originea e în slav. сꙋхъ, uscat.

Pârăul Hruşova sau Hruşeva este forma slavonă, în loc de Pârăul Părului [3].

Satul Pancova, în original, „панково село" este satul Pănceşti, din judeţul Roman, şi nu departe de Ţâbăneşti şi Băceşti [4].

Nu ştiu ce va fi fost „Igrişte" [5]. Locul n'a putut fi identificat nici cu pricina procesului din trecut al Ţâbăneştilor [6].

Mai greu este de identificat al doilea sat al lui Ţâban, cel de pe Bârlad, în gura Crasnii. Acest sat era departe de Ţâbăneşti. Crasna se varsă în Bârlad între moşia Secui, din judeţul Vasluiu şi Târzii din Fălciu [7]. Nu pot hotărî care este acest sat.

9.

Circa 1400.

Iuga Voevod dăruieşte boerului Braea un loc la Strahotin.

ма(с)тїю бжїею мы юга воєвода г(с)п(д)нъ землн молда(в)скоп знаємо чини(мь) нашимъ листомъ ꙋсимъ добри(мъ) паномъ кто нань ꙋзритъ или єго оуслиши(т), ѡже тъ(и) истиннїи слꙋга нашъ панъ браа слꙋжилъ преже свтѡ почи(в)ши(мъ) родителемъ нашимъ а днесь слꙋжи(т) на(мъ) правою и вѣрною слꙋжбою, тѣмъ мы видѣвше єго вѣрнꙋю слꙋжбꙋ, жаловали єсмы єго ѡсобною ма(с)тию дали єсмы ємꙋ а [8] мѣсто на страхѡтинїє ємꙋ оурикъ со ꙋсимъ доходо(мъ), и дѣтемъ єго и оунꙋчатомъ єгѡ и праꙋнꙋчатомъ єго

1 Dicţ. statistic al României 2, p. 922. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 174-175, Harta stat.major, planşa Tansa.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 368.

3 Slavoneşte грꙋша, părul, para. Tot aşa interpretat şi în procesul Ţâbăneştilor, Ghib. Isp. 4^{2}, p. 53. Ar putea bănui cineva că e vorba de satul Hârşova, din com. cu acelaş nume, jud. Vasluiu, dacă n'ar fi prea departe. Dicţ. statistic al României 2 p. 986, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 95-96.

4 Vezi p. 22 nota 1.

5 In limba ucrainiană игрище înseamnă loc pentru joc.

6 Ghib. Isp. 4^{2} p. 53.

7 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 59, Harta stat. major, planşa Vasluiu. In procesul Ţâbăneştilor, Crasna a fost identificată greşit cu Crăoana, Ghib. Isp. 4^{2} p. 54.

2 In copie: а(д)=адино, єдино.

и працерѧтомъ его, а хотаръ емȣ вꙑше страхотѣнѣ гори жежнею на ворловȣю могилȣ, а ѡ(т) това поперекъ на страхоти(н)скȣю дорогȣ ѡ(т) пана кѡсти на краи страхотѣнѣ простѣ ребро(мъ) диломъ, а ѡ(т) толѣ поперекъ чересъ жежию на дорогȣ на великȣю гори дорогою ѡнъ до ворловои могилꙑ, то емȣ весь хѡтаръ. а на то вѣра моѧ юги воеводꙑ и вѣра дити моихъ и вѣра стефана воеводи и дѣти егѡ, вѣра брати егѡ, вира ѡлекса(н)дрова, вира бѡгданова, вѣра братȣлова нѧтедȣлаи 1, вѣра станиславка ротомпана и вѣра кѡстꙑна, вѣра стравичава, вѣра вързнна хърловскагѡ, вѣра романова, вѣра балечина, вѣра ȣсѣхъ болѧръ молда(в)ски(х), браеки и братȣ его петрики и дѧтемъ ихъ. а по нашемъ животѣ, кто бȣде(тъ) господаре(мь) ȣ земли, да емȣ не во(з)ме(т) нашего придание и нашихъ записо(в) безъ его винꙑ. кто бꙑ емȣ ѡ(т)нѧлъ, таковїи да е проклѧтъ ѡ(т) бга и ѡ(т) прч(с)тїа его мтре таковїи да естъ подобенъ всакомȣ ѡ(т) метникȣ што сѧ ѡ(т) бга ѡ(т)верган.

Traducere. „Cu mila lui Dumnezău Noi Iuga Vvoda domnu pământului Moldovii înştiinţare facem cu a noastră carte tuturor dumilorsali celor buni, cine va căuta pre dânsa sau o va auzi că iată acest adevărat sluga noastră dum. Braia au slujât mai înainte fericiţâlor întru răpăosare părinţâlor noştrii cu credincioasă slujbă iar astăz slujeşte noao cu driaptă şi credincioasă slujbă. Drept acie noi văzându credincioasă a lui slujbă l-am miluit pre dânsul cu osăbită milă i-am dat lui un loc pe Strahotin lui uric 2 cu tot vinitul şi copiilor lui şi nepoaţâlor lui şi strănepoaţâlor lui şi prestrănepoaţâlor lui. Iar hotarul lui den sus de Strahotin sus pe Jâjâe la movila lui Vorlov 3, iar de acolo de acurmezâş la drumul Strahotinului despre dumnalui Coste, la margine Strahotinului drept pe muche dialului, iar de acole de acurmezâş preste Jâjâia la drumul, la marele dial, pe drumul până la movila Vorlovului 3, acesta îi este hotarul.

Iar spre aciasta credinţa me Iugai Voevoda şi credinţa fiilor miei şi credinţa a lui Ştefan Voevoda şi a fiilor lui, credinţa fraţâlor lui, credinţa lui Alecsandru, credinţa lui Bogdan, credinţa lui Bratul Neatedulaiu 4, credinţa lui Stanislav Rotompan şi credinţa 5 lui Costii, credinţa lui Stravici, credinţa lui Vârlin

1 Sic.
2 La Kogălniceanu greşit: „lui Ustie".
3 Movila Hârlăului.
4 Sic.
5 Credinţa de două ori.

Hrolovskii[1], credinţa lui Roman, credinţa[2] lui Baliciu, credinţa a tuturor boerilor moldoveneşti, lui Braia şi frăţânesău lui Petre şi copiilor lor, iar după viaţa noastră cini va fi domnu în ţară, ca să nu ia a noastră danie şi a noastre zapisă făr de a lui vină, iar cine i-ar lua, unul ca acela ca să fie blăstămat dela Dumnăzău şi dela precurată a lui Maică, unul ca acela să fie asămănat cu toţ lepădătorii ce s'au lepădat dela Dumnăzău".

„Copie aciasta de pe uricul scris sârbeşte s'au scos de mini pren driaptă tălmăcire însuş de pe matca, de asemine în Strahotin lt. 1787 Avgust 11. Andrei Daşchevici".

Pe v. copiei slavone: lit. A (cu litere latine, ca în documentele din Bucovina) şi (cu cirilice) num. л. Copia este făcută probabil în 1787 de Andrei Daşchevici. Ea s'a găsit, ca şi traducerea, între hârtii vechi, la D-na Natalia Paciurea din Cotnari, judeţul Iaşi, rudă a Doctorului Caruz din Botoşani, la care a văzut originalul M. Kogălniceanu, care a publicat traducerea în Arhiva Românească, ed. 2-a, 1, p. 14-15. Copia slavonă are la început cuvântul: copie. Originalul nu s'a găsit.

Documentul l-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925), p. 338-341, la care trimit pentru analiza lui. Cp. şi N. Iorga, în Rev. Ist. 12 (1926), p. 81.

Autenticitatea lui a fost în general recunoscută de istoricii noştri, pentrucă elementele lui nu erau piedici serioase, pentru diferite teorii emise. A fost tăgăduită autenticitatea de Radu Rosetti[3] şi Gh. Ghibănescu[4], care nu recunosc nici autenticitatea uricului precedent.

Formularul, limba şi boerii martori nu sânt contra autenticităţii[5]. Rămâne, pentru alte date, să fie descoperit însuş originalul.

Boerul Braea, care slujise şi Domnilor de mai înainte de Iuga, este întemeietorul familiei Brăescu şi al satelor Brăeşti[6]. Un fiu al lui Brae este cunoscutul boer de sub Alexandru cel Bun, Boris

---

1 Bârlă dela Hârlău
2 Credinţa de două ori.
3 Despre Succesiunea domnilor Moldovei dintre Laţcu şi Alexandru cel Bun p. 26. Argumentele lui Rosetti sânt foarte slabe.
4 Sur. 21, p. 2.
5 Vezi M. Costăchescu, Observări cu privire la uricele lui Iuga Vodă, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1926). p. 339-341.
6 Sate Brăeşti sânt în jud. Iaşi şi Dorohoi. Dicţ. statistic al României, 1 p. 474, 366. Altul e în Buzău, ibid. p. 176.

Braevici, pomenit într'un uric din 6929 (1421)[1], despre ai cărui urmaşi vorbeşte uricul din 7007 (1499) August 15[2], cel din 7028 (1520) Fevruarie 12[3] şi cel din 7035 (1527) Martie 16[4]. Fiu al lui Boris este cunoscutul boer Duma Braevici[5], care apare în divan între 1442-1466[6]. In vechiul ţinut al Hârlăului, Boris Braevici a avut satul Brăeşti, cu urice dela Alexandru cel Bun[7].

Satul lui Brae era la Strahotin, dar nu Strahotinul. Acesta este sat, în comuna Dăngeni, judeţul Botoşani[8]. Semnul de hotar на ворловѹю могилѹ este Movila Hârlăului. Hotarul lui pan Coste de lângă Strahotin e satul Costeni, din aceiaş comună Dăngeni, judeţul Botoşani[9]. Boerul Coste poate e acelaş cu pan Coste din 6900 (1392) Martie 30[10], cu Costea Viteazul din 1395[11], din 6908 (1399) Noemvrie 28[12] şi cu cel din uricul lui Iuga Vodă, de mai sus[13].

10.

Circa 1400.

Iuga Voevod dăruieşte lui Şărban Hândău satele Solomoneştii, pe Topoliţă şi Muntenii şi Pânteceştii, pe Cracău.

„Fără dată, un hrisov dela Domnul Iuga Vvd. cu a lui tălmăcire . . . . cuprinzătoriu că au dat lui Şărban Hândău pentru slujbile ce au făcut Domnitorilor de mai înainte, precum şi Domnii sale, trii sati, unul Solomoneştii, pe Topoliţă şi două sati Muntenii şi Pânteceştii, pe Cracău. Iară hotarul să le fie după hotarîle vechi".

Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 148 (1855) fila 32 vo (e vorba de proces între moşiile M-rii Buhalniţa: Ghindăoanii, Crăcăoanii,

---

1 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 19, Hurm. Doc. 1², p. 833-834.
2 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 130.
3 Acad. Rom. ms 2812, fila 96.
4 Ibid.
5 O spiţă de neam în Buletinul Ion Neculce, fasc. 8 (1930), p. 127.
6 Nu intru în amănunte, în ce priveşte boerii, de vreme ce chestiunea aceasta formează obiectul unei lucrări, pe care o pregătesc.
7 Intr'un document din 1613, V. A. Ureche, Miron Costin 2, p. 515.
8 Dicţ. statistic al României, 1 p. 120.
9 Ibid.
10 Vezi mai sus, p. 8, rândul 7.
11 Hurm. Doc. 1², p. 817: костѧ витѧзь.
12 In această lucrare p. 22: в. костѣ витѧзѧ.
13 в. костына.

Cracău Negru, Buhalniţa, Isvoru alb, Săcu, din ţinutul Neamţ şi moşiile alăturate, Bălţăteştii şi Mânjăştii). Asemenea ibid. Tr. 1682, op. 1914, dos. 113, fila 723 vo şi 724. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923), p. 199 şi fasc. 5 (1925), p. 331-332. Vezi şi S. Zotta, Arhiva genealogică 2, p. 274, notă.

Originalul cred că a fost luat de călugării greci dela Buhalniţa, la secularizare.

Identificarea numelor de sate din acest document prezintă unele greutăţi. Şărban Hândău este poate un vechiu boer, ce slujise Domnitorilor de mai înainte de Iuga Vodă. Satul Solomoneşti, de pe Topoliţă, nu se mai întâlneşte azi în judetul Neamţ. Este pomenit însă într'un document din 7135 (1627) Martie 23[1]. Cred că s'a contopit în *trupul moşiei Ghindăuanii, din comuna* cu acelaş nume, judeţul Neamţ[2], după ce câtăva vreme a existat aparte, ca trup de moşie. Satul Ghindăuani a fost la început Hândăuani şi-şi are numele dela Şărban Hândău (slav. probabil хиндѡкъ). Numele satului în trecut mai sună şi Vindăuani şi Indeoani[3]. Acesta este cred locul unde Ştefan Muşat cel bătrân a învins pe Unguri, în 1395[4]. Aş cerca să identific Muntenii din 1400 cu Muncelul de jos, de pe Cracău, a Mănăstirii Buhalniţa, care în 1663 era selişte[5]. Nici un sat Pânteceştii nu se află pe Cracău[6]. Un trup de sat Pântecul este în judeţul Neamţ, comuna Bistricioara, plasa Muntele[7]. Cred că Pânteceştii din 1400 este satul Crăcăuani, pe Cracău, aşezat între Ghindăuani şi Bălţăteşti[8]. Satul şi-a schimbat

1 N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 398: „Chindivani (Ghindăoani) supt munte“ şi Solomoneşti (ţin. Neamţ).

2 Dicţ. statistic al României 2, p. 632, Marele dicţ. geogr. al Rom. 3, p. 518

3 Iaţimirski, Slavianskiia i rusk. rukopisi Ruminskih bibliotec, Sanktpeterburg 1905, p. 9: кинджѡнкы (în 1646), p. 10: индѣани (în 1657), p. 644: кїнджѹанї (1642), p. 666: кындѣѡни. La forma Ghindăuani a contribuit şi etimologia populară, prin cuvântul ghindă.

4 Pentru aceasta vezi I. Bogdan, Vechile cronici mold. p. 143: на хиндѡкѣ, ibid. p. 245, 246. In inscripţia pusă acestui Domn de Ştefan cel Mare, la Rădăuţi, se spune acelaş lucru, Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuţi, p. 10; Cp. I. Minea, Cercetări Istorice, Iaşi, 1 (1925) p. 225. N. Iorga, Rev. Ist. 12 (1926), p. 81, identifică хиндѡкѣ cu Hârlăul.

5 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 148, fila 30 r. Un sat Muntele, în jud. Neamţ, este în com. Răuceşti, dar nu pe Cracău. Marele dicţ. geogr. al Rom. 4, p. 418.

6 Un sat cu acest nume este în com. Păţeşti, jud Putna, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 341. Un altul în jud. Râmnicul Sărat, Marele dicţ. geogr. al Rom. 4, p, 742.

7 Ibid.

8 Marele dicţ. geogr. al Rom. 2, p. 751. Dicţ. statistic al României, 2 p. 642. Satul cu numele Crăcăuani apare în documente la începutul veacului al XVII-lea. Cp. Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 148, fila 35 v.

numele după cel al pârăului. Topoliţa şi Cracăul sânt vechi numiri slave. Topoliţa presupune slavul malorus topolia, topolь, care înseamnă plop şi apă de munte. Iar Cracău presupune cuvântul krak.

Satele sânt vechi, cel puţin din vremea descălicatului.

11.

1400 Fevruarie 11.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Dan Vameşul un loc de şese sate într'un hotar anume : Şurineşti, Mânjeşti, Todereşti, Şerboteşti, Lăţcani şi Iacobeşti, unde a trăit Iacob al Orbului. Se arată şi hotarele.

† мл(с)тїю бжїю мы алеѯандръ воевода г(с)п(да)ръ земли молдавьскою знаменито чини(м) ис си(м) листо(м) наши(м) въсѣ(м) кто на(н) възри(т) или его чточи оуслыши(т). дадохо(м) и помиловахо(м) слоуѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ па(н) дань ми(т)никь (ѡ)т наши(х) правою ѡ(т)нинꙋ и дѣ(д)нини за доброю слꙋ(ж)бꙋ что сътворилъ ⟨на⟩мь. мы видѣхо(м) правою свою вѣрѫ, ми помиловахо(м) его съ въсѣ(м) сватово(м) болѣро(м) великы(м) и вѣрни(м) съ мѣсто ше(ст) селовь въ единь хота(р) на имѧ мѣсто шꙋринещь и мънижещїи и тодерещїи и шерботещїи и лъ(ц)канїи и ꙗковещїи г(д)е ѡживали ꙗковь слѣпаго а би бѫде(т) помиловань ѡ(т) на(с) ꙗкоже е(ст) вышеписано а бы сѧ емꙋ зачо хота(р) маи выше ѡ(т) шꙋринещь въ съвръшїю потокь оу ли(с) вь единь крꙋшь ѡ(т) тои крꙋшь право на въстокь на съвръшенїе потоци меж(д)ꙋ три дꙋбы ѡ(т) три дꙋби право на въстокь меж(д)ꙋ доброви поли потоци въ мо(ги)лꙋ иже наре⟨че⟩тсѧ мовила гѫоуносѫ ѡ(т) мовилѫ на ве(р)хь горѣхь г(д)е раз(д)елитсѧ во(да) на краи доброви ѡ(т) къ въстокь на потокь, ѡ(т) тѫдꙋ потокь долꙋ по(г)де перемине(т) вода г(д)е приходи(т) доро(х) стань преоуцескꙋ(л) черезь потокь, тѣ(м)же ѡ(т) тамо до(ро)хо ниже ѡ(т) къ въстокь потоковь г(д)е перемине(т) дорохо стань преоуцескꙋль въ во(да) ва(с)лꙋи, тѣмже вода васлꙋи доли даже до брезы ѡ(т) брезы право на запа(д) въ рꙋнтꙋрь ѡ(т) та(м) право на запа(д) черезь поль въ мовила копана гд(е) събѣретсѧ хота(р) съ хота(р) фѫе(р) ѡ(т) тѫдꙋ право на запа(д) черезь потоци въ главь рѣдь ла(ц)ко тѣ(м)же рѣдꙋль по дългꙋ выше даже до ръпи дра(г)синь, ѡ(т) тамо выше по ли(с) даже до то(т) крꙋшь гд(е) нача(с). тѣ(м)же дадохо⟨м⟩ мы ѡ(т)нинꙋ ѡ(т) на(с) ꙗкоже е(ст) вышеписано слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ

на(н) да(н) ми(т)ник и съ въсѣ(м) доходо(м) ѥ(м) и сътворихо(м) и(м) оурик и дѣтѥ(м) ѥ(х) и ⟨оу⟩нучато(м) и(х) и прѣунучѣто(м) и(х) и праіщуръто(м) и въсѣ(м) роду и(х) кто сѧ избере(т) и(м) наиближнии непорушено николиже на вѣкы. а на то ѥ(ст) вѣра нашего г(сд)ва вышеписанаго мы алеѯандръ воєво(д) и вѣра боꙗ(р) наши(х) и вѣра бра(т) г(сд)вми жуна(н) богьдань, вѣра драгоше вытѣза и дѣти его, вѣра андріꙗшь и дѣтіе его, вѣра иѡанниша дворник и братіи его, вѣра бръль хръловьскаго и дѣти его, вѣра доми дво(р)ника и дѣти его, вѣра ⟨ц⟩ибана и дѣти его, вѣра хоранца мика и дѣти его, вѣра шандро ѡ(т) хотинь и дѣти его и вѣра хоранца вистѣ(р)ника и дѣти его, вѣра тъмашк столника и дѣти его, вѣра мик ѡ(т) молницих и дѣти его. вѣра братула стровика и братіи его, вѣра уси(х) болѣри наши(х). ве⟨лѣ⟩ли ѥ⟨с⟩мы[1] слузѣ нашеми ꙗцьковы привесити печа(т). а по наши(х) животѣ кто бѫде(т) г(с)п(д)ръ наши земли ѡ(т) дѣти наши(х) или ѡ(т) наши(х) ро(дї)тели или кого бъ избере(т) г(с)п(д)ре(м) быти нашѥ(м) молдавьскою земли то(т) бы и(м) непорушил(л) нашего даание и потвръж(д)еніе али би и(м) оукрѣпи(л) и оутвръди(л) за не(ж) и(м) ѥ(ст) дано ѡ(т)чину и дѣ(д)инии ѡ(т) на(с), а кто бѫде(т) разорити съ оури⟨къ⟩ и сїи знамени да бѫде(т) проклѧть ѡ(т) тїи ѡ(т)цъ иже въ нбеи и ѡ(т) въсѣ(х) сты(х). катѡ ѕци м(с)ць февруа(р) аі день.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta spre dânsa sau o vor auzi citindu-se, că am dat şi am miluit pe sluga noastră, credinciosul boer Dan Vameşul, din a noastră dreaptă ocină şi moşii, pentru buna slujbă ce ne-a făcut.

Noi am văzut credința lui dreaptă ⟨şi⟩ l-am miluit, cu tot sfatul boerilor mari şi credincioşi, cu un loc de şese sate într'un hotar, anume locul Şurineşti şi Mânjeştii şi Todereştii şi Şerboteştii şi Lățcanii şi Iacobeştii, unde a trăit Iacob al Orbului, ca să fie miluit dela noi, precum este scris mai sus. Să i se înceapă hotarul mai din sus de Şurineşti, la sfârşitul pârăului în pădure, la un păr, dela acest păr drept la răsărit, la sfârşitul pârăului, printre trei stejari, dela trei stejari drept la răsărit, prin dumbravă, câmp, pârău, în movila care se cheamă Movila Găunoasă, dela movilă la vârful dealurilor, unde se despart apele, la marginea dumbrăvii, de

1 Orig. are велми ємы.

cătră răsărit, a pârău, de aici pârăul la vale, pe unde se întâlnesc apele, pe unde trece drumul lui Stan Preuțescul, peste pârău, și iarăși de acolo drumul în jos, de cătră răsăritul apelor, unde dă drumul lui Stan Preuțescul în apa Vasluiului, apoi apa Vasluiului, în vale până la Brebi, dela Brebi drept la apus, în Ruptură, de acolo drept la apus, peste câmp, în movila săpată, unde se întâlnește hotarul cu hotarul lui Feaer, de acolo drept la apus peste pârău, în capul rădiului lui Lațcu, apoi rădiul dealungul, în sus, până la râpa lui Dragsin, deacolo în sus, prin pădure, până la acelaș păr, unde s'a început.

Drept aceia i-am dat dela noi ocină, cum este scris mai sus, slugii noastre, credinciosului pan Dan Vameșul și cu tot venitul, lui și i-am făcut lui uric și copiilor lui[1] și nepoților lui[1] și strănepoților lui[1] și răstrănepoților și întregului neam al lui, cine se va alege lor mai deaproape, nestricat niciodată în veac.

Și la aceasta este credința Domniei noastre, mai sus scrisului, Noi Alecsandru Voevod și credința boerilor noștri și credința fratelui Domniei mele Jupan Bogdan, credința lui Dragoș Viteazul și a copiilor lui, credința lui Andriiaș și a copiilor lui, credința lui Ioaniș vornic și a fraților lui, credința lui Bârlă dela Hârlău și a copiilor lui, credința lui Duma vornic și a copiilor lui, credința lui Țiban și a copiilor lui, credința lui Horaeță Micul și a copiilor lui, credința lui Șandru dela Hotin și a copiilor lui și credința lui Horaeță visternicul și a copiilor lui, credința lui Tămaș stolnicul și a copiilor lui, credința lui Micu dela Molnița și a copiilor lui, credința lui Bratul Strovici și a fraților lui, credința tuturor boerilor noștri.

Am poruncit slugii noastre lui Iațcu, să lege pecetea.

Iar după viața noastră, cine va fi Domn Țării noastre, din copiii noștri sau din a părinților noștri[2], ori pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn în Țara noastră a Moldovii, acela să nu strice dania și întăritura noastră, ci să-i întărească și împuternicească, pentru că-i este dată ocină și moșie dela noi. Iar cine va strica acest uric și aceste semne să fie blăstămat de cei 318 părinți de la Nicheia și de toți sfinții.

In anul 6908, luna Fevruarie 11 zile.

Observațiuni. Originalul pe pergament se păstrează în Biblioteca națională din Paris (C. C. Giurescu, Revue historique du

1 Orig. : lor.
2 Ori poate mai exact : din părinții noștri. Poate fi și : din neamul nostru.

sud-est européen 2 (1925) p. 42, 50-51). O fotografie a uricului, dăruită de I. Tanoviceanu în 1903, se păstrează la Acad. Rom. pachet 2, nr. 23. Aici şi o copie cu multe greşeli. Uricul are pecetea cea mare atârnată, cu legenda: † печа(т) їѡ олеѯандрѫ воевод господар земли мо(л)давскои. Asupra acestui uric a făcut o comunicare la Acad. Rom. Tanoviceanu. Cp. Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 25 (1903) p. 62, partea administrativă. O copie a a uricului la Acad. Rom. în ms 126, dăruit de I. Bogdan.

A fost publicat de Ghibănescu, în Sur. 8 p. 81-86, cu unele abateri. El ne spune că originalul a aparţinut d-nei Aglaia Stroescu, proprietara Gheorgheleului (din vechiu Mânjeşti), soţia fostului prezident la Tribunalul Roman, Stroescu. Un rezumat al uricului şi Ghib. Sur. 16, p. 1. D. Onciul, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905), secţ. ist. p. 205 socoteşte anul 1401, punând începutul anului dela Martie. Acelaş în cursul de Istoria Românilor, litografiat, din 1921, p. 307-8, îl socoate falş, din cauză că scrisoarea nu ar fi cea dela începutul veacului al XV-lea. Scrisoarea seamănă însă cu aceia a documentelor din Iunie 29 şi August 4. Uricul nu are nimic suspect. Cp. şi C. C. Giurescu, locul citat mai sus, care nu găseşte nici un motiv contra autenticităţii uricului. Dan Vameşul nu este boer de divan. Dela dânsul îşi are numele satul Dăneşti, din comuna cu acelaş nume, judeţul Vasluiu [1]. Satul este lângă satele lui Dan Vameşul din 1400, sate arătate în uricul de mai sus. Şurineştii este satul Şurăneşti, din comuna cu acelaş nume, judeţul Vasluiu [2]. Numele satului vine dela slavul шꙋринъ, cumnat [3]. Mânjeştii şi-au schimbat numele în Gherghelău, după un Gherghel [4] şi e sat în comuna Şurăneşti. Ca Mânjăşti apare în 1630, în actele Fereştilor [5]. Işi are numele dela un vechiu Mânjea [6]. Satul Todireşti, în acelaş hotar al Şurăneştilor, a dispărut [7]. Nu-

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 982, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 62-64: Dăneştii-Răzăşi şi Dăneştii Goliei. Ghib. Sur. 8 p. 84.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 984, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 178-180. Multe din actele vechi ale satului în Ghib. Sur. 8 p. 403.

3 Nişte sate ale lui Ivan Şurinschi, într'un uric din 6937 (1429) Iunie 3, Cercetări Ist. Iaşi 5 [1] (1930) p. 56.

4 Ghib. Sur. 8, p. 85, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 91. Dicţ. statistic al României 2, p. 984 îl numeşte Gherghelu.

5 Ghib. Sur. 16 p. 47. Aici şi un martur din Şerboteşti şi unul din Dăneşti, sate vecine.

6 Un sat Mânjeşti, în jud. Vasluiu, departe de celalt, este la sud de Vasluiu, între râul Bârlad şi părăul Crasna. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 113-114, Harta stat. major, planşa Vasluiu.

7 Un sat Todireşti, în jud. Vasluiu, departe de cel de lângă Şurăneşti, este aproape de vărsarea Şacovăţului în Bârlad. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 192.

mele îi vine dela un vechiu Toader. Şerboteştii este satul cu acelaş nume, din comuna Codăeşti, judeţul Vasluiu, aproape de Şurăneşti [1]. Numele îi vine dela un vechiu Şerbotă (Şerb + otă). Satul Laţcanii a dispărut. El exista în 1693 Decemvrie 12 [2]. Işi are numele dela un vechiu Laţco [3]. Iacobeştii asemenea au dispărut sau îşi vor fi schimbat numele. Uricul spune că înainte de 1400 acolo a locuit Iacob al Orbului, dela care îşi avea numele satul. Hotarul lui Feaer este satul Fereşti, din comuna Fereşti, judeţul Vasluiu [4] şi în apropiere de Şerboteşti, Däneşti, Şurineşti. Satul este pomenit şi în uricile lui Ştefan cel Mare, în 1487 Ianuarie 12 [5], Octomvrie 9 [6] şi în 1491 Octomvrie 15 [7]. Satul îşi are numele dela Feer, Feĭer sau Feir, ung. Fehér, Albul [8]. Sigur că în numele satului Fereşti în loc de Feereşti s'a amestecat şi etimologia populară, din cauza cuvântului *„fereşti“ pl. dela fereastă*. Râpa lui Dragsin, în hotarul satelor din 1400 ale lui Dan Vameşul, ne trimite la satul Drăcşani, de lângă Şurăneşti şi în aceiaş comună [9]. Nu pot spune hotărît unde era satul lui Stan Preuţescul, al cărui drum mergea pe lângă hotarul lui Dan Vameşul şi trecea peste pârăul Vasluiu. Urmărind însă hotarul, care este foarte mare, pe o hartă dezvoltată, satul lui Stan Preuţescul pare a fi satul Popeşti, din comuna Micleşti, jud. Vasluiu [10] şi care venia peste pârăul Vasluiu. Stan Preuţescul este boer mare, cunoscut în documentele timpului. Apare în divan în uricul din 6917 (1409) Noemvrie 18 [11], în 6918 (1410) Fevruarie 15 [12], în 6919 (1411)

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 176. Pentru acte de ale Şerboteştilor, vezi Ghib. Sur. 8 p. 406.

2 In actele Fereştilor, Ghib. Sur. 16 p. 109: „Lăţcanii ce sânt în ţânutul Vasluiului“.

3 Ghib. Sur. 18, p. 130-131 : Lăţcanii de pe Moldova erau pe vremea lui Alexandru cel Bun ai lui Ivaşco Laţcovici, într'un uric din 7036 (1528) Martie 28. *Laţcanii din jud.* Iaşi au fost ai lui Laţcu Grăbinu, sub Ilieş şi Ştefan Voevozi, după un uric din 7024 (1516) Dechemvrie 10, Acad. Rom. Pecete 87. Sate cu numele acesta au fost multe în Moldova. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 565.

4 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 81.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 291-292. Aici şi urmaşii lui Feir, precum şi satul Tătăreşti, din sus de Fereşti.

6 Ibid. p. 308-309.

7 Ibid. p. 477, 486. Aici şi alte *neamuri ale lui Feier*.

8 Vezi documentele satului în Ghib. Sur. 16.

9 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 72, Dicţ. statistic al României 2, p. 984.

10 Ibid. p. 145.

11 Enţiklopediia slavianskoi Filologhii (Petrograd 1916) planşa nr. 115: к. п. стана преоутеского.

12 Acad. Rom. fotografii, pachet 2, nr. 24 şi Kozak, în Archiv f. sl. Philologie 15, p. 195: в. п. стана пре(у)теска(г).

Aprilie 14[1]. El este acelaş cred cu Stan Popovici, din 6923 (1415) Aprilie 13[2]. Era fiul unui preot, al unui popă şi acest popă cred este întemeietorul satului Popeşti, de care a fost vorba mai sus.

Brebii ne amintesc pe Ştefan Breb, din uricul din 6951 (1443) Mai 18, întemeietor al satului Brebu, de pe Idrici, la Fălciu, azi selişte în trupul moşiei Roşieşti[3].

Un sat Brebii dela Neamţ este pomenit în uricul din 6998 (1490) Martie[4] şi în cel din 7068 (1560) Aprilie 8[5].

Dacă în documentul din 1400 Fevruarie 11 брѣбы era nume de sat sau alt termen geografic nu ştiu[6].

Satele din acest uric sânt cel puţin tot atât de vechi ca şi descălicarea.

12.

1400 Iunie 29.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Stroe şi lui Ivan două sate: satul Poiana, pe Tazlău, lui Stroe, şi satul Gârtanul, mai sus pe Gârtan, lui Stroe şi lui Ivan. Se arată şi hotarele.

† ма(с)тїею бжїею мы ıѡ александрь воеводы г(сд)нь зем(ли мол)давск(ои) и брать гсп(дс)тва ми жоупань богдань знаемо чинимь симь нашимь листωмь оусимь добрымь паномь кто на нь оузрит(ь или его о)у̂слышить чтѹчи ωже тоть истинныи слѹга и болѣринь нашь строе и иванъ слоужиль прѣж(д)е почившимь родителемь нашимь правою и верною слѹ(ж)бою и дне(с) слѹжитъ намь правою и верною слѹжбою. тамже мы видѣвше его правою и верною слоу(ж)боу до на(с) жаловали есмы его оусобною ма(с)тїю и дали есмы ем(ѹ) оу нашеи земли оу молдавскои в. сели оурикь сь оусемь доходωмь. едно село на имѧ поѧна (на тазловѣ щ)о даль емоу воевода оусевъ ω(т) ївана (ѹ)рикь сь оусемь доходомь емоу и дѣтемь его и оуноучетомь его и праоуноучетомъ

1 Iaţimirski, Darstveniia, jalov... gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog obştestva, 4 p. 292: к. и. стана преоүтеского.

2 Acad. Rom. LXXXV/41, Cercetări Ist. Iaşi, 5[1] (1930) p. 51: к. и. стана поповича.

3 Ghib. Isp. 1[1] p. 17, Dicţ. statistic al României 1 p. 374.

4 Ghib. Isp. I[1] p. 31, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 433.

5 Ghib. Isp. 1[1] p. 112.

6 Cp. numele propriu Breabăn şi numele florii brebenel, apoi brebenea.

єго и прашчюр⟨ет⟩омъ єго. а дроѹгое село на имѧ гръта́нь выше грътань по(д) лесȣ на потоци. то село даль воевода строеви и иванови (ȣ)рикь сь ȣсемь доходо(м) о⟨ѹ вѣкы⟩ вѣчны емȣ и дѣтемъ єговѣмь и ⟨оѹ⟩нȣчето(м) єговѣ(м) и прашȣчето(м) єговѣ(м) и праштȣрѣтомь єговѣмь. а хотарь ти(м) селѡ(м) на филипȣта ⟨ѡт толѣ⟩[1] ȣ потоко(м) гори делѡ(м), делѡ(м), долȣ, дело(м) пониже ѡ(т) полѣнȣ, ниже ѡ(т) полѣнȣ да падеть на потокъ долȣ потокомь до тазлова на пȣть могила ⟨и чрѣзь⟩ тазло(в) на великы пѫ(т) могила гори пȣте(м) до великы бродъ на бродъ могилꙑ̀ гори делѡ(м) до верзница гори верьзницомъ до выше полѣнȣ на ⟨дȣб⟩ь[1] на могилоѹ ѡ(т) полѣноѹ поперекъ на филипѣ межȣ два пѫть могила. то емоѹ весь хотарь едномѹ селоѹ што дръжить оѹсеви строе ѡ(т) и⟨вана⟩. а дрȣгы[2] хотаръ дрȣгомȣ селȣ ѡ(т) оѹстїе потокѡ(м) гори по потокѡ(м) ѡ(т) потокȣ на лѣвȣ рѫкȣ на дȣба могилȣ ѡ(т) дȣба поперекь на по . . . . . . оѹ и(з)лемь до дȣба могила, из(л)емь, на и(з)лемь могилȣ по краи лȣкомь ⟨гори делѡмь на дȣба ѡ(т) дȣба могилȣ гори дело(м) до дрȣгы потокъ⟩[1] долȣ потокѡмъ до оѹстиа на . . . . . на пȣтемь и ⟨по пȣтемь могилȣ и ѡ(т) тои могилы на дрȣгомь оѹ⟩стїе[1] потокȣ могилȣ. то есть весъ хотаръ тимъ селѡмъ. а на то вѣра моа выше⟨писанаго⟩ алеѯандра воеводы, вѣра в⟨рата г(с)п(д)ва мы⟩ жȣпана богдана, вѣра оѹсихь болѣрь нашихъ драгоши витеза и дѣтїи его, жоѹпана андрїаша и дѣтїи его, станислава ро⟨томпана⟩ и дѣтїи его, влада дворника и братїи его и дѣтїи его, пана драгоа и дѣти его, бръли хръловского и дѣтїи его, доѹма дворника и дѣтїи его, цибана и дѣтїи его, хорлеца мика и дѣтїи егѡ, шандро ѡ(т) тȣдора и дѣтїи его, хорлеца вистирника и дѣтїи его, тъмаша столника и дѣти его, микь ѡ⟨т⟩ молници и дѣтїи его, братȣла стравича и братїи его, вѣра оѹсихь болѣръ нашихь. а по нашемь животѣ кто бȣдеть г(с)п(д)ръ земли молдавскои абы емȣ непорȣшиль нашь записъ и нашȣ вѣрȣ безь его вины. а кто порȣш⟨ить та⟩ковы да есть проклеть ѡ(т) га̃ ба̃ и ѡ(т) прѣчистыѧ его мт̃ре и ѡ(т) ті̃ı ст̃ы(х) ѡ(т)ць никеискы(х) и да есть подобникъ арїȣ ⟨и⟩ їȣдѣ. ⟨а на болшее⟩ оѹтвръжденїе велели есмы слоѹѕи нашемȣ ıацкови привесити нашȣ печать. писань оѹ лѣто ѕ҃ѿи м(с)ца їȣнїа въ кд҃ день ст̃го ап(с)ла петра и павла.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Io Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele Jupan Bogdan, cu-

1 Complectările le-am făcut după traducerea pitarului Ioniţă Stammatin.
2 Poate fi şi дрȣгъı.

noscut facem cu această carte a noastră, tuturor bunilor pani, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boerul nostru Stroe şi Ivan au slujit mai înainte răposaţilor părinţilor noştri, cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi slujesc nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-l pe el[1], cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi l-am miluit cu deosebită milă şi i-am dat în Ţara noastră a Moldovii două sate, uric, cu tot venitul. Un sat, anume Poiana, pe Tazlău, ce i l-a dat lui ‹Stroe› *Voevodul*, osebit de Ivan, uric, cu tot venitul, lui şi feciorilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui. Iar celalt sat, anume Gârtanul, mai sus de Gârtan, supt pădure, pe pârău, acest sat l-a dat *Voevodul* lui Stroe şi lui Ivan uric, cu tot venitul, în veacul veacului, lui şi copiilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor şi răstrănepoţilor.

Iar hotarul acestor sate, la Filipe, apoi de-acolea pe pârău, în sus pe deal, pe deal în jos, pe deal, mai în jos de Poiană, în jos de Poiană, să cadă în pârău, în vale pe pârău, până la Tazlău, în drum, o movilă, şi peste Tazlău la drumul cel mare, o movilă, la deal, pe drum, până la Vadul cel mare, la vad, movilele, în sus pe deal, până la Berzinţ, în sus pe Berzinţ, până mai sus de Poiană, la un ‹stejar›, la o movilă, din Poiană, în curmeziş, la Filipe, pintre două drumuri, o movilă. Acesta-i este lui hotarul unui sat, ce-l ţine Stroe, osebit de Ivan. Iar celalt hotar al celuilalt sat din gura pârăului, în sus pe pârău, din pârău, în mâna stângă la un stejar, o movilă, dela stejar în curmeziş la . . . . . . la Izlii, până la un stejar, movila Izlii, la movila Izlii, pe marginea luncii, în sus pe deal la un stejar, din stejar la o movilă, în sus pe deal, până la alt pârău, în vale pe pârău până în gură la . . . . la drum şi pe drum la o movilă şi dela această movilă la altă gură de pârău, o movilă. Acesta este tot hotarul acestor sate.

Şi la aceasta credinţa mea, mai sus scrisului Alecsandru Voevod, credinţa fratelui Domniei mele jupan Bogdan, credinţa tuturor boerilor noştri, Dragoş Viteazul şi copiii lui, jupan Andriaş şi copiii lui, Stanislav Rotompan şi copiii lui, Vlad vornicul şi fraţii lui şi copiii lui, pan Drăgoi şi copiii lui, Bârle dela Hârlău şi copiii lui, Duma vornicul şi copiii lui, Ţiban şi copiii lui, Horaeţă Micu şi copiii lui, Şandru dela Tudora şi copiii lui, Horaeţă visternicul şi copiii lui, Tămaş stolnicul şi copiii lui, Micu dela Molniţa şi copiii lui, Bratul Stravici şi fraţii lui, credinţa tuturor boerilor noştri.

1 Se întrebuinţează sg., cu toate că sânt doi.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării Moldovii, să nu-i strice zapisul nostru şi credinţa noastră, fără vina lui. Iar cine ar strica, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi să fie asemenea lui Arie şi lui Iuda.

Şi spre mai bună întăritură, am poruncit slugii noastre lui Iaţcu, să lege pecetea noastră.

Scris în anul 6908, luna Iunie în 29, ziua sfântului Apostol Petru şi Pavel.

Pergament fără pecete, la Acad. Rom. XLV/150. O planşă fotografică în I. Bodan, Album paleografic moldovenesc nr. 5. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 352-354. O copie se află la Acad. Rom. ms. 126 dăruit de I. Bogdan. O traducere din copiile pitarului Ioniţă Stemmatin a fost publicată în Uricarul 2 (ed. 2-a) p. 250-251 cu data 6912 (1404) Iunie... Traducerea are câteva abateri. De ex : Poiana pe Tazlău se arată în ţinutul Trotuşului, ceia ce lipseşte în original. Apoi, fiind vorba de acelaş sat Poiana, în traducere găsim: „ce i l-am întărit domniea noastră dela Ivan“, apoi „Grâtan (ce-i zic acuma Gârtan) pe din sus de Grâtan“, citire rea, din cauza citirii grupului -рѫ- ca ră, în loc de âr; apoi, necorect, fiind vorba de satul Gârtan: „pe care sate domniea noastră le-am dat uric lui Stroe şi lui Ivan“, apoi „în jos de poiană, până unde cade pârăul (acum îi zic pârăul lui Calciuc)“ ; „hotarul unui sat, ce l-au apucat Stroe, pentru sine dela Ivan“. Boerii, ca de obiceiu, lipsesc în traducere. Un rezumat, cu data 6905 Iunie 12 „a cărie original se află sârbăsc la mâna răzăşilor de Poiană“ şi cu menţiunea că satul Poiana e pe Tazlău, în ţinutul *Trotuşului*, se *află* la Arhiv. Stat. Iaşi, *Anaforale nr.* 3 fila 23 v. O traducere destul de complectă, cu data de 6905 Iuni şi 6905 Iuni 12, cu menţiunea că satele se află în ţinutul Bacăului (la 1834 Dechemvrie 30) se află la Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 317, op. 347, dos. 14 fila 61 r. şi 119 r. (am publicat-o în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 323-4). Altă traducere cu data greşită 6095 Iunii 12, la Arhiv. Stat. Iaşi, tom. 1, nr. 2320, K. 346, p. 198. Cp. şi Uricarul 6 p. 238. Tălmăcirea lui Ioan Stamati pitar, din 1821 Fevruarie 12, cu data 6905 Iunie 12 o publică Ghibănescu, în Sur. 20 p. 225-227. D. Ghibănescu corectează data 6905 în 6957 şi pe 12 în 29, identificând greşit pe Stroe din uric, cu Popa Stroe

din 7005 (1497) Martie 15[1]. E pomenit în Radu Rosetti, Pământul p. 135 şi de D. Onciul, în Datele cronicelor în Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 27 (1905), secţ. ist. p. 214.

Boerii Stroe şi Ivan, care slujiseră şi Domnitorilor de mai înainte de Alexandru cel Bun, sânt necunoscuţi altfel. Ei au trăit poate vremea descălicatului.

Poiana de pe Tazlău este satul Poiana din comuna Valea Rea, judeţul Bacău[2], sat aşezat în adevăr pe Tazlău. Satul Gârtanul nu şi-a păstrat numele. La 1834 Dechemvrie 30, moşia era cunoscută ca „Gârtani“[3]. Poate că azi e trup de moşie în Poiana. Un sat Stroeşti, care ne aminteşte de Stroe, este tot pe Tazlău, mai la nord, în comuna Teţcani, judeţul Bacău[4]. Berzinţul s'a păstrat în numele satului şi pârăului Berzunţ, din judeţul Bacău[5]. Numele poate îi vine dela un moş „Berzea“. Numele pârăului Filipea s'a păstrat şi azi[6]. Movila Izlii nu s'a păstrat. Să fie în acest nume cuvântul зло, rău şi vre-o legătură între aceste cuvinte şi numele pârăului şi satului Valea Rea, de lângă Poiana? Asemănarea este ispititoare.

Satele sânt vechi, cel puţin din timpul descălicatului.

13.

1400 August 4.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Nicula şi fraţilor săi Mihail şi Toader satul lui Berea.

† мл(с)тїєю бжїєю мы їѡ алєксандрь воєвода господинь земли молдакскои и брать гсп(дс)твами жоупань богдань знаємо чинимы симь нашимь оуси[7] листомь оусимь добрымь паномь кто на нь оузрить или єго оуслышить чтѕчи ѡжє тоть истинныи слоуга и болѣринь нашь никоула слоужиль стопочившимь родитєлємь нашимь правою и вєрною слоужбѕ и днє(с) слоужить намь правою и вєрною слоужбою. ⟨тѣм⟩жє мы видѣвшє єго 'правою и вєрною слоужбоу до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною милостїю и дали єсмы ємоу оу нашєи зємли ѕ молдавскои а҃ сєло бєрово ємоу ѕрикь сх оусємь доходомь ємоу и бра(т) мѕ[7] михаиль и бра(т) мѕ то-

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 114.
2 Dicţ. statistic al României 1 p. 82.
3 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 317, op. 347, dos. 114, fila 59 r.: Răzăşii de Gârtani erau în proces cu răzăşii de Poenari, pentru părţi de moşie.
4 Dicţ. statistic al României 1 p. 82.
5 Ibid. p. 80.
6 Ibid. p. 82. Este şi un deal cu acest nume.
7 Sic.

дерь, потомь и дѣтїи єго и оуноучетомь єго и прѣоуноучетомь єго и прѣщтȣрѣтомь [1] єго вѫ вѣкы вѣчныє. а хотарьємоу єс(т) на могилы що на чȣнго(х) ѡт поли простѣ на молдака ѡ(т) могылы що на чюнго(х) пȣтемь на дрȣгои могылы на конець царинѣ ѡ(т) толѣ простѣ чер(с) дела по черетїи, та на старои могылѝ що на поути, ѡт толѣ прости на чрѫны потокь та по потокȣ горѣ до моста драгомира браниирѣрева, ѡ(т) того моста прости на мог<ылоу> на краи вышнеи доуброкȣ та по краи до дроугои могылы, ѡ(т) толѣ простѣ чересь долинои до могыл<ы п>о на(д) деломь, а ѡ(т) толѣ прост<ѣ черес ?> молдаво<ю ?> доулоу до <п>ротѝ<вѫ могы>лы що на чȣнго(х) оу <кра>и. т<о имѫ весь хотарь>. а на то вѣра моа вышеписа<нна>го александра воєводы и вѣра бра<та> гсп(дс)тва ми жȣпана богдана, вѣра оуси(х) болѣрь наши(х), вѣра драгоши вит<є>за, вѣра жȣпана андрїаша, вѣра станислава рѫтжмпана [1], вѣра вла(д) дворника, вѣра драгоѧ, вѣра їѡанкша витеза, вѣра брѫли хрѫловского, вѣра дȣмы дворника, вѣра цибана, вѣра микь хорацць, вѣра шандро ѡ(т) тȣдоры, вѣра хорацца вистиарника, вѣра тамаша с<то>лника, вѣра <мика> ѡт молници, вѣра братоула стравича, вѣра оуси(х) болѣрь <наши(х) молдавски(х). а по наше(м)> животѣ кто боудеть господарѫ земли молдавскои <што бы емȣ не по>роуши(л) наше записи и нашоу вѣроу безь єго вины. а кто по<роу>ши<ть таковы да єст> проклеть ѡ(т) г҃а б҃а и ѡ(т) прѣчистыє єго матерь и ѡ(т) тиї ск҃ты(х) ѡ(т)ць <ник>ейскы(х) и да єс(т) подобникь арїи и юдѣ. а на болше оутврѫжденїє белели [1] єсми слоуѕи нашемȣ іацкови привєсити [1] печать. писань в лѣ(т) ѕци агȣста д днь.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Io Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, jupan Bogdan, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor bunilor pani, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi cetindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, Nicula a slujit sfânt-răposaţilor noştri părinţi, cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi ne slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, Noi văzându-l pe dânsul cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit pe el, cu deosebită milă şi i-am dat lui, în Ţara noastră, în Moldova, uric, un sat al lui Berea, cu tot venitul, lui şi fratelui lui, Mihail şi fratelui lui, Toader, apoi şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui, în veacul veacului.

Iar hotarul lui este la movila ce e la Ciungi, din câmp drept la

---

1 Sic.

Moldova, din movila ce e la Ciungi, pe drum, la altă movilă, la capătul *ţarinei*, de acolea drept peste deal, dealungul Cereteilor, apoi la movila veche ce e la drum, de acolea drept la Pârăul Negru, apoi pe pârău în sus, până la podul lui Dragomir Brănişteariul, dela acest pod drept la movilă, la marginea dumbrăvii de sus, apoi pe margine, până la altă movilă, de acolea drept peste vale până la o movilă, deasupra dealului şi de acolea drept peste ? Moldova, la vale, până în potriva movilei ce-i la Ciungi, la margine. Acesta le este tot hotarul.

Iar la aceasta, credinţa mea mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa fratelui Domniei mele jupan Bogdan, credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa lui Dragoş Viteazul, credinţa jupanului Andriiaş, credinţa lui Stanislav Rotâmpan, credinţa lui Vlad vornicul, credinţa lui Dragoi, credinţa lui Ioaniş Viteazul, credinţa lui Bârlă dela Hârlău, credinţa lui Duma vornicul, credinţa lui Ţiban, credinţa lui Micu Horaeţă, credinţa lui Şandru dela Tudora, credinţa lui Horaeţă vistiarnicul, credinţa lui Tamaş stolnicul, credinţa lui Micu dela Molniţa, credinţa lui Bratul Stravici, credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării Moldovii, să nu-i strice zapisele noastre şi credinţa noastră, fără de vina lui.

Iar cine ar strica, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi să fie aseminea lui Arie şi lui Iuda.

Şi spre mai bună întăritură, am poruncit slugii noastre lui Iaţcu, să lege pecetea.

Scris în anul 6908, August 4 zile.

Pergament, la Acad. Rom. CXXXIV/46, din colecţia lui Gr. Tocilescu. Avea şi pecetea cea mare de ceară neagră, dar desprinsă de pergament, cu legenda: † печать їѡ олеѯандра воевода гна землѣ молдавской. Scrisoarea semiuncială foarte mare. Pergamentul foarte fin, în câteva locuri e stricat. In dos notiţa : „Nr. 19, satul Berovo“ şi „Ciortăneştii“. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Documentul l-am mai publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 354-356.

Satul Bereşti la 1803 [1] era în ţinutul Neamţului, pe lângă Cârligi şi Galbenii mănăstirii Precista, poate acelaş sat şi cu Bereştii, din 1634 Ghenarie 25 [2]. Azi nu se mai întâlneşte cu acest nume,

1 Uricarul 7, p. 272.
2 Ghib. Isp. 2[1] p. 27, 76, 77.

dar a fost sigur între Moldova şi Valea Neagră, în ţinutul Romanului de azi, în apropiere de satele Brăniştenii de sus şi de jos, pe teritorul cărora e şi Valea Neagră[1]. Podul lui Dragomir Brăniştearíul ne aduce aminte de satele Brănişteni, de care a fost vorba, şi de Dragomireşti, din judeţul Neamţ[2]. Un sat Ciungi este în judeţul Neamţului, dar în comuna Bicaz[3]. Să nu se creadă cumva că e vorba de satul Hodciungii, din comuna Porceşti, judeţul Roman[4]. Satul Ciortăneşti va fi fiind în legătură cu neamul lui Ciortan[5]. El a fost lângă Trifeşti, din judeţul Roman.

Foarte important este cuvântul românesc ţarină, la 1400.

Boerii fraţi Nicula, Toader şi Mihail, slujiseră şi Domnitorilor de mai înainte.

Berea întemeietorul satului donat e necunoscut altfel.

Documentul este foarte important, căci ne arată regiunea din valea Moldovii, din judeţele Roman şi Neamţ, ocupată şi locuită, poate înainte de descălicare.

14.

1400 Septemvrie 11.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Mogoş un sat pe Vilna, căruia i se arată hotarele.

Suret de pe ispisoc vechiu pe sârbie de la Alexandru Vvod. cu mila lui Dumnezeu Domn Ţării Moldaviei şi fratele domniei mele giupânul Bogdan scris din leat 6908 Sept. 11 zile[6].

Inştiinţare facem prin această carte a noastră, tuturor cinstiţilor boeri, cine vor căuta asupra ei, sau o vor auzi cetindu-se, pentru acest adevărat sluga şi boeriul nostru Mogoş, că mai înainte vreme cu dreptate şi cu credinţă au slujit odihniţilor părinţilor noştri şi acmu iarăşi cu dreptate şi cu credinţă şi noao ne slujeşte, a căruia văzând noi cea cu dreptate şi cu credinţă către noi slujbă l-am miluit cu osăbita a noastră milă de i-am dat în Ţara noastră a Moldovei, un sat pe Vilna, pentru ca să-i fie uric cu tot venitul,

---

1 Harta stat. major şi Dicţ. statistic al României 2, p. 798.
2 Ibid. p. 636.
3 Ibid. p. 638.
4 Ibid. p. 800.
5 Ghib. Sur. 1 p. 230, Isp. 1^1 p. 139-140. Satul Ciortăneşti în o hartă a Trifeştilor, din 1844, la Fundaţia „Regele Ferdinand I“, Iaşi.
6 In suret greşit: 6950 Sept. 1.

fraţilor şi fiilor lui, nepoţilor, strănepoţilor şi preastrănepoţilor lui, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, din obârşia Vilnei purcede părăul în jos păn la plopi, iar dela plopi drept peste câmpu păn la trei stejărei, în marginea dumbrăvii, dela acei trei stejărei drept la rădiu şi în marginea rădiului la movilă şi dela movilă pe culmea dealului, păn la poiană, iar dela poiană pe dealul cel mare, până'n obârşia Vilnei. Atâta îi este tot hotarul.

Precum spre aceasta este credinţa a mai sus numitei domniei meale Alexandru Voevod, a fratelui domniei meale, a giupânului Bogdan şi a tuturor boerilor noştri a Moldovei.

Iar după viiaţa noastră cine va fi domn Ţării Moldovei, să nu aibă a clinti scrisoarea şi credinţa noastră, fără vina lui. Iar cine ar face vre-o strămutare, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu făcătorul ceriului şi a pământului, de Precurata lui Maică, de cei 318 sfinţi părinţi dela săborul Nicheii şi să fie întocmai cu Arie şi cu Iuda.

Şi pre mai mare întăritură, am poroncit slugii noastre lui Iaţco, să lege pecetea noastră.

De pe sărbie pe limba moldovenească am tălmăcit la anul 1814 Iuli 24, Clucerul Pavăl Debrici.

Suretul acestui uric a fost publicat de Ghibănescu în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 25 (1914), p. 173-175. Aici se mai spune că suretul se păstrează în arhiva lui Gh. Teodor, dela Petreşti, Vasluiu, şi că Pavel Debrici [a citit greşit data, luând pe н = 8 drept н = 50. Suretul cu observaţiile a fost publicat din nou în Sur. 18 p. 10-12. Un regest al acestui uric se găseşte la Arhiv. Stat. Iaşi, Divanul domnesc, Tr. 234, op. 258, dos. 72 (din 1835), fila 15 r.: într'un perilipsis de actele Mogoşeştilor, ţinutul Vasluiului. Acesta l-am publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924), p. 323: „6908, Săpt. 11. Copia hrisovului D. Alexandru Vodă, prin care milueşte pi boeriul său Mogoş, cu un sat pe Vilna şi arată şi sămnili hotarului acelui sat“.

Satul boerului Mogoş dela 1400 este satul Mogoşeşti, din comuna Ipate, judeţul Vasluiu, aşezat în adevăr pe Vilna[1]. Satul

---

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 297. Harta stat. major, planşa Mogoşeşti. Azi satul se numeşte mai ales Slobozia, Dicţ. statistic al României 2, p. 990. Alt sat Mogoşeşti, la nord, este cel din jud. Iaşi, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 297, Dicţ. statistic al României 1 p. 478. De aici începea ţinutul Cârligăturii. Alt sat e în jud. Dorohoi, altul în Roman, Frunzescu, cit., Dicţ. statistic cit. 1, p. 360, 2, p. 794. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 233-237.

este pomenit şi în 6646 (1438) Martie 5, când Grozav, fiul lui Mogoşel dela Vinea, vinde Neagăi, jupâniasa lui pan Giurgiu Piatră, partea sa, jumătate din satul lui Mogoş, pe Vinea [1]. Cealaltă jumătate a satului era se vede a altui fiu, Manea Mogoşăscul, căruia i se întăreşte de către Ştefan Vodă, în 6972 (1464), satul Mogoşeşti, pe Vilna [2]. Urmaşii lui Manea Mogoşăscul stăpânesc parte de sat şi în 7141 (1633) Ianuarie 15 [3]. Movila lui Mogoş este pomenită în hotarnica satului vecin Alecseşti şi în 7001 (1493) Martie 7: ѡт виньи . . . на могилꙋ ѡт могоша [4]. Pârăul Velna de azi vedem că se chema în vechime Vilna şi Vinea.

Boerul Mogoş slujise şi Domnitorilor de mai nainte de Alexandru cel Bun.

Satul îşi are numele dela boerul Mogoş.

15.

1402 Octomvrie 31.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Moldoviţa două mori în Baia, jumătate de moară de sladniţă şi patru sălaşe de Tătari, din Baia.

Alexandru Voevod dăruieşte sfintei Mănăstiri Moldoviţa două mori în Baia, una înăuntrul târgului şi alta la marginea târgului [5] şi jumătate din altă moară de sladniţă şi patru sălaşe [6] de Tătari, asemenea în Baia. Şi nimeni nu trebuie să se amestece la acestea şi nimeni să nu împovăreze pe aceşti Tătari, cu vre-o slujbă domnească.

Iar cine va fi Domn după Domnia sa, acela să nu strice această danie şi întăritură, făcută Prea curatei Născătoare de Dumnezeu.

Iar Domnul care ar strica această danie să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Prea curata lui Maică, de cei 12 fruntaşi apostoli, de cei 318 sfinţi părinţi şi de toţi sfinţii. Să fie blăstămat şi asemenea lui Iuda vânzătorul şi blăstămatului Arie. Să aibă

---

1 Acad. Rom. Pecete 273. Cu unele lipsuri, Ghib. Sur. 18, p. 36-38: половина села могошева . . . . . ѡ(т) винѣ.

2 Un perilipsis de documente e la mine.

3 Ibid.

4 I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 15. Pentru Alecseşti, în com. Borăşti, jud. Vasluiu, v. Dicţ. statistic al României 2, p. 988.

5 Radu Rosetti, greşit: „una în capătul de sus, cealaltă în capătul de jos al târgului".

6 Ibid.: „patru case".

parte cu acei Iudei, cari au strigat contra lui Hristos: sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri. Amin.

Anul 6910 Octomvrie 31.

Acest document, în rezumatul de mai sus, însă în limba germană, a fost publicat de Wick., Moldowiza p. 55, cu menţiunea Sr., adecă sârbeşte. Că Wick. a avut chiar originalul sau o copie slavonă n'aş putea spuue. De aici, un extras a publicat Radu Rosetti, Pământul p. 137, nota 1, cu data 1401 şi cu unele diferenţe, pe care le arăt în note.

Am tradus locul din Wick. „Mühle zur Malzung", prin moară de sladniţă, adecă fabrică de bere, slav. сладница, berărie [1].

Documentul este important, fiind primul care ne vorbeşte de Mănăstirea Moldoviţa. Este important apoi, căci ne dă date asupra morilor domneşti din Baia, asupra berei, care se fabrica şi consuma aici, ca şi asupra tătarilor robi, de aici.

16.

Suceava 1403 Ianuarie 7.

Alexandru Voevod dăruieşte Episcopiei Moldovei satul Avereşti la Suceava şi Hreaţca, aproape de Târgul Sucevei.

Mylostyjeju božyjeju my Aleksandr wojewoda hospodar zemly moldawskoi czynymy znajemo sym naszym lystom usim kto koly nan uzrit ily uslyszyt jeho cztuczy ože jesmy uczynyly s naszoju i is pospolneju radoju i s naszym dobrym umyslom i uczynyly jesmy za nasze zdorowje i za dusz pereže swiatopocziwsziich hospodarey za duszu Bohdana wojewody i za duszu Laćka wojewody i za duszu Petra woywody i za duszu otcia naszeho Romana woyewody i za duszu Sztefana woyewody i podiliły jesmy ot naszeja otynyny i daly iesmy swiatii epyskopii naszoi ot zemly naszoi moldawskoi dwa sela Awerowcy szto na Suczawi, a druhoje selo Hrčkoje szto malo podłysze Sucziawskoho torha so uzimy swimy starymy i dawnymy chotarmy. To iest uryk so usim dochodom swiatii epyskopii naszoi u wiku wicznyja. A na to wira moja wysze pysannoho Aleksandra wojewody i wira usich bojar mol-

1 Wick. Woronetz und Putna p. 167, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 333, 336, nota 2.

dawskyh, wira pana Stanysława Rotompana i ditij[1] jeho, wira pana Syna Byrlycza i bratij jeho, wira pana Byrla Chorlowskoho i ditij jeho i wira pana Drahosza i ditij jeho i wira pana Bratula Straowycza, wira pana Wlada dawnoho dwornika i bratij jeho, wira pana Iona Storoho ot Worona, wira pana Myka Synowskoho i ditij jeho, wira pana Badi Suczawskoho i ditij jeho, wira pana Mika Biloho i ditij jeho, wira pana Byrhow[2] Stefana i ditij jeho, wira pana Nehra dwornika, wira pana Žurža Wolchoweckoho i bratij jeho, wira pana Chotka Ciacyńskoho, wira pana Horajeca Chotynskoho, wira pana Wlada Tuczaiskoho dwornika ot Romanowa torha, wira pana Szandra ot Nimcia i ditij jeho, wira pana Iona Žumetatewa i ditij jeho i wira pana Ravas Litowoja i ditij jeho, wira usich bojar moldawskych i małych i wełykych. A po naszom žywoti kotoryj imaet[3] byti hospodar u zemly moldawskoj ot bratij naszych ili ot nasze plemia ili bud kto to ony da ne poruszyt[4] nasze danije i nasze utweršenije[5] szto jesmy daly swiatoi epyskopii. A koly kotory hospodar poruszyt, takowyj da jest prokliat ot hospoda boha i od preczystyia[6] jeho matere i ot swiatych i werchownych 12 apostol i ot 318 swiatych i bohonosnych otec nykejskych i ot usich swiatych i da jest takowyj anathema i takowyj da jest podoben ludi predatelju i prokliatomu Aryju, ino[7] takowyj da imajet ucziastije s nimu rekszymy na Isusa Chrysta: krw jeho na nych i na cziadoch ich. A na bolszeje potweršenje[8] welily jesmy prywisyty peczat naszu sluzi naszemu Bratiju logothetu. U Suczawi horodi w lito 6911, Ienuaria mesiaca w 7 deń w sbor swiatoho Iwana Krestytelia.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că am făcut cu al nostru deplin sfat şi cu al nostru gând bun şi am făcut, pentru sănătatea noastră şi pentru sufletul celor mai de înainte sfânt răposaţi Domni, pentru sufletul lui Bogdan Voevod şi pentru sufletul lui Laţcu Voevod şi pentru sufletul lui Petru Voevod şi

1 Wolański : dity.
2 Byrhow ca şi în uricul din 6919 (1411) Iunie 28.
3 Ibid. : imet.
4 Ibid. : poruszat.
5 Ibid. : utworženije.
6 Ibid. : preczystuja.
7 Ibid : inu.
8 Ibid. : potwerzenie.

pentru sufletul părintelui nostru Roman Voevod şi pentru sufletul lui Ştefan Voevod şi am dăruit din ocina noastră şi am dat sfintii noastre episcopii, din Ţara noastră a Moldovii, două sate, Avereştii care-i la Suceava şi alt sat Hreaţca, care-i aproape lângă Târgul Sucevei, cu toate hotarele lor vechi şi dedemult. Acesta este uric, cu tot venitul, sfintii noastre episcopii, în veacul vecilor.

Şi la aceasta, credinţa mea mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa tuturor boerilor moldoveni, credinţa panului Stanislav Rotompan şi a copiilor lui, credinţa panului Sân Bârlici şi a fraţilor lui, credinţa panului Bârlă dela Hârlău şi a copiilor lui şi credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui şi credinţa panului Bratul Straovici, credinţa panului Vlad fost vornic şi a fraţilor lui, credinţa panului Ion cel bătrân dela Vorona, credinţa panului Micu Sinovschi şi a copiilor lui, credinţa panului Badea dela Suceava şi a copiilor lui, credinţa panului Micu Albu şi a copiilor lui, credinţa panului Bârgău Ştefan şi a copiilor lui, credinţa panului Negru vornic, credinţa panului Giurgiu Volhoveţchi şi a fraţilor lui, credinţa panului Hodco Ciacinschi, credinţa panului Horaeţă dela Hotin, credinţa panului Vlad Tuciaischi, vornicul din Târgul Romanului, credinţa panului Şandru dela Neamţ şi a copiilor lui, credinţa panului Ion Jumătate şi a copiilor lui şi credinţa panului Ravas Litovoi şi a copiilor lui, credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mici şi mari.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara Moldovii, din fraţii noştri sau din seminţia noastră sau oricine, unul ca acela să nu strice dania noastră şi întăritura noastră, ce am dat sfintei episcopii. Iar oricare Domn va strica, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu, şi de Preacurata lui Maică şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi ai apostolilor şi de cei 318 sfinţi şi purtători de Dumnezeu părinţi dela Nicheia şi de toţi sfinţii şi unul ca acela să fie anatema şi unul ca acela să fie asemenea lui Iuda vânzătorul şi blăstămatului Arie şi unul ca acela să aibă parte cu acei care au strigat contra lui Isus Hristos: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Şi pentru mai bună întăritură, am poruncit slugii noastre lui Brateiu logofătul să atârne pecetea noastră.

In Cetatea Sucevei, în anul 6911, luna lui Ianuarie în 7 zile, în soborul sfântului Ioan Botezătorul.

Documentul a făcut parte din actele Mitropoliei Moldovei, duse de Mitropolitul Dosoftei în Galiţia şi azi rătăcite. La 1783

uricul se afla în arhiva principilor Radziwiłł din Zołkiew, unde a fost inventariat de Manowarda, casierul oraşului Lemberg. Vezi pentru aceasta Index Zolkieviensis, în Candela (Cernăuţi), 3 (1884), p. 550, nr. 13, unde documentul acesta este rezumat în felul următor: „Alexander Wojwod schenket seinem Bisthume zwey Dörfer, Awereszty am Flusse Suczawa und Hreckoje ohnweit der Stadt Suczawa, ddto. Suczawa, 9611 den 7 Iänner". Cp. şi Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 23, cu data 6911 Ianuarie 3. Documentul aşa cum l-am dat mai sus a fost publicat de Fr. X. Wolański, în Dodatek tygodniowy przy Gazecie Lwowskiej" (adaos săptămânal la gazeta din Lemberg) nr. 39 şi 40, din 1854, p. 156 şi 160, în transcriire cu litere latine şi traducere polonă şi cu menţiunea: pecetea pierdută, ceia ce înseamnă ca Wolański a văzut originalul. De aici a fost publicat de I. Bogdan, în Conv. Lit. 35 (1901), p. 356-357.

Satul Avereşti era în Bucovina, pe Suceava. In 6942 (1434) Aprilie 11, Ştefan Voevod îl întăreşte Mitropoliei[1]. La fel şi în 6966 (1458) Martie 12[2].

Numele îi vine dela un vechiu Avăr (Aver), nume obicinuit în vechime[3].

Hreaţca, satul de lângă Suceava, nu mai este azi, cel puţin ca nume. Va fi dispărut sau îşi va fi schimbat numele[4].

Satele sânt cel puţin din vremea descălicărei, cum vor fi fiind cele mai multe din aceste părţi.

17.

1404 Iulie 20.

Alexandru Voevod întăreşte Mănăstirii Pobratii satul Budinţii şi altul mai sus de acesta.

„6912 iuli 20. Uric di la Domnul Alicsandru Vvod. cu tălmăciria lui, prin cari faci danii M-rii Pobrota doă sati pe pârăul

---

1 Index Zolkieviensis, în Candela, (Cernăuţi) 3 (1884), p. 690, nr. 40. Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 20.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7. Sate cu acest nume, în Moldova, se găsesc în jud. Fălciu şi Roman (Dicţ. statistic al României 1 p. 378, 2 p. 790). Altul a fost în jud. Neamţ, com. Girov (Frunzescu, Dicţionar topografic p. 13).

3 I. Bogdan, D. Şt 1, p. 397, 493, 505.

4 Sate Hreaţca se găsesc în jud. Dorohoi şi Fălticeni, fost Suceava (Dicţ. statistic al României 1, p. 360, 2, p. 850), altele în jud. Tutova (Frunzescu, Dicţionar topografic p. 236)

Pobrotii, un sat anumi Budinții și altul mai sus de acela și că hotarul acelor sati a M-rii iasti di la Comana pe margine unii movili lângă drum, iar de acolo pintre țarini la câmp la doă movili, apoi drept pisti câmp la Unghiu, la movilă, cari esti supt un stejar. Acela-i hotarul despre Comana, apoi di acolo pisti dumbravă în vali la movilă, în marginia dumbrăvii, di acolo drept pisti dumbravă la movilă în gios la drum, la movilă, de acolo pe margine în sângur Unghiul la movilă, apoi pisti drum în codru, la hotarul de la Șăndria".

Regestul acesta se găsește în Arhiv. Stat. Iași, Anaforale nr. 48 (1842), fila 49 r. Ibid. Condica nr. 325, fila 22 r., documentul este amintit în felul următor: „6912 Iuli 20, dela D. Alexandru Vvod". Este pomenit asemenea într'o anafora din 1805 Mart 26 (cu data greșită: 7912 Iulie 20)[1]. L-am publicat și în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924), p. 324.

Originalul a fost luat probabil de călugării greci dela Probota, la secularizare[2]. Pentru acest document, cp. cele spuse la nr. 5, la documentul din 1398 Iulie 2. Adaug aici că boerul Șăndria este pomenit într'un document din 1395, între boerii lui Ștefan Mușat[3]. Sub Alexandru cel Bun, apare ca Șandru de la Hotin, în 6908 (1400) Fevruarie 11[4], numit așa din pricina vreunei însărcinări administrative, ce va fi avut în Cetatea Hotinului. El e acelaș cu Șandru dela Tudora, din uricul din acelaș an Iunie 29[5], August 4[6], numit așa după satul Tudora, din ținutul Botoșani, unde își avea casa. Este probabil acelaș și cu Șandru dela Neamț, din 6911 (1403) Ianuarie 7[7], 6915 (1407) Martie 8[8]. Va fi fost mutat cu însărcinarea administrativă dela Hotin la Neamț. El nu poate fi acelaș cu Șăndrișor, din 6916 (1408) Septemvrie 16[9], din 6917

---

1 Uricarul 6, p. 194.

2 Despre faptul că pela 1861 călugării greci dela Probata au îngropat în pământ un mare număr de cărți vechi bisericești, vorbește după arătările d-lui I. Bianu, Iațimirski, în Slavianskiia i russk. rukopisi Rumînskih bibliotek, Sanktpeterburg 1905 p. 232.

3 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc planșa 3 b.: панѫ шѧндрѫ.

4 Vezi mai sus p. 32, rândul 10: шандро ѡ(т) хотинь.

5 Ibid. p. 37, rândul 26: шандро ѡ(т) тѹдора.

6 Ibid. p. 41, rândul 17.

7 Ibid. p. 47, rândul 11: w. p. Szandra ot Nimcia.

8 Zapiski odessk. obșt... 1 (1841) p. 346-8: в. п. шандра отъ нѣмцѧ и дѣтеи его.

9 Acad. Rom. Pecete 137, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 14: в. п. шандришорова.

(1409) Noemvrie 18[1], 6918 (1410) Fevruarie 15[2], 6919 (1411) Aprilie 14[3], 6919 (1411) Septemvrie 22[4].

Acesta de pe urmă se numea aşa, cu diminutiv, spre a se deosebi de celalt, care era mai în vrâstă. Curând Şandrişor începe să se numiască în urice Şandru, probabil după moartea lui Şandru cel bătrân, începând cu 6920 (1412) Aprilie 3[5], Aprile 5[6], 6922 (1414) Dechemvrie 20[7] etc. Acesta de pe urmă este tatăl lui Cozma Şandrovici, cunoscutul boier, cum se vede din uricul din 6922 (1414) August 2[8]. Neamul acestuia foarte cunoscut din documente nu se potriveşte cu neamul cunoscut al lui Şandrea, din vremea lui Ştefan cel Mare.

18.

1406 Mai 1.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Vlad Dolhici satul de pe Crasna şi un loc pustiu peste Prut, deasupra Săratei, anume Fântâna Veprova.

„6914 Mai 1. Copie ispisocului Domnilor Alicsandru şi Ilieş Vvod. prin cari să miluești pe Vlad Dolhici cu un sat pe Crasna, undi esti casa lui şi un loc pustiu pisti Prut, anumi Fântâna Veprova diasupra Saratii, spre a-i fi lui uric cu tot venitul i fiilor, nepoţilor şi strănepoţilor lui nestrămutat nici odenioară în veci. Iar hotarul acelui sat să-i fii cu toati aceli vechi hotară, după cum au umblat din vechiu, precum şi hotarul locului acelui pustiu să fii, cât va pute apuca să stăpâniască din destul pentru un sat".

Regestul acestui uric se păstrează în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 25, fila 39v., unde e vorba de satul Dolheşti, dela ţinutul Fălciu. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924)

1 Enţiklopediia slavianskoi filologhii (Petrograd 1916), planşa 115.
2 Acad. Rom. fotografii pachet 1 nr. 24.
3 Wick. Moldowiza p. 57-59.
4 Hasd. Arh. Ist. 1² p. 12.
5 N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 530-531.
6 Acad. Rom. fotografii pachet 5 nr. 49, Hurm. Doc. 1² p. 832: в. п. шандрова.
7 Acad. Rom. C/1, Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 65 : в. п. шандра.
8 Acad. Rom. LXIV/1.

p. 324. Un regest cu data greşită 6904 Mai 10, după o carte de judecată din 1819 Martie 30, asupra Dolheştilor, dela Fălciu, este publicat în Ghib. Sur. 18, p. 150.

Este cum se vede satul Dolheşti, din comuna Dolheşti, judeţul Fălciu, sat aşezat pe Crasna [1]. Satul îşi are numele dela Vlad Dolhici, adică Lungul.

La Arhiv. Stat. Iaşi, cit. se află un suret de pe un ispisoc din 7031 (1523) Martie 25, dela Ştefan Voevod, tălmăcit de dascalul Evloghii, prin care Domnul întăreşte lui Sima Duşăscul şi fratelui lui, Toma şi surorii lor, Onţii, feciorii Oanii Duşăscului şi mătuşii lor şi surorilor ei Malea şi Stana, surorile Oanii Duşăscului, pre a lor drepte ocine din al lor drept uric şi dires ce au avut moşul lor Vlad Dolhici, dela Alexandru şi Ştefan Vvd. (sic), pe satul anume Dolheştii pe Crasna şi Iverenii peste Prut, la obârşia Săratii, şi o sălişte anume Vizdita, pe Sărata şi loc de prisacă în poiană şi în obârşia Crasnii loc de moară şi la obârşia Crâşnişoarii loc de prisacă.

Greu de identificat e pustia Fântâna Veprova. Un sat Viprova, Văprova sau Troisteni este în judeţul Orheiu, volostea Isacova, în valea Culei [2]. Localitatea e însă deasupra Săratei, ce ar corespunde cu Iverenii din 1523, dela obârşia Săratei. Iverenii sânt necunoscuţi azi, după dicţionarul geografic şi harta Basarabiei. El trebuie să fi fost pe acolo, pe unde vin satele Sărata, pe la izvoarele pârăului Sărata.

Dolh tatăl lui Vlad, din 1406, este contimporan descălicării. Numele îi vine dela rusul долгїи, lung.

Numele pâraelor Crasna şi Sărata sânt străvechi.

19.

1407 Ianuarie 7.

Mitropolitul Iosif al Moldovlahiei şi cu Alexandru Voevod dau popei Domenţian mănăstirea dela Neamţ şi mănăstirea dela Bistriţa, ca amândouă să fie nedespărţite.

стѣнишїи митрополи(т) ку(р) їѡсифъ молдавлахїискыи благоизволенїемь бжїемъ и того прѣч(с)тыя мтре и того ч(с)тнаго вьз-

1 Dicţ. statistic al României 1, p. 386. Un sat Dolheni, în com. Roşieşti, acelaş jud., ibid. p. 374.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 214, harta Basarabiei de Nour.

несеніа монастырѫ вл(д)чьствами еже ѡ(т) нѣмца благопроизволи вл(д)чьство ми також(д)е и съ сномъ вл(д)ч(с)твами їѡ мь алеѯандро(м) воеводѫ г(с)номъ земли молдавскои и дадохо(м) тоизи монастыр[1] прѣж(д)ереченныи попꙋ кѵ(р) доментїанꙋ також(д)е и монастырѫ ѹспеніа прч(с)тыѧ вцѫ иже на быстрици ꙗко да сѫ(т) тїези монастире неразлѫчени единъ ѡ(т) дрꙋгаг(о) понеже сѫ(т) ѡба вл(д)чьствами и тамо пꙋщамь болѣрина г(с)на воеводѫ жꙋпана петра ѹрѣклѣ да прѣда(ст) въсе елико сѧ ѡбрѣтаетъ въ тѣхзи прѣ(д)ре(ч)нны(х) монастыре(х) въ рѫка(х) попа кѵ(р) доментїана или книгы или скиты или съсѫды въсе ѡ(т) велика даже до мала и пакы надворъ еже сѧ ѡбрѣтаѫтъ, двѣ селѣ монастырстѣ на ꙋсти нѣмца едино (ѡ)т единѫ странѫ нѣмца а дрꙋго ѡ(т) дрꙋгѫ странѫ, еже и(х) е(ст) далъ стопочившїи гнь їѡ петръ воевода и двѣ водѣници и в. лозїи, едино што е(ст) далъ петръ воевода а дрꙋго е(ст) кꙋпило вл(д)чьство ми, и ѡвцѧ монастыръскыѧ и воловe и кони и пчелы и въсе или мало или велико въ рѫка(х) попꙋ кѵ(р) доментїанꙋ, да съхрани(т) и да има(т) попеченїе ѡ ни(х) до живота своего. по ѡшествїиже его въ бꙋ[2] також(д)е егоже хоще(т) онъ назнаменати ѡ(т) братеи свои(х) да бѫде(т) и томꙋ непоколѣбимо до живота вл(д)чьства ми. по ѡшествїи же вл(д)чьствами еже въ бꙋ кого бъ избере(т) быти митрополи(т) на прѣстолѣ вл(д)чьства ми или пакы по животѣ сна вл(д)чьства ми їѡ алеѯандра воеводѫ которы бѫде(т) господаръ или нѣкто ѡ(т) съвѣтници тѣхъ и разори(т) сие писанїе а не ꙋтвръди(т) да мꙋ сѫди(т) бъ и прч(с)таа его мати и да е(ст) проклѧ(т) ѡ(т) тиї бгоносны(х) ѡ(т)ць и да иматъ ꙋчѧстїе съ їюдоѫ. написаже сѧ сие лѣ(т) ѕѡеі м(с)ца генарїа з днь. азже гръ(д) писа(х).

Traducere. Preasfinţitul Mitropolit Chir Iosif al Moldovlahiei, cu bunăvoirea lui Dumnezeu şi a Preacuratei Maicei lui şi a Sfintei Inălţări a lui, mănăstirea Vlădiciei mele, care este la Neamţ, a binevoit Vlădicia mea, asemenea şi cu fiul Vlădiciei mele Io Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi am dat această mănăstire mai sus numită popei Chir Domentian, asemenea şi mănăstirea Adormirei Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care este la Bistriţa, ca să fie aceste mănăstiri nedespărţite una de alta, pentru că sânt amândouă ale Vlădiciei mele.

1 Sic.
2 Poate fi şi гꙋ (= господꙋ).

Şi acolo trimitem pe boerul domnesc al Voevodului, pe jupan Petru Ureacle, ca să deie totul ce se găseşte în aceste mai sus numite mănăstiri în mânele popei Chir Domentian, fie cărţi, fie odăjdii, fie vase, toate dela mare până la mic şi iarăşi cele ce se găsesc în afară, două sate mănăstireşti, la gura Neamţului, unul de o parte a Neamţului şi altul de altă parte, care li li-a dat sfânt răposatul Domn Io Petru Voevod şi două mori şi 2 vii, una care i-a dat-o Petru Voevod şi alta a cumpărat-o Vlădicia mea şi oile mănăstireşti şi boii şi caii şi albinele şi totul, fie mare, fie mic, în mânele popii Chir Domentian, ca să le păstreze şi să aibă grijă de ele, cât va fi viaţa sa.

După trecerea lui către Domnul, asemenea pe cine va voi el să numească din fraţii săi, să fie şi acestuia neclintit, cât va fi viaţa Vlădiciei mele.

După trecerea către Domnul a Vlădiciei mele, pe cine Dumnezeu va alege să fie mitropolit în scaunul Vlădiciei mele, ori iar după viaţa fiului Vlădiciei mele, Io Alexandru Voevod, cine va fi domn, ori cineva din sfetnicii lor şi va strica această scrisoare şi nu va întări-o, să-l judece Dumnezeu şi Preacurata lui Maică şi să fie blăstămat de cei 318 părinţi purtători de Dumnezeu şi să aibă parte cu Iuda.

S'a scris aceasta în anul 6915, luna Ianuarie în 7 zile.

Eu Grăd am scris.

Pergament fără pecete, la Arhiv. Stat. Bucureşti, documentele mănăstirei Sf. Sava (Iaşi), pachet 230, nr. 1. O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 11. A fost publicat de Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 140. O traducere e publicată în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 23 (1912) p. 333. Textul lui Hasdeu are numai unele greşeli ca: такожєд, în loc de також(д)є şi прѣжєрєчєнныи în loc de прѣж(д)єрєчєнныи.

Documentul este extrem de important, căci ne vorbeşte despre cea mai veche organizare mănăstirească a noastră. Din document se mai vede că vechea mănăstire a Neamţului avea danie dela Petru Voevod, deci ea este întemeiată înainte de 1392[1].

1 In 1392 Martie 30 şi 1393 Noemvrie 18, domn era Roman Voevod (Vezi mai sus documentele nr. 3 şi 4). D. Onciul, Originile Principatelor, p. 252, îl aşează pe Petru Muşat, între 1375-1391. N. Iorga, Histoires des Roumains, tableau chronologique 1, c. 1378 — c. 1393. Acelaş, Istoria bis. rom.

Mănăstirea Bistriţa îşi are începuturile probabil în primii ani de domnie a lui Alexandru cel Bun [1].

Satele dela gura Neamţului, nenumite în 1407, în uricul din 6935 (1427) Septemvrie 14, se numesc Crâstianeşti şi Temeşeşti [2]. Pe dosul uricului acestuia se află însemnarea : „кръстеанещи care să chiamă acmu Băhneni". Este probabil satul Cristeşti, dela gura Neamţului, peste Moldova [3]. E des pomenit în multe urice de întăritură ale mănăstirii Neamţului. In Sama mănăstirii Neamţul din 1742-43, moşia se numeşte Băhneni [4].

Este unul din satele străvechi ale Moldovei, dacă nu mai vechiu, cel puţin din vremea descălicatului. Numele îi vine dela Crâste, Crâstian.

Al doilea sat, dat mănăstirii Neamţului de Petru Muşat, este Timişeştii dela gura Neamţului, din judeţul Neamţ [5]. Amândouă sânt în acelaş hotar, cum se vede din uricul din 6935 (1427) Septemvrie 14, de care a fost vorba mai sus. Intr'un uric de donaţie către mănăstirea Neamţului, din 6944 (1436) Noemvrie 30, se arată că satul este tătăresc [6].

Satul este străvechiu. Numele îi vine dela Temeş, Timiş.

Boerul Petru Ureacle apare între 1407 şi 1414 [7]. Aşa el apare ca boer în divan, în 1407 Octomvrie 6 [8], în 6919 (1411) Septemvrie 22 [9], în 6920 (1412) Aprilie 5 [10], în 6922 (1414) Dechemvrie 22 [11]. El este probabil străbunul cronicarului Ureche.

---

ed. 2-a p. 58, pune întemeiarea mănăstirii pela 1390. La fel în Contribuţii la Istoria bis. noastre, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 34 (1912-1913) secţ. ist. p. 453.

1 N. Iorga, Istoria bis. rom. ed. 2-a, 1, p. 58, I. Bogdan, Cronice inedite p. 35.

2 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 2: двѣ селѣ на оусти нѣмца на имѧ кръстїанещи и темешещи.

3 Harta stat. major, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 147.

4 Buletinul Com. Ist. 1, p. 242.

5 Dicţ. statistic al României, 2, p. 634.

6 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 3 : село на оусти немца татарское на имѧ темишещи.

7 Vezi M. Costăchescu, Despre neamul de boeri moldoveni Ureche, în Cercetări Ist. (Iaşi), 4^1 (1928) p. 45.

8 Hurm. Doc. 1^2 p. 827.

9 Hasd. Arh. Ist. 1^2 p. 12.

10 Hurm. Doc. 1^2 p. 832.

11 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 65.

20.

Suceava. 1407 Martie 8.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Popşa Mihail satul Scorţeşti, dela Valea Neagră şi Pănceştii, ce-i mai sus de Călugării din Dumbravă.

† мл(с)тию бжнєю мы александръ воєвода господарь зємли молдавскои и братъ господъствами жюпанъ богданъ знаємо чиним съ симъ нашим листомъ оусимъ кто нань оузритъ или єго оуслышитъ[1] ожє тотъ истинныи слꙋга нашъ панъ попша михаилъ слꙋжилъ прєдкомъ ⟨наши⟩мъ правою и вѣрною слꙋжбою. а днє(с) слꙋжитъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвшє є́го прав⟩ꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до насъ пожаловали єсмы єго особною мл(с)тью дали єсмы ємꙋ оу нашєи зємли оу молдавскои два сєла со оусѣми своими старыми хотарми какъ изъ вѣка вѣчного ⟨ѡжили⟩, на имѫ одномꙋ сєлꙋ скорцєвци ѡ(т) чєрного потока, а дрꙋгоє панковци што вышє калогєри ѡ(т) дꙋбровѣ. то ємꙋ оурик⟨ъ съ оу⟩сѣмъ доходомъ на вѣкы вѣчныѫ и дѣтємъ єго и оунꙋчатомъ єго и братиамъ єго оунꙋчатомъ и праоунꙋчатомъ єго и пращꙋрѫтомъ єго на вѣкы вѣчныѫ николи нє въ порꙋшан⟨їє. а на⟩ то вѣра моѫ вышєписанного александра воєводы и вѣра дѣтєи моихъ и вѣра брата моєго жюпана богдана и вѣра пана жюржѫ старосты и братєи єго и дѣтєи ихъ и вѣра пана станислава ротомпана и дѣтєи єго и вѣра пана драгоша ѡ(т) нѣмца и дѣтєи єго и вѣра пана михаилашєва и дѣтєи єго и вѣра пана гринкова и дѣтєи єго и вѣра пана жюмєтатє иона и дѣтєи єго и вѣра пана влада дворника и братєи єго и вѣра пана шандра ѡ(т) нѣмцѫ и дѣтєи єго и вѣра пана сина быранча и дѣтєи єго и вѣра пана влада сирѫтьского и дѣтєи єго, и вѣра пана спєнѫ жюржѫ и дѣтєи єго[2] и ⟨вѣра пана . . . . .⟩ оиского и вѣра пана выл⟨ч⟩ѫ[3] и вѣра пана то⟨бꙋчѫ и дѣ⟩тєи єго и вѣра пана оана дворника сꙋчавского и дѣтєи єго и вѣра пана ѩцкова и дѣтєи єго и вѣра пана раваса литовоѫ и дѣтєи єго и вѣра пана ⟨ю⟩гша та-

---

1 Lipseşte: чтоꙋчи.

2 и вѣра пана спєнѫ жюржѫ и дѣтєи єго de două ori.

3 Melchisedec, greşit: вылꙋѫ.

дерокича и вѣра пана манекича ивашка столника и дѣтеи его и вѣра пана прочелника стоіана и дѣтеи его и вѣра пана стана постелника и дѣтеи его и вѣра оусѣхъ боіаръ молдавски(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто иметъ бꙑти господарь оу земли молдавскои ѡ(т) братїи нашехъ или ѡ(т) нашего племене или будь кто то имъ што бꙑху непорушили нашего даньіа и нашего оутверждены за нуже есмꙑ имъ дали за правую и за вѣрную ихъ службу. а коли которꙑи господарь имъ ⟨поруши⟩тъ без винꙑ ихъ таковꙑи штобꙑ былъ проклѧть ѡ(т) гā бā и ѡ(т) прч(с)тыіа его м̃тре и ѡ(т) стхъ и верховнꙑхъ вї ап(с)лъ и ѡ(т) тиї стхъ ѡтцъ никенскꙑ(х) и ѡ(т) оуси(х) с̃тхъ и таковꙑи штобꙑ бꙑлъ подобенъ июдѣ прѣдателю и проклѧтому арию и жид⟨о⟩вомъ што рекли на ха кровь его на насъ и на ⟨чѧ⟩до⟩хъ ихъ. а на потверженье тѣмъ оусимъ велѣли есмꙑ слузи нашемꙋ братѧю логофету пи⟨сати⟩ и привѣсити печать наша к сему листу нашему. оу сучавѣ въ лѣто шесточысѧчное де⟨вѧт⟩ь сотъ и ѐї марта и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, şi fratele Domniei mele jupanul Bogdan, cunoscut facem cu această a noastră carte, tuturor care vor căuta la dânsa sau vor auzi ⟨citindu-se⟩, că această adevarată slugă a noastră, pan Popşa Mihail a slujit înaintaşilor noştri, cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l pe dânsul cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit pe el, cu deosebită milă, i-am dat lui, în Ţara noastră a Moldovei, două sate, cu toate hotarele lor vechi, cum au umblat din veacul veacului. Numele unui sat, Scorţeuţii, dela Valea Neagră, iar celalt Păncăuţii, care-i mai sus de Călugării din Dumbravă. Acesta-i lui uric cu tot venitul, în vecii vecilor şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui, în vecii vecilor, niciodată nestricat.

Iar la aceasta credinţa mea mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor mei şi credinţa fratelui meu jupan Bogdan şi credinţa panului Giurgiu staroste şi a fraţilor lui şi a copiilor lui şi credinţa panului Stanislav Rotompan şi a copiilor lui şi credinţa panului Dragoş dela Neamţ şi a copiilor lui şi credinţa panului Mihailaş şi a copiilor lui şi credinţa panului Grincu şi a copiilor

lui şi credinţa panului Ion Jumătate şi a copiilor lui şi credinţa panului Vlad vornicul şi a fraţilor lui şi credinţa panului Şandru dela Neamţ şi a copiilor lui şi credinţa panului Sin Bârlici şi a copiilor lui şi credinţa panului Vlad dela Sireti şi a copiilor lui şi credinţa panului Spenea Giurgiu şi a copiilor lui şi credinţa panului . . . . şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Tobuci şi a copiilor lui şi credinţa panului Oană vornic de Suceava şi a copiilor lui şi credinţa panului Iaţcu şi a copiilor lui şi credinţa panului Ravas Litovoi şi a copiilor lui şi credinţa panului Iugşa Taderovici şi credinţa panului Manevici Ivaşcu stolnicul şi a copiilor lui şi credinţa panului Procelnic Stoian şi a copiilor lui şi credinţa panului Stan postelnicul şi a copiilor lui şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara Moldovii din fraţii noştri sau din seminţia noastră sau ori cine, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura noastră, pentru că le-am dat pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă.

Iar când, oricare Domn le va strica fără vina lor, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi de toţi sfinţii şi unul ca acela să fie asemenea lui Iuda vânzătoriul şi a blăstămatului Arie şi jidovilor, care au strigat contra lui Hristos: sângele lui asupra noastră şi asupra copiilor noştri.

Şi spre întăritură tuturor acestora, am poruncit slugii noastre lui Brateiu logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6915 Martie 8.

Originalul pergament a fost proprietatea Societăţii de istorie şi antichităţi ruseşti dela Odesa. A fost dus din Moldova de către N. Nadejdiu. A fost publicat în Zapiski odessk. obşt., 1 (1841), p. 346-8. Ibid. planşa nr. XI. Din revista rusească l-a publicat, cu abateri ortografice, ca ы în loc de ꙑ, ѡ, а în loc ѧ etc. Melchisedec, Cronica Huşilor, 2, p. 3-6. O copie şi la Acad. Rom. în ms 126, dăruit de I. Bogdan. Cp. şi Revista p. istor. arh. şi fil. 7 (1894) p. 237, unde se spune că uricul e scris cu cerneală rădăcinie şi are 28 rânduri.

Pe Valea Neagră, care curge prin judeţul Neamţ, dela Bozieni la Dulceşti şi apoi dela Dulceşti, prin judeţul Roman, până

se varsă în Sireti, nu mai este nici un sat Scorţeşti. Cred că şi-a schimbat numele în Popşăşti, fost sat lângă Pănceşti. Numele îi vine dela un străvechiu Scorţea sau Scoarţă[1].

Un sat Pănceşti a fost în ţinutul Neamţului, între Valea Neagră, Moldova şi Sireti. Azi, nu-l găsesc însemnat în dicţionarele geografice. Poate a fost acolo, unde în harta stat. major este un loc pe Moldova, însemnat cu numele Pănceşti-Dragomireşti[2], alături cu Lunca Vlădicăi, care ar fi de pus în legătură cu Călugării din 1407. Satul Pănceşti din ţinutul Neamţ este pomenit într'un uric din 7037 (1529) Martie 17, pe Valea Neagră[3]. Aici sânt pomeniţi nepoţii lui Panco (ѹсн ѹнѹкове панковн).

După 1529, intrând în stăpânirea Episcopiei de Roman, satul decade, rămânând selişte, ca dealtfel şi Dragomireştii de alăture, tot ai Episcopiei. Alt sat Pănceşti, în judeţul Roman, este în comuna cu acelaş nume, în stânga Siretiului[4]. Un altul e în judeţul Bacău[5], altul în judeţul Putna[6], altul pe Sireti, în Bucovina[7].

Numele satului vine dela Pancu, nume de persoană întrebuinţat la Români.

Satul este cel puţin din vremea descălicatului.

Dacă satul Pănceşti este cel de pe Moldova, din judeţul Roman, apoi Călugării din Dumbravă nu poate fi interpretat decât ca

---

1 Un Scorţea de ex. se întâlneşte în documentul din Ghib. Isp. I[1] p. 236. Un Scoarţă este pomenit în uricul din 7005 (1497) Martie 14, că a avut sat pe *Idriciu, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 110. Mai pe larg vezi* Ghib. Sur. 18 p. 91. Pentru locul la care mă refer vezi harta stat. major. Un sat Scorţeşti este în jud. Bacău (Dicţ. statistic al României 1, p. 82), altul a fost până nu demult în fostul ţinut al Cârligăturii, lângă Albeşti (Frunzescu, Dicţionar topografic p. 425). Acesta este foarte vechiu, căci e pomenit de ex. în uricul din 7054 (1546) Martie 30. Acad. Rom. fotografii, pachet 10 nr. 15. Un altul e în ţinutul Orheiului (Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 187). Satul Popşăşti lângă Pănceşti şi Ciortăneşti se află în o hartă a Trifeştilor, din 1844. (Originalul la Fundaţia Regele Ferdinand I).

2 Harta stat. major, planşa Roman, I. Bogdan, D. Şt. I p. 344. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 175.

3 Melchisedec, Cronica Romanului 1, p. 159: єдно село ѹ нѣмєцкою дєржавѣ гдє бил дом дѣда нх панка на нмѧ панчєщїн . . . подлѧ старого чєрного потока.

4 Dicţ. statistic al României 2, p. 804, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 340, Harta stat. major, planşa Dagâţa. Acesta şi în *6956* (1448) Septemvrie 15 (Ghib. Sur. 1, p. 276).

5 Dicţ. statistic al României 1 p. 70, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 340. Acesta şi în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 403-5.

6 Dicţ. statistic al României 2, p. 742, Frunzescu cit.

7 Harta Bucovinei de Ed. Fischer. Acesta şi în 6936 (1428) Fevruarie 16 (Wick. Woronetz und Putna 2 p. 199, Ghib. Sur. 5 p. 1-5, cu data greşită 6931 Fevruarie 17).

moşia călugărilor, care e satul Dragomireşti, dat Mitropoliei de Roman, de către Alexandru cel Bun, cum se vede din uricul din 6996 (1488) Aprilie 4[1].

Boerul Mihail Popşa, spune, uricul slujise Domnitorilor de mai înainte de Alexandru cel Bun. In acte, apare întâia oară în uricul de donaţie din 1407. Se găseşte apoi în divanul boerilor în 6926 (1418) Ianuarie 15[2] şi în urice următoare, sub Alexandru cel Bun, sub Ilie şi Ştefan, până în 6950 (1442) Aprilie 5[3], când apare ultima oară.

O nepoată a lui o aflu în 7000 (1492) Martie 30[4]. Aceasta numită Neacşa vinde ocina ei „din drese ce au fost avut moşul ei Mihăilă Popşea, dela moşul nostru Alexandru Vodă, un sat pe Sireti, anume Cârneştii". Mihail Popşea a mai avut deci şi alte sate şi alt uric dela Alexandru cel Bun, care ne e necunoscut azi. Interesant însă e că satul acesta venea în aceiaşi regiune a Siretiului. El era frate probabil cu Oană Popşa şi Moişă Filosoful, din 6931 (1423) Martie 31[5]. Ei erau fiii ori scoborîtorii unui popă, contimporan cu descălicarea şi poate şi mai vechiu.

21.

Suceava. 1408 Septemvrie 16.

Alexandru Voevod dăruieşte bisericei Sfintei Vineri (Paraschiva), din Târgul Romanului, două sate: Leucuşăuţii lui Brătianu şi cu moara dela Fântână şi altul peste Moldova, unde a fost Bratul şi Vadul dela Moldova, din jos de Roman.

† ма(с)тїю бжїєю мы алєксандрь воєвода господарь земли молдавскои знаємо чиним симъ нашим листом усимъ кто на нь узрит или єго услышит оже єсмы учинили с наши(м) добры(м) умысло(м) и снашою радою и спосполною и учинили єсмы за душїє дшь дєлл пєрєжє стопочившїимъ господарємъ прєдкомъ наши(х) и за здравїє гва нашєго и дали єсмы црькви стои

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 342-344. Vezi şi harta stat. major, planşa Roman, Pănceşti-Dragomireşti.

2 Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 3-4: попша михаило.

3 Facsimil în Anuarul inst. de ist. naţ. Cluj 3 (1926), p. 532.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 502.

5 Ghib. Sur. 1, p. 21.

пѧтницн що на романове торгѹ где лежи(т) стопочинкшаѧ мти наша кнѧгынѧ анастасꙗ и дали есмы цркви той дкѣ селѣ ѹ нашой земли ѹ молдавской едно естѫ леѹкѹшокци братїꙗнока и с маииомѫ што на крѫиници, а дрѹгое естѫ за молдавою где бывѫ братѹлѫ. и дали есмы тоиже цркви бродѫ ѡ(т) молдавы што пониже романска торгѹ и сторонници истой волости, то ѹсе есмы дали той цркви стѫм пѧтници ѹрикѫ со ѹсѣмѫ доходомѫ на вѣкы вѣчныѧ. а на то вира нашего госпо(д)ства вышеписанного александра воеводы и вѣра дѣтей госпо(д)ства ми романова и василисина и вѣра пана жюржѧ старосты и братїи его и дѣтей ихѫ и вѣра пана драгоша ѡ(т) нѣмцѧ и дѣтей его и вѣра пана станислава ротомпана и дѣтей его и вѣра пана михаилашека и дѣтей его и вѣра пана жюметате їѡна и дѣтей его и вѣра пана влада дворника и вѣра пана негра дворника и вѣра пана ѡана дворника сочавского и дѣтей его и вѣра пана братѹла страѡвичѧ и братїи его и дѣтей ихѫ и вѣра пана ѧцкова и дѣтей его и вѣра пана шандришорова и дѣтей его и вѣра пана сина быранчѧ и дѣтей его и вѣра пана югша тадеровїчѧ и дѣтей его и вѣра пана илїꙗша чашника и вѣра пана стана постелника и вѣра ѹсѣ(х) боꙗрѫ молдавьскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемѫ животѣ которыи имє(т) быти гос‹подарь на›шей земли или ѡ(т) дѣтей наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или бѹдь кто то ѡни ш‹то би ем›ѹ непорѹшили нашего данїа и нашего ѹтверженїꙗ што есмы дали цркви стѫм пѧтници. а кто бы х‹от›ѣлѫ ѡ(т)нѧти то или кто бы хотѣлѫ приградити томѹ а бы то ѡ(т)нѧло было то таковыи што бы былѫ проклѧтѫ ѡ(т) га ба и ѡ(т) прч(с)тыѧ его мтрь и ѡ(т) стхѫ и верховни(х) вї ап(с)лѫ и ѡ(т) тиї стхѫ ѡ(т)цѫ никейски(х) и ѡ(т) ѹсѣ(х) стхѫ и ѡ(т) стго и вѫселенѫскаго патрїарха и ѡ(т) митрополита наше(г) и таковыи што бы былѫ подобенѫ и юдѣ прѣдателю и жидовомѫ што роспѧли ха и арїю триклѧтомѹ. а на потверже(н) писали есм‹ы ѹ› сочавѣ при ѡсщенно(м) митрополитѣ їѡсифѣ рѹкою братѧꙗ логодета и привесили есмы печа(т) наша. влѣ(т) ѕѯѕї сектѧбрѧ ѕї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Țării Moldovii, cunoscut facem cu această a noastră carte, tuturor cari vor căta la dânsa sau o vor auzi, că am făcut cu al nostru cuget bun și cu deplin sfatul nostru și am făcut pentru sufletul sfințirăposaților domni de mai înainte, înaintași ai noștri și

pentru sănătatea Domniei noastre şi am dat bisericii Sfintei Vineri, care-i în târgul Romanului, unde zace sfântrăposata maica noastră Cneghina Anastasia şi am dat bisericii aceştia două sate în Ţara noastră a Moldovei, unul este Leucusăuţii lui Bratianu şi cu moara care-i la Fântână, iar altul este peste Moldova, unde a fost Bratul. Şi am dat acestei biserici Vadul de la Moldova, care-i mai jos de târgul Romanului şi părţile[1] din acelaş ţinut. Toate aceste le-am dat acestei biserici Sfintei Vineri uric, cu tot venitul, în vecii vecilor.

Şi la aceasta credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor Domniei mele, Roman şi Vasilisa şi credinţa panului Giurgiu Staroste şi a fraţilor lui şi a copiilor lor şi credinţa panului Dragoş dela Neamţ şi a copiilor lui şi credinţa panului Stanislav Rotompan şi a copiilor lui şi credinţa panului Mihailaş şi a copiilor lui şi credinţa panului Jumătate Ion şi a copiilor lui şi credinţa panului Vlad vornicul şi credinţa panului Negru vornic şi credinţa panului Oană vornic de Suceava şi a copiilor lui şi credinţa panului Bratul Straovici şi a fraţilor lui şi a copiilor lor şi credinţa panului Iaţcu şi a copiilor lui şi credinţa panului Şandrişor şi a copiilor lui şi credinţa panului Sin Bârlici şi a copiilor lui şi credinţa panului Iugşa Taderovici şi a copiilor lui şi credinţa panului Iliaş ciaşnicul şi credinţa panului Stan postelnicul şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri ori din fraţii noştri ori din seminţia noastră sau oricine, aceia să nu-i strice dania noastră şi întăritura noastră, ce am dat bisericii Sfintii Vineri, iar cine ar voi să-i ia aceasta, ori cine ar voi să-i strice aceasta, pentru ca să i-o ia, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi de toţi sfinţii şi de sfântul şi atot puternicul patriarh şi de mitropolitul nostru şi unul ca acela să fie asemenea şi lui Iuda vânzătorul şi jidovilor, cari au răstignit pe Hristos, şi lui Arie, cel de trei ori blăstămat.

---

1 Am tradus astfel pe сторонници. In trad. veche, din N. Iorga, Stud. şi Doc. 18 p. 69: „dinŭ lature acelui ţinutŭ".

Şi spre întăritură am scris în Suceava, dinaintea preasfinţitului mitropolit Iosif, cu mâna lui Bratei logofătul şi am atârnat pecetea noastră.

In anul 6916, Septembrie 16.

Originalul la Acad. Rom. Peceţi 137. E pe pergament cu pecetea cea mare atârnată, cu legenda: † печать їѡ олеѯандр . . . . землѣ молдавьској. Pergamentul, ca de obiceiu actele mănăstirilor, e foarte bine păstrat, scrisoarea foarte frumoasă, semiuncială. O planşă a acestui uric se află în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 14. A fost publicat cu multe abateri de Melchisedec, Cronica Romanului I p. 101-2. O traducere dela Acad. Rom. LXIII/33, e publicată de N. Iorga, Stud. şi Doc. 18 (Constatări cu privire la viaţa agrară a Românilor) p. 69. Altă traducere la Acad. Rom. LXV/62. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Textul lui Melchisedec are pe lângă multe abateri ortografice şi multe greşeli ca: исполнокь, за душею, господарех, црквв, търгꙋ, нашеѧ, кнѣгине анастасїе, црковы, оу нашеи земли etc., pentru care compară locurile cuvenite din document.

Documentul este de o extremă importanţă. Ne arată, între altele, că în biserica Sfânta Paraschiva din Roman era mormântul Doamnei lui Roman Vodă, cneaghina Anastasia, mama lui Alexandru cel Bun[1]. Această biserică va ajunge cu vremea Mitropolia Moldovei de jos, în înţelesul de Episcopie.

Satele donate bisericii din Roman sânt în judeţul Roman. Leucuşăuţii este satul Leucuşeni de lângă Sabaoani, în comuna Gherăeşti[2]. E pomenit între satele „Mitropoliei" dela Roman, în uricul din 6966 (1458) Aprilie 12 şi 6996 (1488) Aprilie 4[3]. Satul era şi în veacul al XIV-lea, când era al lui Brăteanu.

Numele îi vine dela Leucuş (dela Leucă, leucă).

Din uricile lui Ştefan cel Mare, prin care se întăresc „Mitropoliei" din Roman aceleaşi sate, aflăm că al doilea sat, de peste Moldova, unde a fost Bratul, e satul Dragomireşti. Aşa în uricul din 6966 (1458) Aprilie 12[4] şi în cel din 6996 (1488) Aprilie 4,

1 N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1, p. 160-161, Istoria bis. rom. ed. a 2-a 1, p. 78, Istoria Românilor în chipuri şi icoane, Craiova, 1921, p. 17.

2 Harta stat. major, planşa Roman, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 265.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 10: леꙋкꙋшани şi p. 342: левкꙋшанїи.

4 Ibidem p. 10-12: леꙋкꙋшани выш(е) торгꙋ и драгомирещи.

unde se vorbeşte chiar de dania lui Alexandru cel Bun[1]. Satul nu mai este azi, dar i s'a păstrat numele la locul Pănceşti-Dragomireşti[2].

Bratul, din veacul al XIV-lea, poate să fi fost cneaz, jude sau vătăman[3] sau chiar vreun boer, stăpân al locului cum e bună oară Bratul Viteazul, Bratul Neatedul sau Bratul Straovici.

Satul e străvechiu, din veacul al XIV-lea. Işi are numele dela un Dragomir.

22.

Suceava. 1409 Ianuarie 28.

Alexandru Voevod întăreşte lui Giurgiu Ungureanul ocinele sale: Ungurenii, Suhodolul, şi la Turluiu satele Proceştii, Sperleştii, Negrileştii şi Neag, unde este Neagăş jude şi mai jos, unde este Coman.

† мл(с)тїю бжїю мы александръ воєвода господаръ землı молдавскон чинимъ знаменито иссимъ листомъ нашимъ оусимъ кто на нь оузрить или єго оуслышитъ[4] оже тоть истиннжи[5] слуга нашъ панъ жоуржъ оунгоурѣнулъ намъ правою и вѣрною служблю служилъ. тѣмь мы видѣвше єго правою и вѣрную службу до на(с) жаловали єсмы єго wсобною мл(с)тїю и дали єсмъ[4] єму оу нашеи земли оу молдавскои села w(т)нинна єго на имѣ[6] [⟨оунгоурѣн⟩и где домъ єго и подли того су(х)долъ ⟨и виноградъ што⟩ сади(л) wнь собою] и оу тоурлоую села на имѣ прочещїи и сперлещи и негрилещи и нѣгъ где є(ст) нѣгъшъ жудѣ пониже где є(ст) команъ. то ємоу w(т) на(с) да є(ст) оурикъ оусѣмъ доходомъ на ⟨вѣкы⟩ вѣчныж. а[6] [хотары оунгоурѣ⟨номъ⟩ wт бакова починши w(т) кръха ⟨. . . . .

---

1 I. Bogdan, D. Şt. p. 342-344: даанїє деда нашего алеѯандра воєводи двѣ села на имѣ левкѹшанїи повыше романова тръгл... и драгомирещїи ниже романовѣ тръга за молдавѣ.

2 Harta stat. major, planşa Roman. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 175: „moşie nelocuită, în judeţul Roman, p. Moldova". Asemenea în o hartă a Trifeştilor, din 1844 (originalul la Fundaţia Regele Ferdinand I). Sate cu acest nume se află şi în jud. Neamţ şi Tutova. Dicţ. statistic al României 2, p. 636, 972.

3 I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria a 2-a tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 26-30.

4 Sic.

5 Poate fi şi истинньи.

6 Intre semnele [ ] am pus numele satelor, cari în original sânt şterse cu cerneală.

. . . . ⟩ поутъ (?) ѡ(т) потока, та ѡ(т) толѣ прости ⟨ . . . . . . ⟩ оу камень, та прости срѣди черетїи на конець долину ⟨ . . . ⟩ та долина долиною на конець (?) долину, та долиною долу оу єдиїи бродъ, та прости оу дѣлѣна[1] оусти долинѹ та дѣл⟨омъ⟩ гори долина що исходитъ ѡ(т) лиса, та гори долиною до колѣ и⟨сход⟩итъ оу полѣну, та ѹзлисиємъ ѡ(т) тоудора гори на конець по⟨лѣ⟩на изгорища ѡ(т) кръливатою, та прости оу потокъ, та потоком⟨ъ го⟩ри до връха. то є(ст) ве(с) хотаръ оунгурѣномы]. а тѣмы селамъ ѡ(т) турлуи съ оусими поени и съ всѧми своими старими хотарми коуда извѣка ожикали непорушено имъ николи на вѣк⟨ы вѣч⟩ниѧ и дѣтемъ єго и оунучатомъ єго и прѣоуноучатомы єго и прѣщурѣтомъ єго и всему роду єго ко⟨му⟩[2] сѧ изнайдетъ изнаиближии. а на то є(ст) вѣра нашего гтка вышеписанного александра воєводи и вѣра дѣтеи нашихъ и вѣра пана стан⟨и⟩слава[3] ротъмпана и вѣра пана ми⟨хаи⟩лашова[4] и вѣра пана жюржа и вѣра пана влада дворника и вѣра пана жюметате їѡна и вѣра пана гриикова и вѣра пана негра дворника и вѣра пана ѡанна дворника сучавского, вѣра пана вълчи, вѣра пана сина бръилича, вѣра пана влада серѣтского, вѣра пана спенина, вѣра ⟨пана . . . . ⟩ерника, вѣра пана домокуша столника, вѣра пана илїѧ чашника и вѣра пана стана постелника и кїстиѧрника и вѣра оуси(х) болѧръ ⟨молдавскыхъ и великы⟩хъ и малыхъ. а по нашемъ животѣ котор(ыи) имет⟨ь . . . . . зе⟩мли нашеи иаї ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т)братеи наши(х) ⟨или ѡ(т) нашего⟩ племене ⟨или будъ кто що бы имъ непор⟩ушилъ наше даанїѧ але бы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ за нуже єсмы ⟨имъ⟩ дали за ихъ правою и вѣрною службою. ⟨а и⟩а бoлшею крѣпости все вышеписаному велѧли єсмы нашему в⟨ѣрно⟩му пану исаию логоѳету писати и привѣсити нашу ⟨пе⟩чатъ к семѹ листу нашему. оу сучавѣ вл(ѣ)т ѕѵзї м(с)цѧ генарѣ ки.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Țării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor care vor căuta la dânsa sau o vor auzi, că această adevărată slugă a noastră, pan Giurgiu Ungureanul ne-a slujit nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă

1 Poate fi şi дѣлѣ на.
2 Orig. are ко.
3 Orig.: станслава.
4 Orig.: милашова.

şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebită milă şi i-am dat în Ţara noastră a Moldovii, satele, ocinele lui, anume Ungureanii, unde-i casa lui şi, lângă acesta, Suhodolul şi via ce şi-a sădit-o el şi la Turluiu, satele anume Proceştii şi Sperleştii şi Negrileştii şi Neag, unde este Neagăş jude şi mai în jos, unde este Coman. Toate aceste să-i fie dela noi uric, cu tot venitul, în vecii vecilor.

Iar hotarul Ungurenilor, începând dela Bacău, din vârful . . . . drumul din pârău, apoi de acolea drept . . . . la Peatră, apoi drept prin mijlocul Cereteilor, la capătul văii . . . . apoi valea ; pe vale, la capătul văii, apoi pe vale în jos la un vad, apoi drept la Delean, gura văii, apoi pe deal în sus, valea ce iese din pădure, apoi în sus pe vale, până unde iese în Poiană, apoi pe marginea pădurii de la Tudora, în sus, la capătul câmpului, la arsura dela Cârligata, apoi drept în pârău, apoi pe pârău în sus până în vârf. Acesta este tot hotarul Ungurenilor. Iar a acestor sate dela Turlui, cu toate poenile şi cu toate vechile lor hotare, pe unde din veac au umblat, nestricat lor niciodată, în vecii vecilor şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam, cui i se va veni mai deaproape.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa panului Stanislav Rotămpan şi credinţa panului Mihailaş şi credinţa panului Giurgea şi credinţa panului Vlad vornicul şi credinţa panului Jumătate Ion şi credinţa panului Grincă şi credinţa panului Negru vornic şi credinţa panului Oană vornic de Suceava, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Sin Bârlici, credinţa panului Vlad dela Siret, credinţa panului Spenin, credinţa ‹panului . . . . ›ernicul, credinţa panului Domocuş stolnicul, credinţa panului Ilie ceaşnicul şi credinţa panului Stan postelnicul şi vistiarnicul şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, fie din fraţii noştri ori din seminţia noastră, sau oricine, să nu le strice dania noastră, ci să li-o întăriască şi împuterniciască, pentru că li-am dat pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit credinciosului nostru pan Isaia logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6917, luna Ianuarie 28.

Original pergament, cu pecetea cea mare atârnată, la Acad. Rom. Pecete 1. Pergamentul are câteva rânduri şterse cu cerneală contimporană, ceia ce înseamnă că satele şterse au fost vândute de Giurgiu Ungureanu. Afară de asta pergamentul e şters şi pătat, de aceia e foarte greu de citit. Pecetea are marginile sfărmate şi e foarte ştearsă.

O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 15. O copie cu unele abateri, la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Documentul este citat de Radu Rosetti, Pământul p. 134 şi 163, I. Bogdan, Cnejii români în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 24, D. Şt. 1, p. 57, D. Onciul, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1904) secţ. ist. p. 222.

Uricul l-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 170-172.

Că ştersătura unor sate cu cerneală este contimporană se vede din uricul din 6940 (1432) Iunie 29, unde aceste sate lipsesc[1]. Asemenea uricul din 6956 (1448) Septemvrie 3[2].

Ungurenii din uricul de mai sus este satul de lângă Bacău, comuna Letea Veche[3]. Este pomenit şi în 7006 (1498) Noemvrie 13[4]. Numele îi vine dela Ungureanul, sinonim cu Ardeleanul. Satele aceste sânt multe, răspândite în toată ţara: în Tecuciu, Putna, Bacău, Botoşani, Argeş, Vâlcea, Dâmboviţa, Prahova, Gorj, Romanaţi, Olt[5]. Unele din ele sânt foarte vechi[6].

Suhodolul, care după uric era alături cu Ungurenii, este satul Sohodol, din comuna Călugăra, judeţul Bacău[7]. In acelaş judeţ, nu departe, se află şi Valea-Seacă, traducerea românească a lui Suhodol[8]. Numele este slavon соүхъ долъ (Vale Seacă).

Satul Proceştii nu mai este astăzi, cel puţin ca nume. Era pe

1 Acad. Rom. Peceţi 5.
2 Acad. Rom. Peceţi 103.
3 Dicţ. statistic al României 1, p. 76.
4 I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 128: „din viile Bacăului... până în viile Ungureanilor".
5 Dicţ. statistic al României 2 p. 866, p. 876, p. 748, apoi în 1 p. 76, p. 104, în 1, p. 4, p. 6, 2, p. 1036, 1, p. 264, p. 286, p. 296, 2, p. 694, 1, p. 400, p. 424, 2, p. 828, p. 672.
6 Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 374-352. I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 111, 7, 233, 235-6 etc.
7 Dicţ. statistic al României, 1 p. 60, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 450.
8 Ibid. p. 72, Frunzescu, cit. p. 513. Satul e pomenit şi în 6943 (1435) Ianuarie 3 şi în 1584, 1730, 1738 etc., în Uricariul 10 p. 226-7, 228, 232, 233, 238, 245 etc.

pârăul Turluiu, ce se varsă în Tazlău, în regiunea satelor Turluiu şi Turluianul, din judeţul Bacău[1]. Satul este pomenit şi în uricul din 6940 (1432) Iunie 29 şi 6956 (1448) Septemvrie 3[2]. Asemenea este pomenit şi în 7054 (1546) Aprilie 22[3], iar în 7173 (1665) August 3[4], împreună cu Sperleştii şi Negăşeştii, este arătat în ţinutul Trotuşului. Işi are numele dela „moşul" Proca şi e mai vechiu ca 1400.

Sperleştii erau în sus de Proceşti, în partea ce a aparţinut ţinutului Trotuşului. Azi nu mai este, ca nume cel puţin. Este pomenit în uricul din 6956 (1448) Septemvrie 3, de care a fost vorba mai sus, apoi în 6970 (1462) Mai 15[5]. In 1758, se arată alăture cu moşia Turluiul[6]. Singurul sat cunoscut cu acest nume este în judeţul Mehedinţi[7]. Numele îi vine dela un Sperlea şi e mai vechiu ca 1400.

Negrileştii nu mai este astăzi. Era în apropiere de celelalte sate dela Turluiu. Satul era din veacul al XIV-lea şi-şi avea numele dela „moşul" Negrilă[8].

Neagul, unde este Neagăş jude, era la Turluiu, în apropiere de Proceşti şi Sperleşti. In 6940 (1432) Iunie 29, satul se numeşte Neaghişeşti. In 6956 (1448) Septemvrie 3[2], Negaşeşti este înpotriva Sperleştilor. In 7173 (1665) August 3[4], satul Negâşeşti este la Turluiu, în ţinutul Trotuşului. Azi satul nu mai este, ca nume. Işi are numele dela Neagăş şi este întemeiat la începutul veacului al XV-lea.

Satul unde este Coman este tot la Turluiu, în jos de Neagăşeşti. Coman este cneaz, jude sau vătăman sau poate chiar un vechiu proprietar al satului. Poate este satul Comăneşti, din judeţul Bacău[9]. In 6970 (1462) Mai 15[10] este selişte. Este pomenit şi în 7246 (1738) Iunie 20[11]. Işi are numele dela Coman.

---

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 496.
2 Acad. Rom. Peceţi 5 şi 103.
3 Uricariul 10, p. 227.
4 Ibid. p. 230.
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 55: спєрлєщи.
6 Uricariul 10 p. 241-243.
7 Dicţ. statistic al României 2 p. 580, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 453.
8 Sate, cu acest nume, se găsesc în jud. Putna şi Tecuciu (Dicţ. statistic al României 2, p. 784, 874 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 313). Despre cele din trecut, dela Vasluiu, din ţinutul Chigheciului, despre cel de pe Moldova, de lângă Drăguşani şi Stroeşti, vezi Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 29 fila 158 r. N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 284, asemenea 5, p. 216, Ghib. Sur. 2 p. 168, apoi în 18 p. 154.
9 Dicţ. statistic al României, 1 p. 66, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 128.
10 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 55: (кома)ново селищє.
11 Uricariul 10 p. 233.

Tudora din hotarnica Ungurenilor e necunoscută azi la Bacău. Intr'un uric din 7092 (1584) este însă pomenit 1. Aici e pomenită şi Cârligata, care se găseşte şi în o hotarnică din 1797 Dechemvrie 22, a satului Sohodol 2. O locuinţă izolată, în comuna Nadişa, Tazlăul de jos, judeţul Bacău, se numeşte Cârligaţi 3. Pentru nume vezi Cârligătura, numele unui vechiu ţinut, azi în judeţul Iaşi.

La Delean, din hotarnica din 1409 a Ungurenilor mă face să fac o apropiere de Deleni, din comuna Helegiu, plasa Tazlău, judeţul Bacău 4. Numele îi vine dela Delea 5.

Boerul Giurgiu Ungureanul poate să fie frate cu Petru Ungureanul, din 6944 (1436) Iulie 24 6, şi care avea sate în aceleaşi părţi, în Câmpul lui Dragoş.

23.

Suceava. 1409 Aprilie 18.

Alexandru Voevod dăruieşte mănăstirii Sfântului Nicolae, din Poiana Stretiului, bălţile dela Gura Şumuzului, până în hotarul dela Hetci şi un loc de vie.

† ма(с)тїю бжїєю мы александръ воєвода господарь земли молдавскои чиниммъ знаменито нссимъ листомъ нашимъ оусимъ кто на нь оузритъ или єго оуслышит(т) ожє єсмы оучинили за дшїє дшъ дѣлѧ пєрєжєстопочившїимъ прєдкомъ и братїи наши(х) и за нашє здравїє и дали єсмы монастирєви стго николы што на полѧны сиратьско(м), ѡ(т) оусти шоумоуза болота що би никто смѣлъ ловити до хотар(а) ожє єсть на хєтчє а єнчє 7 єсмы дали томоу монастирєви мѣсто г(д)є любить собє содити виногра(д) и имати на вѣкы вѣчныѧ со оусимъ. а на то вѣра моѧ въшєни-

---

1 Uricariul 10 p. 228 : „semnele Suhodolului şi până în Calea Tudorei, acea cale a Tudorei... drept în Cârligata".
2 Ibid. p. 247 : „pâră în Cârligata".
3 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 197.
4 Dicţ. statistic al României 1 p. 80, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 159. Sate cu acest nume sânt multe în Moldova, jud. Tecuciu, Vasluiu, Botoşani, Fălciu, Dorohoi (Dicţ. statistic al României 2, p. 878, p. 870, p. 982, p. 996, asemenea 1, p. 114, 382, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 159), apoi în Ilfov, Mehedinţi, Olt, Gorj (Dicţ. statistic al României 2 p. 504, p. 572, p. 654, 1, p. 422).
5 Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 164, 362.
6 Ghib. Isp. 1[1] p. 9.
7 ч făcut ca г.

саннаго александра[1] воеводы и вѣра сна моего романова и вѣра пана станислава ротомпана и вѣра пана хринкова и вѣра пана жюржѧ и вѣра пана влада дворника и вѣра пана жюметате їѡна и вѣра пана сина бырлича и вѣра пана негра дворника и вѣра пана ѡана дворника и вѣра пана брату⟨ла ст⟩раовичѧ и вѣра пана вилчина и вѣра пана ѧцкова и вѣра пана домонкуша столника и вѣра пана наїаша чашника и вѣра пана стана постелника и вистѣрника и вѣра оусѣ(х) болѧръ молдавскыхъ и великы(х) и малы(х). а по нашѥ(м) животѣ кто име(т) быти господарь оу земли нашеи или ѡ(т) братїи наши(х) и(л)[2] ⟨ѡтъ⟩[3] дѣти наши или ѡ(т) нашѥ(г) племене или бу(д) кто то имъ што бы непорушили што есмы дали тому мо⟨на⟩стиреви[4] стго николы. а на потверженїе велѣли есмы нашему вирному братѧи логоѳета писати и привисити печа(т) наша к сему листу нашему. оу сочавѣ вл(ѣ)т ѕцзї априлїа нї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor care vor căuta la dânsa sau o vor auzi, că am făcut pentru pomenirea sufletelor sfântrăposaţilor înaintaşilor şi a fraţilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat mănăstirii Sfântului Nicolae, care-i în Poiana Siretiului, bălţile dela gura Şumuzului, ca nimeni să nu cuteze a pescui, până în hotarul care este la Hetce. Şi încă am mai dat acestei mănăstiri locul unde-i place să-şi sădească vie şi să aibă în vecii vecilor cu totul.

Şi la aceasta credinţa mea, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa fiului meu Roman şi credinţa panului Stanislav Rotompan şi credinţa panului Hrincă şi credinţa panului Giurgiu şi credinţa panului Vlad vornic şi credinţa panului Jumătate Ion şi credinţa panului Sin Bârlici şi credinţa panului Negru vornic şi credinţa panului Oană vornic şi credinţa panului Bratul Straovici şi credinţa panului Vilcea şi credinţa panului Iaţcu şi credinţa panului Domoncuş stolnicul şi credinţa panului Iliaş ceaşnicul şi credinţa panului Stan postelnicul şi vistiernic şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau

1 и lipseşte.
2 Sic.
3 Lăsat la o parte.
4 Orig.: мостиреви.

oricine, acela să nu le strice ce am dat acestei mănăstiri a Sfântului Nicolai.

Şi pentru întăritură, am poruncit credinciosului nostru Brateiu logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6917 Aprilie 18.

Originalul pergament la Arhiv. Stat. Bucureşti. Are pecetea arhivelor statului şi: „văđut A. Bujorénu". Pergamentul are pecetea cea mare atârnată, cu marginele pe jumătate sfărâmate. Are legenda: † п(ечать ї)ѡ але(ксандрь во)еводь господинь землѣ молдавской ***. Pergamentul este foarte bine păstrat şi scrisoarea semiuncială, foarte frumoasă. O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 16.

A fost publicat şi de Hasd. Arh. Ist. I[2] p. 11-12, cu abateri ortografice şi prescurtări. Inlocuieşte pe ъı prin ы. N'a citit pe Bratul Straovici. Pune pe хетч', care este foarte clar, cu semn de întrebare. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

In uric este vorba de bălţile ce sânt la vărsarea Şumuzului în Sireti.

Hetciul este satul Heci, din comuna Lespezi, judeţul Fălticeni (fost Suceava) 1.

Satul este foarte vechiu, cred din veacul al XIV-lea.

24.

Suceava. 1409 Noemvrie 7.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii ce-i la Nemţişor, un iezer la Prut, anume Luciul.

† ма(с)тїю бжїею мы александръ воевода господарь земли молдавьской чинимъ знаменито исеимъ листомъ нашимъ оусѣмъ кто на нь оузритъ или его оуслышитъ оже есмы оучинили за дшїе дшъ дѣлѧ предковъ нашихъ и за наше здоровье и дали есмы монастыреви стго оузнесенїа христова што на немцишори одно озеро на прутѣ на имѧ лучїоулъ николи непорушенъ на вѣкы вѣчныѧ.

1 Dicţ. statistic al României 2, p. 852, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 232. Un sat Heciu este pe Valea Răutului, jud. Bălţi (Dicţ. geogr, al Basarabiei p. 112).

а на то вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра оусѣ(х) болѧръ молдавьскы(х).

писа(н) оу соча(в) в лѣ(т) ѕцзі. ное(м) з. роукою братѧю логофета.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi, că am făcut pentru pomenirea sufletelor înaintaşilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat mănăstirii Sfintei Inălţări a lui Hristos, care-i la Nemţişor, un iezer pe Prut, anume Luciul, nestricat niciodată în vecii vecilor.

Şi la aceasta credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa tuturor boerilor moldoveni.

Scris în Suceava, în anul 6917 Noemvrie 7, cu mâna lui Brateiu logofătul.

Originalul pe pergament mic la Arhiv. Stat. Bucureşti, Mănăstirea Neamţului, depuneri particulare nr. 4198. Opisul documentelor Mănăstirii Neamţul fila 44 r. Scrisoare semiuncială. In dos notiţa „Vatra Iazului". Pecetea s'a pierdut.

O traducere românească la Acad. Rom. CLXXV/2, cu data Noemvrie, fără zi. (Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1915, p. 58).

O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Mănăstirea dela Nemţişor este Mănăstirea Neamţului. Acesteia într'un uric din 6955 (1447) August 22[1], i se întăreşte între altele şi Ozerul Luciul. Iezerul Luciul în 1742/43 era al Mănăstirii Solca, care avea pricină cu Moldoviţa pentru el şi este arătat la Fălciiu[2].

25.

Suceava. 1409 Noemvrie 18.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Moldoviţa Vama Moldoviţei.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господарь земли молдавскои чиним знаменито ксим листом нашим оусим кто нань оузрит или его оуслышит оже есмы оучинили за дшье днш дѣлѧ предков наши(х) и за наше здоровье и дали есмы

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, Mănăstirea Neamţ, pachet 21, nr. 6, I. Bogdan. Album paleografic moldovenesc nr. 38, St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221
2 Buletinul Com. Ist. 1, p. 260.

мꙑто молдовицкое монастиреви благовѣштенїю прч(с)тои бци што на молдовици оурикъ со оусимъ доходо(м) на вѣкꙑ вѣчнꙑѧ. а на то вѣра нашего госпо(д)ства вꙑшеписанаго александра воеводꙑ и вѣра пана станислава ротомпана и вѣра пана михаилашева и вѣра пана жюржѧ и вѣра пана жюметате їѡна[1] и вѣра пана негрина и вѣра пана ѡана дворника сочавьского и вѣра пана гринкова и вѣра пана сина бꙑрлачѧ и вѣра пана влада сирѧ(т)ского и вѣра пана спенина и вѣра пана влада дворника и вѣра пана шандришорова и вѣра пана ıацкова и вѣра пана стана преоутеского и вѣра пана домонкоуша столника и вѣра пана наїаша чашника и вѣра пана стана постелника и вистїарника и вѣра пана югшина и вѣра оуси(х) боıаръ и великꙑ(х) и малꙑ(х). а по нашемъ животѣ которꙑи име(т) бꙑти господарь оу нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или будь кто то имъ штобꙑ непорушили нашего данїа, а кто имет порушити таковꙑи штобꙑ бꙑлъ проклѧть ѡ(т) га ба и ѡ(т) прч(с)тыѧ его мтрь[1] и ѡ(т) стхь и верховнꙑ(х) вї ап(с)лъ и ѡ(т) тиї стхъ ѡ(т)цъ никеискꙑ(х) и ѡ(т) оусихъ стхъ и таковꙑи што бꙑ бꙑлъ подобенъ їоудѣ їскарїѡтьскомоу и проклѧтомоу арию и жидовомъ што рекли на ха спса нашего кровь его на ни(х) и на чѧдохъ ихъ. а на потвержение тѣмъ велѣли есмꙑ нашемоу вирномоу братѣю логофетю писати и привѣсити печа(т) нашꙋ.

оу соча(в) в лѣ(т) ѕцзї ное(м)врѧ иї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi, că am făcut pentru pomenirea sufletelor înaintaşilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat Vama Moldoviţei Mănăstirei Bunei Vestiri a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, care-i la Moldoviţa, uric cu tot venitul, în vecii vecilor.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa panului Stanislav Rotompan şi credinţa panului Mihailaş şi credinţa panului Giurgiu şi credinţa panului Jumătate Ion şi credinţa panului Negrea şi credinţa panului Oană vornicul de Suceava şi credinţa panului Grincu şi credinţa panului Sin Bârlici şi credinţa panului Vlad dela Sireti şi credinţa panului Spenea şi credinţa panului Vlad vornic şi credinţa panului Şandrişor şi credinţa panului Iaţcu şi credinţa panului Stan Preu-

1 Sic.

tescul şi credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa panului Iliaş ceaşnic şi credinţa panului Stan postelnic şi vistiernic şi credinţa panului Iugşa şi credinţa tuturor boerilor şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră, sau din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră sau oricine, acela să nu le strice dania noastră. Iar cine le va strica-o, unul ca acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi părinţi dela Nicheia şi de toţi sfinţii şi unul ca acela să fie asemenea lui Iuda Iscarioteanul şi blăstămatului Arie şi jidovilor, cari au strigat asupra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru întăritură acestora, am poruncit credinciosului nostru Brateiu logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră.

In Suceava, în anul 6917 Noemvrie 18.

Original pergament la Consistorul Mitropolitan din Cernăuţi, foarte bine păstrat. Scrisoarea uncială. Documentul e liniat. Are atârnată pecetea cea mare de ceară roşie, foarte bine păstrată, cu legenda: † печать їѡ олеѯандра воєводы гна земли молдавьской. O planşă în Enţiklopediia slavianskoi filologhii (Petrograd, 1916) planşa nr. 115. O copie cu puţine greşeli ortografice la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat în traducere germană de Wick. Moldowiza p. 56, după original. Are menţiunea Sr. (= serbisch) şi H. P. (atârnă pecetea). Traducerea este exactă. Are însă „Shumetatew“, pentru „Jumătate Ion“ şi „Sohnes des Bärlic“ pentru „Sin Bârlici“, Sin fiind nume propriu.

Vama Moldoviţei este satul Vama, dela vărsarea Moldoviţei în Moldova[1]. Pe aici, din vechime, era un punct de vamă, pentru Ardeal. Cea mai veche amintire o găsim în actul comercial din 6916 (1408) Octomvrie 8[2]. In 6919 (1411) Aprilie 14, se arată hotarele satului[3]. Satul e pomenit şi în 6951 (1443) Noemvrie 29[4] şi în 6955 (1447) Fevruarie 11, din care aflăm că satul, din bătrâni, a avut ca jude pe Crâstea[5].

1 In Sama Mănăstirii Moldoviţăi (Buletinul Com. Ist. 1 p. 229), Vama e arătată sat cu oameni, la ţin. Sucevei. Cp. şi Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.

2 Acty zapad. Ross. 1 nr. 21, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p 131: у молдавици.

3 Iaţimirski, Darstveniia jalov... gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva p. 292-293.

4 Ibid. p. 294-295 şi I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36: мыто нѣмецкомо мыто ѡ(т) молдавици и съ селомъ.

5 Consistoriul Mitropolitan din Cernăuţi nr. 3: мыто надчи до

26.

Suceava. 1410 Fevruarie 15.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Moldoviţa munţii Suhardul Mare şi Mic. Se arată hotarele.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯа(н)дрѫ воєво(да) г(с)п(д)рь земьли мо(л)да(в)скои чини(м) знаменито и си(м) ли(с)то(м) наши(м) оуси(м) кто на(н) вѫзри(т) или єго оуслиши(т) чточи ѡже єсми оучинили за дшїє дшь дѣлѣ прє(д)ковь наши(х) и за наше здоровїє и дали єсми и помиловали нашȣ новȣ сѫзданȣ мона(с)ти(р) што на мо(л)давици идє(ж) є(ст) хра(м) благовѣщенїє прч(с)тѣи б(д)ци сѫ планини на имѧ великїи сȣха(р)дь и малїи. а хота(р) ти(м) планина(м) почє(н)ше ѡ(т) врь(х) жирѣпѫ(н) что є(ст) на(д) стȣдено(ї) крѫници оу малȣю ко(ш)нȣ долȣ кошнои до пѫтнин(ш) ба(н)ко(в), и ѡ(т) та(м) долȣ до велико(и) ко(ш)ни и ѡ(т) та(м) великою ко(ш)ною до пичо(р) велико(мꙋ) сȣха(р)дȣ и ѡ(т) та(м) прѡ(с)то на дѣ(л) до врѫ(х) сȣха(р)дȣ, а ѡ(т) та(м) вѫсє по врѫ(х) сȣха(р)дȣ до ѡбрѫшина рȣсалѧ и ѡ(т) та(м) долѣ потоко(м) до рѣки бы(с)трици и ѡ(т) та(м) долȣ би(с)трицєю до ȣстиѧ потока стоудєно(и) крѫници и ѡ(т) та(м) потоко(м) до стȣдєно(и) крѫници и до врѫ(х) жирапа(н) идє(ж) испрѫка почахѡ(м). тоє вѫсє да є(ст) ѡ(т) на(с) ȣри(к) то(мꙋ) вишеписано(мꙋ) мона(с)тирȣ сѫ вѫсѣ(м) доходо(м). а на то вѣра наше(г) г(с)п(д)ва вы(ш)писана(г) алеѯандра воєво(дї) и вѣра пана станислава рото(н)пана и вѣра пана михаилашєва и вѣра пана жє(р)жа и вѣра пана жȣметате їѡна и вѣра пана негоина и вѣра пана ѡна дворника сȣча(в)ска(г) и вѣра пана гри(н)кова и вѣра пана сина брѫлича и вѣра пана влада сирѧ(т)ска(г) и вѣра пана спенина и вѣра пана влада дво(р)ника и вѣра пана ша(н)дришорова и вѣра пана ѩцкова и вѣра пана стана прє(ꙋ)тєска(г) и вѣра пана домо(н)кȣша сто(л)ника и вѣра пана илиаша ча(ш)ника и вѣра пана стана постє(л)ника и вѣра ȣси(х) боꙗрь и велики(х) и мали(х). а по нашє(м) животѣ кто бѫдє(т) г(с)п(д)рь ȣ нашє(и) зє(м)ли или ѡ(т) дѣтє(и) наши(х) или ѡ(т) братеи наши(х) или бȣ(д) кто бȣдє(т) то(т) що бї и(м) непорȣши(л) нашего данїа за ? що бї и(м) ȣкрѣпи(л). а кто порȣши(т) да бѫдє(т) проклѣ(т) ѡ(т) га ба и ѡ(т)

ȣгрѣскѡи земли що є(ст) ниже монастирѣ на ȣстїє молдавици и село що є(ст) оу мыта где бы(л) жȣдє крѣстѣ.

прч(с)тал и ѡ(т) всѣ(х) сты(х). а на бо(л)ше крѣпо(ст) си(м) ви(ш)писани(м) велѣли есми нашe(му) ви(р)но(му) братѣю логофетȣ писати и печа(т) привѣсити къ се(мȣ) ли(ст) нашe(му).

пи(с) ȣ сȣча(в) вл(ѣ)т ѕ҃ці҃ї. м(с)ца фр. еі҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că am făcut pentru sufletele înaintaşilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat şi am miluit mănăstirea noastră din nou zidită, ce-i la Moldoviţa, unde este hramul Bunei Vestiri a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, cu munţii, anume Suhardul mare şi mic.

Iar hotarul acestor munţi, începând din vârful Jireapănului, care este deasupra Fântânii reci, la Coşna mică, în jos pe Coşna, până la păltinişul lui Banco, şi de acolo în jos până la Coşna mare şi de acolo pe Coşna cea mare, până la piciorul Suhardului mare şi de acolo drept la deal, până în vârful Suhardului şi de acolo tot pe vârful Suhardului, până la obârşia Rusaii şi de acolo în vale pe pârău până la râul Bistriţa şi de acolo în vale pe Bistriţa, până în gura pârăului Fântânii reci şi de acolo pe pârău, până la Fântâna rece şi până în vârful Jirapănului, unde dintâi am început. Toate aceste să fie dela noi uric acestei mai sus scrise mănăstiri cu tot venitul.

Şi la aceasta, credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa panului Stanislav Rotonpan şi credinţa panului Mihailaş şi credinţa panului Giurgiu şi credinţa panului Jumătate Ion şi credinţa panului Negrea şi credinţa panului Oană vornic de Suceava şi credinţa panului Grincă şi credinţa panului Sin Bârlici şi credinţa panului Vlad dela Sireti şi credinţa panului Spenea şi credinţa panului Vlad vornic şi credinţa panului Şandrişor şi credinţa panului Iaţcu şi credinţa panului Stan Preutescul şi credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa panului Iliaş ceaşnic şi credinţa panului Stan postelnicul şi credinţa tuturor boerilor mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră sau din copiii noştri sau din fraţii noştri sau oricine va fi, acela să nu strice dania noastră, ci să i-o întărească. Iar cine ar strica, să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata şi de toţi sfinţii.

Şi pentru mai bună tărie acestor mai sus scrise, am poruncit

credinciosului nostru Brateiu logofătul să scrie şi să atârne pecetea către această carte a noastră.

Scrisă în Suceava, în anul 6918, luna Fevruarie 15.

O fotografie la Acad. Rom. pachet 1, nr. 24. Scrisoare frumoasă. Are pecetea cea mică atârnată. Originalul pergament nu ştiu unde se află. O traducere germană în Wick. Moldowiza p. 57, cu menţiunea Sr. Inceputul acestui uric e publicat de E. A. Kozak, Rezultate meiner Forschungen im Kloster Sočawica, în Arhiv. f. slav. Philologie 15 p. 196. Se vede că atunci uricul era în Mănăstirea Suceviţa. In traducerea lui Wick. observ următoarele: Shirepä (Jireapăn), păltinişul lui Banco este Ahornwäldchen, Russaja.

Uricul este extrem de important şi pentru toponimie şi cuvintele româneşti, ce cuprinde: Muntele Suhard[1], Jireapăn şi Jirapan, Coşna[2] mare şi mică, păltinişul Bancului, piciorul Suhardului mare, Rusaia, Bistriţa, din care unele există şi azi.

27.

Suceava. 1410 Martie 15.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Domoncuş stolnicul şi fraţilor săi Blaj şi Iacob, fiii lui Ghelebi Miclouş, satele Caşen, Ohtuz, Stănişoreştii, Lasloutii, Grozeştii şi Stoeneştii dela Vlicic.

Tălmăcire din uric vechiu sârbăsc dela Alexandru Vvod. scris pe pergament în Suceava la anul 6918 Martie 15, în zioa sfântului Lazor, în Sâmbăta a 6-lea a postului mare.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod Domnu Ţării Moldovii înştiinţare facem prin această carte a noastră tuturor cui vor căuta pe dânsa ori cetindu-se o vor auzi, pentru acest adivărat credincios sluga nostru, dumnealui Domocuş stolnicul şi fratele său Blaj şi Iacobu, fiul lui Ghelebi Miclouş, ce au slujit ei mai înnainte sfânt odihniţilor Domnilor ce au fost mai înnainte de noi, cu dreaptă şi credincioasă slujbă, dar astăzi ne slujăsc noaâ cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Drept aceia noi văzând a lor dreaptă

1 Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
2 Ibid.

şi credincioasă slujbă cătră noi, i-am miluit pe dânşii cu deosebită milă, de le-am dat lor, în ţara noastră a Moldovii, şasă sate, pe Caşen şi pe Ohtuz, Stănişoră̆ştii şi Laslovovţii şi Grozăştii şi Stoeneştii dela Vlicic, cu toate hotarăle lor. Pe toate aceste de mai sus scrisă li s'au dat lor uric cu tot venitul, în vecii vecilor şi fiilor lor şi nepoţilor, prestrănepoţilor şi prestrănepoţilor de fii şi fraţilor lor celor mai de aproape şi fiilor lor, nepoţilor, strănepoţilor şi prestrănepoţilor de fii, în vecii vecilor.

Şi spre aceasta este credinţa Domnii noastre de mai sus numit, noi Alexandru Vvod şi credinţa a fiilor noştri şi credinţa boerilor noştri: credinţa dumisale Stanislav Rotompan, credinţa dumisale Mihailaş, credinţa dumisale Giurgea şi credinţa dumisale Oană vornic şi credinţa dumisale Negrea vornicul[1] . . . . . şi credinţa dumisale Bârliciu şi credinţa dumisale Vlad <dela Sireti> şi credinţa dumisale Spenea[2] . . . . . . credinţa dumisale Iugşa şi credinţa dumisale Procelnic Stoian, credinţa dumisale Bratul Straovici, credinţa dumisale Ilii paha<rni>c, credinţa dumisale Criste, credinţa dumisale Stan postelnic şi visternic şi credinţa tuturor boerilor ai Moldaviei mari şi mici.

Iar după viiaţa noastră cine va fi domn Ţării noastre, ori din fiii noştri ori din fraţii noştri ori din săminţiia noastră sau oricine va fi domnu, acela să nu le strice lor daniia şi întăritura noastră, fiindcă noi le-am dat lor, pentru a lor cea dreaptă şi credincioasă slujbă.

Şi spre întăritura tuturor acelor di mai sus scrisă, am poroncit credinciosului nostru, dumisale Brateaiu logofăt să scrie şi pecetea noastră să o lege, cătră această carte a noastră.

Suretul e din 1829 Iulie 4 şi se află la Acad. Rom. LXIII/221. El a fost publicat, fără lista boerilor, de Radu Rosetti, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905) secţ. ist. p. 252. Un rezumat a publicat şi N. Iorga, Stud. şi Doc. 18 p. 69. E menţionat de Radu Rosetti, Pământul, p. 163 nota.

Caşenul este satul Caşin, din plasa Trotuş, judeţul Bacău[3]. In 6951 (1443) Iunie 20, se întăreşte o selişte la Caşin, mai sus de Stan Caşin[4].

1 In suret: vorcul.
2 „ „ Stenic.
3 Dicţ. statistic al României 1, p. 88.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi 1 (nr. Arhivei 261 bis/613).

Satul trebuie să fie foarte vechiu. In ori ce caz, el era în veacul al XIV-lea.

Ohtuzul corespunde cu Oituzul de azi. Azi nu mai e sat. Poartă acest nume un părău, o trecătoare, un munte, o vale, din comuna Grozeşti, plaiul Trotuş, judeţul Bacău[1]. Satul a dispărut sau şi-a schimbat numele, intrând ca trup în vreunul din satele înconjurătoare, poate în Grozăşti. In 1410, satul se chema Ohtuz, în 6970 (1462) Octomvrie 6[2], valea se chema Octuz. Aceasta cred este forma veche. Numele este foarte vechiu.

Satul Stănişoreşti nu se mai întâlneşte pe la Oituz. Un sat Stăneşti este în comuna Măgireşti, judeţul Bacău[3]. Numele vine poate dela Stănişor (dela Stan). Satul este din veacul al XIV-lea.

Laslăuanii nu se găsesc pe la Oituz[4]. Satul îşi datoreşte numele unui Laslău (Vladislav). Satul era şi în veacul al XIV-lea.

Satul Grozeşti este cel de pe Valea Oituzului, plasa Trotuş, judeţul Bacău[5]. Numele îi vine dela Grozea. Satul era şi în veacul al XIV-lea.

Satul Stoeneşti nu mai este în părţile Oituzului. Numele îi vine dela un Stoian, cum e Stoian Procelnicul. Satul era şi în veacul al XIV-lea.

Ghelebi Miclouş, tatăl stăpânilor satelor din 1410, este contimporan descălicatului. Dintre fiii lui, despre care documentul spune că slujiseră Domnitorilor de mai înainte de Alexandru cel Bun, cel mai cunoscut este Domoncuş sau Dămăncuş stolnicul. Boer mare de divan apare în documente din 6917 (1409) Ghenarie 28[6], în întreaga domnie a lui Alexandru cel Bun, apoi sub Ilieş şi Ştefan şi până în 6945 (1437) August 19[7], de când nu se mai întâlneşte. In documentul extern din 6944 (1436) Septemvrie 19[8], el se numeşte Damacuş dela Sereţel, ceia ce înseamnă că aici îşi avea aşezarea.

---

1 Marele dicţ. geogr. al Rom. p. 555, 556, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 328.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 63: на wктѫ, corectat de Bogdan, fără dreptate, cred, în wнтѫ.

3 Dicţ. statistic al României 1, p. 66.

4 Laslăuanii, încă din vremea lui Alexandru cel Bun, s'a numit şi un sat peste Prut (I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 434) şi altul pe Cracău (Ibid. 2, p. 59). Acesta a fost al lui Laslău Globnicul. Cp. şi Ghib. Sur. 1, p. 262, Isp. 1² p. 193.

5 Marele dicţ. geogr. al României 3, p. 653. Un alt sat Grozeşti a fost pe Stamnic, la Vasluiu, în 1484, 1488 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 288, 325).

6 Vezi mai sus documentul nr. 22: в. п. домокуша стольника.

7 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55.

8 Hurm. Doc. 1², p. 865: панъ дамакѹшъ серецеловскыи. E vorba

In 6942 (1434) Ianuarie 29, Ştefan Voevod întăreşte tuturor fraţilor alte sate, la Crasna[1].

Fiii lui Dămăncuş stolnicul sânt Tador Damancuş, din 6964 (1456) Iunie 8[2], şi Steţco Damăncuş, de sub Ştefan cel Mare, care se întâlneşte din 6965 (1457) Septemvrie 8 şi până în 6976 (1468) Septemvrie 24[3]. Pentru neamul lui Steţco, vezi şi uricele din 6978 (1470) Iunie 5, 6998 (1490) Martie 7, 6999 (1491) Octomvrie 15[4] şi 7077 (1569) Iulie 1[5].

28.

Suceava. 1411 Ianuarie 5.

6919 (1411) Ianuarie 5. Suceava. Alexandru Vvd. întăreşte stăpânirea M-rii Bistriţii peste satele Mitiucouţii şi Braşouţii.

După o traducere românească din 1817, la Acad. Rom. CLXXV/3 şi Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1915, p. 58.

Mitiucouţii nu-l găsesc, în dicţionarele geografice ce am, dar era probabil pe Bistriţa. Numele îi vine dela Mitco. Braşouţii este probabil satul Brăşăuţi, din comuna Roznov, plasa Bistriţa, judeţul Neamţ[6]. Satul vine pe Bistriţa. Pentru nume compară Braşăul (Braşovul) din Ardeal.

29.

Suceava. 1411 Aprilie 14.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Moldoviţei satul Vama Moldoviţei, căruia i se arată hotarele.

† мл(с)тью[7] бжїею мы александръ воевода господарь земли молдавскои чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ оусимъ кто на немъ оузритъ или его оуслышитъ чтѹчи оже есми оучинили за дѹшье дѹшъ дѣла предковъ наше(х) и за наше здоровье и дали

---

de satul Sireţelu, din com. Stolniceni-Ghiţescu, jud. Fălticeni, Dicţ. statistic al României 2 p. 852. Stolnicenii îşi are numele probabil dela acelaş stolnic Dămăcuş.

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, pachet 27 nr. 1, necomplect în Melchisedec, Cronica Huşilor 2 p. 8.

2 I. Bogdan, în Conv. Lit. 35 (1901) p. 671.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 4, 130.

4 Ibid. p. 152, 396, 479.

5 Uricarul 23, p. 12.

6 Dicţ. statistic al României 2, p. 630.

7 Sau -тыю.

есми мито мадавицкое монастириви[1] благовѣштенїю прѣч(с)той бци што на молдовици оурикь со оусимь доходомь на ⟨вѣкы⟩[2] вѣчныѧ непороушено. а хотарь томѹ селоу да е(ст) почеше ѡ(т) бродоу на молдакѣ что е(ст) ниже села длъгополѣ сь полѣною прости до оустьѧ потока жерезѣ и горѣ потокомь до ѡбръшые и ѡ(т) толы на мъгороу мошоуловж и ѡ(т) толи на расколи и на мъгѹроу плопоуль и ѡ(т) толи на сланоую крънщоу и ѡ(т) толи дѣло(м) ѧсинеломь прости оу соужиноу рѣкл долоу[3] соухою идеже оупадаеть оу молдавоу и ѡ(т) толи чер⟨е⟩с[4] молдовоу оу четецеловь потокь горѣ потокомь четжцевомь до врь(х) великого дила и ѡ(т) толи оусе обчиною великимь дѣломь со оусими извори что оупадають оу молдавѹ и оу молдовицѹ до ѡбрьшїе фромосоулѹ идеже оупадаеть оу молдовицѹ и ѡ(т) толи чер⟨е⟩с[4] молдовицѹ на оусты[1] оу рѣка дѣѫ(к)[5] и ѡт толи на врь(х) дѣѫ(в)[5] планинѹ и ѡ(т) толи дѣло(м) палтиновомѹ где оупадаеть оу молдавѹ оу бро(д) ниже села долгополѣ идеже переже почѫхо(м). тое вьсе да е(ст) ѡ(т) на(с) оурикь томѹ вишеписанно(м) селѹ митѹ. а на то вѣра нашего г(с)по(д)ства вышеписаннаго александра воеводы и вѣра пана станислава ротомпана и вѣра пана михаилашева и вѣра пана жюржѫ и вѣра пана жюметате їѡна и вѣра пана негрина и вѣра пана ѡана дворника сочавьско(г) и вѣра пана гринкока и вѣра пана сина бырличѫ и вѣра пана влада сирѫ(т)ского и вѣра пана спенина и вѣра пана влада дворника и вѣра пана шандри⟨шо⟩рова[6] и вѣра пана іацкова и вѣра пана стана преоутеского и вѣра пана домонкоуша столника и вѣра пана илїаша чашника и вѣра пана стана постелника и вѣра пана вльча вистѣрника и вѣра пана табоучѫ и вѣра пана ѡприша и вѣра вьсѣ(х) болѣрь наши(х) молдавски(х) и великы(х) и мали(х). а по нашемь животѣ кто боуде(т) господарь нашеи земли молдавьскои или ѡ(т) наши(х) дѣтеи или ѡ(т) нашего племене или боу(д) кого бь избере(т) быти господаре(м) то(т) штобы непорѹшиль нашего данїа али штобы оутврьди(л) и оукрѣпиль. аштели кто вьсхоште(т) порѹшити или кто емоу на то прирадн(т) таковы да е(ст) проклѧ(т) ѡ(т) га нашего їс ха и ѡ(т) прч(с)тоую его мтре и ѡ(т) д стаа бжїа еv(г)листа и ѡ(т) вї сты(х) и врьховни(х) хвѣхь ап(с)ль и ѡ(т) прочи(х) ов и ѡ(т) т и нї сты(х)

1 Sic.
2 Lipseşte.
3 Pare a fi дѣлоу.
4 е lipseşte.
5 Mai curând ca дѣѫ(с), ca la Iaţimirski.
6 шо lipseşte.

ѡ(т)цъ иже въ никеи и ѡ(т) всѣ(х) вселенскы(х) съборовъ и да є(ст) по(д)бе(н) їоудѣ скариотѣнꙋ[1] и проклѧтомꙋ арїи и оучастїе да има(т) съ тѣми еже възъпиша на ха спса нашего кръвь его на ны(х) и да є(ст) анаѳема и да є(ст) проклѧ(т) ѡ(т) всѣ(х) сты(х) еже ѡ(т) вѣка вѣрож и дѣлѡ(м) боу оугождьши(х). а на болшее потвръждение томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слоузѣ нашемꙋ вѣрномꙋ кратѣю логофетꙋ привѣсити печа(т) наша. оу сочa(в) иле деiа(к)[1] писа(л) в лѣ(т) ҂ѕ҃ц҃ѳ҃ї апри(л) д҃ї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că am făcut pentru pomenirea sufletelor înaintaşilor noştri şi pentru sănătatea noastră şi am dat Vama dela Moldoviţa Mănăstirii Buneivestiri a Preacuratei Născătoare de Dumnezeu ce-i la Moldoviţa, uric cu tot venitul, nestricat în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat să fie, începând din Vadul Moldovii, ce este mai jos de satul Câmpulung, cu poiana, drept la gura pârăului Geredzea, apoi la deal pe pârău, până la obârşie şi de acolea la Măgura Moşului şi de acolea la Rascole şi la Măgura Plopului şi de acolea la Fântâna sărată şi de acolea pe dealul Frasinului, drept în râul Soartei[2], la deal pe Suha, unde cade în Moldova şi de acolea peste Moldova în pârăul Ceteţelor, la deal, pe pârăul Cetăţilor, până în vârful Dealului mare şi de acolo tot pe obcina dealurilor mari, cu toate izvoarele, care cad în Moldova şi în Moldoviţa, până la obârşia Fromosului, unde cade în Moldoviţa şi de acolo peste Moldoviţa, la gura râului Deea şi de acolo la obârşia Deii, muntele şi de acolo pe dealul Paltinului, unde cade în Moldova, în vad, în jos de satul Câmpulung, unde mai înainte am început. Toate aceste să fie dela noi uric, acestui mai sus scris sat, Vama.

Şi la aceasta credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa panului Stanislav Rotompan şi credinţa panului Mihailaş şi credinţa panului Giurgiu şi credinţa panului Jumătate Ion şi credinţa panului Negrea şi credinţa panului Oană vornic de Suceava şi credinţa panului Grincă şi credinţa panului Sin Bârlici şi credinţa panului Vlad dela Siret şi credinţa panului Spenea şi credinţa panului Vlad vornicul şi credinţa panului Şandrişor şi credinţa

1 Sic.
2 сѫженыи, adj., în l. rusă, destiné, prédestiné, fiancé.

panului Iaţcu şi credinţa panului Stan Preutescul şi credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa panului Iliaş ceaşnic şi credinţa panului Stan postelnic şi credinţa panului Vâlcea vistiernic şi credinţa panului Tabuci şi credinţa panului Opriş şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, Moldovii, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn, aceia să nu strice dania noastră şi să întăriască şi înputerniciască, căci cine ar voi să strice ori cine i-ar şterge aceasta, acela să fie blăstămat de Domnul nostru Isus Hristos şi de Preacurata lui Maică şi de cei 4 sfinţi dumnezeeşti evanghelişti şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli ai lui Hristos şi de ceilalţi 72 şi de cei 318 sfinţi părinţi, cari au fost la Nicheia şi de toate soboarele ecumenice şi să fie asemenea lui Iuda Scarioteanul şi blestematului Arie şi să aibă parte cu acei cari au strigat contra lui Hristos, mântuitorul nostru, sângele lui asupra lor şi să fie anatema şi să fie blestemat de toţi sfinţii, cari din veac, prin credinţă şi faptă, au plăcut lui Dumnezeu.

Şi pentru mai bună întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Brateiu logofătul, să atârne pecetea noastră.

In Suceava, Ile diac a scris, în anul 6919 Aprilie 14.

Originalul se află în colecţia Lucaşevici, nr. 2 din Muzeul Rumianţev din Moscova. A fost publicat, în traducere germană de Wick. Moldowiza p. 57-59, cu menţiunea Sr. şi H. P., ceia ce înseamnă că la data publicării lucrării acesteia (1862), originalul era la mănăstire, de unde a ajuns, nu ştiu cum, la Moscova. Traducerea lui Wick are următoarele pentru numirile proprii: „Shäresa“, „Moschul's Mägura“, „Räskoala“, „Sucha“, „Dealmare“, „Frumos“, „Dea“, „Kampul lung“, „Welca“, „Tabuca“, „Obrisch“.

După original, uricul a fost publicat de Iaţimirski, în Darstvenniia, jalov.... gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva, 1907), p. 292-293. O copie slavonă a uricului se află la Acad. Rom. în ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Hotarnica este extrem de importantă prin românismele ce cuprinde. Pârăul Jeredzea este poate pârăul Geredzei, şi aici je- (=že) fiind pronunţarea moldovenească a lui ge-, care este foarte veche. Apoi Măgura Moşului, Răscoale, Măgura Plopul, Dealul

Paltinului, Obârşia Frumosului, Pârăul Cetăţilor (четєцєловѣ потокь şi потокомъ четѧцєкомъ), Râul Dea, Moldova, Moldoviţa, obcină. Apoi pârăul Suha. Urmărind pe o hartă mare, din numirile de mai sus, găsim Paltinul, Suha, diferite obcine, Măgura, Frasinul, Frumosul (localitate pe Moldoviţa). La vărsarea Moldoviţei în Moldova este satul Vama şi ceva mai în sus, după un cot mare, tot pe Moldova e satul Câmpulung, de unde începea hotarul satului Vama [1]. Numele satului Câmpulung e în slavoneşte : село длъго полє. Satul e străvechiu şi-şi are numele dela configuraţia locului.

30.

1411 Iunie 28.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Plotun satul Plotuneşti dela Strungă. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїєю мы їѡ александро воєвода господарь земли молдавской и сбратомъ моимъ жоупаномъ богданомъ знаємо чинимъ симъ нашимъ листомъ оусѣмъ добрымъ паномъ. кто на сєсь листъ оузрить или оуслышитъ єго чтоущи. ожє тотъ истинный слоуга и боӕринъ нашь плотоунъ [2] слоужилъ пєрєжє стопочившїимъ господарємъ оцоу нашємоу правою и вѣрною слоужбою а днє(с) слоужитъ намъ правою и вѣрною слоужбою. тѣмъ мы вѣдѣвшє єго правоую и вѣрноую слоужбоу до на(с) жаловали єсмы єго особною мл(с)тию дали єсмы ємоу одно село плотоунєщи [2] ѿ(т) строунгы. то ємоу оурикъ со оусѣмъ доходомъ оу вѣкы вѣчныѧ томоу и дѣтємъ єго наїє дѣтѧ наїє дєвка и оуноучатомъ єго и прѣоуноучатомъ єго и прѣщюрѧтомъ єго и да боудє(т) намъ нєпороущєно оу [3] вѣкы вѣчныѧ. а хотаръ томоу сєлоу ѿ(т) чирєша попєрєкы простѣ полємъ на бахлоую. та бахлоуємъ долоу до долины щоє мало понижє липовы ѿ(т) той долины простѣ на сєрбъской долины по той долины до лѣса чєрєсъ лѣсъ до хотара ра(д)улєцова ѿ(т) толѣ дѣломъ на край лѣса до самой строугы къ жюржовича. та на чирєшъ. то ємоу вєсъ хотаръ. а на то вѣра моа вышєписанного їѡанна александра воєводы и вѣра брата моєго богданова и вѣра драгоша староста и вѣра михаила нєволника и вѣра андрїӕшєва и вѣра юанъша и

1 Harta Bucovinei, Ed. Fischer.
2 Scris peste o răsătură.
3 Ultimile 5 cuvinte pe loc ras.

вѣра балица бырлича и вѣра тамаша дворника и вѣра ротомпанова и вѣра владова и вѣра шандра перкалаба и вѣра хотька цѫцинькского и вѣра шандра хотинького и вѣра панъ оана столника и вѣра гораеца чашника и вѣра бадѣ старого и вѣра їоана дворника и вѣра бырлѣ хорловского и вѣра бѣлого мика и вѣра братоула страовича и вѣра жюржѣ волховского и вѣра цибанока и вѣра негра берладъского и вѣра прочелникова и вѣра костѣ братиловича и вѣра манева и вѣра бръговъ щефана и вѣра оусѣ(х) боіаръ молдавскы(х) и малы(х) и великы(х). а по нашемъ животѣ который иметъ господарь оу земли нашеи, братїи [1] наши(х) или наши(х) сѫродникъ или боудь кто то емꙋ да не пороушитъ нашего прѣданїа и оутвержденїа за ноуже есмы емоу дали за правꙋю и за вѣрноую и(х) слꙋжбꙋ. на болшее потвережение велѣли есмы панꙋ тамашеви привѣсити печать нашꙋ. писа братѣи логофетъ вл(ѣт) ѕцѳї їꙋнїа ки.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Io Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii şi cu fratele meu jupan Bogdan, cunoscut facem cu această a noastră carte, tuturor bunilor pani, cari vor căuta la această carte sau o vor auzi cetindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru Plotun a slujit mai înainte sfântrăposaţilor Domni, părintelui nostru, cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebită milă, i-am dat un sat, Plotuneşti, dela Strungă. Acesta-i lui uric, cu tot venitul, în vecii vecilor, acestuia şi copiilor lui, fie băiat ori fată, nepoţilor şi strănepoţilor şi răstrănepoţilor şi să le fie lor nestricat, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, dela Cireş, deacurmezişul drept pe câmp, la Bahlui, apoi pe Bahlui, la vale, până în valea Teilor, care-i puţin mai în jos, din această vale drept în valea Sârbsca, prin această vale, până în pădure, prin pădure, până în hotarul Raduleţului, de acolo pe deal la marginea pădurii, până chiar la Strungă, către Giurgevici, apoi la Cireş. Acesta-i tot hotarul.

Şi la aceasta credinţa mea, mai sus scrisului Ioan Alexandru Voevod şi credinţa fratelui meu Bogdan şi credinţa lui Dragoş staroste şi credinţa lui Mihail Nevolnicul şi credinţa lui Andriiaş şi credinţa lui Ioaniş şi credinţa lui Baliţă Bârlici şi credinţa lui Tamaş vornicul şi credinţa lui Rotompan şi credinţa lui Vlad şi cre-

---

1 Sic.

dinţa lui Şandru pârcălabul şi credinţa lui Hotco Ţeaţinschi şi credinţa lui Şandru dela Hotin şi credinţa lui Oană stolnicul şi credinţa lui Horaeţă ceaşnicul şi credinţa lui Badea cel bătrân şi credinţa lui Ioan vornicul şi credinţa lui Bârlea dela Hârlău şi credinţa lui Micu Albul şi credinţa lui Bratul Straovici şi credinţa lui Giurgiu Volhovschi şi credinţa lui Ţiban şi credinţa lui Negru dela Bârlad şi credinţa Procelnicului şi credinţa lui Costea Bratilovici şi credinţa lui Manea şi credinţa lui Brâgău Ştefan şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mici şi mari.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn în Ţara noastră, din fraţii noştri sau din neamurile noastre sau oricine, acela să nu strice dania noastră şi întăritură, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Pentru mai bună întăritură, am poruncit panului Tamaş să lege pecetea noastră.

A scris Bratei logofăt în anul 6919 Iunie 28.

Pergament, cu pecetea cea mare atârnată, foarte bine păstrată, cu legenda: † печать їѡ олександра воевод гна землѣ молдавьскої. Scriire uncială, frumoasă. A aparţinut lui Robert Mille, proprietarul Strungăi, dela care, după ce a trecut prin diferite mâni, a ajuns la Muz. Municipal, Iaşi, unde se păstrează. A fost publicat de Ghib. Sur. 1 p. 195.

Documentul este suspect, întâiu pentru faptul că în locul cuvintelor Plotun şi Plotuneşti se observă răsături.

Apoi divanul boerilor nu corespunde cu cel din documentele celelalte, cunoscute din acest an, anume: 1) cel din 6919 (1411) Aprilie 14[1], 2) cel din Septemvrie 22[2], 3) Septemvrie 22[3]. In documentul nr. 1, boerii sânt: Stanislav Rotompan, Mihailaş, Giurgiu, Jumătate Ion, Negrea, Oană vornic de Suceava, Hrincă, Sin Bârlici, Vlad dela Sireti, Spenea, Vlad vornic, Şandrişor, Iaţcu, Stan Preutescu, Domoncuş stolnicul, Iliaş ceaşnicul, Stan postelnicul, Vâlcea visternicul, Tabuci şi Opriş. Documentul nr. 2, faţă de nr. 1, prezintă următoarele: lipsesc Jumătate Ion, Şandrişor, Iaţcu, Stan Preutescu, Iliaş ceaşnicul, Tabuciu şi Opriş şi are în plus pe Nesteac, Crâstea ceaşnicul, Iugşa, Bratul Straovici şi Sân Bârlici. Documentul nr. 3, faţă de nr. 1, prezintă următoarele: lipsesc Mihăilaş, Jumătate Ion, Iaţcu, Stan Preutescu, Tabuciu şi Opriş şi are

1 Vezi mai sus p. 80-82.
2 Ghib. Sur. 1 p. 1.
3 Hasd. Arh. Ist. 1[2] p. 12.

în plus pe Nesteac, Crâstea ceaşnicul, Iugşa, Bratul Straovici, Stan Bârlici, Petru Ureacle şi Stoian Procelnicul. Observăm că chiar documentele din aceiaşi zi nr. 2 şi 3 au mici deosebiri, în privinţa boerilor, unul faţă de celalt. Aşa în nr. 3, faţă de nr. 2, lipseşte Mihăilaş, are însă în plus pe Şandrişor, Ilieş, Petru Ureacle şi Stoian Procelnic.

Observăm, în general, că boerii sânt aceiaşi, deşi ordinea în care sânt aşezaţi nu e prea respectată. Dacă observăm boerii din 1411 Iunie 28 vedem pe Mihail Nevolnicul, corespunzător lui Mihailaş, pe Rotompan, Vlad, Şandru pârcălab, corespunzător lui Şandrişor, Ivan vornicul, corespunzător lui Oană vornicul de Suceava, Bratul Straovici, Giurgiu Volhovschi, corespunzător lui Giurgiu vornicul, şi Procelnicul.

Ceilalţi sânt deosebiţi. Apare Dragoş starostele, acelaş cu Dragoş Viteazul, Dragoş şi Dragoş dela Neamţ. Pe acesta îl găsim întâiu în 6900 (1392) Martie 30[1], apoi în 1395 Ianuarie 6[2], în 1399 Noemvrie 28[3], în 6908 (1400) Iunie 29[4], în August 4[5], în 6911 (1403) Ianuarie 7[6], în 6915 (1407) Martie 8[7], în 1407 Octomvrie 6[8], în 6916 (1408) Septemvrie 16[9], în 6923 (1415) Aprilie 13[10], în 6926 (1418) Ianuarie 15[11] etc. până în 6939 (1431) Iunie 15[12], când îl găsesc ultima oară. El ar fi putut să apară deci în divan în 1411 Iunie 28.

Andriaş apare în divan în 6900 (1392) Martie 30[13], în 6901 (1393) Noemvrie în 18[14], în 6908 (1400) Fevruarie 11[15], Iunie 29[16], August 4[17]. După această dată nu se mai întâlneşte în divan. Va mai fi trăit după această dată, ca să poată fi în 1411 Iunie 28?

Ioaniş este probabil tot una cu Ionaş Viteazul, căruia în 6900

---

1 Mai sus p. 8, rândul 5.
2 Hurm. Doc. 1² p. 817.
3 Vezi mai sus p. 23, rândul 6.
4 Ibid. p. 37, rândul 22.
5 Ibid. p. 41, rândul 14.
6 Ibid. p. 47, rândul 3.
7 Ibid. p. 56, rândul 22.
8 Hurm. Doc. 1² p. 827 : панъ Драгоша ѡ(т) нѣмцѫ.
9 Vezi mai sus p. 61 rândul 11.
10 Cercetări ist. Iaşi, anul 5¹ (1930) p. 51 : к. п. Драгоша.
11 Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 3–4.
12 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275: к. п. Драгоша.
13 Vezi mai sus, p. 8, rândul 4.
14 Ibid., p. 14, rândul 7.
15 Ibid., p. 32, rândul 7.
16 Ibid. p. 37 rândul 23.
17 Ibid. p. 41 rândul 14.

(1392) Martie 30 i se întăresc sate[1], din 1395 Ianuarie 6[2], din 1399 Noemvrie 28[3], August 4[4], în 1404[5], în 6929 (1421)[6], în 6941 (1433) Iunie 4[7]. El nu e aceiaş persoană cu Ioan vornic, Ioaniş vornicul, Oană vornicul, Vană vornic, Ivan vornic de Suceva[8]. Ioaniş ar fi putut deci să apară în divan şi în *1411* Iunie 28.

Baliţă Bârlici apare în divan în 6901 (1393) Noemvrie 18[9], în 1400[10], în 1404[11]. Poate a trăit şi în 1411 Iunie 28.

Tamaş vornicul apare ca Tămaş stolnicul în 6908 (1400) Fevruarie 11[12], în Iunie 29[13], August 4[14]. După această dată nu mai apare în documente. A trăit şi în 1411, ca să poată apărea în divan?

Hodco Ţeaţinschi (sau dela Ţeaţina) e puţin cunoscut. Apare între boeri, în divan, în 6911 (1403) Ianuarie 7[15] şi în 1404[16].

Pentru Şandru dela Hotin vezi mai sus p. 50-51. El apare în urice până în 1408 Martie 8 şi n'ar fi exclus că a trăit şi după această dată.

Ion Oană stolnicul e necunoscut documentelor.

Goraeţă (sau Horaiţă) ceaşnic e cunoscut documentelor. In cele mai vechi urice, apar în divan 2 boeri cu acest nume: Horaiţă visternicul şi Horaiţă Micu. Aşa în 1399 Noemvrie 28[17], în 6908 (1400) Fevruarie 11[18], în Iunie 29[19], în August 4[20]. In 6911

---

1 Vezi mai sus p. 7, rândul 7.
2 Hurm. Doc. 1² p. 817.
3 Vezi mai sus p. 23, rândul 7.
4 Ibid. p. 41 rândul 15.
5 Hurm. Doc. 1² p. 826: панъ анушь витязь.
6 Ibid. p. 833: па(н) иванышь.
7 Ibid. p. 840: панъ иwанышх.
8 Despre acesta vezi M. Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava, în Cercetări ist. Iaşi, anul 5¹ (1930).
9 Vezi mai sus, p. 14, rândul 8: к. п. балѣчина сына бырлача.
10 Ibid. p. 27, rândul 10: к. баличина.
11 Hurm. Doc. 1² p. 826: панъ балица бърлачь.
12 Vezi mai sus p. 32, rândul 11: в. тъмашк столника.
13 Ibid. p. 37, rândul 28: тъмаша столника.
14 Ibid. p. 41, rândul 18: в. тамаша с⟨то⟩лника.
15 Ibid. p. 47, rândul 9: w. p. Chotka Ciacyńskoho.
16 Harm. Doc. 1² 826: панъ хотько цяцинькскы.
17 Vezi mai sus, p. 23, rândul 9: в. мика хораица.
18 Ibid. p. 32, rândul 10 şi 11: в. хораица мика şi хораица вистѣ(р)ника.
19 Ibid. p. 37, rândul 26 şi 27.
20 Ibid. p. 41, rândul 17.

(1403), Ianuarie 7[1], unul din ei apare ca Horaiţă dela Hotin. Goraiţă visternicul apare în 1404[2].

In 6929 (1421)[3], apare pan Goraeţă şi fratele său Stanislav. Horaiţă ceaşnicul a putut fi în divanul din 1411 Iunie 28.

Badea cel Bătrân e puţin cunoscut. Apare în divan în 1399 Noemvrie 28[4], în 6911 (1403), Ianuarie 7, apare ca Badea dela Suceava[5].

Bârlea dela Hârlău este foarte cunoscut. Apare în 1387 Septemvrie 27[6], în 1400, în uricul lui Iuga Voevod[7], în 6908 (1400) Fevruarie 11[8], Iunie 29[9], August 4[10], în 6911 (1403) Ianuarie 7[11], în 1404[12]. El e poate întemeietorul neamului Bârlici.

Micu Albul apare în divan în 6911 (1403) Ianuarie 7[13] şi cred că e acelaş cu Micu dela Molniţa, din 6908 (1400) Fevruarie 11[14], Iunie 29[15], August 4[16].

Ţâban e cunoscut[17].

Negru dela Bârlad poate e acelaş cu Negru vornicul din 6911 (1403) Ianuarie 7[18], din 6916 (1408) Septemvrie 16[19], 6917 (1409) Ianuarie 28[20], Aprilie 18[21], Noemvrie 18[22], în 6918 (1410) Fevruarie 15[23], în 6919 (1411) Aprilie 14[24], Septemvrie 22[25], etc. până în 6937 (1429) Septemvrie 24, când apare ultima oară[26]. El

1 Ibid. p. 47, rândul 9: w. p. Horajeca Chotynskoho.
2 Hurm. Doc. 1² p. 826: панъ горащъ кистиѫрникъ.
3 Hurm. Doc. 1² p, 833-834.
4 Vezi mai sus p. 23, rândul 8: к. бадѣ старо(г).
5 Ibid. p. 47, rândul 6: w. p. Badi Suczawskoho.
6 Hurm. Doc. 1² p. 297: Burla.
7 Vezi mai sus, p. 27, rândul 9: к. бърлина хърловскагѡ.
8 Ibid. p. 32, rândul 8.
9 Ibid. p. 37, rândul 25.
10 Ibid. p. 41, rândul 16.
11 Ibid. p. 47, rândul 2: w. p. Byrla Chorlowskoho.
12 Hurm. Doc. 1² p. 826: панъ бърлѫ хорловскъі.
13 Vezi mai sus p. 47, rândul 6: w. p. Mika Biloho.
14 Ibid. p. 32, rândul 12: к. микъ ѡ(т) молници.
15 Ibid. p. 37, rândul 28.
16 Ibid. p. 41, rândul 18.
17 Ibid. p. 24-25.
18 Ibid. p. 47, rândul 8.
19 Acad. Rom. Peceţi 137.
20 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 171.
21 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 16, Hasd. Arh. Ist. 1² p. 11-12.
22 Enţiklopediia slavianskoi filologhii (Petrograd 1916), planşa nr. 115.
23 Acad. Rom. fotografii, pachet 1 nr. 24.
24 Iaţimirski, Darstvenniia, jalov.... gramotî mold., în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva 4 (Moskva, 1907) p. 292-293.
25 Ghib. Sur. 1 p. 1 şi altul în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 17, Hasd. Arh. Ist. 1² p. 12.
26 Acad. Rom. Peceţi 2.

este întemeietorul satului Negreşti dela Vaslui [1], sat aşezat pe Bârlad şi de unde boerul Negrea îşi avea numele şi de Negrea dela Bârlad.

Costea Bratilovici e greu de identificat. Să fie acelaş cu Costea şi cu Costea Viteazul din 6900 (1392) Martie 30 [2], din 1395 [3], din 1399 Noemvrie 28 [4], 1400 [5], cu Costea Valahul din 1402 [6]?

Manea este cunoscut. Este probabil acelaş cu Ivaşco Manevici stolnicul din 6915 (1407) Martie 8 [7] şi Octomvrie 6 [8].

Bârgău Ştefan este cunoscut numai în divanul boerilor din 6911 (1403) Ianuarie 7 [9]. Numele acestui boer ne aminteşte numele satului Bârgăuani, din judeţul Neamţ [10].

Cum vedem boerii nu se prea potrivesc cu cei din uricele din 1411.

Boerul Plotun, care a slujit şi Domnitorilor de mai înainte de Alexandru cel Bun, nu se întâlneşte în documente. El este poate întemeietorul tuturor satelor Plotuneşti, dintre care unul este în comuna Grumezoaia, judeţul Fălciu [11], pentru care într'un uric din 7028 (1520) Aprilie 23 se menţionează privilegiul ce l-a avut Stan Plotun, dela Iliaş şi Ştefan Voevozi [12]. Alt sat Plotuneşti a fost la Suceava [13]. Satul Plotuneşti dela Strunga din 1411, azi nu mai este, ca nume. E pomenit în diferite acte, mai târziu. Aşa în 7117 (1609) Septemvrie 21 [14], 7139 (1631) Aprilie 8 [15], 7141 (1633) Noemvrie 2 [16], 7216 (1708) Fevruarie [17]. Satul, cum se vede era în ţi-

---

1 Dicţ. statistic al României, 2 p. 990 şi I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 14-16
2 Vezi mai sus p. 8, rândul 7.
3 Hurm. Doc. 1² p. 817.
4 Vezi mai sus p. 23, rândul 6.
5 Ibid. p. 27, rândul 9.
6 Hurm. Doc. 1² p. 822: панъ коста влаши(н).
7 Zapiski odessk. obşt. 1 (1841) p. 346-8: в. п. маневича ивашка столника.
8 Hurm. Doc. 1² p. 828: панъ маневичь ивашко столникѹ.
9 Vezi mai sus p. 47, rândul 7: w. p. Byrhow Stefana.
10 Dicţ. statistic al României 2 p. 634. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 294-295, 236-237.
11 Dicţ. statistic al României 1 p. 382. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 282-283.
12 Ghib. Uricariul 18 p. 86 şi 89 Isp. 1¹ p. 53.
13 N. Iorga, Stud. şi Doc. 16 p. 418.
14 I. Bianu, Documente româneşti, Bucureşti, 1907, p. 11-12: Plotoneşti de ţinotol Cârlegătorie (aici greşit Crălegătorie, din cauza citirii lui -ръ- ca ră).
15 Ghib. Sur. 2 p 156: една бѹкато земли ѡт хотар търг красніи иже есть ѡткъ кривещи и починажщиса таа бѹкато земли ѡт могила копана ѡт хотар плотѹнещи...
16 Ibid. p. 115: третаа част селищѣ плотѹнещим.
17 Intr'o hotarnică a Târgului Frumos, din 1796, Iunie 29, în Arhiva Sf.

nutul Cârligăturii, la Strunga, lângă Criveşti, Ruscani (azi Buznea) şi Târgul Frumos. Nu departe la Găneşti şi Prigoreni era şi pârăul Plotoniţa[1]. O parte din sat probabil e azi în hotarul Târgului Frumos şi alta în hotarul moşiei Strunga.

Plotun e slav плотѹнъ, cerb.

Caut să identific celelalte nume din hotarnica din 1411. Bahluiul e Bahlueţul de azi. Valea Sârbsca e pârăul Sârca de azi, pomenit în uricul satului Dădeşti, de lângă Târgul Frumos, din 6936 (1428) Dechemvrie 28[2]. In 7137 (1629) Martie 22, pârăul se numeşte Sârbca[3]. Poate că Ruscanii, Buznea de azi, e hotarul lui Raduleţ. Strunga e Strunga de azi, din judeţul Roman[4]. Pe aici e din timpuri străvechi drumul de trecere peste Dealul Mare şi codrii Cârligăturii, din valea Bahlueţului în cea a Siretiului. De aici şi numele de Strungă. Hotarul lui Giurgevici este fără îndoială satul Criveşti[5]. Aceasta se vede din uricul din 7053 (1545) Aprilie 4, în care se spune că Giurgiu şi Costea Stravici avuseseră privilegiu dela Alexandru cel Bun pe Criveşti, Hodceşti şi Răvăcani şi care în adevăr sânt arătate la Strungă[6].

Interesant este numele românesc Cireş.

Documentul, din unele motive, arătate mai sus, rămâne suspect şi trebuie folosit cu mare precauţiune. Celelalte lucruri din el ca pergamentul şi scrisoarea nu dau nimic de bănuit. Pecetea este absolut autentică.

Spiridon, Iaşi, pachetul Târgul Frumos: „parti di loc din hotaru Târgului Frumos... matca pârăului ci vini dispri Criveşti şi pâr în hotaru Ruscanilor şi din sus din hotaru Plotoneştilor pâr în hotaru satului ci s(a) chiamă Bisărica di Piatră...". Vezi şi M. Costăchescu, în *Buletinul Ion Neculce*, fasc. 6 (1927) p. 92.

1 M. Costăchescu, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1926) p. 43, 44, 45 etc., fasc. 6 (1927), p. 87, 88, 98. Intr'un uric din 6941 (1433), Ianuarie 28, se întăreşte satul „pe Plotuniţă, în câmp, anume unde a fost Neagoe Ganescul". Acad. Rom. VII/143. Acesta este satul Găneşti, din jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 474.

2 Arhiva Sf. Spiridon, Iaşi, pachet Dădeşti: на сръка . . . дъдещїи, la Ghib. Isp. 1^1 p. 3-4, greşit: кръка.

3 Ghib. Isp. 1^2 p. 210: селище дъдещїи что на потоцѣ сръкка.

4 Dicţ. statistic al României 2, p. 804.

5 Ibid. p. 804: Criveşti, în com. Strunga, jud. Roman.

6 Orig. la Muz. Municipal, Iaşi, Ghib. Sur. 1 p. 380-386: исприкнаїе что имали дѣдове их жюржѣ и костестракич ѿт прѣдѣда нашего алеѯандра воеводи и ѿт иаїѡ и стефана воеводї . . . . . . села на имѣ кривещи и хотчещи и . . . . ръвъкани . . .; . . . кривещим и ходчещом ѹ стрѹнгъ . . .

31.

Suceava. 1411 Septemvrie 22.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Şoldan Petru şi soţiei sale şi fratelui lui, Miclouş satul Tamârtaşăuţi, la Şumuz. Celor doi soţi le mai dă satul la Movila Găunoasă. Din satul Tamârtaşăuţi Domnul ia 5 sălaşe de tătari şi le dă Mănăstirii Sf. Nicolae din Poiană.

† мл(с)тїю б(жїєю м)ꙑ александръ воєвода господарь земли молдавской чиним зна(мє)нито сим нашим листом оусим кто на нь оузрит или єго оуслꙑшит. оже єсмꙑ дали шолдан петрови и женѣ єго дчери пана жоули и дѣтєм им и братоу єго миклоушеви єдно село на шоумоузи на имѧ тамрътташовци. а єще дали єсмꙑ ємоу и женѣ єго дчери пана жоули и дѣтєм им єдно село на имѧ на доупєлиой могꙑлꙑ. то им оурик со оусим доходом на вѣкꙑ вѣчнꙑѧ. а оу тото село што на доупєлиой могꙑлꙑ брат єго миклоуш нє имаєт ни ѡдно дѣло. а ѿ(т) того села што сѧ словєт тамрътташовци оузѧли єсмꙑ пѧть двори татар и дали єсмꙑ их монастирєви с҃тго николꙑ ѿ(т) полѧнꙑ. а хотарь тѣм селом по старомоу хотароу со оусих сторон. а на то вѣра нашєго господ(ь)ства вꙑшєписанн(аг)о александра воєводꙑ и вѣра дѣтєи нашихъ и вѣра наши(х) боѧр. вѣра пана станислава ротомпана. вѣра пана михаилашєва. вѣра пана жюржѧ дворника, вѣра пана влада сирѧтъского и брата єго пана кръстѧ чашника, вѣра пана ѡана дворника, вѣра пана влада дворника. вѣра пана нєгрина. вѣра пана гриикова. вѣра пана нєстѧкова. вѣра пана внлчина. вѣра пана сина бꙑрлачѧ. вѣра пана спєнина. вѣра пана югшина. вѣра пана братоула страовичѧ. вѣра пана стана бꙑрлачѧ. вѣра пана домонкоуша стольника. вѣра пана стана постєльника и вистїарника и вѣра оусѣ(х) боѧр молда(в)скꙑх. а по нашєм животѣ которꙑи имєт бꙑти господар оу нашєи земли или ѿ(т) дѣтєи наши(х) или ѿ(т) братїи наши(х) или ѿ(т) нашєго племенє или боудь кто, то им што бꙑхоу нєпороушили нашєго данїѧ и нашєго оутвєржєньѧ. за ноужє єсмꙑ им дали за правоую и за вѣрноую их слоужбоу. а на потвєржєнїє тѣм оусѣ(м) велѣли єсмꙑ нашємоу вѣрномоу братѧю логофєтю писати и привѣсити печа(т) наша к семоу листоу нашємоу. оу сочавѣ лѣ(т) ѕ҃ц҃ѯ҃і. сєптѧ(б). кв.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Voevod, Domn Țării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor cari vor căta la dânsa sau o vor auzi, că am dat lui Şoldan Petru şi femeei lui, fiica panului Giulea şi copiilor lor şi fratelui său Miclouş, un sat la Şumuz, anume Tamârtaşăuţi. Şi încă i-am dat lui şi femeei lui, fata lui pan Giulea şi copiilor lor un sat, anume la Movila Găunoasă. Acesta să le fie uric, cu tot venitul, în vecii vecilor. Iar în acest sat ce-i la Movila Găunoasă, fratele lui Miclouş, nu are nici o treabă.

Şi din acest sat, care se numeşte Tamârtaşăuţii, am luat cinci sălaşe de tătari şi le-am dat Mănăstirii Sfântului Nicolae din Poiană.

Iar hotarul acestor sate după vechiul hotar, din toate părţile.

Şi la aceasta, credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Stanislav Rotompan, credinţa panului Mihailaş, credinţa panului Giurgiu vornic, credinţa panului Vlad de la Sireti şi a fratelui său pan Crâstea ceaşnic, credinţa panului Oană vornic, credinţa panului Vlad vornic, credinţa panului Negrea, credinţa panului Grincă, credinţa panului Nesteac, credinţa panului Vilcea, credinţa panului Sin Bârlici, credinţa panului Spenea, credinţa panului Iugşa, credinţa panului Bratul Straovici, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Domoncuş stolnic, credinţa panului Stan postelnic şi vistiernic şi credinţa tuturor boerilor moldoveni.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn în Țara noastră, fie din copiii noştri, fie din fraţii noştri, sau din seminţia noastră, fie oricine, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura noastră, pentru că le-am dat pentru dreapta şi credincioasa lor slujbă.

Şi pentru întăritură tuturor acestor, am poruncit credinciosului nostru Bratei logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6919 Septemvrie 22.

Original, pergament foarte bine păstrat, fără pecete. Scrisoarea foarte frumoasă, semiuncială. Aparţine d-lui Ghibănescu, Iaşi. A făcut mai înainte parte din actele moşiei Vascani-Boldeşti, din fostul judeţ Suceava.

A fost publicat de Ghib. în Arhiva soc. şt. şi lit., Iaşi, 14 (1903) p. 465 şi Sur. 1 p. 1—11.

Satul Tamârtaşăuţii este cred un străvechiu sat tătăresc, care,

la data donaţiei era domnesc[1]. Cred că nu greşesc dacă identific satul acesta cu Şoldăneştii, de pe Şumuz, din fostul judeţ Suceava[2], care şi-a luat numele dela Şoldan. Satul e pomenit şi în uricul din 6940 (1432) Dechemvrie 20[3] şi în 7008 (1500) Martie 30[4].

Satul la Movila Găunoasă îl identific cu satul Boldeşti, din comuna Vascani, fostul judeţ Suceava[5], documentul de mai sus fiind primul act al acestei moşii. Ca Boldeşti, satul e pomenit în 7107 (1599) Octomvrie 24[6], în 7109 (1601) Martie 4[7], Martie 8[8], 7116 (1608) Iunie 30[9], 7117 (1609) Aprilie 15[10], din care aflăm stăpânii acestui sat, cu trei generaţii mai înainte, anume Rangul şi Boldescul. Numele de azi îi vine dela un vechiu Boldea.

Şoldan Petru şi Miclouş trebuie să fi fost boeri. Tatăl lor Şoldan este contimporan descălicării. Şoldan Petru era căsătorit cu fiica boerului Giulea, care cred a fost şi el contimporan descălicării. Apare în documentul din 1384 Maiu 1[11], apoi în 1387 Septemvrie 27[12]. Numele se întâlneşte des la Românii din Maramureş, din veacul al XIV-lea. Aşa de exemplu in 1349 Septemvrie 15[13], de unde numele satului Gyulafalva, ca şi în Moldova Giuleşti[14]. El este părintele neamului de boeri Giulici sau Julici[15], cum e Danciul Giulici şi fiul său Oană Giulici. Acesta din urmă e numit şi Oană Pântece[16]. Un Stan Pântece, care a trăit pe la 1430-1440, este vechiul stăpân al satului Fulticeanii de pe Şumuz, cum se vede din uricul din 6998 (1490) Martie 15[17].

Despre cele 5 sălaşe de tătari vezi şi documentul următor.

---

1 Hasd. Arh. Ist. 1² p. 12, Emil Picot, Alexandre le Bon p. 38-41 admit existenţa unor sate de tătari, în vechea Moldovă. Ghib. Sur. 1 p. 5-6 e contra acestei păreri. Că erau sate tătăreşti e sigur însă, cum se va vedea mai departe.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 850.

3 Hurm. Doc. 1² p. 839: тамрхташинци.

4 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 177-178.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 852.

6 Ghib. Sur. 20 p. 90.

7 Ibid. p. 102: село болдещи . . . . . что ѹ волост сѹчавской.

8 Ibid. p. 103.

9 Ibid. p. 168.

10 Ibid. p. 176.

11 Vezi mai sus p. 5, rândul 20: domino Jula.

12 Hurm. Doc. 1² p. 297: Dzula capitaneus.

13 Mihali, Diplome Maramureşene p. 26-27: Gyula filii Dragus.

14 Dicţ. statistic al României 2 p. 846: Giuleşti, în com. Boroaia, jud. Suceava.

15 In slavoneşte жѹле şi жѹлич. ж reprezintă aici, ca şi aiurea, sunetul moldovenesc ǵ, corespunzător lui gi, ge, din limba comună.

16 Nu e locul aici, ca să mă ocup cu aceşti boeri, cari formează obiectul unui alt studiu, pe care îl pregătesc.

17 Acad. Rom. fotografii, pachet 5 nr. 36, publicat de mine în Buletinul

32.

Suceava. 1411 Septemvrie 22.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Sfântului Nicolae din Poiană cinci sălaşe de tătari, luate din satul Tamârtasăuţi dela Şumuz.

† ма(с)тїю бжиєю мы александръ воєвода господарь земли молдавской чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ оусѣмъ кто нань оузрить или его оуслышитъ оже єсмы оузѧли ѡ(т) тамръташовци ѡ(т) шоумоуза пѧть дворы татаръ с волєю шолданъ петровоу и дали єсмы ихъ монастиреви стго николы ѡ(т) полѧны штиноудъ[1] со оусимъ николи то непороушено томоу монастиреви на вѣкы вѣчныѧ. а на то вѣра нашего госпо(д)ства вышеписанного александра воєводы и вѣра дѣтей наши(х) и вѣра нашихъ болѧръ, вѣра станислава ротомпана, вѣра пана жюржѧ дворника, вѣра пана влада сирѧ(т)ского и брата его пана кръстѧ чашника, вѣра пана гривкова, вѣра пана ѡана дворника, вѣра пана влада дворника, вѣра пана негрила, вѣра пана нестѧкова, вѣра пана вилчина, вѣра пана сина вырличѧ, вѣра пана спєнина, вѣра пана шандрипорова, вѣра пана братоула стрлови(ч), вѣра пана югшина, вѣра пана петра оурѧкан, вѣра пана найашева, вѣра пана домонкоуша столника, вѣра пана стана вырлїчѧ, вѣра пана прочелника стоiана, вѣра пана стана постелника и кистїарника и вѣра оусѣ(х) болѧръ молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а при нашемъ животѣ или по нашемъ животѣ которыи иметъ быти господаръ оу нашей земли или ѡ(т) дѣтей нашихъ или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или боудь кто то што бы ѡ(ни)не порушили нашего данїа и нашего оутверженїа што єсмы дали томоу вышеписанномоу монастиреви. а кто иметъ то пороушити таковыи што бы бы(л) проклѧть ѡ(т) га ба и ѡ(т) прч(с)тоую его мтрь и ѡ(т) стхъ и верховныхъ вї ап(с)лъ и ѡ(т) тиї стхъ ѡ(т)цъ никеиски(х) и ѡ(т) оуси(х) стхъ и таковыи штобы былъ подобенъ юдѣ прѣдателю и проклѧтомоу арїю и жидовомъ што рекли на ха кровь его на ни(х) и на чадохъ ихъ. а на потверженїе велѣли єсмы нашемоу вирномоу братѧю логофетю писати и привѣсити печа(т) наша к семоу листоу нашемоу. оу сочавѣ вълѣто шесто тысѧчное ҃ѕ҃ц҃ї м(с)цѧ сектебрѧ оу двадесѧте и вторыи днь.

Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 356-359 şi G. Nandriş, în Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 8 (1928) secţ. ist. p. 268-272 şi planşa 2-a.

1 In loc de штиниц.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi-o, că am luat dela Tamârtaşăuţii de la Şumuz cinci sălaşe de Tătari, cu voia lui Şoldan Petru şi le-am dat Mănăstirii Sfântului Nicolae din Poiană ocină cu totul, nestricat niciodată acestei mănăstiri, în vecii vecilor.

Iar la aceasta, credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Stanislav Rotompan, credinţa panului Giurgiu vornic, credinţa panului Vlad dela Sireti şi a fratelui său pan Crâstea ceaşnic, credinţa panului Grincă, credinţa panului Oană vornic, credinţa panului Vlad vornic, credinţa panului Negrea, credinţa panului Nesteac, credinţa panului Vilcea, credinţa panului Sin Bârlici, credinţa panului Spenea, credinţa panului Şăndrişor, credinţa panului Bratul Straovici, credinţa panului Iugşa, credinţa panului Petru Ureacle, credinţa panului Iliiaş, credinţa panului Domoncuş stolnic, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Stoian Procelnic, credinţa panului Stan postelnicul şi vistiernicul şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar în timpul vieţii noastre sau după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră, fie din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, fie oricine, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura noastră, ce am dat acestei mai sus scrise mănăstiri. Iar cine va strica aceasta, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi părinţi de la Nicheia şi de toţi sfinţii şi unul ca acela să fie asemenea lui Iuda vânzătorul şi blestematului Arie şi jidovilor, ce au strigat contra lui Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Şi pentru întăritură, am poruncit credinciosului nostru Bratei logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6919, luna Septemvrie în 22 zile.

Originalul pergament foarte bine păstrat era la Arhiv. Stat. Bucureşti, între documentele aduse dela Câmpina. Scrisoarea foarte frumoasă. Pecetea cea mijlocie atârnată, cu legenda: печать алек-сандра воевод. Pe v. documentului: за татары. A fost publicat prescurtat de Hasd. Arh. Ist. 1[2] p. 12. O planşă se află în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc ur. 17. Cp. şi uricul anterior. Despre Mănăstirea Sfântului Nicolae din Poiană, vezi mai sus p. 17.

33.

1412 Aprilie 3.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Coman un loc pustiu lângă Başeu.

„Un suret di pe ispisocul din 6920 Aprilie 3 a Domnului Alicsandru Voevod, prin cari ispisoc să arată cum au miluit pe adevărată şi credincioasă sluga Domniei sale Coman sân Galiş, în pământul Moldovii, un loc pustiu, să-ş facă lui un sat, podli[1] Başeu.

Şi hotarul acelui sat, pe undi au umblat întăi Başeul, la o fântână, iar di la fântână drept la codru şi de la ace fântână ‹de› vale, pe pârăul Başeului, până în Pârăul Albu, iar dela Pârăul Alb în sus la codru, arătând că aceasta este a lui tot hotarul şi că au fost hotarnici Giurge Fratovschii şi Tobuciu“.

Marturi: „feciorii noştrii“. Boerii Stan[2], Mihăilaş, Ioan vornic de Suceava, Vlad şi fratele său Cârste, Jurje, Fratovschi, Ionaşco Jumătate, Brăescul . . . . Vlad, Negre vornic[3], Şendre, Bratul Straovici, Vâlce[4], Iugşina[5] . . . . Stan Bârlici, Stoian postelnic, Olecşân[6], Stan vistiernicul.

Suretul aşa cum e dat mai sus se găseşte într'un act din 15 Octomvrie 1804, pentru moşia Comăneşti din judeţul Dorohoi. Citat şi la 20 Dechemvrie 1777. Se păstrează şi suretul însuşi „o sălişte pustie, să ş'o îngrădească el şie ace sălişte, cu uric şi cu toate veniturile“. Face parte din colecţia Al. Callimachi şi a fost publicat de N. Iorga, Stud. şi Doc. 5, p. 530-1. Ibid. p. 531 se aduc documente din 7113 (1605) Martie 8 şi 7121 (1613) Aprilie 16 pentru Comăneşti.

Un regest al uricului de mai sus, pentru „hotarul Comăneştilor“, după o mărturie hotarnică din 1800, este publicat în Ghib. Sur. 22 p. 86.

Cum se vede din cele de mai sus, e vorba de satul Comăneşti, comuna Suharău, judeţul Dorohoiu[7], sat aşezat în adevăr pe Başău şi care şi-a luat numele dela Coman.

---

1 La N. Iorga: podmi în loc de podli, lângă, alăture cu.
2 Adecă Stanislav Rotompan.
3 La N. Iorga : Necre vorc.
4 Ibid. Velciu.
5 Probabil, în loc de Itşină.
6 ѡлєксєна din 1412 Aprilie 5.
7 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 49.

Interesantă e menţiunea schimbării cursului Başăului.

Coman e fiul lui Galiş, care e contimporan descălicării. Numele Galiş e obicinuit în Moldova veche[1] şi presupune un Gal, care şi el e dovedit[2], cum ne arată numele satului Găleşti.

34.

Suceava. 1412 Aprilie 5.

Alexandru Voevod dă lui Giurca Dragotescul satele Volodouţi şi Cernauca de sus, înpotriva Toporăuţilor.

† ма(с)тїю бжїєю мы александръ воєвода, господарь землн молдавскои, чиним знаменито сим листом нашим оусѣм, кто нань оузрить или его оуслышить[3] чтоучи, оже тотъ истинныи слуга нашь, жоурка драготескоуля, слоужилъ нам право и вѣрною служвую. тѣмъ мы, видѣвше его правую и вѣрную службу до насъ, жаловали есмы его особною нашею ма(с)тїю и дали есмы емоу оу нашеи земли оу молдавскои двѣ селѣ на имѧ володовци и вышнѧа[3] чернавъка противъ топоровци, то емоу да естъ оурикъ со оусѣмх доходомь на вѣкы вѣчныѧ и дѣтемъ его и оунучатомъ его и братїамх его и пра(оу)ноучатомх[4] его и праціурѧто(м) его на вѣкы вѣчныѧ. а хотарь тѣмь[5] двомъ селомъ, коуда хотарили и оуживали из вѣка. а на то вѣра наша вышє[3] писанного алек(с)андра воєводы и вѣра дѣтеи наши(х), вѣра пана станислава ротомпана, вѣра пана михаилаша и вѣра пана ѡана дворника, вѣра па(н) журжа фратовского, вѣра пана жуметатевича, вѣра пана влада дворника, вѣра пана петра, вѣра пана грииковa, вѣра пана нестѧкова, вѣра пана шандрова, вѣра пана братоула страовича, вѣра пана югшїна, вѣра пана оурѧкле петра, вѣра пана наїаша, вѣра пана прочѧлника стоиана, вѣра пана олексеиа, вѣра пана домоньоуш(а) столника, вѣра пана стана вистиарника и вѣра оусѣ(х) боѧръ молдавскы(х). а по наше(м) животѣ которыи иметъ быти[3] господарь оу нашеи земли, или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или боудъ кто, то имъ що бы ху не порушили нашего даниѧ и нашего оутверженїѧ, занужє есмъ[3] емоу дали за пра-

1 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 403, într'un uric din 6998 (1490) Martie 15: гълешещїи (în jud. Bacău) şi ижнещи где вил галеш. Ibid. p. 281: Găleşăştii pe Crasna (în jud. Vasluiu sau Fălciu).

2 Ibid. 1 p. 119: гълещи где вилъ микъ гълескоуль (în jud. Tecuciu).

3 Sic.

4 Orig. are праноучатомх.

5 ѣ e făcut ca ь.

ѣвоую и вѣрнүю его слѹжбоу. а на потвержение томоу въсемоу велѣли есмъı нашемү вѣрномү братею логофетү писати и привѣсити печатъ наша к семү листоу нашемоу. оу сочавѣ в лѣт ѕ҃ц҃к҃, м(с)цѧ априлїѧ є҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Giurca Dragotescul ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, Noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, două sate, anume Volodăuţii şi Cernauca de Sus, în potriva Toporăuţilor. Acesta să-i fie uric cu tot venitul, în vecii vecilor şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi fraţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor două sate, pe unde au hotărît şi umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa noastră, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor noştri, credinţa panului Stanislav Rotompan, credinţa panului Mihailaş şi credinţa panului Oană vornic, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi, credinţa panului Jumătate, credinţa panului Vlad vornic, credinţa panului Petre, credinţa panului Grincă, credinţa panului Nesteac, credinţa panului Şandru, credinţa panului Bratul Straovici, credinţa panului Iugşa, credinţa panului Petre Ureacle, credinţa panului Iliiaş, credinţa panului Stoian Procelnicul, credinţa panului Alexa, credinţa panului Domoncuş stolnic, credinţa panului Stan vistiernic şi credinţa tuturor boerilor moldoveni.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră, fie din copiii noştri, fie din fraţii noştri, fie din seminţia noastră, fie oricine, acela să nu strice dania noastră şi întăritura noastră, pentru că i-am dat pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru întărire acestor toate, am poruncit credinciosului nostru Brateiu logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6920, luna Aprilie 5.

Pergamentul original se păstrează în Arhiva ministerului de externe din Moscova. Are pecetea cea mare atârnată, din care lipseşte o parte şi din a cărei inscripţie nu se cunoaşte de cât : † пе-

чатк їѡ . . . . . O fotografie la Acad. Rom. pachet 5 nr. 49. A fost publicat cu mici abateri de E. Kałužniacki în Hurm. Doc. 1[2] p. 832-833, cu traducere latină.

Volodăuţii este cred satul Vlădeni, din comuna Dersca, judeţul Dorohoiu[1]. Il identific cu acesta, de oarece este mai aproape de celelalte de care e vorba în uric. Este pomenit şi în uricul din 6998 (1490) Martie 15[2]. Alt sat Vlădeni, pe Sireti, este pomenit în 1458 Martie 12, ca fiind al Mitropoliei Moldovei[3]. Un sat Vlădeni tot pe Sireti, unde a fost Oriş Vlad, ca privilegiu dela Alexandru cel Bun, fost al lui Isaia logofătul, este dăruit de Ştefan Vodă în 6997 (1489) Martie 14 Mănăstirei Voronețului[4]. Un sat Vlădeşti, tot pe Sireti, lângă Purceleşti, este pomenit în uricul din 6951 (1443) Mai 28[5], în 7030 (1522) Iunie 26[6], 7127 (1619) Mai 23[7] etc., de unde se vede că satul era lângă Stolnicenii lui Prăjescu, din fostul judeţ Suceava[8]. Satul Vlădeni, din sus de Hârlău, al neamului Jumătate, este pomenit în 6938 (1430) Iulie 7[9]. Satele Cernauca de sus şi Toporăuţii sânt în Bucovina, peste Prut, în districtul Cernăuţilor[10]. Toporăuţii a fost multă vreme al neamului lui Giurgiu dela Frătăuţi şi e pomenit deseori în cele mai vechi documente, cum e cel din 6944 (1436) Septemvrie 19[11], în 6997 (1489) Octomvrie 14[12]. Satul Toporăuţii din uricul din 6972 (1464) Aprilie 28, îmi pare a fi altul decât cel de mai sus, de vreme ce

1 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 361. Un alt sat Vlădeni este în com. Corlăteni, jud. Dorohoi, ibid. Acesta de pe urmă s'a numit mai înainte Şipoteanii, cum se vede din uricul din 7121 (1613) Martie 26, Ghib. Sur. 20, p. 208.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 414.
3 Ibid. p. 7.
4 Ibid. p. 375-380 : село на сиретѣ на имѣ владенїи гдѣ бивк ѻриш владъ. Acesta este probabil satul din jud. Botoşani, de pe stânga Siretiului, de lângă Brehueşti, Mândreşti, Huţani, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 527, Harta stat. major, planşa Dumbrăveni. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 494-495, Ghib. Sur. 21, p. 109, 110, 112.
5 Ghib. Sur. 5 p. 115: село на серетѣ на имѧ владещи по(д)ли пурчелещи.
6 Ghib. Sur. 21, p. 88.
7 Ibid. p. 208-209.
8 Dicţ. statistic al României 2 p. 860.
9 V. A. Ureche, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11 (1889), secţ. ist., p. 144-145, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6, p. 413, Dicţ. statistic al României 1 p. 116. Acesta e în com. Frumuşica, jud. Botoşani.
10 Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
11 Hurm. Doc. 1[2] p. 865: панк стецко жѹржевичк топоровскыи.
12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-382.

are alţi stăpâni[1]. Un sat Toporeşti, peste Prut, în părţile Lăpuşnei este pomenit într'un uric din 7001 (1493) Martie 3[2].

Giurca Dragotescul ne aduce aminte de satele Dragoteşti din 6927 (1419) Aprilie 8[3] şi Giurcani, din 7003 (1495) Martie 19[4], amândouă în Câmpul lui Dragoş.

35.

Suceava. 1413 Iulie 6.

Alexandru Voevod dăruieşte soacrei sale, Doamna Anastasia, satul Coţmanul Mare, cu cătunele Suhoverhul, Hlivişcea, Davidăuţi şi spre Valeva, până sub Dumbrava. După moartea ei, acestea rămân Episcopiei dela Rădăuţi.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru, adevărat creştin şi Domn Ţării Moldovii cunoscut facem cu această carte a Domniei mele tuturor care vor citi-o sau o vor auzi citindu-se, că de a noastră bună voie şi cu inimă credincioasă am dat în stăpânire, cât va trăi, Doamnei Anastasia, soacra noastră[5], satul Coţmanul mare[6], cu toate cătunele[7] ce ţin de el, anume Suhoverhul[8], Hlivişcea[9], Davidăuţi[10], cu toate locurile ce ţin de ele, până sub satul Valeva[11], apoi spre Valeva până la pădurea care se chiamă Dumbrava.

Iară după trecerea ei din viaţă, toate aceste mai sus numite sate să fie în stăpânirea Episcopiei de Rădăuţi, a Sfântului Neculai, unde sânt îngropaţi moşii noştri, şi să rămâie ca bunuri ale sale, pentru ca Sfânta Episcopie să se bucure de venitul lor în veci.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele mai sus scrisului Domnul Alexandru, creştin bun şi credinţa tuturor boerilor noştri

1 I. Bogdan D. Şt. 2, p. 78-79.
2 Ibid. 2 p. 3-5.
3 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 110: село драготещи.
4 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 84-86 : журканїи.
5 In traducere germană : „der Frau Anastasie unserer Schwiegermutter".
6 In uricul din 7011 (1503) August 26: великыи коцман.
7 Ibid. съ оусими своими приселкы що къ коцманꙋ прислꙋхают.
8 Ibid. сꙋховерхь. In traducerea germană : Suchoverkul.
9 Ibid. хливишча. In traducerea germană : Hlivistie.
10 Ibid. давидовци. In traducerea germană : Davideucz.
11 Ibid. валева. In traducerea germană : Wallewa.

mari şi mici: Stanislav Rotopan, Mihailaş[1] şi Vlad vornic şi paharnic, Ivan vornic, Iugşa[2], Iliaş[3], Stan Babici[4], Giurgiu şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni.

Iar după viaţa noastră, acela care va fi ales din mila lui Dumnezeu ca Domn, să nu schimbe sau să strice această danie şi întăritură a noastră, ci la fel să o întăriască. Acela însă care ar vrea să strice această danie a noastră să fie blăstămat de Domnul nostru atotputernic Isus Hristos şi de Preacurata lui Maică, Fecioara Maria şi de cei 12 apostoli şi de cei 318 părinţi dela Nicheia şi să fie asemenea lui Iuda vânzătorul Domnului nostru şi să aibă parte cu de trei ori blăstămatul Arie.

Iar pentru mai multă încredinţare şi întăritură, am poruncit credinciosului nostru boer Bratei, al treile logofăt, ca să scrie această carte şi să lege pecetea noastră.

In Suceava, în anul 6921, luna Iulie 6.

După o traducere germană, în ms 126, dăruit de I. Bogdan la Acad. Rom. Această traducere e o copie luată de pe o traducere germană, făcută la sfârşitul secolului al XVIII-lea, nu se ştie de cine şi aflătoare la Lemberg, la Czołowski, ca şi uricul *Rădăuţilor* din 1503. Ea are sigiliul mic cu legenda: „ex archivo bellico nr. 1". O parte din traducerea germană, pe care o avea dela Dr. George Popovici, o publică Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuţi p. 191-192. Cp. asemenea Wick. Geschichte des Bistums *Radauz p. 160*.

Satele dela 1413 se întăresc Episcopiei Rădăuţilor şi în 7001 (1503) August 26, de către Ştefan cel Mare[5].

Coţmanul mare e târgul Coţmani, din nordul Bucovinei. Cătunele lui sânt satele Suhoverha, Hliveşti, Davideşti şi Valeva[6].

In lipsa originalului, nu ştiu *sigur* dacă Doamna Anastasia era *soacra* lui Alexandru cel Bun. Ea era fiica lui Laţcu Voevod şi a murit în 6928 (1420) Martie 26, fiind înmormântată în biserica dela Rădăuţi, căreia îi lăsase Coţmanul[7]. N'ar fi însă impo-

---

1 In traducerea germană: Mihalacзк.
2 Ibid. Iuschiu.
3 Ibid. Illisch.
4 Stan Bablicz.
5 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 224-226.
6 Ibid. p. 226.
7 Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuţi p. 8, G. Balş, Bisericile lui Ştefan cel Mare p. 281: † їѡ стефа(н) воево(д) г(сд)нъ земли молдавскои вѣ(т) зе м(с)ца а(п) аі ѹкраси гро(в) своеи прѣдѣдници кнѧжии анастасїи іаже даде коцма(н) ѡбитѣли сеи дъщи лацка

sibil ca ea să fie şi una din soacrele Domnului. Ea se numea Anastasia ca şi mama Domnului, care era înmormântată în biserica Sfânta Vineri (Paraschiva) din Roman, cum ne arată uricul din 6916 (1408) Septemvrie 16[1], deci murise puţin înainte de această dată.

36.

Suceava. 1414 August 2.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Toader Pitic şi fratelui său Dragul un sat la Cobâle unde a fost Veariş Stanislav, altul la gura Jeravăţului, unde au fost cneji Lie şi Ţiganeştii şi al treilea pe Bârlad, unde sânt cneji Tamaş şi Ivan.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандрь воевода господарь земли мо(л)давскои чини(м) знаменито и сѣмь листо(м) наши(м) кто ѹзрить на нь или его ѹслышить чтѹчи оже тоть истинны слѹга нашь пань тоадерѫ питикь слѹжить[2] намь правою и вѣрною слѹжбою. тѣмь мы видѣвши его правую и вѣрную слѹжбу до на(с) жаловали есмы его особною нашею мл(с)тїю и дали есмы емѹ ѹ нашеи земли мо(л)давскои три села, едино село на кобылѣ где мѹ ес(т) домь, где ес(т) быль[2] вѣришь станиславь, а дрѹгое село на ѹстїи жеравцѣ где ѹпадаеть на брьла(д) на име где быль лие и циганещїи кнѧзове, а третїе село на брѫладѣ где мѹ ес(т) дрѹгы домь, где ес(т) тамашь и ивань кнѧѕове. тои[2] емѹ ѹрикь сѫ вхсемь доходомь и дѣти(м) его и братѹ его драгулови и ѹнучетомь и(х) и праѹнѹчето(м) и(х) и прасчѹретомь и(х) и племени и(х) на вѣкы. а хотарь тѣмь трїемь селомь сь всѣми своими хотарми старыми куда сѹ ѡживали из вѣка. тои да и(м) ес(т) непорѹшено николиже на вѣкы. а на то вѣра нашего госпо(д)ства вышеписанаго алеѯандра воеводы и вѣра вьзлюбленнаго ми сына иліаша воеводы и вѣра вхсѣхь мои(х) дѣтїи дарованны(х) ми ѿ(т) бога и вѣра болѣрь наши(х) молдавскы(х), вѣра пана гриикова и дѣтеи его, вѣра пана михаила и дѣтїи его, вѣра пана влада и брата его крѫсти и дѣтїи ихь, вѣра пана влада ѿ(т) бѣлого потока и дѣтїи его,

воево(д), ѡна прѣ(с)тависѧ в лѣ(т) ѕѯѳі м(с)ца мар(т) кѕ. Lectura din Melchisedec, O Visită în Bucovina, in Anal. Acad. Rom seria 2-a, tom. 7 (1887) secţ. ist. p. 272: марїѧ дхщи анастасїи este neexactă. Cp. D. Onciul, Originile Principatelor p. 251-252, N. Iorga, Istoria lit. rom. ed. 2, 1 p. 126, etc.

1 Vezi mai sus p. 61, rândul 2.

2 Sic.

вѣра пана Їωана жȣмьтатѣ и дѣтїи его, вѣра жȣпана[1] Їωна дворника, вѣра жȣпана[1] Драгωа, вѣра жȣпана[1] негры, вѣра жȣпана[1] жȣржа фратовского и дѣтїи его, вѣра жȣпана[1] вльчи, вѣра жȣпана[1] табȣча, вѣра жȣпана югши, вѣра жȣпана їлїаша чашника, вѣра жȣпана стана дворника, вѣра столни(к) доминкȣша[1] и вѣра дана постелника[1] и вѣра вьсѣхъ болѣрь наши(х) и великы(х) и малы(х) и дѣтїи и(х). а по наше(м) животѣ кто бȣде(т) господарь ѹ нашей земли ȣ молдωской[1] или ωт наши(х) дѣтїи или ω(т) нашего племене или кого богь изберетъ той[1] да би емȣ непорȣшиль нашего данїа безь его вины али што више емȣ потвердили и ѹкрѣпили занȣже дали есмы емȣ за его правȣю и вѣрнѹю слȣжбȣ. а на болше потвержденїе томȣ и всемȣ ⟨выше⟩-писанномȣ велѣли есмы слȣзѣ нашемȣ ісаїи грѫдовичю писати и привѣсити нашȣ печать к семȣ листȣ нашемȣ. ȣ сочавѣ влѣ(т) ѕ҃ц҃к҃в҃ м(с)ца авгȣста[1] в҃ днь.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii facem cunoscut şi cu această carte a noastră ⟨tuturor⟩ cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se că această adevărată slugă a noastră pan Toader Pitic ne slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, trei sate, un sat la Cobâla, unde-i este casa, unde a fost Veariş Stanislav, iar alt sat la gura Jeravăţului, unde cade în Bârlad, anume unde au fost cneji Lie şi Ţiganeştii şi al treilea sat la Bârlad, unde îi este altă casă, unde sânt Tamaş şi Ivan cneji. Aceste să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi fratelui său, Dragul şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi seminţiei lor, în veci.

Iar hotarul acestor trei sate cu toate hotarele lor cele vechi, pe unde au umblat din veac. Acesta să-i fie nestricat niciodată, în veci.

Iar la aceasta, credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului meu fiu Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor mei, dăruiţi de Dumnezeu şi credinţa boerilor noştri moldoveni, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vlad şi a fratelui său Crâste şi a copiilor lor, credinţa panului Vlad dela Valea Albă şi a copiilor lui, credinţa panului Ioan Jumătate şi a copiilor lui,

---

1 Sic.

credinţa jupanului Ion vornicul, credinţa jupanului Dragoi, credinţa jupanului Negre, credinţa jupanului Giurgiu Fratovschi şi a copiilor lui, credinţa jupanului Vâlce, credinţa jupanului Tabuci, credinţa jupanului Iugşa, credinţa jupanului Ilieaş ciaşnic, credinţa jupanului Stan vornic, credinţa stolnicului Domincuş şi credinţa lui Dan postelnic şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici şi a copiilor lor.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră a Moldovii, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu îl va alege, acela să nu-i strice dania noastră, fără vina lui, ci să-i întăriască şi împuternicească, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură acestora şi tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre lui Isaia Grâdovici, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6922, luna August în 2 zile.

Originalul pergament cu pecetea pierdută, după ms 126 dela Acad. Rom., dăruit de I. Bogdan, care spune că scrisoarea e semiuncială şi toate literele despărţite. E citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) p. 23, Radu Rosetti, Pământul p. 34-35, 135, cu data greşită 1410, ibid. p. 163 notă.

Cobâle se numiau aşezările vechi, pe care erau crescătorii de cai. Se numesc aşa dela slav. кобыла, iapă[1]. Localitatea Cobâle din 1414 era probabil la Bacău şi poate corespunde localităţii Iapa, din comuna Boteşti, judeţul Bacău[2]. Cobâla dela Bacău este pomenită şi în 6989 (1481) Fevruarie 1[3]. In regiunea Cobâlei dela Bacău, care trebuie să fi fost foarte întinsă, era un sat al lui Toa-

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250, 2 p. 36, Ghib. Sur. 12 p. III.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 74.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 248-250: село ѹ кобылє на имѣ селивестрїи. Mai erau localităţi cu acest nume. Una la Nistru, pomenită în 6964 (1456) Fevruarie 18: на днистрѣ . . . . . . кобылїа, Acad. Rom. necatalogate, şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 262. Alta în jud. Dorohoiu, pomenită în 6975 (1467) Octomvrie 2, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 124: село винитїи кобълїєи где была домь стана бабина. Alta în jud. Roman, pomenită în 6937 (1429) Iunie 3, Cercetări ist. Iaşi, 5[1] (1930) p. 55 şi 73: гѫдиници на кобѫлє, în 6948 (1440) Noemvrie 12, Ghib. Sur. 18 p. 41-42: „pe Cobâle, Ciritienii", „pe Cobâle, Călieneştii", şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 456-457, în 7002 (1494) Martie 11, ibid. 2 p. 34: село на кобѫлех на имѣ кръжнєрїи. Alta era pe Bârlad, pomenită într'un uric din 6944 (1435) Iunie 13, Acad. Rom. XL/2: на бръладѣ . . . . . повыше кобыла etc.

der Pitic, unde-şi avea o casă şi unde a fost mai înainte Veariş Stanislav. Acest sat ne aminteşte satul Piticeni sau Chiticeni (după pronunţarea moldovenească) din comuna Fundeni, judeţul Bacău [1] şi care îşi are numele de la Pitic, porecla boerului Toader. Satul este pomenit şi în 7036 (1528) Martie 4 [2] şi Martie 28 [3] şi în 7056 (1548) Martie 23 [4]. In ultimul uric se vorbeşte şi de străbunul Toader Pitic şi de un privilegiu de întăritură dela Ilieş şi Ştefan Voevozi, uric necunoscut azi. Numele străvechiului Veariş Stanislav, amintit la 1414, ne aminteşte de cele două sate Verşeşti, din judeţul Bacău, unul Verşeştii de jos, în comuna Bereşti-Tazlău, altul Verşeştii de sus, din comuna Sănduleni [5]. Satul de la Bacău în 6944 (1436) Septemvrie 19 era împreună cu altele în stăpânirea lui Dan Mesehnă [6]. In 7054 (1546) Martie 29 se întăreşte „un satu la Cobâle, anume Verişanii, unde au fost Veriş“ [7]. Unul din cele două sate Verşeştii dela Bacău, poate cel de sus, este cel pomenit în uricul din 7054 (1546), prin care se întăreşte Varvarei şi lui Toader Vereş ѹноѵкове ѡана вереша... изпривилїе що ималь дѣ(д) и(х) ѡана верешь ѡ(т) предко(к) нашi(х) ѡ(т) илїашa и ѡ(т) стефана воеводове едно село на тазловѣ на имѣ где биль домь ѡани що сѣ теперь именѹеть верешещїи [8].

Faţă de cele spuse mai sus, îmi rămâne totuşi o îndoială pentru fixarea Cobâlei şi a satului unde a fost Veariş Stanislav, din 1414. Cum am văzut mai înainte într'un uric din 6944 (1436) Iunie 13 se vorbeşte de o Cobâlă la Bârlad şi cum într'un uric din 6960 (1452) Dechemvrie 21 se vorbeşte de un sat Verişeşti, la gura Berheciului [9], deci cam în aceleaşi părţi ale Bârladului, n'ar fi imposibil ca satul lui Toader Pitic din 1414, unde a fost Veariş Stanislav, să fie acesta dela gura Berheciului, cu atâta mai mult

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 359, Dicţ. statistic al României 1 p. 86: Chiticeni, în com. Secueni.

2 Ghib. în Uricariul 18 p. 104: село ѡт питичан ѹ кобылех.

3 Ibid. p. 108: виѹка тоадера питика . . . . село ѡт питич.

4 Ibid. p. 135: испривилїе . . . . що ималь прѣдедь их тоадерь питикь ѡт предков . . . . iлїаша и стефана воеводове . . . село що на кобѫле где быль двор прѣдѣда ихь що сѣ тепер зовоут питичанїи.

5 Dicţ. statistic al României 1 p. 78, 82. Un sat Verşeşti este în jud. Neamţ, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 522, Dicţ. statistic al României 2 p. 642. Verşeni este un sat în fostul jud. Suceava, ibid. p. 860.

6 Arhiv. Stat. Bucureşti, Hasd. Arh. Ist. 1² p. 19, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250.

7 Ghib. Sur. 9 p. 24.

8 Acad. Rom. fotografii, pachet 2 nr. 11.

9 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina): на ѹсти берхѣча веришещи.

cu cât şi celelalte sate ale lui Toader Pitic erau tot pe aici. Despre celelalte sate ale lui Toader Pitic se spune că unul era la gura Jeravăţului, unde cade în Bârlad, unde au fost cneji Lie şi Ţiganeştii. Intr'un uric din 6944 (1436) Septemvrie 19, între satele lui Dan Mesehnă se pomeneşte şi de satul Lieşti, la gura Jirăvăţului[1]. Un sat Lieşti se găseşte în părţile Bârladului şi într'un uric din 6956 (1448) Iulie 15[2]. Satul Lieşti nu mai este la gura Jiravăţului, dar trebuie să fi fost pe acolo pe unde azi e satul Griviţa, nume nou[3]. Aici la vărsarea Jiravăţului în Bârlad, în stânga, se găseşte dealul Ţigăncei şi Ţiganului, iar dincolo peste Bârlad, valea şi dealul lui Ilie, care pot fi o amintire a cnejilor Lie şi Ţiganeştii din 1414. Dar în acelaş judeţ Tutova se află aproape de pârăul Pereschiv satul Lieşti[4], care poate fi întemeiat de acelaş cneaz Lie. Un sat Lieşti se află şi în judeţul Tecuciu, între Bârlad şi Sireti[5]. In acest judeţ, în comuna Ungureni, nu departe de râul Bârlad se află satul Ţigăneşti, care poate avea şi altă origină[6]. Nu pot determina locul celui de al treilea sat al lui Toader Pitic, pe Bârlad, unde erau cneji Tamaş şi Ivan. Observ însă că într'un uric din 7005 (1497) Martie 16, e pomenit pe Jeravăţ, deci nu departe de râul Bârlad, satul Ionăşeşti, unde a fost jude Ioanăş[7]. Pârăul Jâravăţul (Jârávăţ) apare în documente Jeravăţ, Jiravăţ[8]. El se pronunţă probabil în trei feluri: Jârovăţ[9], Jâravăţ şi Jaravăţ[10]. In el, în acest caz, avem sau radicalul slav жирь, ceia ce ar presupune păduri cu jir, sau жарь, cărbuni.

Documentul este extrem de important, atât pentru fiinţa cnejilor, cât mai cu seamă, pentru că ne arată locuinţe străvechi în această Moldovă de jos, unde de obiceiu este credinţa, că la data uricului nostru era o întinsă pustie.

Locuinţele, satele pot fi mai vechi decât descălicarea.

---

1 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina), Hasd. Arh. Ist. 1² p. 18-19, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250: лиещи на оусти жиравца.

2 Acad. Rom. CXXXIV/45: лиещи.

3 Harta stat. major, planşa Bârlad.

4 Dicţ. statistic al României 2 p. 962.

5 Ibid. p. 872.

6 Ibid. p. 876.

7 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 114-116: село на жеравцѣ на имѣ иωнѫшещи где била жѫде иωанѫш.

8 Ibid. 1 p. 41, 493, 2 p. 63, 67 etc.

9 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 252. Cp. Jirovul, Girovul, ibid.

10 Dicţ. statistic al României 2 p. 958, 960.

37.

Suceava. 1414 August 2.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Şandru, soţiei sale Marta şi feciorului lor Cozma satul Muntenii Scutaşi.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Alexandru Vvd. Ţării Moldaviei. Facem ştire cu această a noastră carte tuturoru cine va videa-o sau cetindu-se va auzi-o, că această drept sluga noastră, giupânul Şandrul au slujit mai înnainte la răposaţii niamurile noastre cu dreptate şi credincioasa sa slujbă. Şi acum asămenea slujăşte şi noao cu dreptate şi credincioasa sa slujbă. Pentru aceia, văzându noi cu dreptate şi credincioasa slujbă, l-am miluit pre dânsul cu osebita a noastră milă şi i-am dat lui în pământul nostru a Moldovii unu sat anume Muntenii - Scutaşi, unde iaste cniazu Litu[1] şi Şărban, ca să-i fie lui uric şi soţii sale Marthii şi ficiorilor lor, Cozmii[2], cu tot venitul în veci, nepoţâlor lor şi strănepoţilor lor şi preastrănepoţâlor lor şi la tot niamul lor.

Dar hotarul acestui sat să fie cu toate hotarăle vechi, pe unde au fost de vec.

Şi pre aceasta este credinţa Domnii mele de sus pomenită Alexandru Vv. şi credinţa preaiubitului nostru fiiu Ilieş Vvd. şi credinţa tuturor fiilor noştri ce mi-au dăruit Dumnezeu şi credinţa boerilor noştri a Moldovii, credinţa giupânului Hrincov[3] şi giupânului Hristii[4] şi a fiilor lor, credinţa giupânului Vlad, credinţa giupânului Mihail şi a feciorilor lui, credinţa giupânului Vlad dela Sireti[5] şi a frăţânesu giupânul Hristea şi a fiilor lor, credinţa giupânului Vlad de la Pârăul Albu, credinţa giupânului Ioan Jumătate[6] şi a fiilor lui, credinţa giupânului Ioan vornic şi a fiilor lui, credinţa giupânului Dragoiu, credinţa giupânului Negrea, credinţa giupânului Tăbuciu[7], credinţa giupânului Iucşii, credinţa giupânului Ilieş păharnic, credinţa giupânului Stan vornic, credinţa giupâ-

---

1 Orig. probabil родителемъ нашимъ.
2 Sic.
3 Acelaş cu Grincă, Hrincă. Cp. uricul din 1414 Dechemvrie 20.
4 Crâstea în uricul precedent.
5 In suret greşit: Vlad Siiastchie. Cp. în 1414 Dechemvrie 20: влада с(ѵ)рѣтского.
6 In suret: Jumătache.
7 In suret pare a fi Tăbaciu.

nului Dumicuş stolnic, credinţa lui Dan postelnic şi credinţa tuturor boerilor noştri a Moldovii mari şi mici şi a fiilor lor.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în pământul Moldovii, ori din fiii noştri, ori din neamul nostru, ori pe cine va alege Dumnezeu, să nu-i strice lui această danie a noastră, făr de vina lui, mai vârtos să o întărească, fiindcă i-am dat-o lui, pentru slujba cea cu credinţă.

Şi spre mai mare tărie acestor de mai sus scrisă, am poruncit credinciosului nostru slugii, lui Isaiia să scrie şi să lege aceasta pecete la cartea Domnii mele.

In Suceava, la leat 6922 Avg. 2.

„S'au tălmăcit de către Andriiu tălmaciu ot divan, biv vel căpitan, la anul 1793, Avg. 23".

Suretul din 1793 se păstrează la Acad. Rom. LXIV/1. Originalul avea şi pecetea atârnată, căci suretul are la sfârsit: „loc. pec. gospod". Suretul fără lista boerilor a fost publicat şi de N. Iorga, Stud. şi Doc. 18 p. 70. E menţionat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 23 şi de Radu Rosetti, Pământul p. 34. La Acad. Rom. LXIV/10 se afla pentru acelaş sat suretul uricului din 7007 (1499) August 31, unde e pomenită „Vasutca, fiica Cozmii, nepoată lui Şandru şi lui Martin (greşit în loc de Martii)". Aici e pomenit şi uricul ce-l avea Şandru dela Alexandru cel Bun. Satul se cheamă Muntenii Scutaşi „unde au fost judeţ Itu şi Şărbu". Itu e o greşală în loc de Litu. In Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale ur. 65 (1844) fila 115 r. (proces pentru moşia Muntenii, alăture cu satul Porceştii, dela ţinutul Roman), vechilul epitropiei Sfântului Mormânt „unde e închinată M-rea Nicoriţă", din Iaşi, arată „6922 Avg. 2, uric sârbăscu di la Domnul Alexandru Vvod. prin cari milueşti pe sluga sa Şandru cu un sat în pământul Moldavvii, anumi Muntenii Scutaş, undi esti cniazu Litul şi Şărban". Ibid. la rezumatul uricului din 7007 August 31 se arată că satul Muntenii Scutaş este în ţinutul Neamţului [1].

Originalele uricelor dela Alexandru cel Bun şi cel de la Ştefan cel Mare cred că au fost luate de călugării de la Sfântul Mormânt, la secularizare şi vor fi fiind poate la Sfântul Mormânt.

Satul Muntenii Scutaşi fiind arătat în Anaforaua de mai sus alăture cu Porceştii nu poate fi identificat cu unul din cele două

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 132-133.

sate Muntenii Gheräeşti sau Muntenii Văleni, din judeţul Roman[1], căci aceste sânt departe de Porceşti, mult mai spre sud[2]. El a dispărut sau şi-a schimbat numele. Era însă vechiu, poate din vremea descălicatului, o colonie de oameni de la munte sau de peste munte.

Litu numele cneazului din 1414 ne aminteşte pe străvechiul Litovoi şi satele Litenii. Un sat Liteni pomenit în 6937 (1429) Iunie 3[3] este în Bucovina şi altul pomenit în 6971 (1463)[4] şi 7024 (1516) Dechemvrie 18[5] este pe Sireti, în comuna Liteni, judeţul Fălticeni (fost Suceava)[6].

Despre boerul Şandru vezi cele spuse la p. 50—51. El continuă să apară în divan, ca Şandrişor în 6927 (1419) Aprilie 8[7], ca Şendrea în 6928 (1420) Aprilie 25[8], ca Şandru în 6929 (1421)[9] şi în 6930 (1422) Dechemvrie 25[10], când apare ultima oară. Cozma fiul său, din document, este cunoscutul boer Cozma Şandrovici. Acesta apare întăia oară în urice în 6940 (1432) Ianuarie 4[11] şi apare, uneori cu lipsuri de doi, trei ani până în primul an al domniei lui Ştefan cel Mare, când în 6965 (1457) Septemvrie 13 apare ultima oară[12]. Odată, în 6944 (1436) Mai 23 se numeşte Cozma Şendrişorovici, dovadă că Şandrişor e tot una cu Sandru[13]. Soţia lui Cozma Şandrovici, Marena, era fiica lui Iacuş visternicul[14]. Intre urmaşii lui Cozma avem şi pe boerii Buceaţchi (fiu), Danciul Buceaţchi (nepot), Şteful Buceaţchi (strănepot) şi Crăciun Buceaţchi (răstrănepot)[15].

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 796, Harta stat. major, planşa Bozieni.
2 Dicţ. statistic al României 2 p. 800, Harta stat. major, planşa Icuşeştii. Cp. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 374, mai multe sate Porceşti, în jud. Roman. In Condica Liuzilor, din 1803, Uricarul 7 p. 271 satul Porceşti e în jud. Neamţ.
3 Cercetări ist. Iaşi, anul 5^1 (1930) p. 72. Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 78.
5 Ghib. Sur. 18 p. 169.
6 Dicţ. statistic al României 2 p. 848.
7 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 110.
8 Venelin, Vlahobolg. gramoti p. 60-62, Ghib. Sur. 18 p. 15: в. п. шендра.
9 Hurm. Doc. 1^2 p. 833-834.
10 Iaţimirski, Darstveniia jalov... gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva 4 (Moskva 1907) p. 293.
11 Kozak, Rezultate, în Archiv f. sl. Philologie 15 p. 197-198.
12 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 258.
13 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151.
14 I. Bogdan, D. Şt. 1 p 241.
15 Acad. Rom. Pecete 284, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 275, Ghib. Sur. 19 p 117, Isp. 1^1 p. 47, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 230-232.

38.

Suceava. 1414 Dechemvrie 20.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Crăciun Belcescul şi fiilor săi, Petru, Ivan, Iosif şi Andrieş satul dela Valea Albă, unde-i este casa (Belceştii) şi satul Negoeşti, între Totoeşti şi Levet Miclăuş. Se arată hotarele.

мл҃(с)тїю бжїєю мы алеѯандрꙋ воевода господарꙋ земли молдавскои знаемо чини(м) си(м) листомь наши(м) оусѣ(м) кто на нь оузрить или его оуслыши(т) чтоучи оже тоть истинныи слоуга нашь пань крачюнь белческоуль слоужиль прѣж(д)е стопочивши(м) наши(м) претко(м)[1] правою и вѣрною слоужбою, а дне(с) слоужи(т) на(м) правою и вѣрною слоужбою. тѣмь мы видѣвше правою и вѣрноую слоужбоу его до на(с) жаловали есмы его ѡсобною нашею ма(с)ти[1] дали есмы емоу оу нашеи земли молдавскои два сел(а) оурикь сꙋ въсѣмь доходо(м) на бѣло(м) потоцѣ где моу е(ст) до(м) из вѣка, а дроугое село негоещи междоу тотоещи и междоу леветь миклоꙋша ѿ(т)ниин⟨и е⟩го оурикь емоу и дѣте(м) его, на имѧ петрꙋ и ивановии и иѡсифови и андрїашеви и дѣ⟨ти(м)⟩ тимь д҃ братїамь, равно и оунеоучето(м) его и прѣоунеоучето(м) его и прапроуроуѧто(м) его. ⟨а хо⟩тарь емоу почавши ѡ(т) лѣвѣтѣ на брѣгꙋ пото⟨ка м⟩огила копана, ѡ(т) толѣ прост⟨и на пол⟩ѣ[2] на копаноую могилоу, та прости на краи доубров⟨ı⟩ ѡ(т) тотоещи на краи доубровѣ ⟨на копан⟩оую могилꙋ, та прости срѣдь полѣ на копаною могилоу, та прости на брѣгь пот⟨ока⟩ пакь на копаною могилоу, та чересь потокь и чрѣсь дѣль сꙋ лѣсомь на долиноу выше к⟨рꙋни⟩цоу оу боковиноу ѡ(т) хлапещи, та на нижною боуковиноу, та ѡ(т) конець тою боук⟨ове⟩ники исниже доловь дѣло(м) до ниже поутѣ что иде(т) ѡ(т) хлапещи, та прости чересь потока, та прости черѣсь боуковиноу ѡ(т) шерба, та прости на конець полѣ ѡ(т) влада, та дѣло(м) до к⟨онец⟩. то емоу ве(с) хотарь непороушено нико[1] николиже на вѣкы вѣчныѧ. а на то е(ст) вѣра нашего госпо(д)ства вышеписаного алеѯандра воеводы и вѣра сна госпо(д)ства ми ильяша воево⟨ды⟩ и вѣра въсѣх[1] дѣтеи наши(х) и вѣра боярь наши(х), вѣра пана михаила, вѣра пана хриника, вѣра жоупана ѡна дворника соучавского, вѣра пана влада ѡ(т) бѣлого потока, вѣра жоу⟨пана⟩ влада срѣт-

1 Sic.
2 Lipsesc cam 5-6 litere.

ского, вѣра па(н) кръстѣ, вѣра пана нігри, вѣра пана наїаша чашникa, вѣра пана влъча и вѣра пана драгоꙗ, вѣра пана петра ѹрѣка(е, вѣ)ра пана шандра, вѣра пана стана вистиꙗрника, вѣра дана постелника и вѣра ‹оуси(х) боꙗръ н›аши(х) великы(х) и малы(х). а ‹по нашемь живо›тѣ кто бѹдет‹ъ госпо›дарь оу нашеи земли мо‹лдавскои ѡ(т) на›ши(х) дѣтеи или кого бъ изб(‹ре(т) бъіти›, то(т) што бихоу непорѹшили емоу без его вины, али што ‹би›хѹ емоу потвердили и оукр‹ѣпили›, за поуже есмы дали емоу за его право(у)ю и вѣрною слоужбоу. а на болшее потверъж(д)еніе томоу въсемоу вышеписанномѹ велѣли есмы слоугѣ нашемоу исаїи гръдовичю писати и привѣсити нашоу печать къем(ѹ) листоу нашемоу. оу сѹчавѣ въ лѣ(т) ѕ҃ѡ҃кв. м(с)ца де(к) к҃. въ днь ст҃го игнатіа бгоно(с)ц(а).

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor cari vor căta la dânsa sau o vor auzi, citindu-se, că această adevărată slugă a noastră pan Crăciun Belcescul a slujit mai înainte sfântrăposaţilor noştri înaintaşi, cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzîndu-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă, i-am dat în Ţara noastră a Moldovii două sate uric, cu tot venitul, pe Valea Albă, unde-i este casa din veac şi alt sat Negoeşti, între Totoeşti şi între Levet Miclouş, ocinele lui uric, lui şi copiilor lui, anume lui Petru şi lui Ivan şi lui Iosif şi lui Andriiaş şi copiilor acestor 4 fraţi, asemenea şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui.

Iar hotarul lui, începând dela Levet, la malul pârăului, o movilă săpată, de acolo drept ‹la câmp› la o movilă săpată, apoi drept la marginea dumbrăvii dela Totoeşti, la marginea dumbrăvii, la o movilă săpată, apoi drept în mijlocul câmpului, la o movilă săpată, apoi drept la malul pârăului, iarăşi la movila săpată, apoi peste pârău şi peste dealul cu pădure, la vale, mai în sus de fântână, în codrul dela Hlapeşti, apoi la codrul din jos, apoi dela capătul acestei pădurici şi în jos valea, la deal, până mai jos de drumul ce vine dela Hlapeşti, apoi drept peste pârău, apoi drept peste codrul dela Şerbea, apoi drept la capătul câmpului dela Vlad, apoi la deal, până la ‹capăt›. Acesta-i tot hotarul, nestricat niciodată în vecii vecilor.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa fiului Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa

panului Mihail, credinţa panului Hrincă, credinţa jupanului Oană vornic de Suceava, credinţa panului Vlad dela Valea Albă, credinţa jupanului Vlad dela Sireti, credinţa panului Crâstea, credinţa panului Negrea, credinţa panului Ilieaş ceaşnic, credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Drăgoi, credinţa panului Petru Ureacle, credinţa panului Şandru, credinţa panului Stan vistiernic, credinţa lui Dan postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră a Moldovii, din copiii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu-i strice fără vina lui, ci să-i întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură acestor toate de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, lui Isaia Grădovici, să scrie şi să lege pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6922, luna Dechemvrie 20, în ziua Sfântului Ignat, purtătorul de Dumnezeu.

Pergament, cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. C/1, dăruit de G. Beldiman. O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 18. Scrisoare uncială foarte frumoasă. Documentul e bine păstrat, afară de încheieturi, unde e rupt. O copie de pe un suret, cu data greşită 6929 a fost publicată în Ghib. Sur. 1 p. 12-14. După original, a fost publicat în Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 65-67, cu unele abateri. Cu mici deosebiri, e reprodus în Ghib. Sur. 18 p. 12-14. Un rezumat al uricului, cu data exactă, în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 115, fila 93 v. (proces pentru încălcare de hotar între moşia Belceşti dela ţinutul Neamţului, proprietatea logofătului Ştefan Catargiu şi parte a Mănăstirii Cetăţuia şi între Şărbeşti, numită şi Talpa, a agăi Lascarachi Costachi).

Boerul Crăciun Belcescul din 1414, care slujise şi Domnitorilor de mai înainte, este necunoscut aiurea.

Satul Belceşti azi este numai o moşie fără sat în comuna Talpa, din judeţul Neamţ [1]. Satul este pomenit şi în uricul din 7000 (1492) Martie 30, când se întăreşte satul lui Iurşa aprodul, nepot lui Crăciun Belcescul [2]. Satul este cel puţin din vremea descălicării. Alt sat Belceşti este în judeţul Iaşi [3], altul în Tutova [4]. Toate poate

1 Marele dicţ. geogr. al Rom. 1 p. 359.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 503.
3 Dicţ. statistic al României 1 p. 472.
4 Ibid. 2 p. 968

îşi au originea şi numele dela străvechiul Belci, în care este radicalul slav бѣлъ, alb.

Al doilea sat al lui Crăciun Belcescul este satul Negoeşti, din comuna Talpa, judeţul Neamţ[1], pe Valea Albă. Altul este în apropiere, în comuna Dragomireşti[2]. In 7000 (1492) Martie 30 satul e întărit lui Vasca, nepotul lui Crăciun Belcescul[3]. La 1803 satul era tot răzăşesc[4]. Numele îi vine dela Neagoe şi era şi în veacul al XIV-lea[5].

Satul Totoeşti este cel din comuna Războeni, judeţul Neamţ, aşezat pe Valea Albă[6]. El e pomenit şi în 7030 (1522) Iunie 27[7]. Numele îi vine dela Tot (= Slovacul) + oiu. Numele este foarte important, căci din timpurile cele mai vechi ne arată influenţa slovacă în Moldova. Desigur că influenţa e venită pe cale ungurească. Pentru nume cp. numele logofătului Tăutul.

Satul lui Levet Miclouş apare mai târziu sub numele de Leoteşti. Aşa e numit satul într'o hotarnică a Belceştilor, din 1820 Octomvrie 8, în care se caută hotarele satelor din 1414 Dechemvrie 20[8]: „o piatră despărţitoari Negoeştilor de Livida, ce acum le zic Leoteşti" şi colţul Belceştilor din sus . . . . . . o piatră despărţitoari Negoeştii de Leoteşti.

Satul este pomenit şi în 7106 (1598) Aprilie 8[9], la ţinutul Neamţului, apoi în zapisul din c. 1622[10].

Azi satul nu mai este. Şi-a schimbat numele sau a dispărut în vreunul din satele încunjurătoare, cum s'a petrecut lucrul cu foarte multe sate, desfiinţate din cauza formărei marei proprietăţi.

Levet să fie slavul львъ (leu) + et?

Satul e dela începutul veacului al XV-lea.

---

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 311.

2 Dicţ. statistic al României, 2 p. 636, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 311.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 503.

4 Uricariul 7 p. 266.

5 Un alt sat Negoeşti, tot la Neamţ, era pe Valea Neagră, pomenit în 6967 (1459) Septemvrie 3, 6974 (1466) Martie 13, 6996 (1488) Octomvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 35, 95, 354. Altul a fost pe Sireti al boerului Neagoe logofătul, pomenit în 6978 (1470) August 10, ibid. 2 p. 310. Altul a fost peste Prut al neamului lui Stoian Procelnicul, cum se vede din uricul din 6998 (1490) Octomvrie 14, ibid. 1 p. 434. Pentru cele de azi vezi Dicţ. statistic al României 2 p. 1157.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 636. Altul este în com. Erbiceni, jud. Iaşi, ibid. 1 p. 470.

7 Ghib. Sur. 18 p. 116.

8 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 115 fila 114 r.

9 Ghib. Sur. 20 p. 71 : село леутещи что ѹ волост немецкои.

10 Ghib. Isp. 2^1 p. 53.

Hlapeşti este satul din comuna Talpa, judeţul Neamţ [1]. Satul e pomenit şi în uricul din 6955 (1447) August 22, ca fiind al Mănăstirei Neamţului [2]. In 6987 (1479) Mai 19 era în altă stăpânire [3]. Este pomenit şi în 6991 (1483) Septemvrie [4]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Numele să-i vie oare dela Hlapea? Pentru acest nume cp. cuvântul hlapán, mâncăcios, în care poate e onomatopeicul hlap.

Codrul dela Şerb din 1414 arată stăpânul satului Şerbeşti, care este satul Talpa de azi, din comuna Talpa, judeţul Neamţ [5]. Aceasta se vede într'un proces, pe la 1850, între moşia Belceşti, dela ţinutul Neamţului, şi Şărbeşti, numiţi şi Talpa [6]. Intr'o hotarnică din 1820 Octomvrie 8 a Belceştilor, satul e numit „Şărbeştii lui Talpă" [7], sigur numele unui proprietar nou. Ca Şerbeşti, satul e pomenit într'o hotarnică a Hlăpeştilor, din 6987 (1479) Mai 19 [3]. Din uricul din 7000 (1492) Martie 30 se vede că satul era tot al neamului lui Crăciun Belcescul [8].

Hotarul lui Vlad din 1414 se numeşte în hotarnica din 1820 Octomvrie 8, a Belceştilor, Şcheia [9]: „în dreptu capătului câmpului din Vlada, ce să numeşti Şcheia . . . . la capu câmpului din Vlada, în muche dealului, ce să numeşte Şcheia".

Acest Vlad este cunoscutul boier Vlad dela Valea Albă, pomenit în 6922 (1414) August 2 [10], Dechemvrie 20 [11], în 6923 (1415) Aprilie 13 [12]. Acest Vlad nu trebuie să se confunde cu Vlad vornicul şi cu Vlad dela Sireti, căci toţi trei apar în 1414 August 2 [13].

In cazul de mai sus este importantă denumirea oamenilor, după locul de unde erau, ceia ce este obicinuit în timpurile vechi.

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 638.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 6, St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 228.
4 I. Bogdan p. 274-276.
5 Dicţ. statistic al României 2, p. 638.
6 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 115 fila 93 r.
7 Ibid. p. 94: „pe din gios de rădiu, ce mergi la Şărbeştii lui Talpă... piste codru dela Şărba... şi esti un dial înalt şi să numeşti şi astăz Şărbu". Cp. ibid. p. 95 v., Marele dicţ. geogr. al Rom. 1 p. 359, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 470.
8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 503.
9 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 115, fila 94 v. şi 95 v.
10 Vezi mai sus p. 103 rândul 26.
11 Ibid. p. 111 rândul 34.
12 Acad. Rom. LXXXV/41, Cercetări ist. (Iaşi), anul 5¹ (1930) p. 51.
13 Vezi mai sus p. 108 rândul 22 şi 23.

39.

Suceava. 1415 Aprilie 13.

Alexandru Voevod dăruieşte mănăstirii lui Ivan vornicul, care-i la Humor, un sat la obârşia Solonţului, unde a fost Tatomir şi Pârtea, şi seliştea lui Dieniş.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои[1] чины(м) знаменито нс сѣмь листωмъ нашимъ кто нанъ оу҆зрить или его оу҆слышить чтꙋчи понеже благопроизволи гсвоми благымь моимь произволениемь и къ задшие стопочившемь родителемъ нашимь и къ задшие и здравие гсвами и дѣтеи гсвами и дадо(х) монастирꙋ пана ивана дворника оу҆спенїꙋ стои бцн еже е(ст) на хоморю едно село на връхь солонцѧ где е(ст) былъ татомирь. и пръта и селище диенишево. тое въсе да бꙋдеть прѣдреченномꙋ монастирю оу҆рикь съ въсѣмь доходомь непорꙋшено николиже на вѣкы вѣчны. а хотарь томꙋ селоу҆ съ въсѣми старими хотары кꙋда ωживали из вѣка. и завѣскꙋ поставили есмы и рꙋбли чистого сребра тѣмь що тое село дръжали и дѣтемъ и(х) и въсемꙋ родꙋ[1] и(х), кто почне(т) свадою или тежею или бꙋ(д) которою лихотою оу҆ которы(х) дне(х) и часо(х), тоть заплатить завѣскꙋ тѣ(х) и рꙋбли чистого сребра. а на то е(ст) вѣра нашего гсдва вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сна гсва ми ілїаша воеводы и вѣра въсѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра болѧрь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана хриника и дѣтеи его, вѣра пана кълчи и дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана влада и вѣра брата его пана кръсти и дѣтеи его, вѣра пана влада ω(т) бѣлого потока, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра пана драгоша ωт тꙋлокы и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи его, вѣра пана ωна жомотатѧ и дѣтеи его, вѣра пана ілїаша чашника и дѣтеи его, вѣра пана нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана стана вистїарника, вѣра пана стана поповича, вѣра пана стана брълича, вѣра пана дана постелника, вѣра пана домонкꙋша столника и вѣра въсѣхь болѧрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемь животѣ кто бꙋдеть господаръ нашеи земли или ω(т) дѣтеи наши(х) или о(т) нашего племена или кого бъ изберетъ быти, тоть що бы не порꙋшилъ нашего данїа, нѫ що бы оу҆тврьдилъ и оу҆крѣпи(л) понеже дали есмы съ въсеѫ доброѫ волеѫ. а кто бы хотѣль тое порꙋшити, таковы да е(ст) проклѧть.

1 Sic.

ѡ(т) га ба и прч(с)тыѫ єго мтрє и да є(ст) подбєнъ юдѣ и прокалѣтому арїȣ. а на болшєє потвръждєнїє томȣ въсємȣ вышєписанномȣ вєлѣли єсмы с(ємȣ) нашємȣ вѣрномȣ исаїєви логофєтȣ писати и привѣсити нашу печа(т) к сєму ли(сту на)шєму. оу со(ч)вѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃к҃г апри(л) гї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră cine va căuta la dânsa ori va auzi citindu-se, pentru că a binevoit Domnia mea cu a mea bunăvoire şi pentru pomenirea sfânt răposaţilor părinţilor noştri şi pentru pomenirea şi sănătatea Domniei mele şi a copiilor Domniei mele şi am dat mănăstirii panului Ivan vornic, Adormirea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, care este la Humor, un sat la obârşia Solonţului, unde a fost Tatomir şi Pârtea, şi seliştea lui Dieniş. Toate aceste să fie mai înainte zisei mănăstiri uric cu tot venitul, nestricat niciodată în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Şi am pus zavescă 50 de ruble de argint curat acestora, cari au ţinut acest sat şi copiilor lor şi întregului neam al lor, cine ar începe cu sfada ori cu plângerea, sau cu orice fel de răutate, în orice zile şi ceasuri, acesta să plătească zavescă aceste 50 de ruble de argint curat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Hrincă şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vlad şi credinţa fratelui său pan Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Vlad dela Valea Albă, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Dragoi dela Tulova şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ion Jumătate şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş ceaşnic şi copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Stan vistiernic, credinţa panului Stan Popovici, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Dan postelnic, credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, ori pe cine Dumnezeu

va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat cu toată bunăvoia, Iar cine ar voi să strice aceasta, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie.

Şi pentru mai bună întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poruncit acestui credincios al nostru, Isaia logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră, de această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6923 Aprilie 13.

Pergament la Acad. Rom. LXXXV/41, cu pecetea lipsă. Pe verso: «Pârteştii cu seliştea Denişevo». A fost citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) p. 26, asemenea în D. Şt. 1 p. 205. L-am publicat şi în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5[1] (1930) p. 51-53. Cp. ibid. p. 58, 69-70.

Boerul Ivan vornicul, de care e vorba în uric, apare în documente ca Oană vornic de Suceava, Oană vornic, Ona vornic, Vană şi Vanea vornic, Ivan vornic de Suceava, Ivan vornic, Ion vornic, Ioaniş, Ianuş vornic şi Vană dela Tulova, satul unde-şi avea curtea. Apare în documente întâiu sub Ştefan Muşat, în 1397 Fevruarie 3 şi apoi necontenit sub Alexandru cel Bun, până în 6933 (1425) Mai 12, când apare ultima oară. In 6936 (1428) Dechemvrie 28 el era mort, căci prin acest uric se întăresc satele fiilor lui Ivan vornicul, panii Lazăr, Stanciul şi Costea şi aceştia boeri întâlniţi foarte des în uricile timpului, ca boeri de divan [1].

Homorul sau Humorul este un pârău în Bucovina, care se varsă în Moldova, la gura Humorului [2]. Dela numele pârăului şi-a luat numele Mănăstirea Humorul, întemeiată la început de Oană vornicul, ceva înainte de 1415 [3].

Solonţul este un pârău în Bucovina, care se varsă în Suceava, la satul Costâna [4]. Pârăul este pomenit şi în alte urice ale Homorului, din 6983 (1475) Aprilie 25 [5], 6999 (1491) Octomvrie 26 [6] şi 6998 (1490) Martie 15 [7]. Un alt pârău Soloneţ era tot în Bucovina, în hotarul satului Cozmin, din ţinutul Cernăuţilor, pomenit în uricul din 6996 (1488) Aprilie 3 [8].

1 Vezi M. Costăchescu, Neamul lui Oană vornic de Suceava şi satele lui, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5[1] (1930) p. 42-47.
2 Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
3 Vezi lucrarea dela nota 1 p. 58-69.
4 Ibid. p. 69.
5 I. Bogdan, DŞt. 1 p. 203, 205.
6 Ibid. p. 488.
7 Ibid. p. 407.
8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 334, 338, 340. Un pârău Soloneţ, văi cu acest

Satul unde a fost Tatomir şi Pârtea este în districtul Gura Humorului. Aici găsim Pârteştii de sus, cu Cacica şi Solonețul Nou şi Pârteştii de jos, cu Strigoaia[1]. Unul din aceste sate este şi seliştea lui Dieniş. Satul era în stăpânirea fiilor lui Oană vornicul şi în 6937 (1429) Iunie 3[2] şi în 6953 (1445) Februarie 18[3]. In 6964 (1456) Ianuarie 20, satul era al Mănăstirei Humorului[4]. Şi tot aşa în 6983 (1485) Aprilie 25[5], când este numit пыртєщїи. Seliştea lui Dieniş în 1456 Ianuarie 20 este numită Slobozia, în 1475 Aprilie 25 e numită дїенишєко дворище.

Pârteştii îşi are numele dela Pârtea, care a fost vechiul stăpân întemeitor al satului. Dieniş asemenea este un vechiu stăpân al locului.

Foarte interesantă pentru istoria vechiului drept românesc este zavesca de 50 ruble de argint curat, pe care Domnul o pune, în cazul când vânzătorii satelor din 1415 sau urmaşii lor ar deschide pâră pentru ele. S'ar părea că vânzătorii nu le dase tocmai cu bună voie.

40.

1415 Aprilie 14.

Alexandru Voevod întăreşte Mănăstirii Moldovița satul Vaculinții şi seliştea lui Zârnă, date mănăstirii de soția sa Ana, la moartea ei.

Alexandru Voevod arată că a sa adevărată soție Ana, de a ei bună voie şi cu bună ştire, chiar înaintea morții sale, a dăruit Mănăstirii Buna Vestirea, care-i la Moldovița şi unde este egumen Vasilie, satele anume Vaculinții şi unde Zârnă şi-a făcut selişte supt pădure, ca să fie acestei mănăstiri uric, cu toate veniturile.

De aceia Domnia sa, după voia şi dania soției sale, a dat,

---

nume şi un sat este în jud. Soroca (Dicț. geogr. al Basarabiei p. 193) şi se varsă în Răut. O vale Solonețul, în jud. Soroca, dă în Valea Cuboltei (Harta Basarabiei, de Nour. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 108). Un pârău şi un sat Solonț este în jud. Bacău (Dicț. statistic al României 1 p. 688 şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 165) Un sat Solonețu este în com. Bivolari, jud. Iaşi (Dicț. statistic cit. 1 p. 484)

1 Harta Bucovinei, de Ed. Fischer, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 205.
2 Cercetări ist. (Iaşi), anul 5' (1930) p 55.
3 Acad. Rom. ms 111 fila 42r., Ghib. Sur. 18 p. 54-55.
4 Acad. Rom. ms 111 fila 81r..
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 203.

după moartea ei, aceste sate să fie acestei mănăstiri uric cu toate veniturile.

Hotarele acestor sate să fie după vechile hotare, pe unde din veac au umblat, neschimbate niciodată.

Blăstăm împotriva acelora ce ar strica dania.

6923 Aprilie 14.

Acest uric, în rezumatul de mai sus, în limba germană, a fost publicat de Wick. Moldowiza p. 59 cu menţiunea sr. (sârbeşte), ceia ce înseamnă că Wick. la 1862 a avut înainte poate originalul, ori poate mai probabil o copie slavonă. Uricul are data 6923 Aprilie 14. Egumenul Vasilie la Wick. e Basil. Locul cu satele sună: die Dörfer namens Wakulinzä und wo Säran untern Walde eine Freistätte gemacht. Ar fi greu de văzut în Säran pe Zârnă, dacă în uricul Moldoviţei din 6951 (1443) Noemvrie 29[1] nu am avea, pe lângă altele, вакꙋлиници . . . . и селищa зрѫнова. Numele satelor Moldoviţei în uricul din 1499 Noemvrie 15 din traducerea germană a lui Wick. sânt date ca şi în uricul din 1415.

Data de 1415 a acestui uric nu e sigură. Din document rezultă că soţia Ana a lui Alexandru cel Bun a murit la sfârşitul anului 1414 sau începutul anului 1415, înainte de 14 Aprilie. Insă piatra de pe mormântul Doamnei Ana, dela Mănăstirea Bistriţa, pusă de Ştefan cel Mare, arată data morţii 6926 (1418) Noemvrie 2[2]. Să fi citit Wick. data uricului greşit ѕцкг în loc de ѕцкз (1419), presupunând că a avut în faţă originalul? Ori inscripţia dela Bistriţa a fost citită greşit ѕцкѕ în loc de ѕцкв (1414), căci data de 2 Noemvrie pare a fi exactă[3]. Sau Ştefan cel Mare, după însemnările călugărilor dela Bistriţa, a greşit, ca an, data morţii bunei sale Ana. Această Ana în Letopiseţul dela Bistriţa este numită Neacşa şi mamă a lui Ilie Voevod[4]. Dar încă în 1411 se naşte

---

1 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36, Iaţimirski, Darstvenniia jalov.... gramoti mold. in Drevnosti trudi slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva 1907) p. 294 etc.

2 N. Iorga, Inscripţii p. 38-39: їѡн стефан воевода . . . . ȣкраси сьи гробь гджы аны гджа алеѯандра воеводы матеры илїа воеводѣ иже и прѣстависѣ ѡна кь вѣчным ѡбитѣлем в лѣт ѕцкѕ мсца ном. в. Asemenea, Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 62.

3 Din nefericire fotografia inscripţiei din G. Balş, Bisericile lui Ştefan cel Mare p. 286 nu se poate citi.

4 In I. Bogdan, Cronice inedite p. 35: роди же сѧ емȣ сынъ пръвѣнець наречени илїа воевода въ лѣтѡ ѕцзı юлїа в ѡтъ кнѧгини нѧкиии. Cp. N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 626, Istoria lit. rom. vol. 1 ed. 2 (1925) p. 127.

din Stanca, altă soţie, poate nelegitimă, Ştefan, fiul lui Alexandru cel Bun [1].

Satul de care e vorba în uric este Văculeştii din judeţul Dorohoiu [2]. In uricul din 1443 Noemvrie 29 satul este arătat lângă Brăeşti, cum e în adevăr. Satul e străvechiu şi era şi în veacul al XIV-lea. Seliştea lui Zârnă s'a păstrat ca nume într'un pârău şi o baltă de lângă Văculeşti [3].

41.

C. 1415.

Alexandru Voevod dăruieşte zugravilor Nichita şi Dobre două sate pe Drăsliviţa, anume Crăiniceşti şi Leucuşeşti, cărora li se arată hotarele. Ei trebuie să zugrăviască Domnului 2 biserici.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господарь землн молдавскои чинн(м) знаменито нс сѣмь листомь нашимь вьсѣмь кто нань оу҆зрить или єго оу҆слышн(т) чтȣчи, оже тоты истинныи слȣгы нашѧ никыта и добре зографи дали єсмы имь оу҆ нашеи земли оу҆ молдавскои два села на дръслнвци на имѧ краинишчещи, а дрȣгоє село на имѧ левкȣшещи што бы имь оу҆рикь съ вьсѣмь доходомь имь и дѣтемь и(х) и оу҆нȣчатомь и(х) и праоу҆нȣчатомь и(х) и пращурѧтомь и(х) и племению и(х) кто сѧ изберեть влиже непорȣшено николиже на вѣкы. а хотарь тѣмь два селомь почеише ѡ(т) горѣ на два дȣба расохата ѡ(т) землѧ, а ѡ(т) толѣ прости на дѣлȣ прѣзь пото(к) на стлъпь, а ѡ(т) толѣ прости на дȣбь на дубровици, а ѡ(т) толѣ прости чре(с) потокь доротичнишь на дȣбь на оу҆злѣсїє, а ѡ(т) толѣ прости на дѣлȣ на стлъпѣ, та прости дѣломь на дȣб оу҆ мела, та на колодѣзи иванопѣмь потокомь, а ѡ(т) колодѣзи прости на дѣлȣ на додовȣ на могылȣ, та прости прѣзь пото(к) додовь на дѣль прȣтовь на могыл(ȣ), та где сьходить къ рѫвѫжии пȣть, а ѡ(т) толѣ дѣломь прȣто-

---

1 Letopiseţul dela Bistriţa în I. Bogdan, Cronice inedite p. 35. Cp. N. Iorga, Istoria lit. rom. vol. 1 ed. 2 (1925) p. 128.

2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 353-354. Aici pomenit şi uricul din 1415 Aprilie 14. Dicţ. statistic al României 1 p. 366.

3 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 371, greşit Zerna. In harta stat major, planşa Bucecea, lângă Văculeşti: Valea Zârna. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 143. Zârna este şi o plantă acăţătoare, care face fructe negre.

кѣ(м) на могылꙋ роу(с)окꙋ, та тѣмь дѣломь на четврътꙋю могылꙋ малꙋю, а (ѡ)т тож могыли попрѣкь на додовь дѣль на єдинь стлъпъ, а ѡ(т) толѣ попрѣкь прѣзь потокь ивановь на дѣль оу стлъпа, а ѡ(т) толѣ на стлъпь што є(ст) меж(д)ꙋ краиничещи и фетоещи, а ѡ(т) толѣ прѣзь пото(к) краинковь горѣ на єдинь дꙋбь, а ѡ(т) толѣ дѣломь горѣ до лѣса лохановка. тоє имь ве(с) хотар[1] кꙋда имь є(ст) оучиниль долха драгомирь послань ѡ(т) гсвами. а на томь хотарѣ аще мочи имꙋ ѡсадити села, да ѡсадѧть сѧ тѣмь вышеписанымь потврьж(д)енїемь. а ѡны имають писати намь за тыѧ два села двѣ цркві єдна ѡ(т) долнего тръга, а дрꙋгаа котора наша волѧ бѫдеть, развѣ цркви ѡт радовци, или єдинь домь или пꙋ(ст). а на болшеє потверженїє велѣли єсмы привѣсити нашꙋ печать малꙋю къ семꙋ листꙋ нашемꙋ, али тѣмь потверженїемь потвержаемь, ꙗко и великою печатью до колѣ имꙋть съврьшити наше дѣло вышеписанноє, а коли този съврьшеть, мы хочемь имь привѣсити нашꙋ печать великꙋю. а на то въсе вѣра нашего гсва вышеписанаго алеѯандра воєводы и вѣра възлюбленнаго сна гсва ми илїаша воєводы и вѣра въсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра бољрь наши(х), вѣра пана михаила, вѣра пана гринка, вѣра пана ѡана дворника сочавского, вѣра пана драгоша, вѣра пана негри, вѣра пана жꙋржа, вѣра пана илїаша чашника, вѣра пана клъчѧ, вѣра пана нестѧка, вѣра пана шандра, вѣра пана драгоѭ ѡ(т) тꙋловы, вѣра пана товꙋча, вѣра пана стана поповича, вѣра пана дана постелника, вѣра пана домонкꙋша столника и вѣра въсѣхь бољрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бꙋдеть господ(д)арь на⟨шеи земли мол⟩давскои или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или ⟨кого бꙋ изберeть быти тоть⟩ што бы имь непорꙋшиль нашего данїа, али ⟨што бы оутврьдиль и оукрѣп⟩иль. а на болшеє потверженїє томꙋ въсем(ꙋ) ⟨вышеписанномꙋ велѣли єсмы слоуѕѣ⟩ нашемꙋ вѣрномꙋ исаїеви логоѳетꙋ пи⟨сати и нашꙋ печать привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ . . . .

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, Nichita şi Dobre zugravi, le-am dat în Ţara noastră, în Moldova, două sate la Drăsliviţa, anume Crainiceşti şi alt sat, anume Leucuşeşti, să le fie uric, cu tot venitul

1 Sic.

lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi seminţiei lor, cine se va alege aproape, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor două sate, începând din deal, la doi stejari îmbinaţi[1] din pământ şi de acolea drept la deal, prin pârău, la stâlp, şi de acolo drept la stejar, la dumbrăviţă şi de acolo drept peste pârăul lui Dobrotici, la stejar, la marginea pădurii şi de acolo drept la deal, la stâlp, apoi drept pe deal la stejar, la Miel, apoi la fântânile[2] dela pâraiele lui Ivan şi dela fântâni, drept la dealul Dodului, la movilă, apoi drept prin pârăul Dodului, la dealul Prutului, la movilă, apoi unde coboară drumul cătră Răbâia, şi de acolo pe dealul Prutului la movila Rusului, apoi pe acest deal la a patra movilă mică şi dela această movilă deacurmezişul la dealul Dodului, la un stâlp şi de acolo deacurmezişul prin pârăul lui Ivan, la deal, în stâlp şi de acolo la stâlpul ce este între Crainiceşti şi Fetoeşti şi de acolea prin pârăul Crainicului, la deal, la un stejar, şi de acolea pe deal, în sus, până la pădurea Lohanului. Acesta le este tot hotarul, pe unde li l-a făcut Dolh Dragomir, trimis de Domnia mea.

Şi pe acest hotar, dacă le e cu putinţă să-şi aşeze sate, să-şi aşeze, cu această mai sus scrisă întăritură.

Iar ei ne vor zugrăvi, pentru aceste două sate, două biserici, una din Târgul Romanului şi alta, care va fi voia noastră, afară de bisericile dela Rădăuţi, sau o casă sau un pridvor (sau nartex)[3].

Şi pentru mai bună întăritură, am poruncit să atârne pecetea noastră cea mică, cătră această carte a noastră, dar cu această întăritură întărim, ca şi cu pecetea noastră cea mare, până când vor săvârşi lucrul nostru mai sus scris. Iar când vor sfârşi acest lucru, noi le vom atârna pecetea noastră cea mare.

Şi la aceste toate, credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail, credinţa panului Grincă, credinţa panului Oană vornic de Suceava, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgea, credinţa panului Ilieaş ceaşnic, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Nesteac, credinţa pa-

1 Slav. ρосоχатъ, ρосоχатыи înbinat.

2 In l. rusă колодѣцъ, puţ, fântână, (probabil cu budăiu) Cp. колода, trunchiu.

3 проустъ vestibulum sau narthex.

nului Şandru, credinţa panului Dragoi dela Tulova, credinţa panului Tobuci, credinţa panului Stan Popovici, credinţa panului Dan postelnicul, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine ar fi Domn Ţării noastre Moldovii, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi împuterniciască.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Isaiia logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră, cătră această carte a noastră . . . .

Originalul pe pergament în Arhivele Ministerului de Externe din Moscova[1]. Pecetea a fost ruptă cu partea de jos a documentului, pe care era data. O fotografie a uricului între mss lui I. Bogdan, la Acad. Rom. Scrisoarea e uncială. In ms 126 dela Acad. Rom. dăruit de I. Bogdan se află 3 còpii ale uricului, cu unele diferenţe ortografice faţă de original. A fost publicat de Ghib. Sur. 22 p. 86-90, cu data c. 6924.

Uricul este foarte probabil din 1415, după lista boerilor de divan, cari se potrivesc cu cei din 1415 Aprilie 13. Din 1416 şi 1417 nu se găsesc urice.

Documentul este extrem de important, întâi pentrucă ne arată sate din regiunea Huşilor de azi, fără să pomeniască de aceştia. Drăsliviţa (ori poate Drăslavăţul) este pârăul pe care este aşezat Târgul Huşi, cum se vede din uricul din 7010 (1502) Ianuarie 23[2]. Satul Crainiceşti pe Drăsliviţa nu se mai întâlneşte azi, cum nu se întâlneşte nici Leucuşeşti şi nici Fetoeşti. Probabil şi-au schimbat numele. Azi, în sus de Huşi, unde cred eu că erau aceste sate, vin Păhneştii, Odobeştii, Duda, Novacii, Epurenii, Cornii. Deci între aceste sate trebuesc căutate satele zugravilor din 1415. Nu cred că hotarul lor se întindea pe locul Huşilor de azi şi cu atât mai mult nu cred că se întindea dincolo de Prut, cum crede d. Ghibănescu[3]. Hotarnica satelor este destul de clară, în privinţa aceasta. Nicăiri nu se arată că hotarul trecea peste Prut. Cred că hotarul începea din dealul Lohanului, ce venia lângă pârăul cu

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 416.

2 Ibid. 2 p. 189: „târgul Huşului, ce-i pe Drislavăţ pârăul". Azi pâraiele Şara şi Turbata, Dicţ. statistic al României 1 p. 373.

3 Ghib. Sur. 22 p. 89: „Pe coasta de răsărit hotarul mergea pe dâlma dealurilor, ce despart Prutul de apa Lăpuşnei".

acest nume[1] (dealtfel, din uric se vede că hotarul sfârşia la pădurea Lohanului) apoi pârăul lui Dobrotici, pe care nu-l pot identifica. Localitatea Miel ne arată regiuni străvechi cutreierate de păstori. De aici pâraiele lui Ivan, pe care nu le pot identifica cu cele de azi, apoi dealul şi pârăul Dodului, care negreşit trebuie de pus în legătură cu satul şi pârăul Duda, de azi, din judeţul Fălciu, dela nord de Huşi, depărtare de 12 km.[2]. De aici hotarul mergea cătră dealul Prutului, pe unde cobora drumul spre Răbâia, movilă şi crâng, pe teritoriul satului Râşeşti, din judeţul Fălciu, pe malul Prutului[3]. De aici hotarul mergea pe dealul Prutului, spre miazăzi, la movila Rusului, şi tot pe deal, apoi se înturna, pela nord de Huşi, spre dealul Dodului şi pârăul lui Ivan, pe lângă Fetoeşti, care este arătat lângă Crainiceşti, prin pârăul Crainicului, ce ne aminteşte pe Crainic, străvechiul întemeietor al satului Crainiceşti, pe deal, la pădurea Lohanului. Pe hartă urmărit, hotarul este lămurit la nord de Huşi.

Sate Crainiceşti sânt des pomenite. Unul în 6998 (1490) Martie 15[4], în districtul Siretiului, din Bucovina, altul în 7005 (1497) Martie 20, pe Polocini, în judeţul Tecuciu[5] altul în 6964 (1456) Iunie 8, în apropiere de Hotin[6]. Numele îi vine dela Crainic.

Sate Leucuşeşti sânt iarăşi des pomenite. Unul, Leucuşăuţi, în judeţul Roman, în 6916 (1408) Septemvrie 16[7], altul în 6950 (1442) Aprilie 5[8], altul pe Bârlăzel, în 6961 (1453) Octomvrie 22[9]. Altul a fost în judeţul Botoşani, pomenit în 7112 (1604) Mai 28[10].

Dodu din 1415 este poate de pus în legătură şi cu Dodeştii, sat de pe lângă Crasna, din 6946 (1438) Mai 17[11]. Acesta să fie totuna cu Dodeştii, pe Jâgălia, din jos de Tămăşeni, din ju-

---

1 Harta stat. major, planşa Huşi.
2 Dicţ. statistic al României 1, p. 378, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 177. Aici pâraiele Duda, Răcea şi Valea Grecului.
3 Dicţ. statistic al României 1 p. 380.
4 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 407, 415.
5 I. Bogdan, D. Şt., 1 p. 118-120.
6 I. Bogdan, în Conv. Lit. 35 (1901) p. 671: Crainicouţi.
7 Vezi mai sus p. 61, rândul 3, p. 63.
8 Anuarul inst. de ist. naţ. Cluj, 3 (1926) p. 532.
9 Ghib. Isp. 4' p. 7i. Cp. asemenea I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 10, 12, 342, 344, N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 281.
10 Ghib. Sur. 5 p. 237.
11 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 17, fila 151v., ibid. Tr. 410, opisul 446, dos. 82, divanul domnesc, fila 27r., 42r.

dețul Fălciu? Acesta e pomenit în 6983 (1475) Martie 11 [1]. Valea lui Dod, lângă Huşi, e pomenită c. 1664 [2].

Răbâia ca movilă şi moşie e pomenită în documente [3].

Pentru Drâslivița sau Drâslavăț cp. satul Drislivele din județul Dorohoiu, pomenit încă din 6940 (1432) August 14 [4]. In Drăslivița, Drâslavăț, Drislive să fie cuvântul rusesc слива (prun, prună) sau сликать, a vărsa, turna, curge.

Dragomir Dolh va fi fiind din neamul lui Vlad Dolhici, din 1406 Mai 1 [5].

Documentul este, cum vedem, foarte important, căci ne vorbeşte de sate, care erau şi în veacul al XIV-lea, în apropierea Prutului, în regiunea dela nordul Huşilor.

In al doilea rând, uricul este extrem de important, arătându-ne 2 vechi zugravi, întrebuințați de Alexandru cel Bun. In acest timp se zugrăveşte, poate din nou, biserica Sfintei Vineri (Paraschiva), din Roman, pe care Alexandru cel Bun o înzestrase cu sate în 1408 Septemvrie 16 [6]. Mai mare importanță, prin raritatea ei, e arătarea că se zugrăveau şi unele case, palate, ştire de o valoare considerabilă, pentru istoria culturii şi a artei noastre, dela începutul veacului al XV-lea.

O altă valoare a uricului este că ne vorbeşte despre întrebuințarea şi valoarea peceții celei mici şi a celei mari, cari se atârnau la pergamente.

42.

Baia. 1418 Ianuarie 15.

Alexandru Voevod judecă pâra între Maicolea, fiii şi nepoții ei, deoparte şi între Vlad şi Crâstea din Solca, pentru acest sat. Se pune şi zavezcă.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господарь землн молдавскон знаемо чинимь симь нашимь листомь оусѣмы кто [7] на(н) оузри(т) или его оуслышить чтоуни ѡже тота истиннаѧ маиколѧ

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 196-199. Dicț. statistic al României 1 p. 374, Frunzescu, Dicționar topografic p. 165. Cp. multe locuri în Ghib. Sur. 7, p. 184, 190 etc. Sur. 15 p. 95 etc.

2 Ghib. Sur. 4, p. 67. Pentru Duda, diferite locuri în Sur. 17.

3 Ghib. Sur. 17 p. 281.

4 Candela (Cernăuți), 3 (1884) p. 687. Cp. Ghib. Isp. 1^1 p. 118, 234, Sur. 4 p. 70, Sur. 16 p. 93, Sur. 19 p. 36.

5 Vezi mai sus p. 51-52.

6 Ibid. p. 60-64. Vezi şi observațiile d. Ghibănescu, în Sur. 22 p. 90.

7 La Oreste Popescu что.

дъщи стоѧнова съ своими сны, съ козмою и съ сыною и съ своими оунучаты, съ балотою и съ драгошемь тѧгали на влада и на кръстю ѡ(т) солкы аже имь была очина тото село ѡ(т) солка и не могли добыти. а вла(д) и кръстѧ оправилисѧ. а маиколѧ пере(д) нами съ своими сна и съ своими оунучаты лишили влада и кръстю оу правое имѧ и оправили влада и кръстю сами своими ѧзыкомь пере(д) нами. а мы есми поставили владовї и крьсти завѧзку вѣчнꙋю осымь десѧть рꙋбли литого серебра и дѣтемь ихь и братиѧмь и(х) и оунучатомь ихь и праоунучатомь ихь и родови ихь оусему съ маиколеѧ и съ[1] дѣтми еи и съ оунꙋчаты еи и съ оусѣмь родомь ихь. кто ѡ(т) нихь почне(т) свадою или тѧжею или бу(д) которою лихотою за тото село, тоть заплатить завѧзку тѣхь п. рубли. а при томь были мартуриѧ па(н) ѡана дворникь, пань журжь ѡ(т) 〈ф〉ратевци, па(н) драгоше . . . 〈па〉нь ѡана . . . 〈с〉тань вистиѧрникь, дань постелникь, попша михаило, дъмѫкушь столникь, ѡана баркось. писа ісаїа логофеть оу бани, влѣ(т) ѕ҃ц҃к҃ѕ҃. м(с)ца ге(н) еі.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată Maicolea, fiica lui Stoian, cu fiii săi, cu Cozma şi cu Sân şi cu nepoţii săi, cu Balotă şi cu Dragoş, s'au jăluit contra lui Vlad şi contra lui Crâstea din Solca, că acest sat dela Solca, le-a fost lor ocină şi nu l-au putut dobândi. Dar Vlad şi Crâstea s'au îndreptat. Iar Maicolea, înaintea noastră, cu fiii săi şi cu nepoţii săi, au lăsat pe Vlad şi Crâstea în dreptul lor nume şi au îndreptat pe Vlad şi pe Crâstea, înaintea noastră, chiar cu limba lor.

Şi noi am pus lui Vlad şi Cârstea zavezcă vecinică optzeci de ruble de argint curat, şi copiilor lor şi fraţilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cu Maicolea şi cu copiii ei şi cu nepoţii ei şi cu întreg neamul lor. Cine din ei va începe cu sfada sau cu plângerea sau cu orice fel de răutate, pentru acest sat, acesta să plătească zavezcă aceste 80 de ruble.

Şi la aceasta au fost mărturie pan Oană vornic, pan Giurgiu dela Frătăuţi, pan Dragoş . . . . . . pan Oană . . . . . . Stan vistiernic, Dan postelnic, Popşa Mihail, Dămăncuş stolnic, Oană Bărbosul.

A scris Isaiia logofăt în Baia, în anul 6926, luna Ianuarie în 15.

1 La Oreste Popescu: сѣ.

Pergament înalt 26 cm. lat 23,5 cm. Se păstrează şferile de mătasă, cari legau pecetea, care lipseşte. El era la 1886, împreună cu celelalte din colecţia lui Oreste Popescu, la Tyminski din Cernăuţi, care le-a aflat în biblioteca răposatului profesor universitar Onyszkiewicz. A fost copiat de Gheorghe Popovici şi publicat de Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 3-4.

Satul din uric este Solca, din districtul Gura Humorului, din Bucovina [1].

In uricul din 7010 (1502) Martie 7 [2], nepoţii lui Crâstea din Solca şi ai lui Şandru Gherman, din privilegiu dela Alexandru cel Bun „cu pecetea verde“ vând satul Solca portarului de Suceava, Luca Arbure. Aici Crâstea din Solca este numit Crâstea Goraeţă. Numele cel dintăiu şi-l avea după satul lui, cel de al doilea, după tatăl său, boerul Goraeţă sau Horaeţă. Se vede că Vlad din 1418 îşi înstrăinase partea lui din Solca, vânzând-o lui Şandru Gherman şi cu această ocazie s'a dat lui Crâstea Goraeţă şi Şandru Gherman de către Alexandru cel Bun uricul cu pecetea verde, necunoscut azi. Poate că Vlad şi Crâstea erau fraţi.

Boerii Goraeţă sau Horaeţă se întâlnesc în cele mai vechi documente ale noastre din Moldova. Aşa el apare în 1399 Noemvrie 28, sub Iuga Vodă [3], în 6908 (1400) Fevruarie 11 [4], Iunie 29 [5], August 4 [6], în 6911 (1403) Ianuarie 7 [7]. In 6929 (1421) apare pan Goraeţă şi fratele său Stanislav [8]. Un Ivaşco Goraeţă apare în 6947 (1439) Aprilie 3 [9].

Să fie oare Vlad şi Crâstea din Solca (sau Goraeţă) totuna cu Vlad dela Sireti şi fratele său Crâstea ceaşnic, cari se întâlnesc în divan, uneori?

Maicolea fiica lui Stoian, din 1418, trebuie să fi fost în vrâstă, de vreme ce avea şi nepoţi. Tatăl său Stoian trăieşte în vremea descălicărei.

Satul Solca era şi în veacul al XIV-lea.

Documentul este foarte important şi pentru istoria vechiului drept românesc.

---

1 Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
2 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 198-200.
3 Vezi mai sus p. 23, rândul 9: Micu dela Horaeţă.
4 Ibid. p. 32, rândul 10: Horaiţă Micu şi rândul 11: Horaeţă vistiernicul.
5 Ibid. p. 37, rândul 25 şi 26: Horaeţă Micu şi Horaeţă vistiernicul.
6 Ibid. p. 41, rândul 16 şi 17.
7 Ibid. p. 47, rândul 9: Horaeţă dela Hotin.
8 Hurm. Doc. 1^2 p. 833-834.
9 Acad. Rom. XLVII/227.

43.

Târgul de jos (Roman). 1418 Martie 17.

Alexandru Voevod întăreşte dania făcută de Sân Bârlici Mănăstirii Moldoviţa, anume satele Provoratie şi Oprişinţi.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această scrisoare a noastră tuturor, cari ar căuta la dânsa sau ar auzi-o cetindu-se, că a venit înaintea Domniei noastre credinciosul boer, Sân Bârlici, şi de a sa bună voe şi cu gând bun, din a sa cinstită şi credincioasă răsplată, pe care tatăl său Bârlă a câştigat-o prin dreaptă şi credincioasă slujbă dela Domnii ce au fost mai înainte de noi şi a dat Mănăstirii Buna Vestirea Curatei Născătoare de Dumnezeu, numită Moldoviţa, două sate, anume Provorotie şi Oprişinţi[1], ca să fie mănăstirii numită mai înainte uric, cu tot venitul, neschimbat niciodată în veac.

Iar hotarul acestor sate să fie cu toate hotarele, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa prea iubitului fiu al Domniei noastre, Ilie Voevod şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni.

Şi cine ar vrea să strice această danie şi întăritură, să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu, de Prea curata lui Maică şi de toţi sfinţii, cari au trăit după poruncile lui Dumnezeu, acum şi în veacul viitor şi să fie asemenea lui Iuda Iscarioteanul şi blăstămatului Arie.

Şi pentru mai mare tăria şi întăritura tuturor celor mai sus scrise, am poruncit credincioasei slugi, pan Isaiea să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Târgul de jos, în anul 6926 luna Martie 17.

In traducere germană, documentul de mai sus a fost publicat de Wick. Moldowiza p. 59-60, cu menţiunea Sr (= sârbeşte) şi H. P. (atârnă pecetea), ceia ce înseamnă că la 1862, autorul a avut înainte originalul, care azi nu ştiu unde se află.

Sân Bârlici la Wick. e „der Sohn des Bärlic", Bârlă tatăl lui Sân e „Bärl". Satele sânt „Proworotie" şi „Oproschinzi". Din fericire, se păstrează originalul uricului, pentru aceleaşi sate, din 7011

1 La Wick. Oproschinzi e sigur greşală. Satul e Oprişinţi, ca şi în 1503 August 26.

(1503) August 26 [1], în care e vorba şi de dania lui Sân Bârlici, de sub Alexandru cel Bun: двѧ села ѹ волости сѹчавскои, на имѧ прокоротїѧ и ѡпришиници, що же былъ далъ тоти двѧ села синъ брьличь при дѣдѣ нашем при алеѯандрѣ воеводї . . . . . монастирѹ що на молдавици.

Este vorba de satele Prevorochi şi Oprişeni sau Panţiri, din districtul Siretiului, din Bucovina [2].

In uric se spune că înainte de Alexandru cel Bun satele fuseseră ale boerului Bârlă. Acesta este unul din cei mai vechi boeri cunoscuţi ai Moldovei. Apare întâiu în 1384 Mai 1, sub Petru Voevod [3], apoi în 1387 Septemvrie 27 [4]. Acesta este cred totuna cu Bârlă dela Hârlău, din uricul lui Iuga Voevod, c. 1400 [5], apoi sub Alexandru cel Bun, în 6908 (1400) Fevruarie 11 [6], Iunie 29 [7], August 4 [8], din 6911 (1403) Ianuarie 7 [9], în 1404 [10], decât e curios şi neînţeles pentru ce în acest de pe urmă loc apare în urma fiilor Baliţă şi Sinco. Din cauza importanţei scăzute, fiind prea bătrân, sau Bârlă dela Hârlău este altă persoană ca Bârlă, tatăl lu Baliţă şi Sân? Acest Bârlă străvechiu este întemeietorul satelor Bârleşti, din Moldova, cum e cel de lângă hotarul satelor Cornii şi Strâmbii, dela Neamţ, pomenit în 6936 (1428) Aprilie 22 [11], sau Bârlinţii, din Bucovina din 6998 (1490) Martie 15 [12].

Fiii săi sânt Balici sau Baliţă, Sin sau Sinco, poate şi Stan Bârlici, Vană şi Petru Bârlici.

Balici, fiul lui Bârlici, este pomenit în 6901 (1393) Noemvrie 18 [13] şi în 6919 (1411) Iunie 28 [14], în 1404, apare ca frate cu Sinco [15]. Acesta apare în 1393 Noemvrie 18 [13], în 6911 (1403) Ianuarie 7 [16], în 6915 (1407) Martie 8 [17], şi tot aşa până în 6919

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 221-224.
2 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 170, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 224.
3 Vezi mai sus p. 5, rândul 20: domino Borla.
4 Hurm. Doc. 1² p. 297: Burla.
5 Vezi mai sus p. 27, rândul 9: Bârlina dela Hârlău. Aici, rândul 10 şi fiul său Baliţă sau Balici.
6 Ibid p. 32, rândul 8.
7 Ibid. p. 37, rândul 25.
8 Ibid. p. 41, rândul 16.
9 Ibid. p. 47, rândul 2.
10 Hurm. Doc. 1² p. 826.
11 Ghib. Sur. 18 p. 22.
12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 413.
13 Vezi mai sus p. 14, rândul 8.
14 Ibid. p. 85 rândul 1.
15 Hurm. Doc. 1² p. 826.
16 Vezi mai sus p. 47, rândul 2.
17 Ibid. p. 56, rândul 25.

(1411) Septemvrie 22[1]. Deşi după această dată el nu mai apare în divan, el trăieşte încă, cum ne arată donaţia din din 1418 Martie 18. Sin Bârlici este, cred, întemeietorul satelor Sâneşti, cum este cel din judeţul Iaşi[2]. Stan Bârlici este foarte cunoscut din documente, unde se întâlneşte regulat în divan, începând din 1407 Octomvrie 6, unde apare ca ceaşnic[3], apoi în 6919 (1411) Septemvrie 22[4] şi în foarte multe urice următoare, până în 6947 (1439) Octomvrie 26, când îl întâlnesc ultima oară[5]. In 6929 (1421), Stan Bârlici apare împreună cu fratele său Vană[6]. Aici apare şi un Bârlička. In 6944 (1436) Mai 23, apare ca pisar un Petru Bârlici, sigur tot din acelaş neam[7].

Satul Oprişinţi îşi are numele dela Opriş[8].

Satele sânt poate mai vechi ca descălicarea, mai ales Provorotie, al cărui nume e foarte curios.

44.

Suceava. 1419 Aprilie 8.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Dragomir şi Ioanăş, fiii lui Ştefan Borâlovici, trei sate în Câmpul lui Dragoş, la Nechid, anume Borâleştii, Paşcanii şi Dragoteştii, apoi satul Provozeşti, pe Tazlăul Sărat şi poiana lui Opriş.

† милостїю божїєю мы алеѯандрѫ воєвода . . . .

. . . .

ѡже тїи истїныи сынове пана щефана борылoвичѧ на имѧ драгомирь и їѡанѫшь слоужили прeже свѧтопочившїимь предкомь нашимь правою и вѣрною слоужбою, денес слѹжѧть намь правою и вѣрною слоужбою. тѣмѫ мы видѣвше ихь правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до нас жаловали есмы ихь ѡсобною милостїю, дали есмы имѫ оу нашеи земли оу молдавскои три села на поле драгошево на не-

1 Vezi mai sus p. 92 rândul 25.
2 M. Costăchescu, Sâneştii... în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 1-17.
3 Hurm. Doc. 1[2] p. 828.
4 Vezi mai sus p. 92 rândul 26.
5 Ghib. Sur. 18 p. 45-6. Pentru urmaşii lui Stan Bârlici, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 152-159.
6 Hurm. Doc. 1[2] p. 833.
7 Wick. Woronetz und Putna p. 151.
8 O poiană a lui Opriş în uricul din 6927 (1419) Aprilie 8 (vezi mai jos nr. 44). Un sat Oprişeşti la Zeletin, în 6960 (1452) Dechemvrie 21 (Acad. Rom LXXV/1). Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 22, 2 p. 59, 61, 221 etc.

кидѫ, ѥдно село гдѥ ихъ домъ, дроуго село пашкани, третїѥ село драгостєщи и ѥдно село на солоништѣхъ тазловѣ на имѣ провозєщи и полѣна шпришина . . . . . . имь оурикъ со оусѣмъ доходомъ на вѣкы вѣчныѧ и дѣтємь имь и оунꙋчѧтомь имъ и прѣоунꙋчѧтомь имъ и прѣщюрѧтомь имъ на вѣкы вѣчныѧ. а хотар тѣмь селамь поколѣ имъ оучинила хотаръ панъ шандрїшоръ и пан илїашъ чашникъ. а на то ѥст вѣра нашєго господства вышєписанаго алєѯандра воєводы и вѣра дѣтєи наших и вѣра боѧръ наших. вѣра пана михаила, вѣра пана хринъка, вѣра пана негри, вѣра пана шана дворника, вѣра пана вльчи, вѣра пана жоуржа жоуметатєвичѧ, вѣра пана исаїа, вѣра пана илїаша чашника, вѣра пана домонкоуша столника, вѣра пана стана кырлнчѧ, вѣра пана стана вистиарника и вѣра оусих . . . .

. . . . ивашко братаєвич . . . . [1]

оу сочавѣ лѣт ѕ҃ц҃к҃з април и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod . . . . că aceşti adevăraţi fii ai panului Ştefan Borâlovici, anume Dragomir şi Ioanăş au slujit mai înainte sfântrăposaţilor înaintaşilor noştri, cu dreaptă şi credincioasă slujbă, azi slujesc nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu deosebită milă, le-am dat în Ţara noastră a Moldovii, trei sate în Câmpul lui Dragoş, la Nechid, un sat, unde-i casa lor, alt sat Paşcanii, al treilea sat Dragoteşti, şi un sat pe Tazlăul Sărat, anume Provozeşti şi poiana lui Opriş. Toate aceste să le fie uric, cu tot venitul, în vecii vecilor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate, pe unde le-au făcut hotar pan Şandrişor şi pan Ilieaş ceaşnic.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail, credinţa panului Hrincă, credinţa panului Negrea, credinţa panului Oană vornic, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Giurgiu Jumătate, credinţa panului Isaia, credinţa panului Ilieaş ceaşnic, credinţa panului Domoncuş stolnic,

---

1 Hasd. spune: „încheierea ordinară, cu numele logofătului ивашко братаєвич".

credința panului Stan Bârlici, credința panului Stan vistiernic și credința tuturor . . . .
. . . .
. . . . Ivaşco Brateevici logofăt . . . .
In Suceava, anul 6927 Aprilie 8.

Originalul a fost odată la Arhiv. Stat. Bucureşti. A fost publicat de Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 110, după care îl reproduc şi eu. Documentul se află rezumat în ms grecesc, 65/IV, dela biblioteca Universității din Iaşi, p. 11. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 238, Uricarul 18 p. 141.

O parte din satele de mai sus sânt arătate în Câmpul lui Dragoş. Satul lui Dragomir şi Ioanăş Borâlovici, numit în 1419 numai prin expresia „unde-i casa lor“, este satul Borleşti, din județul Neamț[1]. Borleşti este format din Borâleşti şi acesta îşi are originea în străvechiul Borâlă. Dacă Dragomir şi Ioanăş slujiseră Domnitorilor de mai înainte de Alexandru cel Bun, tatăl Ştefan Borâlovici este contimporan descălicării şi tatăl acestuia Borâlă e dela începutul veacului al XIV-lea. Borâlă e în legătură cu Bora[2]. Pentru satul Borileşti sub Ştefan cel Mare şi urmaşa Marina Lolcă, fiica lui Ioanăş Borilescul, vezi uricul din 6989 (1481) Fevruarie 1[3].

Satul Dragoteşti nu mai este azi. El trebuie să fi fost lângă Borleşti. In 1481 Fevruarie 1 este cumpărat de Ştefan cel Mare şi dăruit Mănăstirii Tazlăului, împreună cu Borileştii[3]. Numele îi vine dela un Dragotă şi e foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea.

Paşcanii nu mai sânt azi. Era însă tot lângă Borleşti, pe Bistrița. Despre acest sat vorbeşte uricul din 6988 (1480) Ianuarie 25[4]. Satul a fost dăruit Mănăstirii Tazlăului de Petru Rareş, în 1530 Martie 3, după ce-l confiscase dela boerul Sima, care se răsculase împotriva lui Ştefăniță Vodă[5]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela un Paşco.

Câmpul lui Dragoş unde erau aceste sate era în județul Neamț şi Bacău, la nord şi sud de pârăul Nichid şi între Tazlău şi Bistrița[6]. El se întindea foarte mult, după satele ce le vedem cuprinse în el. Aşa, în chip trecător, arăt că în 6944 (1436) Iulie 24, sânt arătate în Câmpul lui Dragoş, satul unde a fost curtea Netedului, satul lui Parcin, Blăgeştii,

1 Dicț. statistic al României 2 p. 628.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 365.
3 Ibid. p. 365.
4 Ibid. 237: „Păşcanii pe Bistrița, în Câmpul lui Dragoş“.
5 Ibid. p. 238.
6 Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 75 crede că acest câmp era în Bucovina.

Bolăceştii[1]. In 6963 (1455) August 20, satele: Beţeşti, Ştefăneşti, Bolceşti, Marişeşti şi Ceretiani[2]. In 6966 (1458) Septemvrie 5, satele: „unde a fost jude Draganici şi unde a fost jude Dâmba şi Poiana Râului, unde este biserica şi Poiana Lungă şi Runcuşorul", toate pe Nichid[3]. In 6989 (1481) Martie 12, satul Urseştii[4]. In 7003 (1495) Martie 19, satul Giurcani[5]. In 7005 (1497) Martie 15, satul Bărbăşani, în Câmpul lui Dragoş, pe Bistriţa, şi Rediu[6]. In 7056 (1548) Martie 6, satul Muncelul, din Câmpul lui Dragoş[7]. In 7114 (1606) Mai 11, satul Lăzeşti, în ţinutul Bacău[8]. In 7140 (1632) Octomvrie 13, satul Cândeşti[9], azi în trupul moşiei Blăgeşti, din judeţul Bacău. In 7146 (1638) Iunie 20, satul Petreşti[10], pe Bistriţa, în ţinutul Bacăului, azi în trupul moşiei Blăgeşti. In 7177 (1669) Martie 12, satul Stăneşti[11].

Cine este Dragoş, cel ce a dat numele câmpului? I. Bogdan crede că este Dragoş Viteazul[12]. Dragoş Viteazul trăia şi în 1428. Să fi avut el multe sate în aceste părţi, pe care le-a înstrăinat curând, rămânând totuşi multă vreme, sute de ani, denumirea? Nu e mai vechiu Câmpul lui Dragoş, decât satele de pe el, din care unele sânt cu siguranţă din veacul al XIV-lea? Nu e oare vorba de Dragoş descălicătorul? Nu e vorba oare de vreun vechiu cnezat al vreunui Dragoş, găsit aici de descălicători? Sânt întrebări fără răspuns. Oricum, la 1419 numirea de „Câmpul lui Dragoş" sună ca ceva vechiu tare.

Provozeştii, din uricul din 1419, este satul Prohozeşti, din comuna Poduri, judeţul Bacău[13], care prezintă fonetismul moldovenesc h în loc de v. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Numele cred îi vine dela slav. провозъ transport, ceia ce ar fi în legătură cu un străvechiu drum, cu umblet mare.

Poiana lui Opriş trebuie să fi fost în apropiere de Provozeşti.

Pârăul Nichid se varsă în Bistriţa. Numele lui este străvechiu[14].

---

1 Ghib. Isp. 1¹ p. 9.
2 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 172, I. Bogdan, D. Şt 2 p. 113.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 19.
4 Ibid. p. 251.
5 Ibid. 2 p. 84.
6 Ibid. 2 p. 112.
7 Acad. Rom. Peceţi 40.
8 Ghib. Isp. 1² p. 52.
9 Ibid. p. 234, Ibid. 2¹ p. 47, 2² p. 134. Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 110.
10 Ghib. Isp. 2¹ p. 167, 2² p. 76, 3¹ p. 181, 222.
11 Ibid. 3² p. 81.
12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250.
13 Dicţ. statistic al României 1, p. 68, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 366.
14 Dicţ. statistic al României 2 p. 628, greşit: „Nichita". In caz când e şi această pronunţare, ea e o etimologie populară.

45.

Suceava. 1420 Aprilie 25.

Alexandru Voevod dăruieşte vornicului Vena satele Corneşti, Miclăuşeşti, Loznova, Săcăreni, Vorniceni, Dumeşti, Ţigăneşti, Lavreşti, Sadova şi Homiceşti, de pe Bâcovăţ. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои чиним знаменито и сим листом нашим вьсѣм кто на нь оуѕрить или его оуслышить чтоучи, оже тоть истинны слоуга и вѣрнїи болѧринь пань вена дворникь слоужиль прѣжде свѧтопочившимь нашимь прѣдкомь правою и вѣрною слоужбою, а днесь намь слоужить правою и вѣрною слоужбою. тѣмь мы видѣвше его правою и вѣрною слꙋжбою до нас и жаловали есми его особною нашею милостїю и дали есми емоу оу нашеи земли оу молдавскои села на имѧ корнещїи[1] и микльоушещи и лознова и ськьрѣнїи[2] и дворничании и доумещии и циганещїи[3] и лаврещїи и садова и хомичещїи. тое вьсе да есть емоу оть нась оуривь сь вьсемь доходом ихь емꙋ и дѣтемь его и оуноучатом его и правноучатомь его и прашоурѧтомь его и вьсемоу племеню его кто сѧ извереть наиближьнїи непорꙋшено николиже на вѣкы вѣчныѧ. а хотары тѣмь селомь що сꙋть на быковци почении[4] (ѿт) врьзарева монастырѣ на верхь паснкѣ ачивковы, по верхь городища на верхь лозовы, на мость грьланичь, оть малои на великꙋю крьницꙋ, а оть великои крьницы верхомь на терновскоу полѣноу, оть киприановы[5] полѣны, моловати емꙋ на быковци, оть малого лоужка[6] и кь поросѣчои, а оть поросѣчеи на оустие питꙋшка, на тигомирово селище, а оть тигомирова селища поверхь хомичещи и поверхь садовы и оть верхь садовои на оустїе конелы, а оть оустїа конелы верхомь до врьзарева монастырѣ. и на томь хотари да осадить соби паснкы коли иметь мочи осадити и потврьждаемь емоу старыи хотари коуда извѣкы ѡживали. а на то есть вѣра нашего господства

1 La Venelin. коч . . . . . . Am complectat numele satului după suretul din 1811.

2 La Venelin ськрьнїи. In suret Secărenii.

3 La Venelin цинащїи. In suret Ţigăneştii.

4 La Venelin кишно.

5 La Venelin коприанови. Pentru forma ки- cp. uricul din 1429 Fevruarie 10.

6 Malorusul лужок, luncă.

вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми иліаша воеводы и вѣра въсѣхъ дѣтеи нашихъ и вѣра боѧрь нашихъ, вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана гринка и дѣтеи его, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа старосты и дѣтеи его, вѣра пана стана вистіарника, вѣра пана ивана дѣдка, вѣра пана ивана оприша, вѣра пана домокꙋша столника, вѣра пана шендра и дѣтеи его, вѣра пана негры, вѣра пана иліѧша, вѣра пана влъчѫ [1], вѣра пана мѫндричка, вѣра пана дана чашника, вѣра пана нестѣка и дѣтеи его, вѣра пана стоѧна прочелника, вѣра пана чюрбы и вѣра въсѣхъ боѧрь молдавскыхъ великыхъ и малыхъ. а по нашемь животѣ кого богъ изберетъ быти господаремъ нашеи земли молдавскои или оть нашихъ дѣтеи или отъ нашего племени или бꙋдь кто, тоть щобы емоу непорꙋшилъ нашего даніѧ, али бы емоу потвердилъ и оукрѣпилъ, заноужe дали есми емоу за правоую и вѣрноую ⟨. . . . .⟩ его слоужбоу и за его ⟨. . . . . .⟩ а на болшее потвръжденіе томоу въсемоу вышеписсанномоу велѣли есми слоуѕѣ нашемоу вѣрномоу паноу исаеви логофетоу писати и привѣсити нашоу печать къ семоу листоу нашемоу. оу сочавѣ в лѣто ѕцки апр. ке днѧ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi credincios boer, pan Vena [2] vornic a slujit mai înainte sfântrăposaţilor noştri înaintaşi, cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi ne slujeşte nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră a Moldovii satele, anume Corneştii [3] şi Miclăuşeşti şi Loznova şi Săcărenii şi Dvorniceanii şi Dumeştii şi Ţiganeştii şi Lavreştii şi Sadova şi Homiceştii. Toate aceste să-i fie dela noi uric cu tot venitul lor, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregii seminţii a lui, cine se va alege mai de aproape nestricat niciodată în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate ce sânt pe Bâcovăţ, începând dela mănăstirea lui Vărzar, pe deasupra prisăcii lui Acibcu, pe deasupra Gorodiştei, la vârful Lozovei, la podul [4] lui Gârlanici, dela fântâna mică la fântâna cea mare, iar dela fântâna cea mare, pe deasupra la poiana Târnovsca, din poiana lui Chiprian, Molovatele

1 Orig. вѣра пана навлъчѫ.
2 In suretul din 1811, publicat de Boga, e Vană.
3 La Boga : Corniceştii.
4 La Boga : molul ori malul.

lui la Bâcovăţ[1], din lunca cea mică şi către Porosăci şi dela Porosăci la gura Pituşcăi, la seliştea lui Tigomir, iar dela seliştea lui Tigomir pe deasupra Homiceştilor şi pe la obârşia Sadovei şi dela obârşia Sadovei, la gura Conelii, iar dela gura Conelii, pe deasupra la mănăstirea lui Vărzar. Şi în acest hotar să-şi întemeieze prisăci, câte va putea să-şi întemeieze şi îi întărim vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu staroste şi a copiilor lui, credinţa panului Stan vistiernic, credinţa panului Ioan Deatcă, credinţa panului Ioan Opriş, credinţa panului Domoncuş stolnicul, credinţa panului Şendra şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Ilieaş, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Mândrička, credinţa panului Dan ceaşnic, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Stoian Procelnic, credinţa panului Ciurbă şi credinţa tuturor boerilor moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn în Ţara noastră a Moldovii, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră sau oricine, acesta să nu-i strice dania noastră, ci să-i întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă . . . .

Şi pentru mai bună întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Isaiea logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6928 Aprilie 25 zile.

Documentul a fost publicat de Venelin, Vlahobolg. gramotî p, 60-62. Originalul nu ştiu unde se află. O tălmăcire de pe sârbie de clucerul Pavel Debriţ, făcută la 1811 Dechemvrie 20 şi posleduită în 1812 Fevruarie 9, se află în Arhiv. Stat din Chişinău. Acest suret a fost publicat de L. T. Boga, în Documente basarabene, fasc. 4 (1929), Chişinău, p. 3-4. Textul slavon a fost publicat şi de Ghib. Sur. 18 p. 15-17.

Boerul Vena vornicul cred că e acelaş cu Ivan vornicul, de care a fost vorba în uricul din 1415 Aprilie 13[2].

1 La Boga : Bâcu.
2 Vezi mai sus p. 116 rândul 10.

Satele de care este vorba sânt arătate pe Bâcovăţ, o vale şi un pârău, în judeţul Chişinău, din Moldova de dincolo de Prut, care are o lungime de 27 km. şi se varsă în Bâc[1]. Corneştii este satul numit şi Sobani, din volostea Boldureşti, judeţul Chişinău, ai cărui locuitori sânt răzeşi şi azi[2]. Acesta în adevăr e lângă celelalte sate de care e vorba în uric. Numele îi vine sau dela un vechiu proprietar Cornea, din veacul al XIV-lea, sau dela regiunea păduroasă cu mulţi corni.— Miclăuşeştii este satul Miclăuşeni, de lângă Vorniceni, judeţul Chişinău[3]. Satul îl găsim apoi în stăpânirea Mănăstirii Căpriana, ca şi altele din uricul de mai sus[4]. Satul era şi în veacul al XIV-lea şi îşi are numele dela un străvechiu Miclăuş[5]. — Loznova este satul Lozova, de pe Bâcovăţ, de lângă Vorniceni, judeţul Chişinău[6]. Satul a fost dăruit de Alexandru Lăpuşneanu Mănăstirii Căpriana[7], prin uricul din 7067 (1559) Aprilie, care l-a avut până la 1873, când a fost secularizat de guvernul rus[8]. Numele este în legătură cu slavul лоза ramură. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea.—Săcărenii nu cred să fie satul cu acest nume, din volostea Bujor, judeţul Chişinău, de vreme ce acesta este depărtişor de celelalte din uric[9]. Cred mai curând că a dispărut sau şi-a schimbat numele[10]. Satul îşi are numele dela Săcară şi era şi în veacul al XIV-lea.—Dvornicenii este satul Vorniceni, din judeţul Chişinău, aşezat aproape de gura pârăului Bâcovăţ[11]. Satul a fost dăruit Mănăstirii Căpriana de Ale-

---

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 29, Harta Basarabiei, de Nour.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 74, Harta Basarabiei, de Nour. Un sat Corneşti, tot răzăşesc, foarte mare, dar depărtişor de celalt este în judeţul Bălţi. Acesta e nu departe de calea ferată Iaşi-Chişinău. Ibid. Pentru satele cu acest nume din Moldova, din jud. Suceava, Dorohoi, Iaşi, Roman, cp. Dicţ. statistic al României 2 p. 850, p. 800, 1 p. 364, p. 478.

3 Harta Basarabiei, de Nour. In Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 151 nu este trecut decât satul Niclăuşeni, de pe malul Prutului, din jud. Bălţi.

4 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana... Chişinău 1928 p. 12.

5 Sate cu acest nume mai avem Moldova, în jud. Dorohoi şi Roman, Dicţ. statistic al României 1 p. 358, 2 p. 804. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 172-173, uricul din 6980 (1472) Iunie 5, pentru cel dela Roman. Altul în sus de Hârlău, în uricul din 6938 (1430) Iulie 7, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1889), secţ. ist. p. 144-145.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 137, Harta Basarabiei, de Nour.

7 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău, 1928 p. 14.

8 Ibid. p. 12.

9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p 184, Harta Basarabiei, de Nour.

10 S'ar putea gândi cineva la satul Scoreni, din volostea Vorniceni, jud. Chişinău, fost asemenea al Mănăstirii Căpriana, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 187, Uricariul 8 p. 261, Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, cit. p. 12. Celalt sat Săcăreni din volostea Bujor, e pomenit într'un act dela Alexandru cel Bun, L. T. Boga, Documente Basarabene, fasc. 4 (1929) p. 6.

11 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 229, Harta Basarabiei, de Nour.

xandru Lăpuşneanu, prin uricul din 7067 (1559) Aprilie [1], care l-a avut până la 1873. Satul este întemeiat probabil de vornicul Vena, dela care-şi are numele, ca şi satul dela Dorohoi, tot al lui, acesta pomenit în uricul din 6936 (1428) Dechemvrie 28 [2] şi în 6983 (1475) Aprilie 25 [3]. Satul este probabil dela începutul veacului al XV-lea. Dumeştii au dispărut sau şi-au schimbat numele [4]. El a fost dăruit împreună cu alte sate [5] din uricul din 1420, de către Alexandru Lăpuşneanu Mănăstirii Căpriana, prin uricul din 7067 (1559) Aprilie. Nu-l aflu însă în tabloul moşiilor mănăstirii, probabil pentru că apare cu alt nume. Satul îşi are numele dela Duma şi era şi în veacul al XIV-lea [6]. — Satul Ţiganeştii a dispărut sau şi-a schimbat numele. El trebuie să fi fost în apropiere de Vorniceni [7]. Işi are numele dela un străvechiu Ţigan, Era probabil şi în veacul al XIV-lea. Satul Lavreşti a dispărut sau şi-a schimbat numele. Satul ne vorbeşte despre străvechi aşezări călugăreşti. Era probabil şi în veacul al XIV-lea. — Sadova este sat mare, în volostea Pârjolteni, judeţul Chişinău, în o vale ce se deschide în valea Bâcovăţului [8]. Satul a fost dăruit Mănăstirii Căpriana de Alexandru Lăpuşneanu, prin uricul de care a fost vorba mai sus. Numele îi este în legătură cu slavul садѫ grădină. Era probabil şi în veacul al XIV-lea. — Homiceştii au dispărut sau şi-au schimbat numele. El se afla însă în apropiere de celelalte, cu care împreună erau cuprinse în acelaş hotar, cum se vede din uric [9]. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea.

---

1 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău 1928, p. 14, 12.

2 Mihai Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5 (1930) p. 53, 70, 71.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 203-205.

4 Un sat Dumeni este însă pe Prut, în volostea Zabriceni, jud. Bălţi. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 91, Harta Basarabiei, de Nour.

5 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău, 1928, p. 14: дѹмѣнїи.

6 Un sat Dumeani pe Prut, în ţinutul Hotinului este pomenit în 7144 (1636) Martie 16, L T. Boga, Documente Basarabene, fasc. 8 (1929), Chişinău, p. 1. Un sat Dumeşti, la Vasluiu, cu uric dela Alexandru cel Bun, este pomenit în 7007 (1499) Noemvrie 26, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 162, 165. Cp. Dicţ. statistic al României 2 p. 990. Un sat Dumeşti este în jud. Iaşi (ibid. 1 p. 470), altul Dumeni este în Dorohoiu (ibid. 1 p. 358).

7 Un sat şi o mănăstire Ţigăneşti este în jud. Orheiu. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 218. Harta Basarabiei, de Nour. Acesta este pomenit în 7160 (1652) Septemvrie 18 şi 7161 (1653) Fevruarie 18, L. T. Boga, Documente Basarabene, fasc. 7 şi 8 (1929), Chişinău p. 37, 14. Cp. uricul din 6945 (1437) Dechemvrie 20, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347: „satul la obârşia Rezinei, unde şede Ţigan".

8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 182, Harta Basarabiei, de Nour.

9 Pentru nume cp. Homiceni, din com. Talpa, jud. Neamţ, Homiţa, din com. Cristeşti, jud. Fălticeni (fost Suceava), Homeşti, din com. Grebănu, jud. Râmnicul-Sărat, Dicţ. statistic al României 2 p. 638, 860, 776.

Numirile proprii din hotarnică sânt foarte interesante. Mănăstirea lui Vărzar este Mănăstirea Vărzăreşti, de lângă satul Vărzăreşti, din judeţul Chişinău[1]. Ea este dela începutul veacului al XV-lea.—Prisaca lui Acibcu nu a lăsat nici o urmă până azi. Era însă la miazănoapte-răsărit de Mănăstirea Vărzăreşti. De aici hotarul merge spre Gorodişte, care e satul Horodiştea, din volostea Pârjolteni, judeţul Chişinău[2]. Satul a fost al Mănăstirei Căpriana[3]. Apoi hotarul mergea pe deasupra Lozovei, la podul lui Gârlanici, care nu a lăsat nici o amintire. Poiana Târnovsca sau a Târnovei azi nu se mai păstrează în amintire. Ea este pomenită însă în trecut, în această parte, cum de ex. în uricul din 6937 (1429) Fevruarie 10[4], apoi în 6978 (1470) Aprilie 1[5]. Numele este foarte vechiu şi e în legătură cu slav. тръніє spini, rus. тєрнъ porumbrel. Foarte importantă este poiana lui Chiprian, care corespunde satului Chiprieni şi Mănăstirii Chiprieni, din volostea Vorniceni, judeţul Chişinău[6], numită, prin etimologie populară, şi Căpriana[7]. Mănăstirea este străveche, căci prin uricul din 6937 (1429) Fevruarie 10, Alexandru Voevod dăruieşte Doamnei Marena „mănăstirea la Vâşneveţ, unde este egumen Chiprian"[8]. Călugărul Chiprian se aşezase deci în această regiune înainte de 1420. Ale lui Chiprian erau şi Molovatele de pe Bâcovăţ. Un pârău Mulovateţ, în această regiune, este pomenit în hotarnica Mănăstirii lui Chiprian, din 1429 Fevruarie 10[9], apoi în 6978 (1470) Aprilie 1[10]. Acesta este probabil valea şi pârăul Malovata, din judeţul Orheiu[11]. Porosăcii azi nu mai există,

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 226, Harta Basarabiei, de Nour. Un alt sat Vărzăreşti este în volostea Tuzoara, jud. Orheiu. Ibid. Despre această mănăstire vezi Basarabia, Chişinău, 1926, p. 210.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 116, Harta Basarabiei, de Nour. Alte sate cu numele Horodiştea sânt în jud. Bălţi, Orheiu, Soroca, Ibid. Cp. uricul din 6937 (1429) Iunie 3, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5 (1930), p. 56, 77, 78, apoi cel din 6964 (1456) Iunie 8, în Conv. Lit. 35 (1901) p. 671 (aici o Gorodişte, poate la Hotin). Cp. uricul din 6974 (1466) August 1, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 107-109. Apoi Ghib. Sur. 9 p. 89.

3 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău 1928 p. 12.

4 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 144-147: на тєрнакꙋ до колѣ полѣна дєржит. Numirea se întâlneşte în 6938 (1430) Fevruarie 21, Wick. Sct. Onufri p. 172-3, Woronetz und Putna 2 p. 148, unde e vorba de Târnauca din Bucovina. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 82, 83, 225, 226, 419, 422, 424, 2 p. 215, 218. Pentru un pârău din Moldova de dincolo de Prut, uricul din 6939 (1431) Fevruarie 6, Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 122.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 55-56, Harta Basarabiei, de Nour.

7 Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău 1928, p. 3-23, Basarabia, Chişinău 1926, p. 211-214.

8 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

9 Vezi mai sus.

10 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 145-146.

11 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 139. In jud. Orheiu şi un sat Malovata

dar într'un document din 7003 (1495) Martie 13 este pomenită dincolo de Prut o selişte sub Poroseci[1]. Pituşca e valea Chituşca[2]. Seliştea lui Tigomir nu s'a păstrat ca nume. Numele e în legătură cu rus. тихїи, dulce, paşnic, liniştit, malorus. тихомирити[3] Pârăul Conela ne aminteşte Cunila, din uricul din 1429 Fevruarie 10, de care a fost vorba mai sus[4] şi care pomeneşte sate şi locuri, din aceiaşi regiune a Mănăstirii lui Chiprian.

Dacă în adevăr Vena vornicul este aceiaşi persoană cu Oană vornicul de Suceava, atunci satele cuprinse în uricul din 1420 au fost dobândite, prin danie sau cumpărătură, după 1415 Aprilie 13, când nu le mai avea[5] şi au fost înstrăinate înainte de 1428 Dechemvrie 28 şi 1429 Iunie 3, când nu le mai găsim în stăpânirea fiilor săi[6].

Documentul este extrem de important, pentrucă ne arată regiunea Bâcovăţului, de dincolo de Prut, locuită şi având o proprietate întemeiată încă din veacul al XIV-lea, dacă nu mai veche.

46.

1421. (Dechemvrie 13).

Alexandru Voevod dăruieşte foastei sale soţii Cneaghinei Rimgaila, cât va trăi, Târgul Siretiului şi Volhovăţul, cu toate satele, cătunele, morile, heleşteiele, vămile, plăţile, dările, produsele, veniturile şi toate bunurile ce aparţin Siretiului şi Volhovăţului. Asemenea 600 ducaţi de aur sau galbeni de aur ungureşti.

† мы алеѯандръ воевода, господарь земли мо(л)давскои и тижъ мы илїашъ воевода, сиъ алеѯандра воеводы, господарѧ земли мо(л)-давскои и мы боѧре господарѧ нашего алеѯандра воеводы, па(н) михаило дорогу(н)скыи, па(н) ка(н) дворникъ, па(н) гри(н)ко, па(н) негра, па(н) драгу(ш), па(н) журжъ, па(н) ви(л)чѧ, па(н) ша(н)дро,

1 L. T. Boga, Documente Basarabene, 4 (1929) Chişinău p. 14.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 62. Harta Basarabiei, de Nour. Este şi un sat Chituşca sau Pituşca.

3 Cp. Oană Tihul din 1484 Mai 13, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 276-277. Asemenea Seliştea Tihova, de lângă Popricani-Iaşi, din 1476 Mai 22, ibid. p. 208-210. Numele e acelaş cu străvechiul Tugomir, Tihomir, din Muntenia, D. Onciul, Originile Principatelor p. 226, N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 2 p. 529.

4 ѡ(т) връха кѹнилова.

5 Vezi mai sus p. 116.

6 M. Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava, în Cercetări ist. (Iaşi), anul 5[1] (1930) p. 51-58.

па(н) мудри(ч)ка, па(н) наїа(ш), па(н) по(п)ша, па(н) нестѧ(к), па(н) да(н), па(н) исан, па(н) ста(н), па(н) ста(н) брѫли(ч) и бра(т) его вана, па(н) кр(с)тѣ, па(н) ѡприша(к), па(н) дамаку(ш), па(н) лацко бо(ц) и бра(т) его миклоушъ, па(н) иваны(ш), па(н) на(н) вана, па(н) прочи(л)ни(к), па(н) буду(л), па(н) чу(р)ба, па(н) ива(н) дѣтко, па(н) вана по(р)ка, па(н) ко(р)ла(т), па(н) щефа(н) страви(ч) и бра(т) его жу(р)жъ, па(н) оу(н)клѣта и бра(т) его татоми(р), па(н) миклоу(ш), па(н) богда(н), па(н) ѧки(м) калїѧнови(ч), па(н) гораецъ и бра(т) его станисла(в), па(н) брѫли(ч)ка, па(н) драгоми(р) врани(ч), па(н) хо(д)ко и бра(т) его лева, па(н) бори(с) голѡваты, па(н) бори(с) браеви(ч), па(н) да(н)чу(л) жулан(ч), па(н) строишо(р) дрѹжа, станисла(в) милишевъ, бо(б) ѡприша(к), лацко поса(д)ни(к), гуди(ч), думитрѫ бадеви(ч), оуси велици и малїи, знаемо чини(м) си(м) наши(м) листо(м) каж(д)ому, ктоколи на(н) оузри(т) или оуслыши(т) его чтучи, кому(ж) то(г) буде(т) потрѣб⟨из⟩на[1], и(ж) есмы дали своею доброю волею а ники(м) промучени сере(т) листо а волховецъ исъ селы и присе(л)кы, со млины и со ставы и с мыты и оплаты и з данми, с приходы и доходы и съ оусими оужи(т)кы, що(ж) к тому листу к серету и во(л)ховцю слухаеть, ничого собѣ наза(д) и напере(д) не вынимаючи, сестрѣ господарѧ нашего королѧ по(л)ского ины(х) и великого кнѧ(з) алеѯа(н)дра инако витовта, кнѧгини ри(м)ганлѣ, бывшои жонѣ нашои, до еи живота и к тому на каж(д)ын го(д) ше(с)тсо(т) золотых(х) дукато(в) а либо че(р)лены(х) золоты(х) оугѡрскы(х). на двое роздѣливши, на днь стого ап(с)ла петра триста, а на рѡ(жд)ство х(с)во другаѧ триста, доку(л) ѡна жива, то имае(м) еи дати и то слюбуе(м) оусе по(л)нити и де(р)жати, ꙗко оу се(м) листу написано, при нашеи чти и при хр(с)тїанскои вѣрѣ бе(з) лести и бе(з) хитрости. па(к) ли быхѡ(м) не дали ты(х) золоты(х) которого року на оу(м)олвенїи дни и чѧсы наѱаныи оу се(м) листи, то(г)да по(д)дае(м) сѧ королеви по(л)скому, господареви нашему по(д) другую ше(ст) сѡ(т) золоты(х) дукатовъ либо че(р)лены(х) золоты(х) оуго(р)скы(х). па(к) ли ⟨бы мы⟩ не д(б)али платити исти(н)ныи золоты(х) и други(х) пришлы(х) шести со(т) золоты(х), то(г)да коро(л) господа(р) на(ш) имие(т) истигати ты(х) двананцѧ(т) со(т) золоты(х) на наши(х) купце(х) и на землѧнѡ(х), имие(т) ихъ брати и встѧгати та(к) долго, али(ж) жонѣ нашеи бывшеи кнѧгини ри(м)ганли попо(л)нимы истину и прибылыи золоты, а мы имие(м) ѡ то(м) мо(л)чати. а мы боѧре

1 Orig. are потрѣвна.

земли мо(л)давскои на верхꙋ листа сего по имени поѱани ꙗко истци и рꙋкомѣ слюбꙋемы и рꙋчимы при нашеи чти и при хр(с)тїꙗнскои вири, и(ж) на(ш) господа(р) алеѯандрѫ воевода, господа(р) земли мо(л)давскои, а по не(м) бꙋдꙋщеи имѣю(т) по(л)нити и мы слꙋгы ихъ ве(ɪ)хꙋ псанїи оу се(м) листи. а на потве(р)женїе тои речи к семꙋ листꙋ печѧти наши есмо привиснли. влѣ(т) ѕѱкѳ.

Traducere. Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, asemenea şi Noi Ilieaş Voevod, fiul lui Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi noi boerii Domnului nostru Alexandru Voevod, pan Mihail dela Dorohoiu, pan Vană vornic, pan Grincă, pan Negrea, pan Draguş, pan Giurgiu, pan Vilcea, pan Şandru, pan Mudričca, pan Ilieaş, pan Popşa, pan Nesteac, pan Dan, pan Isaiea, pan Stan Bârlici şi fratele său Vană, pan Crâstea, pan Oprişac, pan Damacuş, pan Laţcu Boţ şi fratele lui, Miclouş, pan Ioaniş, pan Nan Vană, pan Procelnic, pan Budul, pan Ciurbă, pan Ivan Deatcă, pan Vană Porcul, pan Corlat, pan Ştefan Stravici şi fratele său Giurgiu, pan Uncleat şi fratele său Tatomir, pan Miclouş, pan Bogdan, pan Iachim Caliianovici, pan Goraeţă şi fratele său Stanislav, pan Bârličcă, pan Dragomir Vranici, pan Hodco şi fratele său Leul, pan Boris Golovat, pan Boris Braevici, pan Danciul Julici, pan Stroişor Drujă, Stanislav Milişev, Bob Oprişac, Laţcu posadnic, Gudici, Dumitru Badevici, toţi mari şi mici, cunoscut facem cu această carte a noastră fiecăruia, care va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, cui aceasta îi va fi de trebuinţă să ştie, că am dat de a noastră bună voe şi nesiliţi de nimene, Târgul Sireti şi Volhovăţul şi cu satele şi cătunele, cu morile şi cu heleşteiele şi cu vămile şi datoriile şi cu dările, cu produsele şi veniturile[1] şi cu toate bunurile, cari ascultă de acest Târg de Sireti şi Volhoveţ, neluându-se nimic pentru noi îndărăt de aici înainte, le-am dat, cât va fi în viaţă, surorii Domnului nostru, Craiului Poloniei şi altor ţări şi marelui cneaz Alexandru sau Vitold, Cneaghinei Rimgaila, fosta soţie a noastră. Mai dăm pe lângă aceasta în fiecare an şese sute de ducaţi de aur sau galbeni de aur ungureşti, împărţiţi în două: trei sute în ziua sfântului apostol Petru şi la Naşterea lui Hristos alţi trei sute, cât va fi în viaţă. Aceasta îi vom da şi toate aceste făgăduim să împlinim şi să ţinem, cum e scris în această carte, pe cinstea noastră şi pe credinţa noastră creştinească, fără înşelăciune şi fără viclenie.

---

1 E greu de fixat, în traducere, deosebirea între прихóдѫ şi доходѫ.

Iar dacă nu vom da aceşti zloţi, în fiecare an, la ziua hotărîtă şi ceasurile însemnate în această carte, atunci ne supunem Craiului Poloniei, Domnului nostru, sub alţi şese sute de ducaţi de aur sau galbeni de aur ungureşti. Iarăşi dacă nu vom plăti aceşti adevăraţi zloţi şi ceilalţi şese sute de zloţi, adăugaţi, atunci Craiul, Domnul nostru va lua aceşti douăsprezece sute de zloţi dela negustorii noştri şi dela pământenii noştri, îi va aduna şi împlini, atâta vreme cât va trebui ca să împlinească dreptul şi zloţii de adaus, foastei noastre soţii, Cneaghinei Rimgaila, iar noi despre aceasta nu vom zice nimic.

Iar noi ca adevăraţi boeri ai Ţării Moldovii, scrişi pe nume în fruntea acestei cărţi, făgăduim şi răspundem, pe cinstea noastră şi pe credinţa creştinească, că vom îndeplini şi noi, slujitorii scrişi în frunte, în această carte, ceia ce făgăduieşte Domnul nostru, Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi cel ce va fi după dânsul.

Iar pentru întăritura acestui cuvânt, am legat şi peceţile noastre către această carte.

In anul 6929.

Originalul pe pergament al acestui document se află în Arhivele imperiale din Moscova. Are pecetea cea mare a Domnului, foarte bine conservată, cu legenda: печать Іѡ олеѯандра воеводы гпа землѣ молдавскои. Asemenea are şi peceţile tuturor boerilor din document. O fotografie a acestui document se află la Acad. Rom. pachet 5, nr. 56, alta în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 19. Pentru peceţi ibid. nr. 88. A fost publicat de Ulianiţchi, Materialî nr. 25 şi în întregime, cu puţine abateri, de Kałužniacki, în Hurm. Doc. 1² p. 833-835, cu traducere latină. Asemenea în rezumat la Dogiel, Codex diplomaticus regni Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, vol. 1, Vilnae 1758 p. 600, asemenea Rykaczevschi, Inventarium p. 134-135.

O versiune latină a documentului de mai sus, originală, to pe pergament se află în aceleaşi Arhive din Moscova. O fotografie la Acad. Rom. pachet 5 nr. 51. Documentul are pecetea cea mare a Domnului, atârnată, cu legenda: пе(чат їѡ) олеѯандра воеводѣ гпр земмлѣ мωлдавскои. Peceţile boerilor sânt în număr de 17. A fost publicat în rezumat ds Dogiel, cit. mai sus 1² p. 600 şi în întregime în Hurm. Doc. 1² p. 514.

Textul latin e următorul :

Nos Allexander Voieuoda dominus Terre Moldawiensis et nos Ylyasz Voieuoda filius domini Allexandri voieuode Terre Moldawiensis et nos Terrigene domini nostri Allexandri voieuode videlicet dominus Michalasz Drohimsky, dominus Yvan dornik,. dominus Rinko, dominus Negra, dominus Ieorgius, dominus Schandro, dominus Modriczka, dominus Ylyasz, dominus Popscha, dominus Dan, dominus Ysaya, dominus Stan et frater suus Vancza, dominus Yvanisz, dominus Budul, dominus Proczelnik, dominus Czurba, dominus Ivan Detko, dominus Korlath, dominus Stephan Strauicz et frater suus Ieorgius, dominus Miclus, dominus Iakym Belianouicz, dominus Gorayecz et frater suus Stanislaw, dominus Berliczka, dominus Dragomir Branicz, dominus Chotko et frater suus Lewa, dominus Borisz Glovati, dominus Boricz Brayeuicz, dominus Drusza Hudicz, Laczko posadnik, dominus Dimitri Baydouicz notum facimus per presentes omnibus qui literam nostram uiderint seu eam legerint temporibus opportunis, quia dedimus et presentibus damus et donamus ex bona nostra voluntate a nemine conpulsi nec coacti oppidum nostrum Sericht et Holchowetz cum villis et villullis et pertinencys molendinis, piscinis theloneis et censibus et reditibus et omnibus ipsorum proventibus ad opidum predictum et Holthowecz pertinentibus, nichil nobis penitus reseruando Sorori domini nostri Regis Polonie et alias magnifici duci Littwanie Allexandri alias Witoldi, preclare principis Ringale condam consortis nostre in vita ipsius in quantum ipsa uiuit. Et adhec singulis annis demus sexcenta ducatos aureos, aut florenos rubeos vngaricales in duas partes diuisim persoluendos ad festum sancti Petri et Pauli apostolorum tricentos et ad . . . Xristi residuos tricentos inquantum ipsa uiuit sibi tenemur dare et persoluere inprotracte et hec promittimus ex toto adimplere circa fidem nostram Xristianam absque dolo et fraude. Et si nos protraheremus persoluere pretactos ducatos ad terminum et diem prefixum et tempus prescriptum in litera presenti . . . subdemus nos Regi polonie domino nostro penam soluendam alios sexcentos ducatos aut florenos rubeos vngaricales et si in termino eo non curaremus persoluere eosdem florenos et alios adjunctos penales sexcentos ducatos ex tunc dominus noster rex debet pro eisdem XII. centis ducatis arrestare mercatores nostros et super terrigenas nostros debet ipsos recipere et arrestare tam diu donec principis Ringale condam vxoris adimplebimus pretactos ducatos et nos debemus ad predictam arrestacionem tacere vna cum terrigenis nostris Moldawiensibus, superius in litera predicta nomi-

natim scripti, sicut veri fide iusores, promittimus et fideiubemus circa honorem nostram et fide Xristiana quod dominus noster Allexander Voieuoda Terre Moldawiensis et qui post ipsos erit dominus debet adimplere et nos fideles ipsorum superius scripti in litera presenti et ad radificationem[1] rei predicte nos praescripti terrigene sigilla nostra iussissimus una cum domino appendi. Datum et actum ipso die sanctae Lucie virginis et martiris de anno domini milesimo quadringentesimo vicesimo primo.

Am pus data de lună a primului document Dechemvrie 13, după data celui latin, căci probabil au fost scrise în aceiaşi zi, unul, poate cel latin, înmânat regelui polon, celalt doamnei Rimgaila.

Am trecut documentele între cele interne, pentrucă e vorba de donaţii de târg şi sate din Moldova. Altfel documentele ar fi putut fi trecute între cele externe.

In documente este vorba probabil de două ocoale, al Târgului Siretiului şi al Volhovăţului, cu sate domneşti. Târgul Sireti este în Bucovina. Este probabil o aşezare străveche, care şi-a luat numele dela râul Sireti, pe care e aşezat. Era târg şi în 1384 Mai 1[2] şi-şi va fi dobândit această situaţie datorită faptului că era cale comercială între Suceava şi Cernăuţi, spre Cameniţa[3]. In 6916 (1408) Octomvrie 8 este arătat ca loc de vamă[4]. Nu cumva Cneaghina Maria, mătuşa craiului polon, pe care Petru Voevod, fiul lui Alexandru cel Bun, o numeşte „mama noastră" şi căreia în 6963 (1455) Octomvrie 6[5] i se întăreşte „târgul Siretiului, cu vama şi cu morile şi cu toate veniturile, ce sânt în acest târg şi Olhovăţul şi cu morile şi Tătarii şi ioviştele şi toate veniturile" este aceiaşi Rimgaila, care purta în Moldova numele de Maria şi care trăia şi în 1455?

Volhovăţul este satul Volovăţ, din districtul Rădăuţilor[6]. In 6963 (1455) Octomvrie 6, satul se numeşte Olhoveţ. Satul este pomenit şi în 6998 (1490) Martie 15 şi avea mai multe cuturi[7]. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele oare în radicalul вълкъ lup?

1 Sic.
2 Vezi mai sus p. 4-6: „in civitate Cerethensi".
3 N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1 p. 172.
4 Acty zapad. Ross. 1 nr. 21, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 130-132.
5 Hurm. Doc. 2^2 p. 677-683.
6 Harta Bucovinei de Ed. Fischer. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 416.
7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 416-417: влъховець. Un deal Volhoveţ era în hotarul satului Ivancăuţi, azi în ţinutul Coţmani, din Bucovina. Ibid. 1 p. 180-181.

47.

Neamț. 1422 Martie 12.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Neamţului două sate, unul pe Moldova Buzeşti şi altul seliştea lui Nenavice, pe Topoliţa.

† мл(с)тїѫ бжїеѫ азь алеѯандръ воевода и господинь въсеи молдовлахїискои земли чиним знаменито кто на сие писанїе оузрить или его оуслышить еже благопроизволи господство ми благымъ моимъ и добримъ произволенїемъ и въ за дшїе стопочившїимъ родителемъ господства ми и ⟨з⟩а дшѫ и здравие господства ми и дадо(х) монастирȣ възнесению господа и бога и спаса нашего иже ѡт нѣмца где ест старець кѵ(р) силȣанъ двѣ селѣ едно село на молдавѣ на имѧ бȣѕещи, а дрȣгое на тополници, селище не⟨на⟩вичево щовы тое прѣдреченномоу монастирю оурикъ съ въсѣмъ доходомъ непорȣшено николиже н⟨а⟩ вѣ⟨кы вѣч⟩нъıѫ. а хотаръ томȣ селȣ що на молдавѣ съ въсѣми старими хо⟨тари⟩ ѡ(т) въсѣ(х) странъ кȣд⟨а хот⟩ар⟨илъ и ѡжи⟩ва⟨лъ[1] то⟩е село и(з) вѣка. а хотарь томȣ селищȣ що е(с)т на топлици почениши ѡ(т) едное липы ⟨по⟩ старом⟨ь⟩ хотарѣ ѡ(т) жȣржа на могылȣ, та ѡ(т) могыли попрѣкъ на кръиницȣ та ѡ(т) кръиници просто оу поток⟨ь⟩, потокомь доловь оу нижни конецъ врътопа на рȣптȣрѫ, та ѡ(т) рȣптȣри попрѣкь оу могылоу где връба близко пѫтѣ, та пѫтомь долѣ оу пото(к) што истичетъ (ѡ)т винеград⟨а⟩, потокомъ долѣ на едниъ врѣсть што е(с)т на брѣѕѣ топлици. то е емȣ ве(с) хотаръ кȣда хотарилъ па(н) мѫдрича и па(н) данъ чашникъ и нѣгои граматикъ. а на то е(с)т вѣра нашего господства вышеписанного алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми илїаша воеводы и вѣра въсѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра боѧрь наши(х), вѣра пана михаила, вѣра пана ѡана дворника сочавского, вѣра пана гриика, вѣра пана драго⟨ша⟩, вѣра пана негри, вѣра пана мѫдричка, вѣра пана михаила попшѫ, вѣра пана дана чаши⟨ника⟩, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана домонкȣша столника и вѣра въсѣхь боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великъı(х) и малъı(х). а по нашемь животѣ кто бѫдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи нашь(х) или ѡ(т) нашего племена или кого богь изберeть быти тоизи да не порȣшитъ нашего данїа. а кто сѧ покȣситъ порȣшити таковъı да е(с)т проклѧтъ ѡ(т) гос-

1 Probabil, căci se cunoaşte -ар- şi -за-.

нода бога и спаса нашего и прѣчистыѫ его матере и да ес(т) подобенъ юдѣ и проклѧтомȣ арїȣ. а на болшее потврьжденїе томȣ всемȣ вышеписанномȣ велѣли есмы слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоеви граматикȣ писати и привѣсити нашȣ печать к семȣ листȣ нашемȣ. оу нѣмци в лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃ мра ві҃ (sau в).

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, eu Alexandru Voevod şi Domn al întregei ţări a Moldovlahiei facem cunoscut, cine va căuta la această scrisoare sau o va auzi, că a binevoit Domnia mea cu a mea bogată şi bunăvoire şi pentru pomenirea sufletelor sfântrăposaţilor părinţilor Domniei mele şi pentru sufletul şi sănătatea Domniei mele şi am dat Mănăstirei Inălţării Domnului şi Dumnezeului şi Mântuitorului nostru, care-i la Neamţ, unde este stareţ Chir Siluan, două sate, un sat pe Moldova, anume Budzeşti, şi alt sat pe Topoliţa, seliştea lui Nenavice, ca să-i fie acestei mai înainte zise mănăstiri uric, cu tot venitul, nestricat niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, care-i pe Moldova, cu toate vechile hotare, din toate părţile, pe unde a hotărît ‹şi trăit› acest sat din veac. Iar hotarul acestei selişti, care-i pe Topliţa, începând dintr'un teiu, pe vechiul hotar al lui Giurgiu, la o movilă, apoi dela movilă, deacurmezişul la fântână, apoi dela fântână, drept în pârău, pe pârău la vale, în capătul de jos al Vârtopului, la Ruptură, apoi dela Rupturi, deacurmezişul la movilă, unde-i o salcie, aproape de drum, apoi pe drum la vale, în pârăul ce curge din vie, pe pârău la vale, la un mesteacăn, care este în malul Topliţei. Acesta îi este tot hotarul, pe unde a hotărît pan Mândričca şi pan Dan ceaşnic şi Neagoe gramatic.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail, credinţa panului Oană vornic de Suceava, credinţa panului Grincă, credinţa panului Dragoş, credinţa panului Negrea, credinţa panului Mândričca, credinţa panului Mihail Popşa, credinţa panului Dan ceaşnic, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, să nu strice dania noastră. Iar cine s'ar încerca

să strice, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru şi de Preacurata lui Maică şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie.

Şi pentru mai bună întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Negoe gramaticul să scrie şi să lege pecetea noastră, către această carte a noastră.

In Neamţ, în anul 6930, Martie 12 (sau 2).

Original pe pergament la Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare. Pecetea pierdută. Opisul Mânăstirei Neamţ fila 22 nr. 1822, cu data greşită Martie 3. La Acad. Rom. CLXXV/4, o traducere românească din 1794, cu data 6930 Martie 2. Cp. Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1915 p. 58. O copie a uricului la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Satul Budzeşti este satul Buzaţi, din comuna Timişeşti, judeţul Neamţ, sat aşezat pe Moldova [1]. Satul este pomenit între satele Mănăstirii Neamţului sub Ştefan cel Mare, de ex. în uricele din 6978 (1470) Aprilie 1 [2] şi 6990 (1482) Mai 9 [3].

Satul este mai vechiu ca 1400. Numele îi vine dela un Buză sau Buzea.

Intrucât la dania aceasta nu se vorbeşte de o cumpărare, probabil că satul era vechiu domnesc.

Seliştea lui Nenavice de pe Topoliţă nu o pot identifica. Şi numele Nenavice e neobişnuit.

Nu pot identifica nici hotarul, adecă moşia lui Giurgiu, de lângă Seliştea lui Nenavice.

Interesante sânt românismele: Vârtop, Ruptură şi Rupturi.

Boerii hotarnici aveau şi ei moşii în apropiere.

48.

1422 August 20.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Bistriţa vama din Târgul Bârladului.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воевода господарь земли мо(л)даскои чинимъ знаменито симь листомь нашимь оусимь кто нань оузрить или его оуслышить чтучи оже есми произволили нашимь добрымь произволениемь и оучинили есми за дши столочиши(х)

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 634, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 83. In Marele dicţ. geogr. al Rom. 2 p. 96, e dat greşit ca moşie fără sat.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p 145.
3 Ibid. p. 363.

прѣдковь наши(х) и за здравие господства ми, дали есми монастырю ѡ(т) бистрици оуспѣнїю прѣчистой богородици мыто ѡ(т) бръладского тръга да бꙋде(т) томꙋ монастырови оурикь на вѣкы. а на то е(ст) вѣра господства ми и вѣра прѣвъзлюбленнагоми сына илиѧша воеводы и вѣра въсѣхь дѣтїи господствами и вѣра болѣрь 1 господствами, вѣра жꙋпана михаила и дѣтїи его, вѣра жꙋпана гринка и дѣтїи его, вѣра жꙋпана ивана дворника и дѣтїи его, вѣра жꙋпана негры, вѣра жꙋпана вылчи, вѣра жꙋпана жꙋржа и дѣтїи его, вѣра пана дана, вѣра пана илиѧша, вѣра пана исаѧ, вѣра пана кръсти, вѣра пана сынка, вѣра пана стана вистиѧрника, вѣра пана столника дъмъкꙋша, вѣра въсѣхь болѣрь наши(х) молдавскыхь велики(х) и малы(х). а по нашемь животѣ кто бꙋдеть господарь нашой земли молдавской или ѡ(т) наши(х) дѣтїи или ѡ(т) наши(х) братїи или ѡ(т) нашего родꙋ или бꙋ(д) кого бъ изберетъ быти тоти щѡ бы нашего даниѧ и писанна не порꙋшили али щѡ бы потвердили. а кто сѧ покꙋси(т) порꙋшити томꙋ да бꙋде(т) съпорницѣ прѣчистаа богородицѧ и да бꙋде(т) проклѧть ѡ(т) господа бога спаса нашего и ѡ(т) въсѣхь свѧты(х). писа вꙋйчи(ч) логофе(т) влѣ(т) ѕѯл. авгꙋс(т) к.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că am binevoit, cu a noastră bună voire şi am făcut pentru sufletele sfântrăposaţilor noştri înaintaşi şi pentru sănătatea Domniei mele, am dat Mănăstirii dela Bistriţa, Adormirea Preacuratei Născătoare de Dumnezeu, vama din Târgul Bârladului, să fie acestei mănăstiri uric, în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa preaiubitului fiului meu, Ilieaş Voevod, şi credinţa tuturor copiilor Domniei mele şi credinţa boerilor Domniei mele, credinţa jupanului Mihail şi a copiilor lui, credinţa jupanului Grincă şi a copiilor lui, credinţa jupanului Ivan vornic şi a copiilor lui, credinţa jupanului Negrea, credinţa jupanului Vâlcea, credinţa jupanului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Dan, credinţa panului Ilieaş, credinţa panului Isaiea, credinţa panului Crâstea, credinţa panului Sâncu, credinţa panului Stan vistiernic, credinţa panului Dămăcuş stolnicul, credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

---

1 Originalul are болѣрѣь.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, fie din copiii noştri, fie din fraţii noştri, sau din neamul nostru, sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu strice dania noastră şi scrisoarea noastră, ci să o întăriască. Iar cine s'ar încerca să strice, aceluia să-i fie pârîtoare Preacurata Născătoare de Dumnezeu şi să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu, Mântuitorul nostru şi de toţi sfinţii.

A scris Cupcici logofăt, în anul 6930, August 20.

Pergament cu pecetea pierdută la Arhiv. Stat. Bucureşti. Scrisoarea e cursivă lungăreaţă. A fost publicat, cu reduceri de text, de Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 132. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Vama Bârladului pe care Domnul o dăruieşte Bistriţii este cea de care e vorba în 6916 (1408) Octomvrie 6[1].

49.

1422 Dechemvrie 25.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Boguş şi tatălui său pan Nesteac satul Cuciurul, unde a fost vătăman Gherman.

† мл(с)тїю бжїєю мы алєѯандръ воєвода господарь земли мо(л)давскои чини(м) знаменито исѣ(м) листомь наминь оусѣ(м) кто на(н) оузри(т) или єго оуслыши(т) чтѹчи ѡже то(т) истинныи слѹга нашъ вѣрныи па(н) богу(ш) слѹжи(л) на(м) правою и вѣрною служвою. тѣ(м) мы видѣвши єго правою и вѣрную служвою до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмы єму єдно село оу нашеи земли оу мо(л)давскои кучуровъ гдє бы(л) ватама(н) герма(н). то єму оури(к) со оусѣ(м) доходѡ(м) на вѣ(к) и ѡцу єго пану нєстѧку и дѣтє(м) ихъ и братїа(м) ихъ и оунучатѡ(м) ихъ и праоунучѧтѡ(м) ихъ и прашурѧтѡ(м) ихъ непорушено николи на вѣкы. а хотаръ тому селоу да будє(т) по стары(м) хотарѡ(м) куда из вѣка ѡжикали. а на то є(ст) вѣра г(с)ками и вѣра сна гка ми илїаша воєводы и вѣра оусѣ(х) дѣтеи наши(х) и вѣра оусѣ(х) болѧръ наши(х), вѣра пана михаила, вѣра пана вана дворника и дѣти єгѡ, вѣра пана гриика и дѣти єго, вѣра пана драгуша и дѣти єго, вѣра пана негра, вѣра пана ви(л)чу, вѣра пана журжа и дѣти єго, вѣра пана ша(н)дра и дѣти єго, вѣра

1 Acty zapad. Ross. 1 nr. 21. Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 131.

пана мѹдри(ч)кѹ, вѣра пана иаїаша и дѣти его, вѣра пана дана чашника и дѣти его, вѣра пана исаи и дѣти его, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана дамакѹша сто(л)ника и дѣти его и вѣра оусѣ(х) болѧ(р) наши(х) великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бѹде(т) господа(р) нашеи зе(м)ли или ѡ(т) наши(х) дѣтїи или ѡ(т) ⟨на⟩шего племене или кѹ(д) кого бъ извере(т) быти ҭоти щобы и(м) непорѹшили наше(г) данїѧ занѹ(ж) есмы и(м) дали за и(х) вѣрнѹю слѹ(ж)кѹ. писа(л) михаилъ граматик(к) в лѣ(т) ҂ѕ҃ц҃л дe(к) кe.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Boguş a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat un sat, în Ţara noastră, în Moldova, Cuciurul, unde a fost vataman Gherman. Acesta să-i fie uric, cu tot venitul, în veac şi tatălui său, pan Nesteac şi copiilor lor şi fraţilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa fiului Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail, credinţa panului Vană vornic şi copiii lui, credinţa panului Grincă şi copiii lui, credinţa panului Draguş şi copiii lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vilcea, credinţa panului Giurgiu şi copiii lui, credinţa panului Şandru şi copiii lui, credinţa panului Mudričca, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Dan ceaşnic şi copiii lui, credinţa panului Isaiea şi copiii lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Damacuş stolnic şi copiii lui şi credinţa tuturor boerilor noştri, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu strice dania noastră, pentrucă li-am dat, pentru a lor dreaptă slujbă.

A scris Mihail gramaticul, în anul 6930 Dechemvrie 25.

Pergament, cu pecetea pierdută, se păstrează în muzeul Rumiancev din Moscova. Pergamentul e înalt de 40.5 cm. şi lat 20 cm. Scrisoarea e semiuncială, urîtă. A fost publicat în rezumat de

Ulianiţchi, Materialî p. 27-28 şi în întregime de Iaţimirski, Darstveniia jalov. . . . . . gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva 4 (Moskva 1907) p. 293. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. E citat de I. Bogdan, în Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 25. Rezumat şi în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 190. In 1764, când a fost făcut catastihul documentelor Putnii de Vartolomeiu Măzăreanu, uricul era la Mănăstirea Putna, de unde a fost înstrăinat. La Dan, cit. p. 191-194 şi celelalte acte ale Cuciurului. Este, cum se vede, satul Cuciurul Mare, din ţinutul Cernăuţilor, de lângă Cozmin[1]. Un alt sat Cuciurul Mic este în ţinutul Coţmani[2]. Unul din aceste sate în 6944 (1436) Septemvrie 19 era al boerului Boris[3]. Iar în 6956 (1448) Fevruarie 23 unul din ele se dă de către Roman Voevod lui Didrich Buceaţchi[4].

Boerul Nesteac şi fiul său, Boguş Nesteacovici sânt foarte cunoscuţi. Nesteac apare întâia oară în 6919 (1411) Septemvrie 22[5] şi apare regulat în divan până în 1428, ultima oară în 6936 (1428) Dechemvrie 28[6]. Fiul său Boguş Nesteacovici, de multe ori împreună cu fratele său Paşco, apare în divan întâia oară în 6942 (1434) Ianuarie 13[7], apoi în 6944 (1436) Mai 23[8] şi în alte urice din acest an, în 6945 (1437) Fevruarie 24[9], apoi în multe urice din 1443 şi ultima oară în 6951 (1443) Noemvrie 29[10].

Satul Cuciurul este foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea, când fusese aici vătăman Gherman.

50.

Suceava. 1423 Martie 12.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Batin trei sate la Putna, anume, unul unde este casa lui, altul unde a fost Lupşe şi altul unde este vad la Putna.

† ма(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господарь земли мо(л)давской чиним знаменито сим листом наши(м) оусим кто

1 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 417, 334, 407, 420, 423. Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
2 Ibid. p. 417.
3 Hurm. Doc. 1^2 p. 865: пан борис кучоровскыи.
4 I. Bogdan, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907) secţ. ist. p. 637.
5 Vezi mai sus p. 92, rândul 24 şi p. 95, rândul 15.
6 Ghib. Isp. 1^1 p. 3 şi altul în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5^1 (1930) p. 53.
7 Hurm. Doc. 1^2 p. 850.
8 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151.
9 Wick. Sct. Onufri p. 173-175.
10 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36, Uricarul 11 p. 51 : Boguş şi fratele său pan Paşco Nesteacovici.

нань оузрить или его оуслышить чтучи оже тоть истинныи слуга нашь вирныи батинь служи(л) на(м) правою и вирною службою. тимь мы видѣвши его правую и вѣрную службу до на(с) жаловали есми его особною нашею ма(с)тїю и дали есми ему оу нашои[1] земли оу молдавскои три села на путнои, на имѧ где ему ес⟨ть⟩ домь, другое где быль лупше, третее[1] где есть бро(д) на путнои. щобы ему были оурикь съ оуси(м) доходо(м), и дѣте(м) его и оунучато(м) его и праоунучато(м) и пращурѧто(м) и братиѧмь его кто буде(т) ближнїи на вѣкы. а хотарь ти(м) тре(м) селомь да буде(т) по старымь хотаромь[2] куда изь вика ѡжикали. а на то е(ст) наша вѣра и вѣра сна нашего илиѧша воеводы и вѣра оуси(х) дѣтїи наши(х) и вѣра наши(х) боѧрь, вѣра пана михаила дорогунского и дѣтїи его, вѣра па⟨на⟩ гринка и дѣтїи его, вѣра пана ивана дворника и дѣтїи его, вѣра пана негры, вѣра пана вылчи, вѣра пана журжа и дѣтии его, вѣра пана илиѧшѧ и дѣтїи его, вѣра пана нестѧка и дѣтїи его, вѣра пана д⟨ана и⟩ дѣтїи его, вѣра пана иса⟨їа и⟩ дѣтїи его, вѣра пана попши и дѣтии его, вѣра стана вистиѧрника, вѣра пана ѡпришака и дѣтїи его, вѣра ивана дѣдка, вѣра столника лъмъкуша, вѣра прочелника, вѣра чюрбина, вѣра оуси(х) боѧрь наши(х) молдавскы(х) великы(х) и малы(х). а по наше(м) животи кто буде(т) господарь нашои земли или ѿт наши(х) дѣтїи или ѡ(т) наши(х) братїи или кого бъ избере(т) быти тоти щобы и(м) непорушили нашего даниѧ али щобы и(м) потвердили зануже есми и(м) дали за и(х) правую и вѣрную службу, що бы имь непорушено николи на вѣкы. а наиболшее потвержение сему листу велѣли есми слуѕѣ нашему вѣрному коупчичю логоѳе⟨ту пи⟩сати и привѣсити нашу печать ⟨к сему листу нашему. пис⟩ оу сѡчавѣ влѣ(т) ѕ҃ц҃л҃а҃ мсца мар(т) вї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut, cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceastǎ adevărată slugă a noastră, credinciosul Batin, a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dut în Ţara noastră, în Moldova, trei sate la Putna, anume, unde este casa lui, alt sat unde a fost Lupşe, al treilea unde este vadul la Putna, să-i fie uric, cu tot venitul şi

---

1 Sic.
2 Originalul are хотары(м) хотаромь.

copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui, cine va fi aproape, în veci.

Iar hotarul acestor trei sate să fie după vechile hotare, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa noastră şi credinţa fiului nostru Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail dela Dorohoi şi a copiilor lui, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Giurgea şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Popşa şi a copiilor lui, credinţa lui Stan visternicul, credinţa panului Oprişac şi a copiilor lui, credinţa lui Ivan Deadcă, credinţa lui Dămăcuş stolnicul, credinţa Procelnicului, credinţa lui Ciorbă, credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, fie din fraţii noştri, sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu strice dania noastră, ci să le întăriască, pentrucă le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă, să nu le strice niciodată în veci.

Iar pentru mai bună întăritură a acestei cărţi, am poruncit slugii noastre, credinciosului Cupcici logofătul să scrie şi să atârne pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

Scrisă în Suceava, în anul 6931, luna Martie 12.

Originalul pergament la Acad. Rom. XLVI/15, cu pecetea pierdută. Scrisoare cursivă. A fost publicat în Ghib. Sur. 1 p. 199-200. E citat de I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 26, Radu Rosetti, Pământul p. 163.

Satul dăruit lui Batin, pe Putna, unde-i era casa, este probabil satul Bătineşti, din judeţul Putna [1]. Satul este pomenit şi în 6977 (1469) Octomvrie 13, când Iuga Grasul dela Zăbrăuţi cumpără şi jumătate din satul Bătineşti, la Putna, cu 20 zloţi, dela Stamnicoi [2]. Satul e întemeiat deci la începutul veacului al XV-lea de Batin.

---

1 Dicţ. statistic al Romăniei 2 p. 736, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 36.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 137.

Satul unde a fost Lupşe nu-l pot identifica. El trebuie să fi fost în apropiere de Bătineşti [1]. Al treilea sat din 1423, unde era vad în Putna, este identificat în 7005 (1497) Martie 14, cu Călimăneştii [2]. Prin acest uric, Ion Batin, nepotul lui Batin, vinde din uricul bunului său Batin şi din privilegiul ce l-a avut dela Alexandru cel Bun, jumătate de sat, anume Călimăneştii, pe Putna, în vad, partea de sus, lui Micul Măcău, drept 70 zloţi tătăreşti. Este probabil vorba de satul Căliman, din comuna Vidra, judeţul Putna [3], sau satul Călimăneşti, comuna Păţeşti, plasa Gârle, judeţul Putna [4]. Alt sat Călimăneşti, în judeţul Putna, este cel din comuna Pădureni, dar acesta e departe de râul Putna [5]. Numele îi vine dela un vechiu Căliman.

Documentul din 1423 Martie 12 este de o extremă importanţă, căci împreună cu altele, ne arată stăpânirea Moldovei, încă sub Alexandru cel Bun, în părţile de jos ale Moldovei, ale ţinutului Putna.

51.

Suceava. 1423 Martie 31.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Vană Popşa şi fratele său Moişă Filosoful 2 sate la Rebricea, anume Sârbii şi altul în jos, satul lui Moişă Filosoful.

† ма(с)тїю бжїею мы александръ воевода господаръ земли мо(л)давскои чиним знаменито исим листо(м) нашим оусим кто на нь оузрить или его оуслышить чтучи ѡже тоть истиныи слуга нашь вѣрныи вана попша служиль на(м) правою и вѣрною служкою. тѣмь мы видѣвши его правую и вѣрною слу(ж)бу до на(с) жаловали есмы его ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали есмы ему оу нашеи земли оу мо(л)давскои два села на ребричи, едно село на имѧ сръби а другое село ниже, село моишево философа, щобы ему было оурикь съ всим доходомь и брату его моишу философу и дѣтимь ваниномь и братїѧмь ваниномь и внучатомь его и прѣвнучато(м) его и праѡрватомь его и братїѧмь ⟨его⟩ кто буде(т)

1 Pentru nume cp. I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 173, 144.
2 Ibid. 2 p. 108-110.
3 Dicţ. statistic al României 2 p. 746, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 88.
4 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 88.
5 Dicţ. statistic al României 2 p. 736.

банжиїи. а хотаръ тѣмъ двома селома да имъ ес(т) по ста(ры)мъ хотаромъ кѹда из вѣка ѡжикали. а на то ес(т) вѣра г(сд)вами вышеписанна(г) алеѯандра воеводы и вѣра сна госпо(д)ствами иліѧша воеводы и вѣра оусн(х) дѣтїи наши(х) и вѣра вьсѣ(х) боѧръ наши(х), вѣра пана михаила дорогѹ(н)ско(г) и дѣтїи его, вѣра пана гриика и дѣтїи его, вѣра пана ванѣ дворника и дѣтїи его, вѣра пана негри, вѣра пана вилки, вѣра пана жѹржа и дѣтїи его, вѣра пана иліѧша и дѣтїи его, вѣра пана дана чашника и дѣтїи его, вѣра пана исаиѧ логофета и дѣтїи его, вѣра пана мѹ(н)дрича, вѣра пана ивана дѣдка, вѣра пана дъмъкѹша сто(л)ника, вѣра пана стана вистїѧрника, вѣра пана ѧкѹша вистїѧрника и дѣтїи его, вѣра пана прочелника и дѣтїи его, вѣра пана жѹржа стравича и дѣтїи его, вѣра пана стана брълича, вѣра пана шербѣ ѡ(т) каслѹѧ, вѣра пана михаила по(н)ши и дѣтїи его, вѣра пана чюрби и вѣра оусн(х) боѧръ наши(х) мо(л)давскы(х) и великы(х) и малы(х) непорѹшено (нико)ли на вѣк(ы). а по нашемъ животи кто бѹде(т) господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтїи наши(х) или ѡ(т) наши(х) братїи или ко(го) бь) извере(т) быти тоть (бы и)мъ нерѹшили нашего данїѧ али що бы и(м) потвердили занѹ(ж) есмы имъ дали за и(х) правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а наико(л)шее потвръж(д)енїе семѹ листѹ, велили есм(и слѹ)зи нашемѹ вѣрномѹ панѹ вичичеви логофетѹ писати и привисити нашѹ печать ксемѹ листѹ. писа ѡнца граматикъ оу сочавѣ вл(т) ѕцла м(с)ца м(рт)а ла.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul Vană Popşa ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebită milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, două sate la Rebricea, un sat anume Sârbii, iar alt sat în jos, satul lui Moişă Filosoful, să-i fie uric, cu tot venitul şi fratelui său, lui Moişă Filosoful şi copiilor lui Vană şi fraţilor lui Vană şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui, cine va fi apropiat.

Iar hotarul acestor două sate, să le fie după hotarul vechiu, pe unde din veac a umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domnului mai sus scris, Alexandru Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Ilieaş Voevod şi cre-

dinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail dela Dorohoi şi a copiilor lui, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Vanea vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vilcea, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea logofătul şi a copiilor lui, credinţa panului Mundričca, credinţa panului Ivan Deadcă, credinţa panului Dămăcuş stolnicul, credinţa panului Stan vistiernicul, credinţa panului Iacuş vistiernicul şi a copiilor lui, credinţa panului Procelnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Stravici şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Şerbea dela Vaslui, credinţa panului Mihail Popşa şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici, nestricat niciodată, în veci.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască, pentrucă le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură acestei cărţi, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Cupcici logofătul, să scrie şi să atârne pecetea noastră, către această carte a noastră.

A scris Onţa gramaticul, în Suceava, în anul 6981, luna Martie 31.

Originalul acestui pergament se află la răzeşul Stavarache, din Grajduri, judeţul Vasluiu. Pecetea e ruptă în două. A fost publicat în Ghib. Sur. 1 p. 21-26. E citat de Radu Rosetti, Pământul p. 136. Un regest la Arhiv. Stat. din Iaşi, Anaforale nr. 7, fila 140 r. E vorba de răzăşii de moşia Sârbii şi Filosofii, ce acum se numesc Ciocârleşti, dela ţinutul Vasluiu. Citat ibid. Anaforale nr. 20, fila 53 v.

Este vorba de două sate Sârbii şi Filosofii, azi satul Grajduri, comuna Valea Satului, judeţul Vasluiu [1]. Satul Filosofii şi-a păstrat numele în dealul Filosoful [2]. Satul Sârbii de pe Rebricea partea de jos, în 7003 (1495) Martie 17 se întăreşte lui Sima Gureş, care-şi împărţise satul cu nepotul său Nicoară Ciocârlie. Aici se pomeneşte

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 984. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 93. Aici menţiunea că satul se numia mai înainte Sârbii. Ghib. Sur. 1 p. 25.
2 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 81.

şi privilegiul ce l-au avut „bunii lor Oană Popşa şi Moişă Filosoful“ dela Alexandru cel Bun[1]. Satul Ciocârleşti şi-a luat numele dela acest Nicoară Ciocârlie. Satul „unde a fost Moişă Filosoful pe Rebricea“ se întăreşte în 6970 (1462) Octomvrie 8 lui Nicoară Sârbescul (cred totuna cu Nicoară Ciocârlie), ce-l cumpărase dela Ilca, fata lui Popşa şi dela Danciul şi Maruşca, fiii lui Moişă Filosoful[2].

Pe Vană Popşa şi Moişă Filosoful îi socotesc probabil fraţi cu Mihail Popşea şi scoborîtori din un popă[3]. Moişă trebuie să fi fost deosebit cărturar, ca să fi obţinut porecla de Filosoful. Insuşi numele Moişă e de cărturar, cu influenţă bogomilică.

Satul Sârbi este străvechiu. Este poate o colonie de slavi, din sudul Dunării[4].

52.

Suceva. 1423 Aprilie 15.

Alexandru Voevod intăreşte vatamanului Verigă hotarul de lângă Rotompăneşti, pentru care avusese pâră cu fiii lui Rotâmpan.

† алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои чиним знаменито сим листом нашим оуси(м) кто на нь оузрить или его оуслышить чтучи оже то(т) истинныи верига ва(та)мань тѧгали сѧ съ ротымпановы сыны за хотарь. ино мы послали наши(х) болѧрь лацка и вордата. ино ротымпанови сынове пере(д) тими нашими болѧры дали веризи хота(р) ѡ(т) своеи земли съ своею доброю волею и поставили тому хотари почевши дорогою ванскою до ротымпановы могилы, ѡ(т) могилы выше дꙋка, та прости на доль выше могилы. тоть хотарь щобы и(м) было непорꙋше(н) на вѣкы. а кто ѡ(т) ни(х) почне(т) за то(т) хотарь бꙋ(д) которою лихотою или свадою бꙋ(д) коли, то(т) заплати(т) закѧзкꙋ сто золоты(х) оухорскы(х). писано оу сочавѣ въ лѣ(т) ѕ҃ц҃ла а(п.) еі҃.

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 79-81.
2 Ibid 1 p. 64-66.
3 Vezi mai sus p. 56 şi 60.
4 Satele cu acest nume sânt rare în Moldova. Ex. în 6944 (1436) Septemvrie 19 (la Arhiv. Stat. Bucureşti): „la Lubana, Sârbii“, in 6945 (1437) Dechemvrie 20 (Acad. Rom. LXIV/2) „Sârbii la Tecuciu“, în 6956 (1448) Iulie 27 (Acad. Rom. Peceţi 7): „la Valea Neagră, Sârbii“, în 6963 (1455) Iunie 7 (Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 24, fila 163 r. şi Anaforale nr. 14, fila 158 v.) „Sârbii pe Sireti“. Cp. I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 577, Dicţ. statistic al României 2 p. 117[8].

Traducere. Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat Veriga vataman s'a pârît cu fiii lui Rotâmpan, pentru hotar.

Deci noi am trimis pe boerii noştri, pe Laţcu şi pe Corlat. Dar fiii lui Rotâmpan, înaintea acestor boeri ai noştri, au dat lui Veriga hotar, din pământul lor, de a lor bună voe şi au pus acestuia hotarele, începând din drumul Băii până la movilele lui Rotâmpan, dela movile în sus de stejar, apoi drept la vale, mai sus de movilă. Acest hotar să le fie nestricat, în veci.

Iar cine dintre ei ar începe, pentru acest hotar, cu orice fel de răutate sau sfadă, fie oricând, acela să plătească zavezcă o sută de zloţi ungureşti.

Scris în Suceava, în anul 6931 Aprilie 15.

Originalul pe pergament mic se păstrează în Arhivele Ministerului de externe din Moscova. Are pecetea cea mică atârnată cu legenda: печать ѡлександра воеводы. A fost publicat de Kalužniacki, în Hurm. Doc. 1^{2} p. 835-836. O fotografie în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 22, alta în Enţiklopediia slavianskoi filologhii, Petrograd (1916) nr. 116. In Hurm. cit. e greşit лацта în loc de лацка.

Documentul este foarte important pentru istoria vechiului drept românesc: judecăţile pentru încălcare de hotar.

Satele de care era vorba în uricul de mai sus, în parte se pot identifica.

Satul fiilor lui Rotâmpan este satul Rotompăneşti, din judeţul Fălticeni (fost Suceava), în apropiere de Baia [1]. Satul nu-l aflu pomenit în uricile lui Ştefan cel Mare, unde aflu alte sate, prin apropiere, în stăpânirea urmaşilor lui Rotompan, ca Mihăeştii, de pe Brădăţel, cum se vede din uricul din 6972 (1464) Septemvrie 12 [2] 6973 (1465) Aprilie 11 [3] şi 6996 (1488) Aprilie 6 [4], apoi Jâdeştii, Zbereştii şi Iijeştii pe dealul Putnii şi Piticii pe Siriţel, cum se vede din uricul din 6989 (1481) Aprilie 20 [5]. Satul Rotumpăneşti îl aflu

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 856, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 410.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 83-85.
3 Ibid. p. 89-91.
4 Ibid. p. 346-350. Cp. ibid. p. 285-287.
5 Ibid. p. 251-254.

pomenit într'un testament din c. 1631, al lui Vasile Talmaci[1]. El este foarte vechiu şi-şi are numele dela străvechiul boer Rotompan. Cel mai vechiu boer, cunoscut cu acest nume, este Stanislav Rotompan. Pe acesta îl găsesc întăia oară în divanul lui Petru Muşat, din 1387 Septemvrie 27[2], apoi în 6900 (1392) Martie 30[3], în 6901 (1393) Noemvrie 18[4], în 1397 Fevruarie 3[5], în 1399 Noemvrie 28[6], în c. 1400[7], sub Alexandru cel Bun, în 6908 (1400) Iunie 29[8], August 4[9], şi tot aşa regulat, în anii următori, până în 6912 (1412) Aprilie 5, când îl întâlnesc ultima oară[10]. Este, cum vedem, un boier vechiu din vremea descălicatului. Unul din fiii lui este Giurgiu Rotompan[11].

Satul lui Veriga vatamanul nu-l pot identifica.

Boerii Corlat şi Laţcu trebuie să fi avut moşii prin apropiere. Corlat avea probabil moşia Corlăteştii, din judeţul Fălticeni (fost Suceava), foastă moşie a Mănăstirei Slatina[12].

53.

Suceava. 1424 Fevruarie 16.

Alexandru Voevod dăruieşte lui popa Iuga şi fratelui său Nan un sat lângă Baia, anume Buciumeni. I se arată hotarele.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯ̆андръ (во)євода господаръ земли молдавскои чиним(ъ зна)менито исѣмъ листомъ нашимъ кто на(нь) оузри(т) или его оуслишитъ[13] чтꙋчи ѡже тотъ истинныи попъ юга слꙋжилъ намъ вѣрно. тѣмъ мы видѣвше его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до на(с) жаловали есмы его особною нашею ми-

---

1 Muz. Municipal, Iaşi, IV/32, Ghib. Sur. 21 p. 36. Un alt sat Rotopăneşti a fost în jud. Tutova, pe Bogdana, Ghib. Sur. 2 p. 297 şi 300.

2 Hurm. Doc. I² p. 297 : Stanislaus.

3 Vezi mai sus p. 8, rândul 4.

4 Ibid. p. 14, rândul 5 : Stanislav Elovschi.

5 Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Cracovia 1882, 6 p. 43 : Stanyslaus Rotenpan.

6 Vezi mai sus p. 23, rândul 5.

7 Vezi mai sus p. 27, rândul 8.

8 Ibid. p. 37, rândul 23.

9 Ibid. p. 41, rândul 14.

10 Ibid. p. 98, rândul 16 şi 17.

11 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 285-286, 252, 89, 347. Pentru urmaşi, ibid. p. 252, Buletinul Ion Neculce fasc. 5 (1926) p. 200, Ghib. Sur. 18 p. 97.

12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 295. Cp. ibid. 2 p. 554, Dicţ. statistic al României 2 p. 1118, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 133. Pentru numele Corlat, cp. I. Bogdan, cit. 1 p. 183, 185.

13 Mai curând ca: оуслышитъ.

лостїю и дали есмꙑ емꙋ оу нашеи земли едно село близь бани на имѧ бꙋчꙋмѣни што бы емꙋ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ емꙋ и дѣтемъ его и братꙋ его нанови и дѣтемъ его и оунꙋчѧтомъ и(х) и праоунꙋчѧтомъ и(х) и праш8рѧтомъ и(х) и въсемꙋ родꙋ и(х) непорꙋшено николиже на вѣкꙑ. ⟨а⟩ хотаръ томꙋ селꙋ почениши ѡ(т) могꙑли ⟨што⟩ ес(т) на дѣлꙋ пꙋтемъ долꙋ до тлестого[1] дꙋба, а ѡ(т) дꙋ⟨ба⟩ до потока, а ѡ(т) потока на конецъ[2] хворо⟨стї⟩а, а ѡ(т) конецъ[2] хворостїа до дорогꙑ що идетъ ѡ(т) стана д⟨о⟩ бани, та дорогою до потока що идетъ на радеша(н) подли станигꙑ, та оупадаетъ повыше оу дрꙋгꙑ потокъ, ѡ(т) толѣ на дꙋбъ што е(ст) на д⟨орог⟩ꙋ, ѡ(т) толѣ горѣ потокомъ ѡ(т) едного дꙋба оу дрꙋгꙑ дꙋбъ, а ѡ(т) то(л) на вербїе и ѡ(т) толѣ ѡпѧтъ дорого⟨ю⟩ що идетъ до бани, до хотарѣ банского, ѡ(т) толѣ полемъ до дра⟨го⟩шева[3] хотарѣ и ѡ(т) толѣ ѡпѧтъ на дꙋб⟨ро⟩вꙋ оу ⟨ве⟩ликꙋю могꙑлꙋ. то емꙋ ве(с) хотаръ. а на то е(ст) вѣра нашего г(с)ва вꙑшеписаннаго алеѯандра воев⟨о⟩д⟨ꙑ⟩ и вѣра възлюбленнаго сна[4] г(с)вами илїаша воеводꙑ и вѣра въсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра боѧръ наши(х), ⟨вѣ⟩ра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана гриника и дѣтеи его, вѣра пана ивана дворника сочавского ⟨и⟩ дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана клъчи, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи его, вѣра пана нестѧ⟨ка и⟩ дѣтеи его, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра ⟨пана⟩ илїаша и дѣтеи его, вѣра пана и⟨с⟩аїѧ ⟨и дѣ⟩теи его, вѣра пана михаила попши и дѣтеи е⟨го, вѣра па⟩на дана ⟨ч⟩ашника и дѣтеи его, ⟨вѣра пана⟩ ивана дѣт⟨ка и дѣтеи его, вѣра пана домонкꙋша столника и дѣтеи его и вѣра въсѣ(х)⟩ боѧрь наши(х) и великꙑ(х) ⟨и малꙑ(х). а по нашемъ живо⟩тѣ кто боудетъ господаръ нашеи земли ⟨и⟩ли ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего пл⟨емене или бꙋдь⟩ кого бъ изберетъ бꙑти то(т) што бꙑ имъ непорꙋшилъ нашего данїа нѫ што бꙑ имъ оутвръди⟨лъ и оукрѣ⟩пи(л) за нꙋже дали есмꙑ емꙋ за его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ. а на болшее потвръж(д)енїе томꙋ въ⟨сем⟩ꙋ вꙑше писанномꙋ велѣли есмꙑ слꙋзѣ наше вѣрномꙋ нѣгоеви граматикꙋ писати и привѣ⟨си⟩ти нашꙋ печатъ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. оу сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃в феı(р) ѕ҃ı.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a

1 Mai curând ca тлъстого.
2 Sau к.
3 Original драшева.
4 а este făcut peste un ꙋ.

noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că acest adevărat popa Iuga ne-a slujit nouă credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră un sat, lângă Baia, anume Buciumeni, să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fratelui său Nan şi copiilor lui şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat, începând din movila care este în deal, pe drum la vale, până la stejarul cel gros, iar dela stejar până la pârău, iar din pârău la capătul stufişului, iar dela capătul stufişului, până în drumul ce merge dela Stan la Baia, apoi pe drum, până la pârăul ce merge la Radeşani, lângă Stăniga şi cade mai sus în alt pârău, de acolea la stejarul ce este în drum, de acolea la deal pe pârău, dintr'un stejar în alt stejar, iar de acolea la salcie şi de acolea înapoi pe drumul ce merge la Baia, până în hotarul Băii, de acolea pe câmp, până în hotarul lui Dragoş şi de acolea înapoi la dumbravă, în movila cea mare. Acesta este tot hotarul.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan vornicul de Suceava şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Giurgea şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Mihail Popşa şi a copiilor lui, credinţa panului Dan ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Detcă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării poastre, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, sau ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură, acestor toate de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe gramaticul, să scrie şi să atârne pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6932 Fevruarie în 16.

Pergament fost al Catincăi lui Vasile Diaconu, din satul Buciumeni, azi e la muzeul din Fălticeni. Are şi pecetea cea mare atârnată. E de ceară roşie, învălită în ceară albă. Pecetea e foarte bine conservată şi are legenda: печать їѡ олеѯандрь воевода гнь земли молдавьскои.

A fost publicat în traducere de N. Beldiceanu, în Uricarul 14 p. 58-59 cu data greşită 6940 Fevruarie 16 şi după un suret al dascălului Gheorghie Evloghie, din 1785, Iunie 9, cu data exactă, în Uricarul 16 p. 1-3. După original, a fost publicat de Ghib. Sur. 1 p. 14-21 şi de I. Bogdan în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 30 (1908) secţ. ist. p. 356-357. Aici şi o planşă fotografică a documentului. O fotografie a uricului se află la Acad. Rom. fotografii pachet 2 nr. 15. E citat şi de Radu Rosetti, Pământul p. 136.

Satul de lângă Baia, Buciumeni, este satul Buciumeni, din comuna Oprişeni, judeţul Fălticeni (fost Suceava)[1]. Satul e pomenit de multe ori, ca aparţinând neamului popei Iuga. Aşa în 6936 (1428) Iulie 29[2], în 6942 (1434) Aprilie 24[3], în 6947 (1439) Iulie 2[4]. Alt stăpân în Buciumeni apare în 6950 (1442) Fevruarie 24[5]. Satul e pomenit şi în 6998 (1490) Martie 15[6], când se vorbeşte şi despre privilegiul dela Alexandru cel Bun. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela Bucium. — Satul lui Stan (drumul ce merge dela Stan la Baia) este satul Folticenii sau Fălticenii din comuna Oprişeni, judeţul Fălticeni (fost Suceava), sat aşezat pe Şomuz[7]. Aceasta se vede din uricul din 6998 (1490) Martie 15, de care a fost vorba mai sus. In uric se vorbeşte despre satul de pe Şumuz, anume Fulticeanii, unde a fost Stan Pântece. Deci Stan din 1424 Fevruarie 16 este Stan Pântece, frate poate cu Oană Giulici sau Pântece şi cu Giule Pântece, nepoţi ai străvechiului boier Giule. Pântece era o poreclă, aceiaşi cu Foltică, Fultică (dela foale, pântece)[8]. Stan Pântece se numea poate şi

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 856.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
3 Hurm. Doc. 1^2 p. 852 şi altul ibid. p. 853.
4 Hurm. Doc. 1^2 p. 876.
5 Hurm. Doc. 1^2 p. 878-879.
6 Acad. Rom. fotografii pachet 5 nr. 36, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 357. Un regest greşit în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 402, o traducere în Uricarul 16 p. 4-7. După o fotografie, documentul a fost publicat şi de Gr. Nandriş în Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 8 (1928) secţ. ist. p. 269-272.
7 Dicţ. statistic al României 2 p. 856, Harta stat. major, planşa Fălticeni.
8 Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 402. Pentru sat vezi şi Wick. Moldowiza p. 84, 97, Uricarul 17 p. 193. Pentru întemeierea oraşului Fălticeni, care îşi are numele după sat, vezi Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 1 fila 62 r. vezi mai sus p. 94.

Fultică. — Satul Radeşani este cea mai veche amintire a Rădăşenilor, din judeţul Fălticeni (fost Suceava)[1]. Satul în 6942 (1434) Aprilie 24 este arătat între daniile lui Alexandru cel Bun cătră popa Iuga[2]. Satul este arătat în sus de Buciumeni, ca dealtfel şi în uricul din 6998 (1490) Martie 15, de care a fost vorba mai sus. Este unul din satele străvechi, din veacul al XIV-lea sau şi mai vechiu, în mijlocul cărora s'a întemeiat târgul Baea. Numele îi vine dela un străvechiu Radeş (Radu + eş). — Satul Radeşani, în hotarnica de mai sus, este arătat lângă Stănigă, adică lângă satul acestuia. Este satul Stănigeni, care se întăreşte prin uricul din 6936 (1428) Iulie 29, boerului Nan, fratele lui popa Iuga, pe lângă Buciumeni[3]. Intr'un uric din 6953 (1445) Aprilie 5 e vorba de seliştea Stănigeştii, lângă Baia, unde a fost Stăniga[4]. Azi satul nu mai este, dar între Rădăşeni şi Buciumeni este un loc Stănigeni[5]. Numele îi vine dela Stănigă şi e dela începutul veacului al XV-lea. In hotarnica de mai sus se vorbeşte şi de hotarul lui Dragoş. Acesta este cred satul Drăguşeni, din judeţul Fălticeni (fost Suceava)[6], aşezat mai aproape de Moldova decât de Şomuz. Este pomenit şi în uricul din 6988 (1480) Septemvrie 15[7]. Acelaş, cred, cu Drăguşenii din 7028 (1520) Iulie 15, arătat lângă Săcueni, Zăvoeni şi Şoimăreşti, pe Moldova[8]. Asemenea în 7041 (1533) Martie 6[9]. Vechiul întemeietor al satului este Dragoş Viteazul, acelaş, cred, cu Dragoş, Dragoş dela Neamţ şi Dragoş starostele[10].

Satul Buciumeni, din uric, se întăreşte lui popa Iuga şi fratelui său Nan. Popa Iuga este un personaj cu o mare trecere, în vremea sa, cum se vede din multele danii de sate, ce le capătă. Apare întâia oară în uricul de care e vorba, din 1424 Fevruarie 16. Alte urice din danie sânt, cel din 6939 (1431) Aprilie 30[11],

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 856.
2 Hurm. Doc. 1² p. 853, Uricarul 18 p. 8.
3 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
4 Ulianiţchi, Materiali p. 66-67, Uricarul 11 p. 60-62.
5 Harta stat. major, planşa Cornu-Luncii. Un sat Stănigeşti a fost la Tutova, după un uric din 6963 (1455) August 15, la Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan.
6 Dicţ. statistic al României 2 p. 846.
7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246-247: Macsineştii pe Şumuz mai sus de Drăgoşani.
8 Ghib. Sur. 18 p. 110-114.
9 Ibid. p. 183-188.
10 Vezi mai sus p. 87.
11 Hurm. Doc. 1² p. 838.

din 6942 (1434) Aprilie 24[1], în 6944 (1436) Dechemvrie 7 e protopop[2], în 6947 (1439) Iulie 2[3]. Până când a trăit nu pot preciza. Fratele său boerul Nan apare şi în 6936 (1428), Iulie 29[4]. El nu e acelaş cu Nan clucerul, ai cărui nepoţi îi vedem din uricul din 7005 (1497) Martie 20[5], nici cu Nan, străbunul Sturzeştilor, ai cărui nepoţi îi vedem în uricul din 7003 (1495) Ianuarie 17[6], căci urmaşii acestor 2 boeri nu se potrivesc cu urmaşii cunoscuţi ai lui Nan, fratele lui popa Iuga[7].

Un boier Nan Vană e cunoscut între boerii lui Alexandru cel Bun, în 6929 (1421)[8]. Intre fiii lui popa Iuga este şi vestitul Mihail gramaticul, acelaş cu Mihul logofătul, de care va fi vorba de multe ori în această publicaţie.

54.

1424 August 26.

Alexandru Voevod întăreşte Stanciului David satul Badeuţii, la Prut, şi trei sate la Putna, anume satul lui Stanciul, a lui Purcel şi al Mărinii.

6932 August 26. Un uric dela Alexandru Vodă întăritură Stanciului David pe satul Badeuţii dela Prut ‹şi› trei sate la Putna, Stanciulovo şi satul Purcelovo şi satul Mărinii, ca să-i fie drepte ocini şi moşii stătătoare în veaci. Cupciciu[9] vel logofăt, Mihail Dorogonskogo cu fiii săi, Grinca, Negrul vornic, Giurge, Vilča, Dragoş, Ilieaş, Mandričku, Nesteca, Danul, Isaiea paharnic, Ciurbea, Damancuşa[10] stolnic, Ştibora.

Documentul în rezumatul de mai sus se află la Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi (nr. Arhivei 261 bis) 1 fila 545v. Un rezumat numai cu numele satelor în ms 150 dela Biblioteca Universităţii din Iaşi, p. 125.

---

1 Hurm. Doc. 1^2 p. 852, Uricarul 18 p. 4-8 şi altul cu aceiaşi dată Hurm. Doc. 1^2 p. 853, Uricarul 18 p. 8.
2 Hurm. Doc. 1^2 p. 868.
3 Hurm. Doc. 1^2 p. 876.
4 Acad. Rom. ms 126, daruit de I. Bogdan.
5 I. Bogdan, D. Şt., 2 p. 118-119.
6 Ibid. p. 53-54.
7 Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p, 356-359: Dragoş Stăniţescul.
8 Vezi mai sus p. 142, rândul 4.
9 In Condica Asachi: Cubciciu.
10 In Condica Asachi, greşit: Damascusa.

Badeuţii este satul Bădăuţi, Bădiuţi, din comuna Ştefăneşti, judeţul Botoşani, sat aşezat pe Prut[1]. Numele îi vine dela Bade şi poate că a fost şi în veacul al XIV-lea, — Mai greu de identificat sânt celelalte sate de pe Putna. E vorba de Putna, din Bucovina sau de Putna din sudul Moldovei? Nici o urmă a satelor lui Stanciul, Purcel şi al Marinei (în slavoneşte сєло станчюлово, сєло пꙋрчєлово) nu găsesc pe Putna din Bucovina. Dar în judeţul Putna, din sudul Moldovei, pe râul Putna se găseşte satul Purceleşti în comuna Boloteşti[2] şi moşia nelocuită Purceşti[3]. Celelalte nu le găsesc. Işi vor fi schimbat numele sau vor fi dispărut. Dacă în adevăr, în document, e vorba de Putna din sudul Moldovei, el prezintă o mare importanţă, arătându-ne, împreună cu alte numeroase documente, stăpânirea Moldovei în sud, întinzându-se peste ţinutul Putna, înainte de Ştefan cel Mare.

55.

1424 fără lună.

Alexandru Voevod întăreşte lui Toader si Ilie un loc pe Tazlău.

6932 fără lună. Uric dela Alexandru cel Bun, prin care se întăreşte lui Toader şi lui Ilie un loc pe Tazlău, cu tot hotarul, cum l-au hotărît Giurgea Globnicul.

Uricul acesta în rezumat e dat de Radu Rosetti, Pământul p. 178. El spune că uricul în 1889 se afla la Ion Berilă din Nadişa, judeţul Bacău[4]. Uricul este primul act al satului Nadişa. Radu Rosetti aduce loc. cit. şi regestul uricului dela Ştefan cel Mare, din 1497 Martie 8, prin care Ion Nadiş cumpără, drept 60 zloţi tătă-

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 122, Harta stat. major, planşa Ştefăneşti. Un sat Badeuţii este în districtul Rădăuţilor, pomenit în uricul din 6998 (1490) Martie 15 şi 7011 (1503) Septemvrie 8, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 416, 2 p. 228. Un sat Bădeşti pe Tazlău, într'un uric din 6951 (1443) Iunie 8, Ghib. Sur. 18 p. 52-54. Un sat Badeuţi a fost al Mănăstirii Solca, Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 259. Cp. satele Bădeni şi Bădeşti, Dicţ. statistic al României 2 p. 1095.

2 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 386, Dicţ. statistic al României 2 p. 736.

3 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 386. Un sat Purceleşti a fost în jud. Roman, pomenit în 6937 (1429) Ianuarie 10, Ghib. Sur. 21 p. 85, şi în 6951 (1443) Mai 28, Ghib. Sur. 5 p. 115.

4 Dicţ. statistic al României 1 p. 80.

reşti, satul Nadişa, dela Mihul Berescul, cu toate hotarele, cum le-au stăpânit Toader şi Ilie[1]. Satul e deci dela începutul veacului al XV-lea şi îşi are poate numele dela Ion Nadiş, de sub Ştefan cel Mare[2]. Nadiş să fie nadă + iş?

Pentru boerul hotarnic Giurgiu Globnicul cp. de ex. uricul următor, din 1425 Ianuarie 30.

56.

1425 Ianuarie 30.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Ştefan Zugraful patru sate pe Mileatin, anume Berchişeşti, Ieremieşti, Popeşti şi unde este jude Paşco. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь землн мо(л)давской знаемо чинн(м) сн(м) листо(м) нашн(м) ѹсн(м) кто на(н) ѹзрн(т) нлн его ȣслышн(т) чтѹчн ѡже то(т) нстннныи на(ш) слȣга щефа(н) зȣгра(ф) слѹжн(л) на(м) правою н вирною слѹжбою. тѣ(м) мы внд҄ѣвшн его правою н вирною слѹжбою до на(с) жаловалн есмн его ѡсобною нашею мл(с)тїю н далн есмн емѹ ѹ нашей землн ѹ мо(л)давской четыри села на мнлѣтнни, на нмѧ бержнишещїн н еремїещн н попещн н где е(ст) жȣде пашко, то емȣ ѹрн(к) сь ѹсн(м) доходо(м) на вѣкы непорѹшено н дѣтемь его н ѹнȣчато(м) его н праѹнȣчато(м) его н прапрȣрѧто(м) его. па(к) лн не бȣдȣ(т) дѣтн емȣ, тое да бȣде(т) братїа(м) его н дѣте(м) н(х) н ѹнȣчато(м) н(х) н праѹнȣчато(м) н(х) по его сьмртн. а хотарь ѹсн(м) тн(м) четыремь селомь почеише ѡ(т) где падае(т) белошева заподїа ѹ мнлѣтн(н), той заподїею горн до мохнлȣ що е(ст) нмѧ бьлоша[3], та чере(с) мохн(л) на внколе, та на дрȣгѹю рѹ(п)тѹрѹ, ѡ(т) толѣ простн на могнлѹ[4] що е(ст) выше ѹсн(х) ѡберщїн, та долѹ дило(м) до дрѹгой могнлѹ, ѡ(т) той могнлѹ чере(с) долннѹ до ѡберщїн, та на дрѹгой долнны, та той долнною долȣ до мнлѣтнна, та чере(с) мнлѣтн(н) простн на могнлȣ що е(ст) выше кръннцн, ѡ(т) той могнлѹ пониже кръни(цю) до пнска, ѡ(т) толѣ ѹ долннȣ по(д)лн дȣбровȣ капрннȣ, та горн долнною по(д)лн ю-

---

1 Se aduc şi regeste dela Bogdan Lăpuşneanu şi Petru Şchiopul, pentru acelaş sat.

2 Cp. satul Nadişa şi în 1461 Septemvrie 16 şi 1491 Septemvrie 16, I. Bogdan, D Şt. 1 p. 51, 466.

3 Poate fi бѣлоша, căci ѣ e făcut de multe ori ca ь.

4 Originalul are мнгнлѹ.

ѥн(н)кы до ѡкєрішїи гдє сѹ(т) дви могилы, ѡт толѣ заподїєю вышє пашка на гло(д), та оу милѣтинн. то ємѹ вє(с) хотаръ. а на то є(ст) вѣра г(с)ва ми вышєписаннаго алєѯа(н)дра воєводы и вѣра възлюблєннѣишаго сна г(с)ва ми илїаша воєводы и вѣра сна г(с)ва ми стєцка и вѣра оусн(х) дитїи наши(х) и вѣра боꙗръ наши(х) молдавскы(х). вира пана михаилаша и дѣти[1] є(г), вѣра пана гри(н)ка и дѣти єго, вѣра пана нєгра дво(р)ника, вира пана вана ѡ(т) тѹловє и дѣти єго, вѣра пана вилча и дѣти єго, вира пана ма(н)дрички, вира пана жѹржа и дѣти єго, вира пана нєстѧка и дѣти єго и вира пана стана и дѣти єго, вира пана илїаша и дѣти єго, вира пана дана и дѣти єго, вира пана исаїа и дѣти єго, вира пана ивана дѣ(д)ка, вира пана кѹ(б)чича логодєта, вира пана драгоша и дѣти єго, вира пана стана оурмєзєва и дѣти єго, вира пана жѹржа гло(б)ника и дѣти єго, ви(ра) жѹмєтатєви(х) сновъ, вира пана дъмъкѹша сто(л)ника и дѣти єго и вира оусн(х) боꙗ(р) наши(х) и вєликы(х) и малы(х). а по нашє(м) животѣ кто бѹдє(т) господаръ зємли нашєи или ѡ(т) дитїи наши(х) или ѡ(т) нашєго племєнє или ко(г) бъ избєрє(т) быти, тоти щобы и(м) нє порѹшили нашєго данїа али щобы и(м) потвєрдили, занѹжє єсми дали и(м) за и(х) вирнѹю слѹжбѹ. а на бо(л)шє потвєржєнїє томѹ оусємѹ вышєписанномѹ вєлили[2] єсми слѹзи нашємѹ михаилѹ граматикѹ писати и приписити нашѹ пєча(т) к сємѹ листѹ. в лѣ(т) ѕ҃ѯ҃л҃г. гє(н) л.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Ştefan Zugraful, a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat lui în Ţara noastră, în Moldova, patru sate, la Mileatin, anume Berchişeştii şi Ieremieştii şi Popeştii şi unde este jude Paşco, aceste să-i fie uric cu tot venitul, în veci, nestricat şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui. Iarăşi, dacă nu va avea copii, să fie fraţilor lui şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor, după moartea lui.

Iar hotarul tuturor acestor patru sate, începând de unde cade zăpodia lui Beloş în Mileatin, pe această zăpodie în sus, la mo-

1 ѣ ca ъ.
2 Sic.

vila, care se numeşte a lui Băloş, apoi peste movilă la Vicole, apoi la altă Ruptură, de acolea drept la movila ce este în susul tuturor obârşiilor, apoi la vale, pe deal, până la altă movilă, dela această movilă peste vale până la obârşie, apoi la altă vale, apoi pe această vale, în jos până la Mileatin, apoi peste Mileatin, drept la movila ce este în sus de fântână, dela această movilă mai jos de fântână, până la Pisc, de acolea în vale, lângă dumbrava Caprii, apoi în sus, pe vale lângă frasini până la obârşia, unde sânt două movile, de acolea pe Zăpodie, în sus de Paşcu, la Glod, apoi în Mileatin. Acesta-i este tot hotarul.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa celui mai iubit fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Steţcu şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri moldoveni. Credinţa panului Mihailaş şi copiii lui, credinţa panului Grincă şi copiii lui, credinţa panului Negru vornic, credinţa panului Vană dela Tulova şi copiii lui, credinţa panului Vilcea şi copiii lui, credinţa panului Mandričca, credinţa panului Giurge şi copiii lui, credinţa panului Nesteac şi copiii lui şi credinţa panului Stan şi copiii lui, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Dan şi copiii lui, credinţa panului Isaiea şi copiii lui, credinţa panului Ivan Deadcă, credinţa panului Cubcici logofătul, credinţa panului Dragoş şi copiii lui, credinţa panului Stan Urmezeu şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu Globnicul şi copiii lui, credinţa fiilor lui Jumetate, credinţa panului Dămăcuş stolnicul şi copiii lui şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască, pentrucă li-am dat, pentru a lor dreaptă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre lui Mihail gramaticu să scrie şi să atârne pecetea noastră către această carte.

In anul 6933 Ianuarie 30.

Originalul pergament la Ministerul de externe din Moscova. O fotografie la Acad. Rom. fotografii pachet 5 nr. 55. A fost publicat de Hurm. Doc. 1[2] p. 836-837, cu unele lipsuri.

Satele de care vorbeşte uricul erau în regiunea pârăului Miletin, în vechiul ţinut al Hârlăului, azi în judeţul Iaşi, pe Miletin şi

anume în părţile satului Cioara, din comuna Şipote[1]. Nu s'a păstrat numele niciunui sat din uricul dela 1425 Ianuarie 30, dar într'un document din 1820 Iulie 6, se vede că moşia Cioara dela ţinutul Hârlăului era alcătuită din patru selişti, anume Răteştii, Băltenii, Zugravii şi Tătărănii[2]. Nu ştiu dacă aceste patru sate corespund întocmai celor patru sate dela 1425, dar ele erau în rând unul lângă altul, cum se vede din diferite documente. Intr'unul, din 7224 (1716) Aprilie 20, satul Răteşti este la Cioara, pe apa Miletinului, la ţinutul Hârlăului. In altul din 7248 (1740) Martie 9, satul Băltenii pe Miletin este alăture cu Răteştii. In 7253 (1745) Noemvrie 8, moşia Zugravii, de pe Miletin, se hotărăşte pe din jos cu Răteştii, iar pe din sus cu Tătărănii. In 7253 (1745), pe Miletin „de iasta parte, la ţinutul Hârlăului" sânt arătate satele Zugravii, Rateştii şi Băltenii, „carile sint în rând câte treli"[3]. Urmărind Harta statului major, planşa Andrieşeni, vedem pe Miletin, la nord de Fântânele sau Cioara, dealurile Zugravului, ce ne amintesc satul Zugravi şi vechiul stăpân dela 1425, care a dat numele său unuia sau tuturor celor patru sate de danie, apoi valea şi dealul Fântânelor, ce ne amintesc fântâna şi glodul din hotarnică. Zapodia şi movila lui Baloş din hotarnică se pare că s'a păstrat până azi în dealurile şi spinăria lui Balş de peste Miletin, în faţa satelor Chişcăreni şi Şipote.

Parte din satele lui Ştefan Zugravul dela 1425, mai târziu le găsim în stăpânirea altora. Aşa în 6951 (1443) Mai 30 se întăresc lui Mihul pisar şi fratelui său Tador gramatic între altele, la Mileatin seliştea „unde a fost Ieremia şi moara la Mileatin, ce a fost a lui Ştefan Zugrav şi mai jos, unde a fost Bearchiş"[4]. Asemenea în 6953 (1445) Fevruarie 18, se întăresc lui Mihail logofătul între altele „satele dela Mileatin, în jos de Şipote, dela plop la vale, unde au fost satele lui Ştefan Zugravul, unde este Hodor Burcic şi mai jos de Burcic, unde a fost Bearchiş şi în sus înpotriva morilor, unde a fost Ieremia şi unde a fost moara lui Ştefan Zugravul"[5].

Interesant e că satele din 1425, Berchişeşti şi Ieremieşti, în

---

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 117, Harta stat. major, planşa Andrieşeni. Satul se numeşte azi Fântânele, după Harta stat. major, Dicţ. statistic al României 1 p. 470, sat în com. Focuri, jud. Iaşi.
2 Document în colecţia mea.
3 Aceste şi multe acte ale acestor patru sate sânt în colecţia mea.
4 Hurm. Doc. 1² p. 884-885.
5 Ulianiţchi, Materialî p. 65-66, Uricarul 11 p. 57.

uricele de mai târziu sânt însemnate prin expresia „unde a fost Bearchiş" şi „unde a fost Ieremia", ce ne arată străvechi stăpâni, ori poate cneji, juzi sau vătămani ai satelor şi care la 1443 şi 1445 erau ţinuţi minte[1]. Ei trebuie să fi trăit mult înainte de 1425, de oarece în acest an satele se numeau Berchişeşti şi Ieremieşti.

E curios că nici unul din sate nu şi-a păstrat numele până azi, în părţile Miletinului[2]. Şi-au schimbat numele cu vremea şi mai târziu devenind selişti, în veacul al XVIII-lea, au dispărut, încorporate în marea proprietate, în care s'a impus şi aici ca pretutindeni numai numele unui sat.

Interesanţi sânt termenii topografici din hotarnică. Zăpodia[3] lui Baloş, pe harta statului major se observă foarte bine, cum cade în Miletin. Baloş e un vechiu stăpân al locului de peste Miletin, poate al satului Şipotele. Apoi виколе, рѹптѹрѫ, писк, капринѹ (dumbrava Caprei), глод, care sânt şi interesante românisme. Foarte importantă e numirea „dumbrava Caprei", căci păduricea şi satul Coarnele Caprei, alături cu hotarul satelor lui Ştefan Zugravul dela 1425, poate fi o continuare.

Numirea pârăului Mileatin e străveche, probabil din vremea Slavilor.

Documentul de mai sus prezintă înainte de toate o importanţă considerabilă, căci ne arată Moldova, în părţile Miletinului, la începutul lui 1400, ocupată complect, cu hotare de sate, ceia ce ne îndeamnă să presupunem aceste locuinţe că erau fixate şi mai din vechiu, măcar din veacul al XIV-lea.

---

1 I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 26-30.

2 Un sat Berchişeşti pe Moldova, în districtul Gura Humorului, din Bucovina, este pomenit în 6981 (1473) Septemvrie 13, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 183-185. Satele Popeşti sânt foarte multe. Cp. Dicţ. statistic al României 2 p. 1168-1169. Cel din jud. Iaşi Iaşi (fost Cârligătura) ibid. 1 p. 472, e pomenit încă din 6934 (1426) August 12 (Originalul la Alex. Cantacuzino-Paşcanu, Iaşi). Satele lui Paşco sânt multe. Cp. uricul din 6927 (1419) Aprilie 8 (vezi mai sus p. 132, rândul 1), în 6953 (1445) Iulie 15 „unde este Paşco vataman" (Ulianiţchi, Materiali p. 67-68), în 6955 (1447) August 22 (I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 38, St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221), I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 571, etc.

3 Pentru zăpodie cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 337, 2 p. 607. La Sâneşti, jud. Iaşi, după locul pe care îl cunosc şi pe care îl arată uricul acestui sat din 7009 (1501) Dechemvrie 14 (I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 184) zăpodie înseamnă coastă de deal, care vine după un loc plan, platou, format tot în coasta dealului. La fel e şi locul din uricul Frânceştilor, pe care-l cunosc, din uricul din 6976 (1468) Septemvrie 12 (ibid. 1 p. 127).

57.

Suceava. 1425 Mai 12.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Strovici satele Levoşăuţi şi Nepolocăuţi şi două pustii, Derenouţi şi Cerlen, înpotriva Movilei celei mari.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандрь воєвода господарь земли мо(л)давской чини(м) знаменито иси(м) листо(м) наши(м) оуси(м) кто нань оузри(т) или его оуслыши(т) чтучи ѡже тоть истинныи слуга нашь вѣрныи па(н) стровчь слѹжи(л) намь правою и вѣрною службою. тѣмь мы видѣвше его правую и вѣрную службѹ до на(с) жаловали єсмы его особною нашею мл(с)тїю и дали єсмы єму оу нашои[1] земли оу мо(л)давской два села на имѧ левошовци съ оусыми своими кѹты и неполоковци и два пѹстынн єдна дереновець и на чрленои противь великой могыли. а хотарь ти(м) дво(м) село(м) по стары(м) хотаро(м) кѹда из вѣка ѡживали. а хотарь тѣма двѣма пѹстынѣма по стары(м) хотаро(м) куда зѹбрь ожива(л), що бы єму были оурикь съ оуси(м) доходо(м) єму и дѣте(м) его и ѹнѹчатомь его и прѣѹнѹчато(м) его и прашѹратомь его и братїѧ(м) его, кто бѹде(т)ближнїи. а то єсмы емѹ дали оури(к) за равасова села ѡ(т) сочавѣ и ѡ(т) жежїи и за татары що бы ѡни и и(х) племѧ за равасова села и за татарь, николи неѹпоминали. а нинь говорили бы нищо николи. а на то є(ст) вѣра г(сд)ѕами и вѣра възлюбленнагоми сна илїѧша воєводы и вѣра ѹси(х) дѣтїи наши(х) и вѣра оуси(х) боѧрь наши(х), вѣра пана михаила дорогѹиского и дѣтїи его, вѣра пана гри(н)ка и дѣтїи его, вѣра па⟨на⟩[2] негры дворника, вѣра пана ванѣ тѹловского и дѣтїи его, вѣра пана жѹржа и дѣтїи его, вѣра пана ви(л)чи и дѣтїи его, вѣра пана илїѧша и дѣтїи его, вѣра пана дана и дѣтїи его, вѣра пана исаїѧ чашника и дѣтїи его, вѣра пана нестѧка и дѣтїи его, вѣра пана стана, вѣра пана ивана дѣдка, вѣра пана дъмъкѹша и дѣтїи егѡ, вѣра пана опришака и дѣтїи его, вѣра пана чюрбю и дѣтїи его, вѣра пана ѧкѹша кистїѧрника и дѣтїи его, вѣра па⟨на⟩[2] нѣгоѡ логодета, вѣра пана щефана ключника и вѣра оуси(х) болѣр[1] наши(х) молдавскыи(х) и великыи(х) и малыи(х) и дѣтї и(х)[3] непорѹшено николи на вѣкы вѣчныи[4]. а по

1 Sic.
2 Originalul are numai па.
3 дѣтїи(х).
4 Mai curând ca вѣчныѧ.

нашє(м) животѣ кто бꙋдє(т) господарь нашои земли или ѡ(т) дѣтїи наши(х) или ѡ(т) наши(х) брати или кого бъ изберє(т) быти, тоты щобы и(м) непорꙋшили нашего данїꙗ, занꙋже єсмы и(м) дали за и(х) правꙋю и вѣрнꙋю слꙋ(ж)бꙋ. то(г) ра(дї) що бы и(м) потвердили. а нан болшєє пот<вржденїє томꙋ>[1] листꙋ велѣлы єсмы слꙋѕи нашємꙋ вѣрномꙋ[2] панꙋ кꙋпчичю привѣсити нашю великоꙋю печа(т) к сем(ꙋ) листꙋ. писа ѡаница граматик(к) оу сочавѣ в лѣ(т) ѕцлг м(с)ца ма(и) вї,

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Strovici a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, două sate, anume Levoşăuţi, cu toate cuturile sale şi Nepolocăuţi şi două pustii, una Derenăuţi şi la Cerlen, înpotriva Movilii celei mari.

Iar hotarul acestor două sate, după vechiul hotar, pe unde a umblat din veac. Iar hotarul acestor două pustii, după vechiul hotar, pe unde a trăit Zubră, să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui, cine va fi aproape. Şi aceasta i-am dat uric pentru satele lui Ravas, dela Suceava şi dela Jijia şi pentru tătari, că ei şi seminţia lor, pentru satele lui Ravas şi pentru tătari, niciodată să nu mai pomenească şi nici să nu mai vorbească nimic, niciodată.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa iubitului meu fiu, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail dela Dorohoi şi a copiilor lui, credinţa panului Grincă şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea vornic, credinţa panului Vanea dela Tulova şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Vilcea şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panuluiStan, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Dămăcuş

---

1 Sau семꙋ.
2 Originalul are вѣрноѡмꙋ.

şi a copiilor lui, credinţa panului Oprişac şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbea şi a copiilor lui, credinţa panului Iacuş vistiernicul şi a copiilor lui, credinţa panului Neagoe logofătul, credinţa panului Ştefan clucerul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici şi a copiilor lor, nestricat niciodată în vecii vecilor.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, aceştia să nu le strice dania noastră, pentrucă le-am dat pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, să le întăriască.

Iar pentru mai bună întăritură a acestei cărţi, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Cupcici să atârne pecetea cea mare a noastră, cătră această carte.

A scris Oanţă gramaticul în Suceava, în anul 6933, luna Mai 12.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, puţin stricată într'o parte. Are legenda: пєчать їѡ ѡлєѯандрѣ *** воєводѣ гп... молдавьскої. Capul de bour este foarte bine păstrat. Uricul e la Acad. Rom. Peceţi 144. O fotografie la Acad. Rom. între fotografiile şi mss dăruite de I. Bogdan. O copie ibid. în ms 126. Citat de Radu Rosetti, Pământul p. 138. Satul Levoşăuţi sau Leuşăuţi, Leuşăşti, Leuşeni, nu-l pot preciza unde era. In Moldova de dincolo de Prut, în judeţul Orheiu, volostea Teleneşti. este satul Leuşeni[1]. Altul este în judeţul Ismail, aşezat în valea Prutului, aproape de vărsarea Nârnovei în Prut[2]. Poate că satul dela Prut corespunde vechiului Levoşăuţi, dela 1425[3] mai ales că în apropiere erau şi cele două pustii ale lui Strovici. Satul poate fi şi aiurea, prin apropierea Nepolocăuţilor, dar va fi dispărut sau şi-a schimbat numele. Nu este exclus să fi fost şi în Orheiu, mai ales că peste Prut erau şi cele două pustii, ce i se dăruesc. Satul este vechiu tare, se pare că era şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela Leuş (Leu+uş)[4].— Nepolocăuţii sânt în nordul Bucovinei, lângă vechea graniţă despre Polonia[5]. Satul este străvechiu şi era şi în veacul al XIV-lea. In numele Nepolocăuţi să fie

---

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 135, Harta Basarabiei, de Nour.
2 Ibid.
3 Să nu se confunde acest nume de sat cu Leucuşăuţi, Leucuşeşti, de care sânt mai multe, cum e cel din Roman, Fălciu, Dorohoiu, Suceava etc. şi care au ca punct de plecare pe Leucuş.
4 Cp. satele Leeşti.
5 Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.

verbul malorus полокати a spăla, cu negaţia не înainte? Numele ar însemna, în acest caz, satul cu oameni nespălaţi[1].

Cele două pustii erau în Moldova de dincolo de Prut. Pustia Derenouţi ne aminteşte azi satul Dereneu, din judeţul Orheiu, volostea Telineşti[2]. Acest sat este pomenit şi în uricul din 7003 (1495) Martie 17, când se pomeneşte „un sat pe Maiatini, anume Hirova, între Dereneu şi între Grişani“[3]. Numele ne aminteşte asemenea satul Dereni, din judeţul Bălţi, volostea Bolotina[4]. Pustia dela Cerlena, împotriva Movilei mari, era alături cu Derenouţi. Pe hartă nu găsesc Cerlena alături cu satele Dereneu şi Dereni[5]. A dispărut sau mai degrabă şi-a schimbat numele? In josul Prutului, în ţinutul vechiu al Grecenilor, este pomenit Iezerul Cerlenul (adecă Iezerul Roşu), începând încă din 6945 (1437) Iulie 20, asemenea în 7010 (1502) Iulie 2. Datele uricului din urmă, dela Ştefan cel Mare, m'ar hotărî parcă să fixez aici cele două pustii ale lui Strovici, din 1425. In adevăr Ştefan Voevod dăruieşte Mănăstirii Putna Iezerul Cerlenul, satul Balinteşti, în marginea Iezerului Cerlenul, mai în jos Seliştea Manii, în gura Frumuşiţei, apoi pe Frumoasa Frăcenii, în jos de Troian, Şcheia în gura Frumoasei şi la Fântâna lui Maceş, în capul de jos al Iezerului Cerlenul şi o bucată din hotarul Boiştii, puţin mai jos de gura Boiştii şi satul pe Frumuşiţa, unde a fost Fălcin mai jos de Andrieş[6]. In hotarnica acestor sate şi iezer apare şi „gârla Rentii, apoi piste acea gârlă şi peste drumul cel mare şi peste Troian la deal, la Movila cea mare, ce-i săpată în vârfu, unde între dânsele este satul Madoeştii . . . peste troian la vale lui Stravici“. Movila cea Mare şi Valea lui Stravici ar fi o dovadă că aici erau cele două pustii[7]. Uricul mai spune că în hotarul acestor pustii locuise Zubră. Numele ne aminteşte satul Zubreşti, din judeţul Orheiu, volostea Cobâlca. Numele este şi al unei văi şi al unui pârău, din acest judeţ[8]. Ne mai aminteşte

1 Pentru astfel de formaţii cp. în Moldova de peste Prut: Necrasovca, Nedibăuţi, Nelipăuţi, Nemirouca, etc.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 86, Harta Basarabiei de Nour.

3 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 82 şi 83.

4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 86.

5 Cerlina este o vale şi un pârău în jud. Hotin, pe care e aşezat şi satul Cerlina mare. Un sat Cerlina este în jud. Soroca, volostea Văscăuţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 53, Harta Basarabiei de Nour. Pentru satul din urmă cp. uricul din 6963 (1455) Iunie 6 (Arhiv. Stat. Bucureşti) şi 6966 (1458) Aprilie 10 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 8).

6 Ghib. Sur. 9 p. 1-2, p. 7-10. I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 215, uricul Mănăstirei Putna, din 7011 (1503) Fevruarie 2.

7 Cp. şi Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 205-206.

8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 233, Harta Basarabiei de Nour.

asemenea satul Zabriceni, din judeţul Bălţi. Satele sânt străvechi. Incă din 6882 (1374) Iunie 3 e pomenit satul Zubrăuţi[1]. Cel din judeţul Bălţi este cel pomenit în 6937 (1429) Aprilie 17: на те-ребины(х) . . . зꙋбрꙋковци[2], ca fiind în stăpânirea lui Radul Gramaticul. Poate altul e cel din 6939 (1429) Iunie 19, în stăpânirea lui Dan Uncleata[3]. Zubră va fi locuit şi în părţile de jos ale Prutului, în părţile Iezerului Cerlenul.

Satele şi pustiile de care vorbeşte uricul din 1425 îi fuseseră date în locul satelor pe care el le avusese dela Ravas, sate dela Suceava şi Jijia. Aş cerca să identific aceste sate ale lui Ravas cu Răusenii, din districtul Sucevei, din Bucovina, sat aşezat pe Suceava[4] şi cu Răusenii de pe Jijia, din comuna Comândăreşti judeţul Botoşani[5]. Cel de pe Suceava este pomenit şi în uricul din 6976 (1468) Septemvrie 24[6], cel dela Jijia, încă din 6941 (1433) Dechemvrie 14: Răusănii pe Jâjâia[7]. Numele satelor pot să derive foarte bine dela Ravas. Ravas cred că e totuna cu boerul Ravas Litovoi, care apare în divanul lui Alexandru cel Bun, în uricul din 6911 (1403) Ianuarie 7[8] şi în cel din 6915 (1407) Martie 8[9] şi în 1407 Octomvrie 6[10]. Tatăl său Litovoi este contimporan descălicatului Moldovei[11].

Interesant mai este că şi regiunea Jijiei este foarte veche, din punct de vedere al satelor, cu toate că azi populaţia aici este rară. Despre aşezarea străveche a Românilor în aceste părţi vorbesc multe documente. Ca să ne referim numai la cele întâlnite până aici, găsim vorba de sate în uricele din 1412 Aprilie 3, 1415 Aprilie 14, 1424 August 26 şi 1425 Ianuarie 13[12].

Strovici este poate acelaş cu Stravici, despre care va fi vorba mai jos, cu ocazia altui uric.

---

1 Vezi mai sus p. 1, rândul 12, apoi p. 3-4.
2 Ghib. Sur. 8 p. 86.
3 Acad. Rom. V/96.
4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 130-132.
5 Dicţ. statistic al României 1 p. 118 (aici greşit: Reuşeni) şi Frunzescu, Dicţionar topografic p. 399.
6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 130: на сꙋчавѣ рꙋшиновци, ржавскꙑи полокина. Este locul unde a fost ucis Bogdan Vodă, tatăl lui Ştefan cel Mare.
7 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 72 fila 58 r.
8 Vezi mai sus p. 47, rândul 12.
9 Ibid. p. 56, rândul 31.
10 Hurm. Doc. 1² p. 828.
11 Ibid. p. 108-110.
12 Vezi mai sus p. 97-98, 119-121, 166-167, 168-172.

58.

Suceava. 1426 August 12.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Giurgiu Stângaciu patru sate în Cârligătură, anume Popeştii şi Fântânele, Mihneştii pe Bahluiu, Cioltanii în Glod şi poiana din codru.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чинимъ знаменито исѣмъ листомъ нашимъ въсѣмъ кто нанъ оузритъ или єго оуслъишитъ[1] чтѹчи оже тотъ истинны слѹга нашъ панъ жѹржъ стънгачъ слѹжилъ намъ правою и вѣрною слѹжбѹ. тѣ(м) мы видѣвше правѹю и вѣрнѹю єго слѹжбѹ до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашею мло(с)тїю и дали єсмъи емѹ оу нашеи земли четири села на кръличѫтѹрѧ на имѧ попещїи где єс(т) домъ єго и фънтънѣлє и михнещи на бахлѹи ‹и› чолтанїи оу глода и полѣна ѡт бѹковинны. тоє вьсє што бы емѹ оурикъ съ вьсѣмъ доходомъ емѹ и дѣтємъ єго и оунѹчатомъ єго и прѣоунѹчатомъ єго и праѱѹрѣтомъ єго и вьсємѹ родѹ єго наиближнїи непорѹшено николиже на вѣкъ. а хотаръ тѣмъ селамъ да єс(т) съ вьсѣми своими старими хотари ѡ(т) ‹оу›си(х) сторонъ кѹда извѣка ѡживали. а на то є(ст) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воєводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми илїаша воєводы и вѣра вьсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра боѧръ наши(х). вѣра пана михаила и дѣтеи єго, вѣра пана вълчи и дѣтеи єго, вѣра пана кѹпчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана жѹржа и дѣтеи єго, вѣра пана нестѧка и дѣтеи єго, вѣра пана илїаща и дѣтеи єго, вѣра пана исаїѧ чашника и дѣтеи єго, вѣра пана дана и дѣтеи єго, вѣра пана жѹржа и дѣтеи єго, вѣра пана стана бръличa и дѣтеи єго, вѣра пана чѹрбы и дѣтеи єго, вѣра пана ѡпришѧ и дѣтеи єго, вѣра пана ивана дѣтка ‹и› дѣтеи єго, вѣра пана домонкѹша столника и дѣтеи єго и вѣра вьсѣхъ боѧръ нашихъ молдавски(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бѹдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи нашихъ или ѡ(т) нашего пл‹єме›на[2] или кого бъ изберетъ быти тотъ штобы емѹ непорѹшилъ нашего даанїа, али штобы емѹ оутвръдилъ и оукрѣпилъ, занѹже дали єсмы емѹ за єго правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а на болше

---

1 Nu se poate bine deosebi, aici ca şi peste tot, dacă e ъı sau ы.
2 Sic.

потврьждеиїє томꙋ вьсемꙋ вышꙋ(еписанном)ꙋ велѣли есмы слꙋѕѣ на(шемꙋ) вѣрномꙋ панꙋ нѣгоеви (логофетꙋ п)исати и привѣсити нашꙋ печать к семꙋ листꙋ нашемꙋ. оу со(ч)вѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃д҃ авгꙋс(т) в҃ї днь.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceastā adevărată slugă a noastră, pan Giurgiu Stângaci, ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit pe dânsul cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră patru sate la Cârligătură, anume Popeştii, unde este casa lui, şi Fântâneale şi Mihneştii pe Bahlui şi Cioltanii în Glod şi poiana din codru. Toate aceste să le fie uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, mai deaproape, nestricat niciodată, în veac.

Iar hotarul acestor sate să fie cu toate vechile lor hotare, din toate părţile, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgea şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgea şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să-i întăriască şi înputernicească, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să atârne pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6934 August 12 zile.

Pergament cu pecetea pierdută, la Alexandru Cantacuzino Paşcanu-Iaşi. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan, cu mici abateri ortografice.

Satele de care e vorba aici sânt azi în trupul moşiei Popeşti, din judeţul Iaşi[1]. Moşia aceasta Popeşti este foarte mare, cuprinzând multe sate vechi. Aici la 1426 era casa boerului Giurgiu Stângaciu. Satul Popeştii este foarte vechiu. Era poate chiar în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela un Popa[2]. —Fântânelele erau alături cu Popeştii[3]. Numele nu-l mai întâlnesc în documentele de mai târziu, ce cunosc cu privire la moşia Popeşti. Va fi dispărut poate. — Satul Mihneşti este pomenit, împreună cu Popeştii din Cârligătură, cu Mândreştii, Cioltanii, Glodenii într'un document din 7248 (1740) Aprilie 20[4]. Azi nu mai este pomenit pe Bahlueţ. Satul este străvechiu, cred că era şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela Mihnea, cam neobicinuit în Moldova[5]. Numele este obicinuit însă în neamul lui Stângaciu cel vechiu, căci un fiu Mihnea al lui Oană Stângaciu, frate cu Giurgiu Stângaciu, din uricul din 1426, îl aflăm, cam în vremea lui Alexandru cel Bun, stăpân în satul Tomeşti, sat azi tot în hotarul Popeştilor. Aceasta se vede din uricul din 7000 (1492) Octomvrie 10[6] şi în cel din 7005 (1497) Ianuarie 22[7]. Inseamnă că tatăl lui Oană, Giurgiu şi Mihail Stângaciu se numea Mihnea, cunoscând obiceiul că nepoţii moştenesc, de multe ori, numele bunului. Acest Mihnea a trăit în veacul al XIV-lea.— Satul Cioltani în Glod era cred lângă Mihneşti. Este pomenit de multe ori, mai târziu, în actele Popeştilor. Aşa e pomenit în 7248 (1740) Aprilie 20, cum am văzut mai sus. Apoi în 7258 (1750) Martie 20, împreună cu Popeştii, Tomeştii, Glodenii[8]. Glodenii îşi

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 472. Harta stat. major, planşa Podul Iloaei.

2 Satele cu numele acesta sânt foarte numeroase. Cp. Dicţ. statistic al României 2 p. 1168-1169. Unele sânt foarte vechi, cum e cel din uricul din 6933 (1425) Ianuarie 30. Vezi mai sus p. 168, rândul 12.

3 Numele se întâlneşte foarte des în Moldova şi în întreaga ţară. Cp. Dicţ. statistic al României 2 p. 1130. Multe din ele sânt foarte vechi.

4 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 917, op. 1057, dos. 107 fila 26 r.

5 De ex. în 6972 (1464), Aprilie 28, 6982 (1474) August 26 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 78, 192.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 504: тома сынх михнин непот ѡана стжнгача . . . село на кржгнгжтѹрѣ на имѣ томешїи.

7 Ibid. 2 p. 99. Aici p. 101, I. Bogdan identifică greşit satul cu Tomeştii, din plasa Codru, jud. Iaşi.

8 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 917, op. 1057, dos. 107 fila 41 r. Aici şi arătarea că moşiile Popeşti, Tomeşti, Glodeni, Cioltani poartă numele de Popeşti. Foarte interesant pentru locul Cioltanilor este un document hotarnică a Po-

are numele dela Glod. Cioltanii vor fi fiind şi ei din veacul al XIV-lea. Numele îi va fi viind dela un Cioltan.

Cunosc înainte de Ştefan cel Mare trei boeri Stângaciu, toţi fraţi. Giurgiu din 1426 August 12. Mihail Stângaciu arătat că trăeşte şi în vremea lui Alexandru cel Bun, într'un uric din 6944 (1436) Iunie 13 şi e frate cu Giurgiu[1]. Apoi Ivan Stângaciul, dintr'un uric din 6947 (1439) Iulie 15[2] când i se întăreşte un sat la Racova. Acesta este totuna cu Oană Stângaciu, pomenit în uricile din 1492 Octomvrie 10 şi 1497 Ianuarie 22[3], ca stăpân al Tomeştilor, de lângă Popeşti. Acesta este frate cu Giurgiu, căci satele lor sânt megieşe. Poate că tatăl lor este Mihnea Stângaciu.

Uricul este foarte important, căci ne arată ţinutul de codri merei al Cârligăturii ocupat de sate chiar din veacul al XIV-lea[4]. Ca să nu mă gândesc decât la satele apropiate de Popeşti: Goeştii, anteriori lui Alexandru cel Bun, în vremea acestuia erau ai lui Bratul Viteazul[5], apoi Sâneştii şi Onişcanii[6], Bătărăştii (în trupul Sâneştilor)[7], la fel Năroteştii (azi Lunganii)[8]. Caracteristic este că multe din aceste sate sânt aşezate pe deal, în codru[9], pe văi foarte mici.

---

peştilor, Tomeştilor şi Cioltanilor, din 7253 (1745) Mai 15. Aici se spune că aceste moşii se hotărăsc pe din sus (apus) cu Obrijenii şi Mohoriţii: „Inceputul hotarului satului Cioltanii, ce să hotărăşte pe din sus (apus) cu Mohoriţii . . . s'au pus o piatră în capul hotarului din sus (apus şi miază-noapte) în malul părăului Ezerelei, în şăsul Bahluețului din sus de iazul Neniului". In hotarnică şi „Valea Glodului". „Piste Vale Glodului să hotarăscu Tomeştii cu Obrijenii şi . . . . . o piatră într'un piscu deasupra Văii Glodului . . . costişe în gios (miază-zi) în spre codru şi la deal s'au mai pus şi altă piatră hotar în *Văratec* . . ." (Condica Mitropoliei Moldovei din 1818, de Teodor Gaşparovici, p. 581-583, la Arhiv. Stat. Iaşi. Pentru Obrijeni, din com. Popeşti, jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 472, Harta stat. major, planşa Podul Iloaei. Aici se poate observa bine hotarul, urmărind *Varatecul*). Satele Popeşti, Mihneşti, Cioltani şi Glodeni au fost şi ale lui Nistor Ureche, Ghib. Sur. 2 p. 170. Unele au rămas apoi urmaşilor, cum se vede din documentul de împărţeală a moşiilor, din 7151 (1643) Martie 9. Părţile din Glodeni rămase spătarului Neculai Ureche, iar părţile din Mihneşti şi Cioltani lui Nistor Batişte. Vezi Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 271-272.

1 Acad. Rom. XL/2.

2 Ghib. Sur. 18 p. 48-49.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 504, 2 p. 99.

4 De altfel aproape 100 de sate din Cârligătura, începând dela Strunga şi până la Mogoşeşti, le aflu pomenite încă de sub Alexandru cel Bun, ceia ce ne arată vechimea aşezărilor omeneşti în această parte.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 445-446.

6 Ibid. 2 p. 183-184 şi mai jos un document din 1427, fără lună.

7 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 81.

8 Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 207.

9 Despre o prisacă în hotarul Popeştilor, din Cârligătură, a lui Solomon diacul de sub Alexandru cel Bun, vorbeşte uricul din 7054 (1546) Aprilie 6 (Ghib. Sur. 18 p. 203-204. Aici p. 205, e greşită arătarea Popeştilor la Lungani, din com. Lungani, jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 474).

59.

Suceava. 1426.

Alexandru Voevod întăreşte fiilor lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru, satele tatălui lor, trei sate la Cârligătură, anume unde este Şerba Pauşescul şi Lazor, altul unde este Neag Barbosul şi Dragomir Hasnăş şi al treilea Bălţaţi. — Asemenea şi patru sate la Nirnova, anume unde a fost Laţco, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ şi al patrulea unde este Stanciul.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чиным знаменито исѣмъ листомъ наши(м) кто на нъ оузритъ или єго оуслышитъ чтꙋчи ѡжє тоты истинны слꙋгы наши сынове щєфана стравича, тодеръ и петръ потвръдили єсмы право вѣрноє выслꙋжєнїє ѡтца и(х) щєфана и дали єсмы имъ оу нашєи земли три села на кръпигѫтꙋри на имѧ гдє єс(т) шєрба паꙋшєскꙋлъ и лазоръ, дрꙋгоє гдє єс(т) нѣгъ барбоси[1] и драгомирь хаснѫшь, третїє блѫцаци. єщє єсмы дали имъ на нирновѣ четири села, на имѧ гдє былъ лацко, дрꙋгоє гдє єс(т) михꙋлъ и паничъ, третїє гдє єс(т) станкꙋцъ, четвръτоє гдє єс(т) станчꙋлъ. тоє въсє що бы имъ оурикъ съ въсѣмъ доход⟨омъ⟩ имъ и дѣтємъ и(х) и стриикомъ[2] и(х) жꙋржꙋ и к⟨ос⟩тѣ и дѣтємъ и(х) и оунꙋчатомъ и(х) и праꙋнꙋчат⟨омъ их⟩ и прашꙋрѧтомъ и(х) и въсємꙋ родꙋ и(х) ⟨нєпорꙋшєно ни⟩колижє на вѣкы. а хотарь тѣмъ сєломъ съ въс⟨ѣми с⟩тарими хотари кꙋда ѡжикали из вѣка. а на то єс(т) вѣра нашєго г(с)тва вышєписанного алєѯандра воєводы и вѣра възлюблєнного сына г(с)тва ми илїаша воєводы и вѣра въсѣхь дѣтєи наши(х) и вѣра болѧрь нашихь, вѣра пана михаила и дѣтєи єго, вѣра пана влъчи и дѣтєи єго, вѣра пана кꙋпчича дворника, вѣра пана жꙋржа и дѣтєи єго, вѣра пана нєгри, вѣра пана мѫдричкы, вѣра пана нєстѧка и дѣтєи єго, вѣра пана илїаша и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана исаїѧ чашника и дѣтєи єго, вѣра пана ѡпришѧ и дѣтєи єго, вѣра пана жꙋржа жомотатова и дѣтєи єго, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана чꙋрбы и дѣтєи єго, вѣра пана стана бръличa и дѣтєи єго, вѣра пана домонкꙋша стол-

1 Corectat din барбосы.

2 In limba bulgară стрико, unchiu, (fratele tatălui), cum erau în adevăr Giurgiu şi Costea.

ника и вѣра въсѣхъ боꙗрь нашихь молдавскы(х) и великы(х) и малыхь. а по нашемъ животѣ кто бꙋдеть господарь нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего пле⟨ме⟩на[1] или кого бь изберетъ быти то(т) штобы имъ непорꙋшилъ нашего даніа али штобы имъ ѹтвръдилъ и ѹкрѣпилъ. ⟨а на бо⟩лшее потвръжденіе томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ ⟨нѣгоеви⟩ логофетꙋ писати и ⟨п⟩р⟨и⟩в⟨ѣ⟩с⟨и⟩ти нашꙋ печать к семꙋ листꙋ нашемꙋ.

ѹ сочавѣ в ⟨лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃д҃ м(с)ца . . . . . .⟩ днь.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, fiii lui Ştefan Stravici, Toader şi Petru, le-am întărit dreptcredincioasa vislujenie a tatălui lor Ştefan şi le-am dat în Ţara noastră trei sate la Cârligătură, anume unde este Şerba Pauşescul şi Lazor, altul unde este Neagul Barbosul şi Dragomir Hasnăş, al treilea Bălţaţii. Incă le-am dat la Nirnova patru sate, anume unde a fost Laţco, altul unde este Mihul şi Panici, al treilea unde este Stancuţ, al patrule unde este Stanciul. Toate aceste să le fie uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi unchilor lor, Giurgiu şi Costea şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Negre, credinţa panului Mândričca, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, cre-

1 Originalul are плена.

dinţa panului Domoncuş stolnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputernicească.

Iar pentru mai bună întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru Neagoe logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră, cătră această carte a noastră.

In Suceava, în ⟨anul 6935 luna . . . . .⟩ zile.

Pergament, cu pecetea stricată, la Acad. Rom. Peceţi 215. Se distinge pe pecete: печать . . . . землѣ молд . . . . . Documentul a fost dăruit Acad. de Ed. Ghica. In document, locul anului şi al lunei e rupt de tot. Dar după lista boerilor documentul e probabil din 1426, căci lista boerilor se potriveşte foarte bine cu cea din uricul din 1426 August 12, deşi n'ar fi imposibil să fie şi dela începutul anului 1427, boerii potrivindu-se în mare parte şi cu cei din 1427 August 18.

Satele dela Cârligătură se pot identifica uşor. Satul unde a fost Şerba Pauşescul şi Lazor este satul Păuşeşti din comuna Dumeşti, judeţul Iaşi[1]. Satul este pomenit şi în 7053 (1545) Aprilie 4, de unde vedem că satul era al lui Eremie Homelnic, cumpărat dela Şteful Bunaţchi[2]. E pomenit apoi în 7055 (1547) Aprilie 15[3], în 7115 (1607) Ianuarie 23[4], 7118 (1608) Octomvrie 27[5] etc. Satul este foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea. Numele şi-l are dela cel dintăiu Păuşescul.— Satul unde este Neag Bărbosul şi Dragomir Hasnăş s'a despărţit cu timpul, formând două sate, Bărboşii şi Hăsnăşenii, amândouă lângă Păuşeşti, cum se vede în parte din documentul din 1782 Octomvrie 20[6]. Pela 1662 satul Bărboşi e arătat ca fiind al lui Iordachi Cantacuzin[7]. El îşi are numele dela Neag Bărbosul şi e dela începutul veacului al XV-lea.

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 470. Harta stat. major, planşa Podul Iloaei. Alte sate cu acest nume în Vâlcea, ibid. 2 p. 1018, 1026.

2 Originalul la Muz. Municipal, Iaşi, publicat Ghib. Sur. 1 p. 381.

3 Acad. Rom. Peceţi 218.

4 Ibid. CXXXVII/245.

5 Ibid. CXXXVIII/256.

6 Ibid. CXXXVIII/229 : se calcă moşia Păuşeşti de către moşiile Bărboşi şi Bălţaţi. Şi în Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1911 p. 247. Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 2, fila 170 r.

7 Ghib. Isp. 3¹ p. 31.

Satul Hăsnăşeni este în comuna Cucuteni, judeţul Iaşi[1]. El e des pomenit în documente. In 7089 (1581) Mai 8 e pomenit satul Hăsnăşenii, din ţinutul Cârligăturii, unde a fost Dragomir Hasnăş. In acest uric satul e arătat ca fiind tot al neamului Stravici. Aici e pomenit şi un uric dela Alexandru cel Bun, ce l-au avut pe acest sat şi altele dela Strungă Coste şi Giurgiu Stravici, fraţii lui Ştefan Stravici, cum şi altul dela Ilie şi Ştefan Voevozi şi altul dela Ştefan cel Mare[2]. Asemenea e pomenit satul în 7139 (1631) Iulie 18[3], 7140 (1632) Mai 25[4] etc. Satul îşi are numele dela Haşnăş şi e dela începutul veacului al XV-lea. — Satul Balţaţi era, cum am văzut mai sus, alăture cu Păuşeştii. In 6981 (1473) Ianuarie 8 satul era în stăpânirea Mănăstirii Moldoviţa[5], care îl stăpânia şi în 1742, când era seliştе[6]. In 1768 mănăstirea îl dă schimb lui Toader Vârnav şi Ştefan Hermeziu[7]. In 1782 era al lui Grigoraş Hermeziu[8]. Satul este foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea.—Cârligătura ca ţinut este foarte veche. Cp. uricul din 1426 August 12. — Celelalte sate erau dincolo de Prut, pe Nârnova. Aceasta e o vale şi un pârău, în judeţul Chişinău, care se deschide în Prut[9]. Nârnova e pomenită des în documente[10]. Nu sânt uşor însă de identificat cele patru sate de pe Nârnova. Intr'un document dela Vasile Lupu[11], întărindu-se lui Eremia Vânculeţ, vor-

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 480.

2 Ghib. Sur. 2 p. 110-112: прѣдкове их косте стракич и жюржѣ стракич ѡт докраг алеѯандрх воеводи и ѡт їліи и стефана воеводове. Documentul dela Alexandru cel Bun e altul decât cel de mai sus din 1426, pentru că în el e vorba şi de alte sate: Criveşti, Hodceşti, Găureni şi Răvăcani, dela Strungă. Cp. şi Acad. Rom. CXXXVIII/3, Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1911 p. 233.

3 Ibid. CXXXVIII/7.

4 Ibid. CXXXVIII/258.

5 Wick. Moldowiza p. 68, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 179. Aici satul e identificat greşit cu satul dela apus de com. Sârca din jud. Iaşi. Dicţ. statistic a. României 1 p. 472, Harta stat. major, planşa Belceşti. Pentru acesta vezi Ml Costăchescu, Satele Bălţaţi, Codreşti . . . în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 38-43.

6 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 280.

7 Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1908 p. 87.

8 Ibid. 1911 p. 247.

9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 153, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 320, Harta Basarabiei de Nour.

10 L. T. Boga, Doc. Basarabene 5 (1929) p. 5, şi N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 11, într'un uric din 7030 (1522) Iunie 2, în Ghib. Sur. 19 p. 123, într'un uric din 7088 (1580) Septemvrie 21, L. T. Boga, Doc. Basarabene 6 (1929) p. 6, în 7110 (1602) Iulie 11, Ghib. Sur. 20 p. 121, în 7111 (1603) Iulie 11, Ghib. Sur. 2 p. 170, în 7125 (1617) Aprilie 16, Ghib. Sur. 17 p. 106, c. 1667 etc.

11 Condica Mitropoliei Moldovei din 1818 p. 251, la Arhiv. Stat. Iaşi.

nic de poartă, satele Brănişterii (care s'au numit Pârăucenii)[1], „unde a fost casa lui Boldor vistieriu" şi satul Bolduresti[2] şi nişte vii la Soltăneşti[3] şi arătându-se hotarul acestor sate se spune că încep „din vale Nârnovii de către *Pânceşti,* dela o vale ce să chiamă Lupoae în gios . . . până la hotarul *Lăţcanilor* . . .". Lăţcanii, în apropiere de Nârnova, ar putea fi satul unde a fost Laţco, din 1426, după cum Pânceştii ar putea fi pus în legătură cu Panici. Celelalte două sate die 1426 trebuie să fi fost tot pe aici. Boerii Stravici sânt cunoscuţi. Cel întăiu cunoscut e Ivan Stravici. Probabil acesta e cel din 6900 (1392) Martie 30[4]. Apare apoi în 1395 Ianuarie 6[5], 1397 Fevruarie 3[6], în 1399 Noemvrie 28[7], c. 1400[8]. Este ultima oară, când apare. El e contimporan descălicării. — Alt Stravici e Bratul. Acesta apare începând cu 6908 (1400) Fevruarie 11[9], Iunie 29[10], August 4[11], în 6911 (1403) Ianuarie 7[12], în 1404, împreună cu fratele său Liuban[13], în 1407 Octomvrie 6[14] şi tot aşa în 6916 (1408), Septemvrie 16[15], în în 6917 (1409) Aprilie 18[16], în 6918 (1410) Martie 15[17], 6919 (1411) Septemvrie 22[18], în 6920 (1412) Aprilie 3[19], Aprilie 5[20]. Nu ştiu dacă Ivan e frate cu Bratul şi Liuban Stravici. Bratul Stravici poate e identic cu Bratul Viteazul, de care e vorba în uricul din 6999 (1491) Ianuarie 7 şi care a avut uric dela Alexandru cel Bun şi Ilieaş Voevod, pentru satele Brătuleşti şi Fedeleşeni şi la

1 Ghib Sur. 2 p. 170, în 7125 (1617) Aprilie 16, satul Păruceni pe Nârnova şi Horeştii era al lui Nestor Ureche.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 32, sat în jud. Chişinău. Harta Basarabiei de Nour. Satul e aşezat pe Nârnova.
3 Harta Basarabiei de Nour. Satul e aşezat pe Nârnova, nu departe de Bolduresti. In Dicţ. geogr. nu e trecut.
4 Vezi mai sus p. 8, rândul 5.
5 Hurm. Doc. 1² p. 817.
6 Codex epistolis Vitoldi magni ducis Lithuaniae, tom. 6, în Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, Cracovia 1882 p. 43 : Iwan Strawicz.
7 Vezi mai sus p. 23, rândul 8.
8 Ibid. p. 27, rândul 9 : кѣра стравичава.
9 Ibid. p. 32, rândul 12 : кѣра братꙋла стровича и братїи его.
10 Ibid. p. 37, rândul 29.
11 Ibid. p. 41, rândul 18.
12 Ibid. p. 47, rândul 3
13 Hurm. Doc. 1² p. 826.
14 Ibid. p. 827.
15 Vezi mai sus p. 61, rândul 15.
16 Ibid. p. 70, rândul 5.
17 Ibid. p. 78, rândul 16.
18 Ibid. p. 92, rândul 26 şi p. 95, rândul 16.
19 Ibid. p. 97, rândul 15.
20 Ibid. p. 98, rândul 20.

Cârligătură, Goeştii şi Vrâstaţii[1]. Dincoace de Brătuleşti şi Fedeleşeni, peste codru, la Strungă, erau tot sate ale aceluiaş neam[2]. In 1412 Bratul apare ultima oară. In 6921 (1421) apare Ştefan Stravici şi fratele său Giurgiu[3]. Giurgiu Stravici apare în 6931 (1423) Martie 31[4], în 6944 (1436) Mai 23[5]. Un frate al lui Giurgiu, Costea Stravici e dovedit şi din urice de mai târziu, ca cel din 7010 (1502) Fevruarie 17[6], din 7053 (1545) Aprilie 4[7] etc. E aproape neîndoelnic că Bratul, Liuban, Ştefan, Giurgiu şi Costea erau toţi fraţi[8]. Din acest neam însemnat se scoboară familia Buhuş, de mai târziu[9].

60.

Suceava. 1427 Aprilie 20.

6935 April 20. Suceava. Ispisoc dela Alexandru Vodă, prin care dă slugii sale Roman două sate.

Documentul, în rezumatul de mai sus, îl dau după Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 23[10]. Data 6935 nu e sigură, întrucât în Index Zolkieviensis, în Candela (Cernăuţi) 3 (1884), p. 688 documentul are data 6937 (1429) Aprilie 20: „Alexander Wojwod schenket seinem Hofbedienten Romann 2 Dörfer. ddto Suczawa 6937 den 20 April".

Uricul a făcut parte din documentele Mitropoliei Moldovei, duse în Galiţia de Mitropolitul Dosoftei, documente azi rătăcite. La 1783 a fost inventariat de Manowarda, casierul oraşului Lemberg, în arhiva principilor Radziwill din Zolkiew.

Unul din satele de care vorbeşte documentul se numea Româneşti, sat fost al Mitropoliei Moldovei. In 7267 (1759) Fevruarie

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 445-446. M. Costăchescu, Satul Goeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 31-46.
2 Ghib. Sur. 1 p. 380.
3 Vezi mai sus p. 142, rândul 6, p. 145.
4 Vezi mai sus p. 157, rândul 12.
5 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151.
6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 191-192.
7 Ghib. Sur. 1 p. 380.
8 Pentru un sat Străviceanii, pe Sârca, din jos de Mădârjac, vezi uricul din 7007 (1499) Noemvrie 17, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 204-205.
9 Vezi M. Costăchescu, Satul Ruscani şi Găneşti, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 101-102.
10 Suceava este după Index Zolkieviensis.

10, făcându-se un schimb de moşii între Mănăstirea Putna şi Mitropolia Moldovei, Mănăstirea Putna dă Mitropoliei satele din Cârligătura, Sâneştii, Onişcanii şi Podobiţii, primind în schimb satele dela ţinutul Sucevii, „anume Vlădenii, carii cuprind între sâne şi altă săleşteoară, ce să numeşte Sârbii, dar iaste tot din hotarul Vlădenilor, şi Romăneştii ce să chiamă acmu Dumbrăvenii, şi Avireştii, ce să încep din apa Socevii, ţiindu-să una de alta“ [1]. Aş identifica în acest caz Romăneştii din 1427 cu Dumbrăvenii, din judeţul Botoşani, aşezat între Suceava şi Moldova, în apropiere şi de Vlădenii de pe Sireti [2] şi nu departe de oraşul Suceava. Nu ştiu dacă acest sat Romăneşti este totuna cu satul ѹ романи, dintr'un uric din 6998 (1490) Martie 15 [3]. Acesta e identificat de I. Bogdan cu Romăneştii din districtul Sucevei, din Bucovina [4]. Satul din 1427 îşi are numele dela Roman, vechiul stăpân [5]. Al doilea sat să fie Sârbii, tot al Mitropoliei Moldovei, din 1458 Martie 12?

61.

Suceava. 1427 August 18.

Alexandru Voevod întăreşte lui Herman şi fratelui său Iaţcu satul lor la Voitinu.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, precum am miluit pe sluga noastră adevărată, pe Herman şi pe fratele său Iaţcu, cu deosebita noastră milă şi le-am întărit ocina lor şi le-am dat satul lor, unde este casa lor, la Voitinu, unde acesta iese din pădure şi din poiană şi unde este mănăstirea lor şi vechiul lor loc de cosit [6]

1 Condica Mitropoliei Moldovei din 1818, de Teodor Gaşparovici diac de divan (păstrată la Arhiv. Stat. Iaşi), p. 468-469, ibid. p. 472-473 documentul din 7267 (1759) Aprilie 22: „moşii la ţânutul Socevei, anume Vlădenii şi Romăneştii, ce să numescu acum Dumbrăvenii şi Avereştii, ce să ţân aceste moşii cu hotarăle lor tot una de alta". Vezi M. Costăchescu, Satul Sâneşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 12-13. Pentru Vlădeni, Sârbi şi Avereşti vezi uricul din 6966 (1458) Martie 12 (I. Bogdan, D. Şt 1 p. 7-8), 6911 (1403) Ianuarie 7 (mai sus p. 46-49). Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 201—202.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 106. Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.

3 I. Bogdan, D. Şt 1 p. 407.

4 Ibid. p. 415.

5 Alte sate Romăneşti, Dicţ. statistic al României 1 p. 122, p. 470, 2 p. 748, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 41, 43, 471, 472 etc.

6 Wick. Heuschlag.

sub brădet, ca să le fie uric cu tot venitul, lor, copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor, răstrănepoţilor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat, cu toate vechile hotare, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa prea iubitului fiu al Domniei noastre, Ilie Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri, credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor săi, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor săi, credinţa panului Cubcici vornicul, credinţa panului Dragoş şi a copiilor săi, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor săi, credinţa panului Nesteac şi a copiilor săi, credinţa panului Negrea, credinţa panului Mindricca, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor săi, credinţa panului Dan şi a copiilor săi, credinţa panului Isaiea ceaşnicul şi a copiilor săi, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor săi, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor săi, credinţa panului Domoncuş şi a copiilor săi şi credinţa tuturor boerilor moldoveni, mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în Ţara noastră a Moldovii, ori din copiii noştri, ori din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le-o întăriască şi înputernicească, pentru că le-am dat pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai multă întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe, să scrie şi să atârne pecetea noastră către această scrisoare a noastră.

In Suceava, în anul 6935 August 18.

Documentul de mai sus l-am dat după traducerea germană din Wick. Woronetz und Putna p. 146-147. Wick. face observaţia că uricul e pe pergament şi are pecetea atârnată, ceia ce înseamnă că la 1886 el se păstra la Mănăstirea Putna, unde azi nu mai este, cum nu mai este nici originalul uricului din 6998 (1490) Martie 16 pentru acelaş sat[1]. Amândouă uricele, dela Alexandru cel Bun şi Ştefan cel Mare, sânt rezumate şi în Catastihul de documentele Putnii al lui Vartolomeiu Măzăreanu[2].

E vorba de satul Voitinel, de lângă Vicovul de jos, districtul Rădăuţi, sat aşezat pe pârăul Voitinel[3]. Satul e numit Voitin în

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 430-431.
2 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 171-172.
3 I. Bogdan cit. p. 431, 424.

uricul din 6998 (1490) Martie 15 [1]. In 6998 (1490) Martie 16 Ştefan Voevod cumpără dela Bogdan din Voitin, dela fratele său Ioan Miciurna şi dela surorile lor, Ilca şi Muşa, copiii lui Hârman, nepoţi lui Iaţco, drept 500 zloţi tătăreşti, bani gata, satul Voitin „unde era casa tatălui lor Hârman şi a unchiului lor Iaţco“ şi unde era şi mănăstirea lor şi-l dăruieşte Putnei, împreună cu privilegiul dela Alexandru cel Bun [2]. Satul e citat între satele Mănăstirii Putna şi în uricul din 7011 (1503) Fevruarie 2 [3].

Satul îşi are numele dela pârăul Voitin, pe care e aşezat.

62.

Suceava. 1427 Septemvrie 14.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Neamţului două sate la gura Neamţului, anume Crâstianeştii şi Temeşeştii. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандрь воєвода господарь землн молдавскои чиньімь знаменито исѣмь листомь нашимь кто на(н) оузрить или єго оуслышить чтѹчи понеже благопроизволи господствомн и сьтвори(х) вь задѹшиє стопочившїимь родителемь моимь и за здравїє и за дшїє господствоу ми и госпожди господства ми мариньі и дѣтеи господствамн и дадо(х) монастирѹ ѡ(т) нѣмца где старець ку(р) силоанх двѣ селѣ на оусти нѣмца на има крьстїанеции и темешеции. тое штобы прѣдреченномѹ монастиреки оурикь сь вьсемь доходомь на вѣкы вѣчныа. а хотарь тѣмь селомь почениши ѡ(т) молдави чере(с) лѹгь на оусти перекопа, та прѣкопомь [4] до троана, ѡ(т) толѣ до писка, та простѣ чере(с) поле на рогь лѣса немѣцкого. то ес(т) хотарь ѡ(т) бѹкѹрещь, та ѡ(т) толѣ чере(с) немець на верьѹ [5], а ѡт врьби чере(с) поле на могилѹ, та на могилѹ дѹпльнѹю, та ѡ(т) толѣ на дѹбови пень, та на краи лѣсокь дворѣновь, та на могилѹ што на молдавѣ, та молдавою горѣ до оусти перекопа, то имь вес хотарь. а на то ес(т) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воєводы и вѣра вьзлюбленнаго сына господства ми илїаша воєводы и вѣра вьсѣхь дѣтеи наши(х)

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 419.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 430-431.
3 Ibid. 2 p. 215: село воитин.
4 Sic.
5 Sau верхѹ?

и вѣра боꙗрь нашихъ, вѣра пана михаила и детеи єго, вѣра пана влъчи и детеи єго, вѣра пана кȣпчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана жȣржа и детеи єго, вѣра пана нестѧка и детеи єго, вѣра пана иліаша и детеи єго, вѣра пана дана и детеи єго, вѣра пана исаїѧ чашника и детеи єго, вѣра пана жȣржа жомотатока и детеи єго, вѣра пана домонкȣша столника и вѣра въсѣхъ боꙗрь нашихъ молдавскыхъ и великыхъ и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бȣдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѿ(т) нашего племене или кого бъ изберетъ быти тотъ штобы не порȣшилъ нашего даніа али що бы ѹтвръдилъ и ѹкрѣпилъ, занȣже дали єсмы съ въсѣмъ добрїимъ ѹмысломъ. а на болшее потврьждєніє томȣ въсемȣ вышеписанномȣ велѣли єсмы слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоеви логофетȣ писати и привѣсити нашȣ печатъ ксемȣ листȣ нашемȣ. ѹ сочавѣ в. лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃е се(п). д҃і.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod' Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, pentrucă a binevoit Domnia mea şi am făcut pentru pomenirea sfântrăposaţilor părinţilor mei şi pentru sănătatea şi pomenirea sufletului Domniei mele şi a Doamnei Domniei mele, Marena, şi a copiilor Domniei mele şi am dat Mănăstirii dela Neamţ, unde este stareţ Chir Siloan, două sate, la gura Neamţului, anume Crâstianeştii şi Temeşeşti. Acesta să fie mai înainte zisei mănăstiri uric cu tot venitul, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate, începând din Moldova, peste luncă, la gura şanţului[1], apoi pe şanţ, până la Troian, de acolo până în Pisc, apoi drept peste câmp la cornul pădurii Neamţului. Acesta este hotarul despre Bucureşti. Şi de acolea peste Neamţ, la salcie, şi dela salcie peste câmp, la movilă, apoi la movila găunoasă, apoi de acolo la un pociumb de stejar, apoi la marginea pădurii Dvoreneşti[2], apoi la movila care-i la Moldova, apoi pe Moldova în sus, până la gura şanţului. Acesta le este tot hotarul.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului

1 In traducerile vechi: hindechiu. In traducerea lui Narcis Creţulescu săpăturei.
2 La Narcis Creţulescu: pădurii de către Zvorăneşti.

Negre, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să o întăriască şi înputernicească, pentru că i-am dat cu tot gândul cel bun.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră, către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6935 Şeptemvrie 14.

Pergament cu pecetea pierdută la Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţul, pachet 21 nr. 2. In dos însemnarea veche : кржстїанєщи и тимишєщи. Altă însemnare mai nouă : кржстїанєщи care să chiamă acmu Băhneni[1] i Timişeşti esti hotarul sau scris. La Arhiv. Stat. Bucureşti şi un suret din 1796 Iuli 14. O copie slavonă la Acad. Rom. în ms 126, dăruit de I. Bogdan. O traducere în extras a fost publicată de Narcis Creţulescu, în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi 23 (1912) p. 337.

Pentru satele Crâstianeşti şi Temeşeşti dela gura Neamţului, vezi mai sus p. 55. Satele sânt citate în multe urice ale Mănăstirii Neamtului.

In hotarele satelor de mai sus găsim unele date topografice însemnate. E pomenit aici Troianul, val de pământ. Acest troian este constatat şi în apropierea satelor Urziceni, Arămeşti şi Broşteni, din judeţul Roman, comuna Bahna, într'un uric din 6999 (1491) Ianuarie 16: до троѧна ꙋ краи дꙋброви ѡт крꙍщѧн[2] şi într'unul din 7005 (1497) Ianuarie 3[3]. — Bucureşti este numele vechiu al târguşorului Buhuş, din judeţul Neamţ[4]. Numai cât depărtarea între Cristeşti şi Timişeşti dela gura Neamţului la Buhuş este foarte mare, aşa că nu putem presupune ca hotarul celor două sate ale mănăstirii să se fi întins până aici. Satul Bucureşti din

1 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 242.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 449-450, Dicţ. statistic al României 2 p. 798.
3 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 94. Pentru Troianul de dincolo de Prut, ibid. p. 374-375, p. 228 şi 215, Ghib. Sur. 9 p. 8-9.
4 Vezi mai sus p. 10.

1427 Septemvrie 14 trebuie să fi fost mult mai în apropiere. Nu-l găsesc azi, nici nu-l pot identifica cu altul din cele de prin prejur[1]. Pădurea Dvoreneştilor ne aminteşte satul Zvorăneşti, din comuna Timişeşti, judeţul Neamţ[2], ce-l găsim curând între satele mănăstirii, în uricul din 6954 (1446) Martie 11[3], în 6955 (1447) August 22[4], în 6962 (1454) Dechemvrie 8[5]. Satul este străvechiu, poate din veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela дворъ, curte.

63.

Suceava. 1427 Septemvrie 16.

Alexandru Voevod dăruieşte popei Andreiu şi lui Filip şi Mihul, fiii protopopei Simion, satul Trămedecii, la Cuţitna, şi seliştea Micului.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои чиныимъ знаменито нсѣмъ листомъ нашимъ кто на нъ ѹзритъ или его ѹслышитъ чтѹчи оже тотъі[6] истинны слѹги наши по(п) андреи и филипъ и михꙋлъ, сынове протопопа симишна слꙋжили намъ правою и вѣрнею слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвше и(х) правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до на(с) жаловали есмы и(х) wсобною нашею мл(с)тїю и дали есмы имъ ꙋ нашеи земли тръ⟨м⟩едечїи на кꙋцитнои где былъ братꙋлъ микꙋль и пань[7] и селище миково. тое да е(ст) ѹрикъ ⟨съ всѣмъ⟩ доходомъ ⟨имъ⟩ и дѣтемъ и(х) и ѹнꙋчатомъ и(х) и праꙋнꙋчатомъ и(х) и праѱꙋрѧтомъ и(х) и всемꙋ родꙋ и(х) ⟨кто сѧ изберетъ наиближнїи непорꙋшено николиже на вѣкъ. а хотаръ тѣмъ селамъ да е(ст) съ всѣми своими старими хотари⟩[8] кꙋда wживали ⟨из вѣка. а на⟩ то ес(т) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сна господствами илїаша воеводы и вѣра всѣ(х) дѣтеи наши(х) и вѣра боꙗрь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана кꙋпчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана

1 Un sat Bucureşti la Suceava a fost al Mănăstirii Voroneţul. Cp. Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 233.
2 Dicţ. statistic al României 2 p. 634.
3 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 4: дворинеци.
4 Ibid. pachet 21 nr. 6. St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221.
5 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 7.
6 Sau тоты.
7 микꙋль и пань nu e sigur.
8 Un şir întreg şters, la îndoitura uricului.

жȣржа и дѣтеи его, вѣра пана нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана илїаша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ чашника й дѣтеи его, вѣра пана домонкȣша столника и вѣра вьсѣхъ боѧрь наши(х) молдавскы(х) и великыхь и малыхь. а по нашемъ животѣ кто бȣдеть господарь нашеиземли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бь изберетъ быти, тотъ што бы непорȣшилъ нашего данїа али що бы оутврьдилъ и оукрѣпилъ заиже дали есмы имъ за и(х) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ. а на болшее потврьжденїе томȣ вьсемȣ вышеписанномȣ велѣли есмы слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоѥ(ви логофетȣ писати и при)вѣсити нашȣ печать к семȣ листȣ нашемȣ.

оу сочавѣ в лѣто ѕ҃ц҃л҃е се(п) ѕ҃і.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, popa Andrei şi Filip şi Mihul, fiii protopopei Simion, au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi le-am dat în Ţara noastră Trâmedecii la Cuţitna, unde a fost Bratul Micul şi Nan şi seliştea Micului. Aceste să le fie uric cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cine se va alege mai deaproape, nestricat niciodată în veac.

Iar hotarul acestor sate să fie cu toate vechile lor hotare, pe unde au umblat din veac.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri; credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornic, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, sau pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască

şi să înputernicească, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură a acestor toate de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6935 Septemvrie 16.

Pergament cu pecetea lipsă, la Acad. Rom. XXXVII/5. Pergamentul foarte supţire. In multe locuri şters. Pe dos: Trimedecii pe Cuţâtna, la Vasluiu. La Potropeşti, Potropopeşti. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. E citat în lucrarea acestuia, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 26. Data de lună сє(н) nu e sigură, uricul fiind şters. S'ar putea citi şi гє(н), Ianuarie.

Pârăul Cuţitna de care e vorba în document se numeşte azi Cuţicna sau Cuţigna, din judeţul Vasluiu[1]. Este pomenit în multe urice vechi. Aşa în 6998 (1490) Ianuarie 18[2], amintindu-se pe el, cu uric dela Alexandru cel Bun, Mirceştii, Dănceştii, Păşcanii на кȣ(ц)нтнон. In 7003 (1495) Ianuarie 10: на кȣцнтнон . . . фофѫшѫщи. In uricul din 7007 (1499) Noemvrie 26, în hotarnica satelor, cu uric dela Alexandru cel Bun, Rusi, unde a fost curtea lui Stan Popovici, Călugăreni, unde a fost Giurgiu Călugărul, Dumeşti unde a fost Dadul, se vorbeşte de до оустн коуцнтнон[4]. Asemenea în 7011 (1503) Octomvrie 6[5]. Cuţitna să fie în legătură cu cuţit? — Trâmedecii se numesc azi Potropeşti[6] sau Protopopeşti[7], sat în comuna Tăcuta, judeţul Vasluiu, aşezat în adevăr pe Cuţigna[6]. Satul este foarte vechiu. Aici fuseseră din vechime, în secolul al XIV-lea, ca cneji, juzi, vătămani sau ca stăpâni, Bratul Micul şi Nan. Satul se numea Trămedecii. S'a impus însă după 1427 numele Protopopeni, după protopopa Simion.—Seliştea Micului va fi fost alăturea.

Regiunea locuită în veacul al XIV-lea, în părţile Vasluiului, vine imediat la nord de cea de care ne vorbeşte uricul din 6908 (1400)

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 62. Harta stat. major, planşa Codăeşti.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 391-393.
3 Ibid. 2 p. 40-41.
4 Ibid. p. 163, 165. Poate hotarul lui Stan Preuţescul din 6908 (1400) Fevruarie 11 este satul Rusi, din acest uric. Vezi mai sus p. 31, 35-36.
5 Ibid. 240.
6 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 147. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 377.
7 Dicţ. statistic al României 2 p. 984. In Frunzescu, Dicţionar topografic p. 382. Protopopeni e şi o moşie nelocuită, în jud. Vasluiu.

Fevruarie 11[1]. Deci aceste regiuni erau ocupate şi locuite din adâncă vechime. Lucrul se întăreşte cu arătările din uricile dela Ştefan cel Mare, aduse mai sus.

64.

Suceava. 1427 Octomvrie 15.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Oancea şi soţiei sale Nastea un sat la Cărpiniş, unde a fost casa lui Dobrăcin şi Bratul Pleşescul. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чиним҄ъ знаменито исеим҄ъ листом҄ъ наши(м) ѹсѣм҄ъ кто на нъ ѹзритъ или єго ѹслышитъ чт̑ȣщи оже тотъ истинныи слȣга нашъ ѡанча слȣжилъ нам҄ъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣм҄ъ мы видѣвше єго правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до на(с) жаловали єсмы єго особною нашею мл(с)т̑ию и дали єсмы ємȣ и женѣ єго насти за ихъ слȣжбȣ ѹ нашеи земли ѹ молдавскои єдно село на грабовы(х) гдє былъ дом҄ъ добръчинокъ и братȣлъ плешескȣлъ, що бы им҄ъ ѹрикь съ ѹсѣм҄ъ доходом҄ъ и дѣтем҄ъ єго що имаєтъ и дѣтем҄ъ настиным҄ъ що съ добръчино(м) и сиȣ еи що є(ст) ѡ(т) дрȣга еи мȣжа, ѹсѣм҄ъ, равно и ѹнȣчатом҄ъ и(х) и праѹнѹчатом҄ъ и(х) и прашȣрѫтом҄ъ и(х) и братїам҄ъ ѡиичиным҄ъ и сестрам҄ъ єго и дѣтем҄ъ и(х) и ѹнȣчатом҄ъ и(х) и праѹнȣчат̑ом҄ъ и(х) и прашȣрѫтом҄ъ и(х) и въсемȣ родȣ и(х) кто сѧ изберетъ ближнїи непорȣшено николи на вѣкы вѣчныи. а хотаръ томȣ селȣ из долȣ ѡ(т) опришакова села по старомȣ хотареви на баши, та би ѥю горѫ старым҄ъ хотарем҄ъ до шȣшмана, по старомȣ хотарю и ѡ(т) пана михаиловыхъ селъ и ѡ(т) лѣса по старомȣ хотарю ѡ(т) всѣхъ сторонъ кȣда ѡ(т) вѣка оживали. а на то є(ст) вѣра нашего г(сд)ка вышеписаннаго алеѯандра воєводы и вѣра възлюбленнаго сна г(с)ка ми илиаша воєводы и вѣра въсѣхъ дѣтеи нашихъ и вѣра болѫръ нашихъ, вѣра пана михаила и дѣтеи єго, вѣра пана влъчи и дѣтеи єго, вѣра пана кȣпчича дворника, вѣра пана негрина, вѣра пана жѹржа фратовского и дѣтеи єго, вѣра пана нестѫкова и дѣтеи[2] єго, вѣра пана илїаша и дѣтеи єго, вѣра пана дана и дѣтеи єго, вѣра пана исаѫ чашника и дѣтеи єго, вѣра пана жѹржа жомета-

1 Vezi mai sus p. 31-36.
2 Originalul are: дѣєи.

тєва и вѣра братїи єго и вѣра пана дамакꙋша столника и вѣра пана ѡприщака и дѣтєи и(х), вѣра пана ивана, вѣра пана нєгрила чашника, вѣра пана щєфана и вѣра пана костича постєлника и вѣра ѹсѣхъ боѧръ нашихъ молдавскы(х) вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ животѣ кто имєтъ быти господаръ нашєи зємли или ѡ(т) дѣтєи нашихъ или ѡ(т) нашєго плємєнє или бꙋ(д) кто кого въ изберєтъ быти ⟨тотъ⟩ що быхꙋ ⟨нєпо⟩рꙋшилъ нашєго данїа и нашєго ꙋтвръ⟨ждєнїа али що бы имъ⟩ ѹтвєрдили и ѹкрѧ⟨пили з⟩а нꙋжє дали єсмы имъ за ихъ правꙋю и вѣрнꙋ⟨ю сл⟩ꙋжбꙋ. а на болъшєє потвръж(д)єнїє томꙋ въсємꙋ вышєписанномꙋ вєлѣли єсмы слꙋѕѣ нашємꙋ ивашькови братѧєвичꙋ писати и привѣсити пєчатъ нашꙋ к сємꙋ листꙋ нашємꙋ. ѹ сочавѣ вл(ѣ)(т) ѕ҃ѿ҃лє м(с)ца ѡктоврїа єі҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră Oancea ne-a slujit nouă, cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am dat lui şi femeei lui, Nastea, pentru a lor slujbă, în Ţara noastră, în Moldova, un sat la Cărpiniş, unde a fost casa lui Dobrăcin şi Bratul Pleşescul, să le fie uric, cu tot venitul, şi copiilor lui, ce-i are, şi copiilor Nastei, care-s cu Dobrăcin, şi fiului ei, ce-i este de la alt bărbat al ei, tuturor, asemenea şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi fraţilor lui Oancea şi surorilor lui şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cine se va alege aproape, nestricat niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat, din jos, de la satul lui Oprişac, după vechiul hotar, la Başeu, apoi în sus, după vechile hotare, până la Şuşman, după vechiul hotar, şi de către satele panului Mihail şi de către pădure, după vechiul hotar, din toate părţile, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa pa-

nului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jometate şi credinţa fraţilor lui şi credinţa panului Dămăcuş stolnicul şi credinţa panului Oprişac şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Ştefan şi credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, lui Ivaşcu Brateiu, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6935 luna Octomvrie 15.

Originalul era în 1912 la d. Ventura, din Botoşani. Avea pecetea cea mare de ceară roşie atârnată. Pergamentul era foarte bine păstrat. După o copie a mea l-a publicat d. Ghibănescu în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 25 (1914) p. 175-177 şi reprodus Ghib. Sur. 18 p. 18-20. Tot după original a fost publicat de N. Iorga, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 36 (1914) p. 131-132. Un suret al clucerului Pavel Debrici, din 1816 Septemvrie 17 e publicat de preotul din Bucureşti, C. Bobulescu, în Revista Arhivelor, Bucureşti, 1 (1925) p. 261-272. O fotografie de pe original în colecţiunea mea.

Este vorba de satul Dobârceni, din comuna Bârsăneşti, judeţul Botoşani [1]. Aşa e numit satul şi în hotarnica din 1818: Dobrăcini [2]. Regiunea în care vine satul se numea la Cărpiniş (slav. грабовых) [3]. Aici din vechime fusese casa lui Dobrăcin şi a lui Bratul Pleşescul. Dobrăcin fusese bărbatul dintâi al Nastei, soţia lui Oancea din uricul din 1427. Ea mai avusese încă şi alt bărbat. Dela Dobrăcin îşi are numele satul. El e de la începutul veacului al XV-lea. Interesante sânt lucrurile din hotarnica satului.

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 120, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 163. In Harta stat. major, planşa Ştefăneşti, satul e numit Dobriceni.
2 Revista Arhivelor, Bucureşti, 1 (1925) p. 272, nota 1.
3 Ibid. p. 271, nota 1. In Catagrafia jud. Iaşi, din 1820 (Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 166, op. 184, dos. 20) satul e numit Dobârceni.

Hotarul la meazăzi pleca dela satul lui Oprişac[1], cătră răsărit, cătră Başeu. La miazăzi de Dobârceni vine satul Bârsăneşti. Să fie acesta satul lui Oprişac? Hotarul apuca apoi pe Başeu în sus, la hotarul lui Şuşman. Acest hotar este satul Cişmăneşti, dela nordul Dobricenilor. Satul e în comuna Mihălăşeni, judeţul Botoşani[2]. In apropiere de Cişmăneşti, în comuna Mihălăşeni este şi un sat Brăteni, care e o amintire poate a lui Bratul Pleşescul[3]. Satul Cişmăneşti îşi are numele deci de la vechiul Şuşman[4]. Poate în acest unic шѹшман reproduce pe Ciuşman, primul ш reproducând, poate, şi aici sunetul moldovenesc ś (în loc de ci, din limba comună). La apusul Dobârcenilor veneau satele boerului Mihail. Acesta este vestitul boer Mihail de la Dorohoiu[5]. In uricul dat acestuia în 6945 (1437) Dechemvrie 20, se pomenesc între numeroasele lui sate şi оу гракови село где ста(н) сидн(т) и оу вишнїи конецх грако(к) на башн где мадєи сидитъ[6]. Satul Mihălăşeni de lângă Cişmăneşti va fi fiind în legătură cu satele lui Mihail, din aceste părţi[7].

Uricul din 1427 este important, pentru că ne arată vechi sate, în regiunea Başeului.

65.

1427 fără lună

Alexandru Voevod dăruieşte lui Onicică un sat în Cârligătură, unde este casa lui.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alecsandru Vvd. Domn Pământului Moldaviei facem ştiut cu acest hrisov al nostru tuturor carii

1 Oprişac probabil e acelaş cu boerul din 6929 (1421) Dechemvrie 13 (mai sus p. 122, rândul 3, aici şi Бо(б) ѡпришa(к), probabil fiul celui dintâiu), din 6931 (1423) Martie 12 (ibid p. 154 rândul 18), din 6933 (1425) Mai 12 (ibid. p. 173 rândul 30).

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 122. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 119, Harta stat. major, planşa Ştefăneşti. Tot aşa în hotarnica din 1818, Revista Arhivelor, Bucureşti, 1 (1925) p. 272 nota 1. Catagrafia jud. Iaşi, Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 166, op. 184, dos. 20.

3 Harta stat. major, planşa Ştefăneşti, Dicţ. statistic al României 1, p. 122.

4 Pentru nume Şuşman, în timpul lui Ştefan cel Mare cp. I. Bogdan, Dşt. 1 p. 155, 350-351 şi boerul lui Ştefan cel Mare, diacul Isaica Şuşmanovici, din 1458-1472, ibid. p. 9-167.

5 M. Costăchescu, Mihail de la Dorohoiu şi satele lui, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 345-352.

6 Ibid. p. 348, 352.

7 Pentru гракови, Cărpiniş cp. uricul din 7062 (1554) Martie 20: „unde au fost Şandri, anume pe Beşău, la capul Cărpinişului", N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 75.

pre dânsul vor căuta sau cetindu-să îl vor auzi, precum că acest adevărat sluga noastră Oničco ni-au slujit nouă cu credinţă şi dreptate. Drept aceia, noi văzând a lui driaptă şi credincioasă către noi slujbă, l-am miluit pre dânsul cu osebita noastră milă şi i-am dat lui în pământul nostru, un sat la Cârligătură, unde este casa lui, ca să fie lui uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi a tot niamul său, nestrămutat niciodinioară în veci.

Iar hotarul acelui sat să fie împrejur, precât ar fi de îndestul unui sat.

Iar la aceasta este credinţa noastră a mai sus scrisului Alecsandru Voevod şi credinţa a prea iubitului fiu Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa a tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa domniei sale a lui Mihail şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Vâlcu şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Cupcici[1] vornicul, credinţa domniei sale Negrea[2], credinţa domniei sale Giurgii şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Nesteac[3] şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Iliaş şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Danului şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Isaiei paharnicul şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Damacuş[4] stolnicului şi credinţa tuturor boerilor noştri a Moldovii, celor mari şi mici.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn pământului nostru, sau din copiii noştri, sau din neamul nostru sau ori pe cine îl va alege Dumnezeu, acela să nu-i strice lui a noastră danie, ce mai vârtos să-i întăriască lui şi să-i înputerniciască, căci noi i-am dat lui pentru a lui driaptă şi credincioasă slujbă.

Şi spre mai mare tărie tuturor acestor de mai sus scrisă, am poroncit credincioasei slugei noastre, lui Neagoe marelui logofăt, de a scrie şi a lega pecetea noastră de acest adevărat hrisov al nostru.

La anul 6935.

„Iar în dosul uricului încă se vede însemnat cu aceiaş slovă veche, sârbeşte: pe Sineşti, din Cârligătură, care s'au tălmăcit din limba sârbească în cea moldovenească de mine gios iscălitul, din cuvânt în cuvânt, întocmai, la anul 1854, Septemvrie 25, în Iaşi. Hrisantie Ieromonach".

---

1 In Suret e Constantin.
2 Ibid. Negrei.
3 Ibid. Nastasie.
4 Ibid. Dumitraş.

Documentul acesta l-am luat din Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Mitropoliei Moldovei din 185... In Condica din 1818, documentul nu există. Originalul care era, cum se vede, la 1854 la Mitropolia din Iaşi, nu se mai păstrează. A fost publicat de Ghib. Sur. 18 p. 20-21.

Onicică este Onicică din Cârligătură, cunoscut din uricul din 7009 (1501) Dechemvrie 14. Aici e vorba de Giurgiu Palmeş, fiul lui Ilieaş, nepotul lui ѡничковь ѡт крълигатꙋри, care vinde ocina din uricul bunului său Onicică şi cu privilegiu dela Alexandru cel Bun, „un sat la Cârligătură, anume Oničcani, lângă Sineşti“ [1]. In hotarnică se arată că Oničcanii veneau între Sâneşti şi Goeşti [2], exact pe locul unde vine azi aşezat satul Storneşti, care s'a mutat târziu de tot, din şesul Bahluețului, pe moşia veche a Oničcanilor. Prin uricul din 1501, satul e cumpărat de Ştefan cel Mare şi dat Mănăstirii Putna, de unde în 1759 satul trece în stăpânirea Mitropoliei Moldovei [3]. E vorba cum se vede în uricul din 1427 de satul Onişcani, azi în trupul moşiei Sâneşti, jud. Iaşi [4], Din Onişcani azi nu a mai rămas nici o amintire, care totuşi mai trăia pe la 1850. Onicică e pomenit şi în uricul din 7001 (1493) Martie 7, că avusese în trecut moară în Bahlueț [5].

66.

Suceava. 1428 Fevruarie 16.

Alexandru Voevod întăreşte ocina fiilor lui Stan Lucaveț şi a fiilor lui Şerbco, două sate, Lucaveț şi Pancouți.

ма(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои чиним знаменито всѣм листом нашим оусѣм кто

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 183: едно село на карлигатоурѣ . . на имѣ ѡничкани подли синещи . . .; привилїе старое що имал жоуржа палмешь дѣда его ѡничково ѡт карлигатоури ѡт дѣда нашего ѡт алеѯандра воеводы.

2. Ibid. p. 184: хотар . . . с верха почънши межи ѡничкан(и) и гоещи ѡт боуковини поутем що испоускает сѧ ѡничковою кичерою . . .

3 Pentru istoricul satului, vezi M. Costăchescu, Satul Sâneşti, Onişcani etc. în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 2-7.

4 Dicț. statistic al României 1 p. 472. Harta stat. major, planşa Podul Iloaei.

5 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 82: на бахлоуецѣ где била мели ѡничкову.

на нх ѹзритъ или его ѹслышитъ чтȣчи оже тоти истинныи слȣгы наши сынове стана лȣкавецкого, юрие и козма и сестра нхъ метрȣна и сынове щербкови, симеонъ и костѧ и дїениш и шандро слȣжили намъ н(х) предкове правою и вѣрною слȣжбою, а днесь слȣжатъ они намъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣмъ мы видѣвше н(х) правою и вѣрнȣю слȣжбою до насъ жаловали есмы нхъ особною нашею ма(с)тїю и потвердили есмы имъ отинȣ н(х) еще данїе нашн(х) стопочившихъ предковъ и дали есмы имъ ѹ нашеи земли двѣ селѣ на имѧ лȣкавецъ и панковци и съ ѹсими полѣнами и съ лѣсы и съ потокы и серетомъ горѣ и миходрею що къ нимъ тѧгло нхъ хотаръ[1] издавна, щобы имъ ѹрикъ съ ѹсѣмъ доходомъ и дѣтемъ нхъ и ѹнȣчатомъ н(х) и праѹнȣчатомъ н(х) и пращȣрѧтомъ нхъ и въсемȣ родȣ нхъ непорȣшено николи на вѣкы вѣчныи. а хотаръ тѣмъ двомъ селамъ съ въсѣми своими старыми хотари кȣда ожикали о(т) вѣка. а на то ес(т) вѣра нашего господства выше писаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми илїѧша воеводы и вѣра ѹсѣ(хъ) дѣтеи наши(х) и вѣра боѧрь нашихъ, вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана клъчи и дѣтеи его, вѣра пана кȣпчича дворника и дѣтеи его, вѣра пана негры, вѣра пана драгоша вѣтѧза, вѣра пана жȣржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана илїѧша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаѧ чашника и дѣтеи его, вѣра пана домокȣша столника и дѣтеи его, вѣра пана жȣржа жомотатевича и братїи его и дѣтеи н(х), вѣра пана опришѣ и дѣтеи его, вѣра пана ходка мамȣринского и брата его пана лека и дѣтеи н(х), вѣра пана накȣша вистѧрника и дѣтеи его, вѣра пана костича постелника, вѣра пана негрилѧ чашника, вѣра пана билавы чашника кнѧгина и вѣра ѹсѣхъ боѧрь нашихъ великыхъ и малыхъ. а по нашомъ[2] животѣ кто иметъ быти господаръ нашеи земли или ѿ(т) дѣтеи нашихъ или ѿ(т) нашего племене или бȣ(д) кто кого господь къ извѣретъ быти щобы имъ непорȣшили нашего данїѧ и ѹтвержденїѧ и записанїѧ али щобы имъ ѹтвръдили и ѹкрѧпили заиȣ(ж) дали есмы имъ за н(х) правовѣрнȣю слȣжбȣ. а на болше ѹтвържденїе томȣ въсемȣ вышеписанномȣ велѣли есмы слȣзѣ нашемȣ вѣрномȣ панȣ нѣгою логофетȣ писати и привѣсити печа(т) нашȣ к семȣ листȣ нашемȣ. писалъ ивашко кратѣвичъ ѹ сочавѣ въ лѣто ѕцлѕ мѣсѧца февруарїѧ ѕї.

1 In document отарѹ.
2 Sic.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, fiii lui Stan Lucaveţ, Iurie şi Cozma şi sora lor, Motruna şi fiii lui Şerbco, Simeon şi Costea şi Dieniş şi Şandru ne-au slujit nouă înaintaşii lor cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi ei ne slujesc nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Deaceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am întărit ocina lor, danie încă de la sfântrăposaţii înaintaşii noştri şi le-am dat în Ţara noastră două sate, anume Lucaveţul şi Pancăuţii şi cu toate poenile şi cu pădurile şi cu pâraele şi pe Siret în sus, şi cu Mihodrea al căror hotar se alătură de ele, de demult, ca să le fie uric cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor două sate cu toate hotarele lor cele vechi, pe unde au umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lor, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lor, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Dragoş Viteazul, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Domocuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a fraţilor lui şi a copiilor lor, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Hodco dela Mămorniţa şi a fratelui său pan Leul şi a copiilor lor, credinţa panului Iacuş visternicul şi a copiilor lui, credinţa panului Costici postelnicul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Bilau ceaşnicul Doamnei şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Domnul Dumnezeu va alege să fie, să nu le strice dania noastră şi întăritura şi cartea, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentrucă le-am dat, pentru a lor drept credincioasă slujbă.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor de mai sus scrise,

am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.
A scris Ivaşcu Brateiu, în Suceavă, în anul 6936 luna Fevruarie 16.

Originalul era la 1879 la C. Vasilco, din Bucovina. O copie la Acad. Rom. ms 126, dărait de I. Bogdan. A fost publicat ge Teodor Belous, Câteva documente ruseşti şi româneşti ale vechilor domni ai Moldovei (ruseşte), Colomeia 1879 p. 30, cu data greşită 6931, în loc de 6936, prin confundarea lui s cu ·. De aici a fost reprodus în Ghib. Sur. 5 p. 1-5, cu observaţia că data documentului trebuie să fie 6936. Boerii în adevăr corespund cu cei din 1428. In traducere germană e publicat de Wick. Woronetz und Putna 2 p. 199-201, cu data 6936 şi menţiunea H. S. Perg. Ksl., ceia ce înseamnă că la 1886 uricul era poate la una din aceste mănăstiri.

Satul Lucavăţ este pe Sireti şi lângă Mihodra în Bucovina, în districtul Vijniţei[1]. Aici găsim Lucavăţul de sus şi Lucavăţul de jos, din care unul poate fi vechiul sat Pancăuţi, care azi nu mai este, ca nume. Satul Lucavăţ e pomenit ca fiind în ţinutul Sucevei, în 6998 (1490) Martie 15[2].

Stan Lucaveţ şi Şerbco, spune uricul, aveau aceste sate danie dela predecesorii lui Alexandru cel Bun, sânt deci contimporanii descălicării. Urmaşii acestor boeri şi uricul dela Alexandru cel Bun sânt pomeniţi şi în 1667 Martie 12[3].

Satele sânt foarte vechi, având ca întemeitori pe Luca şi Panco. Erau şi în vremea descălicatului.

67.

Suceava. 1428 Aprilie 3.

Alexandru Voevod dă boerului său Opriş satul Oprişani pe Şumuz.

Suceava, 6936 April 3.

Documentul aşa rezumat îl dau după Index Zolkieviensis

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 412. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
2 I. Bogdan, cit. p. 406. Pentru Pancăuţi cp. mai sus p 56 şi 59.
3 Ghib. Sur. 5 p. 5. Cp. N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 404. Asemenea Alex. Vitencu, Doc. mold. din Bucovina, Cernăuţi 1929 p. 9, 17 etc.

Candela (Cernăuţi) 3 (1884) p. 688 „nr. 33“ Derselbe (Alexandru Voevod) schenket seinem Bojarn Oprysza das nächst des Flusses Szumus gelegene Dorf Opryszany ddto. Suczawa 6936 den 3 April“. Uricul a făcut parte din documentele Mitropoliei Moldovei, duse de Mitropolitul Dosoftei în Galiţia şi azi rătăcite. In 1783 era în arhiva principilor Radziwiłł din Zołkiew.

Este vorba de satul Oprişeni, din judeţul Fălticeni (fost Suceava)[1], aşezat pe Şomuz, din sus de Buciumeni şi Fălticenii vechi[2].

Boerul Opriş, întemeietorul satului, apare ca Ion Opriş, între boerii divanului, întâia oară în 6928 (1420) Aprilie 25[3], apoi ca Opriş, în 6934 (1426) August 12[4], 1426[5], în 6936 (1428) Fevruarie 16[6], Aprilie 15[7], Aprilie 22[8] şi în alte urice din acest an, în 6937 (1429) Fevruarie 1[9] şi în alte urice din acest an, apoi în 6938 (1430) Dechemvrie 23[10]. In 6943 (1435) Ianuarie 3, apare un Raspop Opriş[11]. Opriş nu e acelaş, cred, cu boerul Oprişac, din 1427 Octomvrie 15[12].

Satul Oprişani e de la începutul veacului al XV-lea.

68.

1428 Aprilie 8.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Tăvădar satul lui pe Berheci şi un loc de pustie pe pârăul Melişcoae.

„6936, April 8. Suret scos de dascalul Evloghii de pe ispisocul Domnului Alicsandru Voevod, prin cari să cuprindi că au dat unui Tăvădar satul lui ci iaste pi Berheciu, undi iaste casa

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 856.
2 Harta stat. major, planşa Fălticeni.
3 Vezi mai sus p. 136, rândul 6.
4 Ibid. p. 178, rândul 26.
5 Ibid. p. 182, rândul 31.
6 Ibid. p. 202, rândul 25.
7 Uricarul 18 p. 1.
8 Ghib. Sur. 18 p. 22.
9 Wick Woronetz und Putna 2, p. 147.
10 Acad. Rom. ms. 4606, fila 13r.
11 Acad. Rom. LX | 1, Uricarul 10 p. 226-227.
12 Vezi mai sus p. 196, rândul 19 şi 20, p. 197, rândul 2 şi p. 199. Alte sate cu acest nume sânt Oprişinţii din 1418 Martie 17 (vezi mai sus p. 129-131) din districtul Siretiului, din Bucovina şi Oprişeştii, la Zeletin, din 6960 (1452) Dechemvrie 21, Acad. Rom. LXXV | 1.

lui, şi un loc din pustie pe pârăul Melişcoae, a cărue hotar să-i fii hotar, cât a fi de agiunsu unui sat. Iar hotarul satilor acestora să fii după hotarul cel vechiu".

Documentul regest de mai sus l-am scos dintr'un hrisov din 1837 Iunie 10 (e vorba de satele Grădeştii, Piţcanii, Meleşcanii, Turcinoasa, Doroteiul, Frumuşălul, Mohorăştii, Motoşănii, Răspopii, Sănăteştii, dela ţinutul Tecuciului)[1]. Este vorba de două sate de la judeţul Tecuciului, anume Tăvădăreşti şi Meleşcani, din comuna Vultureni[2], sate aşezate pe Berheciu. Pentru aceleaşi sate şi tot lui Tivadar avem uricul din 6946 (1438) August 21[3]. Al doilea sat aici e на мелешковꙋ потокъ где ест тадорь мелешка. In hrisovul din 1837, de care a fost vorba mai sus, pe lângă multe regeste de documente ale satelor de mai sus, e vorba şi de regest de pe un uric de la Ştefan cel Mare din 7006 (1498), de împărţala între urmaşii lui Tăvădar a satelor sale.

Satele sânt dela începutul veacului al XV-lea.

69.

Suceava. 1428 Aprilie 15.

Alexandru Voevod întăreşte lui Vâlcea, fiul popei Zaharia, ocina sa, anume un sat anume Călugări, la Vulhova.

† ма(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавской чиниммъ знаменито и симъ листомъ нашимъ оусѣмъ кто на нъ оузритъ или его оуслышитъ чтꙋчи, оже тотъ истинныи слꙋга нашъ вл ъча снъ попа захарїа жаловали есмы его шсобною нашею ма(с)тїю и потвердили есмы емꙋ штинꙋ его и дали есмы емоу ꙋ нашеи земли едно село на имѧ къл(оу)гъри[4] на вꙋлховѣ, где е(ст) домъ его, щобы емоу оури(к) съ всѣмъ доходомъ емꙋ и дѣтемъ его и оунꙋчатомъ его и прѣоунꙋчатомъ его и прѣщꙋрѣтомъ его и всемꙋ родоу его непорꙋшено николиже на вѣкы. а хотаръ томоу село съ всѣми своими старыми хотарми кꙋда извѣка ѡживали. а на то

---

1 In colecţia mea. El se află şi în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 13 fila 118v. De aici şi în Radu Rosetti, Pământul p. 110.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 870, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 476, 287.

3 Ghib., revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1-3, Isp. 5[1] p.70.

4 Originalul are къгъри.

є(ст̃) вѣра нашєго господва вышєписаннаго алєѯандра воєводы и вѣра възлюблєннаго сна гдвами иліаша воєводы и вѣра дѣтєи нашихъ и вѣра въсѣхъ болѧръ нашихъ, вѣра пана михаила и дѣтєи єго, вѣра пана вълчи и дѣтєи єго, вѣра пана коупчича дворника, вѣра пана нєгры, вѣра пана нєстѧка и дѣтєи єго, вѣра пана жѹржа и дѣтєи єго, вѣра пана илиаша и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана исаѧ чашника и дѣтєи єго, вѣра пана домонкоуша столника и дѣтєи єго, вѣра пана жоуржа жомєтатєвича и братїи єго и дѣтєи єго и дѣтєи и(х), вѣра пана ѡприша и дѣтєи єго, вѣра пана ивана дѣтка и дѣтєи єго, вѣра пана ходка мамѹринского и дѣтєи єго, вѣра пана іакоуша вистїарника и вѣра въсѣхъ болѧръ нашихъ молдавскы(х) и вєликыхъ и малыхъ. а по нашимъ животѣ кто имє(т) бити господаръ зємли нашєи молдавскои или ѡ(т) дѣтєи нашихъ или ѡ(т) нашєго плємєни или боу(д) кого бь изберєтъ бити, тотъ щобы ємоу нєпорѹшнаъ нашєго данїѧ и нашєго оутвръждєнїѧ, заноужє єсми ємѹ дали за єго правѹю и вѣрнѹю слоужбѹ. а на боулшє потвръждєниє томоу въсємѹ вышєписанномоу вєлѣлї єсми слѹзѣ нашємѹ вѣрномоу панѹ нѣгою логофєтоу писати и привѣсити пєчатъ нашѹ к сємѹ листоу нашємоу. писа иванко бръталєви(ч) оу соучавѣ вл̃то ѕцл̃ѕ априлиє є̃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră Vâlcea, fiul popii Zaharia, l-am miluit cu deosebita noastră milă şi i-am întărit ocina lui şi i-am dat în Ţara noastră un sat, anume Căl(u)gării la Vulhova, unde este casa lui, să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestui sat, cu toate hotarele sale cele vechi, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negrea, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa pa-

nului Isaiea ceaşnic şi a copiilor lui, credinţa panului Domocuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jumetate şi a fraţilor lui şi a copiilor lui şi a copiilor lor, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă şi a copiilor lui, credinţa panului Hodco dela Mamorniţa şi a copiilor lui, credinţa panului Iacuş vistiernicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu strice dania noastră şi întăritura noastră, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură, tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ivaşcu Brateiu, în Suceava, în anul 6936 Aprilie 15.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată. Pergamentul e foarte bine păstrat. Pecetea este foarte ştearsă, aşa că nu se poate citi nimic pe ea. Uricul a fost al lui Teodor Codrescu, din Iaşi, dela care a trecut la anticarul I. Şaraga, din Iaşi, care l-a vândut Acad. Rom. în 3 Iulie 1907 (Creşterea colecţiilor 1908 p. 55). E scris de două mâni. A fost publicat de Ghib. în Uricariul 18 p. 1—4.

E foarte greu de identificat satul şi valea pe care era aşezat satul. Nicăiri nu găsesc valea Vulhova, Vâlhova. Gàsesc însă în uricele vechi Vâlhovăţ, Volhovăţ. Aşa în 6929 (1421) un sat în districtul Rădăuţilor [1], în 6998 (1490) Martie 15 влъховєць [2]. Un deal Volhoveţ, Olhoveţ, aflu în districtul Coţmani, în Bucovina, în 1473 Mai 7 [3]. O vale şi un pârău Vâlhoveţ este pomenit în uricul din 7066 (1558) Aprilie 12, pe care era satul Avrămeani, sub Drislive [4]. Acesta este Volovăţul din judeţul Dorohoiu [5], pe care în a-

1 Vezi mai sus p. 142, rândul 16, p. 146.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 416-417.
3 Ibid. 1 p. 180-181.
4 Ghib. Sur. 19 p. 35: аврѫмѣни що на влъховєць под дрисливє.
5 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 364-367. Dicţ. statistic al României 1 p. 354.

devăr e aşezat satul Avrămeni[1]. Nu ştiu unde venea Vâlhouţi, dintr'un uric de la Alexandru cel Bun[2]. N. Iorga identifică Vulhova din 1428 cu Vâlcov[3].

70.

Suceava. 1428 Aprilie 22.

Alexandru Voevod întăreşte boerului Dragomir satele Cornii şi Strimbii, pe Cracău, şi un loc de pustie, tot pe Cracău. Se arată hotarele.

† ма(с)тїю бжїю мы алеѯандръ воевода г(с)п(д)ръ земли молдавскои знаменито чини(м) исѣ(м) листо(м) наши(м) всѣ(х) кто на(н) възри(т) или его чтоучи оуслиши(т) ѡже то(т) истинныи слуга на(ш) вѣрнїи па(н) драгоми(р) слоужи(л) намь право и вѣрно. тѣ(м) мы видѣвши его право и вѣрною слоужбоу до на(с) жаловали есми его ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали и потвердили есми емоу оу наши земли оу молдавскои села на имѣ корнїи и стримбїи на краковѣ и оу томже хотарю едно мѣсто ѡ(т) поустини ты(ж) на краковѣ, да ѡсади(т) собѣ село. тое цюби емоу ѡ(т) на(с) оури(к) съ всѣ(м) доходо(м) емоу и дѣте(м) его и оуноучато(м) его и прѣоуноучато(м) его и прѣщоурѣто(м) его и всемоу родоу его, кто сѧ емоу изберe(т) наиближнїи непороушено николиже на вѣки. а хота(р) тѣмь села(м)[4] корнїи и стр⟨им⟩бїи що на краковѣ и поусти(н) селищи, ти(ж) що на краковѣ, да е(ст) почениши ѡ(т) сочи ѡ(т) лѣса долоу(в) до ѡврьшїю поточки на доу(б), а ѡ(т) толѣ чере(с) поле хотаро(м) до могилоу, а ѡ(т) толѣ . . . ⟨до⟩лоу(в), дило(м) до могилоу, а ѡ(т) толѣ право ѡ(т) гло(д), а ѡ(т) толѣ на верхо . . . . могилоу где сѧ сн⟨имаютъ⟩ хотари оу хотаро(м) нѣготино(м), та ѡ(т) толѣ . . . . . . на пото(к) оу могилоу, та ѡ(т) толѣ черес . . . . на могилоу, на конець долина, та ѡ(т) толѣ дило(м) . . . . . на могилоу оу гл⟨одъ⟩, та ѡ(т) толѣ ⟨сто⟩ронѫ . . . . . . на краково(м) горѣ, до хотарь брълещи(м), а ѡ(т) толѣ чере(с) полѣ право оу боуковиноу и съ оусими полеискїи ѡ(т) синожати ⟨ѡт вишнїи⟩ и нижнїи. а на то е(ст) вѣра на-

1 Ibid. p. 3-5.
2 Boga, Doc. Basarabene 4 (1929) p. 5-6.
3 Basarabia noastră, 1912 p. 21.
4 In orig.: селала(м).

шего г(с)п(д)ства вишеписаннаго мы алеѯандра воевода и вѣра прѣвьзлюблени(х) дѣтеи наши(х) <и вѣра вьсѣ(х) боѧ(р) наши(х) и> велики(х) <и мали(х)> молдавски(х), вѣра пана <михаила> и дѣти его, вѣра пана вльча и дѣти его, вѣра пана коупчича дворника соучав<ского> и дѣти его, вѣра пана драгоша и дѣти его, вѣра пана <негри> и дѣти его, вѣра пана нестѣка и дѣти его, вѣра пана миндрѣ <жомотатева> и дѣти его, вѣра пана їлїаша и дѣти его, вѣра пана исаїѧ чашника и дѣти его, вѣра пана ѡприша и дѣти его, вѣра пана ивана и дѣти его, вѣра пана домокоуша столника и дѣти его, вѣра пана цѣфоу(л) дворниче(л) и вѣра вьсѣ(х) боѧрь наши(х) молдавски(х) велики(х) и мали(х). а по наше(м) животи кто боуде(т) г(с)п(д)рь нашеи земли молдавскои, ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего родоу или па(к) боудь кого бь изберє(т) г(с)п(д)ремь бити нашеи земли, то<г> щоби емоу непороуши(л) нашего даанїе и потврѣж(д)енїе, али щоби емоу оутверди(л) и оукрепи(л). а на болшее крѣпости и потверж(д)енїе, велѣли есмы слоузѣ нашемоу вѣрномоу панѹ нѣгоеви логофетоу писати и печать нашоу завѣсити кь семоу листоу нашемоу. пи(с) г(с)деѡ(н) оу соучѣ(вѣ) в лѣто ѕцл̃ѕ, м(с)ца а(п) к̃в дны.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Dragomir a slujit nouă cu dreptate şi credinţă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în Ţara noastră, în Moldova, satele anume Cornii şi Strimbii, la Cracău şi în acelaş hotar un loc din pustie, asemenea la Cracău, să-şi aşeze sat. Aceasta să-i fie de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine i se va alege mai deaproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate Cornii şi Strimbii, care-s la Cracău, şi a seliştei pustii, care-i asemenea la Cracău, să fie începând din Soci, din pădure, în jos, până în obârşia părăuaşului, la stejar, iar de acolea peste câmp, hotarul, până la movilă, iar de acolea . . . pe vale, la deal la movilă, iar de acolea drept la Glod, iar de acolea la vârf . . . movilă, unde se împreună hotarele cu hotarul Negotinului, apoi de acolea . . . . la părău, în movilă, apoi de acolea peste . . . . la movilă, la capătul

văii, apoi de acolea la deal . . . . la movilă, în Glod, apoi de acolea partea? . . . . . la Cracău, în sus, până în hotarul Bârleştilor iar de acolea peste câmp, drept în bucovină şi cu toate poenile de fâneţe din sus şi din jos.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Noi Alexandru Voevod şi credinţa prea iubiţilor copii ai noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici, credinţa panului Mihail şi copiii lui, credinţa panului Vâlcea şi copiii lui, credinţa panului Cupcici vornic de Suceava şi copiii lui, credinţa panului Dragoş şi copiii lui, credinţa panului Negrea şi copiii lui, credinţa panului Nesteac şi copiii lui, credinţa panului Mândrea Jumătate şi copiii lui, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Isaiea ceaşnic şi copiii lui, credinţa panului Opriş şi copiii lui, credinţa panului Ivan şi copiii lui, credinţa panului Domocuş stolnicul şi copiii lui, credinţa panului Steful vornicel şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, Moldovii, din copiii noştri sau din neamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie Domn Ţării noastre, acela să nu-i strice dania noastră şi întăritura, ci să-i întăriască şi înputerniciască.

Iar pentru mai mare tărie şi împuternicire, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să atârne pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ghedeon în Suceava, în anul 6936, luna Aprilie 22 zile.

Pergament cu pecetea atârnată la d-na Antoniu, în Peatra Neamţ. Pe pecete печат їѡ алеѯандрх воевода гспдрь земли молдавскои. Pergamentul 43 cm. lung şi 28 cm. înalt. E ros şi rupt la îndoituri. Il dau după o copie a d-lui Ghibănescu, care l-a publicat în Sur. 18 p. 21—24.

Este vorba de satul Cornii, din comuna Bodeştii-Precistei, judeţul Neamţ[1]. Satul mai este pomenit într'un uric din 7090 (1582) Septemvrie 15[2]. Satul Strimbii este Strâmbii, de lângă Corni[1]. Intr'un uric din 7087 (1579) Aprilie 2 e vorba de urmaşi ai boerului Dragomir şi de un uric de danie al acestuia dela Ilie

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 134, Dicţ. statistic al României 2 p. 642: Cornii—Strâmbi.

2 Ghib. Sur. 19 p. 154: село ѡт корни ѹ волост немецскои.

şi Ştefan Voevozi, pe satul Strâmbii. Se vorbeşte aici şi de un uric dela bătrânul Ştefan Voevod[1]. In hotarnica satelor acestora se pomenesc satele vecine. Socii este satul din comuna Cârligi, judeţul Neamţ[2]. Intr'un uric c. 1434, dela Ilie şi Ştefan Voevozi se arată că satul era al lui Sima logofătul şi al surorii sa'e Ana, soţia lui Bârsan[3]. Satul este pomenit apoi în multe alte urice, ca în 6970 (1462) Septemvrie 25[4], 7037 (1529) Martie 22[5]. Satul lui Negotă nu-l pot identifica în părţile Strâmbilor şi a Cornilor. Probabil că satul nu se numea Negoteşti. Un sat Negoteşti, fără a se preciza unde era, este arătat în uricul din 6977 (1469) Iunie 6[6]. Nu se găseşte nici satul Bârleşti[7], nici Glodul. Vor fi dispărut sau schimbat numele. Bârleştii va fi fost întemeiat de străvechiul boer Bârlă. Boerul Dragomir nu era boer de divan.

71.

Mănăstirea Bistriţa. 1428 Iulie 8.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Bistriţa 31 sălaşe de ţigani şi 12 poeţi de tătari.

мл(с)тїѫ бжїеѫ азь їѡ алеѯандрь воевода и господинъ вьсеи молдавлахїнскои земли благопроизволи господство ми благыми моими произволенїемъ, сътворити въ задѹшїе стопочившїи(х родителъ наши(х) и въ здравїе и задѹшїе господства ми и госпожди господства ми и вьсѣ(х) чѧ(д) господства ми и приложи(х) монастирю оуспѣнїю прѣчистѣи богородици иже на бистрици тридесѧти и единѫ челѣдь циганъ и двана́десѧ(т) хижь татаръ. имѧнѹеми тїѫ челѣди циганъ, кнѧзь команъ, марко, сината, котора, ивашко, кѹркеа, костѧ, владъ, нанъ, ехава, мирча, шофѹатѣ, чрънатъ, иванъ, данчѹлъ, дрѹги нанъ, жѹржь, херманъ сынове голеви никола и ка(зан ?)[8], ко-

1 Ghib. Sur. 19 p. 114. Originalul la D-na Autoniu, Peatra Neamţ: село на имѣ стръмбїи на краковѣ оу колост немецскои. Ghib. ibid. p. 182, şi un uric din 7093 (1585) Aprilie 2.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 642.

3 Acad. Rom. LXXX/107, Radu Rosetti, Pământul p. 182.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 60.

5 Ghib. Sur. 18 p. 140.

6 I. Bogdan, D. Şt 1 p. 137. Un sat Negoteşti este în com. Ciumuleşti, jud. Fălticeni (fost Suceava), Frunzescu, Dicţionar topografic p. 311.

7 Un sat Bârleşti este în jud. Iaşi Dicţ. statistic al României 1 p. 470, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 32-33. Un altul a fost în jud. Fălticeni (fost Suceava), pomenit în 7096 (1588), Ghib. Sur. 21 p. 120.

8 Lipsă cam 3 litere.

жанъ, воико, дрꙋги херманъ, марко, трꙋцѣ, <ш>андро, тома, закиндь, матасъ, команъ, бѣ<лыи ?>, чрънатъ. а татаре на имѧ сѫтъ, памешъ, тоадеръ, тома, чабалаи, филимонъ <ссыном ?>ъ своимъ, филипъ, бори(с), татко, ива<нъ>, лꙋкакъ. тое въсе да е(ст) прѣдре<ченномꙋ монастырю нашемꙋ> ѹрикъ съ въсѣмъ доходомъ и дѣти тѣ(х) и ѹнꙋчѧта и(х) и праѹнꙋчѧта и(х) и ве(с) ро(д) ихъ н<епорꙋшенн>о и непотъкновенно николиже на вѣкы. а на то е(ст) вѣра нашего господства вышеписанниаго алеѯандра воево<ды> и вѣра възлюбленнаго сына господства ми иліаша воеводы и вѣра въсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра болѣрь нашихъ, вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана клъчи и дѣтеи его, вѣра пана кꙋпчича дворника, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи его, вѣра пана нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана иліаша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана ѡпришѧ и дѧтеи его, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана кръсти и дѣтеи его, вѣра пана станіа вистіарника, вѣра пана жꙋржа жомотатека и дѣтеи его, вѣра пана чꙋрбы и дѣтеи его, вѣра пана стана бръладча и дѣтеи его, вѣра пана домонкꙋша столника, вѣра ана негрила чашника, вѣра пана ходка постелника и вѣра въсѣ(х) болѣрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋдетъ господаръ държавнои нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего съродства или ко<го> бь изберетъ быти тоизи да не порꙋшитъ нашего даніѧ, нѫ да ѹтвръдитъ и да ѹкрѣпитъ, понеже дали есми съ въсѣмъ добріимъ ѹмысломъ. а кто бы сѧ покꙋсилъ тое порꙋшити, таковы да е(ст) проклѧтъ ѡ(т) га ба и ѡ(т) прѣчистыѫ его матере, ѡ(т) въсѣ(х) сты(х) иже ѡ(т) вѣка бꙋ ѹгождьшіихъ и да е(ст) подобенъ юдѣ и проклѧтомꙋ арію и ѹчѧстіе да иматъ съ ѡнѣми иже възъпишѧ на влад<ы>кѫ христа, кръвъ его на ны(х) и на чѧдѣ(х) и(х). а на болшее потвръжденіе томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ <велѣ>ли есмы слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ нѣгоеви лого<ѳ>етꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к семꙋ оризмꙋ нашемꙋ.

на быстрици в лѣ(т) ѕцлѕ юл. и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Eu Io Alexandru Voevod şi Domn întregei Ţări a Moldo-Vlahiei a binevoit Domnia mea cu a mea bunăvoire, a face pentru pomenirea sufletelor sfântrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea şi pomenirea sufletului Domniei mele şi al Doamnei Domniei mele şi a tuturor copiilor Domniei mele şi am adăugat Mănăstirei Adormirea Preacuratei Năs-

cătoare de Dumnezeu, care-i la Bistrița, treizeci şi unu salaşe de țigani şi douăsprezece poeți de tatari, numite aceste sălaşe de țigani: cneazul Coman, Marco, Sinat, Cotora, Ivaşco, Curchea, Costea, Vlad, Nan, Ehava, Mircea, Şofultea, Cernat, Ivan, Danciul, alt Nan, Giurgiu, Herman fiii lui Golea Nicola şi Cazan?, Cojan, Voico, alt Herman, Marco, Truțea, Şandro, Toma, Zavid, Matasă, Coman, Albul?, Cernat. Iar tătarii sânt, anume: Palmeş, Toader, Toma, Ciabalai, Filimon cu fiul? său, Filip, Boris, Tatco, Ivan, Lucac. Toți aceştia să fie mai înainte zisei mănăstirei noastre uric, cu tot venitul şi copiii acestora şi nepoții lor şi strănepoții lor şi tot neamul lor, nestricat şi neclintit niciodată în veci.

Şi la aceasta este credința Domniei noastre, mai sus scris, Alexandru Voevod şi credința iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credința tuturor copiilor noştri şi credința boerilor noştri, credința panului Mihail şi a copiilor lui, credința panului Vâlcea şi a copiilor lui, credința panului Cupcici vornicul, credința panului Dragoş şi a copiilor lui, credința panului Negrea, credința panului Giurgiu şi a copiilor lui, credința panului Nesteac şi a copiilor lui, credința panului Ilieaş şi a copiilor lui, credința panului Dan şi a copiilor lui, credința panului Opriş şi a copiilor lui, credința panului Ivan Deatcă, credința panului Crâstea şi a copiilor lui, credința panului Stan vistiernicul, credința panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credința panului Ciurbă şi a copiilor lui, credința panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credința panului Domoncuş stolnicul, credința panului Negrilă ceaşnicul, credința panului Hodco postelnicul şi credința tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viața noastră, cine va fi Domn Scaunului Țării noastre, fie din copiii noştri sau din neamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să întăriască şi înputernicească, pentru că am dat cu tot gândul cel bun. Iar cine ar încerca să strice aceasta, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică, de toți sfinții, care din veac bine au plăcut lui Dumnezeu şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstamatului Arie şi parte să aibă cu aceia, cari au strigat asupra stăpânului Hristos, sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru mai bună întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să atârne pecetea noastră către această poruncă a noastră.

La Bistrița, în anul 6936 Iulie 8.

Pergament cu pecetea pierdută, la Arhiv. Stat. Bucureşti, între cele aduse de la Câmpina, unde fuseseră duse de B. P. Hasdeu. Pergamentul e stricat la încheieturi şi rupt. Se păstrează şnurul albastru, cu care a fost legată pecetea. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat, în părţile esenţiale, de Hasd. Arh. Ist. I^1 p. 121. Pentru urmaşii ţiganilor din acest uric, în vremea lui Ştefan cel Mare, vezi uricul din 6995 (1487) Noemvrie 1, I. Bogdan, D. Şt, 1 p. 309.

Uricul este important pentru istoria ţiganilor şi tătarilor robi din Moldova, cari poartă vechi nume româneşti.

72.

Suceava. 1428 Iulie 24.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Sinat şi fraţilor săi, Toader şi Berea, trei sate, unul pe Zeletin, unde e casa lui, altul pe Frumuşel, unde a fost Dragoş şi pe Tutova, unde este cniazul Ciorsac.

„Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii înştiinţare facem cu acest uric al nostru tuturor, cui vor căuta pre dânsul, ori cetindu-să îl vor auzi, că iată acest adevărat sluga noastră dumnealui [1] Sinata, ce ne au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Drept aceia noi văzând a lui cea dreaptă şi cu credinţă slujbă cătră noi, l-am miluit pe dânsul cu deosăbită mila noastră, i-am dat lui în pământul nostru al Moldovei trei sate, unul pe Zeletin, unde este casa lui, şi pe Frumuşel [2], unde au fost Dragoş şi pe Tutova, unde este cneaz Ciorsac [3]. Toate aceste de mai sus să-i fie lui uric cu tot venitul, lui şi fiilor lui şi fraţilor lui, lui Toader şi lui Berea [4] şi nepoţilor lui [5]

---

1 In Condica M-rii Răchitoasa: boierul Sinat.
2 Ibid. greşit: la Frumuşăni.
3 In Suret, sigur, greşit: Cneagorsat; în Condica M-rii Răchitoasa, asemenea: „unde este boeriul Iniaz Ciorsaci". In Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforele nr. 39, fila 42^r: „undi a fost cniazul Ciorsaci", ibid. Anaforele nr. 13 fila 120^v: undi iasti cniazul Ciorsac; în hrisovul (din colecţia mea) din 1837 Iunie 10: „undi iaste cneazul Ciorsac". Lectura din urmă o cred cea adevărată. I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 23, presupune cneaz Orsat.
4 In Condica M-rii Răchitoasa: „Bire".
5 In suret: nepoţilor lui din copii, spre a-i deosebi de nepoţi de frate şi soră.

şi strănepoţilor lui[1] şi răstrănepoţilor lui[2] şi la tot neamul lui, cine i se va alege mai aproape, nestrămutat nici odinioară în veci.

Iară hotarul[3] acestor[4] trei sate, de mai sus scrise, să le fie după hotarăle cele vechi, pe unde din veci au apucat[5].

Ş spre aceasta este credinţa Domniei mele de mai sus scris, Ion Alexandru Voevod şi credinţa a preiubitului, a fiului Domniei mele[6] a lui Iliaş Voevod şi credinţa a tuturor fiilor Domniei mele[6] şi credinţa boerilor noştri, credinţa domniei sale Mihail Dorohunschii[7] şi a copiilor lui, credinţa domniei sale Vilcea[8] şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Negrea[8], credinţa domniei sale Cupcicea vornic, credinţa domniei sale Jiurjea Freatovschii[9] şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Dragoş şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Nesteac[10] şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Ilieş şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Dan şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Isaie şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Jurje Jumătatevici şi a fraţilor lui şi a fiilor lui, credinţa domniei sale Opriş si a fiilor lui, credinţa domniei sale Uncleata[11] şi a fiilor lui, credinţa domniei sale a lui Ivan Detcu[12], credinţa domniei sale Domoncuş stolnic, credinţa domniei sale Negrilă păharnic, credinţa domniei sale Stan Birlice şi a fiilor lui[13] şi credinţa a tuturor boerilor noştri ai Moldovei, a mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn în pământul nostru al Moldovei, ori din fiii noştri, ori din neamul nostru, ori pe cine va alege Dumnezeu să fie[14], acela să nu strice daniea şi întăritura noastră, ce mai vârtos să-i întăriască şi să-i înputerniciască, fiindcă noi i-am dat pentru dreapta slujba lui.

Iar pentru mai mare întărire acestor de mai sus scrisă[15], am

1 Din Condica M-rii Răchitoasa. In suretul de mai sus lipseşte.
2 In Condica M-rii Răchitoasa: împrăştieţilor lui. In suretul de mai sus lipseşte.
3 In suret: hotarăle, în Condica M-rii Răchitoasa: hotarul, care cred că e exact.
4 In suret: acelor, în Condica M-rii Răchitoasa: acestor.
5 In Condica M-rii Răchitoasa: pre unde au umblat din veci.
6 In suret: noastre.
7 In Condica M-rii Răchitoasa: Dorogunului.
8 Lipseşte în Condica M-rii Răchitoasa.
9 In Condica M-rii Răchitoasa: Giurge Friatovscul.
10 Ibid.: Năstianu.
11 Ibid.: Uncliaz.
12 Ibid. Detcu, în suret: Dezno.
13 Ibid. In suret lipseşte.
14 Să fie lipseşte în suret. In Condica M-rii Răchitoasa este.
15 Iar pentru mai mare întărire acestor de mai sus scrisă lipseşte în suret, în condică este.

poroncit cinstit credinciosului boeriului nostru domniei sale vel logofăt Neagoe [1], să scrie şi pecetea noastră să o lege de acest uric al nostru.

Au scris Ghedeon în Suceavă [2], la anul 6936 Iulie 24".

Documentul de mai sus, în partea lui principală, îl dau după un suret aflat în copie între hârtiile pitarului Ioniţă Stematin şi publicat în Uricarul 2, ed. 2-a p. 251-253. Un alt suret „ispisoc tălmăcit de Gheorghie Radovici, dascal, la anul 7323 (1815) Mai", mult mai necomplect, se află la Arhiv. Stat. Bucureşti nr. 224, Condica M-rii Răchitoasa vol. 3 fila 8r. Un regest exact al uricului se află în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 39 fila 42r (proces între M-rea Răchitoasa, cu moşiile ei, Sănăteştii de pe Zăletin şi Stănileştii, ce se numesc acum—1841—Ţăpoaia, pe pârăul Grivnei, ce ar suferi împresurare despre moşiile răzăşilor din Petreşti sau Băicani, pe Zăletin, Drăgoeşti sau Musteştii şi Sămeştii sau Mohorîţii, pe Dobrotfor), altul ibid. Anaforale nr. 13, fila 120v. (proces între moşiile Grădeşti, Piţcani, Meleşcani, Turcinoasa, Doroteiul dela ţinutul Tecuciului şi răzăşii dela Frumuşelul, tot de acolo). Un regest asemenea exact se găseşte într'un hrisov din 1837 Iunie 10, în care e vorba de aceleaşi sate ca şi în anaforaua nr. 13 de la Arhiv. Stat. Iaşi (originalul la mine). Regestul acesta a fost publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 324. Cp. Radu Rosetti, Pământul p. 34. La Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 39 fila 42 r, relativ la satele boerului Sănata, se citează un ispisoc sârbesc dela Ştefan cel Mare, fără an, Iunie 27, în care e vorba de împărţeala satelor între urmaşii lui Sănat: jumătate din hotarul Sănăteştilor, partea de jos, unde a fost casa lui Sănat, cu moară pe Zăletin, ce se numeşte Glăvăneştii, să o stăpânească Neaga şi verii ei, Ioan, Petre şi sora Lenca, fiii Banului, iar Glăvan pisarul să stăpânească Glăvăneştii, partea de sus, cu moară pe Zăletin, după semnele ce au însemnat şi stâlpit Hrabor. Într'un uric din 7036 (1528) Martie 6 [3], se întăreşte lui Glăvan pisarul, pe lângă multe sate, lui şi fratelui său Mihului şi surorii Bolhii „giumătati . . . din hotarul Săneteştilor, undi au fostu casa moşului lor Sinatul pe Zeletin, cari acum să număsc Glăvăneştii, giumătate ce din sus". Este vorba cum se vede de satul Glăvăneşti,

1 In Condică lipseşte. In suret este Neagoe.
2 In Condică: Eu am scris Ghedeon în Cnejie dela Suceavă.
3 Suret în colecţia mea. L-am publicat în Buletinul Ion Neculce fasc. 5 (1926) p. 195—197. In Anaforale nr. 39, fila 52v. regest.

din judeţul Tecuciu[1], din care o parte a moşiei se numeşte până azi Sănăteştii.—Al doilea sat este Frumuşelu, din comuna Muncelu, judeţul Tecuciu[2]. Aici fusese Dragoş. Satul e din veacul al XIV-lea. Satul este împărţit în doi bătrâni: Dămăcuş şi Lupe[3].— Al treilea sat pe Tutova, unde este cneazul Ciorsâc nu-l pot identifica[4]. Boerul Sinat nu e de divan.

73.

Suceava. 1428 Iulie 29.

Alexandru Voevod întăreşte boerului Nan ocina sa, satele, anume Buciumeani şi Stănigeani.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь земли молдавской знаменито чини(м) нс сѣ(м) листо(м) наши(м) вьсѣ(м) кто на(н) ȣзри(т) или его чтȣчи ȣслиши(т) оже то(т) истинїи наш слȣга па(н) на(н) слȣжи(л) на(м) право и вѣрно. тѣ(м) ми видѣвши его пра⟨вȣю⟩ и вѣрною слȣжбȣ до на(с) жаловали есми его ѡсобною нашею мл(с)тїю и дали и потвердили есми емȣ оу нашей земли оу молдавской правое его ѡтчинȣ села на имѣ бȣчȣмѣнїи где до(м) его и стьнижанїи. тое вьсе вишеписанное да ес(т) емоу ѡт на(с) ȣри(к) и сь вьсе(м) доходо(м) емȣ и дѣте(м) его и ȣнȣчато(м) его и прѣȣнȣчато(м) его и праирȣрѣто(м) его и вьсемȣ родȣ его кто сѣ емȣ изкере(т) наиближнїи непорȣшенно николиже на вѣкы. а хота(р) да ес(т) по старо(м) хотаро(м) ѡ(т) ȣси(х) сторо(н) кȣда из вѣка ѡживали. а на то е(ст) вѣра нашего господства вишеписанного ми алеѯандра воеводи и вѣра вьзлюбленаго ми сына ⟨илї⟩аша воевода и вѣра дѣтеи наши(х) и вѣра болѣ(р) наши(х), вѣра пана михаила и дѣти его, вѣра пана влъчи ⟨и дѣти его⟩, вѣра пана жȣржа фратовского и дѣти его, вѣра пана негри и дѣти его, вѣра пана кȣпчича двор⟨ника и⟩ дѣти его, вѣра пана драгоша и дѣти его, вѣра пана нестѣка и дѣти его, вѣра пана илїаша и ⟨дѣти е⟩го, вѣра пана дȣми и дѣти его, вѣра пана и⟨лї⟩а и дѣти его, вѣра пана оуиклѣтѣ и дѣт⟨и его, вѣра⟩ пана жоуржа жȣмьтатевича и братїе

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 878. Un sat Glăvăneştii este în jud. Iaşi, ibid. 1 p. 484. Un sat Sănăteştii este în jud. Gorju, ibid. 1 p. 396.
2 Ibid. 2 p. 880.
3 Intr'o mărturie hotarnică din 7266 (1758) Iulie 4, într'un hrisov din 1837, Iunie 10. O spiţă foarte bogată a acestor doi e în colecţia mea.
4 Pentru satele Ciorsăceşti, vezi mai sus p. 7, rândul 10 şi p. 9—10.

его и дѣти и(х), вѣра пана оприше и дѣти его, ⟨вѣра пана ѡкѹш⟩а кистїаарника 1 и дѣти его, вѣра пана ста⟨на б⟩ржанча и дѣти его, вѣра пана кръсти ⟨дворника ?⟩, вѣра пана ⟨домокѹ⟩ша столника и дѣти его, вѣра пана негрила чашника и дѣти его, вѣра пана ци-фѹ(л) двори⟨ка⟩ и дѣти его и вѣра оуси(х) болѣрь наши(х) мол-давски(х) велики(х) и мали(х). а по нашı(м) животи кто бѹде(т) ⟨господарь⟩ нашеи земли молдавскои ѿ(т) дѣтеи наши(х) или ѿ(т) нашего племене или па(к) бѹ(д) кого бъ изб⟨ерътъ господа⟩ре(м) бити нашеи земли, то(т) щоби емѹ непорѹши(л) нашего даанїе и пот-вержденїе али щоби потверди(л) и ѹкрѣпи(л). а на болшее потвер-ждение вѣлѣи 1 есми слѹѕѣ нашемѹ вѣрномѹ панѹ нѣговѣи логофе-тѹ писати и нашѹ печа(т) привѣсити к семѹ листѹ нашемѹ. пи(с) гедеѡ(н) писа(р) книгинин оу сочавѣ в л⟨ѣ⟩то ѕцлѕ м(с)ца к(л) кд.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră pan Nan a slujit nouă drept şi credincios. Deaceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit, în Ţara noastră, în Moldova, ocina lui dreaptă, satele, anume Buciumeanii, unde este casa lui, şi Stănigeanii. Aceste toate mai sus scrise să-i fie de la noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine i se va alege mai deaproape, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul să-i fie după vechiul hotar, din toate părţile, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre mai sus scrisului, Noi Alexandru Voevod şi credinţa iubitului meu fiu Ilieaş Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi copiii lui, credinţa panului Vâlcea şi copiii, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi copiii lui, credinţa panului Negrea şi copiii lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi copiii lui, credinţa panului Dragoş şi copiii lui, credinţa panului Nesteac şi copiii lui, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Duma şi copiii lui, credinţa panului Ilie şi copiii lui, credinţa panului Uncleat şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu Jumătate şi fraţii lui şi copiii lor, credinţa panului Opriş şi copiii lui, credinţa panului

1 Sic.

Iacuş vistiarnicul şi copiii lui, credinţa panului Stan Bârlici şi copiii lui, credinţa panului Crâstea vornicul, credinţa panului Domocuş stolnicul şi copiii lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul şi copiii lui, credinţa panului Şteful vornic şi copiii lui şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din seminţiea noastră, sau iarăşi ori pe cine Dumnezeu îl va alege să fie ca Domn Ţării noastre, acesta să nu-i strice daniea noastră şi întăritura, ci să-i întăriască şi împuternicească.

Iar pentru mai mare întăritură, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ghedeon pisarul Doamnei, în Suceava, în anul 6936, luna Iulie 29.

Pergament cu pecetea atârnată, neclară şi în parte stricată, cu legenda: печать їwан алеѯандр . . . . земли . . . O copie la Acad. Rom. în sus 126, dăruit de I. Bogdan.

Este vorba de satele Buciumeni şi Stănigeni, din judeţul Fălticeni (fost Suceava) 1. Boerul Nan e fratele popei Iuga. Din uricul din 6953 (1445) Aprilie 5, aflăm că selişteа Stănigeşti, lângă Baia, unde a fost Stăniga, a fost şi a fiilor lui Stăniga, Oancea şi Ilie, dela care a cumpărat-o Coste Andronicovici şi care o vinde la rândul său lui Mihail logofătul 2 In Buciumeni şi Stănigeni, în afară de popa Iuga, Nan, mai avea parte şi Stăniga, care cred era frate cu dânşii. Aceasta se vede şi din uricul din 6950 (1442) Fevruarie 24 3. Un fiu al lui Nan, e Dragoş Stăniţescul, cum se vede din uricul din 6998 (1490) Martie 15 4.

74.

Suceava. 1428 August 17.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Stanciul satul Bănila, iar lui Crâstea şi soţiei sale, Maria, Iuginţii.

† ма(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавской чиными знаменито и с сѣмъ листомъ нашимъ кто на

1 Vezi mai sus p. 161-166, uricul din 6932 (1424) Fevruarie 16.
2 Ulianiţchi, Materiali p. 66-67, Uricarul 11 p. 60-62.
3 Hurm. Doc. 1² p. 878-879.
4 Acad. Rom. fotografii pachet 5 nr. 36, publicat în Buletinul Ion Neculce, fasç. 6 (1927) p. 357.

нѫ оуꙁритѫ или его оуслышитѫ чтȣчи оже тотꙑ истинꙑ слȣги наши станчȣлѫ и крѫстѧ слȣжили намъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣмъ мы видѣвше и(х) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до на(с) жаловали есмы и(х) ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали есмы имъ оу нашеи земли двѣ селѣ на имѧ бѫнила и южиници. станчȣлови ѡпро(ч) бѫнила, а крѫстѣ и женѣ его марїи южиници, ѡпро(ч) станчȣ⟨ла⟩. тое все што бы имъ оурикъ съ всѣмъ доходомъ имъ и дѣтемъ и(х) каж(д)омȣ своѧ ча(ст), ꙗкоже в⟨ыше⟩ стоитъ, также(д)е и оунучатомъ ихъ и праоунȣчатомъ и(х) и прашȣрѧтомъ и(х) и всемȣ родȣ и(х) непорȣшено николиже на вѣкы. а хотаръ тѣмъ селомъ съ всѣми старими хотари кȣда ѡживали из вѣка. а на то е(ст) вѣра нашего г(сд)ва вышеписанного алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сна г(сд)ва ми иліаш⟨а⟩ воеводы и вѣра всѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра болѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъча и дѣтеи его, вѣра пана кȣпчича дворника, вѣра па(н) жȣржа и дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана иліаша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его, вѣра пана оунклѧти и дѣтеи его, вѣра пана жȣржа жомотатева и дѣтеи его, вѣра пана чȣрпꙑ[1] и дѣтеи его, вѣра пана домонкȣша столника и дѣтеи его, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана костича постелника и вѣра всѣхъ болѧрь наши(х) молдавскы(х) и великꙑ(х) и малꙑ(х). а по нашемъ животѣ кто бȣдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бъ изберетъ быти тотъ што бы и(м) непорȣшилъ нашего данїа, али щобы имъ оутврьдилъ и оукрѣпилъ, зане⟨же⟩ дали есмꙑ имъ за и(х) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ. а на болш⟨ее⟩ потврьж(д)еніе томȣ всемȣ вышеписанномȣ велѣли есмы слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоеви логоф⟨етȣ писа⟩ти и прив⟨ѣсити⟩ печатъ нашȣ ⟨к семȣ листȣ⟩ нашемȣ. оу сочавѣ вл҃(т) ѕ҃ц҃л҃ѕ авгȣ(ст) зі.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre Stanciul şi Crâstea au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzindu-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu deosebita noastră milă şi le-am dat în Ţara noastră două sate, anume Bănila şi Iuginţii. Lui Stanciul aparte Bănila, iar lui Crâstea şi femeei lui Mariei, Iujinţii, aparte de Stanciul. Toate aceste să le fie lor uric,

1 Sic.

cu tot venitul, lor şi copiilor lor, fiecăruia partea sa, cum este mai sus, asemenea şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleat şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice daniea noastră, ci să le întăriască şi înputernicească, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră, către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6936 August 17.

Pergament al D-lui Sever Zotta, Directorul Arhiv. Stat. Iaşi. Din pecetea sfărâmată, atârnată de document, cu şnur de mătasă roşie şi verde, se păstrează o parte, pe care se citeşte їѡ алеѯан... In dosul uricului se află scris cu litere latine: Nicolaus Vassilko von Lukavetz. Apoi următoarea însemnare: ad 1224 d. a 796, Scänkung über Banila und Idschesti für die Banilovskische(n) Erben Mundre Czornohus und Borschan samt Skripa. Pergamentul, în general, bine păstrat, este rupt la îndoituri. A fost publicat de Sever Zotta, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) fila 300-301, cu data 6936 August 5. Data zilei este ştearsă. In fotografie însă apare destul de clar зі (17). Un regest al uricului a fost publicat de N Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 393, cu data 6936 August 5.

Este vorba de satul din Bucovina, numit Bănila moldovenească, aşezat pe Siretiul mic[1]. Fiul lui Stanciul, Danco Banilovschi a avut uric dela Ştefan cel Mare pe satul Banila, cum se vede din uricul lul Alexandru Lăpuşneanu, din 7063 (1555) Mai 7[2]. Danco avea şi satul celalt Juginţii, cumpărat dela Crâstea, drept 20 zloţi tătăreşti. In uricul lui Alexandru Lăpuşneanu se arată că satele sânt pe Siretiul alb[3] şi se face pomenire şi de uricul dela Alexandru cel Bun. Al doilea sat Iuginţi (южещи în 1555)[4] este satul Igeşti, în apropiere de Bănila[5].— Satele sânt străvechi. Erau şi în veacul al XIV-lea. Al doilea îşi are numele dela Iuga.

Din Stanciul dela 1428 se coboară Avram Banilovschi (boer al lui Petru Rareş), fiul lui Ion Banilovschi şi nepot al lui Danco Banilovschi[6].

75.

Suceava. 1428 Septemvrie 3.

Alexandru Voevod întăreşte boerului Fundea satul Fundeanii pe Albinea. Se arată hotarele.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои знаменито чини(м) неси(м) листо(м) наши(м) вьсѣ(м) кто на нь оузри(т) или его чтоучи[7] оуслыши(т) оже то(т) исти⟨н⟩ныи слоу⟩га и па(н) на(ш) фоундѣ слоужи(л) на(м) право и вѣрно. тѣ(м) ми видѣвши его правою и вѣрною слоуж⟨бу до⟩ на(с), жаловали есми его особною нашею мл(с)тїю, ⟨дали⟩ и потвердили есми емоу оу нашеи земли оу молдавскои ⟨село на⟩ имѣ ⟨фоун⟩дѣни⟨iи⟩ на ала-б⟨инѣ⟩. тое вьсе вишеписанное да ес(т) емоу ѡ(т) на(с) оури(к) и сь вьсе(м) доходо(м) емоу и дѣте(м) его и оуноучато(м) его и ⟨прѣ-оуноу⟩чато(м) его и праѱрѣто(м) его и вьсемоу родоу его кто сѣ

1 Harta Bucovinei, de Ed. Fischer. Sever Zotta, Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 297.

2 Buletinul cit. p. 301-303.

3 Ibid. ⟨бѣ⟩нила и южещи що на бѣлѡ(м) сиретѣ.

4 In южинци, южещи, caşi aiurea жи, же reprezintă pronunţarea moldovenească, redată fonetic prin ẑ, în loc de gi, ge literar.

5 Harta Bucovinei. Satul „Iijeşti pe dealul Putnei" din 6989 (1481) Aprilie 20 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 252) al neamului Rotâmpan este alt sat. Cp. Buletinul cit. p. 298.

6 Buletinul cit. p. 301-306.

7 Originalul are чточи.

ємоу изберє(т) наиближи⟨ки⟩ непорушено николиже на вѣки. а хота(р) томоу селоу фоундѣнє(м) да єс(т) почениш ѡ(т) могилоу ѡ(т) нєдѣи ѡ(т) баломирєщи на ⟨врьхь⟩ дила до могилоу що є(ст) близ(з) дорога, та ѿ(т) толѣ дорогою до столпа, до хотарѣ хєриничєщи(м), та ѡ(т) толѣ дорогою дѣлоу до гдє сѣ ⟨сни⟩маю(т) хота(р) са(к)ни(н) и хєриничєщє(м) и нєгрєщє(м), та[1] ѡ(т) то⟨лѣ⟩ право чрє(с) полє до потока ѧблоуис(м) оу ѧблоу(н), та[1] потокою[2] долоу, та право до ди(л) нєг⟨рє⟩щє(м) оу могилоу, та ѡ(т) толѣ на краи ли⟨с⟩а[3], та[1] до краи боуковиноу до гло(д) ѡ(т) нєгрєщи оу н(н)фоу(н)дьтѹрѣ та[1] ѡ(т) толѣ прости до албини, та долоу албинєю до оусти стрьжино⟨аси⟩, та горѣ до ѡкрьшїє, та до води ⟨оу ал⟩бина ⟨и⟩ чрє(с) ди(л) чрє(с) боуковиноу оу боулбоакь оу рипи ѡ(т) баломирєщи, та право на ди(л) оу могилоу ѡ(т) нєдѣє. то є(ст) вє(с) хота(р) ѡ(т) оу⟨сихь стор⟩о(н). а на то є(ст) вѣра нашєго господства вишєписаннаго мы алєѯандра воєвода и вѣра вьзлюблєнаго ми сына илїаша воєводи и вѣра дѣтєи наши(х) и вѣра ⟨болѣрь⟩ наши(х) молдавски(х), вѣра пана ⟨михаи⟩ла и дѣти єго, вѣра пана[4] вльчи и дѣти єго, вѣра пана жѹржи фратов⟨ского⟩ и дѣти єго, вѣра пана нєгри и дѣти єго, вѣра пана коупчича дворника, вѣра пана драгоша и дѣти єго, вѣра пана нєстѣка и дѣти єго, вѣра пана илїаша и дѣти єго, вѣра пана дана и дѣти єго, вѣра пана исана и дѣти єго, вѣра пана оунклѣтѣ и дѣти єго, вѣра пана жоуржоу жоумьтатєвича и дѣти єго, вѣра пана ѡпришѧ и дѣти єго, вѣра пана стана кистѣрника, вѣра пана ста⟨на⟩[5] брьлича и дѣти єго, вѣра пана крьсти и дѣти єго, вѣра пана домокоуша столника, вѣра пана нєгрила чашника, вѣра пана щєфоула дворничєла и вѣра вьсѣ(х) болѣ(р) нашι(х) молдавски(х) вєлики(х) и мали(х). а по наши(м) животи кто боудє(т) господарь нашєи зємли молдавскои ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) нашєго родоу или па(к) боу(д) кого бь избєрє(т) господарє(м) бити нашєи зємли молдавскои, то(т) щоби ємоу нє пороуши(л) нашєго данїа и потврьж(д)єнїє, али щоби ємоу оутвєрди(л) и оукрѣпи(л). а на болш⟨єє⟩ крѣпости и потвєрж(д)єнїє томоу вьсємоу вишєписанномоу вѣлѣли[2] єсми слоуѕѣ нашємоу вѣрномоу паноу нѣговѣ[2] логоѳєтоу писати и нашоу пєча(т) привѣсити к сємоу листоу нашємоу. пи(с) гєдєѡ(н) оу со(ч)вѣ в лѣто ЅЦЛЅ м(с)ца ⟨с⟩є(п) г.

1 Originalul are да.
2 Sic.
3 c nu e sigur.
4 вѣра пана de două or
5 Originalul are ста.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi pan al nostru Fundea ne-a slujit nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă, i-am dat şi i-am întărit, în Ţara noastră, în Moldova, satul anume Fundeanii, la Albinea. Toate aceste mai sus scrise să-i fie lui dela noi uric şi cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine i se va alege mai deaproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat Fundeanii să fie începând din movilă dela Nedeia, dela Balomireşti, la vârful dealului, până la movila ce este lângă drum, apoi de acolea pe drum până la stâlp, până la hotarul Herniceştilor, apoi de acolea pe drum la deal, până unde se împreună hotarul Sacnii şi a Herniceştilor şi a Negreştilor, apoi de acolea drept peste câmp până în pârăul Merilor, la măr, apoi pe pârău la vale, apoi drept la dealul Negreştilor, în movilă, apoi de acolea la marginea pădurii, apoi până la marginea codrului, până la Glodul dela Negreşti, în Infundătură, apoi de acolea drept la Albinea, apoi la vale pe Albinea, până la gura Străvinoasei, apoi la deal până la obârşie, apoi la apă în Albinea şi peste deal, peste codru, în Bulboacă, în râpele dela Balomireşti, apoi drept la deal, în movila dela Nedeia. Acesta este tot hotarul din toate părţile.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Noi Alexandru Voevod şi credinţa iubitului meu fiu Ilieaş Voevod şi credinţa copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri moldoveni, credinţa panului Mihail şi copiii lui, credinţa panului Vâlcea şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi copiii lui, credinţa panului Negrea şi copiii lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Dragoş şi copiii lui, credinţa panului Nesteac şi copiii lui, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Dan şi copiii lui, credinţa panului Isaiea şi copiii lui, credinţa panului Uncleat şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu Jumătate şi copiii lui, credinţa panului Opriş şi copiii lui, credinţa panului Stan visternicul, credinţa panului Stan Bârlici şi copiii lui, credinţa panului Crâstea şi copiii lui, credinţa panului Domocuş stolnicul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Şteful vornicel şi credinţa tuturor boerilor moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Mol-

dovii, din copiii noştri sau din neamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn Ţării noastre Moldovii, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura, ci să le întăriască şi înputerniciască.

Iar pentru mai mare tărie şi înputernicire tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră cătră această carte a noastră.

A scris Ghedeon, în Suceava, în anul 6936, luna Septemvrie 3.

Pergament cu pecetea pierdută. E stricat în câteva locuri. A fost al lui I. Şaraga, anticar din Iaşi, care l-a vândut Acad. Rom. în 3 Iulie 1907 (Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1907 p. 130 şi 1908 p. 55). E citat şi în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 280.

Satul Fundeanii pe Albinea este Bâra, sat şi târg, din judeţul Roman[1], aşezat pe Albina. Acesta cuprinde în sine şi alte sate. Că e aşa se vede dintr'un document din 1765 Ianuarie 15, în care e vorba de o pâră pentru un loc la Bâra, în ţinutul Romanului. Se arată aici şi actul dela Ştefan cel Mare „pe doî sate, Fundenii şi Liţcanii, ce să numescu acumu Bâra şi alte părţi de Săvereni, ce cuprindu toate în hotarul Bârăi" [2]. — Satul Fundeştii e pomenit şi într'un uric din 6992 (1484) Mai 13[3], apoi în 7081 (1573) Fevruarie 21[4]. In 7099 (1591) Martie 5 se întăreşte lui Ureche logofătul peste părţi de moşie din Fundeni, pe Albâia, din ţinutul Romanului[5]. Asemenea în 7100 (1592) Martie 20[6]. Satul era al lui Ureche vornicul şi în 1605 Aprilie 15[7] şi în 7125 (1617) Aprilie 16[8]. Prin împărţeala moşiilor neamului lui Ureche, din 7151 (1643) Martie 9, satele vin în partea spătarului Neculai Ureche[9]. Satul este întemeiat pe la începutul veacului al XV-lea[10]. — Documentul este foarte important şi pentru satele ce ne arată împre-

1 Dicţ. statistic al Românici 2 p. 802. Harta stat. major, planşa Roman.
2 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 47, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 279.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 278: фꙋндєщїи на албинѣ и такождєрє ꙋ томжє хотарю сєло на имѧ лацканїи.
4 Acad. Rom. pergament L/24: Fundeşti pe Albâia.
5 Ibid. XLIX/75.
6 Ibid. XLIX/84 şi 103: Aron Voevod întăreşte stăpânirea lui Ureche logofătul peste satul Fundenii, care se cheamă Lăţcanii, pe pârăul Albâia.
7 I. Bogdan, D. Şt. 1 280: на албаѧ, ce se mai numeau şi Severeani, în ţinutul Romanului. Pentru Severeani vezi ibid. p. 278, uricul din 1484, Mai 13.
8 Ghib. Sur. 2 p. 170: „satul Lăţcani (aici Luţcani) pe Albâe i selo Fundeni pe Albâe".
9 Am publicat documentul în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 271: „satu Leţcanii cu sâlişte Fundenii ces la ţânt. Romanului".
10 Sate cu acest nume găsim în uricul din 6944 (1436) Iunie 13: la Je-

jurul Fundeanilor. Unul este satul Balomireşti, din comuna Bâra, judeţul Roman[1]. Satul îşi are numele dela un Balomir şi poate fi din veacul al XIV-lea. Nu ştiu ce era Nedeia de lângă Balomireşti, poate era un loc unde se făcea iarmaroc[2]. — Satul Herniceşti era lângă Sagna, unde azi nu se mai află. In Condica Liuzilor din 1803 satul Hărniceşti era al Mănăstirii Bărboiu[3]. — Sagna este la sud de Bâra, alături cu Vulpăşeştii, în acelaş judeţ[4], fost al Mănăstirii Gălăţii[5]. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea. — Satul Negreşti este satul Călugăriţa-Negreşti, din comuna Bâra, acelaş judeţ al Romanului[6]. Satul e lângă Bâra. Intre Sagna şi Călugăriţa, pe Harta statului major este şi pârăul Glodos, care aminteşte Glodul dela Negreşti, din 1428. — Străvinoasa este un pârău, care se varsă în Albinea. Albinea este un pârău, care se varsă în Sireti, cam în dreptul Agiudenilor. Pârăul este pomenit şi în alte urice. Aşa în 6954 (1446) Martie 5 se pomeneşte de козїанїи на верхъ албъниѥ, care se întăreşte lui Dragomir Oţel[7]. Intr'un suret de uric din 7023 (1515) Aprilie 30, dela Bogdan Voevod, e vorba de hotarul Stănceştilor, între pârăul Albâe şi Arinoasa[8]. In 7037 (1529) Martie 20, e vorba de satul ce e на албїи, anume unde a fost Neacşul[9]. In 7123 (1615) Martie 24 e vorba de Doljeşti на албжѧ[10]. Azi apa se cheamă Albina[11] ori Albuia[12].

ravăţ селище фѹндеще(м), Acad. Rom. XL/2, altul în 6944 (1436) August 20: на васлѹи . . . . . селище фѹндекѹ, Acad. Rom. Pecete 3.

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 802. Un sat Balomireşti „la Muncel între Sâretiu şi între Moldova, la ţânutul Sucevii" e pomenit în 6950 (1442) Septemvrie 8, Ghib. Sur. 18 p. 51, altul, nedeterminat ca loc, în 6954 (1446) Iunie 6, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare. Un sat pe Bahluiu, Balomireşti, unde a fost giude Balomir, cu uric dela Alexandru cel Bun, a fost în judeţul Iaşi, lângă Hoiseşti, pomenit în 7001 (1493) Martie 15, I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 25-26.

2 Un deal şi o vale a Nedeii este în judeţul Vasluiu, plasa Crasna, lângă Bouşori, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 128, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 97. Un sat Nedeiani, în Cârligătură, cu uric dela Ilieaş Voevod, e pomenit în 7005 (1497) Ianuarie 20, I. Bogdan, cit. p. 96.

3 Uricarul 7 p. 279.

4 Dicţ. statistic al României 2 p. 804, Harta stat. major, planşa Roman.

5 Uricarul 7 p. 280.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 802. Harta stat. major, planşa Roman. Fundescu, Dicţionar topografic p. 91, 312.

7 Acad. Rom. cumpărat dela anticarul I. Şaraga, Iaşi. Este vorba de satul Oţăleni, din com. Bâra, jud. Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 802. Harta stat. major, planşa Roman.

8 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale neinventariate, jurnal nr. 112. Ibid. 7077 (1569) Martie 5: satul Stănceşti, care acum se numeşte Şirăuţii.

9 Ghib. Sur. 9 p. 17.

10 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 158.

11 După Dicţ. statistic al României 2 p. 802.

12 Harta stat. major, planşa Roman. Un pârău Albina e în jud. Vasluiu; I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 280.

Boerul Fundea nu e boer de divan.

Uricul este foarte important şi prin românismele ce cuprinde: инфоундътȣрѣ, коулболкъ, рини.

76.

Suceava. 1428 Dechemvrie 4.

Alexandru Voevod întăreşte dania satului Başoteni, făcută de Başota Manuil Mănăstirii Neamţului.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли мо(л)давскои чинимъ знаменито иси(м) листомъ наши(м) ѹсѣмъ кто на нь ѹзрить или его ȣслышить чтѹчи оже то(т) истинныи башота манȣило прїиде прѣ(д) нами своею доброю волею ни ѡ(т) кого непринѹж(д)енъ и даде едно село свое ѹрю(ч)ное на имѧ башотѣни манастырю ѡ(т) нѣмца възне(с)нїю хвȣ. тѣмъ ради и мы по его данїю даемъ и дали есми тое село башотѣни манастырю ѡ(т) нѣмца възне(с)нїю хвȣ да бȣде(т) емȣ ѹрикъ съ всѣмъ доходо(м) на вѣкы николи непорȣшено. а хотаръ томȣ селȣ да бȣде(т) по старомȣ хотарȣ кȣда из вѣка ѡживали. а на то ес(т) вѣра г(с)вами вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра сна г(с)вами илїаша воеводы и вѣра сновъ г(с)вами стецка и петра и вѣра ѹсихъ дѣтеи г(с)вами и вѣра болѧръ г(с)вами, вѣра пана михаила и дѣти его, вѣра пана негра, вѣра пана ви(л)чи и дѣти его, вѣра пана илїаша и дѣти его, вѣра пана жѹржа и дѣти его, вѣра пана кȣбчича дворника и дѣти его, вѣра пана исаиѧ и дѣти его, вѣра пана нестѧка и дѣти его, вѣра пана жȣржа жȣметатевича и братїи его и дѣти и(х), вѣра пана дана и дѣти его, вѣра пана братȣла кинѧгинина брата и дѣти его, вѣра пана стана и дѣти его, вѣра пана нѣгоѧ логоѳета, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана костича постелника, вѣра пана ѡприша и дѣти его, вѣра пана ѹникѧти и дѣти его, вѣра пана чȣрбѣ и дѣти его, вѣра пана щибора и дѣти его, вѣра пана дамакȣша сто(л)ника и дѣти его и вѣра ѹсѣхъ болѧръ наши(х) и великыхъ и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бȣде(т) господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наших(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бъ изберетъ быти, тоти щобы непорȣшили нашего даниѧ али щобы ѹтвердили. па(к) ли бы хотѣ(л) порȣшити кто, да бȣде(т) емȣ съперни(к) бъ и прч(с)таа его мти. а на бо(л)ше потверж(д)енїе томȣ ѹсемȣ вышеписанномȣ

велѣли есми слꙋзѣ нашемꙋ михаилꙋ граматикꙋ писати и привѣсити печа(т) наша всемꙋ листꙋ нашемꙋ.

оу со(ч)зѣ вл҃ѣ(т) ѕ҃ц҃л҃ѕ де(к) д.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat Başotă Manoil a venit înaintea noastră, de a sa bună voe, de nime nesilit şi a dat un sat, uricul său, anume Başoteanii, mănăstirii dela Neamţ, Inălţării lui Hristos.

De aceia şi noi după dania lui, dăm şi am dat acest sat Başoteanii, mănăstirii dela Neamţ, Inălţării lui Hristos, să-i fie uric, cu tot venitul în veci, nestricat niciodată.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa fiilor Domniei mele Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor Domniei mele şi credinţa boerilor Domniei mele, credinţa panului Mihail şi copiii lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Vâlcea şi copiii lui, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Giurge şi copiii lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi copiii lui, credinţa panului Isaiea şi copiii lui, credinţa panului Nesteac şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu Jumetate şi fraţii lui şi copiii lor, credinţa panului Dan şi copiii lui, credinţa panului Bratul fratele Doamnei şi copiii lui, credinţa panului Stan şi copiii lui, credinţa panului Neagoe logofătul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul, credinţa panului Opriş şi copiii lui, credinţa panului Uncheat şi copiii lui, credinţa panului Ciurbă şi copiii lui, credinţa panului Ştibur şi copiii lui, credinţa panului Damacuş stolnicul şi copiii lui şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu strice dania noastră, ci să întăriască.

Iarăşi cine ar vrea să strice, să-i fie pârîtor Dumnezeu şi Preacurata lui Maică.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, lui Mihail gramaticul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6936 Dechemvrie 4.

Pergamentul foarte fin şi bine păstrat se află în Arhiva D. Greceanu, dela Stânca, Iaşi, pachetul Başotenii. Pecetea sfărâmată. A fost publicat de Ghib. Sur. 5 p. 110-111.

Satul Başoteanii este arătat între satele Mănăstirii Neamţului şi în uricele următoare de întărire ale acestei mănăstiri: în 6954 (1446) Martie 11[1], 6954 (1446) Iunie 6[2], 6955 (1447) August 22[3], în 6962 (1454) Dechemvrie 8[4]. In uricul lui Ştefan cel Mare din 6978 (1470) Aprilie 1, satul este arătat pe Sireti, lângă Fântânele[5]. Satul a fost deci lângă Fântânele, comuna Paşcani, judeţul Fălticeni (fost Suceava)[6]. Aici se află şi satul Boşteni, care poate fi vechiul sat Başoteani.

Numele satului vine dela Başotă (baş + otă), tatăl lui Manuilo din 1428. Satul poate fi mai vechiu ca 1400.

77.

Suceava. 1428 Dechemvrie 28.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Dad şi nepotului său Solomon satul Dădeştii pe Sârca.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯандрꙋ воєвода господаръ земли мо(л)давс(к)о(і)[7] чинимъ[8] знаменито исѣмъ листомъ нашимъ кто на нъ ꙋзритъ или его ꙋслышитъ чтъчи[9] оже тоты истинны слꙋги наши дадъ и непоть его соломѡ(н) слꙋжи(л) намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣ(мь)[10] мы видѣвше его правою и вѣрною слꙋжбꙋ до на(с) жаловали есмы его особною нашею ма(с)тїю и дали есмы емоу оу нашеи земли єдинь село на сръка[11] на имѣ дъдещїи гдє є(ст) дѡмъ и(х). тоє што бы і(х) оурикъ съ въсѣмъ доходомъ имъ и дѣтемъ и(х) и ꙋнꙋчатомъ и(х) и праꙋнꙋчатомъ и(х) и пра-

---

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 4.
2 Ibid. depuneri particulare.
3 Ibid. pachet 21, nr. 6, St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221.
4 Ibid. pachet 21 nr. 7.
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 145: на сєрѣтѣ башотѣни и фынтырѣле. In 1742 satul nu mai era al mănăstirii, Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 242-246.
6 Dicţ. statistic al României 2 p. 860, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 147.
7 Pare a fi мо(л)давсо(і).
8 ч e făcut ca ѵ.
9 Mai curând ca чтꙋчи.
10 E numai тѣ.
11 Nu на кръка, cum au cetit d. Ghibănescu şi I. Bogdan, cari au făcut din linia lui а şi imediat с următor к.

щѹрѣтомъ ихъ и въсемѹ родѹ ихъ непорѹшено николиже на вѣкы. а хотаръ т⟨ѣмъ се⟩ломъ съ въсѣми старими хотари кѹда ѡживали извѣка. а на то е(ст) вѣра нашего г(сд)ка вышеписанаго алеѯандрѹ ⟨воеводы⟩ и вѣра възлюбленнаго сна г(сд)ва ми иліаша воеводы и вѣра въсѣ(х) дѣтеи наши(х), вѣра в⟨ол⟩ръ наши(х), ⟨вѣра пана михаила и дѣтеи⟩ его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана кѹпчича дворника, вѣра па(н) жѹржа и дѣте⟨и его, вѣра пана негри, вѣра пана⟩ моудрички, вѣра пана нестѣка и дѣтеи его, вѣра пана иліаша и дѣте(і) е(г), вѣра пана дана и дѣтеи его ⟨вѣра пана исаіа чаш⟩ника и дѣтеи его, вѣра пана ⟨ѡпр⟩иша и дѣтеи его, вѣра пана жѹржа жѹмотатова и дѣтеи его, вѣра пана ивана дѣтко, вѣра пана чюрбы и дѣтеи его, вѣра пана ста(н) бръличка и дѣтеи его, вѣра пана дъмъкѹша столника и вѣра въсѧхъ болѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и мали(х). а по нашемъ животѣ кто бѹдетъ господаръ нашеи землѣ или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племена или кого бь изберетъ быти тотъ што бы имъ непорѹшилъ нашего даніа, али 1 што би имъ оутвръждилъ и ѹкрѣпилъ. а на болшее потвръж(д)еніе томѹ въсемѹ вышеписанномѹ велѣли есмы слѹзѣ нашемѹ вѣрномѹ нѣгое логофетѹ писати и привѣсити нашѹ печатъ къ семѹ листѹ нашемѹ. пи(с) іѡ(н) въ сѹ(ч)вѣ валѣ(т) ѕцлѕ де(к) ки.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre Dad şi nepotul său Solomon ne-au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi[1] văzându-l[2] cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am[2] miluit cu osebita noastră milă şi i-am[2] dat, în Ţara noastră, un sat pe Sârca, anume Dădeştii, unde este casa lor. Acesta să le fie lor uric, cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate[2] cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri, credinţa boerilor

1 In original e нли.
2 Sic.

noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Giurge şi a copiilor lui, credinţa panului Negre, credinţa panului Mudricica, credinţa panului Nesteac şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea ceaşnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jumătate şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Dămăcuş stolnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ion, în Suceava, în anul 6936 Dechemvrie 28.

Pergament puţin stricat la mijloc, cu pecetea pierdută, se păstrează în Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi, moşia Dădeşti, pachet 1. A fost publicat de Ghib. Isp. 1^1 p. 3-4. Rezumat în N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 3. Este vorba de satul Dădeşti, din comuna Buznea, judeţul Iaşi[1] lângă Târgul-Frumos. Satul azi e pe Bahlueţ, dar pe moşie se află şi pârăul Sârca[2]. Târziu, găsim satul ascultător de Târgul-Frumos. Aşa în 7118 (1608) August 10[3], 7119 (1611) August 22[4], în 7137 (1629) Martie 22[5], etc. Se vede că probabil Ştefan cel Mare a făcut ocol de sate Târgului Frumos şi pe lângă Prigoreni, Avrămeşti, Ruscani a dat acestui târg şi Dădeştii[6]. Satul

1 Dicţ. statistic al Românici 1 p, 474, Harta stat. major, planşa Podul-Iloaei şi Ruginoasa.

2 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 207. Este numit către izvoare şi Răcea, ibid. p. 193.

3 Ghib. Isp. 1^2 p. 80: Seliştea Dădeştii, în ţinutul Cârligăturei, care selişte Dădeştii a fost dreaptă ascultătoare de Târgul Frumos.

4 Ibid. p. 85: selişte Dădeştii, în ţinutul Romanului, care selişte Dădeştii a fost dreaptă ascultătoare de oraşul Domniei mele, Târgul Frumos.

5 Ibid. p. 209-210: Selişte Dădeştii pe Sârbca, în ţinutul Romanului, mai jos de Băiceani, care selişte a fost ascultătoare de ocolul Târgului Frumos.

6 Din nefericire acest uric nu s'a păstrat, dar e pomenit în documente. De ex. în 7144 (1636) Noemvrie 26, Vasile Lupu spune că în zilele lui Neaniul vornic „a adus înaintea Domniei mele uricul Târgului Frumos“, Ghib. Sur. 3 p. 281-282.

îşi are numele dela Dad şi e dela începutul veacului al XV-lea 1. Sârca e Sârbca, cum vedem din documentul din 1629 Martie 22: лѫдеции что на потоцѣ сръбка. Satul fiind în capătul Cârligăturei e arătat când în ţinutul Romanului, când în al Cârligăturii.

78.

Suceava. 1428 Dechemvrie 28.

Alexandru Voevod întăreşte fiilor lui Ivan vornicul, lui Lazăr, Stanciul şi Costea, ocina lor, seliştea lui Dobre, la Humor, unde este mănăstirea lor, şi le adaugă mănăstirii lor trei sate supt Dumbrava înaltă, anume unde a fost vătăman Minco, altul în Lacul lor şi al treilea unde a fost cneaz Stan.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавской чинимъ знаменито нс сѣмъ листо(м) нашимъ кто нанъ оузритъ или его оуслышитъ чтѹчи оже тоты истинны слѹги наши сынове ивана дворника, панъ лазаръ и станчѹлъ и костѣ слѹжили намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвше и(х) правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до на(с) жаловали есмы и(х) особною нашею м(л)стїю и потврьдили есмы отчинѹ и(х) и дали есмы имъ оу нашеи земли селище добрїиново на хоморѣ где е(ст) монастиръ и(х) и еще есмы придали имъ к томѹ монастиреви три села по(д) високою дѹбровою на имѧ где былъ ватаманъ минко, дрѹгое село оу і.(х) стака, третїе село где былъ кнѧзь станъ. тое все што бы имъ оурикъ съ всѣмъ доходомъ и дѣтемъ и(х) и сестрамъ и(х) и оунѹчатомъ и(х) и праѹнѹчатомъ и(х) и пра⟨щѹ⟩рѧтомъ и(х) и всемѹ родѹ и(х) непорѹш⟨ено нико⟩лиже на вѣкы. а хота(р) томѹ монастиреви о(т) стримтѹры хотаромъ горѣ до верха и по обои(х) ⟨до⟩лъ. а хотаръ тѣмъ село(м) што по(д) высокою дѹбровою колко оузмогѹтъ оживати три села доситъ. а на то е(ст) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми иліаша воеводы и вѣра всѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра бояръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана кльчи и дѣтеи его, вѣра пана кѹпчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана жѹржа и дѣтеи его, вѣра пана мѫдрички,

1 Un alt sat Dădeşti este în com. Vultureni, jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 870.

вѣра пана Нестѧка и дѣтеи его, вѣра пана Илїаша и дѣтеи его, вѣра пана Дана и дѣтеи его, вѣра пана Исаїѧ чашника и дѣтеи его, вѣра пана Жȣржа Жомотатѧва[1] и дѣтеи его, вѣра пана Ѡпришѧ и дѣтеи его, вѣра пана Ивана дѣтка, вѣра пана Стана вистїарника, вѣра пана Чȣрбы и дѣтеи его, вѣра пана Домонкȣша столника и вѣра въсѣхъ боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великъı(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бȣдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или гого бь изберетъ быти, тотъ штобы имъ непорȣшилъ нашего данїа али што бы имъ оутврьдилъ и оукрѣпилъ занȣже дали есмъı имъ и потвердили за и(х) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ. а на болшее потвръжденїе томȣ въсемȣ вышеписани(омȣ) велѣли есмъı слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ нѣгоеви логофетȣ писати и привѣсити нашȣ печатъ к семȣ листȣ нашемȣ.

оу сочавѣ в лѣто ѕ҃цл҃ѕ дек. ки.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, fiii lui Ivan dvornicul, pan Lazăr şi Stanciul şi Costea au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi am întărit ocina lor şi le-am dat în Ţara noastră seliştea lui Dobre, la Humor, unde este mănăstirea lor şi încă le-am adăugat către această mănăstire trei sate, sub Dumbrava înaltă, anume unde a fost vătăman Minco, alt sat în Lacul lor, al treilea sat, unde a fost cneaz Stan. Toate aceste să le fie uric, cu tot venitul şi fiilor lor şi surorilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei mănăstiri, dela Strimtură, pe hotar în sus, până la vârf şi pe amândouă văile. Iar hotarul acestor sate, care-s sub Dumbrava înaltă, cât vor putea să trăiască trei sate din îndestul.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod, şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa pa-

---

1 Sic.

nului Negrea, credința panului Giurge și a copiilor lui, credința panului Mândricica, credința panului Nesteac și a copiilor lui, credința panului Ilieaș și a copiilor lui, credința panului Dan și a copiilor lui, credința panului Isaiea ceașnicul și a copiilor lui, credința panului Giurge Jomotate și a copiilor lui, credința panului Opriș și a copiilor lui, credința panului Ivan Deatcă, credința panului Stan vistiernic, credința panului Ciurbă și a copiilor lui, credința panului Domoncuș stolnicul și credința tuturor boerilor noștri moldoveni și mari și mici.

Iar după viața noastră, cine va fi Domn Țării noastre, fie din copiii noștri sau din seminția noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască și înputerniciască, pentru că le-am dat și întărit, pentru a lor dreaptă și credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie și să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6936 Dechemvrie 28.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată. Legenda e ștearsă. O copie la Acad. Rom. în ms. 126, dăruit de I. Bogdan. In traducere germană a fost publicat de Wick. Geschichte der Klöster Homor p. 83-84, cu arătarea Ksl. și Perg., ceia ce înseamnă că la 1881 pergamentul era la Mănăstirea Homorului. Documentul slavon a fost publicat de mine în Cercetări ist. (Iași) anul 5[1] p. 53-55, în studiul Neamul lui Oană dvornic de Suceava și satele lui.

Documentul e pomenit în I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secț. ist. p. 23, Radu Rosetti, în Revista nouă 2 p. 71, Pământul p. 77, J. L. Pič, Die rumänischen Gesetze, Prag (1886) p. 19. Un regest în Ghib. Sur. 24 p. 161.

Seliștea lui Dobre era lângă Homor, în Bucovina[1]. — Satele dela Dumbrava înaltă erau în județul Dorohoiu. Intr'un uric din 6937 (1429) Iunie 3, tot pentru fiii lui Ivan vornicul, satele dela Dumbrava înaltă sânt numite astfel: „la Dumbrava înaltă, satele,

1 Pentru nume cp. satul Довриновци din 6939 (1431) Iunie 15, al boerului Cupcici vornicul, publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275 (aici greșit: вовриновци). Un sat Dobrienești, pe pârâul Telejnii, la Vasluiu, al lui Balița, cu privilegiu dela Ilieaș și Ștefan Voezozi, este pomemit în 6997 (1489) Ianuarie 22, în I. Bogdan, D. Șt. 1 p. 369-370. Altul, Dobronăuți este lângă Zvoriștea, la Dorohoiu, din uricul din 6996 (1488) Martie 12 și 6998 (1490) Martie 15, în I. Bogdan, D. Șt. 1 p. 328 și 407, 415. Un sat Dobrenii pe Lăpușna e pomenit în 7008 (1500), ibid. 2 p. 179-180.

unde este vătăman Minco şi la Liubaneasa în Lac şi unde este Stan[1]. In 6983 (1475) Aprilie 25, satele sânt numite: „Dvorniciani, supt Dumbrava înaltă şi Stăvceani şi Glodeni[2]". In uricile din 6998 (1490) Noemvrie 26, găsim: „satul anume Glodeanii, unde a fost Stan, lângă Stăvceani[3]". Aici sânt pomenite şi uricele dela Alexandru cel Bun. Deci satul unde a fost vătăman Minco este satul Dvorniceani, adică satul vornicului Oană[4]. Satul оу н(х) ставл, оу ставꙋ este satul Stăvceani şi satul unde a fost cneaz Stan este Glodeni. In 1742 toate formau un singur sat, Vornicenii, la ţinutul Dorohoiului[5]. Este deci satul Vornicenii, din acest judeţ[6].—Dumbrava înaltă este pomenită şi în 6945 (1437) Dechemvrie 20[7].

Cei trei boeri cărora li se face dania din 1428 erau fiii lui Ivan vornicul[8]. Primii doi, Lazăr şi Stanciul, sânt foarte cunoscuţi şi apar în divan, începând din 1432 sau 1433. Apar întăiaşi dată în 6940 (1432) Ianuarie 4[9], în 6941 (1433) Ianuarie 28[10], 6941 (1433) Fevruarie 26[11], 6941 (1433) Iunie 15[12] etc., în 6942 (1434) Aprilie 24[13], în 6943 (1435) Octomvrie 8[14], Octomvrie 18[15], în 6944 (1436) Aprilie 21[16], Mai 23[17], Iulie 17[18] etc., în

1 Cercetări ist. (Iaşi) anul 5¹ p. 55.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 203: дворничанїи под (висо)кою доу(бровою) и ставчан(и) и глодѣни. Asemenea în 7028 (1520) Iulie 2, Wick. Geschichte der Klöster Homor p. 93-95.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 436-437, ibid. 438: село на имѣ глодѣнїи гдє бил стан подли стхвчан. Asemenea şi în 7044 (1536) Ianuarie 18, Wick. Geschichte der Klöster Homor p. 95.

4 Satul se numea Dvorniceani şi în 6953 (1445) Fevruarie 18, Acad. Rom. ms 111, p. 42, Ghib. Sur. 18 p. 54-55.

5 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 240, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 205, 441.

6 Dicţ. statistic al României 1 p. 360, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p 367.

7 Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 348.

8 Vezi mai sus p. 116-119, uricul din 1415 Aprilie 13 şi cariera acestui mare boer.

9 Kozak, Rezultate, in Archiv f. sl. Philologie 15 p. 197-198: в. п. лазора, в. п. станчꙋла брата лазорева.

10 Acad. Rom. VII/143, Revista p. istor. arh. şi fil. 7 p 370-371. Pentru lună, D. Onciul, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 27 (1905), secţ. ist. p. 221.

11 Acad. Rom. XL/1, Uricarul 20 p. 96.

12 Uricarul 18 p. 50, Ghib. Isp. 1¹ p. 6.

13 Hurm. Doc. 1² p. 852, Uricarul 18 p. 4-8 şi în altul cu aceiaşi dată Hurm. Doc. 1² p. 853, Uricarul 18 p. 8, Ulianiţchi, Materiali p. 42.

14 Acad. Rom. XIV/72: Lazăr şi fratesău Stanciul visternic (sic). Tot aici şi Stanciul comis.

15 Hurm. Doc. 1² p. 859-860, Uricariul 11 p. 44. Aici şi Stanciul comis.

16 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1915) p. 88-89, Sur. 18 p. 32-33. Aici se face o danie lui Stanciul pârcălabul de Hotin. Intre marturi fiind Lazor şi fratele Stanciul, e o dovadă că Stanciul pârcălabul nu e fiul lui Oană vornicul.

17 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151: Lazor şi fratele Stanciul postelnicul. Aici şi Stanciul comis.

18 Hurm. Doc. 1² p. 869.

alte documente din 1436, apoi în 6945 (1437) Fevruarie 24[1], August 19[2], Dechemvrie 20[3], în 6946 (1438) Ianuarie 17[4], Fevruarie 17[5] şi în alte documente din 1438. Apoi în 6947 (1439) Martie 12[6], Iulie 2[7], Iulie 30[8], etc. In 6948 (1440) August 6[9], în 6949 (1441) Aprilie 23[10], 6950 (1442) Fevruarie 24[11], Martie 8[12] şi alte documente din 1442. In 6951 (1443) Martie 6[13]. In alte documente din acest an lipseşte Lazăr şi Stanciul postelnicul. In unele din ele se găseşte Stanciul Ponici. Se întâlnesc ca donatori către Mănăstirea Homorului, în 6953 (1445) Fevruarie 18[14]. In alte documente din 1445, în 1446 şi 1447 nu se întâlnesc între boerii divanului. In ele apare însă de trei ori Stanciul Ponici. In 6956 (1448) Aprilie 23, apare în divan un Stanciul, dar acesta poate fi Ponici[15]. In alte documente din acest an, nu apare nici Lazor, nici fratele său Stanciul. In 6956 (1448) Octomvrie 5[16], apare între marturii boeri Stanciul pârcălabul, care, cum am văzut mai sus, e diferit de Stanciul, fiul lui Oană vornicul. Pe acest pârcălab l-aş identifica cu Stanciul Ponici. Un Stanciul, care poate şi pârcălabul ori Ponici, apare în 6956 (1448) Octomvrie 10[17], în 6957 (1449) Mai 26[18]. Ceia ce ar fi o dovadă că Stanciul din ultimile două cazuri poate fi şi Stanciul fiul lui Oană este că în uricul din 6957 (1449) Iunie 5, îl găsesc alături cu Lazor[19]. In 6960 (1452) Septemvrie 7 apare iarăşi Lazăr[20]. Lazăr şi Stanciul apar în 6960 (1452) Octomvrie 27[21]. Nu pot spune dacă Stanciul

1 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151. Aici şi Stanciul comis.
2 Ulianiţchi, Materiali p. 54-55, Uricariul 11 p. 4 şi 46-48. Aici şi Stanciul comis.
3 Acad. Rom. Peceţi 4, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347.
4 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125. Aici şi Stanciul comis.
5 Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 4-5.
6 Uricarul 18 p. 13, Uricarul 10 p. 124. Aici şi Stanciul comis.
7 Hurm. Doc. 1[2] p. 876.
8 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1915) p. 145-148, Sur. 18 p. 43-45.
9 Acad. Rom. Peceţi 6.
10 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 35.
11 Hurm. Doc. 1[2] 878-879.
12 Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 74. Aici şi Stanciul Ponici.
13 Hurm. Doc. 1[2] p. 880-881, Uricariul 11 p. 51-53. Aici şi Stanciul Ponici.
14 Ghib. Sur. 18 p. 54.
15 Ulianiţchi, Materiali p. 71-72, Uricariul 11 p. 68-70.
16 Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 113.
17 Ghib. Sur. 5 p. 118.
18 Wick. Moldowiza p. 63.
19 Ulianiţchi, Materiali p. 75-76.
20 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţul.
21 Ulianiţchi, Materiali p. 77-78, Uricariul 11 p. 72-74.

din 6960 (1452) Dechemvrie 21 [1], 6961 (1453) Ianuarie [2] e pârcălabul, adecă Ponici, sau fiului vornicului Oană. Incurcătura e şi mai mare cu cât cam în aceiaşi vreme apare şi unul şi altul. Aşa în 6961 (1453) Ianuarie 26, apare Stanciul pârcălabul de Cetatea Albă [3], iar în Ianuarie 22, apare Lazor şi fratele său Stanciul [4]. De aici înainte, Lazor şi fratele său Stanciul nu se mai întâlnesc, cu toatecă, din acest timp, sânt relativ destule documente cunoscute, decât în 6963 (1455) Iulie 2 [5]. De aici înainte apare de câteva ori Stanciul şi Stanciul pârcălab, care cred că e acelaş cu Stanciul Ponici şi Stanciul pârcălabul de Cetatea Albă, din vremea lui Ştefan cel Mare [6]. Ştirile din Uricariul 18 p. 457 şi 459: „Lazor i brat Mircea", „Lazăr Ponici şi fratele său Stanciul" sânt greşeli, cum greşală e şi „Duma Dulcescul i brat ego Stanciul post.", dela p. 458. Aceasta se vede, controlând documentele respective.

Dacă s'ar lăsa cineva ademenit să creadă că Costea pârcălabul, ce apare uneori în documente [7], alături cu Lazor şi Stanciul, e fratele lor mai mic şi al treilea copil al lui Oană vornicul, ar greşi, căci el apare uneori în documente alături de fratele său Petru, de ex. în 6960 (1452) Dechemvrie 21 [8], în 6961 (1453) Ianuarie 22 [9], Ianuarie [10], Fevruarie 8 [11]. Pe Costea fiul lui Oană nu-l pot identifica între boerii timpului, cu toate că a trăit până în vremea lui Ştefan cel Mare [12].

Să se observe în uricul din 1428 românismul стримтѹры.

Pentru alte sate ale celor trei fraţi vezi uricul din 6937 (1429) Iunie 3 [13].

---

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, altul Acad. Rom. LXXV/1.
2 Uricariul 18 p. 21-26.
3 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 102.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti.
5 Ulianiţchi, Materiali p. 84-85, Uricariul 11 p. 9-11 şi 79-81 (cu data Iulie 20): к. п. лазора и брата его пана станчѹла.
6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 533. Despre neamul acestuia ceva în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 102, nota.
7 Vezi de ex. Uricariul 18 p. 478.
8 Arhiv. Stat. Bucureşti: к. п. косте пръкалаба и брата его пана петра.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti.
10 Uricariul 18 p. 21-26.
11 Muz. Municipal Iaşi IV/1, Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176-177, Ghib. Sur. 18 p. 154-155.
12 Vezi M. Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5^1 (1930) p. 41-50.
13 Ibid. p. 55-58.

79.

Suceava. 1429 Ianuarie 10.

Alexandru Voevod întăreşte lui Crăciun Parcelescul satul Parceleşti şi jumătate de moară.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ землї молдавской чи̃ны(м) знаменито не сѣ(м) листомъ нашимъ кто на нъ ѹзритъ или єго ѹслышитъ чтоѹчи ѡже тотъ истинны слȣга на(ш) крачюнъ пърчелескȣ(л) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и потврьдили єсмы ѡтчинѹ єго и дали єсмы ємȣ ѹ нашей земли село єго пȣрчелещи гдє єстъ домъ єго и половина млина ⟨такожъ⟩ въ томъ селѣ и аще би иныи млинъ ѹчиниласѧ ѹ томъ потоцѣ такожъ да бȣдетъ половина ѡтчина, ⟨а половина⟩[1] ѡсобою млина ⟨да бѹдетъ дъщеремъ микȣлови⟩[1] заиȣ(ж) тако(ж) ⟨раздѣлилисѧ дъщери микѹлови. и мы⟩[1] тоє ⟨въсє дали єсмы крачюнови да бȣдетъ⟩[1] ємȣ ѹрикъ съ въсємъ ⟨доходомъ ємȣ и дѣтемъ єго и ѹнȣчатомъ єго и праѹнȣчатомъ єго и прашȣрѧтомъ єго и въсемȣ родȣ єго кто сѧ ємȣ изберетъ ѡ(т) єго домȣ наиближнїи непорȣшено николиже на вѣкы. а хотаръ томȣ селȣ пȣрчелещи почєнши ѡт потока право чєрє(с) полє до троiана, а ѡт толѣ долиною, а ѡт толѣ чєрє(с) блато, право чєрє(с) полє, какъ въ старыѧ привилїа сѫтъ хотари, съ своими старими хотари, кѹда извѣка ѡживали. а на то єс(т) вѣра нашего гспдства вышписаннаго мы⟩[1] алеѯандра воєводы и ⟨вѣра прѣвъзлюбленнаго⟩[1] сна гспдками илїаша воєводы и вѣра въсѣ(х) дѣтей наши(х) и вѣра боiа(р) наши(х), вѣра пана михаила и дѣтей єго, вѣра пана влъчи и дѣтей єго, вѣра пана кѹнчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана жѹржа и дѣтей єго, вѣра пана илїаша и дѣтей єго, вѣра пана дана и дѣтей єго, вѣра пана їсаїѧ и дѣтей єго, вѣра пана стана вистїарника, вѣра пана жѹржа жомътатєва и дѣтей єго, вѣра пана чѹрки и дѣтей єго, вѣра пана домонкѹша столника, вѣра пана негрила чашника и вѣра въсѣхъ боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бȣдетъ господаръ нашей земли или ѡ(т) дѣтей наши(х) или ѡ(т) нашего плємене или кого въ изберетъ быти то(т) штобы и(х) непорȣши(л) нашего данїа али што бы имъ ѹтвръдилъ

---

1 Intregirile din ⟨ ⟩ le dau după un suret vechiu, făcut când uricul nu era şters.

и ѹкрѣпилꙁ, занѵже дали есмы емѵ ⟨за его⟩[1] правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а на болшею потврꙁждение томѹ въсемѹ вышеписанномѹ ⟨велѣли есмы нашемѹ вѣрномѹ и почтеномѹ болѣринѵ панѵ нѣгоеви логофетѵ писати и нашѵ печа(т) привѣсити⟩[1] к семѵ листѵ нашемѵ. въ сѵчавѣ вл(т) ѕ҃ц҃л҃з ген. і҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că pe această adevărată slugă a noastră Crăciun Purcelescul I-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am întărit ocina lui şi i-am dat în Ţara noastră satul lui Purceleşti, unde este casa lui şi jumătate din moară, asemenea în acest sat şi dacă s'ar face altă moară în acest pârău, asemenea să fie jumătate ocină, iar jumătate osebită de moară să fie fetelor lui Micul, pentru că astfel s'au împărţit fetele Micului. Şi noi toate aceste le-am dat lui Crăciun să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine i se va alege din casa lui mai aproape, nestricat niciodată în veac.

Iar hotarul acestui sat Purceleşti începând din pârău, drept peste câmp la Troian, iar de acolea la vale, iar de acolea peste baltă, drept peste câmp, cum sânt în scrisorile cele vechi hotare, cu toate vechile hotare, pe unde din veac au umblat

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Noi Alexandru Voevod şi credinţa prea iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negre, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Stan vistiernicul, credinţa panului Giurgiu Jomătate şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să li-o întă-

---

1 Intregirile din ⟨ ⟩ le dau după un suret vechiu, făcut când uricul nu era şters.

riască şi împuterniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai multă tărie tuturor celor scrise mai sus, am poruncit credinciosului şi preacinstitului boer al nostru, pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Ianuarie 10.

Pergament cu pecetea atârnată, cu şnur roş. Are legenda: печат їѡ алеѯандрь воевода гпдрь земли молдавскоу. Se află la D-na Dediu, la Stolnicenii-Prăjescu, lângă Paşcani. Originalul are vre-o şese rânduri cu totul şterse, pe care le-am complectat ţinându-mă strict după un suret vechiu nedatat, în care se dă în întregime cuprinsul uricului, care se vede că în acea vreme se afla în stare mai bună. Textul slavon complectat mai ales în hotarnică este puţin nesigur din punct de vedere al ortografiei. Dau documentul după o copie a d-lui Ghibănescu, care l-a publicat în Sur. 21 p. 85-87, lăsând însă la o parte în textul slavon partea care priveşte hotarele. Tot la domniasa am văzut şi copia suretului.

Satul Purceleşti este în comuna Stolnicenii Prăjescului, din judeţul Fălticeni (fost Suceava) [1]. Satul este pomenit în multe documente. Aşa în 6951 (1443) Mai 28 [2], în 7030 (1522) Iunie 26 [3], 7107 (1599) Mai 5 [4], 7112 (1604) Septemvrie 17 [5], 7115 (1607) Martie 6 [6], 7115 (1607) August 28 [7]. Aici se vede că satul era în stăpânirea strănepoţilor lui Crăciun Purcelescul, între care este şi Mateiaş logofătul. Se pomeneşte şi uricul lui Crăciun Purcelescul dela Alexandru cel Bun.

Probabil că Micul, de care e vorba în uric, era fratele lui Crăciun.

Interesant este că în uricul din 1429 se vorbeşte de alte urice mai vechi ale satului. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela Purcel [8].

Interesantă este şi pomenirea Troianului, pe care l-am întâlnit şi în hotarnica satelor Crâstianeşti şi Temeşeşti, ale Mănăstirii

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 386.
2 Ghib. Sur. 5 p. 115: satul pe Sireti Vlădeşti lângă Purceleşti.
3 Ghib. Sur. 21 p. 88.
4 Ibid. p. 136-137.
5 Ibid. p. 140.
6 Ibid. p. 163-164.
7 Ibid. p. 166.
8 Pentru un Purcel şi alt sat Purceleşti, vezi mai sus p. 166-167.

Neamţului, în uricul din 6935 (1427) Septemvrie 14[1] şi în apropiere de satele Urziceni, Arămeşti şi Broşteni, din comuna Bahna, judeţul Roman[2].

80.

Suceava. 1429 Fevruarie 1.

Alexandru Voevod întăreşte dania boerului Giurgiu dela Frătăuţi către fiul său Ivaşcu în jumătate din satul Vicşineţ, partea sa şi partea fratelui său Petru. Giurgiu dă lui Manciul, fiul lui Petru, pentru această parte a sa, satul Corjdanouţi.

† милостїю божїєю мы алеѯандрь воєвода господарь ѕемли молдавскои чиним знаменито нс симь листомь нашимь оусѣмь кто нанъ оузрить или его оуслишитъ чтѹчи, ѡже тоть истинны слѹга и болѧринъ нашъ вѣрныи панъ жѹржь фратовскыи прїиде прѣд нас, по своеи доброи воли и даде[3] сынѹ своемѹ ивашкови половина села викшинець свою чѧсть и брата своего петровѹ частѹ[3]. а пан жѹржь далъ сынѹ петрови, манчѹлови, за его чѧст села викшинець, ѡдно село свое на имѧ корждановци. а мы по его воли и его данїю пожаловали есмы ивашка ѡсобною нашею милостїю, за неже есмы емѹ дали томѹ половинѹ села викшинець що бы емѹ оурик съ оусѣмь доходом емѹ и дѣтемъ его и оунѹчатомь его и праоунѹчатомь его и прашѹрѧтомь его. аже пакъ тых емѹ не достанетъ тогда що бы было братїѧмь его сыномь пана жѹржевымь и дѣтемь ихъ и оунѹчатомь ихь и праоунѹчатомь ихь и прашѹратомь их непорѹшено николиже на вѣкы вѣчныи. а на то ест вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воєвода и вѣра възлюбленнаго сына господства ми илїаша воєводѣ и вѣра въсѣхъ дѣтеи наших и вѣра болѧрь наших, вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана кѹпчича дворника, вѣра пана негры, вѣра пана жѹржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана илїаша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаѧ и дѣтеи его, вѣра пана домокѹша столника и дѣтеи его, вѣра пана оприша и дѣтеи его, вѣра пана костича постелника и вѣра въсѣхъ болѧръ нашихъ молдавскых великих и малих. а по нашемь животѧ кто бь дать господарь нашеи ѕемли молдавскои или ѿт дѣтїи наших

1 Vezi mai sus p. 190 rândul 11-12.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 449-450, 2 p. 94.
3 Sic.

или ѡт нашего племене или кого богъ изберетъ быти тотъ щобы имъ непорꙋшилъ нашего записанїа и оутврьжденїа али да имъ оутврьдиль и оукрѧпиль занꙋже есмы дали им за их вѣрнꙋю и правою слꙋжбꙋ. а на потврьжденїе и крѧпость семꙋ листꙋ нашемꙋ велѧли есмы[1] слꙋзѣ нашемꙋ ивашкови братѧвичꙋ писати и привѣсити печат нашꙋ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. оу сочавѣ в лѣт ѕ҃ц҃л҃з фев. а.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul pan Giurgiu dela Frătăuţi a venit înaintea noastră, de a lui bună voe, şi a dat fiului său, lui Ivaşcu, jumătate de sat de Vicşineţi, partea sa şi partea fratelui său Petru. Iar pan Giurgiu a dat fiului lui Petru, lui Manciul, pentru partea lui de satul Vicşineţi, un sat al său, anume Corjdanăuţi. Iar noi, după voia şi dania lui, l-am miluit pe Ivaşcu cu osebita noastră milă, pentru că i-am dat acestuia jumătate de sat Vicşineţi, să-i fie urlc cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui. Iar dacă aceştia nu-i vor rămânea, atunci să fie fraţilor lui, fiilor panului lui Giurgiu, şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, nestricat niciodată în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negre, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Domocuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va da ca Domn al Ţării noastre Moldovii, fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră, sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice cartea noastră şi întăritura, ci să le împuterniciască şi întăriască, pentru că le-am dat lor, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

1 Sic.

Iar pentru înputernicire şi tărie acestei cărţi a noastre, am poruncit slugii noastre, lui Ivaşcu Bratevici, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Fevruarie 1.

Ms între hârtiile lui Wickenhauser, la Comitetul Ţării din Cernăuţi. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Rezumat german, cu data greşită 6937 Fevruarie 5, în Wick. Woronetz und Putna 2 p. 147 şi în traducere germană complectă, tot cu data de 5 Fevruarie, în Wick. Sct. Onufri p. 171-172, cu menţiunea Perg. Ksl. şi că are pecete, ceia ce înseamnă că Wick. a văzut originalul, care în 1881 şi 1886 era la Putna, unde nu mai este astăzi. Uricul a fost rezumat şi de Vartolomeiu Măzăreanul, în Catastihul scrisorilor Putnii [1], din 1764. Un rezumat şi în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 332-333.

Satul Vicşineţ sau Vicşanii a fost între Frătăuţi şi Bănceşti, în Bucovina, unde azi nu mai este [2]. — Despre acest sat vorbesc uricile din 6996 (1488) Martie 15, 6998 (1490) Martie 15 şi 7011 (1503) Fevruarie 2 [3]. In primul se arată satul în stăpânirea neamului lui Giurgiu, dela care prin cumpărare trece în stăpânirea Mănăstirii Putna. — Al doilea sat, Corjdanouţi, este greu de identificat. Poate e totuna cu satul Corjăuţi, din comuna Pomârla, judeţul Dorohoiu [4]. Un sat Corjăuţi, pe Lopatnic, se află în judeţul Hotin [5]. Acesta este pomenit pe Vilia în 7162 (1654) Iulie 6 [6].

Boerul Giurgiu dela Frătăuţi este fiul mai mic între cei cinci ai lui Dragomir Albul, din 6901 (1393) Noemvrie 18 [2]. Este foarte cunoscut în documente sub numele de Giurgiu dela Frătăuţi, după moşia vecină cu Vicşanii, Frătăuţii, unde locuia el [7], şi sub numele de Giurgiu staroste şi poate uneori chiar ca Giurgiu, fără alt adaos. Apare sigur întâia oară în uricul din 1393 Noemvrie 18, de care a fost vorba mai sus [8]. Giurgiu ca staroste apare întâia oară în

---

1 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 174.

2 Vezi mai sus p. 13-15 uricul din 6901 (1393) Noemvrie 18, pentru acest sat.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 331-332, p. 407, p. 420, 2 p. 215.

4 Dicţ. statistic al României I p. 358, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 52.

5 Harta Basarabiei de Nour, Dicţ. geogr. al Basarabiei.

6 Uricarul 23 p. 241-243: коржоуци.

7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-381, un uric din 6997 (1489) Octomvrie 14: satul Frătăuţii „unde erau curţile . . . strămoşului lor Jurj dela Frătăuţi".

8 Boerul Giurgiu din divanul din 6900 (1392) Martie 30, care apare în primele rânduri, trebuie să fie un boer mare şi bătrân, contimporan descălicării. Vezi mai sus, p. 8, rândul 5. Un Giurgiu dela Volhovăţ, în uricul din 6911 (1403) Ianuarie 7, ibid. p. 47, rândul 8, poate acelaş cu precedentul.

6915 (1407) Martie 8, întăiul în divan[1], apoi în 1407 Octomvrie 6[2], în 6916 (1408) Septemvrie 16[3], în 6917 (1409) Ianuarie 28[4], Aprilie 18[5], Noemvrie 18[6], în 6918 (1410) Fevruarie 15[7], Martie 15[8], în 6919 (1411) Aprilie 14[9]. In 6919 (1411) Septemvrie 22 apare ca vornic[10]. In 6920 (1412) Aprilie 3, apare ca hotarnic şi în divan, sub numele de Fratovschi[11]. Apare în 6920 (1412) Aprilie 5[12], 6922 (1414) August 2[13], în 6923 (1415) Aprilie 13[14], în 6926 (1418) Ianuarie 15[15], în 6928 (1420) Aprilie 25[16], în 6929 (1421)[17], în 6930 (1422) August 20[18], Dechemvrie 25[19], în 6931 (1423) Martie 12[20], Martie 31[21], în 6932 (1424) Fevruarie 16[22], în 6933 (1425) Ianuarie 30[23], Mai 12[24], în 6934 (1426) August 12[25], în 6935 (1427) August 18[26], Septemvrie 14[27], Septemvrie 16[28], în 6935 (1427) Octomvrie 15[29], în 6936 (1428) Fevruarie 16[30], Aprilie 15[31], Iulie 8[32], Iulie 24[33], Iulie 29[34], August 17[35],

---

1 Vezi mai sus p. 56, rândul 20 şi 21.
2 Hurm. Doc. 1² p. 827. Pe acesta îl identifică ca Giurgiu dela Frătăuţi şi C. C. Giurescu, Contribuţiuni la studiul marilor dregătorii în sec. XIV şi XV, p. 8.
3 Vezi mai sus p. 61, rândul 10.
4 Ibid. p. 65, rândul 16.

5 Ibid. p. 70, rândul 3.
6 Ibid. p. 73, rândul 5.
7 Ibid. p. 75, rândul 23.
8 Ibid. p. 78, rândul 12.
9 Ibid. p. 80, rândul 19.
10 Ibid. p. 92, rândul 22 şi p. 95, rândul 12.
11 Ibid. p. 97, rândul 11 şi 13.
12 Ibid. p. 98, rândul 18.
13 Ibid. p. 104, rândul 3.
14 Ibid. p. 116, rândul 26.
15 Ibid. p. 127, rândul 14.
16 Ibid. p. 136, rândul 5.
17 Ibid. p. 141, rândul 12.
18 Ibid. p. 150, rândul 8.
19 Ibid. p. 151, rândul 20.
20 Ibid. p. 154, rândul 15.
21 Ibid. p. 157, rândul 7.
22 Ibid. p. 162, rândul 20.
23 Ibid. p. 169, rândul 9.
24 Ibid. p. 173, rândul 26.
25 Ibid. p. 178, rândul 22.
26 Ibid. p. 189, rândul 11.
27 Ibid. p. 191, rândul 3.
28 Ibid. p. 194, rândul 1.
29 Ibid. p. 196, rândul 28.
30 Ibid. p. 202, rândul 21.
31 Ibid. p. 207, rândul 5.
32 Ibid. p. 213, rândul 13.
33 Ibid. p. 216, rândul 11.
34 Ibid. p. 218, rândul 19.
35 Ibid. p. 221, rândul 15.

Septemvrie 3[1], Dechemvrie 4[2], Dechemvrie 28[3], în 6937 (1429) Ianuarie 10[4], Fevruarie 1[5], Fevruarie 10[6], Aprilie 17[7], Mai 27[8], Iunie 1[9], Iunie 3[10], Iunie 19[11], Septemvrie 1[12], Septemvrie 24[13], în 6938 (1430) Fevruarie 21[14], Dechemvrie 23[15], în 6939 (1431) Fevruarie 6[16], Iunie 15[17], în 6940 (1432) Ianuarie 4[18], Iunie 29[19], în 6941 (1433) Ianuarie 17[20], Ianuarie 28[21], Fevruarie 26[22], Iunie 15[23], Noemvrie 3[24], în 6942 (1434) Ianuarie 29[25], Fevruarie 10[26]. Lipseşte în multe urice din 1434 şi 1435. Apare în 6943 (1435) Octomvrie 8[27], Octomvrie 15[28], Noemvrie 25[29], în 6944 (1436) Aprilie 21[30], Mai 23[31], Iunie 13[32], Iunie 15[33], Iulie 17[34], Iulie 24[35], Iulie 1[36], August 11[37], August 20[38], August 27[39], Septem-

1 Ibid. p. 224, rândul 18.
2 Ibid. p. 228, rândul 18.
3 Ibid. p. 231, rândul 7.
4 Ibid. p. 239, rândul 25.
5 Ibid. p. 242 , rândul 25.
6 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
7 Ghib. Sur. 8 p. 86.
8 Buletinul Ion Neculce fasc. 7 (1929) p. 273.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 122.
10 Originalul la Dr. C. Istrati, Bucureşti.
11 Acad. Rom. V/96.

12 Acad. Rom. ms 4606, fila 8, Ghib. Sur. 18 p. 24-27.
13 Acad. Rom. Peceţi 2.
14 Wick. Sct. Onufri p. 172-173.
15 Acad. Rom. ms 4606, fila 13, Ghib. Sur. 18, p. 29-32. Aici şi Giurgiu vornic, care e Jumătate.
16 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 122, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
17 Acad. Rom. LXXXV/42.
18 Kozak, Rezultate, în Archiv f. sl. Philologie 15 p. 197-198.
19 Acad. Rom. Peceţi 5.
20 Ghib. Sur. 2 p. 163-165. Aici şi Giurgiu vornic, care e Jumătate.
21 Acad. Rom. VII/143, Revista p. istor., arh. şi fil. 7 p. 370-371.
22 Acad. Rom. XL/1, Uricarul 20 p. 96.
23 Uricariul 18 p. 50, Ghib. Isp. 1^1 p. 6.
24 Acad. Rom. V/95.
25 Arhiv. Stat. Bucureşti, pachet 27 nr. 1.
26 Wick. Woronetz und Putna p. 149.
27 Acad. Rom. XIV/72.
28 Hurm. Doc. 1^2 p. 859-860.
39 Arhiv. Stat. Bucureşti.
30 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 88, Sur. 18 p. 32-33.
31 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151. Aici şi Giurgiu Straovici.
32 Acad. Rom. XL/2. Aici şi Giurgiu Peatră.
33 Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia Huşi, pachet 25 nr. 1, Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p. 149-150.
34 Hurm. Doc. 1^2 p. 869. Şi Giurgiu Peatră.
35 Ghib. Isp. 1^1 p. 9, Uricarul 14 p. 59.
36 Acad. Rom. IX/76.
37 Acad. Rom. XXXIV/1. Aici şi Giurgiu Peatră.
38 Acad. Rom. Peceţi 3. Aici şi Giurgiu Peatră.
39 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan: Giurgiu staroste.

vrie 8[1], Septemvrie 19[2], Noemvrie 30[3], Dechemvrie 7[4], în 6945 (1437) Fevruarie 24[5], Martie 12[6], Mai 15[7], August 19[8], Dechemvrie 20[9], în 6946 (1438) Ianuarie 17[10], Fevruarie 17[11], Fevruarie 23[12], Martie 5[13], Iunie 20[14], August 21[15], în 6947 (1439) Martie 12[16], Aprilie 3[17], Iulie 2[18], Iulie 15[19], Iulie 30[20], Octomvrie 26[21]. Este cea din urmă oară, când îl întâlnesc în documente. Va fi murit curând, în vrâstă înaintată. Fiii lui cunoscuţi sânt Ivaşcu, din uricul de mai sus, ai cărui urmaşi îi găsim în uricul din 6996 (1488) Martie 15, în care găsim pomenit şi privilegiul ce Ivaşcu îl avea dela Alexandru cel Bun, pentru partea sa de sat[22]. Alţi fii sânt Steţco[23], Danco[24] şi Mihul Starostici sau Starostescul[25], după funcţiunea de staroste a lui Giurgiu[26].

1 Acad' Rom. LXXIX/147
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, Hasd. Arh. Ist. 1^2 p. 18-19.
3 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 3.
4 Hurm. Doc. 1^2 p, 868.
5 Wick. Sct. Onufri p. 173-5, Woronetz und Putna 2 p. 151.
6 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ: Giurgiu staroste.
7 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
8 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55, Uricarul 11 p. 4, 46-48.
9 Acad. Rom. LXIV/2 şi altul ibid. Peceţi 4, publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347-348.
10 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.

11 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 4-5.
12 Arhiv. Stat. Bucureşti, R. Rosetti, Bohotin p. 2.
13 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36-38.
14 Wick. Bochotin p. 65, Solka 2 p. 205.
15 Arhiv. Stat. Iaşi, pachet 33/1, Ghib., în revista Teodor Codrescu (Iaşi) 2 (1916) p. 1-2, Isp. 5^1 p. 70 Aici şi Giurgiu Peatră.
16 Ghib. Uricariul 18 p. 13-16, Uricarul 10 p. 124-126.
17 Acad. Rom. XLVII/227. Aici şi Giurgiu Peatră.
18 Acad. Rom. fotografii pachet 10 nr. 26.
19 Wick. Horodnic p. 201-203. Aici şi Giurgiu Peatră.
20 Acad. Rom. fotografii pachet 5 nr. 73, Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 145-148, Sur. 18 p. 43-45.
21 Ghib. Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi 25 (1914) p. 178, Sur. 18 p. 45-46.
22 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 331-332. Aici Bogdan interpretează greşit uricul din 1429 Fevruarie 1, când crede că Giurgiu dela Frătăuţi stăpânia cu fratele său Petru (mort în acest an) întreg satul Vicşineţ. De fapt amândoi stăpâniau numai jumătate, dela Manciul el primind numai jumătate din jumătate. Asemenea greşit interpretează şi Wick. Woronetz und Putna p. 147 : „Shursch (Georg) der Fratauzer schenkt seinem Sohne Iwaschko die Hälfte des Dorfes Wikschinetz, sowohl seinen Anteil als auch den seines Bruders Peter, für welch letztere Dorfhälfte er seinem Neffen Mancul das Dorf Korshdanowetz gibt".
23 Hurm. Doc. 1^2 p. 865: пань стецко жѹржевичь топоровскыи.
24 Ibid. пань данко жүржевичь фратовскыи şi în uricul din 6941 (1433) Noemvrie 9, Wick. Woronetz und Putna p. 148-149.
25 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 458 în uricul din 6999 (1491) Fevruarie 26 şi ibid. p. 425-426, uric din 6998 (1490) Martie 16, ibid. p. 380-381, în uricul din 6997 (1489) Octomvrie 14. Cp. şi Hurm. Doc. 2^2 p. 669, în uricul din 6964 (1456).
26 N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 2 p. 526.

Dintre urmaşii fraţilor lui Giurgiu[1], nu cunosc decât pe Manciul, fiul lui Petru, din uricul de mai sus.

Satele erau şi în veacul al XIV-lea.

81.

Suceava. 1429 Fevruarie 10.

Alexandru Voevod dăruieşte soţiei sale, Cneaghina Marena, mănăstirea la Vâşnevăţ, unde e egumen Chiprian, şi satul Calinouţi, unde este Golovca, şi prisaca la Botne din vârful Cunilei, Brăneşti şi Şendreşti şi Prijolteani şi Glăvăşani. Se arată hotarele.

† ма(с)тїю бж(їею) мы алеѯандръ воевода господаръ земли м(олдавск)ои чиним знаменито ис сѣмъ листомь наши(м) кто на(н) ꙋзри(т) или его ꙋслыши(т) чтꙋчи, понеже оумыслили есмы добро(ю на)шею мислїю и добры(м) нашимъ произволенїемъ и дали есми жонѣ нашеи кнѧ(гини) марены монастиръ на вышневцѣ где е(ст) (иг)ꙋме(н) кипрїанъ што бы еи ꙋри(к) съ въсѣмъ доходомъ и съ въсѣми оужи(ткы)[2] што к) томꙋ монастирю прислꙋхаетъ, еи и дѣтемъ еи нашемꙋ възлюбленномоу петрꙋ (и ин)ымъ сыновѡ(м) и дѣщере(м)[3] на(шим ш)то бꙋдетъ ѡ(т) кнѧгины[4] марены и дете(м ихъ) и оунꙋчатомъ и(х) и праꙋнꙋчатомъ ихъ (и пр)ащꙋратомъ и(х) непороушено и непотъкновено николиже на вѣк(ы). а хотаръ томоу монастиреви почениши из долоу где оупадаетъ мꙋл(о)ватецъ оу вышневецъ, та горѣ вышневцемъ (до в)ерха и полѧны по верхъ вышневца въси до хотарѧ кнѧгинина[5], а ѡ(т) монас(тирѣ п)оперекъ на трънавкꙋ, та чере(с) трънавк(оу) поперекъ на кръланы, ѡпѧтъ до кнѧгин(ина хотарѧ). також(е) есми дал(и) сел(о) к(ръ)стѣ[6] на имѧ калиновци где е(ст) головка (и пасика (?) оу) ботне(х), ѡ(т) врха кꙋнилова, бръне(щ)и гд(е бы(л) ? . . . . и шен)дрещи[7] и прижолтѣни (. . . . . глъв)ъшани (?). а ты(м) сел(амъ да ес(т) хотаръ по)

---

1 Observ şi cu această ocazie că жю- (din жюржь) corespunde sunetului moldovenesc *ǵ*, gi- din limba comună.

2 Sic.: ꙋжиток, folos.

3 Originalul are дѣ дѣщере(м).

4 Originalul are кѧгины.

5 Originalul are кнѧкинина.

6 (ръ) nu e sigur.

7 Nesigur. Poate fi şi мъндрещи.

ст<ромꙋ хотарꙋ кꙋда из вѣка ѡживали>. а та<кожє и циг>ины . . . толпан (?) и своими бра<тїами и ѡ>ни цигани що < . . . . . . > своими дѣтми имашє три мат (?) и своими братии и свои д<ѣтми . . . . > и своими братїами < . . . . своим>ъ дѣтѧ(м). тоє вьсѣ вышеписаны да <єсть> и ꙋри(к) нашеи кнѧгин<и мар>иин непорѹшено николиже на вѣ<кы> єи и детеи єи и дещерє(м) нашимъ ш<то бѹ>де(т) ѡ(т) кнѧгини <марены и> дѣтемъ и(х) и ѹнꙋчато(м) и(х) и праѹ<нꙋчат>о(м) и(х) и прашꙋрѧто(м) и(х) непорѹшє<но> николиже на вѣкы. <а на то є(ст)> вѣра нашего господства вышеписанаго алеѯ<анд>ра воєвода и вѣра възлюбленаго сна илїаша <во>євод<ы> и вѣра сна господства ми <стефана> и вѣра вьсѣ(х) детеи наши(х) и вѣра <болѧ>ръ нашихъ, вѣра пана михаила и дѣт<еи єго>, вѣра пана вльчи и дѣтеи єго, вѣра пана кꙋпчича дворника, вѣра пана негри, вѣра пана драгоша и дѣтеи єго, вѣра пана жꙋрж<а фратовского> и дѣтеи єго, вѣра пана илїаш<а и дѣт>еи єго, вѣра пана дана и дѣтеи єго, вѣра пана исаїа и дѣ<теи єго>, вѣра пана крьсти и дѣтеи єго, вѣра пана <жоѹр>жа жомотатєва и дѣтеи єго, вѣра пана стана вистиари<ника>, вѣра пана ѡпришѧ и дѣтеи єго, вѣра пана дѣтка, вѣра пана стана <брьлича> и дѣтеи єго, вѣра пана < . . . . . > и дѣтеи єго, вѣра пана ж< . . . . . >ка и дѣтеи єго, вѣра пана дрꙋжи (?) и дѣтеи єго, вѣра пана < . . . . . . > и дѣтеи єго, вѣра пана ходка и <дѣтеи> єго и брата єго левы и дѣтеи єго, вѣра пана ива(н) щ< . . . . . . > и дѣтеи єго, вѣра пана дьмонкѹ<ша и дѣ>теи єго, вѣра пана негрила[1] чашника, вѣра пана <кос>ти <по>стелника и вѣра вьсѣхъ бо<ѧ(р) наши(х) молдавски(х)> и велики(х) и малы(х). а по нашемъ <живо>тѣ кто <бꙋ>дет <господарь нашеи> земли или ѡт дѣтеи на<ши(х) или ѡ(т) племене> нашего или кого бъ из<берє(т) быти> тотъ <що . . . . > или би радилъ на порѹ<шенїє> таковы да є(ст) <прокла(т) ѡ(т) . . . . св>ѧщаго кр<ь>ста и ѡ(т) д҃ єв<ангелист>и и ѡ(т) вї свѧты(х) и врьх<овны(х) апостоль и ѡт тиї сты(х) и> богоносны(х) <ѡтць иже вь н>икеи и ѹчѧстїє да има(т) сь ѡнѣми иже вьзьпишѧ на <исꙋса> христа кровь єго на ны(х) и на чѧдо(х) и(х). <а на болшєє> потвръжденїє томѹ вьсѣмѹ вышеписаномѹ ве<лѣ>ли єсмы сл<ꙋзѣ> нашемꙋ вѣрномѹ нѣгоєви логофет<ꙋ> писати и привесити нашꙋ печать к семѹ листꙋ нашемꙋ. <ѹ соч>авѣ в лѣ(т) ц҃ѕ҃л҃з фе(в.) ї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră,

1 Originalul are негрила.

cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, pentru că am cugetat cu cugetul nostru cel bun şi cu a noastră bună voire şi am dat soţiei noastre, Doamnei Marena, mănăstirea dela Vişnevăţ, unde este egumen Chiprian, să-i fie uric cu tot venitul şi cu toate lucrurile folositoare, cari ascultă de această mănăstire, ei şi copiilor ei, iubitului nostru Petru şi altor fii şi fiice ale noastre, care vor fi din Doamna Marena şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, nestricat şi neclintit niciodată în veci.

Iar hotarul acestei mănăstiri începând din jos, unde cade Mulovateţul în Vişnevăţ, apoi în sus pe Vişnevăţ, până la obârşie şi poenile dela obârşia Vişnevăţului toate, până în hotarul Doamnei şi dela mănăstire drept la Târnauca, apoi peste Târnauca, drept la Cârlani, înapoi la hotarul Doamnei.

Asemenea i-am dat satul lui Crâstea, anume Calinouţi unde este Golovca şi prisaca în Botne, dela obârşia Cunilei Brăneştii, unde . . . . Şendreşti (?) şi Prijolteanii . . . . Glăvăşani.

Iar acestor sate să le fie hotarul, după vechiul hotar, pe unde din veac au umblat.

Şi asemenea şi ţiganii Tolpan (?) şi cu fraţii şi acei ţigani ce . . . . cu copiii săi a avut . . . . şi cu fraţii săi şi cu copiii . . . . şi cu fraţii săi . . . . cu copilul său. Toate aceste mai sus scrise să-i fie şi uric Doamnei noastre Marenii, nestricat niciodată în veci, ei şi copiilor ei şi fiicelor noastre, cari vor fi din Doamna Marena şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, nestricate niciodată în veci.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu Ilieaş Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Ştefan şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Negrea, credinţa panului Dragoş şi a a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea si a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Stan visternicul, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Deatcă, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului . . . . şi a

copiilor lui, credinţa panului . . . . şi a copiilor lui, credinţa panului Drugea (?) şi a copiilor lui, credinţa panului . . . . şi a copiilor lui, credinţa panului Hodco şi a copiilor lui şi a fratelui său Leul şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan . . . . şi a copiilor lui, credinţa panului Dămoncuş şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costea postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela . . . . sau i-ar sfătui pentru stricăciune, acela să fie blăstămat de sfântul Hristos şi de 4 evanghelişti şi de 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi purtători de Dumnezeu părinţi dela Nicheia şi parte să aibă cu aceia care strigară contra lui Isus Hristos: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofăt să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

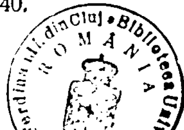
In Suceava, în anul 6937 Fevruarie 10.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată se păstrează la Mănăstirea Zograf, dus dela Mănăstirea Căpriana, de dincolo de Prut. Pergamentul este stricat în multe locuri. O copie la Acad. Rom. în ms 126, dăruit de I. Bogdan, copie făcută după o fotografie dela d. Stoica Nicolaescu. Un rezumat greşit în Uricaru 17 p. 102.

Prisaca lui Chiprian dela Botne şi mănăstirea se întăreşte Mănăstirii Neamţului, prin uricul din 6978 (1470) Aprilie 1[1] şi prin cel din 6978 (1470) Mai 7[2]. In acesta de pe urmă se întăreşte această danie făcută de кнѣжна mătuşa lui Ştefan cel Mare şi fiică a lui Alexandru cel Bun şi a Marinei. Hotarnica prisăcii lui Chiprian dela Botne este arătată ca şi în uricul din 1429 Fevruarie 10. — Am arătat aiurea[3] că mănăstirea dela Vâşnevăţ, unde este egumen Chiprian, este în începuturile sale Mănăstirea

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 145-146: кипрїанова пасика оу ботех и сѫ манастиромь що ест на верх вишнївца и сѫ усими полѣнами и пасичками колико сут оу томь хотари що поп кипрїан держал, поч(е)нше шт приходища моловатцу вода вишникцу и куда полѣна держит, выш(е) монастирѣ за прѣкоп на дѣлъ и шт толѣ поперек на тернакку до колѣ полѣна держит и вода тернавка.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 147-149.
3 Vezi mai sus p. 140.

Căpriana de azi. Egumenul Chiprian este pomenit şi mai înainte, în uricul din 1420 Aprilie 25[1], unde se arată stăpân de poene.— Vâşnevăţul, care se numea tot aşa şi în 1470, azi se numeşte Işnovăţ[2], vale şi pârău, care începe lângă Mănăstirea Căpriana şi se varsă în Bâc. Pe el se află şi un sat Işnovăţ. — Mulovateţul este un pârău, ce se varsă în Vâşnevăţ. In 1470 se numeşte молокатіцꙋ, молокатєцъ. In 1420 se pomenesc Molovatele lui Chiprian de pe Bâcovăţ[3]. Molovata e un pârău în judeţul Orheiu[4]. Azi numele nu mai este, după dicţionarul geografic. — Hotarul Cneaghinei sau al Doamnei ne vorbeşte despre vreun alt sat din apropiere al Doamnei Marena. — Târnauca nu se mai întâlneşte azi, este însă în 1420[5] şi 1470 Aprilie 1. Din felul cum vorbeşte hotarnica se vede că era o vale şi pârău. — Cârlanii este sat în volostea Vasieni, judeţul Chişinău, foarte aproape de Mănăstirea Căpriana[6]. Numele ne aminteşte vechi aşezări de păstori. — Mai greu de identificat sânt celelalte sate, care trebuie să fi fost prin apropiere de mănăstire. Calinouţii, satul lui Crăstea, poate e satul Cresteşti, din judeţul Chişinău, volostea Bujoara[7], nu departe de mănăstire. Se vede că satul se numise mai înainte Calinouţi[8]. Numele îi vine dela Calin şi era cred şi în veacul al XIV-lea. — Golovca, Holovca nu se întâlneşte azi. — Botna este o vale şi pârău, ce curge prin apropiere Mănăstirei Căpriana[9]. Numele cum se vede este foarte vechiu. — Cunila în uric este un pârău, care este pomenit şi în 1420[10]. Este pârăul pe care e aşezat satul Cunila, numit şi Cobăeşti, din volostea Pârjolteni, judeţul Chişinău[11]. — La obârşia

1 Vezi mai sus p. 135, rândul 24.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 123, Harta Basarabiei de Nour.
3 Vezi mai sus p. 135, rândul 24, p. 140. Un sat Molovata, în jud. Orheiu, în 1803. Uricariul 8 p. 277. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 139.
4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 139. Aici unele date greşite.
5 Vezi mai sus p. 135, rândul 23: poiana Târnovsca.
6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 68, Harta Basarabiei de Nour.
7 Ibid. p. 77. Harta Basarabiei de Nour.
8 Un sat Călineşti este în jud. Bălţi, volostea Bolotina, aproape de Prut. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 50, Harta Basarabiei de Nour. Sate cu acest nume sânt pomenite: unul cu privilegiu dela Alexandru cel Bun, pe Bârlad, în 6997 (1489) Octomvrie 14 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380, 382), altul cu aceiaşi vechime, în jud. Botoşani, în 7000 (1492) Fevruarie 17 (ibid. p. 494-495) şi 6988 (1480) Septemvrie 15 (ibid. p. 247), altul în jud. Dorohoiu, în 6998 (1490) Martie 15 (ibid. p. 407, 415), altul pe la Roman, în 6948 (1440) Noemvrie 12 (Ghib. Sur. 18, p. 41-42, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 456). Pentru cele de azi din jud. Botoşani, Dorohoiu, Roman, cf. Dicţ. statistic al României 1 p. 106, 356, 2 p. 792.
9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 35, Harta Basarabiei de Nour.
10 Vezi mai sus p. 135, rândul 27: Conela, p. 141.
11 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 82, Harta Basarabiei de Nour.

Cunilei erau Brăneştii, care nu se întâlnesc azi, ca nume, în aceastǎ parte, pe unde este satul Volcineţ, din judeţul Chişinău [1]. — Şăndreştii l-am presupus mai mult, pentru că împreună cu Prijoltenii a fost al Mănăstirii Căpriana şi este satul Şăndreni, din volostea Nisporeni, judeţul Chişinău, nu departe de mănăstire [2]. — Prijolteani este satul Pârjolteni, din judeţul Chişinău, aproape de Cunila veche [3]. Este un sat străvechiu, care era poate şi în veacul al XIV-lea. Se întăreşte Mănăstirei Căpriana şi prin uricul din 7067 (1559) Aprilie şi a fost al mănăstirei până la 1873 [4]. — Glăvăşanii i-am presupus, pentru că satul se întăreşte mănăstirei, prin uricul din 7067 (1559) Aprilie, de care a fost vorba mai sus.

Interesantă e dania de ţigani.

Interesant e apoi faptul că şi din acest uric aflăm că Petru Aron era fiul Marenei.

Documentul este extrem de important, căci ne arată aşezări româneşti străvechi, dincolo de Prut.

82.

Circa 1429-1432 Aprilie 10.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Vlad Adiş satele Pătrăuţi la Suceava şi Tisăceştii şi pe Vâlhouţ la Glod şi Glod Ciorbă şi tot pe Valhouţ, la gura Drăsăsovăi la Fântână şi pe Borodance, unde a fost Ciorbă şi la Lăpuşna, Iurcenii şi la o Piatră Cruce şi Săcărenii şi Lepoveşna şi Fântâna Epurelui şi La Fântâna lui Ilieş şi unde a fost Hrâste jude şi unde a fost Stăilă jude şi unde a fost Jula jude ş. a.

Suret de un ispisoc sărbesc dela Alexandru Vodă.

Facem ştire tuturor cui să cade a şti pentru adevărata slugă şi credincios boerul nostru dumnialui Vlad Adiş, carile au slujit noao cu dreptate şi cu credinţă. Pentru aceia văzându că-i drept şi credincioasă slujba cătră noi, l-am miluit pre dânsul cu osebită milă a noastră şi i-am dat şi i-am întărit lui întru al nostru pământ

---

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 229. Un sat Brăneşti este în jud. Bălţi, altul în Orheiu, ibid. p. 36, Ghib. Sur. 9 p. 234.

2 Ibid. p. 202. Se mai numeşte şi Volconeşti. Cp. Ştefan Gr. Berechet, Mănăstirea Căpriana, Chişinău 1928 p. 12.

3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 164, Harta Basarabiei de Nour.

4 Ştefan Gr. Berechet, cit. p. 14: прѣжолтѣнїи, ibid. p. 12.

al Moldovei satul anume Pătrăuţâi la Suceava, ocolul din sus, unde easte casa lui şi pe din sus alt cot tij din Pătrăuţi, unde sânt Muntenii şi al treile cot tij di Pătrăuţi, unde au fost Grecii din Dărmăneşti, la Fântână, şi ocolul Tisăceşti, unde au fost Toder Negruţ, şlana (?) codrului loc de sat şi pe Vâlhouţi la Glod, unde au fost giude Iacăci, şi Glod Ciorbă tij pe Vâlhouţi şi pe gura Drăsăsovăi la Fântână tij pe Vâlhouţi şi pe Borodance, unde au fost Ciorba şi pe Lăpuşna Iurcenii şi la o Petră Cruce şi Săcărenii şi Lepoveşna şi Fântâna Epurelui tij pe Lăpuşna şi la Fântâna lui Ilieş pe Lăpuşna, pe din gios de Iurceni şi unde au fost Hrâste giude şi pe din gios unde au fost Stăilă giude şi unde au fost Jula giude şi înpotriva . . . . [1] peste deal dispre Voloca, la Fântână lângă lacul despre sat, pe deasupra Lăpuşnii, la fântâna lui Gherman. Acele ca să fie lui dela noi uric şi cu tot vinitul, lui şi feciorilor lui, şi nepoţâlor şi strănepoţâlor lui şi tot neamul lui, ce să va alege mai aproape, nerăşuit neci odată în veci.

Iar hotarul acelui sat de acelor fântâni să fii dispre toate părţâle după hotarâle vechi, pe unde au îmblat de veci.

Şi despre aciasta iaste credinţa domnii meli de mai sus scris Alexandru Voivod şi credinţa a pre iubiţi fiilor domnii meli Iliaş, Ştefan şi Petru, credinţa totoror boerilor noştri a mari şi mici.

Iar după anoastră viiaţă cine va fi domn ţărâi şi neamului nostru, sau pe cine Dumnezău va alege a fi domn ţărâi Moldovei să nu strâce a noastră danii şi întăritură, ce mai ales să de şi să întăriască.

Şi pentru mai mare tărie am poroncit credincios boeariului nostru d-lui Negoie [2] logofăt să scrii şi a noastră pecete să o lege cătră aciastă carte a noastră.

(1780 Octomvre 30.

S'au tălmăcit de Gheorghii Evloghii dascal

Vasâle Gheni căpitan

Acestu suret ce s'au scos de Gheorghie Evloghie dascalul la let 1780 Octomvre 30, depe un ispisoc gospod. a lui Alexandru Vodă, di let 7000 April 10 şi s'au scos asămine depe cel scos de Evloghii şi fiindu şi eu de faţă am iscălit că iaste întocma.

Iordachi cap. 184 iuni 11

Şi eu am scrâs den covânt în covânt şi am iscălit

Andrei diiac.)

---

1 Loc rupt în original.
2 In suret greşit: Negoră.

Suretul de mai sus se păstrează la Arhiv. Stat. din Chişinău, secţia documentelor istorice şi a fost publicat de L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929), Chişinău p. 5-6, cu mici abateri ortografice, decum îl dau eu şi cu data „fără an, april 10". — Din această publicaţie l-am luat eu. Documentul poate fi datat între 1429 şi 1432. Dascalul Gheorghie Evloghie a citit data documentului 7000, dată greşită. Presupun că uricul original a avut data ѕцлз (6937), din care primele trei cifre erau cu totul şterse, iar з (7) a fost luat de Evloghie drept cifra miilor şi citit ca 7000. Pe de altă parte în document apar fiii Domnului, Iliaş, Ştefan şi Petru. In documentele din cursul anului 1429, începând cu luna lui Aprilie apar fiii Domnului, Ilieaş, Ştefan, Petru şi Alexandru, în 6 documente ce am, în unul, numai Ilieaş, în 2 la începutul anului numai Ilieaş, în unul Ilieaş şi Ştefan. La începutul anului 1430 apar tuspatru fiii Domnului, la sfârşitul anului numai Ilieaş, Ştefan şi Petru (din acest an nu am decât 2 documente complecte). Tot aceşti 3 apar şi în cele 4 documente din 1431 şi în cel din 1432. Aceste consideraţii ar putea hotărî pe cineva să fixeze data documentului între 10 Aprilie 1429 şi 1432.

Documentul este important prin mulţimea satelor de care vorbeşte. Satul Pătrăuţi este în Bucovina, în apropiere de râul Suceava[1]. Se vede că satul era foarte mare şi avea mai multe cuturi, numite în suret ocoale. In unul din ele îşi avea casa boerul Vlad Adiş[2], în alt cut erau Muntenii, adecă colonişti din munte sau de peste munte, din Maramureş, Munteni, care ne arată urmele descălicării, care avusese loc 70 ani mai înainte. In alt cut fuseseră Grecii[3] din Dărmăneşti. Acesta de pe urmă este cătunul Dărmăneşti, pe lângă Hatna, în districtul Suceava, din Bucovina şi foarte aproape de Pătrăuţi[4]. Satul este foarte vechiu. Este pomenit în uricul din 1499, unde se întăreşte strănepoatelor lui Dărman satul Dărmăneşti dela Suceava şi altul tot Dărmăneşti la

1 Harta Bucovinei de Ed. Fischer. Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 159-160.

2 Cp. pentru nume Lazor Adaş, ai cărui fii se întâlnesc în 7003 (1495) Martie 16, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 249.

3 Cp. satul Grecii (azi numai moşie) de lângă Târgul Siretiului, din Bucovina, din uricile din 6972 (1464) Septemvrie 12 (I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 83-85), 6973 (1465) Aprilie 11 (ibid. p. 89), 6998 (1490) Martie 15 (ibid. p. 419, 424), 7011 (1503) Fevruarie 2 (ibid. 2 p. 215).— Acest sat fusese al Mitropoliei Moldovei, cu uric dela Alexandru cel Bun, cum se vede din uricul din 6996 (1488) Aprilie 6 (ibid. 1 p. 347-350). Satul Grecii este mai la nord şi depărtişor de Pătrăuţi, dar cred că este o legătură între acest sat şi Grecii dela Pătrăuţi.

4 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 167, Harta Bucovinei de Ed. Fischer.

Jijie[1]. Satul Pătrăuţi îşi are numele dela Pătru şi era cred şi în veacul al XIV-lea. — Satul Tisăceşti este cred totuna cu satul Tiscevţi, de lângă râul Suceava, care în 6940 (1432) August 14 se întăreşte boerului Isaiea[2]. Este satul Tişăuţi, din districtul Suceava, din Bucovina[3]. Satul este foarte vechiu, căci aici fusese ca proprietar, cneaz, jude sau vătăman Toader Negruţ. Numele să fie în legătură cu cuvântul тысѧча mie? In acest caz satul este din vremea slavilor. — Alte sate erau pe Vâlhouţ, care era sau în Bucovina, în districtul Rădăuţi sau Coţmani sau în judeţul Dorohoiu[4]. Pârăul din judeţul Dorohoiu se numeşte azi Volovăţ, altă dată s'a numit însă Vâlhoveţ. — Pârăul Drăsăsova era în apropiere de Vâlhouţ. — Greu de fixat este unde era pârăul Borodance. Poate să fi fost tot în Bucovina, căci aici, pare, într'un uric din 6946 (1438) Iunie 20, se vorbeşte despre „o pustie la Holmul negru, anume Hluboca (Hulboca) şi un sat la drum, la gura pârăului Borodac, unde a fost cneaz Mihail[5]. Pe Borodance fusese satul lui Ciorbă. Intr'un uric din 7016 (1508) Dechemvrie 15 se vorbeşte despre o pustie la pârăul Borodaci (aici Bordaci) şi satul dela Fântâna Epurelui (село ꙋ заѧчем кръиници), pe care le vând nepoţii lui Ciurbă, cu uric dela Ilieaş şi Ştefan Voevozi[6]. Un sat Borodăceni pe Berheciu e pomenit într'un uric din 6945 (1437)[7], altul Borodniceni este în volostea Floreşti, judeţul Soroca[8]. Toate au la bază cuvântul борода, barbă. — Alte sate erau peste Prut, pe Lăpuşna[9]. Aici sânt Iurcenii, din volostea Nisporeni, judeţul Chişinău[10]. Acesta

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 167. Un sat Dărmăneşti este în jud. Bacău, altul în Neamţ, altul în Muscel, altul în Prahova, Dicţionar topografic p. 157, Dicţ. statistic al României 1 p. 66, 2 p. 644, 696.

2 Candela (Cernăuţi), 3 (1884) p. 687: „Tysczewcy nächst des Flusses Suczawa". Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 23 citeşte greşit Caşeuţi.

3 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 224.

4 Vezi mai sus uricul din 1428 Aprilie 14, p. 206.

5 Wick. Bochotin p. 65, Solka 2 p. 205, Ghib. Sur. 22 p. 92. Pentru Hulboca, Hliboca, sat în districtul Siretiului, fost mai înainte în Suceava, cp. uricul din 6998 (1490) Martie 15 şi 1491 Martie, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 413, 462-463. Asemenea N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 403

6 Marinescu Iulian, Bogdan III cel Orb, Bucureşti 1910 p. 110. O Fântâna Epurelui, azi Epurenii, în com. Bârlăleşti, jud. Tutova, în uricul din 7001 (1493) Martie 5, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 7-12. Acest sat este a altor stăpâni.

7 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 151.

8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 34, Harta Basarabiei de Nour.

9 Ibid. p. 134. Harta Basarabiei de Nour.

10 Ibid. p. 124. Harta Basarabiei de Nour. Un sat Iuricenii pe Ciuhur este arătat în 1589 Dechemvrie 16, Acad. Rom. XLVII/217. Alt sat Iurceştii pe Probota este arătat în 6951 (1443) Noemvrie 29, Arhiv. Stat. Bucureşti, nr. 261 bis. I p. 540, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 65 fila 37 r., N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 75. Cp. Iurcanii la Suceava, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 173, 176, 177, Iurcăuţii fost la Vasluiu, ibid. 2 p. 220-221 etc.

îşi are numele dela Iurg şi era cred şi în secolul al XIV-lea. — Săcărenii sânt tot pe Lăpuşna, în volostea Bujor, judeţul Chişinău, nu departe de Iurceni[1]. Un sat Săcăreni, în apropiere, pe Bâcovăţ este pomenit în uricul din 6928 (1420) Aprilie 25, în stăpânirea lui Vena vornic[2]. — Satele de pe Lăpuşna, la o Peatră Cruce, Lepoveşna, Fântâna Epurelui, Fântâna lui Ilieş, unde a fost Stăilă jude, unde a fost Jula giude nu le aflu azi. Au dispărut sau şi-au schimbat numele. — Satul de pe aici unde a fost Hrâste jude este satul Cristeşti, la sud de Iurceni, în volostea Bujor, judeţul Chişinău[3].

Voloca nu mai este în părţile Lăpuşnei. O vale Voloaca este lângă Nistru, în judeţul Orheiu[4]. Pentru Fântâna lui Gherman cp. satul Ghermăneşti, din volostea Ciocolteni[5], judeţul Bălţi, în valea Malovata, şi Ghermani, de pe Prut, din acelaş judeţ[6]. Pentru satul dela Orheiu cp. uricele dela Ieremia Movilă, cel din 7115 (1607) Fevruarie 10, Fevruarie 24[7] etc. In aceste părţi a stăpânit se pare cândva şi boerul Ciurbă sau Ciurbea. Acesta apare între boerii de divan întâia oară în 6928 (1420) Aprilie 25[8], apoi în 6929 (1421)[9], în 6931 (1423) Martie 12[10], Martie 31[11], 6932 (1424) August 26[12], 6933 (1425) Mai 12[13], 6934 (1426) August 12[14], 6935 (1427) August 18[15], 6936 (1428) Iulie 8[16], August 17[17], Dechemvrie 4[18], Dechemvrie 28[19], în 6937 (1429) Mai 27[20], Septemvrie 1[21], Septemvrie 24[22], în 6938 (1430) Dechemvrie 23[23], 6939

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 184, Harta Basarabiei de Nour.
2 Mai sus p. 135, rândul 14-15, p. 138. Se poate să fie vorba de acelaş sat.
3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 77, Harta Basarabiei de Nour.
4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 229. Altul, cp. Ghib. Sur. 5 p. 173.
5 Ibid. p. 102, Harta Basarabiei de Nour.
6 Ibid.
7 Acad. Rom. CXL/211, 213, 212: „Ghermăneştii la Molovatiţi, în ţinutul Orheiului", Uricarul 8 p. 271.
8 Vezi mai sus p. 136, rândul 10.
9 Ibid. p. 142, rândul, 5, p. 145.
10 Ibid. p. 154, rândul 19.
11 Ibid. p. 157, rândul 14.
12 Ibid. p. 166, rândul 10.
13 Ibid. p. 173, rândul 31.
14 Ibid. p. 178, rândul 26.
15 Ibid. p. 189, rândul 16.
16 Ibid. p. 213, rândul 17.
17 Ibid. p. 221, rândul 19.
18 Ibid. p. 228, rândul 25.
19 Ibid. p. 231, rândul 12 şi p. 234 rândul 5.
20 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 274.
21 Ghib. Sur. 18 p. 25.
22 Acad. Rom. Peceţi 2.
23 Acad. Rom. ms 4606, fila 13.

(1431) Fevruarie 6[1], Iunie 15[2], în 6941 (1433) Iunie 4[3], Noemvrie 3[4], în 6942 (1434) Ianuarie 13[5], Fevruarie 10[6], în 6943 (1435) Aprilie 14[7]. Este ultima oară, când apare în şirul boerilor.

83.

Suceava. 1429 Aprilie 17.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Radul gramatic două sate la Terebne, Zubricăuţi şi Ivancouţi.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чиним҄ъ знаменито и сеимъ листомъ нашимъ оусѣмъ кто на нь оузрить или его оуслышитъ чтꙋчи оже тотъ истинныи слꙋга нашъ вѣрны панъ радѹлъ грамати(к) нашъ слꙋжилъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣм(ъ мы в)идѣвше его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до насъ жаловали есмы его ѡсобною наш(ею ма(с))тїю и дали есмы емꙋ оу нашеи земли двѣ селѣ на теребны(х), на имѣ тѣмъ дв(омъ) селомъ зꙋбриковци ѡже иванковци. тое що бы емꙋ оури(к) съ въсѣмъ до(ходомъ) и дѣтемъ его и оунꙋчатомъ его и праоунꙋчатомъ его и прашꙋрѧто(мъ его и) братнѧмъ его и оунꙋчатомъ[8] его и дѣтемъ и(х) и оунꙋчато(м) и(х) и праоунꙋча(томъ и(х)) и прашꙋрѧтомъ и(х) непорꙋшено николиже на вѣкы вѣчны, по кои бꙋдꙋтъ (на)шеи земли и слꙋжити (и)мꙋтъ намъ и нашимъ дѣтемъ. а хотаръ тѣмъ двомъ селомъ що бы имали и на водѣ на чꙋхри а бы оучинилъ оу ни(х) соби млины. а хотаръ ѿ(т) ины(х) сторонъ ѿ(т) всѣхъ по старомꙋ хотарю кꙋда ѡживали ѿ(т) вѣ(кы). а на то є(ст) вѣра нашего г(с)дка вышеписаннаго алеѯандрꙋ воєводы и вѣра прѣвъзлюбленны(х) дѣтеи г(с)дками илиѧша воєводы и вѣра сна г(с)два ми стецкова и вѣра сна г(с)два ми петрова и алеѯандрова и вѣра всѣхъ дѣтеи г(с)два ми и вѣра всѣхъ болѣръ г(с)два ми, вѣра пана михаила дорогꙋиского и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана кꙋпчича дворника и дѣтеи его, вѣра пана негрина, вѣра пана жꙋржева фратовского, вѣра пана

1 Hasd. Arh. Ist. I^{1} p. 122.
2 Buletinul Ion Neculce, fasc 7 (1929) p. 275.
3 Hurm. Doc. 1^{2} p. 840.
4 Acad. Rom. V/95.
5 Hurm. Doc. 1^{2} p. 850.
6 Wick. Woronetz und Putna p. 149.
7 Ghib. Sur. 19 p. 51.
8 In original оунꙋчатомъ.

илиꙗша и дѣтеи и(х), вѣра пана дана и пана исаꙗ и дѣтеи и(х), вѣра пана домокꙋша столника, ⟨вѣра⟩[1] пана жꙋржа жометатева и дѣтеи и(х), вѣра пана негрила ⟨чашника⟩, вѣра пана костичѣ постелника и вѣра въсѣхъ боꙗръ наши(х) молдавск⟨ы(х) и в⟩еликы(х) и малы(х). ⟨а по нашемъ⟩ животѣ кто бꙋдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или кого бх изберетъ быти тотъ щобы ⟨намъ⟩ не⟨пор⟩ꙋшилъ нашего даніꙗ и нашег⟨о оу т⟩връжѣніꙗ, али що бы намъ ⟨оутвръ⟩ди(л) и оукрѣпи(л) за нꙋже есмы емꙋ дали за его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ. а ⟨на бо⟩лшее потвръж(д)еніе семꙋ листꙋ[2] нашемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есмы слꙋѕѣ нашемꙋ вѣр⟨номꙋ п⟩ан⟨ꙋ⟩ нѣгою логофетꙋ привѣсити печатъ нашꙋ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. писа иванко братѣеви(ч) оу со(ч)вѣ влѣ(т) ѕ҃ц҃л҃з, м(с)ца апріліꙗ зі.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Radul, gramaticul nostru, ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră două sate la Terebne, numele acestor două sate Zubricăuţi şi Ivancăuţi. Aceste să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor, nestricat niciodată în vecii vecilor, cât vor fi în Ţara noastră şi vor sluji nouă şi copiilor noştri.

Iar hotarul acestor două sate să-l aibă şi la apă, la Ciuhru, să-şi facă în el mori. Iar hotarul dinspre alte părţi, dinspre toate, după vechiul hotar, pe unde au umblat din veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa preaiubiţilor copii ai Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Steţcu şi credinţa fiului Domniei mele Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor Domniei mele şi credinţa tuturor boerilor Domniei mele, credinţa panului Mihail dela Dorohoi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu

1 In original lipseşte.
2 Originalul are листомꙋ.

dela Frătăuţi, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a panului Isaia şi a copiilor lor, credinţa panului Domocuş stolnicul, credinţa panului Giurgiu Jometate şi a copiilor lor, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră şi întăritura noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură a acestei cărţi a noastre mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofăt să lege pecetea noastră, către această carte a noastră.

A scris Ivaşco Brateevici, în Suceava, în anul 6937 luna Aprilie 17.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, la d. Ghibănescu, Iaşi. Uricul este stricat în câteva locuri. Pecetea are legenda: печать іѡ олеѯандра воеводѣ гпр землн молдавской. A fost publicat în Ghib. Sur. 8 p. 86-89. Un suret al dascalului Gheorghie Evloghi, din 1781 Mai 22, tot la domnia sa, a fost publicat în Sur. 18 p. 92.

Terebnele din document sânt probabil o vale, pârău, neînsemnată în Dicţ. geogr. al Basarabiei şi nici în Hartă. Se poate să fie însă şi satul Terebna din volostea Zăbriceni, judeţul Bălţi [1]. In uricele de după 1429 se găseşte ca şi în acesta tot la plural [2]. Aici se găseşte satul Zabriceni, aproape de locul unde se întâlneşte judeţul Bălţi cu Hotin şi nu departe de Prut. Satul azi vine pe Ciuhur [3]. — In uricul lui Ştefan cel Mare din 6987 (1479) Mai 24 [4], satele din 1429 sânt vândute de Roman din Cozăreşti, Vasco fiul Hobianului, sora acestuia, Iura, cumnatul lui Vasco şi de Tulea, împreună cu moara dela Ciuhur, lui Hancu. Satele sânt arătate într'un hotar. Al doilea sat Ivancăuţii azi nu se mai întâlneşte ca nume. Cred că e satul Hâncăuţi [5], din aceieşi regiune, de lângă

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 211, Harta Basarabiei de Nour.

2 Aşa în 6939 (1431) Iunie 15, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275: на теребны(х), apoi în 6944 (1436) August 11: на теребно(х), Acad. Rom. XXXIV/1.

3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 231, p. 66-67, Harta Basarabiei de Nour.

4 Ghib. Sur. 8 p. 90-92: села на имѣ зѹбричанїи и оу єдинамже хотарѣ иванчїювцїи.

5 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 112, Harta Basarabiei de Nour.

satul Terebna, schimbându-şi numele după Hancu, cumpărătorul din 1479. Satul Zubriceani în 7134 (1626) Ianuarie 14 este arătat în ţinutul Hotinului[1]. Numele şi-l are dela un Zubru, Zubră, cum e cel din uricul din 6933 (1425) Mai 12[2]. Al doilea sat îşi are numele dela Ivanciuc[3]. Satele cred că erau şi în veacul al XIV-lea.

Numirea Ciuhurului este străveche.

Boerul Radul, gramaticul lui Alexandru cel Bun, este necunoscut altfel în documente.

84.

Suceava. 1429 Mai 27.

Alexandru Voevod dăruieşte boerului Ivan Cupcici satele Cupca şi peste Prut Neagouţii.

† мл(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чиныимъ знаменито нс сѣмъ листо(м) нашимъ кто нанъ оѹзрить или єго оѹслышитъ чтѹчи ѡжє тотъ истинны слѹга и боѫринъ нашъ панъ иванъ кѹпичъ слѹжилъ намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвше єго правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмъı ємѹ оѹ нашеи земли двѣ селѣ имѫнѹєма кѹпка гдє є(ст) домъ єго и за прѹтомь нѫговци и ѿ(т) нѫговцовъ горѣ раковцомъ до грозина хотарѫ, што оѹзможетъ собѣ ѡсадити. тоє вхсє штобы ємѹ оѹрикъ съ вхсѣмъ доходомъ и дѣтємь єго и оѹнѹчатомъ єго и праоѹнѹчѫтомъ єго и праціѹрѫтомъ єго и вхсє⟨мѹ⟩ ро⟨дѹ єго⟩ непорѹшено николиже на вѣкы. а хо⟨таръ т⟩ѣмъ селомъ съ вхсѣми старими хотаѕ⟨ими коуда⟩ ѡживали из вѣка. а на то є(ст) вѣра нашего г(с)ла вышеписаннаго алеѯандра воєводы и вѣра вьзлюбленнаго сна г(с)ва ми иліаша воєводы и вѣра вьзлюбленны(х) снѡвъ г(с)ва ми стѣцка и петра и алеѯандра и вѣра вхсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра боѫръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи єго, вѣра пана влъчи и дѣтеи єго, вѣра пана негри, вѣра пана жѹржа и дѣтеи єго, вѣра пана иліаша и дѣтеи єго, вѣра пана дана и дѣтеи єго, вѣра пана

1 Ghib. Sur 24 p. 140.

2 Vezi mai sus p. 173, rândul 16. Un sat Zubreşti în jud. Orheiu, ibid. p. 176. Un sat Zubreşti pe Prut în uricul din 6937 (1429) Iunie 19 al lui Dan Uncleata, Acad. Rom. V/96 şi mai sus p. 177, p. 1 rândul 12, p. 3-4.

3 Sate cu acest nume se întâlnesc în 6943 (1435) Octomvrie 8, Acad. Rom. XIV/72, în 6960 (1452) Octomvrie 27, Ulianiţchi, Materiali p. 77-78, în 6963 (1455) Iulie 2, ibid. p. 84-85.

ісаїꙗ и дѣтеи его, вѣра пана жѹржа жомотатева и дѣтеи его, вѣра пана стана вистїарника, вѣра пана ѡприша и дѣтеи его, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана чꙋрбы и дѣтеи его, вѣра пана стана брълича и дѣтеи его, вѣра пана домонкꙋша столника и дѣтеи его, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана костича постелника и вѣра въсѣхь боꙗръ наши(х) молдавскы(х) и великъı(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бѹдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи нашихъ или ѡ(т) нашего племене или кого бь изберетъ быти тотъ штобы имъ непорꙋшилъ нашего данїа али штобы имъ оутврьдилъ и оукрѣпилъ занꙋже дали есмы емꙋ за его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбѹ. а на болшее потврьж(д)енїе том(ꙋ) въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ ⟨нѣгоеви логодетѹ [1]⟩ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к семѹ листѹ нашемꙋ. оу сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃з м(с)ца маіа к҃з.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, pan Ivan Cupcici ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră, două sate, numite Cupca, unde este casa lui, şi dincolo de Prut Neagouţii şi dela Neagouţi, în sus pe Racovăţ, până în hotarul Grozei, ce va putea să-şi descalice. Toate aceste să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele Steţcu şi Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Stan vistiernic, credinţa panului Opriş şi a copiilor

1 нѣгоеви логодетѹ e probabil, dar sigur nu, căci în Iunie 1 e Mihail gramaticul.

lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului (Neagoe logofătul) să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Mai 27.

Pergament fără pecete. Se păstrează în colecţia Lucaşevici nr. 3 din Muzeul Rumianţev din Moscova. In rezumat a fost publicat de Ulianiţchi, Materialî p. 32, în întregime de Iaţimirski, în Darstvennîia, jalov. . . . . gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva, 1907), p. 293-294. După o fotografie l-am publicat şi eu în studiul „Boerii moldoveni Cupcici şi satele lor“, în Buletinul Ion Neculce fasc. 7 (1929) p. 273-274. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan, Un rezumat şi în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 184, cu data greşită 6935 (1427) Mai 27. De aici se vede că la 1764 uricul era la Mănăstirea Putna. Alt rezumat cu data exactă este în Radu Rosetti, Pământul p. 135, etc.

Cupca, unde era casa vornicului Ivan Cupcici, este în Bucovina, pe Siretiul mic, în apropiere de Pătrăuţi şi Camenca[1]. La moartea sa pan Iurie Cupcici îl dăruise, împreună cu Camenca şi Tomeşti, Mănăstirii Putna, cum se vede din uricul din 7011 (1503) Fevruarie 22[2]. Tot a Putnii era şi în 1472/1473[3] şi în 1764[4]. In Cupca să fie cuvântul коупити a cumpăra? Satul era sigur şi în veacul al XIV-lea. — Neagouţii erau peste Prut, pe Racovăţ, pârău

1 Harta Bucovinei de Ed. Fischer.
2 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 215.
3 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 222-223: „Cupca . . . . pe apa Sâretului, la ţinutul Sucevii“, sălişte fără de oameni.
4 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 184. Un sat Cupceştii, care trebuie să fi aparţinut aceluiaşi neam, a fost în proprietatea Mănăstirii Bisericani, Buletinul Com. Ist. cit. p. 256.

din judeţul Hotin[1]. Dintr'un uric din 7084 (1576) Aprilie 17 aflăm că satul Negăuţi pe Racovăţ, în ţinutul Hotinului, se numeşte Horbineşti[2]. El avea şi uric dela Ştefan cel Mare. Este deci satul Hordineşti sau Gordineşti, din volostea Edinţa, judeţul Hotin, aşezat pe Racovăţ[3]. Satul îşi are originea dintr'un Neagu şi era cred şi în veacul al XIV-lea. Hotarul lui Grozea, de care era vorba în uric, că era în sus pe Racovăţ, este cred un sat al lui Grozea Cupcici, fratele lui Ivan Cupcici.

Ivan Cupcici este unul din boerii mari ai Moldovei, din întâia jumătate a veacului al XV-lea. Numele lui vine dela satul Cupca, unde îşi avea casa. Apare întâia oară în 6930 (1422) August 20, ca logofăt[4].

In aceiaşi calitate apare şi în 6931 (1423) Martie 12[5], Martie 31[6], în 6932 (1424) August 26[7], în 6933 (1425) Ianuarie 30[8]. Ca nume, fără să i se arate boeria, înţelegându-se însă cea de logofăt, apare în 6933 (1425) Mai 12[9]. In 6934 (1426) August 12 apare ca vornic[10]. Asemenea în 6935 (1427) August 18[11], Septemvrie 14[12], Septemvrie 16[13], Octomvrie 15[14], în 6936 (1428)

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 171, Harta Basarabiei de Nour. Alte pâraie şi văi cu acest nume sânt în jud. Bălţi şi Soroca, Ibid.
2 L. T. Boga, Doc. Basarabene 5 (1929), Chişinău p. 24-25.
3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 116, Harta Basarabiei de Nour. Poate că Horbineşti este greşală de citire în loc de Hordineşti. Un alt sat Neagoeştii peste Prut, cu uric dela Alexandru cel Bun, a fost al lui Stoian Procelnicul, pomenit în uricul din 6998 (1490) Octomvrie 14, care mai spune că uricul dela Alexandru Vodă s'a pierdut din pricina Turcilor, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 434-435.
4 Vezi mai sus p. 150, rândul 18 şi 19: иисм кѹпчи(ч) логоѳе(т). Sigur aici are rolul de logofăt subaltern, vezi şi C. C. Giurescu, Contribuţiuni la studiul marilor dregătorii în sec. XIV-lea şi XV-lea, Vălenii-de-Munte, 1926, p. 101-108. In Gh. Duzinchevici, Vornicia moldovenească până la 1504, Iaşi, 1930, p. 24, bazându-se pe Ghib. Sur. 18, p. 13, se afirmă că în 1414 Dechemvrie 20 este un vistiernic Cupcici. Afirmaţia cade dela sine, de oarece în uric este Stan vistiernic, complectarea de acolo fiind greşită. Vezi mai sus p. 112, rândul 3. Cade deasemenea şi afirmaţia făcută de d. Duzinchezici că dela început avem doi Cupcici în funcţie. Documentul din 1423 Fevruarie 17 din Ghib. Sur. 5 p. 1-4, pe care se bazează el, pentru a arăta că Cupcici apare ca vornic întâia oară la această dată, este în realitate din 1428 Fevruarie 16, vezi mai sus p. 202, rândul 19, aşa că nu rămâne nici afirmaţia că Cupcici apare vornic întâia oară în 1423 Fevruarie 17.
5 Vezi mai sus p. 154, rândul 26.
6 Ibid. p. 157, rândul 21.
7 Ibid. p. 166, rândul 8. „Vel" de aici este un adaus al traducătorului.
8 Ibid. p. 169, rândul 12.
9 Ibid. p. 174, rândul 6.
10 Ibid. p. 178, rândul 22.
11 Ibid. p. 189, rândul 10.
12 Ibid. p. 191, rândul 2.
13 Ibid. p. 193, rândul 21.
14 Ibid. p. 196, rândul 27.

Fevruarie 16[1], Aprilie 15[2]. In Aprilie 22 e vornic de Suceava[3]. Cu titlul de vornic numai, înţelegându-se de Suceava, apare în Iulie 8[4], Iulie 24[5], Iulie 29[6], August 17[7], Septemvrie 3[8], Dechemvrie 4[9], Dechemvrie 28[10], în 6937 (1429) Fevruarie 1[11], Fevruarie 10[12], Aprilie 17[13]. In Mai 27 apare ca Ivan Cupcici[14]. Ca vornic apare în Iunie 1[15], Iunie 3[16], Iunie 19[17], Septemvrie 1[18], Septemvrie 24[19], în 6938 (1430) Fevruarie 21[20], Iulie 7[21], Dechemvrie 23[22], în 6939 (1431) Fevruarie 6[23] în 6939 (1431) Iunie 15[24]. In 6940 (1433) Ianuarie 4, apare fără atribuţia de vornic. Aici aflăm şi amănuntul foarte important că pentru trebuinţele sale avea un secretar, un diac, care scrie şi uricul acesta[25]. Fără titlu apare în 6941 (1433) Ianuarie 28[26], Fevruarie 26[27], Iunie 15[28], Noemvrie 9[29], în 6942 (1434) Ianuarie 13[30], Ianuarie 29[31]. Cu titlu de vornic apare în Fevruarie 10[32], Aprilie 24[33], Octomvrie 8[34].

1 Vezi mai sus p. 202, rândul 19.
2 Ibid. p. 207, rândul 4.
3 Ibid. p. 210, rândul 9-10.
4 Ibid. p. 213, rândul 11.
5 Ibid. p. 216, rândul 11.
6 Ibid. p. 218, rândul 20-21.
7 Ibid. p. 221, rândul 15.
8 Ibid. p. 224, rândul 19.
9 Ibid. p. 228, rândul 19.
10 Ibid. p. 231, rândul 7 şi altul p. 233, rândul 28.
11 Ibid. p. 242, rândul 24.
12 Ibid. p. 249, rândul 13.
13 Ibid. p. 258, rândul 25.
14 Ibid. p. 261, rândul 7.
15 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 122.
16 Cercetări ist. (Iaşi), anul 5¹ (1930) p. 55-58.
17 Acad. Rom. V/96.
18 Acad. Rom. ms 4606, fila 8, Ghib. Sur. 18 p. 25.
19 Acad. Rom. Peceţi 2.
20 Wick. Sct. Onufri p. 172-173.
21 V. A. Ureche, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1890) secţ. ist. p. 145, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 413.
22 Acad. Rom. ms 4606, fila 13, Ghib. Sur. 18 p. 29.
23 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 122.
24 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 274-276.
25 Kozack, Rezultate, în Archiv. f. sl. Philologie 15 p. 197-198: ин(с) пашко дїакъ кѹпчичевъ.
26 Acad. Rom. VII/143, Tocilescu, în Revista p. istor., arh. şi fil. 7 (1894) p. 370-371.
27 Acad. Rom. XL/1, Uricarul 20 p. 96.
28 Uricariul 18 p. 50, Ghib. Isp. 1¹ p. 6.
29 Wick. Woronetz und Putna p. 148-149.
30 Hurm. Doc. 1' p. 850-851.
31 Arhiv. Stat. Bucureşti, pachet 27 nr. 1.
32 Wick. Woronetz und Putna p. 149.
33 Hurm. Doc. 1² p. 852 şi altul ibid. 853.
34 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Acesta este cel de pe urmă document, în care întâlnesc pe Cupcici, logofăt şi apoi vornic[1]. Intr'un document din 6943 (1435) August 26 se vorbeşte despre el ca mort[2]. Din document se mai vede că era un om cult, ştia poloneşte şi juca un rol de mâna întâia.

Un frate al lui Ivan Cupcici este Grozea Cupcici, cum se vede din uricul din 6982 (1474) August 26[3]. Urmaşi din acest neam mai aflăm în uricele din 6952 (1444) Aprilie 26 şi 7011 (1503) Fevruarie 2[4].

Pentru alte sate ale lui Cupcici vornicul vorbeşte uricul din 6939 (1431) Iunie 15.

85.

Suceava. 1429 Iunie 1.

Alexandru Voevod dăruieşte lui Onică un sat pe Jejia, unde este casa lui.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чини(м) знаменито неси(м) листомъ наши(м) оусѣмъ кто на(н) оузритъ или єго оуслышит(т) чтучи ѡже тотъ истинныи нашъ слуга ѡника служи(л) намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣ(м) мы видѣвше єго правою и вѣрною служвою до на(с), жаловали єсми єго ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали єсми єму оу нашеи земли оу молдавскои єдно село на жежїи гдє єму є(ст) до(м) оури(к) со ꙋсѣмъ доходωм и дѣтємъ єго и оунучато(м) єго и праоунучато(м) єго и пращꙋрѧтомъ єго и сестрамъ єго и племеню єго, що бꙋде(т)

1 Să nu se confunde cu Ivan vornic, pentru care vezi mai sus p. 118 şi mai ales M. Costăchescu, Neamul lui Oană, dvornic de Suceava şi satele lui, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 5^1 (1930) p. 42-43.

2 Hurm. Doc. 1^2 p. 861-863, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 29: а що єсмо имѣли листы записани ѡ(т) нашего господарѧ ѡ(т) королѧ и ѡ(т) єго пановъ ѡ(т) радъ оусеи противъ нашего брата старшего илїѧша воєводы що єстъ на(м) яко нашь ѡтєць ты(х) листовь яко и(х) к на(м) принесено ѡ(т) пана влачи и ѡ(т) пана кꙋпчича що былъ на(м) дворнико(м) такъ на(м) загыбли по кꙋпчичевꙋ смерти не може(м) и(х) наити (iar ce scrisori am avut, scrise de Domnul nostru, de craiul, şi de panii lui, de întregul sfat, împotriva fratelui nostru mai mare Ilicaş Voevod, care ne este ca tatăl nostru, aceste scrisori, cum ni-au fost aduse de pan Vâlcea şi de pan Cupcici, ce ne-a fost nouă ca vornic, aşa ni s'au pierdut, în timpul morţii lui Cupcici <şi> nu le putem afla).

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 191-196.

4 Vezi Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 270-273.

влижнїи на вѣкы, николи непорꙋшено. а хотаръ томꙋ селꙋ што бы по старомꙋ хотарꙋ кꙋда извѣка ѡжиквали. а на то е(ст) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра сына господствами иліаша воеводы и вѣра сыно(в) господствами стецка и петра и алеѯандра и вѣра болѧръ господствами, вѣра пана михаила и дѣти его, вѣра пана вльчи и дѣти его, вѣра пана негри, вѣра пана иліаша и дѣти его, вѣра пана кꙋбчича дворника и дѣти его, вѣра пана жꙋржа и дѣти его, вѣра пана дана и дѣти его, вѣра пана исаїа и дѣти его, вѣра пана жꙋржа жꙋметатевича и дѣти его, вѣра пана домокꙋша столника и дѣти его, вѣра пана братꙋла и дѣти его, вѣра пана стана и дѣти его, вѣра пана нѣгоѧ логофета, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана костича постелника и вѣра оусѣ(х) болѧръ наши(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бꙋде(т) господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бъ избере(т) быти, тоти щобы и(м) непорꙋшили нашего даниѧ, али щобы имъ оутверди(л) и оукрѣпи(л), занꙋже есми дали емꙋ за его правое и вѣрное слꙋженїе. а на болше потверж(д)енїе томꙋ оусемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слꙋзѣ нашемꙋ михаилꙋ граматикꙋ писати и привѣсити нашꙋ ⟨печатъ к⟩ъ семꙋ листꙋ нашемꙋ.

оу со(ч)вѣ лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃з іꙋнїа а.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră Onică ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, un sat la Jejia, unde-i casa lui, uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lul şi răstrănepoţilor şi surorilor lui şi seminţiei lui, cine va fi aproape, în veci, nestricat niciodată.

Iar hotarul acestui sat să-i fie după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa fiului Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa fiilor Domniei mele, Steţcu şi Petru şi Alexandru şi credinţa boerilor Domniei mele, credinţa panului Mihail şi copiii lui, credinţa panului Vâlcea şi copiii lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Ilieaş şi copiii lui, credinţa panului Cubcici vor-

nicul şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu şi copiii lui, credinţa panului Dan şi copiii lui, credinţa panului Isaiea şi copiii lui, credinţa panului Giurgiu Jumetate şi copiii lui, credinţa panului Domocuş stolnic şi copiii lui, credinţa panului Bratul şi copiii lui, credinţa panului Stan şi copiii lui, credinţa panului Neagoe logofătul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, lui Mihail gramaticul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Iunie 1.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată la Arhiv. Stat. Bucureşti. Are pe verso: „Onicenii pe Jijia“. Pecetea are legenda: печать їѡ олеѯандрь воеводѣ гнь земльѣ молдавской. In extras a fost pub'icat de Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 122. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. O traducere din 1787 la Acad. Rom. E citat şi de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 26.

Este vorba de un sat de pe Jijia Oniceni. El se întăreşte lui Oanică de către Ilie Voevod şi printr'un uric din 6940 Ianuarie 13[1]. Prin uricul din 6966 (1458) Iunie 8, Onica dela Jijiia dăruieşte Mănăstirii Pobratii satul „unde este casa Onicăi pe Jijiia[2]“. Satul se numeşte Oniceani în 6967 (1459) Fevruarie 16[3]. Azi numele nu se mai întâlneşte. I. Bogdan îl identifică cu satul Probota, din judeţul Iaşi[4], numai cât acesta vine mai aproape de Prut, decât de Jijia[5].

1 Acad. Rom. V/74.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 12-13.
3 Ibid. p. 28-29.
4 Ibid. p. 13 şi 29. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 381, Dicţ. statistic al României 1 p. 486.
5 Harta stat. major, planşa Ţiganaşi.

86.

Suceava. 1429 Iunie 3.

Alexandru Voevod întăreşte boerilor Lazăr, Stanciul şi Costea, fiii lui Ivan vornicul, mai multe sate la Tulova, la obârşia Şumuzului, la obârşia Solonţului, la Cobâle, la Homor, la Orbic, la Iucaş, în Slatină, la Văratec, la Bistriţa, la Dumbrava înaltă, la Liubaneasa şi peste Prut la Derenic, la Ciuhur şi altele pe Prut, etc.

† ма(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господарь земли молдавскои чинымъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ, кто нань ѹзритъ или его ѹслыши(т) чтȣчи оже тоты истинны слȣги и болѧре наши, вѣрны панъ лазаръ и панъ станчȣлъ и панъ костѧ, сынове ивана дворника, слȣжили намъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣмъ мы видѣвше и(х) правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до на(с), жаловали есмы и(х) ѡсобною нашею ма(с)тїю и потвръдили есмы правовѣрное выслȣженїе ѡтца и(х) и дали есмы имъ ѹ нашеи земли села и(х) на имѧ на тȣловѣ где е(ст) дворъ и(х) и строиници на верхь шȣмȣза и захарїиници на верхь шȣмȣза и литановици и на верхь солонцѧ где былъ татомиръ и пръта и гъдинци на кобѫле и селище добрїиново на хоморѣ где е(ст) монастиръ и(х) и на ѡрбикȣ селище где е(ст) дворъ и(х) и загорѣны выше гочмана и где былъ баши и костинци на верхь ѡрбика и мониници на юкашȣ где былъ виногра(д) и плопещи ѹ слатины и дȣмитрещи ниже ставȣ и кърбȣнещи на лѣтовишчȣ и селища на бистрици драгича ѡбѣ двѣ[1] и малинъ. та вьсѣ съ старимъ и правымъ хотаромъ ѡ(т) въсѣ(х) сторонъ. а на высокои дȣбровѣ села где е(ст) ватаманъ минко и на любанаси ѹ ставȣ и где е(ст) станъ. а хотаръ имъ колко ѹзмогȣтъ ѡживати три села доситъ. а за прȣто(м) на деренико(х) да естъ мѣсть[1] где танко селитъ[1] на лычномъ рогȣ и стȣденаѧ кръиницѧ и где андрїашъ и бахматовци и на чȣхри по(д) городищемъ и сȣховерхъ где иванъ фалки(ч) на томъ хотарѣ ѹсего, што бы ѡсадилъ себѣ десѧтъ селъ и село спъретȣлово на верхъ добромиры съ старымъ и правѣмъ хотаромъ и на прȣтѣ десѧтъ местъ што бы ѡсадили собѣ десѧтъ селъ по сїю сторонȣ прȣта. а хотаръ тѣмъ селомъ што на прȣтѣ на имѧ ѡ[1] тѣсного ѹгла што повыше иванова села шȣринского, та долȣ прȣтомъ до колота што ѡко словетсѧ, та

---

1 Sic.

ѿпростѣ до солоного потока, та горѣ солоным потокомъ до потока што словетсѧ добромира, та добромирою горѣ до тѣсного оугла на пр҃ꙋтѣ. то имъ ве(с) хотарь. тое въсе што бы имъ оурикъ съ въсѣмъ доходо(м) и дѣтемъ и(х) и оуиꙋчѧтомъ и(х) и праѹнꙋчатомъ и(х) и прапрꙋрѧтомъ и(х) и въсемꙋ родꙋ и(х) кто сѧ извберетъ вλиже непорꙋшено николиже на вѣкы. а на то е(ст) вѣра нашего господства вышеписанного алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми илїаша воеводы и вѣра възлюбленыхъ сынѡвъ господства ми стѣцка и петра и алеѯандра и вѣра въсѣхъ дѣтеи наши(х) и вѣра болѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана кѹпчича дворника и дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи его, вѣра пана илїаша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа жомотатева и дѣтеи его, вѣра пана ѡпришѧ и дѣтеи его, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана домонкꙋша столника и дѣтеи его, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана ходка постелника и вѣра въсѣхь болѧрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋдетъ господарь нашеи земли или ѿ(т) дѣтеи наши(х) или ѿ(т) нашего пле(ме)не или кого бь извберетъ быти, тотъ штобы имъ непорꙋшилъ нашего данїе али що бы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ, заиꙋже дали есмы имъ и потвръдили за и(х) правꙋю и вѣрнꙋи [1] слꙋжбꙋ. а на болшее потвръжденїе томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есмы слꙋзѣ нашемꙋ вѣрномꙋ нѣгоѥви логофетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. ꙋ сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃лз юнїа г.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi şi boeri ai noştri, credinciosul pan Lazăr şi pan Stanciul şi pan Costea, fiii lui Ivan vornicul, ne-au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi le-am întărit drept credincioasa vislujenie a tatălui lor şi le-am dat în Ţara noastră satele lor, anume la Tulova, unde este curtea lor, şi Strointii, la obârşiea Şumuzului, şi Zahariinţii, la obârşiea Şumuzului, şi Litanouţii şi la obârşia Solonţului, unde a fost Tatomir şi Pârtea, şi Gâdinţii la Cobâle şi seliştea Dobrei, la Homor, unde este mănăstirea lor, şi la Orbic Seliştea, unde este curtea lor şi Zagoreanii, mai sus de Goşman şi unde a fost Başi

1 Sic.

şi Costinţii, la obârşia Orbicului, şi Moişinţii, la Iucaş, unde a fost vie, si Plopeşti în Slatină şi Dumitreşti, mai în jos de Lac, şi Cărbuneşti la Văratec şi amândouă seliştele lui Drăghici, la Bistriţa, şi moara. Aceste toate cu vechile şi dreptele hotare, din toate părţile. Iar la Dumbrava înaltă, satele, unde este vataman Minco şi la Iubaneasa în Lac şi unde este Stan. Iar hotarul lor cât vor putea să trăiască în destul trei sate. Iar peste Prut, la Derenic, să-i fie locul unde şede Stanco, la Cornul Lâciului şi Fântâna rece şi unde-i Andriiaş şi Bahmatouţii şi la Ciuhru, sub Gorodişte, şi Suhoverhul, unde-i Ivan Falevici, în tot acest hotar, să-şi întemeieze zece sate, şi satul Spărietului, la obârşia Dobromirei, cu vechiul şi dreptul hotar, şi la Prut zece locuri, să-şi întemeieze zece sate de ceastaltă parte a Prutului. Iar hotarul acestor sate care-s la Prut, anume despre Unghiul îngust, care-s mai sus de satul lui Ivan Şurinschi, apoi în jos pe Prut, până la balta ce se cheamă Ochiul, apoi drept la Pârăul sărat, apoi în sus pe Pârăul sărat, până la pârăul ce se cheamă Dobromira, apoi pe Dobromira în sus până la Unghiul îngust, la Prut. Acesta-i tot hotarul. Toate aceste să le fie uric, cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cine se va alege aproape, nestricat niciodată în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Steţcu şi Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Hodco postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le-am dat şi le-am întărit, penru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Iunie 3.

Pergamentul cu pecetea cea mare atârnată, foarte bine păstrat, era la Dr. C. Istrati. Pecetea cu legenda cam stricată, din care se păstrează: . . . . анд . . . воєводъі гнь землѣ молдавьскои. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. L-am publicat în Neamul lui Oană dvornic de Suceava şi satele lui, în Cercetări ist. (Iaşi), anul 5[1] (1930) p. 55-58. Intr'o anafora din 1827, la Acad. Rom. documentul de mai sus e pomenit cu data greşită 6932 Iunie 3. Asemenea cu data greşită 6932 Iunie 31 e pomenit într'o plângere din 1828, publicată în Uricarul 20 p. 266.

Satul Tulova a fost în ţinutul Suceava, pomenit în documente de mai târziu[1]. Din cauză că aici era curtea fiilor lui Oană vornicul, într'un document din 6944 (1436) Septemvrie 19, unul din ei poartă pe lângă nume şi adausul „dela Tulova“[2]. Identific satul cu acesta dela Suceava, pentru că aici erau şi alte sate ale lui[3]. Numele este foarte arhaic. Să fie vre-o legătură cu radicalul din тулити a strânge, uni sau тулятися a rătăci? Satul era şi în veacul al XIV-lea. — La obârşia Şumuzului era satul Stroinţii. Satul se numeşte Stroeşti în 7125 (1617) Aprilie 16, când era al lui Nistor Ureche[4]. Este satul Stroeşti din Bucovina[5]. Satul îşi are numele dela un Stroe. Era şi în veacul al XIV-lea. In jos de acesta tot pe Şumuz este satul Zahareşti şi în jos de acesta satul Liteni[6]. Tustrele sânt în Bucovina. Zaharinţii îşi are numele dela

---

1 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 187, 197, 202, 203, 204.

2 Hurm. Doc. 1[2] p. 865: пань лазарь ѡт тѫлокъі.

3 Un alt sat Tulova a fost în jud. Vasluiu, pomenit într'un uric din 7125 (1617): село тулова чтос именует глодѣни, probabil acelaş cu Glodenii de pe Telejna, Ghib. Sur. 5 p. 122, 123. Unul din aceste sate Tulova a fost al vechiului boer Dragoiu, căci acesta într'un uric din 6923 (1415) Aprilie 15 se numeşte „dela Tulova“, vezi mai sus p. 116, rândul 25 şi 26.

4 Ghib. Sur. 2 p. 168: „satul Stroeştii, mai sus de târgul Sucevei, în fundul Şomuzului, în ţinutul Sucevei“.

5 Harta stat. major austriac. Un alt sat Stroeşti a fost la gura Şumuzului, pomenit în uricul din 6961 (1453) Fevruarie 8, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce fasc. 4 (1924) p. 176 şi Ghib. Sur. 18 p. 154 Unul din aceste două sate, dela Suceava, a fost proprietatea Mănăstirii Secul, Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 263. Alte sate cu acest nume în Moldova sânt în jud. Putna (Dicţ. statistic al României 2 p. 746), Botoşani (ibid. 1 p. 118), Fălciu (ibid. p. 380), Bacău (ibid. p. 82, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 114). Altul a fost în jud. Hotin (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 48, 49), altul în Cernăuţi (ibid. 2 p. 215, 497).

6 Harta stat. major austriac.

Zaharia şi satul era în veacul al XIV-lea[1]. Litanouţii sau Litenii îşi are numele dela un străvechiu Litu[2] şi era şi în veacul al XIV-lea. — Satul unde a fost Tatomir şi Pârtea dela obârşia Solonţului era al lui Ivan vornicul şi în 1415 Aprilie 13[3]. — La Cobâle, în judeţul Roman[4], era satul Gâdinţi, care este şi azi în judeţul Roman[5]. Curând după 1429 Iunie 3, înainte de moartea lui Alexandru cel Bun, satul a trecut în stăpânirea boerului Negre, care şi-a avut aici şi curtea, cum se vede din uricul din 7008 (1500) Martie 22, când Ştefan cel Mare primeşte ca schimb, între alte sate, dela Mănăstirea Bistriţa, din privilegiu ce avea mănăstirea dela Alexandru cel Bun şi satul „de pe Sireti, anume Gâdinţi, unde a fost curtea lui Negrea“ [6]. Probabil că satul a fost dat Mănăstirii Bistriţa de către Negre, chiar sub Alexandru cel Bun, împreună cu alte sate, dela Rahova Vasluiului, cum se vede din uricul din 6999 (1491) Octomvrie 15[7]. Se prea poate ca satul Gâdinţi să fi aparţinut boerului Negre şi înainte de 1429 Iunie 3 şi curând după asta se va fi întors iarăşi în stăpânirea lui, pentru foarte puţină vreme, căci curând moare[8]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Numele să fie în legătură cu slavele гадъ reptilă, гадина, гадити ?— Seliştea lui Dobre era la Homor, mănăstirea lor[9]. — La Orbic, pârău în judeţul Neamţ[10], era şi satul Seliştea, unde era o altă aşezare a fiilor lui Oană vornicul, sat care e şi azi[11]. Orbicul e şi un sat în judeţul Neamţ[10]. — In aceleaşi părţi, în sus de Goş-

1 Un sat Zahareşti este în jud. Buzău, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 533.

2 Vezi mai sus p. 4 şi 110. Un alt sat Liteni este pe Sireti, com. Liteni, jud. Fălticeni (fost Suceava), poment în 6971 (1463), I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 78, şi 7024 (1516) Dechemvrie 18, Ghib. Sur. 18 p. 169, Dicţ. statistic al României 2 p. 848. In uricul dela Bogdan Voevod întărindu-se satul nepoţilor lui Costea Liteanul se vorbeşte de uricul satului, dela Alexandru cel Bun. Un sat Litenii, numit şi Ulmii, este pe Bahlueţ, în sus de Belceşti, în jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 472, Harta stat. major, planşa Belceşti.

3 Vezi mai sus, p. 116-119.

4 Vezi mai sus, p. 105.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 802, Harta stat. major, planşa Roman.

6 I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 173-174: на серетѣ на имѣ гыдинци где быль дворь негринь.

7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 477.

8 Apare ca Negre şi ca Negre vornic. Apare întâia oară în 6911 (1403) Ianuarie 7 (vezi mai sus p. 47, rândul 8) şi ultima oară în 6937 (1429) Septemvrie 24 (Acad. Rom. Peceţi 2).

9 Vezi mai sus p. 118 şi M. Costăchescu, Neamul lui Oană dvornic de Suceava şi satele lui, în Cercetări ist. (Iaşi), anul 5[1] (1930) p. 58.

10 Dicţ. statistic al României 2 p. 628. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 472, 245-246 etc.

11 Ibid. 2 p. 630.

mani,. era satul Zagoreanii, necunoscut azi, ca nume. Poate că şi-a schimbat numele. Numele este format din за şi гора (peste munte)[1]. Satul Goşmani este în comuna Siliştea, plasa Bistriţa, judeţul Neamţ[2]. Pe teritorul moşiei Tarcăul, comuna Pângăraţi, judeţul Neamţ este muntele Goşmanul[3]. Satul Goşmăneşti este pomenit şi în uricul din 6950 (1442) Fevruarie 24[4]. — In aceleaşi părţi ale Orbicului era satul unde a fost Başi[5], pe care nu-l pot identifica, sat din veacul al XIV-lea. — La obârşia Orbicului erau Costinţii, pe care îl identific cu Costişa, din plasa Bistriţa, judeţul Neamţ, aşezat pe Orbic, numai cât mai jos de satul Orbic şi Siliştea[6]. Numele îi vine dela un străvechiu Costea. Satul era şi în veacul al XIV-lea. — Tot în judeţul Neamţ era şi satul Moişinţi, care este satul Moiseşti, din judeţul Neamţ, între Mărgineni, Hârţeşti şi Tatomireşti[7]. El este pomenit şi în uricul din 6963 (1455) August 23, ca fiind al lui Tador Limbădulce[8]. Satul îşi are numele dela un vechiu Moişă, cum e cel din 6931 (1423) Martie 31[9]. El era poate şi în veacul al XIV-lea. — Satul este arătat la Iucaş, azi Icaş, un deal în judeţul Neamţ, în regiunea satelor Jideşti, Băluşeşti, Mărgineni, Moiseşti, Tatomireşti[7], etc. In cele mai vechi documente ce cunosc este cunoscut ca Movila Iucaşului. Aşa de ex. în uricul din 6946 (1438) Fevruarie 17[10], în 6948 (1440) August

1 Sate ori iezere, dealuri cu numele Zagoreni, Zahoreni, Zahorna se întâlnesc des în uricele noastre vechi şi în multe părţi ale Moldovei. Aşa în 6937 (1429) August 31 (Ghib. Sur. 18 p. 27-28), 6937 (1429) Septemvrie 1 (ibid. p. 24-27), 6938 (1430) Dechemvrie 23 (ibid. p. 29-32), în 6955 (1447) August 22 (St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 75, 76, 77), 6963 (1455) Iunie 6 (Arhiv. Stat. Bucureşti, Câmpina), 6966 (1458) Aprilie 1 (I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 170). Un sat Zahoreni, la ţin. Dorohoiului, în 7054 (1546) Mai 25 (Ghib. Sur. 18 p. 224), altul la ţin. Orheiului, în 7088 (1580) Iunie 13 (Ghib. Sur. 19 p. 220). Azi, sate cu numele acesta sânt în jud. Dorohoiu. Botoşani, Iaşi (Dicţ. statistic al României 1 p. 354, 122, 482), Orheiu (Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 231).

2 Marele dicţ. geogr. al României 3 p. 616.

3 Ibid. p. 616, 617.

4 Hurm. Doc. 1^{1} 878.

5 Pentru nume cp. în uricul din 7010 (1502) Fevruarie 17, satul Băşenii la Turiea, unde a fost Başa, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 194. Satul dela Turia, azi în trupul moşiei Borşa, din com. Vlădeni, jud. Iaşi (Dicţ. statistic al României 1 p. 486) după uricul din 7058 (1550) Mai 5 era al lui Mihăilă gramaticul, cu privilegiu dela Alexandru cel Bun, Ghib. Isp. 1^{1} p. 92-94, 97, 197. Cp. asemenea numele pârâului Başeu.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 628.

7 Harta stat. major, planşa Bozieni.

8 Acad. Rom. LXXVI/123.

9 Vezi mai sus p. 156, rândul 17, p. 158-159.

10 Hasd. Arh. Ist. 1^{1} p. 4-5: подли мовила юкаш, на нивѣ жидещїе и аверещине.

6[1], în 6960 (1452) Dechemvrie 21[2], în 6983 (1475) Mai 7[3], în 6990 (1482) Martie 15[4]. Numele vine dela un străvechiu Iucaş, stăpân în aceste părţi. Iucaş este Iuga + aş. Numele poate fi din veacul al XIV-lea[5]. — Tot în judeţul Neamţ este satul Plopeşti, cum se vede din documente de mai târziu[6]. Numele îi vine dela un străvechiu Plop, pentru care cp. pe Badea Plopescul dintr'un uric din 6944 (1436) Septemvrie 8[7]. *Satul poate fi din veacul al* XIV-lea. — Satul Plopeşti este arătat în Slatină, care poate fi un pârău sau este nume pentru o regiune. Ea e pomenită şi în uricele din 6945 (1437) Martie 12[8] şi 6963 (1455) Fevruarie 3[9]: въ слатинѹ, în hotarnica Mănăstirii Neamţului. Numele este foarte vechiu. — In aceleaşi părţi trebuie să fi fost satul Dumitreşti, în jos de Lac[10], sat asemenea foarte vechiu, din secolul al XIV-lea.— Cărbuneştii au fost tot în judeţul Neamţ, cum se vede din documente de mai târziu[11]. In 1429 e arătat „la Văratec“, care este satul cu acest nume din comuna Filioara, judeţul Neamţ[12]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. El ne vorbeşte despre viaţa veche păstorească. — Pe Bistriţa, tot în judeţul Neamţ, erau şi cele două selişti ale lui Drăghici. — Satele dela Dumbrava înaltă le-am văzut şi în uricul din 1428 Dechemvrie 28[13]. Comparând uricul din 1429 faţă de cel din 1428, vedem că în 1428 despre Minco se spune că a fost vataman, în 1429 că este, despre Stan în 1428 că a fost cneaz, în 1429 că este, fără a se spune că e cneaz, iar despre al treilea sat se spune în plus, în 1429, că e la Liubaneasa, care e pârăul Ibăneasa, ce curge pe moşia Vorniceni, din judeţul

---

1 Acad. Rom. Peceţi 6: оу юкаша село на имѧ маржинѣне.

2 Acad. Rom. LXXV/1: тришор сни шандра wт юкаша . . . . . на юкашн где ест домь wтцѣ его и маржины.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 206-208: бълошещїи на юкашн.

4 Ibid. 1 p. 260-261: село на имѣ бълѣнїи пѹдаи юкаш(а ѹ не)мецкои волости.

5 Pentru nume cp. I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 59-61, Ghib. Sur. 19 p. 211-214.

6 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 175, 180, 188.

7 Acad. Rom. LXXIX/147.

8 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţul, depuneri particulare.

9 Ibid. Cp. însă Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 128. Un pârâu Slatina, în jud. Bacău, în 7001 (1493) Martie 5 (I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 6), altul în Bucovina, în 6983 (1475) Aprilie 25 (ibid. 1 p. 203). Cp. Slatina, mănăstire din jud. Fălticeni (fost Suceava), Frunzescu, Dicţionar topografic p. 446.

10 O selişte Dumitreani pe Jijiea e pomenită în uricul din 6947 (1439) Aprilie 3, Acad. Rom. XLVII/227.

11 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 176, 180, 199.

12 Dicţ. statistic al României 2 p. 632.

13 Vezi mai sus p. 233.

Dorohoiu [1]. Numele şi-l are dela Liubaneasa, soţia lui Liuban, care a avut moşii în aceste părţi, cum aflăm dintr'un uric din 7029 (1519) Iunie 30 [2]. Al lui a fost probabil şi satul Ibăneşti, din acelaş judeţ [3]. Boerul, a cărui soţie a dat numele pârăului, poate e Liuban Stravici din 1404 [4]. — Dumbrava înaltă este sigur o întreagă regiune de păduri de stejar. Este pomenită şi într'un uric din 6945 (1437) Dechemvrie 20, prin care se întăreşte lui Mihail dela Dorohoiu între multe sate şi satul de sub Dumbrava înaltă, unde şede Miclouş [5]. — Alte sate erau peste Prut, la Derenic. Derenic ne aduce aminte Dereneu, numele unui sat din judeţul Orheiu, volostea Teleneşti [6] şi Dereni, un sătişor din judeţul Bălţi, volostea Bolotina [7]. Sate cu acest nume, în Moldova de peste Prut, se găsesc în cele mai vechi documente, ca în 6933 (1425) Mai 12 [8], în 7003 (1495) Mart 17 [9], în 7025 (1517) Ianuarie 17 [10]. Pentru locul unde şede Stanco, compară satul Stâncăuţii, din judeţul Bălţi [11], acelaş probabil cu satul din 6998 (1490) Octomvrie 14, în stăpânirea nepoţilor lui Stoian Procelnicul [12]. Aici erau *mai multe* sate ale

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 188, 367.

2 Hasd. Arh Ist. 1^1 p. 86: єдно село на ѡванѣсꙋ под высокою доубровою на имѣ кордарѣни . . . . . . дочки андреика кордарѣ оунꙋка старого ѡвана и исприкнаїє що имал дѣд єго ѡван старїи ѡт прѣдѣда нашего алеѯандра воєводы. In uricul din 6940 (1432) Ianuarie 4 (Kozak, Rezultate, în Archiv f. sl. Philologie 15 p. 197-198) se vorbeşte despre ѡ(т) любанова села. Pentru Liubaneasa (soţia lui Liuban) dela Liuban, cp. între altele стороѧсока марꙋшка din uricul din 6961 (1453) Fevruarie 8 (Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176-179, Ghib. Sur. 18 p. 154-155), Naroteasa din протик наротѧси, din uricul din 6998 (1490) Martie 17 (I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 432), soţia lui Narotă, de sub Alexandru cel Bun, pomenit într'un uric din 7088 (1580) Martie 9 (Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 207): що има(л) прѣдѣда н(х) наро(т) ѡ(т) стара(г) але(ѯан)дра воєво(дї), cp. asemenea Româniasa, soţia unui Roman, dintr'un uric din 6942 (1434) Octomvrie 8 (Ghib. Sur. 13 p. 1), etc.

3 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 188.

4 Vezi mai sus p. 186.

5 Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 348 şi Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 215, satul Miclăuşeni.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 86, Harta Basarabiei de Nour.

7 Ibid.

8 Vezi mai sus p. 173, rândul 13 şi p. 176.

9 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 82-83: деренев.

10 N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 550-551: под деренами şi acelaş în 7027 (1519) Iunie 30, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 86.

11 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 202. Este numit şi „Şepti bani".

12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 434-435: за прꙋтом . . . . . стѣнкꙁꙋцїи şi Arhivele Basarabiei, Chişinău, 2 (1930) p. 243.

Lâciului, însemnate în uric prin „Cornul Lâciului" [1]. — Satul Fântâna rece nu-l pot identifica. — Pentru satul unde-i Andriaş, compară locul dintr'un uric din 6937 (1429) Iunie 19 [2]. — Satul Bahmatouţi poate e acelaş cu satul Bahmut, din judeţul Bălţi [3]. Acest sat Bahmuţie este pomenit la ţinutul Orheiului în 1777 Martie 21 [4] şi tot aşa în 1803 [5]. — Alte sate erau la Ciuhru. Ciuhurul este o vale şi un pârău, ce străbate judeţele Hotin, Soroca şi Bălţi şi se deschide în Prut, în sus de Costeşti [6]. Pe acest pârău, în judeţul Bălţi, volostea Zabriceni se află şi satul Horodiştea [7]. — Pe aici era şi Suhoverhul [8], unde e Ivan Falevici. Falevici ne aminteşte numele satului Foleşti sau Făleşti, din judeţul Bălţi [9]. — Satul Spărietului la obârşia Dobromirei nu ştiu dacă era dincolo sau dincoace de Prut. Un sat Spărieţi este în volostea Lăpuşna, judeţul Chişinău [10]. Un altul a fost însă lângă Huşi şi Creţeşti, dincoace de Prut, pomenit într'un uric dela Ieremia Movilă [11]. Acesta din urmă venia în regiunea unde erau alte sate ale fiilor lui Oană vornicul. Valea şi pârăul Dobromira nu-l găsesc însemnat nici în dicţionar, nici pe hartă. — Satele de pe Prut, de ceastalaltă parte, cuprinse între Prut, Unghiul îngust, satele lui Ivan Şurinschi, balta Ochiul, pârăul Sărata şi Dobromira trebuie să le căutăm în părţile pârăului Sărata, din judeţul Fălciu şi în sus pe Prut, unde mai târziu găsim sate, pomenite a fi fost ale lui Oană vornicul şi ale fiilor săi. Unul era satul Alboteşti, însemnat în uricul din 6997

---

1 Pentru acest Lâciul cp. postelnicul Ilieş Liciul, care slujise şi sub Alexandru cel Bun, din uricul din 6943 (1435) Octomvrie 8, Acad. Rom. XIV/72. Cp. asemenea Cornul Bâgului, din uricul din 6945 (1437) Dechemvrie 20, Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 347.

2 Acad. Rom. V/96.

3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 12, Harta Basarabiei de Nour.

4 Acad. Rom. Creşterea colecţiilor 1907 p. 196.

5 Uricarul 8 p. 263.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 66, Harta Basarabiei de Nour.

7 Ibid. p. 66, 67, 116. Alte sate Horodiştea, dincolo de Prut, sânt în jud. Chişinău, Orheiu şi Soroca, probabil toate vechi cetăţi de apărare. Horodiştea dela Chişinău este pomenită şi în 6928 (1420) Aprilie 25, vezi mai sus p. 135, rândul 21.

8 Un sat Suhoverh, în hotarul Ivancăuţilor, din ţinutul Cernăuţilor, este în 1473 Mai 7, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 180, acelaş probabil cu cel din 6921 (1413) Iulie 6, vezi mai sus p. 101-102, şi 7011 (1503) August 26, I. Bogdan, cit. 2 p 225-226.

9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 97, Harta Basarabiei de Nour.

10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 195, greşit „Sperieţul", ruseşte „Spavieţ". In Harta Basarabiei de Nour e Spărieţi.

11 Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p. 92, 240-241. Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 24, 180.

(1489) Martie 13, la gura Săratei[1]. Altul era Barbeştii pe Prut, pomenit într'un uric din 7035 (1527) Martie 12[2]. Altul a fost satul Drăguşani, pomenit într'un uric din 7089 (1581) Martie 10[3]. Altul Răciuleştii, pomenit în uricul din 7091 (1583) Aprilie 23[4]. Altul la Sărata, anume Şcheia, pomenit într'un uric din 7036 (1528) Martie 22[5]. — Numirile din hotarnica din 1429 nu le pot identifica. Unghiul îngust va fi fiind vre-un unghiu al Prutului, cum e cel care a dat numele satului Ungheni, din uricul din 6970 (1462) Aprilie 20[6]. — Pentru satele lui Ivan Şurinschi, compară la Vasluiu, satul Şurăneşti[7], din uricul din 6908 (1400) Fevruarie 11. — Pentru balta Ochiul, compară gârla Ochiul, din comuna Bohotin, judeţul Fălciu şi un pârău în Pâhneşti[8]. — Pârăul Sărat cred că e Sărata, din acelaş judeţ Fălciu[9].

Cariera celor trei fii ai lui Oană vornicul am văzut-o, în observaţiile dela uricul din 1428 Dechemvrie 28[10]. Tatăl lor, de care am amintit în treacăt aiurea[11], apare ca Ivan vornic, Oană vornic de Suceava, Oană vornic, Ona vornic, Vană şi Vanea vornic, Ivan vornic de Suceava, Ion vornic, Ioaniş, Ianuş vornic şi Vană dela Tulova. Apare întâia oară în 1397 Fevruarie 3[12], 6908 (1400) Fevruarie 11[13], 6915 (1407) Martie 8[14], 1407 Octomvrie 6[15],

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 372-375. I. Bogdan îl fixează pe teritoriul Gura Sărăţii, cătun al com. Rănceni, Dicţ. statistic al României 1 p. 376.

2 Acad. Rom. C/2, Coriolan, Petru Rareş p. 37-40, Ghib. Sur. 18 p. 122-124, cu data Martie 15. Aici se pomeneşte uricul dela Alexandru cel Bun. Un sat Bărboşi e în com. Deleni, jud. Fălciu, Dicţ. statistic al României 1 p. 382. Un sat Bărboşi la Prut, pomenit în 6944 (1436) August 20, Acad. Rom. Peceţi 3, Ghib. Sur. 18 p. 49.

3 Ghib. Sur. 19 p. 139: „Drăguşani pe Prut“ al urmaşilor lui Oană vornicul.

4 Ghib. Sur. 19 p. 173-174: село ръчѹлещии що на прѹтѣ, al strănepoţilor lui Oană vornicul. Acest sat e în com. Vetrişoaia, pe Prut şi dealul Sărăţii.

5 Ghib. Sur. 2 p. 336.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 52, 53: село на имѣ ѹнгоуа где била жоуде доумичка şi ѹнгюл. Alt Unghiu pe Prut în 7008 (1500) Martie 30, ibid. 2 p. 177.

7 Vezi mai sus p. 31, rândul 14, p. 34.

8 Dicţ. statistic al României 1 p. 384. Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 143-144.

9 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 418. Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 173.

10 Vezi mai sus p. 236-238.

11 Ibid. p. 118.

12 Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, Cracovia 1882, 6 p. 43: Ianusch dwornyk.

13 Vezi mai sus, p. 32, rândul 7-8.

14 Ibid. p. 56, rândul 29-30.

15 Hurm. Doc. 1² p. 827.

6916 (1408) Septemvrie 16[1], Octomvrie 8[2], 6917 (1409) Ianuarie 28[3], Aprilie 18[4], Noemvrie 18[5], 6918 (1410) Fevruarie 15[6], 6919 (1411) Aprilie 14[7], Iunie 28[8], Septemvrie 22[9], 6920 (1412) Aprilie 3[10], Aprilie 5[11], 6922 (1414) August 2[12], Dechemvrie 20[13], 6926 (1418) Ianuarie 15[14], 6927 (1419) Aprilie 8[15], 6929 (1421)[16], 6930 (1422) Martie 12[17], August 20[18], Dechemvrie 25[19], 6931 (1423) Martie 12[20], Martie 31[21], 6932 (1424) Fevruarie 16[22], 6933 (1425) Ianuarie 30[23], Mai 12[24]. Acesta este cel de pe urmă act, în care îl găsesc pomenit. In acest an sau cei următori, până în 1428 Dechemvrie 28 va fi murit, căci în 6936 (1428) Dechemvrie 28 se întăresc satele fiilor săi.

87.

Suceava. 1429 Iunie 17.

Alexandru Voevod întăreşte boerului Dan Uncleata vislujenia lui, şese sate, anume Polova şi Zubreuţii, la Prut, şi Ciulineşti şi unde a fost Vanţa şi peste Prut, Demieanouţii şi la obârşia Medvediei, unde este Stepan vataman şi trei locuri în pustie.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои чинимъ знаменито ‹ис›симъ листомъ нашимъ оусѣмъ кто нанъ оузритъ или его оуслышитъ чтѹчи оже тотъ истинныи

1 Vezi mai sus p. 61, rândul 14.
2 Hasd. Arh. Ist. I[1] p. 132.
3 Vezi mai sus p. 65, rândul 18.
4 Ibid. p. 70, rândul 5.
5 Ibid. p. 73, rândul 6.
6 Ibid. p. 75, rândul 24.
7 Ibid. p. 81, rândul 20-21.
8 Ibid. p. 84, rândul 23.
9 Ibid. p. 92, rândul 23 şi p. 95, rândul 14.
10 Ibid. p. 97, rândul 12.
11 Ibid. p. 98, rândul 17.
12 Ibid. p. 104, rândul 1-2.
13 Ibid. p. 111, rândul 33.
14 Ibid. p. 127, rândul 13.
15 Ibid. p. 132, rândul 10.
16 Ibid. p. 141, rândul 11, p. 145.
17 Ibid. p. 147, rândul 26-27.
18 Ibid. p. 150, rândul 7.
19 Ibid. p. 151, rândul 17-18.
20 Ibid. p. 154, rândul 13.
21 Ibid. p. 157, rândul 6.
22 Ibid. p. 162, rândul 19.
23 Ibid. p. 169, rândul 7-8.
24 Vezi mai sus p. 173, rândul 25.

слꙋга и боꙗринь нашь вѣрныи панъ данъ оунклѧта слꙋжилъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвши(и) его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до на(с)· жаловали есмы его ѡсобною нашею ма(с)тїю и потвердили есмы емоу (пра)вовѣрное выслꙋженїе и дали есмы емꙋ оу нашеи земли оу молдавскои шестъ села на имѧ полова и зꙋбревци на прꙋтѣ где е(ст) домъ его и чꙋлинеци и где былъ ванца[1] и за прꙋтомъ демиѧновци и (. . . . . .)инса три на верхъ ме(д)ведиа, где е(ст) (степань вата)мань[2] съ своими прикꙋ(тки . . . . и) три мѣста ѡ(т) пꙋстыни, г(д)е (ю)рїеви[3] едно мѣсто оу кръиници по(д) его паси(кою и двѣ) местѣ на дорози двѣ кръиници. тое все що бы емꙋ оури(к) съ въсемъ доходомъ емꙋ и дѣтемъ его и (оунꙋ)чатомъ его и праоунꙋчатомъ его и працꙋрѧтомъ его и братїѧмъ его и наиближнимъ которыи бꙋдꙋтъ, непорꙋшено николиже на вѣкы вѣчныи. а хотаръ тѣмъ шестъ селомъ съ въсѣми своими старыми хотарми кꙋда ѡживали ѡ(т) вѣка. а хотаръ зꙋбревцемъ из долꙋ ѡ(т) андрїѧша ѡ(т) оустїе долина по(д)ли копанои могилы, ѡт полѧ, та чересъ поле оу болото ниже романова домꙋ, та болотомъ (. . . . .), та на верхии конецъ полѧнъ скꙋмповы(х), та на прꙋтѣ[4]. а хотаръ тѣмъ тремъ мѣстомъ ѡ(т) пꙋс(тыни кол)ико оузмогꙋтъ ѡживати три села досытъ. а на то е(ст) вѣра нашего г(сд)ва вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра прѣвъзлюбленнаго сна г(сд)ва ми илїѧша воеводы и вѣра въсѣхъ дѣтеи (г(сд)вами и вѣра) боѧръ г(сд)вами, вѣра пана михаила и дѣтїи его, вѣра пана вълчи и дѣтеи его, вѣра пана бꙋпчича дворника и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана негрила, вѣра пана илїѧша и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана домокꙋша столника и дѣтеи его, вѣра пана исаѧ и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа жꙋметатева и дѣтеи его, вѣра пана братꙋла книѧгинина брата и дѣтеи его, вѣра пана ѡприша и дѣтеи его, вѣра пана нѣгоѧ логодета, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана кости постелника и вѣра въсѣхъ боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋдетъ господарь нашеи (земли молдавскои или ѡ(т) дѣтеи наши(х)) или (ѡ(т) нашего) племен(е) или бꙋ(д) кто кого бь избереть быти (тотъ што бы емꙋ непорꙋшилъ выслꙋж)енїѧ и нашего записꙋ и нашего данїѧ и оутвер(женїѧ заиꙋже) дали есмы

1 Sic.

2 Pe Stepan l-am luat din regestul din L. T. Boga, Doc. Basarabene, 4 (1929), Chişinău p. 5.

3 ю nu e sigur. Pare a fi во-.

4 ѣ e făcut ca ъ.

ємѹ (за єго пр)авѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ. а на крѣпость и оутвръж(д)енїє семѹ листѹ нашемѹ вышеписа(н)номѹ ве)лѣли єсмы слѹзѣ нашемѹ иваншкови братєвичѹ писати и привѣсити печать нашѹ к семѹ листѹ нашемѹ. оу сочавѣ в лѣ(т) ӡцлз м(с)ца ю(н)[1] дї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul pan Dan Uncleata ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am întărit drept credincioasa lui vislujenie şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, şese sate, anume Polova şi Zubreuţii la Prut, unde este casa lui şi Ciulineşti şi unde a fost Vanţea şi peste Prut Demieanouţi şi . . . . . . nisa, trei la obârşia Medvediei, unde este Stepan vataman, cu cuturile sale . . . . şi trei locuri din pustie, unde-i a lui Iurie, un loc la fântână sub prisaca lui şi două locuri la drumul celor două fântâni. Toate aceste să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui şi celor mai de aproape, cari vor fi, nestricate niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor şese sate, cu toate vechile lor hotare, pe unde au umblat din veac. Iar hotarul Zubreuţilor, din jos, dela Andrieaş, dela gura văii lângă movila săpată din câmp, apoi peste câmp, în baltă, în jos de casa lui Roman, apoi pe baltă . . . . . apoi la capătul vârfului poenilor Scumpului, apoi la Prut. Iar hotarul acestor trei locuri de pustie, cât vor putea să trăiască trei sate, îndestul.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa preaiubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa tuturor copiilor Domniei mele şi credinţa boierilor Domniei mele, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Ilieaş şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Domocuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a

---

1 Nesigur. Poate fi şi ю(к).

copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jumetate şi a copiilor lui, credinţa panului Bratul fratele Doamnei şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Neagoe logofătul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costea postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice vislujenia ? şi zapisul nostru şi dania noastră şi întăritura, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru tărie şi înputernicire acestei cărţi a noastre mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, lui Ivaşcu Bratevici, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937, luna Iunie 19.

Pergament, cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. V/96. Este cam stricat şi şters, mai ales la sfârşit. Ibid. o fotografie între mss dăruite de I. Bogdan. Ibid. ms 126, dăruit de I. Bogdan, o copie cu unele lipsuri şi abateri. La Acad. Rom. o traducere, cu data 6937 fără lună şi cu lipsuri, Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1905 p. 119. Citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 26, Radu Rosetti, Pământul p. 134. Un regest cu data 6937, fără lună şi zi, e publicat în L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929), Chişinău, p. 4-5 (e vorba de o pâră în 1812 Aprilie 1, peste satul Câşla Zamgiului şi Nebulavca, de lângă Medvica, ţinutul Hotinului). Regestul e cu totul necomplect: „un ispisoc din anii 6937 a domnului Alexandru Voevod, întăritori lui Danu Ucleta pe şasă sate, din care trei le arată în obârşie Medvicăi, unde au fost Stepan vătămanul cu a sale cotunuri locuri de pustietate şi hotarul acelor trei sate loc de pustietate, din obârşie Medvicăi să fie cât a putea să-şi sălăşluiască trei sate din destul". In uric data lunei e ştearsă. S'ar putea citi şi ѡ(к', Octomvrie.

Unele din satele de mai sus sânt greu de identificat. Polova era pe Prut, în stânga lui. Numele şi-l are dela slav. полъ, parte, jumătate. Era poate în apropiere de Zubreuţi. Acesta este tot una poate cu Zubricăuţii, care cu două luni mai înainte, în 6937 (1429) Aprilie 17[1] este arătat ca fiind al lui Radul gramaticul. Satul Zăbriceni e lângă Terebna, dar foarte aproape de Prut[2]. Se poate

1 Vezi mai sus p. 258 rândul 11.
2 Harta Basarabiei de Nour.

să fi fost şi un alt sat Zubreuţi, Zubricăuţi, care să-şi aibă numele dela acelaş Zubră[1]. Aici îşi avea casa Dan Uncleata, care se numeşte într'un document din 6944 (1436) Septemvrie 19, Uncleata dela Zubrouţi[2]. — Importantă e hotarnica satului Zubreuţi. In jos era satul lui Andriiaş, pe care nu-l pot identifica. Alături cu satul era şi casa lui Roman şi tot în margine poenile Scumpului.—Satul Ciulineşti era tot pe Prut. A fost dat curând Mănăstirii Pobratii, în a cărei stăpânire îl găsim încă din 6951 (1443) Noemvrie 29[3]. Apoi în 6956 (1448) Aprilie 5[4]. In uricul din 7008 (1500) Martie 30 se spune că satul era danie mănăstirii dela Alexandru cel Bun[5]. Aici se spune că satul Ciulineşti „s'au aşăzat pre hotarul unde au fost Manoil“ şi se afla alăture cu satul Verejanii „unde au fost Dan“. Se mai arată aici hotarul satului şi se mai spune că uricul dela Alexandru cel Bun s'a stricat. Satul e pomenit şi în uricul din 7062 (1554) Martie 20[6]. Este vorba de satul Ciulineşti, din comuna Probota, judeţul Iaşi[7], azi în comuna Ţiganaşi[8]. Satul se numeşte şi Silineşti[9]. El este străvechiu. Aici în veacul al XIV-lea a fost Manoil. Numele şi şi-l are dela ciulin, un fel de spin. In hotarnica satului, dela Ştefan cel Mare, e pomenită balta Ciulina.— Tot dincoace de Prut trebuie să fi fost satul unde a fost Vanţea. Un sat care ar putea deriva din Vanţea, care e totuna cu Vancea, Oancea, este satul Onţeni sau Unţeni, din comuna Mănăstireni, judeţul Botoşani, în apropiere de Jijia[10]. Satul e numit Onţenii într'un ispisoc din 7097 (1589) Dechemvrie 20[11]. Intr'un uric din 6953 (1445) Iulie 15 se întăreşte lui Oancea logofătul între alte sate şi peste Prut „unde este Vanţa“[12]. Iar în alt uric din 6943 (1435) Octomvrie 8 e pomenit satul Vanceneşti[13]. — Demieanouţii de dincolo de Prut nu-i pot identifica. — La obârşia Medvediei erau probabil alte trei sate şi tot aici şi locuri din pustie. Medvediea

1 Vezi mai sus p. 173, rândul 16, p. 176-177.
2 Hurm. Doc. 1² p. 865: пань ѹклатѣ зѹбровскын.
3 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 65 fila 38 r.
4 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 153.
5 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 176-178.
6 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 75.
7 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 120.
8 Dicţ. statistic al României 1 p. 486: Probota Ciulineşti. Harta stat. major, planşa Ţiganaşi.
9 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 204: „formează un trup cu satul Tabăra-Monastirii“ şi e în com. Bivolari.
10 Marele dicţ. geogr. al Rom. 4 p. 589: Onţeni, în Dicţ. statistic al României 1 p. 102: Unţeni.
11 Arhiv. Stat. Iaşi, divanul domnesc, Tr. 1765, op. 2014, dos. 50, fila 76 r
12 Ulianiţchi, Materialî p. 67-68.
13 Acad. Rom. XIV/72.

este pârăul Medveja, din judeiul Hotin[1]. Din regestul uricului din 1812 am văzut că e vorba de satul Câşla Zamgiului, din volostea Lipcani, judeţul Hotin[2] şi de Nebulavca, de lângă Medveja, pe care nu-l găsesc în dicţionarul geografic, nici pe hartă. Nici o urmă nu aminteşte de Stepan vatamanul. Dan Uncleata, Ucleata sau Uncheata nu trebuie să se confunde cu boerul Dan, care apare cam în acelaş timp, ca postelnic, ceaşnic şi apoi vornic. Dan Uncleata apare întăia oară în 6929 (1421), împreună cu fratele său Tatomir[3]. Apoi în 6936 (1428) Iulie 24[4], Iulie 29[5], August 17[6], Septemvrie 3[7], în 6937 (1429) Septemvrie 1[8], în 6938 (1430) Dechemvrie 23[9], în 6939 (1431) Fevruarie 6[10], Iunie 15[11], în 6940 (1432) Ianuarie 17[12], Iunie 15[13], Noemvrie 9[14], Noemvrie 16[15], în 6942 (1434) Ianuarie 29[16], Fevruarie 10[17], Aprilie 24[18], Octomvrie 8[19], în 6943 (1435) Noemvrie 25[20], în 6944 (1436) Mai 23[21], Iunie 13[22], Iunie 15[23], Iulie 12[24], Iulie 17[25], Iulie 24[26], August 11[27], August 27[28], Septemvrie 8[29], Septemvrie 19[30]. Ivaşco Unchetici din uricul din 6945 (1437) Fevruarie 24 este fiul său[31].

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 143. Harta Basarabiei de Nour. Aici este şi un sat Medveja.
2 Ibid. p. 68, Harta Basarabiei de Nour. În apropiere este şi Câşla Zelena, despre care vorbeşte uricul din 7113 (1605) Aprilie 2: seliştea Zelina, pe din jos de Medveja, la ţinutul Hotinului, care avea drese de danie lui Coman Bosinschi „dela bunul şi bătrânul Alexandru Voevod", Uricarul 1 p. 159.

3 Vezi mai sus p. 142, rândul 7. Ibid. rândul 1 şi Dan.
4 Ibid. p. 216, rândul 17. Ibid. rândul 14 şi Dan.
5 Ibid. p. 218, rândul 24.
6 Ibid. p. 221, rândul 18. Ibid. rândul 17 Dan.
7 Ibid. p. 224, rândul 22. Ibid. rândul 21 Dan.
8 Acad. Rom. ms 4606, fila 8.
9 Acad. Rom. ms 4606, fila 13.
10 Hasd. Arh. Ist. 1^{1} p. 122.
11 Acad. Rom. LXXXV/42, Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275.
12 Ghib. Sur. 2 p. 163-165.
13 Ghib. Isp. 1^{1} p. 6.
14 Wick. Woronetz und Putna p. 148-149.
15 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 72.
16 Arhiv. Stat. Bucureşti, pachet 27 nr. 1.
17 Wick. Woronetz und Putna p. 149.
18 Hurm. Doc. 1^{2} p. 852 şi altul p. 853.
19 Arhiv. Stat. Bucureşti, adus dela Câmpina.
20 Arhiv. Stat. Bucureşti.
21 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151.
22 Acad. Rom. XL/2.
23 Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia Huşi, pachet 25 nr. 1.
24 Acad. Rom. IX/76.
25 Hurm. Doc. 1^{2} p. 869.
26 Ghib. Isp. 1^{1} p. 9. Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi, moşia Blăgeşti, plicul 7 nr. 1.
27 Acad. Rom. XXXIV/1.
28 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
29 Acad. Rom. LXXIX/147: в. п. ѹнкїє.
30 Hasd. Arh. Ist. 1^{2} p. 18-19. Arhiv. Stat. Bucureşti.
31 Wick. Sct. Onufri p. 173-175.

88.

1429. August 31.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirei Neamţului iezerul Zagorna la Dnistru şi prisaca dela Zagorna şi alte privilegii.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода г(с)п(д)ръ земли мо(л)давскои чиним знаменито исси(м) листом нашим оусѣм кто на(н) оузрит или его оуслышит(т) чтѹчи юже есми оучинили за наше з(д)равїе и за наше спасенїе и дали есми монастырю ѡ(т) нѣмца възне(с)нїю х(с)вꙋ ѡзеро на (д)нистрѣ на имѧ загорное и пасикꙋ на загорно(м) оури(к) съ всѣ(м) доходѡм, що бꙋде(т) ѡ(т) ни(х). того ради колико возов пошлю(т) ѡ(т) нѣмецкого монастырѣ, или по рибꙋ или по ме(д) или бꙋ(д) по которомꙋ дѣлꙋ, бꙋ(д) коли, що бы ѡ(т) ни(х) нигде не оузѣли им та по нашеи земли ни на которо(м) мѣстѧ, ни на бро(д) щобы и(м) ни оузѣли нищо, при нашеи великои казни. а кто бы хотѣл оузѣти ѡ(т) ни(х) мыта[1] или бро(д)нинꙋ, бꙋ(д) коли, на которых врѣме(н) таковыи да бꙋде(т) прокля(т) ѡ(т) га ба и ѡ(т) прчстыѧ его мтере и ѡ(т) всѣх сты(м) амин(н). пи(с) въ лѣ(т) ѕ҃ѯ҃л҃з аѵ(г) ла. ми(х).

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau citindu-se o vor auzi, că am făcut pentru sănătatea noastră şi pentru mântuirea noastră şi am dat mănăstirii dela Neamţ, Inălţarea lui Hristos, iezerul la Dnistru, anume Zahorna, uric cu tot venitul, ce va fi dela dânsele. Pentru aceasta, câte care vor trimite dela Mănăstirea Neamţului, ori după peşte, ori după miere sau după oricare lucru, ori când, să nu se ia de la dânşii nicăiri vamă, lor, în pământul nostru, în oricare loc, nici la vad să nu li se ia nimic, sub pedeapsa noastră cea mare. Iar cine ar vrea să ia dela dânşii vamă sau brodnină[2], fie oricând, în orice vreme, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de toţi sfinţii, amin.

Scris în anul 6937 August 31. Mihu.

Pergament cu pecetea pierdută la Acad. Rom. legat în ms 4606, fila 1. Verso: Ispisoc dela Alexandru cel Bun pe un iezer

---

1 Sic. In loc de мыта.

1 бродинна dela бродъ trebuie să fie o dare, care se plătia la vaduri.

la Nistru, anume Zagorna şi prisaca dela Zagorna, cu tot venitul, 6937 Avg. 31 nr. 1. Aici se află şi un suret al uricului din 1812 August 28, adeverit de mitropolitul Veniamin. A fost publicat şi în Ghib. Sur. 18 p. 27-28. O traducere, rezumat, a fost publicată de Narcis Creţulescu în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi 21 (1910) p. 297 cu data „6937 August 24 (1420) Mart" şi cu arătarea că sânt ale Mănăstirei Noul Neamţ din Basarabia. Uricul e însemnat şi în opisul de documente ale Mănăstirii Neamţului fila 45 v., pentru moşia Copanca.

Este vorba de balta Zahorna sau Zagorna, formată la gura Botnei, în Nistru, în ţinutul Bender. Se numeşte de obiceiu Chiţcani, ca şi satul şi mănăstirea din apropiere, numită şi Mănăstirea Noul Neamţ [1].

Numele satului Chiţcani vine dela Chişcă, din uricul din 6964 (1456) Martie 1 [2]. Pentru daniile din uricul din 1429 cp. uricele din 6937 (1429) Septemvrie 1 [3], din 6938 (1430) Dechemvrie 23 [4], 6955 (1447) August 22 [5], 6963 (1455) Iunie 6 [6], 6964 (1456) Martie 1 [7], 6971 (1463) Iulie 13 [8], 7008 (1500) Martie 17 [9], 7035 (1527) Martie 15 [10], etc.

89.

Suceava. 1429 Septemvrie 1.

Alexandru Voevod întăreşte Mănăstirii Neamţului iezerul Zagorna, la Dnistru şi prisaca dela Zagorna şi douăsprezece vase de vin din desetina Neamţului.

† мл(с)тїю бжїею азъ благочъстивы г(д)нъ и рабъ вл(д)кы моего іс҃ ха, їѡ алеѯандръ воевода и г(д)нъ въсеи молдовлахїискои земли и съ благочъстивою гж(д)еѫ маринеѫ благопроизволихомъ на-

1 Dicţ geogr. al Basarabiei p. 62-63, Z. Arbore, Basarabia p. 69, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 172, Ştefan Gr. Berechet, în Basarabia, Chişinău 1926 p. 214-216.

2 Acad. Rom. ms 4606 fila 18. In Ghib. Sur. 18 p. 67 greşit: кишна. In uricul din 7008 (1500) Martie 17: съ грълою на имѣ кышчина.

3 Acad. Rom. ms 4606, fila 8, Ghib. Sur. 18 p. 24-27.

4 Acad. Rom. ms 4606, fila 13, Ghib. Sur. 18 p. 29-32.

5 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţul, pachet 21 nr. 6.

6 Ibid. aduse dela Câmpina.

7 Acad. Rom. ms 4606, fila 18, Ghib. Sur. 18 p. 67-68.

8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 75-77.

9 Ibid. 2 p. 169-172.

10 Ghib. Sur. 18 p. 124-127.

чнимъ блгымъ произволенїемъ и съ въсеѫ нашеѫ доброю волею и ѡ(т) ба помощїѫ, ꙗко да поновимо и ꙋкрѣпимо[1] монастиръ ѡ(т) нѣмца[1] въсне(с)нїа гнѧ[2] и приложихомъ въ немъ ѡ(т) нашего имѣнїа[1], елико да могѫтъ ѡживати еже аще сѧ ѡбрѣщѫ(т)[1] въ немъ блато на (д)нистрѣ[1] именꙋемо загорное езеро съ своими гръли и пасѣкꙋ[1] ѡ(т) загорнои и на каж(д)и годь дванадесѧтъ бочкы вина ѡ(т) немецкои десѧтины. тое въсе да ес(т) прѣдре(ч)нномꙋ монастирꙋ ꙋрикъ съ въсѣмь[1] доходомъ, непорꙋшено николиже на вѣкы[1], за наше здравїе и за памѧтъ стопочившїихь родителеи наши(х). ещеже изволихомъ и избрахомъ себѣ[1] два дни, ꙗко да сѧ поетъ намъ бж(с)твнаа литꙋргїа въ въсѣ(х) не(д)лѣхь г(с)вꙋми вче(к) а г(д)жи марины втс(к) и въ тыѫ дни да сѧ даватъ братїамъ на трапезѣ по едино(м) почръпалѣ ѡт того вина еже вышерѣхомъ, до где бѫдемъ въ животѣ[1]. тое да сѧ поетъ за наше здравїе, а по съмрти нашеи за наше сп(с)енїе. також(д)е и игꙋменъ кѵ(р) силꙋанъ, на речинаго монастирѧ и съ въсѣми[1] ѡ(т) хѣ[3] братїами еже сѧ ѡбрѣтаѫтъ[1] въ томъ монастирѣ[1] дали намъ ѡбѣщанїе[1] прѣ(д) хмь[4] въсѣ[1] вышере(ч)нная слова плънити и твръдо дръжати съ благодаренїемъ и съ моленїемъ ѡ(т) въсего ср(д)ца. аще ли бы кто ѡт ны(х) или по ны(х) бѫдѫщїи(х) начѧлни(к) томꙋ монастиреви не исплънилъ тое, ты да въздадѧ(т) слово прѣ(д) х(ст)ѡмъ въ днъ страшнаго сѫда и клѧтва и(х) да бѫдетъ на немъ и въ ꙋтвръж(д)енїе том(г) въсем(г) вышеписанномꙋ писахомъ и вѣрѫ[1] нашего г(сд)ꙁа вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра[1] възлюбленнаго сна г(сд)вами иліаша воеводы и вѣра[1] възлюбленꙑ(х) снов[5] г(сд)вми стѣцка[1] и петра и алеѯандра и вѣра[1] въсѣхь дѣтеи[1] наши(х) и вѣра[1] болѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра[1] пана влъчи и дѣтеи[1] его, вѣра пана кꙋпчича дворника и дѣтеи[1] его, вѣра пана негри, вѣра пана драгоша и дѣтеи[1] его, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи[1] его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа и дѣтеи его, вѣра пана ꙋиклѧти и дѣтеи его[6] вѣра[1] пана ѡпришѧ и дѣтеи его[1], вѣра пана ивана дѣтка и дѣтеи[1] его, вѣра пана чꙋрбы и дѣтеи[1] его, вѣра пана стана бръличa и дѣтеи[1] его, вѣра пана домонкꙋша столника

1 ꙇ; ca ъ.
2 господинѧ.
3 христѣ.
4 христомь.
5 Sic.
6 Dela вѣра пана дана inclusiv până aici la Ghib. lipseşte.

и дѣтеи[1] его, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана ходка постелника и вѣра въсѣ(х) боꙗрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ[1] кто будетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи[1] наши(х) или ѡ(т) нашего племе или кого бь изберетъ быти, то(т) штобы непорушилъ нашего даніа, нъ̑ щобы оутврьдилъ и оукрѣпилъ[1], понеже дали есмы и сътворили тое вышеписанное съ въсѣмъ[1] нашимъ добрїимъ оумысломъ. а кто бы хотѣлъ[1] тое порушити или радити напорушеніе таковы да е(ст) проклꙗтъ ѡ(т) га ба и прчстыꙗ его мтри и ѡ(т) д еѵгли(ст) и ѡ(т) ві стꙑ(х) и връховны(х) ап(ст)лъ и ѡ(т) тиї стꙑ(х) и бгоносны(х) ѡцъ, иже въ никеи и да ес(т) подобенъ юдѣ[1] и проклꙗтому арїю и оучꙗстїе да иматъ съ ѡнѣми[1] иже възпишꙗ на вл(д)кѫ ха, кръвь его на ны(х) и на чꙗдѣхь[1] ихь. а на болшее потвръж(д)еніе тому въсему вышеписанному велѣли[1] есмы слугѣ[1] нашему вѣрному[1] нѣгоеви[1] логоѳету писати и привѣсити[1] нашу печатъ к сему листу нашему. оу сочвѣ, вл(т) ѕ҃ц҃л҃з си(п) а.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Eu credinciosul Domn şi robul stăpânului meu Iisus Hristos, Io Alexandru Voevod şi Domn al întregei Ţări a Moldovlahiei şi cu credincioasa Doamnă Marina, am binevoit cu a noastră bună voire şi cu toată buna noastră voie şi cu ajutor dela Dumnezeu, ca să înnoim şi să întărim mănăstirea dela Neamţ, a Inălţării Domnului, şi am adăugat către ea, din a noastră avere, pe cât să poată vieţui cei ce se află întrânsa, balta la Dnistru, care se numeşte iezerul Zagorna, cu gârlele sale şi prisaca dela Zagorna şi în fiecare an douăsprezece poloboace de vin, din desetina Neamţului. Toate aceste să fie mănăstirei mai înainte zise uric, cu tot venitul, nestricat niciodată în veci, pentru sănătatea noastră şi pentru pomenirea sfânträposaţilor părinţilor noştri. Şi încă am voit şi am ales pentru Noi două zile, ca să se cânte nouă dumnezeiasca liturghie, în toate săptămânele, Domniei mele Joia şi Doamnei Marina Marţea şi în aceste zile să se dea fraţilor la trapeză câte o cupă din acest vin care am spus mai sus, până când vom fi în viaţă. Acestea să se cânte pentru sănătatea noastră, iar după moartea noastră, pentru mântuirea noastră.

Aşijderea şi igumenul Chir Siluan al zisei mănăstiri şi cu toţi fraţii întru Hristos, cari se află în această mănăstire, ne-au dat făgăduinţa înaintea lui Hristos să înpliniască toate cuvintele mai

1 ѣ făcut ъ.

sus spuse şi tare să le ţie, cu mulţămire şi cu rugăciune, din toată inima.

Dacă cumva cineva dintre dânşii sau cine va fi după dânşii conducător acestei mănăstiri nu ar îndeplini aceasta, acela să dea seamă înaintea lui Hristos, în ziua straşnicului judeţ şi blăstămul lor să fie asupra lor.

Şi pentru întăritură tuturor celor scrise mai sus, am scris şi credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Ilieaş Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Steţcu şi Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrea, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleat şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lor, credinţa panului Domoncuş stolnic şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Hodco postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi înputerniciască, pentru că am dat şi am făcut aceste mai sus scrise cu tot gândul nostru cel bun.

Iar cine ar vrea să strice sau ar sfătui stricarea, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de cei 4 evanghelişti şi de cei 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de cei 318 sfinţi şi purtători de Dumnezeu părinţi, cari au fost la Nicheia şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie şi parte să aibă cu acei, cari au strigat contra stăpânului Hristos: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întăritură a tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Septemvrie 1.

Pergament foarte bine conservat, cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. în ms 4606 fila 8. Verso, cu scrisoare contimporană : † сїа книга є(ст) книнаа[1] вї кѡзнаницн и загорное блато и пасика на нн(с)трѣ şi alta mai nouă. Ibid. o traducere românească iscălită de Veniamin mitropolitul şi Ion arhimandrit şi stareţ ot M. Neamţului şi Secului. Textul slavon a fost publicat şi de Ghib. Sur. 18 p. 24-27. O traducere, în părţile esenţiale, a publicat şi Narcis Creţulescu, în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 21 (1910) p. 297-299, cu observaţia că documentul e al Noului Neamţ, moşiile Copanca şi Chiţcani. Uricul e însemnat şi în Opisul de documente ale Mănăstirii Neamţului fila 45 v.

Pentru ezerul şi prisaca dela Zagorna, cp. uricul nr. 88 şi toate observaţiile de acolo.

Uricul este foarte important, pentru istoricul vieţii mănăstireşti în general şi al Mănăstirii Neamţului în special.

90.

Suceava. 1429 Septemvrie 24.

Alexandru Voevod dăruieşte fiilor boerului Petru, Bena, Macrea, Mihail, Giurgiu, Micul, Manea şi surorilor lor jumătate din satul Faurei la Vasluiu, Miroslaveştii sub Rediu şi al-treilea unde a fost casa tatălui lor, Petru.

† ма(с)тїю бжїєю мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавской чиниы(м) знаменито не сѣмъ листо(м) нашн(м) кто на нь ѹзри(т) или его ѹслышн(т) чтѹчи, оже тоть истинны слѹга нашъ панъ бена слѹжилъ намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвше его правѹю и вѣрнѹю слѹжбѹ до на(с) жаловали есмы его ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали есмы емѹ ѹ нашей земли три села, едно село на васлѹи, половина фаѹреи, а дрѹгое село мирославещи по(д) рѣдо(м), третїе село где былъ ѡтець его петръ домъ[1]. тое всѐ що бы емѹ ѹрикъ съ всѣмъ доходомъ емѹ и дѣтемъ его и братїамъ его, макрѣ и михаилѹ и жѹржѹ и микѹлѹ и маню и сестрамъ его и дѣтемъ и(х) и ѹнѹчатомъ и(х) и праѹнѹчато(м) и(х) и прашѹрато(м) и(х) и всемѹ родѹ и(х) кто бѹде(т) ближны непорѹшено николиже на вѣкы. а хотар⟨ъ⟩ тѣмъ селомъ съ всѣми старыми хотары кѹда ѡживали из вѣка. а на то е(ст) вѣра нашего

1 Sic.

г(сд)ва вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра вьзлюбленны(х) сынові г(сд)ствами илїаша воеводы и стѣцка и петра и алеѯандра и вѣра всѣ(х) дѣтеи наши(х) и вѣра боярь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана вльчи и дѣтеи его, вѣра пана купчича дворника и дѣтеи его, вѣра пана журжа и дѣтеи его, вѣра пана негри, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїа и дѣтеи его, вѣра пана журжа жомотатева и дѣтеи его, вѣра пана крьсти и дѣтеи его, вѣра пана ѡприш⟨а⟩ и дѣтеи его, вѣра пана ивана дѣтка, вѣра пана чурьбы и дѣтеи его, вѣра пана домонкуша столника, вѣра пана негрила чашни⟨ка⟩, вѣра пана костича постелника и вѣра всѣ(х) боярь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемь животѣ кто будеть господарь нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи нашихь или о(т) нашего племене или кого бь изберет быти, тоть щобы непорушиль нашего данїа, али що бы имь утврьдиль и укрѣпиль, занюже дали есмы ему за его праву и вѣрну службу. а на болшее потврьж(д)енїе тому вьсем⟨у вышепи⟩санному велѣли есмы слузѣ нашему вѣрному нѣго⟨еви⟩ логоѳету писати и привѣсити нашу печать к сему листу ⟨нашему⟩.

у соу(ч)вѣ вь лѣ(т) ѕ҃ц҃л҃з се(п.) кд.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o vá auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Bena ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră trei sate, un sat la Vaslui, jumătate din Faurei, alt sat Miroslaveşti, sub Rediu, al treilea sat unde a fost casa tatălui său Petru. Toate aceste să-i fie uric cu tot venitul, lui şi fiiiilor lui şi fraţilor lui, Macrea şi Mihail şi Giurgiu şi Micul şi Manea şi surorilor lui şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cine va fi aproape, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului

Giurgiu şi a copiilor lui, credinţa panului Negre, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6937 Septemvrie 24.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, dar foarte stricată. Din legendă nu se poate citi nimic. Se păstra la Acad. Rom. Peceţi 2. Scrisoarea cursivă, cerneala verde. O copie bună la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Satul Faurei dela ţinutul Vasluiului azi nu mai este, cu numele, cel puţin. Era cred pe apa Vasluiului, în apropiere de Beneşti, care este satul însemnat în uricul din 1429 prin vorbele: unde a fost casa tatălui lui Bena, Petru. Satul Beneşti în adevăr e aproape de apa Vasluiului în comuna Tanacu[1]. El e pomenit în 7126 (1618) Dechemvrie 9, 7144 (1636) Martie 6[2], etc. Satul Faurii e pomenit des în documente. Aşa în 7121 (1613) Martie 4[3], în 7127 (1619) Iulie 27[4], în 7151 (1643) Aprilie 28[5], în 7261 (1753) Iunie 1[6]. El e arătat împreună cu satul Grumăzeşti, din care a rămas numele unui pârău în apropiere de Beneşti[7], o dovadă şi aceasta că satul Făurei din 1429 era lângă Beneşti. Un

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 22, Dicţ. statistic al României 2 p. 998. Alt sat Beneşti este în jud. Tecuciu, com. Mohoriţi, ibid. 2 p. 880.
2 Ghib. Sur. 16 p 25, 59.
3 Ghib. Sur. 8, p. 252: село грумѫзещи . . . село фаури . . . на потоцѣ касалую, Ghib. Sur. 15 p. 63, Sur. 20 p. 207.
4 Ghib. Sur. 8 p. 260, Sur. 16 p. 27-28.
5 Ibid. p. 291.
6 Ghib. Sur. 16 p. 123.
7 Dicţ. statistic al României 2 p. 998.

sat Fauri, în judeţul Vasluiului, este arătat aiurea, între pâraele Rebricea şi Stavnic şi anume pe lângă Şcheia, Tatomireşti, Şendreni, în Condica Liuzilor din 1803 [1] şi în Catagrafia Vasluiului din 1831 [2]. Şi acesta azi nu mai este, ca nume, dar s'a păstrat în părţile pe unde era el numele lui, în numele dealului Faurului [3]. Numele îi vine dela un străvechiu Faur (fierar). Satul era şi în veacul al XIV-lea [4]. Este greu de identificat satul Miroslăveşti. Singurul sat cunoscut cu acest nume este satul Miroslăveşti, din plasa Paşcani, judeţul Fălticeni (fost Suceava), aşezat aproape de Moldova [5]. Se poate însă ca satul din 1429 să fi fost la Vasluiu, unde sânt şi sate cu numele de Rădiu, unul în comuna Armăşoaia [6], altul în comuna Brodocu [7], altul în comuna Negreşti [8] şi altul în comuna Codăeşti [9]. Numele îi vine dela un străvechiu Miroslav, cum e cel din uricul din 7001 (1493) Noemvrie 4 : satul Crâsteşti, pe Moldova, unde a fost Miroslav [10], sau cel din 7005 (1497) Ianuarie 28, unde este vorba de satul Liteştii pe Sireti al nepoţilor lui Miroslav [11]. Satul era şi în veacul al XIV-lea.— Boerul Bena nu e cunoscut. Intr'un uric din 6996 (1487) Ianuarie 13, e vorba de Ilca, fiica lui Duma Benici, poate o nepoată a lui Bena din 1429 [12]. Dela fratele lui

1 Uricarul 7 p. 372, Ghib. Sur. 15 p. 218.

2 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 644, op. 708, dos. 267 şi Ghib. Sur. 15 p. 265.

3 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 79.

4 Sate cu numele Faurii sânt pomenite din vechime şi în alte părţi. Aşa фѫѹрєи în uricul din 6967 (1459) Septemvrie 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 35-36, фаѹрие на бистрици în uricul din 6976 (1468) Fevruarie 5, ibid. p. 125-127, şi acelaş: на бистоици . . . . фаѹрїи în uricul din 6999 (1491) Aprilie 20, ibid. p. 463-465. E vorba de două sate din jud. Neamţ. Unul e în com. Budeştil-Ghicăi lângă Tatomireşti, Dicţ. statistic al României 2 p. 636, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 189, altul Fauri, în com. Zăneşti, Dicţ. statistic al României 2 p, 630, Harta stat. major, planşa Buhuş. Un sat Făurei, în jud. Fălciu e pomenit în 6997 (1489) Ianuarie 24, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 371, din care se pomeneşte azi o pădure Făureni, numită deobiceiu Şchiopeni, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 423. Un sat на тѹтовѣ на нимѣ фаѹрєщии e pomenit în uricul din 7010 (1502) Martie 14, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 204-205. Un sat Făurei este în jud. Putna, Dicţ. statistic al României 2 p. 738, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 189.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 860. Cp. Miroslava din jud. Iaşi, ibid. 1 p. 478 şi Mirosloveni din jud. Gorj, ibid. 1 p. 402.

6 Ibid. 2 p. 992.

7 Ibid. 2 p. 986.

8 Ibid. 2 p. 990.

9 Ibid. 2 p. 982. Pentru toate şi Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 156-158.

10 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 31, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 147.

11 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 101-102. Cp. pentru numele Miroslav şi Ghib. Sur. 19 p. 89, N. Iorga, Stud. şi Doc. 11 p. 273, Stud. şi Doc. 16 p. 291.

12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 292-293. In 6974 (1466) August 28 e vorba de un boer Benea, probabil fiu al lui Creţul dela Ialan, ibid. 1 p. 110, iar în 7008 (1500) Martie 25, ibid. 2 p. 175, e vorba de сима бена, coboritor din Creţul dela Ialan,

Bena, Macrea, poate se trage numele satelor Măcreşti, din comuna Buhăeşti, jud. Vasluiu [1] şi cel de lângă Tatomireşti, comuna Drăguşeni, acelaş judeţ [2].

Uricul nu spune cine stăpânea cealaltă jumătate a satului Faurei.

91.

Suceava. 1429 Octomvrie 15.

Ispisoc dela Alexandru Voevod, prin care dă Doamnei sale Mărina două sate, la Sireti, satul lui Vereşceac şi satul lui Nan.

Suceava. 6937 Octomvrie 15.

Dau documentul de mai sus după Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 20 (aici data e 6937 Octomvrie 14) unde numele satelor e Verişceaca şi Nanova, şi mai ales după Index Zolkieviensis, în Candela (Cernăuţi) 3 (1884), p. 688, nr. 32, unde uricul e rezumat astfel: „Der selbe (Alexander Wojwod) schenket seiner Ehegattin Marena zwei Dörfer am Flusse Seret, Weryszczakowa und Nanowo ddto. Suczawa 6937 den 15 October". Documentul a făcut parte din actele Mitropoliei Moldovei, duse de Mitropolitul Dosofteiu în Polonia şi azi rătăcite. Era în 1783 în arhiva principilor Radziwiłł din Zollkiew, unde a fost inventariat de Manovarda.

In ce priveşte numele satelor, originalul avea sigur верищаково село şi наново село.

Satul lui Verişceac este satul Vercicani, din comuna Liteni, judeţul Fălticeni (fost Suceava), aşezat în adevăr pe Sireti [3]. El a trecut în stăpânirea Mitropoliei Moldovei, unde îl găsim în uricul din 6966 (1458) Martie 12 [4]. Prin uricele din 6987 (1479) Septemvrie 20, printr'un schimb de sate, Vercicanii şi Ungurenii trec dela Mitropolia dela Suceava în stăpânirea lui Ştefan Vodă, care le dă Mănăstirii Putna, împreună cu dresul cel mare „dela moşul nostru dela bătrânul Alexandru vodă, pe acele dooă sate, pe Vercicani şi Ungureni [5]". Din acest loc se vede că satul lui Nan din 1429 este

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 112.
2 Ibid. p. 111 şi 183.
3 Dicţ. statistic al României 2 p. 848, Frunzescu, Dicţionar topografic p 520. Alt sat Vercicani este în com. Fântânele, jud. Botoşani, ibid.
4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7, după Index Zolkieviensis, Candela (Cernăuţi), 3 (1884) p. 551: „Wereszczekany samt Mühlen am Flusse Seret, Ungureny . . .".
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 233-236, două urice cu aceiaşi dată.

satul Ungureni. Acesta a fost lângă Vercicani, cum rezultă dintr'un document din 1769 Ianuarie 20, din Condica Litenilor: „Vercicanii şi Ungurenii, dela ţinutul Sucevii“ [1].

Boerul Vereşceac, întemeietorul satului Vereşcecani, de unde Vericicani, de sub Alexandru cel Bun, trăia şi în 6941 (1433) Noemvrie 16, când e pomenit satul Sineştii близ верешчѣка [2]. In 6948 (1440) August 6, apare între boerii marturi Giurgiu Verişceac şi fiul său pan Toma [3]. Acest Giurgiu este fiul lui Vereşceac. Fiul lui Giurgiu, Toma, apare de multe ori între boerii marturi. Aşa în 6951 (1443) Martie 6 [4], Mai 1 [5], Mai 7 [6], Mai 14 [7], Mai 18 [8], Mai 28 [9], Mai 30 [10], Iunie 8 [11], August 3 [12], August 24 [13], Noemvrie 29 [14], apoi în 6954 (1446) Ianuarie 25 [15], când îl găsesc ultima oară.

Pentru Vereşceac cp. Vereş [16]. Pentru Nan cp. uricul din 6932 (1424) Fevruarie 16 [17] şi 6936 (1428) Iulie 29 [18].

Marena este ultima soţie a lui Alexandru cel Bun. Prima soţie este Margareta de Lozonţ, principesa maghiară din Transilvania, fiica lui Ştefan de Lozonţ, voevodul acestei ţări. Era catolică şi a murit înainte de 1410, fiind înmormântată în biserica catolică din Baia, ridicată de Domn, pentru acest scop. Aici i-a văzut piatra mormântală şi a copiat inscripţia de pe ea Bandini, trimisul papei în 1646 [19].

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 236.
2 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 72. Acesta e alt sat al lui Vereşceac.
3 Acad. Rom. Peceţi 6: к. п. жѹржа верищака и сына его пана томы.
4 Hurm. Doc. 1^2 p. 880.
5 Arhiv. Stat. Bucureşti, adus dela Câmpina.
6 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 123.
7 Hurm. Doc. 1^2 p. 882.
8 Ghib. Isp. 1^1 p. 17.
9 Ghib. Sur. 5 p. 115.
10 Hurm. Doc. 1^2 p. 885.
11 Ghib. Sur. 8 p. 52-54.
12 Wick. Woronetz und Putna p. 151-152.
13 Ghib. Sur. 20 p. 196.
14 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36, Ulianiţchi, Materialî p. 60.
15 Ulianiţchi, Materialî p. 68.
16 Vezi mai sus p. 103, rândul 13, p. 106.
17 Vezi mai sus p. 162, rândul 3, p. 166.
18 Ibid. p. 218, rândul 7 şi p. 220.
19 V. A. Ureche, Codex Bandinus în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 16 (1893-1894) secţ. ist. p. 91-92 şi 243-244: „In medio ecclesiae est baptisterium . . . sub quo baptisterio jacet Margaretha illa verè gemma pretiosa, moldavicarum ecclesiarum fundatrix, cui hoc epitaphium ad cornu dextrum altaris in sanctuario adscriptum legitur: anno MCCCCX hoc templum in honorem b. m. v. dedicatum ab illustrissimo principe Alexandro Voyda aedificatum est una cum monasterio moldavicen. cuius piae memoriae conjux Margareta, sub fonte baptismatis sepulta est. Requiescat in vitae aeternae resurrectionem. Amen“. Şi A. D. Xenopol, Ist. Rom. 2 (ed. 1-a) p. 158, N. Iorga, Istoria lit. rom. 1 (ed. 2-a) p. 128.

A doua soţie este Ana numită şi Neacşa, mama lui Ilie Voevod. Ea a murit în 1418, după o ştire, în 1415 după alta[1].

A treia soţie este Stanca, mama lui Ştefan Voevod, născut încă din 1411[2]. Ea a fost înecată de Ilie Voevod[3].

A patra soţie este Rimgaila, principesă polonă, de care se desparte înainte de 1421[4]. Creştinată, s'a numit Maria, după pomelnicul dela Bistriţa[5].

Altă soţie este tot Maria, după pomelnicul dela Bistriţa[6], Marina după letopiseţul dela Bistriţa[7] şi după urice, ca cel din 6937 (1429) Fevruarie 10[8], Septemvrie 1[9]. Ea trăia şi în 6938 (1430) Dechemvrie 23[10]. Era fiica lui Marin, după letopiseţul dela Bistriţa[7]. Ea a avut o fiică кнѣжна, care trăia în 6978 (1470) Mai 7, cum se vede dintr'un uric dela această dată, şi care moştenise satele mamei sale Marina, din 1429 Fevruarie 10[11]. Este cunoscut şi un frate al Doamnei Marena, boerul Bratul, din divanul lui Alexandru cel Bun. El se întâlneşte în uricul din 6936 (1428) Dechemvrie 4[12], în 6937 (1429) Iunie 1[13], Iunie 19[14]. El nu e acelaş cu Bratul Straovici[15] şi nici cu Bratul, care apare în divan, începând cu 6951 (1443) Mai 7[16]. Acesta se pare că e din neamul Braevici, cum ne-ar arăta uricul din 6951 (1443) Mai 31[17].

Mama lui Bogdan Voevod, tatăl lui Ştefan cel Mare, nu o întâlnim nicăiri.

---

1 Vezi mai sus p. 120. Ilie este arătat ca întâiul născut, dar în uricul din 6916 (1408) Septemvrie 16, apar fiii Roman şi Vasilisa. Vezi mai sus p. 61, rândul 9-10. Asemenea în 6917 (1409) Ianuarie 28, ibid. p. 65, rândul 14. Cp. N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 625. Cred că Roman şi Vasilisa sânt fiii catolicei Margareta.

2 Vezi mai sus p. 120-121. I. Bogdan, Cronice inedite p. 35: стефанк же воевода роді сѧ ѡтъ станки въ лѣто ѕцоі. A. D. Xenopol, Ist. Rom. 2 (ed. 1-a) p. 159.

3 N. Iorga, Ist. lit. rom. 1 (ed. 2-a) p. 128.

4 Vezi mai sus p. 141-146.

5 Tocilescu, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 18 (1896) secţ. ist. p. 65, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 626.

6 Tocilescu, cit. p. 65: гѫдѫ маріѫ.

7 I. Bogdan, Cronice inedite p. 35: петръ же воевода роді сѧ ѡтъ марини дъщи марина въ лѣто ѕцл (1422).

8 Vezi mai sus p. 248, rândul 11. Aici rândul 14 şi fiul Petru.

9 Acad. Rom, ms 4606, fila 8, Ghib. Sur. 18 p. 24-27.

10 Acad. Rom. ms 4606, fila 13, Ghib. Sur. 18 p. 29-32.

11 Vezi mai sus p. 248-253 şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p 147-149.

12 Vezi mai sus p. 228, rândul 21-22: к. п. братꙋла кнѧгинина брата и дѣти его.

13 Vezi mai sus p. 267, rândul 10.

14 Ibid. p. 280, rândul 29.

15 Vezi mai sus p. 186.

16 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 123.

17 Ghib. Sur. 10 p. 1.

92.

Suceava. 1430 Fevruarie 21.

Alexandru Voevod întăreşte lui Voiniag şi fratelui său Bera, fiii lui Coste din Târnouca, satul Târnouca.

Din mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn al Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor cari vor căta la dânsa sau cetindu-se o vor auzi, cum că această adevărată sluga noastră Voiniag şi fratele său Bera, fiul lui Coste din Târnovca, ne-am milostivit cu deosebita noastră milă şi le-am dat ocina lor Târnovca, satul tatălui lor, unde este casa lor, ca să le fie uric cu tot venitul lor şi copiilor lor, nepoţilor lor, strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi fraţilor lor, cari vor fi mai aproape, nestricat niciodată, în veac.

Şi hotarul acestui sat, din toate părţile, să fie după vechile hotare, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus numit, A-Alexandru Voevod şi credinţa fiilor noştri, Ilieaş Voevod, Steţcu, Petru şi Alexandru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu din Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Dan, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Domocuş stolnicul, credinţa panului Giurgiu Jometatovici şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă paharnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre ori din copiii noştri ori din neamul nostru ori pe cine Dumnezeu va alege, acela nu trebuie să strice dania noastră şi întăritura, ci mai vârtos să o întăriască, căci noi le-am dat pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Şi spre mai mare întăritură celor de mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boier, Ivaşco Brateevici, să scrie şi să lege pecetea noastră către această a noastră carte.

In Suceava, în anul 6938 luna Fevruarie în 21.

Documentul de mai sus este publicat în traducere germană în Wick. Sct. Onufri p. 172-173, cu menţiunea Perg. Ksl. şi pecetea atârnată. Un rezumat în Wick. Woronetz und Putna 2 p. 148

şi Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 174. Originalul a aparţinut Mănăstirii Putna, de unde a dispărut. Era în 1881 şi 1886, după observaţiile lui Wick., care a văzut originalul.

Satul Târnauca a dispărut. Azi acest nume îl are numai o târlă, din comuna Frătăuţul nou, districtul Rădăuţi[1]. Satul din 1430 a fost lângă Bahrineşti, în districtul Siretiului[2].

Satul este pomenit şi în uricul din 6972 (1464) August 13, când e vorba despre urmaşii lui Voiniag şi Bera, din 1430[3]. Dela Misea, probabil fiul lui Voiniag, Ştefan cel Mare cumpără în 6987 (1479) Mai 7 satul Târnauca, pe care Misea îl stăpânea în puterea unui privilegiu dela Alexandru cel Bun, şi-l dăruieşte Mănăstirei Putna[4]. El mai este pomenit în uricul din 6998 (1490) Martie 15[5], 7011 (1503) Fevruarie 2[6], 7028 (1520) Octomvrie 7[7], etc.

Satul era şi în veacul al XIV-lea[8].

93.

1430 Iulie 7.

Alexandru Voevod întăreşte împărţeala satelor boerului Ion Jumătate, între fiii acestuia, Giurgiu, Şteful şi Mândrul.

Cu mila lui Dumnezeu, Io Alexandru Voevodu, Domnu Ţării Moldovei, însemnare facem cu această a noastră carte tuturoru câţi pe dânsa ar căuta ori citindu-se ar auzi, iată adevăratu este[9]: ai noştri credincioşi boiari jupânu Jurju Jumătate[10], cu fraţii săi, cu jupânu Şteful[11], cu jupânu Mândrul, au venit înaintea noastră şi înaintea a lor noştri moldoveneştilor boiari şi cu a loru bună voe au împărţitu

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 224.
2 Ibid. p. 6, Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 255, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 226.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 82-83.
4 Ibid. p. 225-226.
5 Ibid. p. 419, 424: трънавка.
6 Ibid. 2 p. 215: село тернавка.
7 Golovaţchi, Gramoti, in Letopis arheogr. kommissii, 4, S. Peterburg (1868) p. 9.
8 Un sat Târnauca este în jud. Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 362. Vezi mai sus p. 135, 248 şi 252.
9 „Iată adevărat este“ la Ureche. Indoelnic dacă era în original.
10 La Ureche: Jurju Jumată, la N. Iorga: Jiurju Jumatea (Jumătatevici).
11 La N. Iorga: giupănul Şteful, cum se întâlneşte totdeauna în urice, la Ureche: jupânu Ştefanu.

a părintelui loru Ioanu Jumătate[1]. Jurjii curţile[2] de pe Jijiia ce se chiamă Jumătăţeanii[3] şi din sus de Hârlău, Deleanii[4] şi Miclauşenii[5], acestea s'au dat Jurjii. Iar jupânului Şteful[6] s'au dat Şerbăneştii pe Siretŭ[7] şi cu morile în Siretŭ şi ‹Cândeştii, pe Sireti, între Grămeşti şi Rogoşeşti şi în jos de Călineşti›[8], iar cu mori în Siretŭ şi Roşiiacii[9], aceasta este partea lui Ştefulu. Iar partea Mândrului, Balinţii pe Siretŭ, curţile şi cu morile şi cu tătarii[10] ce sânt la acele Curţi[11], în Cârligătură şi Dvorişte[12], unde au fostu curţile lui Dumbravă şi din sus de Hârlău, Vlădeanii, acestea s'au dat iar jupânului Mândru.

Drept aceea văzându şi noi a loru bună învoire, dela noi le-amu datu tuturoru uricu cu totu venitulu, fiiloru loru, nepoţiloru, strănepoţiloru şi a totu neamulu loru, nerisipitu niciodată în veci.

Şi întru aceasta este credinţa noastră, care mai sus sântemu scrişi, Alexandru Voevodu şi credinţa tuturoru boeriloru Domniei mele mari şi mici[13], jupânu Mihailaş şi jupânu Cupcici[14] vornicul şi jupânu Negrilă şi toţi boiarii.

Poruncit-am dar la alŭ nostru credinciosu şi cinstitu boiaru Neagulu, marele logofăt, să scrie şi pecetea aceasta a noastră să o spânzure de această a noastră adevărată carte.

Tăutul a scrisu la vleatu 6938 Iulie 7 zile.

---

1 La N. Iorga: Ioan Jumatea, la Ureche: Ioanu Junată.

2 La N. Iorga: curţile, la Ureche: părţile. In original a fost probabil дворѫ на жежїи, дворѫ кѫлимманоки на жежїи ca în uricele din 7000 (1492) Fevruarie 17, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 493-501.

3 La Ureche: Jumătăţenii, la N. Iorga: Giumătăţeanii.

4 La Ureche: Delenii, la N. Iorga: Deleanii.

5 La Ureche: Miclauşenii, la N. Iorga: Miclăujenii.

6 La Ureche: Stefulŭ (în loc de Ştefulŭ), la N. Iorga: Şteful.

7 La N. Iorga: Şărbăneştii pe Săriat.

8 La Ureche: şi altŭ satu, carele n'amŭ pututŭ ceti numele, la N. Iorga: şi alte sate, caril(e) n'am putut citi numil(e), fiind uricul stricat. Aceste cuvinte aparţin traducătorului. Am întregit numele satului, după uricul din 6998 (1489) Septemvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 245-247: село на имѣ кѫндещїи на сирѣтѣ сѫ млином ꙋ серет, междꙋ [грѫм]ещи и [рогошещи и пони]же кѫлинещи . . . . ѡт [марꙋшки] дочка пана щефꙋла жюмѫтате.

9 La N. Iorga: Roşiiacii, la Ureche: Roşieţii.

10 La N. Iorga: Tătarăi, la Ureche: Tătarii. E vorba nu de un sat Tătarii, ci de robi tătari.

11 La N. Iorga: Curţi, nume propriu, cum e probabil, la Ureche: curţi. Textul, în lipsa originalului, e cam obscur. Cp. pentru acest loc observaţiile dela identificarea satelor.

12 Şi în N. Iorga şi în Ureche: Vorişte. In original probabil дворище. Cp. observaţiile dela identificarea satelor.

13 La Ureche: Şi de faţă au fost martori, cred că nu era în original.

14 La N. Iorga: Cupcea [Cupcici], la Ureche: Cupce.

Documentul acesta s'a păstrat în 2 còpii de pe aceiaşi traducere, se pare, făcută între 1723-1730. Una din ele se păstrează în Condica de hrisoave vechi . . . . a lui Constantin Mavrocordat, Domnul Moldovei, la Acad. Rom. ms 237 p. 545 v., publicată de N. Iorga, în Stud. şi Doc. 6 p. 413, alta într'o condică făcută în 1817, ce cuprinde actele moşiei Delenii, din judeţul Botoşani, proprietate a lui Ghica Comănescu şi publicată de V. A. Ureche, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11 (1890) secţ. ist. p. 114-115. Traducerea e făcută de Gheorghie Mitropolit [1] şi e întărită ulterior de Mitropolitul Antonie (1730-1739) [2], Catargiu vel logofăt, Darie Donici vel vornic, Constantin Sturza vel spătar, Sandul Sturza vel ban, Iordachi Ruset vel clucer [3], Apostolache vel serdar [4].

Copia dela Acad. Rom. e pomenită şi de Radu Rosetti, Pământul, p. 163, cu data greşită 1410 Iulie 6.

Cele mai multe din satele din acest uric se pot identifica. Jumătăţeanii este satul Jumătăţeni, din comuna Albeşti, judeţul Botoşani, în apropiere de Jijia [5]. Satul este pomenit în două urice din 7000 (1492) Fevruarie 17, când urmaşii celor trei fraţi Jumătate din 1430 îşi împart satele lui Ion Jumătate, Balinţii, Şerbăneştii şi Jumătăţenii. Jumătăţenii sânt arătaţi pe Jijia „unde a fost curtea lui Căliman" [6] sau „unde au fost dvoriştea Călimanului". Satul îşi are numele dela boerul Ion Jumătate. El este însă mai vechiu ca el, căci aici a stăpânit un străvechiu Căliman, ceia ce ne duce în veacul al XIV-lea. — Delenii este sat în comuna Deleni, judeţul Botoşani [7]. Satul este pomenit şi în uricul din 6958 1450 Ianuarie 23 [8] şi în alte documente [9]. In unul din 7261 (1753) Octomvrie 13 se vede că satul era lângă Ruşi şi Feredeeni [10]. Numele îi vine dela un Delea [11]. El poate să fi fost şi în veacul al XIV-lea. —

1 La Ureche şi N. Iorga. Acesta păstoreşte între 1723-4—1730, N. Iorga, Istoria bis. rom. 2 p. 336.

2 N. Iorga, Istoria bis. rom. 2 p. 336. La Ureche : „Costandie", cred greşit.

3 La N. Iorga : vel vornic, la Ureche : vel clucer.

4 La Ureche, la N. Iorga : Apostol Leca (sic).

5 Dicţ. statistic al României 1 p. 116, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 260.

6 I. Bogdan, D. Şt. I p. 493-501.

7 Dicţ. statistic al României 1 p. 114.

8 V. A. Ureche, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1890) secţ. ist. p. 146

9 Ibid. p. 146-158.

10 Ibid. p. 156.

11 Pentru nume cp. Delea din 6979 (1471) Octomvrie 24, Danciul Delea din 6996 (1488) Dechemvrie 13 etc. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 164, 361-362. Sate cu acest nume sânt pomenite în trecut. Aşa într'un uric din 6999 (1491) Oc-

Tot în sus de Hârlău era satul Miclăuşeni, cred nu departe de Deleni. Poate să fie însă şi satul Miclăuşeni, fost în ţinutul Botoşani pe lângă Necşani, Cordăreni şi pomenit în 1803 [1]. Acesta poate e acelaş cu Miclăuşenii din comuna Corlăteni, judeţul Dorohoiu [2]. Numele îi vine dela un Miclăuş [3]. Satul era cred şi în veacul al XIV-lea. — Şerbăneştii este în comuna Zvoriştea, judeţul Dorohoiu, aşezat pe Sireti [4]. Satul a aparţinut şi boerului Ion Jumătate, care a avut şi un uric dela Alexandru cel Bun pe acest sat şi care s'a pierdut, cum se vede din uricul din 7000 (1492) Martie 17 [5], în care satul se găseşte în stăpânirea urmaşilor lui Şteful Jumătate [6]. El este pomenit şi în uricul din 6996 (1488) Martie 12, care vorbeşte de satul Zvorâşte. Aici se arată că hotarul merge până în hotarul Şerbăneştilor [7]. El este foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea şi poate e pomenit încă din 6900 (1392) Martie 30 [8], Numele îi vine dela Şerbea, Şerban [9]. — Cândeştii este în comuna Dersca, judeţul Dorohoiu, între Grămeşti, Rogoşeşti şi în sus de Călineşti, aşezat pe Sireti [10]. El a fost înstrăinat de Maruşca, fiica panului Ştefului Jumătate şi cneaghina panului Ştibor, care l-a vândut drept 300 zloţi tătăreşti lui Petru Brăescu, cum se vede din uricul din 6988 (1480) Septemvrie

tomvrie 15 este pomenit, cu uric dela Alexandru cel Bun, satul Delenii, pe Bârlad, din sus de Vasluiu, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 478-479, 484, 486. Un sat la Vasluiu şi în uricul din 7001 (1493) Martie 7, ibid. 2 p. 15. Un sat Deleştii peste Prut, în uricul din 6998 (1490) Octomvrie 14, ibid. 1 p. 434 etc. Satele Deleni sânt numeroase în toată ţara. In Moldova avem Deleni, în jud. Tecuciu, Vasluiu, Fălciu, Bacău, Dicţ. statistic al României 2 p. 878, 870, 982, 996, 1 p. 382, 80 Peste Prut avem părăul Delea, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 86, în Bucovina sat în districtul Storojineţ şi Câmpulung, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 84-85.

1 Uricarul 8 p. 313.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 358. Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu, p. 215.

3 Un sat Miclăuşeni este în jud. Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 804. Acesta este pomenit într'un uric din 6980 (1472) Iunie 5, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 171-173. Pentru satele Miclăuşeni de peste Prut, vezi uricul din 6928 (1420) Aprilie 25, mai sus p. 135 şi 138. Altul este pe Prut, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 151. Şi acesta este vechiu, vezi Ghib. Sur. 22 p. 111, 114, 127, 130-131 etc. Altul Ghib. Sur. 20 p. 45.

4 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 303 şi 327, Dicţ. statistic al României 2 p. 1186, Harta stat. major, planşa Bucecea.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 497-498. Aici satul se numeşte Şerbanovţii şi i se arată hotarele, între care se vorbeşte şi de movila ce-a pus-o Ioanăş, Cornul Luncei, Zvorâştea. Cp. ibid. 494, alt uric cu aceiaşi dată.

6 Acesta în 6944 (1436) Septemvrie 19 e numit пань щєфѹль шєрбановьскыи în Hurm. Doc. 1² p. 865.

7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 327-331.

8 Vezi mai sus p. 7, rândul 15, şi p. 12-13.

9 Sate cu acest nume sânt multe în Moldova, vezi mai sus p. 11-13.

10 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 42, Dicţ. statistic al României 1 p. 356.

15[1]. Să nu se confunde acest sat cu Cândeştii, mai la sud de celalt, tot pe Sireti, din ţinutul Siretiului, în Bucovina[2]. Satele sânt foarte apropiate unul de altul. Acesta de pe urmă este probabil satul lui Mihail dela Dorohoi, pomenit între satele lui, în uricul din 6945 (1437) Dechemvrie 20[3]. El era şi în veacul al XIV-leà. Işi are numele dela Cândea[4]. — Satul Grămeşti, pomenit şi în uricul din 6988 (1480) Septemvrie 15[5] şi presupus în 1430 Iulie 7, este în judeţul Dorohoiu[6]. El este pomenit şi în 6998 (1490) Martie 15: оу грамы[7]. Işi are numele dela Grama. — Satul Rogoşeşti este în districtul Siretiului, din Bucovina, mai sus de Cândeşti[8]. E pomenit şi în 6988 (1480) Septemvrie 15[5] şi în 6998 (1490) Martie 15[9]. In 6944 (1436) Septemvrie 19 era probabil în stăpânirea boerului Ivaşco, care se numeşte пань иванко рогашовскыи[10]. In 6995 (1487) Martie 7 aflăm un Mihail Rugaşevici[11]. Dintr'un uric din 7131 (1623) Aprilie 2 aflăm că Rugăşeştii pe Sireti au fost în vremea lui Ştefan cel Mare în stăpânirea lui Cozma Ponici[12]. Satul era şi în veacul al XIV. — Călineştii sânt în comuna Lozna, judeţul Dorohoiu[13], în apropiere de Cândeşti. El este pomenit şi în 6998

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246 şi 247.

2 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 61: Chindesti sau Cândeşti. Harta stat. major austriac. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 414 şi 415.

3 Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 347.

4 Alt sat cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Neamţ, Dicţ. statistic al României 2 p. 630.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246-247.

6 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 150, Dicţ. statistic al României 1 p. 356.

7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 415, Ghib. Sur. 5 p. 62, 172.

8 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 181, Harta stat. major austriac.

9 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407: цръкωв . . . . . роугашевска, ibid. p. 414-415. Satul e des pomenit, ca Răgăşăuţi, Rugăşăşti, Rogăşăşti, în N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 223, 228, 232, 249, 251, 252, uneori alături cu Grămeştii.

10 Hurm. Doc. 1² p. 865. Pe pecete: печать пана ивашка роугашевича, ibid. p. 867.

11 I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 300 şi 301.

12 Ghib. Sur. 5 p. 173.

13 Dicţ. statistic al României 1 p. 356, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 40-41. Sate cu acest nume avem încă în jud. Botoşani şi Roman, Dicţ. statistic al României 1 p. 106, 2 p. 792; altele sânt în Bucovina, în districtul Câmpulung, Suceava, Storojineţ, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 53-54; altul este peste Prut, în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 50. Unele sânt foarte vechi, de ex. cel din Suceava Bucovinei, pomenit în 6998 (1490) Martie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 415; cel din jud. Botoşani în 7000 (1492) Martie 17, ibid. p. 494 şi 495; cel din jud. Roman, în 6948 (1440) Noemvrie 12, Ghib. Sur. 18 p. 41-42; altul pe Bârlad, cu uric dela Alexandru cel Bun, e pomenit în 6997 (1489) Octomvrie 14, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-382. Cp. şi mai sus p. 248, rândul 23, p. 252.

(1490) Martie 15[1]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela Călin. — Roşiacii este greu de identificat. Poate era în aceleaşi părţi ale judeţului Dorohoiu. Un sat Roşiecii pe Răut este pomenit în 7123 (1615) Iulie 23[2]. Satul fost al lui Ion Jumătate era şi în veacul al XIV-lea. — Satul Balinţii pe Sireti, în uricele din 7000 (1492) Martie 17, se numeşte Mândreşti: „Mândreştii la Siret, unde au fost Balinţii" [3]. Hotarele satului la 1492 sânt arătate lângă Vlădeni, Hriţcani, Călineşti. Este satul Mândreşti, din comuna Vlădeni, judeţul Botoşani[4], aşezat în adevăr între Călineşti, Hrişcani şi Mândreşti[5]. El la 1492 este tot în stăpânirea urmaşilor lui Mândrea Jumătate. Satul vechiu Balinţii şi-a schimbat numele după Mândrea. Se vede că numele vechiu s'a continuat încă multă vreme, căci într'un uric din 7027 (1519) Dechemvrie 27 e vorba de satul pe Sireti, „anume Balinţii din hotarul Caliianouţilor" şi Grişcanii, tot pe Sireti[6]. Satul a fost al Mănăstirii Suceviţa[7]. Era şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela un străvechiu Balin. — Identific Curţile Mândrului din Cârligătură cu satul Mândreştii din Cârligătura. Acesta este satul de azi Sârca, din judeţul Iaşi[8]. Intr'un document din 7165 (1657) Ianuarie 25 se vorbeşte despre „satul Mândreştii, pe pârăul Bahluеţului, în gura pârăului, ce se zice Sârca" [9]. In Condica Liuzilor din 1803 satul se numeşte „Gura Sârcăi" [10]. El a fost al neamului lui Ureche, pomenit între satele lui Nestor Ureche, în 7125 (1617) Aprilie 16: Mândreştii[11], între cele ale lui Grigore Ureche în 7151 (1643) Mar-

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 415: црѫков калиновскѧ.

2 Ghib. Isp. 1^2 p. 156, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 227. Cp. Roşieşti, în jud. Fălciu, Dicţ. statistic al României 1 p. 374.

3 I Bogdan, D. Şt. 1 p. 494-499.

4 Dicţ. statistic al României 1 p. 112. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 495. Un alt sat Mândreşti este în com. Mănăstireni, acelaş jud., ibid. p. 102.

5 Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.

6 Ghib. Sur. 5 p. 217-218. Un sat Balinţi este în com. Havârna, jud. Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 360, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 6-7. Cp. uricul din 6942 (1434) Aprilie 24, Hurm. Doc. 1^2 p. 852; asemenea Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 232, 234. Cp. satul Balineşti, din jud. Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 356, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 406, 412.

7 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 235. Sate cu numele Mândreşti găsim în Moldova, în jud. Fălciu, Putna, Tecuciu, Dicţ. statistic al României 1 p. 378, 2, p. 732, 872. Apoi dincolo de Prut, în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 146.

8 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 206-207, Dicţ. statistic al României 1 p. 472, Harta stat. major, planşa Belceşti.

9 Revista Arhivelor, Bucureşti, anul 2 (1926) nr. 3 p. 371. Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 41, nota 1.

10 Uricarul 8 p. 333. Tot aşa în Catagrafia Cârligăturei din 1831, Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 644, op. 703, dos. 339.

11 Ghib. Sur. 2 p. 170.

tie 9[1]. E pomenit în multe alte urice lângă Pleşeşti[2]. Numele îi vine dela Mândru. — Ar putea cineva crede că Dvoriştea, de care e vorba în uricul din 1430, este satul Zvorâştea, din judeţul Dorohoiu[3], cu atât mai mult cu cât satul e lângă Şerbăneşti. Dar Zvorâştea sub Alexandru cel Bun e în stăpânirea lui Giurge Zvorâşte, cum se vede din uricul din 6996 (1488) Martie 12[4]. Identific satul din 1430 Dvoriştea, unde au fost curţile lui Dumbravă, cu Dumbrăvenii, din judeţul Botoşani[5]. El este în faţa Mândreştilor, peste Sireti[6]. Era şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela un Dumbravă[7]. — Satul Vlădenii din sus de Hârlău este în comuna Frumuşica, judeţul Botoşani[8]. El îşi are numele dela un străvechiu Vlad[9]. Era şi în veacul al XIV-lea.

Uricul este important, căci ne vorbeşte de satele unui neam vechiu de boeri, Jumătate. Cel întâiu din ei e Ion Jumătate, care apare în 6911 (1403) Ianuarie 7[10], apoi în 1404[11], 6915 (1407) Martie 8[12], 6916 (1408) Septemvrie 16[13], 6917 (1409) Ianuarie

---

1 Publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 271.

2 M. Costăchescu, Sâneştii, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 40, 41, 42.

3 Dicţ. statistic al României 1 p. 368, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 237.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 327-331. Aici se vede că satul era lângă Şerbăneşti, cum e în adevăr.

5 Dicţ, statistic al României 1 p. 106.

6 Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.

7 Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 272, 2 p. 116-117.

8 Dicţ. statistic al României 1 p. 116. Un alt sat Vlădeni, în jud. Botoşani, este cel dela sud de Mândreşti şi Hrişcani, pe Sireti, ibid. p. 112, Harta stat. major, planşa Dumbrăveni. Satele cu acest nume sânt multe. In Moldova, sant în jud. Dorohoiu, în com. Corlăteni şi Dersca, în jud. Iaşi, apoi Vlădeşti în jud. Tutova, Covurluiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 358, 356, 486, 2 p. 970, 1 p. 254. Unele sânt foarte vechi. Cp. de ex. uricul din 6920 (1412) Aprilie 5, vezi mai sus p. 98, rândul 10; 6966 (1458) Martie 12, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7; 6997 (1489) Martie 14, ibid. p. 376-380; 7000 (1492), Fevruarie 17, ibid. p. 494-495; 6998 (1490) Martie 15, ibid. p. 407, 414 etc. Sur. 20 p. 208, Sur. 21 p. 109, 110, 112 etc.

9 Vlădenii dela Sireti îşi au numele poate dela Vlad dela Sireti, care apare între boerii marturi întàia oară în 6915 (1407) Martie 8 (vezi mai sus p. 56, rândul 27), 1407 Octomvrie 6 (Hurm. Doc. 1^2 p. 827), 6917 (1409) Ianuarie 28 (vezi mai sus p. 65, rândul 19), Noemvrie 18 (ibid. p. 73, rândul 7), 6918 (1410) Fevruarie 15 (ibid. p. 75, rândul 25), Aprilie 14 (ibid. p. 81, rândul 22), 6919 (1411) Septemvrie 22 (ibid. p. 92, rândul 22 şi p. 95, rândul 12-13: frate cu Crâstea ceaşnicul), 6920 (1412) Aprilie 3 (ibid. p. 97, rândul 13), 6922 (1414) August 2 (ibid. p. 103, rândul 25), Dechemvrie 20 (ibid. p. 111, rândul 34), 6923 (1415) Aprilie 13 (ibid. p. 116, rândul 23). Cp. mai sus p. 128.

10 Vezi mai sus p. 47, rândul 11. Aici şi fiii săi.

11 Hurm. Doc. 1^2 p. 826: панъ иоанъ жѹмѣтатє.

12 Vezi mai sus p. 56, rândul 24.

13 Ibid. p. 61, rândul 13.

28[1], Aprilie 18[2], Noemvrie 18[3], 6918 (1410) Fevruarie 15[4], 6919 (1411) Aprilie 14[5], 6920 (1412) Aprilie 3[6], Aprilie 5[7], 6922 (1414) August 2[8], 6923 (1415) Aprilie 13[9]. Este ultima oară când apare Ion Jumătate. Este deci un boer, care trăeşte şi în jumătatea a doua a veacului al XIV-lea, slujind primilor Muşatini. In 6927 (1419) Aprilie 8 apare fiul său Giurgiu Jumătate[10]. In 6933 (1425) Ianuarie 30 apar fiii lui Jumătate, fără a fi numiţi[11]. In 6935 (1427) August 18 apare Giurgiu Jumătate şi copiii săi[12]. Asemenea, în acelaş an Septemvrie 14[13], Octomvrie 15[14], în 6936 (1428) Fevruarie 16[15], Aprilie 15[16]. In Aprilie 22 apare numai Mândrea Jumătate[17]. In Iulie 8 apare Giurgiu Jumătate[18]. Asemenea în Iulie 24[19], Iulie 29[20], August 17[21], Septemvrie 3[22], Dechemvrie 4[23], Dechemvrie 28[24]. Asemenea în 6937 (1429) Ianuarie 10[25], Fevruarie 10[26], Aprilie 17[27], Mai 27[28], Iunie 1[29], Iunie 3[30], Iunie 19[31], Septemvrie 24[32], în 6938 (1430) Fevruarie 21[33], Iulie 7[34], în 6939 (1431) Iunie 15[35]. In 6940 (1432) Ia-

1 Vezi mai sus p. 65, rândul 16-17.
2 Ibid. p. 70, rândul 3.
3 Ibid. p. 73, rândul 5.
4 Ibid. p. 75, rândul 23.
5 Ibid. p. 81, rândul 20.
6 Ibid. p. 97, rândul 13-14.
7 Ibid. p. 98, rândul 18.
8 Ibid. p. 104, rândul 1.
9 Ibid. p. 116, rândul 26-27.
10 Ibid. p. 132, rândul 10-11.
11 Ibid. p. 169, rândul 14.
12 Ibid. p. 189, rândul 15.
13 Ibid. p. 191, rândul 5.
14 Ibid. p. 196, rândul 30-31. Aici şi fraţii, nenumiţi.
15 Ibid. p. 202, rândul 24. Aici şi fraţii, nenumiţi.
16 Ibid. p. 207, rândul 8. Aici şi fraţii, nenumiţi.
17 Ibid. p. 210, rândul 7.
18 Ibid. p. 213, rândul 16.
19 Ibid. p. 216, rândul 11.
20 Ibid. p. 218, rândul 24. Aici şi fraţii, nenumiţi.
21 Ibid. p. 221, rândul 19.
22 Ibid. p. 224, rândul 22.
23 Ibid. p. 228, rândul 20. Aici şi fraţii săi, nenumiţi.
24 Ibid. p. 231, rândul 11 şi p. 234, rândul 3.
25 Ibid. p. 239, rândul 28.
26 Ibid. p. 249, rândul 17.
27 Ibid. p. 259, rândul 2.
28 Ibid. p. 262, rândul 1.
29 Ibid. p. 267, rândul 9.
30 Ibid. p. 270, rândul 14.
31 Ibid. p. 280, rândul 28-29.
32 Ibid. p. 291, rândul 7.
33 Ibid. p. 297, rândul 22-23.
34 Ibid. p. 298, rândul 7.
35 Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 275.

nuarie 4 apare Şteful şi fratele Mândrea[1]. Asemenea în 6940 (1432) Ianuarie 17[2]. In 6941 (1433) Ianuarie 28[3], apare Giurgiu vornic şi fraţii săi. Apar în 6941 (1433) Fevruarie 26[4], Iunie 15[5]. Este ultima oară, când apare Giurgiu Jumătate. Deci, în acest timp a murit. De aici în colo apar numai fraţii săi. Aşa în 6941 (1433) după Iunie 15[6]. In uricele celelalte din 1433, în 1434 şi în 1435, până prin Mai, ale lui Ştefan Voevod, nu apar aceşti boeri, semn că nu erau prieteni ai Domnului. Apar iarăşi sub Ilie Voevod, în 6943 (1435) Octomvrie 8[7], Octomvrie 18[8], Noemvrie 25[9]. Apar în domnia amânduror fraţilor Ilie şi Ştefan Voevozi. Aşa în 6944 (1436) Aprilie 21[10], Mai 23[11], Iunie 15[12], Iulie 17[13], Iulie 24[14], Iulie[15]. In 6944 (1436) August 11 apare numai Şteful Jumătate[16]. In August 20 apar amândoi[17]. Asemenea în August 27[18], Septemvrie 8[19], Septemvrie 19[20], Noemvrie 30[21], Dechemvrie 7[22]. In 6945 (1437) Fevruarie 24 li se dăruesc sate[23]. In acelaş an Martie 12 apar iarăşi în divan[24], în Mai 15[25], August 19[26], Dechemvrie 20[27]. Apoi în 6946 (1438) Fevruarie 17[28], Fevruarie 23[29], Martie 5[30], Iunie 20[31], August 21[32], în 6947 (1439) Martie 12[33],

1 Kozak, Rezultate în Archiv f. sl. Philologie 15 p. 197-198.
2 Ghib. Sur. 2 p. 163-165.
3 Acad. Rom. VII/143, Tocilescu, Revista p. istor. arh. şi fil. 7 p. 370-371.
4 Acad. Rom. XL/1, Uricarul 20 p. 96.
5 Ghib. Isp. 1^1 p. 6.
6 Arhiv. Stat. Bucureşti.
7 Acad. Rom. XIV/72.
8 Hurm. Doc. 1^2 p. 859-860.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti.
10 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1915) p. 88-89, Sur. 18, p. 32-33.
11 Wick. Woronetz und Putna p. 150-151.
12 Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia Huşi, pachet 25 nr. 1.
13 Hurm. Doc. 1^2 p. 869.
14 Ghib. Isp. 1^1 p. 9.
15 Acad. Rom. IX/76.
16 Acad. Rom. XXXIV/1.
17 Acad. Rom. Peceţi 3.
18 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
19 Acad. Rom. LXXIX/147.
20 Hasd. Arh. Ist. 1^2 p. 18-19. Hurm. Doc. 1^2 p. 865.
21 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 3.
22 Hurm. Doc. 1^2 p. 868.
23 Wick. Sct. Onufri p. 173-175.
24 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
25 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
26 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55.
27 Acad. Rom. LXIV/2.
28 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 4-5.
29 Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
30 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36-38.
31 Wick. Bochotin p. 65, Solca 2 p. 205.
32 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi) 2 (1916) p. 1-3, Isp. 5^1 p. 70.
33 Uricariul 18 p. 13-16.

Aprilie 3[1], Iulie 2[2], Iulie 15[3], Iulie 30[4], Octomvrie 26[5]. In 1440 şi 1441 lipsesc. Apar în 6950 (1442) Fevruarie 24[6], Martie 8[7], Aprilie 5[8], August 30[9]. Este ultima dată, când apare Mândrea Jumătate. Curând va fi murit.

Fratele său Şteful mai apare de două ori, în 6956 (1448) Fevruarie 18[10] şi Fevruarie 23[11].

Urmaşii acestor boeri îi aflu în documente de mai târziu, de ex. în 6999 (1491) Octomvrie 15[12], în 7000 (1492) Fevruarie 17[13], 6988 (1480) Septemvrie 15[14], 6971 (1463)[15].

94.

Suceava. 1430 Dechemvrie 23.

Alexandru Voevod întăreşte Mănăstirii Neamţului Balta Zagorna la Nistru, cu gârlele şi prisăcile şi o moară în Baia şi în fiecare an 12 bote de vin, din desetina dela Neamţ.

† мл(с)тїю бжїею азъ рабь вл(д)кы моего и҆ х(с)а ї҆ѡ алеѯандръ воевода и г(сд)нъ въсеи молдовлахїискои земли и съ благочъстивоѫ гѫ(д)еѫ мариноѫ, благопроизволихомъ благы(м) наши(м) произволенїемъ и съ въсеѫ нашеѫ доброѫ волеѫ и ѡ(т) ба помощїѫ ꙗко да поновимо и оукрѣпимо 16 монастиръ възне(с)нїа гне еже е(ст) ѡт нѣмца и приложихѡ(м) въ немъ ѡт нашего имѣнїа, ꙗко да могѫтъ жити еже аще сѫ ѡбрѣщѫтъ въ немъ на нистрѣ блато имѫнуемо загорное езеро съ своими гръли и пасѣкѫ ѡ(т) загорнои 17* и ѡ(т)

1 Acad. Rom. XLVII/227.
2 Acad. Rom. fotografii pachet 10 nr. 23.
3 Wick. Horodnic p. 201-203.
4 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1915) p. 145-148.
5 Ghib. Sur. 18 p. 45-46.
6 Hurm. Doc. 1² p. 878.
7 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 74.
8 Anuarul inst. ist. naţ. Cluj 3 (1926) p. 532.
9 Ghib. Isp. 1¹ p. 13-16.
10 Ulianiţchi, Materialî p. 70, Uricarul 11 p. 6-7, 70-71.
11 I Bogdan, Contribuţii în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907) secţ. ist. p. 638.
12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 480-481.
13 Ibid. 1 p. 493-501, Ghib. Sur. 1 p. 40-47. Arătările din aceste locuri sânt neexacte.
14 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246.
15 Ibid. p. 78. Ghib. Sur. 2 p. 182, pentru un Giurgiu Jumătate trăitor sub Petru Rareş.
16 ѣ făcut ca ъ, aproape totdeauna.
17 Cele cuprinse între * sânt şterse în uric.

нижны(х) трїехъ мяшиовъ що сж(т) оу вани третїа ча(ст), рекше трети мли(н) вес и на каж(д)и годь дванадесать воты вина шт нѣмецскои десатины *. тое вьсе да е(ст) прѣдре(ч)ннѡм(ꙋ) монастирю оурикъ съ вьсѣмъ доходомъ, непорꙋшено николиже на вѣкы, за пама(т) стопочившїи(х) родители наши(х) и за наше здравїе. еще же изволихѡ(м) и изврахѡ(м) себѣ два дни, ꙗко да поетса намъ кж(с)твнаа литꙋргїа вь вьсѣ(х) не(д)елѣ(х), г(с)вꙋми в че(к), а гж(д)и маринѣ вь вто(к) и въ тїи дни да са даватъ вратїамъ на трапезѣ по единомъ почрьпалѣ ѡ(т) того вина еже вышерѣхѡ(м) до где бꙋдемъ въ животѣ тое да са поетъ на(м) за наше здравїе. а по съмрти нашеи за наше сп(с)нїе. також(д)е и игꙋме(н) на ре(ч)ннаго монастира кꙋр спаѕанъ и съ вьсѣми ѡ(т) х(ст)ѣ братїами еже са ѡбрѣтажтъ въ томъ монастирѣ дали намъ ѡбѣщанїе прѣ(д) х(ст)ѡмъ вышере(ч)нная испльнити и крѣпко дрьжати съ благодаренїемъ и оумиленїемъ ѡ(т) вьсего ср(д)ца. аще ли би кто ѡ(т) ны(х) или по ны(х) бꙋдꙋщїи(х) начални(к) томꙋ монастирꙋ не испльнилъ тое, ты да вьздада(т) слово прѣ(д) х(с)мъ въ днь страшнаго сꙋда и клатва н(х) да бꙋдетъ на немъ. а на вышшее потврьж(д)енїе вѣра нашего г(с)ва вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра вьзлюбленны(х) сновъ г(с)вами илїаша воеводы и стѣцка и петра и вѣра вьсѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра болѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана кльчи и дѣтеи его, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа дворника и дѣтеи его, вѣра пана кꙋпчича и дѣтеи его, вѣра пана крьсти и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїа и дѣтеи его, вѣра пана шприша и дѣтеи его, вѣра пана ивана дѣтка и дѣтеи его, вѣра пана оупилати и дѣтеи его, вѣра пана чꙋрбы и дѣтеи его, вѣра пана домонкꙋша столника и дѣтеи его, вѣра пана негрилa чашника, вѣра пана костича постелника и вѣра вьсѣ(х) болѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋдетъ господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи нашихь или ѡ(т) нашего племене или кого бь изберетъ быти тотъ щобы непорꙋшилъ нашего данїа али щобы оутврьдилъ и оукрѣпи(л), понеже дали есмы и потврьдили съ вьсѣмъ наши(м) добрїимъ оумысломъ. а ктобы хотѣлъ тое порꙋшити или радити на порꙋшенїе, таковы да е(ст) прокла(т) ѡ(т) га ба и ѡ(т) прч(с)тыа его мтре и ѡ(т) д еꙋ(г)ли(ст) и ѡ(т) вї сты(х) и врьховны(х) ап(ст)лъ и ѡ(т) тиї сты(х) и бгоносы(х) ѡцъ иже въ никеи и да е(ст) по(д)бенъ юдѣ и прокламомꙋ арїю и оучастїе да иматъ съ ѡними иже вьзьпиша на вл(д)кꙋ ха крьвь его на

ни(х) и на чѧдѣ(х) и(х). а на болшее потвръж(д)еніе (томꙋ вꙿсемꙋ вышепісанномꙋ велѣли есм(и) слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ нѣгоеви ло-лоѳетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ всемꙋ листꙋ нашемꙋ. оу сочавѣ вълѣ(т) ѕцли де(к) кг.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Eu robul Stăpânului meu Iisus Hristos, Io Alexandru Voevod şi Domn al întregei Ţări Moldovalahe şi cu blagocistiva Doamnă Marina, am binevoit cu a noastră bună voire şi cu întreagă a noastră bunavoie, cu ajutor dela Dumnezeu, ca să înnoim şi întărim Mănăstirea Inălţării Domnului, care este dela Neamţ, şi am adăugat la ea, din a noastră avere, ca să poată trăi acei care se găsesc în ea, la Nistru balta numită iezerul Zagorna, cu gârlele sale şi prisaca dela Zagorna şi din cele trei mori din jos, cari sânt în Baia, a treia parte, adecă a treia moară toată şi în fiecare an douăsprezece bote de vin, din desetina Neamţului. Toate aceste să fie mănăstirei zise mai înainte uric cu tot venitul, nestricat niciodată în veci, pentru pomenirea sfântrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru sănătatea noastră.

Şi încă am voit şi am ales pentru noi două zile, ca să se cânte nouă dumnezeiasca liturghie, în toate săptămânele, Domniei mele Joia, iar Doamnei Marinei Marţia şi în aceste zile să se deie fraţilor la trapeză câte o cupă din acest vin, care am zis mai sus, cât vom fi în viaţă, aceasta să se cânte nouă, pentru sănătatea noastră, iar după moartea noastră, pentru mântuirea noastră.

Asemenea şi iegumenul numitei mănăstiri Chir Siluan şi cu toţi fraţii întru Hristos, cari se găsesc în această mănăstire, ne-au dat nouă făgăduinţă, înaintea lui Hristos, să înpliniască toate cele spuse mai sus şi să le ţie tare, cu mulţămire şi umilinţă, din toată inima.

Iar dacă cineva dintre dânşii sau cine va fi după dânşii conducător acestei mănăstiri, nu ar înplini aceste, aceia să deie răspuns înaintea lui Hristos, în ziua straşnicului judeţ şi blestemul lor să fie asupra lor.

Iar pentru mai înaltă întăritură, credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu vornicul

şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaica şi a copiilor lui, credinţa panului Opriş şi a copiilor lui, credinţa panului Ivan Deatcă şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleata şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lor, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre fie din copiii noştri, fie din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi înputerniciască, pentrucă am dat şi am întărit cu tot gândul nostru bun.

Iar cine ar vrea să strice aceasta sau să sfătuiască pentru stricăciune, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata Maica Domnului şi de 4 evanghelişti şi de 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de 318 sfinţi şi purtători de Dumnezeu părinţi, cari au fost la Nicheia şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie şi parte să aibă cu aceia, cari strigară asupra Stăpânului Hristos: sângele lui asupra lor şi asupra copiilor lor.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor acestor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6938 Dechemvrie 23.

Pergament foarte frumos şi bine păstrat, cu pecetea căzută, la Acad. Rom. ms 4606, fila 13. Verso: за манины ванскыѧ и за кочкы и за нистрѣ. Aici şi o traducere cu iscălitura lui Ioan arh. şi stareţ Sf. M. Neamţului şi Secului. A fost publicat cu unele sărituri de text, în lista boerilor, în Ghib. Sur. 18 p. 29-32. O traducere a esenţialului din uric s'a publicat de Narcis Creţulescu, în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 21 (1910) p. 341-342. Uricul este însemnat şi în opisul de documente al Mănăstirii Neamţului fila 45 v. Este pomenit şi în Basarabia, Chişinău, 1926, p. 214. Pentru o parte din daniile din acest uric, cp. uricul din 6937 (1429) August 31 şi Septemvrie 1[1].

Daniile către mănăstire, ce urmează atât de repede una după alta, ne arată importanţa mare ce o avea ea în mişcarea culturală şi religioasă a timpului.

1 Vezi mai sus p. 285-290.

95.

Suceava. 1431 Fevruarie 6.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Bistriţa vama dela Tazlău, să se ţie de vama dela Bacău, asemenea Mănăstirea Sfântului Neculai, unde a fost Huba, cu satul, moara şi seliştea dela Nichid şi patru prisăci, una la Bohotin, la Cozia, alta la obârşia Târnaucăi, alta la Itchil şi alta la gura Botnei.

† мл(с)тїѫ бжїѫ азь ра(б) владыкы моего їсу христа їѡ алеѯандрь воевода и господинь въсеи молдовлахїискои земли благопроизволи господство ми благы(м) мои(м) произволенїемъ сътвори(х) въ задȣшїе свѧтопочившїимъ родителемъ нашимъ и въ задȣшїе и здравїе господства ми и госпождѫ господства ми и въсѣ(х) дѣтеи господства ми и приложи(х) монастирȣ оуспенїȣ прѣсвѧтѣи богородици що е(ст) на бистрици где е(ст) старець ки(р) василїе мыто ѡ(т) тазлова да сѧ дръжить къ баковскомȣ мытȣ и еще есмы дали монастирь свѧтого николи где былъ хȣба и съ селомъ и съ мли(н) и селищемъ ѡ(т) никида и съ старимъ хотаромъ и четири пасѣкы, една е(ст) оу бохотинѣ на козїи, а дрȣгаа е(ст) на обръшїи трънавкы, а третїе на иткылȣ, а четвръта на оусти ботни. тое въсе да е(ст) прѣдреченномȣ монастирȣ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ непорȣшено николиже на вѣкы. а на то е(ст) вѣра нашего господства вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюблении(х) сыновъ господства ми илїаша воеводы и стѣцка и петра и вѣра въсѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра боѧрь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана жȣржа дворник‹а› и дѣтеи его, вѣра пана кȣпчича и дѣтеи его, вѣра пана жȣржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его, вѣра пана оунклѧти и дѣтеи его, вѣра пана стана вистїарника, вѣра пана чȣрбы и дѣтеи его, вѣра пана ꙗкȣша вистїарника и дѣтеи его, вѣра пана домонкȣша столника, вѣра пана негрила чашника, вѣра пана костича постелника и вѣра въсѣхь боѧрь наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемь животѣ кто бȣде(т) господарь нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бь изберетъ быти, ты[1] щобы непорȣшили нашего данїа нѫ щобы оутврьдили и оукрѣ-

[1] Sic.

пиан. а кто бы хотѣлъ тое порꙋшити, таковы да є(ст) проклѧтъ ѡ(т) господа бога и прѣчистыѧ его матере и ѡ(т) д҃ еѵлист<и> и ѡ(т) бі҃ свѧты(х) и връховны(х) апостолъ. и ѡ(т) ті҃и свѧты(х) и богоносны(х) ѡтцъ иже въ никеи и да є(ст) подобенъ юдѣ и проклѧтомꙋ арїю. а <на болшее> потвръжденїе томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли є<смы слꙋѕ>ѣ нашемꙋ вѣрномꙋ нѣговеи логоѳет<ꙋ писати> и привѣсити нашꙋ печатъ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. ѹ сочвѣ <в л>ѣ(т) ѕ҃ц҃л҃ѳ, фре. ѕ.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Eu robul Stăpânului meu Iisus Hristos, Io Alexandru Voevod şi Domn întregei Ţări a Moldovlahiei, a binevoit Domnia mea cu a mea bunăvoire şi am făcut pentru pomenirea sfântrăposaţilor părinţilor noştri şi pentru pomenirea şi sănătatea Domniei mele şi a Doamnei Domniei mele şi a tuturor copiilor Domniei mele şi am adăugat Mănăstirii Adormirei Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, care este la Bistriţa, unde este stareţ Chir Vasilie, vama dela Tazlău, să se ţie de vama Bacăului şi încă am dat Mănăstirea Sfântului Nicolae, unde a fost Huba şi cu satul şi cu moara şi seliştea dela Nichid şi cu vechiul hotar şi patru prisăci, una este în Bohotin, la Cozia, şi alta este la obârşia Târnaucăi şi a treia la Itchil şi a patra la gura Botnii. Toate aceste să fie mănăstirii zise mai înainte uric cu tot venitul, nestricat niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleata şi a copiilor lui, credinţa panului Stan vistiiarnic, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Iacuş vistiiarnicul şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnic, credinţa panului Negrilă ceaşnic, credinţa panului Costici postelnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, aceia să nu strice dania noastră, ci să le întărească şi împuterniciască.

Iar cine ar vroi să strice aceasta, acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preasfânta lui Maică şi de 4 evanghelişti şi de 12 sfinţi şi fruntaşi apostoli şi de 318 sfinţi şi purtători de Dumnezeu părinţi, cari au fost la Nicheia şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6939 Fevruarie 6.

Pergament cu pecetea cea mare stricată, la Arhiv. Stat. Bucureşti. Pe pecete se poate citi numai . . . . . ѧвкскоп. Verso, însemnarea cu unciale vechi: χѕкѧ. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat de Hasd. Arh. Ist. I[1] p. 122. In traducere românească a fost publicat de Radu Rosetti, Bohotin p. 2. E pomenit în I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 26 (aici greşit: „Alexandru dărueşte mănăstirii Sf. Nicolae (Pobrata)".

Pentru Mănăstirea Bistriţa cp. uricele din 6915 (1407) Ianuarie 7[1], 6919 (1411) Ianuarie 5[2], 6930 (1422) August 20[3], 6936 (1428) Iulie 8[4] etc. — Tazlăul din uric, unde era vamă, este unul din satele cu acest nume, din judeţul Bacău[5] sau Neamţ[6], mai probabil cel dintâiu. Satul se vede că este şi el foarte vechiu şi-şi are numele dela cel al apei, pomenit şi în 6908 (1400) Iunie 29[7] şi 6927 (1419) Aprilie 8[8] etc.—Vama dela Bacău este pomenită şi în actul din 6916 (1408) Octomvrie 8[9]. Impreună cu cea dela Tazlău se întăreşte Bistriţei şi prin uricul din 6965 (1457) Septemvrie 8[10] şi cel din 6968 (1460) Aprilie 23[11]. — Mănăstirea Sfântului Neculaiu şi satul unde a fost Huba nu le pot identifica. Probabil că erau în aceleaşi părţi ale Tazlăului sau ale Nichidului, unde găsim o parte din danii. Nu le găsesc nici în confirmarea daniilor Bistriţei, prin urice de mai târziu. Ele vor fi fost schimbate,

1 Vezi mai sus p. 52-55.
2 Ibid. p. 80.
3 Ibid. p. 149-151.
4 Ibid. p. 212-215.
5 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 476.
6 Ibid. p. 476 şi Dicţ, statistic al României 2 p. 630.
7 Vezi mai sus p. 37, rândul 8.
8 Ibid. p. 132, rândul 2.
9 Hasd. Arh. Ist. I[1] p. 131.
10 I. Bogdan, D. Şt. I p. 4.
11 Ibid. p. 37.

căci între satele lui Dan Mesehnă, din 6944 (1436) Septemvrie 19 se găseşte şi satul на хѹбѣ[1]. Se poate însă ca ele să fi fost aiurea, căci dincolo de Prut, în judeţul Chişinău se găseşte o vale Huba[2]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. — Seliştea dela Nichid este poate satul Nechitu, din comuna Măstacănu, judeţul Neamţ, pe Nichid, şi care corespunde vechiului Nichid, Nechid, nume format prin alipirea acestuia de numele Nechita, prin etimologie populară[3]. Nichidul sau Nechidul este un pârău, ce curge în judeţul Neamţ şi se varsă în Bistriţa[4]. Azi se numeşte Nechid, Nechit[5] şi Nichita. — Dintre cele patru prisăci, întâia este dincoace de Prut, în Bohotin, la Cozia. Bohotinul este un pârău şi un sat în judeţul Fălciu[6]. Alături se află şi satul Cozia, care în vechime era un trup cu moşia Bohotinul[7]. Bohotinul este pomenit şi în alte urice vechi, ca în 6961 (1453) Ianuarie 26[8], 6962 (1454) Ianuarie 1[9], August 25[10], în 6963 (1455) August 29[11] şi în alte urice dela Ştefan cel Mare[12]. Cozia se întâlneşte asemenea în 1454 Ianuarie 1, 1455 Ianuarie 29[13]. Satele erau şi în veacul al XIV-lea. — Altă prisacă era la obârşia Târnaucăi, un pârău pomenit şi în 6928 (1420) Aprilie 25[14] şi în 6937 (1429) Fevruarie 10[15]. Era în apropiere de Mănăstirea Căpriana de dincolo de Prut, netrecut în Dicţionarul geografic al Basarabiei, nici în Harta Basarabiei de Nour. — Altă prisacă era la Itchil, care e râul Ichel, care curge prin judeţul Orheiu şi Chişinău şi se varsă în Nistru[16]. Prisaca dela Itchil e pomenită

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, aduse dela Câmpina. Hasd. Arh. Ist. 1² p. 19 şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250 lipseşte, uricul fiind foarte stricat.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 120. Pentru nume cp. Ştefan Huba, în 7146 (1638) Ianuarie 25, Ghib. Sur. 3 p. 72 şi numele de răzeşi Hobincu, din jud. Vasluiu.

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 623. Petru Nechid cp. mai sus p. 131, uricul din 6927 (1419) Aprilie 8.

4 Harta stat. major, planşa Tazlău. Pârăul este pomenit şi în alte urice din 6966 (1458) Septemvrie 5, 6989 (1481) Fevruarie 1, Martie 12, 6999 (1491) Octomvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 19, 248, 251, 473 etc.

5 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 309.

6 Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 14-15 şi Dicţ. statistic al României 1 p. 384.

7 Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 15, 38-39, Dicţ. statistic al României 1 p. 386.

8 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 102.

9 Radu Rosetti, Bohotin p. 2.

10 Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 8-9.

11 Acad. Rom. Peceţi 158, Radu Rosetti, Bohotin p. 2, 45.

12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 120, 203, 429, 2 p. 233.

13 O Cozie în Bucovina se întâlneşte în uricul din 6996 (1488) Aprilie 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 334, 338.

14 Vezi mai sus p. 135, rândul 24 şi p. 140.

15 Ibid. p. 248, rândul 20-21, p. 252. In vremea lui Ştefan cel Mare, cp. uricele din 6978 (1470) Aprilie 1, Mai 7, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 145, 148.

16 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 122, Harta Basarabiei de Nour.

şi în uricul din 6939 (1431) Iulie 31[1], în 6944 (1436) Iulie 17[2].— Altă prisacă era la gura Botnei. Aceasta e o vale şi un râu, de dincolo de Prut[3]. El este des pomenit în cele mai vechi urice, ca în 6937 (1429) Fevruarie 10[4], 6947 (1439) Mai 10[5], în 6951 (1443) Mart 6[6], în 6956 (1448) Iulie 27[7], în 6960 (1452) Fevruarie 24[8], în 6963 (1455) Iunie 6[9]. Numele Târnaucăi, Itchelului, Botnei sânt vechi tare.

96.

Bascacauţi. 1431 Aprilie 30.

Alexandru Voevod dăruieşte popei Iuga două sate, Miclea din Bahnă, la Tutova, şi Balan din Strâmba.

† мл(с)тїю бжїею мы алеѯандръ воевода господаръ земли молдавскои дали есми попѹ нашемѹ юѕѣ два села на имѧ миклѧ ѡ(т) бахнѹ на тѹтовѣ и балань ѡ(т) стрымба що бы емѹ че(ст) оурикъ непорѹшено и по(д) ѹрикъ да сѧ не дадѹть иномѹ никомѹ николиже на вѣки, такожде да е(ст) и дѣтемъ его и ѹнѹчатомъ его и праѹнѹчатомъ его и пращѹрѣтомъ его и наиближнїимъ его братїамъ непорѹшено николиже на вѣки и да слѹхають на(с). а ниx сѹдецъ да не имають. а хотаръ тѣмъ селомъ съ всѣми старыми хотари кѹда извѣка ѡживали. а на то е(ст) вѣра г(сд)ками и вѣра сиꙗ г(сд)ва ми иліаша воеводы и стецкова и петрова и вѣра боꙗръ наши(х) всѣ(х) и великы(х) и малы(х).

пи(с) ѡанча оу баскаковцѣ, вл(ѣ)(т) ѕ҃ц҃л҃ѳ, а(п) л.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, am dat popei nostru Iugăi două sate, anume Miclea din Bahnă, la Tutova, şi Balan dela Strâmba, să-i fie lui acest uric nestricat şi sub uric să nu se deie altui careva niciodată, în veci. Asemenea să fie şi copiilor lui şi nepoţilor lui

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Sf. Sava, Iaşi, pachet 23 nr. 1.
2 Hurm. Doc. I² p. 869.
3 Vezi mai sus p. 252.
4 Ibid. p. 248, rândul 23.
5 Biblioteca Universităţii, Iaşi. In Uricariul 10 p. 17, greşit: бохотин.
6 Hurm. Doc. I² p. 880-881.
7 Acad. Rom. Peceţi 7.
8 Hasd. Arh. Ist. I¹ p. 141.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti, aduse dela Câmpina. Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. I p. 145-149, 269-271.

şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui celor mai deaproape, nestricat niciodată în veci. Şi să asculte nouă şi alt judecător să nu aibă.

Iar hotarul acestor sate cu toate vechile hotare, pe unde au umblat din veac,

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa fiilor Domniei mele, Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa boerilor noştri tuturor şi mari şi mici.

A scris Oancea în Bascacauţi, în anul 6939 Aprilie 30.

Pergament mic cu pecetea cea mică atârnată, în Arhiva principală a Ministerului de externe din Moscova. Pe pecete se citeşte: печать ѡлександра воеводы. O fotografie la Acad. Rom. pachet 1 nr. 7, alta în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 21. A fost publicat şi în Hurm. Doc. I^2 p. 838.

Despre popa Iuga a fost vorba şi aiurea [1].

Cele două sate date lui Iuga erau la Tutova, care poate avea înţelesul de pârău [2] sau de ţinut. Din cele două sate s'a păstrat numele satului Strâmba, din comuna Pueşti, judeţul Tutova [3]. La început a fost nume de pârău, vale. Bahna nu se găseşte pe aici, ca nume. Işi va fi schimbat numele. Satele sânt pomenite şi în alte urice, de ex. în cel din 6942 (1434) Aprilie 24: „Strimba, din obârşie până la gură, ce va putea să-şi întemeieze [4]", în 6944 (1436) Dechemvrie 7: „la Tutova, unde este Miclea din Bahnă şi mai sus la gura Strâmbei, unde este Balan" [5], în 6947 (1439) Iulie 2: „unde este Balan şi Mihnea din Bahnă" [6]. Dela Balan poate e numele satului Bălăneşti la Tutova, din uricul din 6951 (1443) Mai 14 [7].

Miclea şi Balan erau cnezi, juzi sau vătămani [8].

---

1 Vezi mai sus p. 165-166.
2 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 497.
3 Dicţ. statistic al României 2 p. 976.
4 Hurm. Doc. I^2 p. 853, Uricariul 18 p. 8.
5 Hurm. Doc. I^2 p. 868, Ulianiţchi, Materiali p. 53.
6 Hurm. Doc. I^2 p. 876, Ulianiţchi, Materiali p. 57-58.
7 Hurm. Doc. I^2 p. 882-883, Ulianiţchi, Materiali p. 61-62.
8 I. Bogdan, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 27.

97.

Suceava. 1431 Iunie 15.

Alexandru Voevod întăreşte boerului Cupcici vornicul toate satele lui.

† ми(с)тїю бжїєю, мы алеѯандръ воєвода господаръ земли молдавскои чины(м) знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ, кто нанъ оузри(т) или єго оуслышитъ чточи [1] ожє тотъ истинны слуга и боѧринъ нашъ, вѣрны панъ купчичъ дворникъ слȣжилъ намъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣмъ мы видѣвше єго правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашею ми(с)тїю и дали єсмы ємȣ и потвердили єго выслȣженїє села оу нашеи земли на имѧ хєнцовци на серѣ(т) и григоровци выше драгана и каменоє на серетѣ што ємȣ дала миклоȣшеви дочка и шепелевы(х) село што замѣнилъ за добриновци и степѣновъ кȣтъ и полѧнȣ где былъ данъ и томищи што ѡ(т) михаила кȣпилъ и половина ѡ(т) красного што кȣпилъ ѡ(т) шандра и вашковци што ѡ(т) нѣмирка кȣпилъ и васковци ѡба кȣты што ємȣ далъ богданъ пере(д) нами и на жєжїа землю ѡсадити ѡ(т) оусти любана(м) горѣ и ѡ(т) дрȣгои сторонъ ѡ(т) оусти лазировы долины горѣ по ѡбѣ сторонѣ до хорацевы(х) комаричъ и за бȣковиною дїаковци ѡба кута што замѣни(л) съ костиною дочкою пере(д) нами и катамаревци што замѣнилъ съ катамаре(м) за шерковци и на вахлȣи нѣгишници и пасѣка на кырлигътȣри и на терєвїы(х) землю ѡ(т) пустини ѡсадити себѣ села на имѧ козаревци и полвзаловци и вѣдинци и мичкова и на чȣхри выше малина и ниже малина и на чȣхри михаиловци оу каменного бродȣ и оу хачинчох лешъ. а хотаръ тѣмъ селомъ ѡ(т) каменного бродȣ тои сторонѣ чȣхра горою до дурни чѧтарѧ, а ѡ(т) чȣхри долиною до крȣглои доуброви, а ѡ(т) тадора старимъ хотаремъ до раковцѧ, а ѡ(т) нѧговцовъ и ѡ(т) грози и ѡ(т) костича старымъ хотаремъ до каменного бродȣ. тоє вьсє щобы ємȣ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ и дѣтємъ єго и оунȣчѧтомъ єго и праоунȣчѧтомъ єго и прашȣрѧтомъ єго и въсемȣ родȣ єго кто сѧ извeретъ ближнїи непорȣшено николиже на вѣкы. а инымъ селомъ хотаръ съ въсѣми старими хотари кȣда ѡживали из вѣка. а што оузможетъ ѡсадити на тѣ(х) хотаре(х) и тоє да мȣ бȣдетъ съ въсѣмъ правомъ вышеписанымъ. а на то є(ст) вѣра

1 Sic.

нашего гва вышеписаннаго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленных сновъ гвами илїаша воеводы и стѣфана и петра и вѣра всѣ(х) дѣтеи наши(х) и вѣра боꙗръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана вълчи и дѣтеи его, вѣра пана драгоша и дѣтеи его, вѣра пана жѹржа фратовского и дѣтеи его, вѣра пана[1] дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїꙗ и дѣтеи его, вѣра пана жѹржа жомотатева и дѣтеи его, вѣра пана оѵиклꙗти и дѣтеи его, вѣра пана чѹрбы и дѣтеи его, вѣра пана домонкѹша столника, вѣра пана негрила чашни(ка), вѣра пана костича постелника и вѣра всѣ(х) боꙗръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бѹдеть господаръ нашеи земли или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) нашего племене или кого бъ изберетъ быти то(т) щобы непорѹшилъ нашего данїа али щобы имъ оѵтвръдилъ и оукрѣпилъ (з)ан'же дали есмы емѹ и потврьдили за его правѹю и вѣрнѹ слѹжбѹ. а на болшее потврьжденїе томѹ всемѹ вышеписанномѹ велѣли есмы слѹзѣ нашемѹ вѣрномѹ нѣговеи логофетѹ писати и привѣсити нашѹ печатъ к семѹ листѹ нашемѹ. оу со(ч)вѣ в лѣ(т) ѕѱлѳ, ю(н) еі.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Cupcici vornicul ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit vislujenie satele, în Ţara noastră, anume Henţăuţii la Sireti şi Grigorăuţii mai sus de Dragan şi Camena la Sireti, ce i l-a dat fiica lui Miclouş şi satul Şepelor, care l-a schimbat pentru Dobrinouţi şi Cutul lui Stepean şi poiana unde a fost Dan şi Tominţii, ce l-a cumpărat de la Mihail şi jumătate din Crasna, ce l-a cumpărat de la Şandru şi Vaşcăuţii ce l-a cumpărat de la Nemirca şi Vascăuţii, amândouă cuturile, ce i l-a dat Bogdan, înaintea noastră şi la Jijia pământ să şi-l întemeieze, de la gura Liubanilor în sus şi din cealaltă parte de la gura văii lui Lazir în sus, pe amândouă laturile până la Horaeţile lui Comarici şi peste bucovină Diacouţii, amândouă cuturile, ce l-a schimbat cu fiica lui Costea, înaintea noastră, şi Catamareuţii ce i-a schimbat cu Catamar, pentru Şerbouţi şi la Bahlui Neagşinţii şi prisaca din Cârligătură şi la Terebne un pământ din pustie să-şi întemeieze sate, anume Cozareuţii şi Polzalăuţii şi Veadinţii şi Micicova şi la Ciuhru, în

[1] In orig. папана.

sus de moară şi în jos de moară şi la Ciuhru Mihailouţii, la Vadul de Peatră şi la Hacişce Leşul.

Iar hotarul acestor sate, de la Vadul de Peatră, de cealaltă parte a Ciuhrului în sus, până la Durnea Ceatariul, iar de la Ciuhru, în jos, până la Dumbrava rotundă şi de la Tador pe vechiul hotar până la Racovăţ şi de către Neagouţi şi de către Grozea şi de către Costici, pe vechiul hotar, până la Vadul de Peatră.

Toate aceste să-i fie uric, cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine se va alege aproape, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul altor sate, cu toate hotarele vechi, pe unde au umblat din veac. Iar ce va putea să-şi întemeieze pe aceste hotare şi aceste să-i fie cu tot dreptul scris mai sus.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Dragoş şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleata şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnicul, credinţa panului Negrilă ceaşnicul, credinţa panului Costici postelnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputernicească, pentru că i-am dat şi întărit, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6939 Iunie 15.

Pergament cu pecetea căzută, bine păstrat, la Acad. Rom. LXXXV/42. Verso: χєнцєвцн на снрѣ(т), cu scrisoare contimporană. Lit. A. fasc. 14. In uric, în general ѣ e făcut ca ъ şi ы, ѣы greu de deosebit. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. L-am publicat şi în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929)

p. 274—276. E citat în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 382, Cnejii români, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 26, Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 182. Uricul a fost al Mănăstirii Putna, de unde a fost înstrăinat.

Pentru boerul Ivan Cupcici cp. uricul din 6937 (1429) Mai 27, unde am arătat şi cariera lui[1].

Satul Henţăuţii pe Sireti este Hănţeştii, din judeţul Dorohoiu[2]. Satul este aşezat în adevăr pe Sireti. El era şi în veacul al XIV-lea.— Grigorăuţii este satul Grigoreşti din comuna Siminicea, judeţul Botoşani, pe Sireti, la sud de Hănţeşti[3]. In 6997 (1489) Octomvrie 14, Ştefan Voevod cumpără amândouă jumătăţile din satul Grigoreşti, cu prima primind şi privilegiul dela Alexandru cel Bun, iar cu a doua, partea de sus, foastă a *logofătului Cupcici*, primind şi două privilegii de cumpărătură dela voevozii Ştefan şi Petru, unchii Domnului. Domnul, mai departe, îl dă schimb pentru alte sate[4]. El îşi are numele de la un Grigorie. Era şi în veacul al XIV-lea.—Satul lui Dragan, arătat în jos de Grigoreşti, este cred satul Siminicea, din judeţul Botoşani[5]. Satul Camena e Camenca, pe Sireti, din uricul din 7011 (1503) Fevruarie 2, arătat în proprietatea Mănăstirii Putna, căreia îi fusese dat la moartea sa de Iurie Cupcici[6]. In 1743 şi 1764 era tot în stăpânirea Mănăstirii Putna şi e arătat „pe apa Siretului, la ţinutul Sucevii“[7]. Azi, satul e în districtul Siretiului[8]. Cine e Miclăuş vechiul stăpân al satului nu ştiu[9]. Satul era şi în veacul al XIV-lea. Numele e în legătură cu cuvântul slavon камєнь piatră.

---

1 Vezi mai sus p. 261-266 şi Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 270-282, M. Costăchescu, Boerii moldoveni Cupcici şi satele lor.

2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 158-159, Dicţ. statistic al României 1 p. 366. Harta stat. major, planşele Bucecea şi Dumbrăveni. Un alt sat Hănţăşti este în com. Buciumeni, jud. Tecuciu, ibid. 2 p. 874. Acesta din urmă este şi el din vremea lui Alexandru cel Bun, cum se vede din uricul din 6999 (1491) Octomvrie 31, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 490. Alt sat Henţeşti este cel alipit la satul Lipova, jud. Vasluiu, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 96.

3 Dicţ. statistic al României 1 p 108, Marele dicţ. geogr. al Rom. 4 p. 640. Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.

4 Wick. Woronetz und Putna p. 169-173, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-382.

5 Dicţ. statistic al României 1 p. 108, Harta stat. major planşa Dumbrăveni. Cp. Drăgăneşti, în jud. Fălticeni (fost Suceava), Marele dicţ. geogr. al Rom. 3 p. 235, 236 ; altele în jud. Iaşi, Tecuciu, ibid. 3 p. 236-237, Dicţ. statistic al României 2 p. 846, 1 p. 484.

6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 215.

7 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 222. Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 182. Aici e numit Camânca şi se aduc şi alte scrisori ale satului.

8 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 42-43. Cp. Camena în districtul Cernăuţi ibid.

9 Cp. un Miclouş în 6919 (1411) Septemvrie 22, mai sus p. 92-94.

Satul Şepelor poate fi al Cepelor (ꙋ pronunţarea moldovenească pentru ce). Cp. pentru nume satul Cipiliuţi, Cepeleuţi, Şepelăuţi, din judeţul Hotin, volostea Briceni, aşezat pe pârăul Racovăţul sec, pe lângă care erau şi alte sate ale vornicului Cupcici[1]. El era şi în veacul al XIV-lea. Satul l-a schimbat drept Dobrinăuţi, care este probabil satul Dobronăuţi, din comuna Vârful Câmpului, judeţul Dorohoiu, pe Sireti[2]. Acesta este poate pomenit încă din 6900 (1329) Martie 30[3]. Este pomenit sigur, în hotarnica satului Zvorâştea, în uricul din 6996 (1488) Martie 12[4] şi 6998 (1490) Martie 15[5]. Era şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine de la un Dobre.—Cutul lui Stepean nu-l pot identifica, dar caşi poiana unde a fost Dan va fi fost în aceleaşi părţi ale Siretiului, pe lângă Camenca, Tomeşti, Crasna, în Bucovina[6].—Tominţii este satul Tomeşti, din districtul Storojineţ, numit de obiceiu azi Suceveni[7]. Satul fusese cumpărat de Cupcici de la Mihail. Curios că în uricul din 6998 (1490) Martie 12 se cumpără satul de la nişte nepoţi (de frate sau soră) ai lui Mihail gramaticul, ce avusese privilegiu de la Alexandru cel Bun asupra satului[8]. Deci curând după 1431 Iunie 15 satul s'a fost întors iarăşi în stăpânirea lui Mihail. Satul este aratat pe Sireţel, гдє была сорокотѣжа драгомирь и шандрꙋ. Se prea poate însă ca să fie vorba şi de alt sat apropiat, cu acelaş nume, căci într'un uric din 7011 (1503) Fevruarie 2, satul e aratat pe Sireti, în stăpânirea Mănăstirii Putna, cu arătare că împreună cu Camenca şi Cupca a fost dăruit la moartea sa de Iurie Cupcici[9]. Mănăstirea stăpânea satul şi în

1 Pentru unele documente ale acestui sat vezi Ghib. Sur. 11 p. 16, 17, 18. Aici se vorbeşte de un uric dela Iancu Vodă Sasul, în care apar strănepoţii lui Vatco Domici şi Coste postelnicul, prestrănepoţii lui Vanciuc Bereslavovici. Ibid. p. 19: „Cepelăuţii pe Racovăţul uscat". Ibid. p. 21, 33, 34, 35. Aici o hotarnică din 7193 (1685) a Şepelăuţilor, de unde se vede că satul era lângă Hâncăuţi, Hădărăuţi şi Mărcăuţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 112, 113, 143, Harta Basarabiei, de Nour.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 368, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu, p. 76.

3 Vezi mai sus p. 7, rândul 18, p. 12.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 328.

5 Ibid. 1 p. 407: цръкъвь добриновска, p. 415.

6 Pentru cut cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7, 130, 243, 248 etc. Acelaş, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 30-31, Dicţ. statistic al României 2 p. 630. In 7008 (1500) Martie 30 e pomenit satul „Verejanii, unde a fost Dan", I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 177-178. Acesta a fost în com. Probota, jud. Iaşi. Cp. boerul din vremea lui Alexandru cel Bun Poiană Dan, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 218-219, 300-301.

7 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 212, Harta Bucovinei de Ed. Fischer, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 401.

8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 400.

9 Ibid. 2 p. 215.

1742/1743: „Tomeştii pe Sâret, din gios de Cupca, la Suceava, sâlişte fără de oameni“ [1]. Asemenea în 1764 [2]. Mihail stăpânul de mai înainte a satului este gramatic şi logofăt. Despre el va fi vorba mai departe. Satul îşi are numele de la un Toma străvechiu. In sat fuseseră cneji, juzi sau vătămani Dragomir Sorocoteaja şi Şandru.—Era şi în veacul al XIV-lea [3].—Crasna este tot în Bucovina, în districtul Storojineţ, pe Sireţel [4]. Satul a fost dat Mănăstirii Putna de Filofei, episcopul Huşilor, cum se vede dintr'un ispisoc din 7121 (1613) Ianuarie 11 [5]. Jumătatea stăpânită în 1431 de Cupcici o avea de cumpărătură de la Şandru. Satul îşi are numele de la slavul красно, roş, frumos. Era şi în veacul al XIV-lea. — Vaşcăuţii sânt târg în districtul Vijniţa, pe Ceremuş şi un sat în districtul Siretiului, pe Sireti [6]. Satul fusese cumpărat dela Nemirca, care cred că e acelaş cu pan Nemirca, din 6944 (1436) Mai 23 [7], 6946 (1438) Iunie 20 [8], 6947 (1439) Iulie 15 [9], Aprilie 3 [10], Martie 12 [11]. Şi aceasta cred că e tot una cu pan Nemirca Ciortorâischi, căruia printr'un uric din 6945 (1437) August 19 i se întăreşte satul lui de ocină, pe Prut, Nemirceanii, şi care a slujit sub Alexandru cel Bun [12]. Urmaşul acestuia este probabil boerul de sub Ştefan cel Mare, Andreico Ciortorâischi, care se întâlneşte din 1464 [13].—Vascouţii sânt sate de dincolo de Prut, unul în judeţul Hotin, volostea Româncăuţi, altul în judeţul Soroca [14]. Nu departe de Vascăuţii din Soroca, într'un cot al Nistrului e şi satul Nemirouca, care poate fi o amintire a unui sat al lui Ne-

---

1 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 223.
2 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 183-184.
3 Un sat Tomeşti, în Cârligătura, e pomenit în 7000 (1492) Octomvrie 10 şi în 7005 (1497) Ianuarie 22, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 504-505, 2 p. 99-101. Acesta este azi în trupul moşiei Popeşti, din jud. Iaşi, vezi mai sus p. 178, 180 şi nu trebuie confundat cu satul Tomeşti, din acelaş jud., plasa Codru, Dicţ. statistic al României 1 p 478. Alte sate cu acest nume mai avem, în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 213, altele în jud. Botoşani, Tutova, Dicţ. statistic al României 1 p. 104, 2 p. 976.
4 Dicţ. geogr. al Bucovinei de Grigoroviţă p. 76.
5 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 186-187, Acad. Rom. LXXXII/101: Ştefan Voevod întăreşte Mănăstirii Putna satul Crasna, dela ţinutul Sucevei.
6 Dicţ. geogr. al Bucovinei de Grigoroviţa p. 236. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
7 Wick. Woronetz und Putna 2, p. 150-151.
8 Wick. Bochotin p. 65-66, Solca 2 p. 205.
9 Wick. Horodnic p. 201-203.
10 Acad. Rom. XLVII/227.
11 Uricariul 18 p. 13-16, Wick. Moldowiza p. 61.
12 Ulianiţchi, Materiali p. 54-55, Uricariul 11 p. 4, 46-48.
13 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 506.
14 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 226. Harta Basarabiei de Nour.

mirca. Un sat Vascouţi pe Sireti, probabil în Bucovina, e aratat într'un uric din 6945 (1437) Fevruarie 24, ca fiind al Ştefului Jumătate [1]. Un sat Vascăuţi se întâlneşte şi în uricul din 6943 (1435) Octomvrie 18 [2]. Satul îl avea Cupcici dela Bogdan. Vaşcăuţii şi Vascăuţii işi au numele de la Vasco. Erau şi în veacul al XIV-lea. Pârăul Liubana este Ibăneasa, de lângă satul Ibăneasa, din judeţul Dorohoiu [3], ori Ibăneşti, de lângă satul cu acest nume, din acelaş judeţ [4]. Liubaneasa este pomenită şi în 6937 (1429) Iunie 3 [5].—Valea lui Lazăr ne aminteşte de satele fiilor lui Oană vornicul, Lazăr, Stanciul şi Costea, din această parte, precum e satul Vorniceni, de care a fost vorba în uricul din 6936 (1428) Dechemvrie 28 [6] şi din 6937 (1429) Iunie 3. — Horaeţele lui Comarici nu le pot identifica, în această parte [7]. El îşi are numele probabil dela boerii Horaiţă [8]. Satul era la 1431 în stăpânirea lui Comarici, care cred este acelaş boer, căruia în 6946 (1438) Fevruarie 17 i se întăresc sate la Iucaş [9]. — Nu pot identifica nici Diacouţii din aceleaşi părţi, de peste bucovină. — Catamareuţii sânt Cătămăreştii, din comuna Stânceşti, judeţul Botoşani [10]. Numele şi-l are dela Catamar. Acestuia îi dăduse Cupcici în schimb satul Şerbouţi [11]. Satul de pe Bahluiu Neagşinţii îl identific cu satul din ţinutul Cârligăturii Negeşti, pomenit într'un uric din 6967 (1459) Iunie 12 [12] şi în altul din 7001 (1493) Martie 15 [13], arătat lângă Balomireşti şi Hoiseşti [14]. El e pomenit şi în alte documente din 7037 (1529)

---

1 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.

2 Ulianiţchi, Materiali p. 48, Hurm. Doc. 1² p. 859-860.

3 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 187-188, Dicţ. statistic al României 1 p. 356, 360. Cp. uricul din 7000 (1492) Noemvrie 24, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 510.

4 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 188-189, Dicţ. statistic al României 1 p. 360. Alt sat Ibăneşti, pe pârăul cu acelaş nume, este în jud. Tutova, ibid. 2 p. 972. Pentru acest părău cp. uricele din 6944 (1436) Iunie 13, Acad. Rom. XL/2, Septemvrie 19, Hasd. Arh Ist. 1² p. 18-19, 6942 (1434) Aprilie 24, Hurm. Doc. 1² p. 853, 6944 (1436) Dechemvrie 7, Hurm. Doc. 1² p. 868.

5 Vezi mai sus p. 186, 269, rândul 25, p. 275-276. Vezi şi Harta stat. major, planşa Vorniceni.

6 Vezi mai sus p. 233, rândul 17-18, p. 236.

7 O Mănăstire Horaiţa este în jud. Neamţ. Un sat Horăiţa este în jud. Tutova. Aici şi un pârău mic cu asemenea numire, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 235.

8 Vezi mai sus p. 88—89.

9 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 4—5.

10 Dicţ. statistic al Romaniei 1 p. 102.

11 Sate cu acest nume se găsesc în jud. Vasluiu, Putna, Bacău, Covurluiu, Neamţ, Dicţ. statistic al României 2 p. 982, 744, 644, 1 p. 62, 252.

12 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 32—33.

13 Ibid. 2 p. 25.

14 Hoiseştii sânt în com. Dumeşti, jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 470, Harta stat. major, planşa Podul Iloaei.

Martie 5 [1], 1767 Iulie 10 [2]. Intr'un uric din 6934 (1426) se vorbeşte de satele vecine, între care şi al lui Neag Bărbosul [3]. Să fie vre-o legătură între Neag Bărbosul şi întemeietorul satului Neagşinţii, Negeştii ?—Prisacă din Cârligătură trebuie să fi fost în apropiere de Negeşti.—La Terebne [4] erau patru sate. Cozareuţii sânt pomeniţi în apropiere, într'un uric din 6987 (1479) Mai 24: ромаи wт козѫрецин [5]. Un sat cu acest nume, dar pe Răut, este pomenit în 6944 (1436) Iulie 17 [6], şi în 6947 (1439) Iulie 2 [7]. Celelalte nu se pot identifica în această parte [8]. Pe Ciuhur, dincolo de Prut [9], erau alte sate. Aş cerca să identific satul aşezat pe această parte cu Cupcina, din judeţul Bălţi, aşezat pe Ciuhur [10]. Satul se numeşte Brătăşani, într'un uric din 7113 (1605) Martie 13 [11]. In 7141 (1633) Noemvrie 2, între satele lui Dumitru Buhuş sânt şi satele Cupcici şi Brătaşanii [12]. Tot la Ciuhur avea boerul Cupcici satul Mihailouţii, care poate e satul Mihăileni, din judeţul Hotinului, între Ciuhur şi Racovăţ [13].—Vadul de Peatră nu-l pot identifica, după Hartă şi Dicţionarul geografic. El este pomenit însă într'un uric din 6945 (1437) Dechemvrie 20 [14].—Nu pot identifica pe Hacişce Leşul.—Interesante sânt numirile unor stăpâni ale satelor înconjurătoare. Unul este Durnea Ceatariul [15]. Intr'un docu-

1 Acad. Rom. Creşterea colecţiilor 1906 p. 94.
2 Ibid. 1911 p. 246: Varticii s'au numit mai înainte Nejăşti.
3 Vezi mai sus p. 182, rândul 15 şi p. 184.
4 Vezi mai sus p. 260.
5 Ghib. Sur. 8 p. 90.
6 Hurm. Doc. 1² p. 869.
7 Ibid. p. 876.
8 Pentru Micicova, cp. satul Măşcăuţi, pe Răut, volostea Criuleni, jud. Orheiu, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 143, Harta Basarabiei de Nour. Actele acestui sat la Arhiv. Stat. Iaşi.
9 Vezi mai sus p. 269, rândul 29 p. 277, p. 258, rândul 18, p. 260.
10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 82, Harta Basarabiei de Nour. Pe Hartă sânt însemnate în acest loc două sate Cupcino.
11 Ghib. Sur. 20, p. 133. N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 209, într'un document dela Iancul Sasul. L. T. Boga, Doc. Basarabene 6 (1929), Chişinău p. 10.
12 Ghib. Sur. 2, p. 115. Satele Brătuşeni, pe Ciuhur, volostea Zăbriceni, jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 36—37, Harta Basarabiei, de Nour.
13 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 144, Harta Basarabiei, de Nour. Un târguşor Mihăileni, pe Răut, este în jud. Bălţi, ibid.
14 Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347.
15 Intr'un uric din 6941 (1433) Iunie 15 se întăreşte lui Petru Durnea satul Durneşti, Arhiv. Stat. Bucureşti. In alt uric din 6959 (1451) Octomvrie 17 se întăreşte lui Pătru Durnea o prisacă la Şacovăţ, Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 6—7. Cp. şi satul Cetireni, pe apa Floriţoaia, volostea Ungheni, jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 53, Harta Basarabiei, de Nour.

ment din 7089 (1581) Septemvrie 21 e vorba de o selişte de la obârşia Ciuhurului, anume Durniţii, care acum se cheamă Verbea [1]. Satul Rotunda din apropiere de Mihăileni poate fi o amintire a Dumbrăvii rotunde [2].—Inspre Racovăţ [3] era satul lui Tador, în altă parte satul Neagouţi, pe care îl stăpânea Cupcici în 6937 (1429) Mai 27 şi pe care se pare că nu-l mai avea în 1431 [4]. Era apoi satul lui Grozea [5] şi satul lui Costici. Acesta din urmă ne aminteşte satul Costiceni, de pe malul Prutului, din judeţul Hotin [6], departe însă de aşezările lui Cupcici, dintre Ciuhur şi Racovăţ.

98.

Mănăstirea Bistriţa. 1431 Iulie 31.

Alexandru Voevod dăruieşte Mănăstirii Bistriţa două prisăci, una la Lăpuşna şi alta la Itchil şi casa lui Crăciun din Peatra.

† мл(с)тїю бжїею мꙑ алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои знаемо чинꙑ(м) симь листомь нашимь понеже изволили есмꙑ добрїимь нашимь оумꙑсломь и дали есмꙑ монастирꙋ оуспенїꙋ прѣ(с)тѣи богородици што е(ст) на бистрици где е(ст) старець кv(р) василїе двѣ пасѣкꙑ [7], една на лопашнои и дрꙋга пасѣка на итькꙑлю што бꙑ вь тѣхь пасѣкахь десѧтина не брана ѡ(т) монастирскꙑ(х) пчель и еще есмꙑ дали прѣдреченномꙋ монастирꙋ домь крачꙋновь ѡт каменa. тое вьсе да е(ст) монастиреви оури(к) сь вьсѣмь доходомь непорꙋшено николиже на вѣкꙑ. а на то е(ст) вѣра господства ми и вѣра възлюбленнꙑ(х) сновь господства ми илїаша воеводꙑ и стѣцка и петра и вѣра вьсѣхь боѧрь наши(х). а кто бꙑ хотѣль тое порꙋшити, таковꙑ да е(ст) проклѧть ѡ(т) господа и ѡ(т) прѣчистꙑѧ его матере и ѡ(т) вьсѣ(х) свѧтꙑ(х) иже ѡ(т) вѣка богꙋ оугождьшїи(х). писа иѣгои логофеть на бистрици в лѣ(т) ѕцлѳ к(л) лa.

1 Acad. Rom. XL/54.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 178, Harta Basarabiei, de Nour.
3 Vezi mai sus p. 263—264.
4 Ibid. p. 261, rândul 11, p. 263--264.
5 Ibid.
6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 75, Harta Basarabiei, de Nour. Cp. L. T. Boga, Doc Basarabene 6 (1929), Chişinău, p. 24, într'un document din 7127 (1619) Iunie 6. Cp. satul Costeşti, de la gura Ciuhurului, în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei, ibid. Acesta este foarte vechiu, de pe vremea lui Alexandru cel Bun, pomenit în 7007 (1499) August 15, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 130—131.
7 Sic.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră, pentru că am voit cu al nostru bun gând şi am dat Mănăstirii Adormirei Preasfintii Născătoarei de Dumnezeu, care este la Bistriţa, unde este stareţ Chir Vasilie, două prisăci, una la Lopuşna şi altă prisacă la Itchil, ca din aceste prisăci să nu se iee deseatină din albinele mănăstireşti şi încă am dat mănăstirii zise mai înainte casa lui Crăciun din Piatra. Toate aceste să fie mănăstirei uric cu tot venitul, nestricat niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa iubiţilor fii ai Domniei mele, Ilieaş Voevod şi Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor boerilor noştri.

Iar cine ar vrea să strice aceasta, să fie blăstămat de Domnul şi de Preacurata lui Maică şi de toţi sfinţii, cari din veac bine au plăcut lui Dumnezeu.

A scris Neagoe logofătul, în Bistriţa, în anul 6939 Iulie 31.

Pergament cu pecetea pierdută, dela care se păstrează numai şnurul albastru, se află la Archiv. Stat. Bucureşti, M-rea Sf. Sava, Iaşi, pachet 23, nr. 1. Verso, însemnarea veche: за пасикы на итки(л) и на лопашною и дѡ(м) крачѹнѡ(к).

Pentru danii de prisăci ale Mănăstirii Bistriţa cp. uricele din 6919 (1411) Ianuarie 5, 6930 (1422) August 20, 6936 (1428) Iulie 8, 6939 (1431) Fevruarie 6[1]. Intre acestea era şi cea dela Itchil. Cp. apoi uricele din 6947 (1439) Septemvrie 13[2], 6952 (1444) Iunie 18[3], 6960 (1452) Fevruarie 24[4], 6963 (1455) Iunie 6[5] etc. Lopuşna este o vale, pârău şi sat din judeţul Chişinău[6]. Pârăul este pomenit şi în uricul din 7008 (1500): Dobrenii pe Lăpuşna[7].

Foarte interesantă este pomenirea târgului Peatra, care era aşa dar chiar în 1431. Ea e pomenită şi în 6954 (1446) Ianuarie 25[8] şi 6961 (1453) Iunie 20[9].

Uricul este foarte important pentru Istoria bisericească a Românilor.

---

1 Vezi mai sus p. 80, 149-151, 212-215, 311.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti.
3 Ghib. Sur. 2 p. 210-211.
4 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 141.
5 Arhiv. Stat. Bucureşti.
6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 134, Harta Basarabiei, de Nour.
7 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 179.
8 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricariul 11 p. 64-65.
9 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82, Uricariul 11 p. 76-78.

99.

Suceava. 1432 Dechemvrie 20.

Alexandru Voevod întăreşte lui Balotă şi lui Oancea parte din Tamârtaşinţi, dată lor de Giurgiu, pentru că-i plătiseră capul, într'o pâră cu Ilieaş.

† ма(с)тїю бжїею мы алеѯандрь воевода господарь земли молдавскои знаемо чиним с сим листо(м) наши(м) оже то(т) истинныи наїашь тжгалъ на жюржа прѣ(д) нами. и оста(л) жȣржь намъ ѡкȣпити свою шїю. и за тотȣ глобȣ то(т) жȣржь далъ прѣ(д) нами свою часть ѡ(т) села ѡ(т) тамръташи(н)ци слȣга(м) наши(м) балотѣ и ѡанчѣ. а ѡни его искȣпили ѡ(т) тои глобы. а мы есмы жаловали наши слȣгы, балотȣ и ѡанча и дали есмы имъ тое село тамръташи(н)ци. и приложили есмы и(м) къ ихь ѹрикови, да и(м) бȣдеть ѹри(к) съ ѹсѣмъ доходо(м) и дѣтемъ и(х) и ѹнȣчатомъ ихь и праѹнȣчатомъ ихь и прашȣрѧто(м) ихь и братїамъ и(х) наиближны(м) непорѹшено николи(ж) на вѣкы. а хота(р) тои чѧсти да бȣде(т) по старомȣ хотарю, кȣда из вѣка ѡживали. а на то е(ст) вѣра г(с)ва нашего вышеписа(н)наго алеѯандра воеводы и вѣра възлюбленнаго сна г(с)вами наїѫша воеводы и вѣра снове(м) г(с)вами стецка и петра и вѣра всѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра вьсѣхь боѧрь наши(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бȣде(т) г(с)дрь земли нашеи, да и(м) непорȣшить нашего данїа, али ѹбы имъ потврьдилъ и ѹкрѣпи(л), занȣже дае(м) имь за правȣю слѹжбȣ. пи(с) гедеѡ(н) книгиникъ дїакь ѹ сочавѣ в лѣ(т) ҂ѕ҃ц҃м дe(к) к҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Alexandru Voevod, Domn Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră, că acest adevărat Ilieaş a pârît pe Giurgiu înaintea noastră. Şi a rămas Giurgiu să-şi răscumpere dela noi gâtul său. Şi pentru această gloabă, acest Giurgiu a dat înaintea noastră partea sa din sat din Tamârtaşinţi slugilor noastre lui Balotă şi Oancea şi ei l-au răscumpărat din această gloabă. Iar noi am miluit pe slugile noastre, pe Balotă şi pe Oancea şi le-am dat acest sat Tamârtaşinţi. Şi le-am adăugat către uricul lor, să le fie uric cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi fraţilor lor mai deaproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestei părţi să fie după hotarul vechiu, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Alexandru Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Ilieaş Voevod şi credinţa fiilor Domniei mele, Steţcu şi Petru şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le dăm lor, pentru dreaptă slujbă.

A scris Ghedeon, diacul Doamnei, în Suceava, în anul 6940 Dechemvrie 20.

Pergament cu pecetea cea mică atârnată, în Arhiva principală a Ministerului de externe din Moscova. Pe pecete: печать ѡлек-сандра воєводы. O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 20. A fost publicat cu abateri de Ulianiţchi, Materialî p. 34 şi Hurm. Doc. I² p. 839. In traducerea germană Wick. Woronetz und Putna p. 34. In traducere românească în Uricariul II p. 12.

Despre satul Tamârtaşinţi a fost vorba în uricele din 6919 (1411) Septemvrie 22[1]. Este vreo legătură între Giurgiu din 1432 şi Şoldan Petru şi Miclouş din 1411?

Documentul este foarte important pentru Istoria vechiului drept românesc, cu toate că e foarte laconic, nespunându-ne vina mare, de era să-şi piardă capul — dacă trebuie să luăm lucrurile ad litteram — Giurgiu faţă de Iliaş. Satul intră în stăpânirea lui Balotă şi Oancea.

Data 1432 nu e sigură. Poate trebuie socotit anul dela Septemvrie şi în acest caz, uricul ar fi din 1431 Dechemvrie 20. El a fost folosit ca dată pentru fixarea morţii lui Alexandru cel Bun[2].

100.

1432.

„Ispisoc din 6940 dela bătrânul domnu Alexandru Voevod, prin care au miluit pe Ivaşcu Vladicicu i fraţii lui, Petre şi Iuraşcu

1 Vezi mai sus p. 92-96.

2 D. Onciul, Datele Cronicelor, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905) p. 216-217, 220, 225, socoteşte 1432 şi moartea lui Alexandru cel Bun o pune în 1433 Ianuarie 1. N. Iorga, Observaţii de cronologie cu privire la Moldova, în epoca lui Alexandru cel Bun, Conv. Lit. 39 (1905) p. 747-748, socoteşte 1431 şi moartea lui Alexandru cel Bun o pune la 1 Ianuarie 1432. Vezi uricul din 6940 Ianuarie 4.

i Dancul şi nepotul lor Mile cu aceste două sate pe Vilie, anume Hodoracinţii şi Gvozdăuţii, moşii întregi, după hotarăle lor în pregiur arătate în sămne".

(Extras din adresa divanului Cnejiei Moldovei din 1809 septemvrie 4, către excelenţia sa d. sfetnicul de taină sinator prezident divanurilor Moldovii i Valahii şi cavaleriu Sărghii Sărghievici Cuşnicov).

Regestul de mai sus a fost publicat de L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929), Chişinău p. 5. Dacă Alexandru cel Bun a murit la 1 Ianuarie 1432, atunci uricul de mai sus trebuie să fie din 6940, Septemvrie—Dechemvrie şi poate din 1431. Uricul este citat într'unul dela Ştefan cel Mare, din 7011 (1503) Septemvrie 30, când se vorbeşte de славна дочка ивашка владичкова . . . . . ивашка влъдичка и неприкнлїе що имал ѡни ѿ дѣда нашего алеѯандра воевод двѫ села на вилїи на имѫ ходорѣчиници и гвоздѡвци, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 230-231.

Satele Hodoreacinţii şi Gvozdăuţii sânt Hădărăuţii şi Gvăzdăuţi din volostea Secureni, judeţul Hotin[1]. — Vilia, vale şi pârău, e necunoscută azi, după Dicţionarul geografic şi Hartă. E pomenită uneori însă, în trecut. Aşa în 7088 (1580) Aprilie 26[2], 7095 (1587) Aprilie 22[3] etc. Numele Hodoreacinţilor vine dela Hodorac, al Gvozdăuţilor dela slav. гвоздь. Satele erau şi în veacul al XIV-lea.

101.

1400 - 1432.

Ispisoc dela Alexandru Vodă Bătrânul, prin care dă Mitropoliei Sucevei Poiana Vlădicenilor.

Regestul acesta îl dau după Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 22. Erbiceanu adaugă după Poiana Vlădicenilor, în paranteză : ţin. Iaşilor. Originalul a făcut parte din actele Mitropoliei, duse de Mitropolitul Dosoftei în Polonia şi azi rătăcite. E curios că el nu e

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 111, 107. Harta Basarabiei de Nour. Primul sat aici se numeşte Hodorouţi, în Z. Arbore, Basarabia, p. 719 el se numeşte Hodorosăuţi.
2 L. T. Boga, Doc. Basarabene, 5 (1929), Chişinău, p. 35.
3 Ibid. p. 43.

în Index Zolkieviensis. Aici sânt însă alte documente ce pomenesc de acest uric. Unul e din 7132 (1624) Martie 26, prin care se hărăzeşte Mitropoliei dela Suceava, unde zac moaştele Sfântului Ioan cel Nou, între altele „locurile numite Poiana Vladica (Bojana Vladyka) din jos de Târgul Iaşi, ce le-a dăruit Alexandru Vodă cel Bătrân, ca să fie de pomenire, când a ieşit el şi cu boerii săi şi cu întregul popor la susnumita Poiană, întru întâmpinarea Sfântului Ioan cel Nou“ [1]. Asemenea în două documente dela Miron Barnovschi [2]. Dania e întărită şi în 7162 (1654) Martie 22 [3].

Este vorba de satul Vlădiceni, din comuna Buciumi, judeţul Iaşi, lângă Iaşi [4]. Satul pleacă deci dela o poiană deschisă în codrii merei, de lângă Iaşi. Pe aici au trecut deci moaştele Sfântului Ioan, când au fost duse la Suceava [5].

102.

Suceava. 1432 Ianuarie 4.

Ilie Voevod dăruieşte boerului Vană şi soţiei sale Ana, două sate, Coşilouţi şi Stanulouţi, sub Nesfoiu.

† ма(с)тїю бжїю мы илїа воевода господарь земли молдавскои чиниамъ знаменито с сѣмъ листомъ нашимъ оусѣмъ кто наиъ оузритъ или его оуслышни(т) чтѹчи оже то(т) истинныи слоуга и боiари(н) нашъ, вѣрныи панъ ванъ и жена его анна дъщеръ негрина и сна и(х) андреа, жаловали есми и(х) особною нашею ма(с)тїю и дали есми имъ ‹оу›[6] нашии земли двѣ селѣ на имѣ кошиловци и станоулоуци по(д) несфоемъ, тое все щобы и(м) въ оури(к) съ въсѣмъ доходомъ и дѣтемъ и(х) и оуноучато(м) и(х) и праоуноучатомъ и(х) и прашоурѣтомъ и(х) и въсемоу родѹ и(х) непороушено николиже на вѣкы. а хотаръ ‹кошил›овце(м) горѣ роудою потокомъ на конецъ несфои, около негрини пасикы, ѡ(т) несфоiа вало(м) .... ѡ валоу, поперекъ ко стюкова[7] лѣса, ѡ(т) лѣса, поперекъ дѹбровы,

1 Candela (Cernăuţi), 3 (1884) p. 547.

2 Ibid. p. 548, 549. Aici se spune că Alexandru cel Bun a ieşit în întâmpinare cu mitropolitul, episcopii şi întreg poporul.

3 Ibid. p. 694

4 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 251, Dicţ. statistic al României 1 p. 476.

5 Asupra acestui fapt mi-a atras atenţia şi preotul C. Bobulescu, din Bucureşti.

6 La Kozak lipseşte.

7 La Dan : Stânca.

а ѡ(т) дꙋбровы стары(м) хотарємꙋ, хотарємъ ѡ(т) любанова сєла. а на то є(ст) вѣра нашєго г(с)ва ми (вы)шєписаннаго илїи воєво(д) и вѣра възлюблєннаго сна г(с)ва ми романа и вѣра брата г(с)ва ми пана богдана, вѣра пана михаила и дѣтєи єго, вѣра пана жоуржа фратовскаго и дѣтєи єго, вѣра пана вылчи[1], вѣра пана жꙋржа дворника и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана коупчича, вѣра пана исаїа и дѣтєи єго, вѣра пана дъм(ъ)коуша столника, вѣра пана козмы шандровича, вѣра пана лазора, вѣра пана станчꙋла брата лазорєва, вѣра пана шєфꙋла и брата єго пана мындри и дѣтєи и(х), вѣра пана бълоша чашника, вѣра пана томы дворничєла и вѣра вьсѣ(х) боıаръ наши(х) вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ жи(вот)ѣ кого бъ изъберєтъ господарємъ быти оу нашєи зємли мо(л)давскои или (ѡ(т) дѣтєи наш)и(х)[2] или ѡ(т) братїи наши(х) или кого бъ изберєтъ быти, тотъ щобы (нєпороуши(л))[2] нашєго даниа, али щобы имъ оутвєрдилъ и оукрѣпи(л), заноужє дали (єсми ємоу за єго пра)воую и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ. а на болшєє[3] (по)твєржєнїє сємоу вышєписанно(моу вєлѣли) єсми слоуѕѣ нашємоу вѣрномоу (паноу нѣгоєви л)огофєтоу писати и пєча(ть нашꙋ) привѣсити к сємоу нашємоу листоу. пи(с) пашко дїакъ кꙋпчичєвъ оу соч(вѣ) в лѣ(т) ѕцм гє(н) д.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Vană şi femeia lui Ana, fiica lui Negre, şi fiul lor Andreiu, i-am miluit cu osebita noastră milă şi li-am dat în Ţara noastră două sate, anume Coşilouţii şi Stanulouţii sub Nesfoiu. Toate aceste să le fie uric cu tot venitul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat nici o-dată, în veci.

Iar hotarul Coşilouţilor, în sus, pe pârăul Ruda, la capătul Nesfoiului, înprejurul prisăcii lui Negrea, de la Nesfoiu pe val .... despre val, deacurmezişul către pădűricea lui Stiuco, de la pădurice deacurmezişul dumbrăvii, iar de la dumbravă pe vechiul hotar, pe hotarul de la satul lui Liuban.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului

---

1 La Kozak: жылчи, La Dan: Jălce.
2 La Kozak lipseşte.
3 La Kozak: болжєє.

Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman şi credinţa fratelui Domniei mele, pan Bogdan, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu de la Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Giurgiu vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Dămăcuş stolnicul, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Lazăr, credinţa panului Stanciul, fratele lui Lazăr, credinţa panului Şteful şi a fratelui său pan Mândrea şi a copiilor lor, credinţa panului Băloş ceaşnicul, credinţa panului Toma vornicel şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn în Ţara noastră moldovenească, sau din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoie logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Paşco, diacul lui Cupcici, în Suceava, în anul 6940 Ianuarie 4.

Pergament cu pecetea lipsă se păstrează în Mănăstirea Suceviţa din Bucovina, sub nr. 500. In câteva locuri uricul e stricat. A fost publicat de Kozak, Rezultate, în Archiv f. sl. Philologie 15 p. 196—198. Un rezumat în româneşte a dat Dan, Mănăstirea Suceviţa p. 121.

Am pus data de an 1432, socotind stilul dela 1 Ianuarie, dar ea nu e absolut sigură, putând fi şi 1433, socotind stilul de la Martie [1]. Alexandru cel Bun a murit în ziua de 1 Ianurie 1432 ori 1433 [2]. In caz când Alexandru a murit în 1433, am putea admite data 1432 Ianuarie 4, numai considerând că Ilie ar fi putut da urice ca asociat ce era la Domnia părintelui său, Alexandru cel Bun [3],

1 Cp. D. Onciul, Datele Cronicelor, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905) secţ. ist. p. 219-220, Din Istoria României, Bucureşti, 1914, p. 184, G. Popovici, Anul dela Martie, Conv. Lit. 39 (1905) p. 195, 219, 221: „regimul anului dela 1 Martie se constată în Moldova, pentru epoca lui Alexandru cel Bun". In ziarul Epoca din 1905, anul 11, nr. 182: „Cronologia dela Septembrie, pare a fi fost în uz în Moldova, în primul secol dela întemeierea ei . . . ipoteza anului dela Martie pentru vremea lui Alexandru cel Bun, ea trebuie privită drept căzută".

2 D. Onciul cit. p. 216-219, 225.

3 I. Ursu, Relaţiunile Moldovei cu Polonia p. 33, 49, N. Iorga, Stud. şi

acesta fiind în cursul anului 1432 ocupat cu Turcii şi Polonii[1]. Ceia ce s'ar opune e faptul că e foarte greu de admis că în acest caz Ilie Voevod la formula mărturiei din uric nu l-ar fi pus şi pe tatăl, Alexandru cel Bun, Domnul de drept, ci numai pe fiul Roman şi pe fratele Bogdan. Un argument *nu slab* contra acestui fel de calcul al anilor, dela Martie, în 1432-1433, e faptul că nu se poate uşor admite că un număr cu totul limitat de scriitori de urice, doi sau trei, să fi ţinut această socoteală, şovăind, în acelaş an, între 1 Ianuarie şi 1 Martie. Şi totuşi aşa se pare[2].

Satele de care e vorba în uric sânt în judeţul Hotin. Coşilouţii se numeşte Coşuleni[3], iar Stanulouţii, prin metateză Stănileşti, amândouă în volostea cu acest nume[4]. La miazănoapte de Stănileşti, în aceiaşi voloste, este şi satul Nesvoia, Nesfoiul din 1433[5]. In aceiaşi voloste, chiar lângă Coşuleni, ca şi acesta pe malul Prutului, este şi satul Negrinţi[6], care ne aminteşte de Negrea şi pri-

---

Doc. 6 p. 652-655, Geschichte des rum. Volkes 2 p. 534, Histoire des Roumains et de leur Civilisation, Paris 1920, tableau chronologique I, ediţia română, Bucureşti, 1930 p. 291.

1 N. Iorga, Stud. şi Doc. cit., Chilia şi Cetatea Albă p. 90, 302.

2 N. Iorga, Observaţii de cronologie cu privire la Moldova în epoca lui Alexandru cel Bun, Conv. Lit. 39 (1905) p. 746-751, după ce spune că un act teutonic adus de G. Popovici cuprinde *dovada deplină* că nu se socotea anul în Moldova dela Martie, spune că anul începea şi dela 1 Martie, „căci într'o cancelarie aşa de nouă, nu poate fi vorba de o normă fixă". Alexandru cel Bun a murit în 1432 Ianuarie 1. I. Bogdan, Relaţiile Ţării Româneşti cu Braşovul şi Ţara Ungurească, 1905, p. XLVII, admite şi anul dela 1 Martie: „cum se constată din unele indicii pentru Moldova, o influenţă rusească, ce dispare îndată după Alexandru cel Bun", dar şi dela 1 Ianuarie: „cum se constată tot pentru Moldova, în sec. XV, o influenţă ungurească sau polonă". A. D. Xenopol, Ist. Rom. ed. 2 (1914) 4 p. 364-365, admite se pare toate stilurile, pentru Moldova. C. Giurescu, Câteva cuvinte asupra vechei cronologii româneşti, Conv. Lit. 34 (1900) p. 695, 739, 745, admite ca fapt general, în Moldova, dela întemeierea statului, până în secolul 16-lea, începutul anului la 1 Ianuarie. Pentru moartea lui Alexandru cel Bun, admite 1434 Ianuarie 1. I. Minea, Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, 1919, p. 225-231, după ce face istoricul chestiunei, admite data de 1 Ianuarie, ca fiind a morţii lui Alexandru cel Bun. La fel în Informaţiile româneşti ale cronicii lui Ioan Dlugosz, Iaşi, 1926, p. 20. I. Vlădescu, Inceputul anului în cronicile moldoveneşti până la Ureche, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 4 (1925), secţ. ist. p. 435-465, admite ca început al anului, în cronici, 1 Ianuarie. Cp. I. Bogdan, Cronice inedite p. 35, 120, Vechile cronice mold. p. 143, 188, C. Giurescu, Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă p. 27. G. Nicolăiasa, Chestiuni practice de cronologie românească veche, Revista Arhivelor, Bucureşti, nr. 4 (1927) p. 9-18, pentru epoca ce ne interesează, admite: „se va socoti după regula Giurescu, adică adoptându-se stilul de 1 Ianuarie, pentru toate scriptele. (Insă nu vom proceda cu prea mare încredere şi uşurinţă, dată fiind şi posibilitatea altui stil: de 1 Septemvrie sau poate şi de 1 Martie)".

3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 76. Harta Basarabiei, de Nour.

4 Ibid. p. 195-196.

5 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 150, Harta Basarabiei, de Nour.

6 Ibid.

saca lui, din uric.—Pârăul Ruda e necunoscut.—Se vede că boerul Liuban [1] avea şi în această parte sate, căci celelalte de peste Prut, din ţinutul Dorohoiului, între care satul Ibăneşti, Cordăreni, sânt departe [2].

Boerul Vană nu e totuna cu Vană vornicul, care a murit probabil în 1425 [3]. Vană din uricul din 1433 nu era boer de divan. Soţia lui Ana era fiica boerului Negrea, care e totuna cu Negrea vornicul. Acesta apare întăia oară în 6911 (1403) Ianuarie 7 [4], apoi în 6916 (1408) Septemvrie 16 [5], 6917 (1409) Ianuarie 28 [6], Aprilie 18 [7], Noemvrie 18 [8], 6918 (1410) Fevruarie 15 [9], Martie 15 [10], 6919 (1411) Aprilie 14 [11], Iunie 28, ca Negru Bârlădeanul [12], Septemvrie 22 [13], 6920 (1412) Aprilie 3 [14], 6922 (1414) August 2 [15], Dechemvrie 20 [16], 6923 (1415) Aprilie 13 [17], în 6927 (1419) Aprilie 8 [18], 6928 (1420) Aprilie 25 [19], în 6929 (1421) [20], 6930 (1422) Martie 12 [21], August 20 [22], Dechemvrie 25 [23], în 6931 (1423) Martie 12 [24], Martie 31 [25], în 6932 (1424) Fevruarie 16 [26], August 26 [27], în 6933 (1425) Ianuarie 30 [28], Mai 12 [29], în 6934 (1426) August 12 [30], 6935 (1427) August 18 [31], Septemvrie 14 [32], Sep-

1 Vezi mai sus p. 186, 269, rândul 25, p. 275-276. Cp. uricul din 6939 (1431) Iunie 15, mai sus p. 317 rândul 17.
2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 188, 50.
3 Vezi mai sus p. 278-279.
4 Ibid. p. 47, rândul 8.
5 Ibid. p. 61, rândul 14.
6 Ibid. p. 65, rândul 17.
7 Ibid. p. 70, rândul 4.
8 Ibid. p. 73, rândul 5.
9 Ibid. p. 75, rândul 23.
10 Ibid. p. 78, rândul 13.
11 Ibid. p. 81, rândul 20.
12 Ibid. p. 85, rândul 7.
13 Ibid. p. 92, rândul 19 şi p. 95, rândul 14.
14 Ibid. p. 97, rândul 14.
15 Ibid. p. 104, rândul 2 şi p. 103, rândul 27.
16 Ibid. p. 112, rândul 1.
17 Ibid. p. 116, rândul 23.
18 Ibid. p. 132, rândul 9.
19 Ibid. p. 136, rândul 7.
20 Ibid. p. 141, rândul 12, p. 145.
21 Ibid. p. 147, rândul 28.
22 Ibid. p. 150, rândul 8.
23 Ibid. p. 151, rândul 19.
24 Ibid. p. 154, rândul 14.
25 Ibid. p. 157, rândul 7.
26 Ibid. p. 162, rândul 20.
27 Ibid. p. 166, rândul 9.
28 Ibid. p. 169, rândul 7.
29 Ibid. p. 173, rândul 25.
30 Ibid. p. 178, rândul 22.
31 Ibid. p. 189, rândul 12.
32 Ibid. p. 191, rândul 2.

temvrie 16[1], Octomvrie 15[2], 6936 (1428) Fevruarie 16[3], Aprilie 15[4], Iulie 8[5], Iulie 24[6], Iulie 29[7], August 17[8], Septemvrie 3[9], Dechemvrie 4[10], Dechemvrie 28[11], în 6937 (1429) Ianuarie 10[12], Fevruarie 1[13], Fevruarie 10[14], Aprilie 17[15], Mai 27[16], Iunie 1[17], Iunie 3[18], Iunie 19[19], Septemvrie 1[20], Septemvrie 24[21]. Aceasta este ultima oară, când apare în documente. In această vreme va fi murit. Nu pot stabili nici o legătură între dânsul şi Duma Negru, Crâstea Negru, Fete Negru, Tador Negru, Costea Negru, Iacuş Negru şi Vlad Negru. Iliaş al Negrului, din 6944 (1436) Septemvrie 19[22], 6947 (1439) Martie 12[23], Aprilie 3[24], este însă fiul său. Pentru neamul lui Negre aflăm date în uricul din 7001 (1493) Martie 7[25], 7005 (1497)[26], 7003 (1495) Fevruarie 5[27], 7003 (1495) Ianuarie 24[28], 7035 (1427) Martie 15[29]. Din el sânt scoborîtori boerii lui Ştefan cel Mare, Costea diac, Toader diac, Luca, Nichita, Ion dascalul. Curtea boerului Negrea era la Gâdinţi, în judeţul Roman[30]. Satele lui, cunoscute, sânt Gâdinţii la Roman, Negreştii, Alexeştii, Bârzeşti, la Vaslui, pe Rahova, Crâstoi, Bilcarii, Curteştii, apoi pe Bârlad, Todirenii, Liu-

1 Ibid. p. 193, rândul 21.
2 Ibid. p. 196, rândul 27.
3 Ibid. p. 202, rândul 20.
4 Ibid. p. 207, rândul 5.
5 Ibid. p. 213, rândul 12.
6 Ibid. p. 216, rândul 10.
7 Ibid. p. 218, rândul 20.
8 Ibid. p. 221, rândul 16.
9 Ibid. p. 224, rândul 19.
10 Ibid. p. 228, rândul 17.
11 Ibid. p. 231, rândul 7 şi p. 233, rândul 29.
12 Ibid. p. 239, rândul 25.
13 Ibid. p. 242, rândul 24.
14 Ibid. p. 249, rândul 14.
15 Ibid. p. 258, rândul 26.
16 Ibid. p. 261, rândul 21
17 Ibid. p. 267, rândul 6.
18 Ibid. p. 270. rândul 12.
19 Ibid. p. 280, rândul 26
20 Ibid. p. 287, rândul 29.
21 Ibid. p. 291, rândul 6.
22 Hurm. Doc. I² p. 865.
23 Uricariul 18 p. 13-16.
24 Acad. Rom. XLVII/227.
25 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 14-15, 17.
26 Suret în colecţia mea. Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 109.
27 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 70-71, La 73 spiţa e întrucâtva greşită.
28 L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929), Chişinău p. 13.
29 Ghib. Sur. 1 p 119.
30 Vezi mai sus p. 269, 273,

deştii, apoi pe Nistru, Rizina, Cinişeuţii, Zahorna, Horodiştea ş. a.

Satele Coşilouţii şi Stanulouţii de la Hotin sânt foarte vechi. Cel dintâi îşi va fi trăgând numele de la vre-un boer Coşilă, cum e tatăl boerului Steţcu, pomenit în urice, ca cel din 6945 (1437) Fevruarie 24[1], în 6946 (1438) Fevruarie 23[2], 6947 (1439) Iulie 15[3]. Satul al doilea îşi trage numele de la un străvechiu Stănilă[4].

Foarte interesantă în uric e mărturia lui Bogdan, tatăl lui Ştefan cel Mare.

103.

Suceava. 1432 Ianuarie 13.

Ilie Voevod întăreşte lui Oanică două sate la Jijia, Onicenii şi Vicoleanii.

„Suret de pe uricul lui Iliia Vvod. pe satul Oniceanii de pe Jijiia, din anul 6940 Ghen. 13.

Cu mila lui Dumnezău, Noi Iliia Vvd., Domnul Ţării Moldovii, facem înştiinţare cu această carte a noastră tuturor, carii pe dânsa o vor vedea sau cetindu-să vor auzi, iată acela adevărată slugă noastră Oanica au slujit noao cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Pentru aceia văzând noi a lui dreaptă şi credincioasă slujbă cea către noi, l-am miluit pre dânsul cu a noastră osăbită milă şi i-am dat lui întru a noastră Ţară a Moldovii doao sate la Jijiia, unde iaste casa lui, iară alt sat, anume Vicoleanii, ca să fie lui aceale uric, cu tot venitul, lui şi feciorilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi feciorilor strănepoţilor lui şi celor mai deaproape, fraţilor şi surorilor lui, neruşuit nici odănăoară, în veaci.

Iar hotarul acelor sate să fie după vechiul hotar, pe unde din veac au îmblat.

Şi la aceasta iaste credinţa Domniei noastre", mai sus scris, Noi Iliia Vvd. şi credinţa fraţilor noştri Steţca şi Petra şi credinţa prea iubit fiiului Domniei noastre, Roman Vvd. i proč.

Au scris în Suceava Ghedeon, la anul 6940 Ghen, 13.

---

1 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.

2 Arhiv. Stat. Bucureşti: в. п. стецка кошиловича.

3 Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan.

4 Stălineşti, prin metateză, ca şi satul dela Fălciu, Stălineşti, în loc de Stănileşti, cum era de ex. în 7001 (1493) Noemvrie 4, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 31—32. Aici confundat de I. Bogdan cu cel din jud. Hotin.

(Cu porunca Sfinţiei Sale părintelui arhimandritului Anthim, fiind egumen, s-au tălmăcit de mine, Hagi Gherasim, Ieromonah Putneanul, la anul 1786 Martie 3).

Suretul acesta se păstrează la Acad. Rom. V/74. Originalul acestui uric, ca şi cel din 6966 (1458) Iunie 8[1] şi cel din 7062 (1554) Martie 20[2], nu se păstrează. Se vede că le-au luat de la Mănăstirea Probota, a căreia a fost satul Oniceni, călugării greci, la secularizare. Cel din 6937 (1429) Iunie 1 se păstra la Arhiv. Stat. Bucureşti[3]. Uricul din 6940 Ianuarie 13 a fost cunoscut, ca primul document al lui Ilie Voevod, de D. Onciul, Datele Cronicelor, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905), secţ. ist. p. 219, 220, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 652, 653, Observaţii de cronologie cu privire la Moldova, Conv. Lit. 39 (1905) p. 748, G. Popovici, Anul dela Martie, Conv. Lit. 39 (1905) p. 195, I. Minea, Principatele române şi politica orientală a împăratului Sigismund, 1919 p. 231.

Pentru data de 1432, care poate fi şi 1433, vezi observaţiile dela uricul din 6940 (1432) Ianuarie 4.

Mai sus p. 267 a fost vorba de Onică şi de satul Oniceni. Al doilea sat Viforenii este în judeţul Botoşani, pe Jijia[4]. Numele îi vine dela Vifor. In apropiere, la Turia, în uricul din 6933 (1425) Ianuarie 30, găsim localitatea Vicole[5].

104.

Suceava. 1432 Ianuarie 17.

Ilie Voevod dărueşte lui Dragoş dela Stamnic un sat, unde este casa lui, la Stamnic.

мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода господарь земли молдавскои чиним знаменито исѣмь листо(м) наши(м) оусѣмь кто на нь оузри(т) или єго оуслышить чтѹчи ожє тот[6] истинныи слѹга на(ш) драгоша ѿ(т) стамни(к) слѹжи(л) намь правою и вѣрною слѹжбою.

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 12—13.
2 N. lorga, Stud. şi Doc. 6 p. 75. Aici greşală de tipar: Obicenii pe Jăjâe, în loc de Oniceni.
3 Vezi mai sus p. 267—268.
4 Dicţ. statistic al României 1 p. 104.
5 Vezi mai sus p. 168, rândul 19, p. 172.
6 Sic.

тѣ(м) мы видѣвши его правѫю и вѣрнѫю слѫжбѫ до на(с) жаловали есмы его wсобною нашею ма(с)тїю и дали есмы емѫ оу нашеи земли едно село гдѣ е(ст) домъ его на стамникѫ. тое що бы емѫ оури(к) съ въсѣмь доходомь емѫ и дѣтемъ его и оунѫчатомъ его и правнѫчатомъ его и прашѫратомъ его и наиближны(м) братїа(м) его, непорѫшено николиже на вѣкы. а хотаръ да имъ бѫдеть по старомꙋ хотарꙋ кꙋда wживае(т) (тое) село извѣка. а на то е(ст) вѣра г(с)ва нашего вышеписанаго илїа воеводы и вѣра братїа г(сд)вами стецка и петра и богданова и вѣра възлюбленнаго сна г(сд)ва ми романа и вѣра въсѣ(х) дѣтеи наши(х) и вѣра боѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа фрѧтовско(г) и дѣтеи его, вѣра пана жѫржа дворника и братїи его, пана шефѫла и м(ѫ)идри, вѣра пана кꙋпчича, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаѧ и дѣтеи его, вѣра пана оунклѧта, вѣра пана лазара и брата его станчꙋла, вѣра пана богѫша, вѣра пана дъмъкѫша столника, вѣра пана бълоша чашника и вѣра всѣ(х) боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бѫде(т) господаръ земли нашеи w(т) братїи наши(х) (или w(т) дѣтеи наши(х) или бѫ(д) кто кого бъ изберет, то(т) що бы имь непорѫши(л) нашего данїа, али що бы и(м) оукрѣпиль и потвердиль. а на болшее потверж(д)енїе томѫ всемѫ вышеписанномѫ велѣли есмы слѫзѣ нашемѫ вѣрномѫ панѫ нѣгоевѣ логодетѫ писати и привѣсити нашѫ печѧ(т) к семѫ листѫ нашемѫ. оу сочавѣ влѣ(т) ѕ҃ц҃(м҃) ги(н) ѕї. писа гедео(н) дїа(к).

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Dragoş dela Stamnic, ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră un sat, unde este casa lui, la Stamnic. Acesta să-i fie lui uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi fraţilor lui celor mai deaproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul să le fie după vechiul hotar, pe unde trăeşte acest sat, din veac.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa fraţilor Domniei mele, Steţcu şi Petru

şi Bogdan şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu vornic şi a fraţilor lui, pan Şteful şi Mândrea, credinţa panului Cupcici, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleată, credinţa panului Lazăr şi a fratelui său, Stanciul, credinţa panului Boguş, credinţa panului Dămăcuş stolnic, credinţa panului Băloş ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din fraţii noştri sau din copiii noştri sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania, ci să le întăriască şi împuterniciască.

Şi pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 69⟨40⟩ Ianuarie 17.

A scris Ghedeon diac.

Pergament cu pecetea pierdută, de la care se păstrează şnurul roşu şi albastru, e la d. Ghibănescu, Iaşi, care îl are dela elevul normalist Ibănescu, din satul Albeşti, judeţul Vasluiu. Asupra datei de an a uricului cineva a încercat o falşificare: pe ѕ a încercat să-l prefacă în з, pe ц în д, iar cifra a treia a ras-o scriind deasupra о. ѕ şi ц se cunosc destul de bine, a treia cifră însă nu. Ea n'a putut fi decât м şi judecând după spaţiu data cuprindea numai 3 cifre, aşa că e greu de admis că după м a putut fi şi д, adecă data să fie ѕцмд, cum crede d. Ghibănescu, care a publicat uricul în Sur. 2 p. 163-168, şi cum am crezut şi eu într'un anume moment. Pe îndoitura uricului: „uric sârbesc din vlet 7146 Ghen. 17" (deci altă încercare de falşificare a uricului).

Pentru data 1432, care poate fi şi 1433, vezi uricul din 6940 (1432) Ianuarie 4.

Este vorba de satul Albeşti, plasa Stavnic, judeţul Vasluiu[1]. Satul este pomenit şi în alte urice, din 6959 (1451) Iulie 10[2],

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 13, Dicţ. statistic al României 2 p. 986.
2 Ghib. Sur. 2 p. 167 şi Sur. 18 p. 154 (aici data e Iulie 19).

6972 (1464)[1], 6977 (1469) Iunie 5[2]. Satul îşi are numele de la un străvechiu Albu[3]. Stavnicul, numit şi Stamnicul, Stemnicul, Stevnicul e un pârău ce izvorăşte din codrii Cârligăturii şi se varsă în Bârlad, din jos de Negreşti[4]. El e pomenit de multe ori în uricе. Cea mai veche amintire o am în uricul din 1433 Ianuarie 17, apoi în 6950 (1442) August 30: стѣвникѣ (locativ)[5], în 6951 (1443) Mai 31: ставницѣ (locativ)[6], 6964 (1456) Fevruarie 18: ставницѣ (locativ)[7], în 6977 (1469) Iunie 5: стѣвникѹ (locativ)[8], 6973 (1465) Martie 3: ставницѣ (locativ)[9], 6995 (1487) Martie 6: Stavnec[10], 6992 (1484): Stemnic[11], 6996 (1488) Martie 1: стѣвницѣ (locativ)[12], 6998 (1490) Ianuarie 14: стѣвник sau стѣвник[13], 6999 (1491) Octomvrie 15: Stebnicului[14], 7003 (1495) Ianuarie 25: Stemnic[15], 7010 (1502) Martie 14: стѣвничела (genetiv)[16], etc. Numele e slav, dela ставъ, lac.

Dragoş dela Stamnic să fie în legătură cu Giurgiu Drăguşanul, din uricul din 6951 (1443) Mai 31[17], când i se întăreşte satul de pe Stavnic, Drăguşeni? Intrebarea se pune, mai ales că satele Albeşti şi Drăguşeni sânt aproape unul de altul.

105.

1432 Martie 6.

„6940 Martie 6. Un ispisoc sârbesc dela Domnul Ilie Vvd. cu tălmăcirea lui, prin care dă lui Hristea Iucaşanul moşia Oşlobenii pe Cracău“.

---

2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 87.
1 Ibid. p. 135-136. Ghib. Sur. 2 p. 168. Cp. Uricariul 6 p. 294, 303.
3 Satele cu acest nume sânt foarte numeroase. In Moldova se mai găsesc în jud. Botoşani, Fălciu, Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 116, 382, 474.
4 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, p. 214, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 171. Aici p. 173, Stemnicul e alt pârău ca Stavnicul.
5 Arhiva Sf. Spiridon, din Iaşi, moşia Dumeşti, pachet 4 nr. 1, Ghib. Isp. 1¹ p. 13-16 (cu data August 10), Isp. 4² p. 71, N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 3.
6 Ghib. Sur. 10 p. 1.
7 Acad. Rom. neinventariat.
8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 136.
9 Ibid. p. 88.
10 Ibid. p. 299.
11 Ibid. p. 288.
12 Ibid. p. 325.
13 Ibid. p. 387, Ghib. Sur. 1 p. 149-152.
14 Ibid. p. 478, 482, 484.
15 Ibid. 2 p. 62.
16 Ibid. p. 206.
17 Ghib. Sur. 10 p. 1.

Regestul de mai sus îl dau după Opisul de documente al Mănăstirii Neamţului, p. 3 nr. 167. Aici data e 6908 Martie 6. Am pus 6940, considerând că autorul opisului a citit и (8) în loc de м (40). Ibid. nr. 168, un ispisoc sârbesc din 7026 (1518) Dechemvrie 26, prin care se dă Mănăstirii Neamţului un sat pe Cracău, ce a fost al lui Hristea Iucăşeanul. Ibid. nr. 169, alt ispisoc sârbesc dela acelaş Domn, pentru Oşlobeni.

Este vorba de satul Oşlobeni, din comuna Bodeştii-Precistii, judeţul Neamţ, sat aşezat pe Cracău [1]. Cracăul este pomenit încă din 1400 [2]. Cristea (Hristea) se numea Iucăşeanul, dela Iucaş, azi Icaş, un deal în judeţul Neamţ, pomenit încă din 6937 (1429) Iunie 3 [3]. Satul Oşlobeni cred că era şi în veacul al XIV-lea.

106.

1432 Aprilie 5.

„6940 April 5. Hrisovul Domnului Ilieş Vvod., prin care milueşti pre Ivaşcu Velna Murgul cu Murgeştii, sat întreg în trei hotară, Childina şi Negrileşti".

Regestul de mai sus se află la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 29, fila 151v. Este vorba de răzăşii de moşia Murgeştii, dela ţinutul Vasluiului, ibid. fila 158r. Regestul are data greşită 6908, pe care am îndreptat-o mai sus, greşală făcută din cauza confundării lui м (40) cu и (8), aici ca şi în alte cazuri. Ibid. se află un regest de pe un suret din 7039 (1531) Martie 24, dela Petru Voevod, prin care se împarte moşia Murgeştii la 6 nepoţi ai lui Murgu. Ibid. regest după ispisocul din 7058 (1550) Aprilie 17 al lui Ilieş Vvod., tot pentru Murgeni.

Este satul Bereasa, din judeţul Vasluiu [4]. El e pomenit în uricul din 6970 (1462) Octomvrie 5 [5]. Documentul, dat în regestul

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 642. Harta stat. major, planşa Târgul Neamţ.

2 Vezi mai sus p. 29-31. Asemenea în 6936 (1428) Aprilie 22, ibid. p. 209, rândul 12, etc.

3 Vezi mai sus p. 269, rândul 21, p. 274-275.

4 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 22-23, Dicţ. statistic al României 2 p. 982, Ghib. Sur. 1 p. 94, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 62, 278. Departe de acest sat în jos de Vasluiu, aproape de pârăul Crasna şi satul Mânjeşti este un deal şi un pârău, ce se numeşte Murgenii, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 128, Harta stat. major, planşa Vasluiu.

5 Ghib. Sur. 1 p. 92, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 61: село на имѣ гласдѣни на тєлѣжни повыше ѿт мꙋрга. Pentru Glodeni, uricul din 6992 (1484) Mai 13, Ghib. cit. 95-98. I. Bogdan, cit. p. 276-278.

de mai sus, din 7039 Martie 24, se păstrează şi în original[1]. Din el aflăm că bunii stăpânilor dela această dată se numeau Murgu şi Bratul şi aveau un privilegiu dela Ilieaş şi Ştefan Voevozi şi unul dela Ştefan cel Mare (acesta din urmă era pierdut în 1531). Uricul din 1432 este deci anterior celui dela Ilieş şi Ştefan Voevozi. Murgu de aici este Ivaşcu Velna Murgu din 1432. Işi avea numele de Velna, dela pârăul cu acelaş nume, din judeţul Vasluiu, pomenit încă din 1400[2].

Satul Murgeştii este dela începutul veacului al XIV-lea.—Satele celelalte erau în apropiere. Unul este Childeşti[3], numit azi Telejna de sus, în judeţul Vasluiu. Numele îi vine dela Childă (pildă). Childina din regestul dela 1432 ne arată poate că în original era село килдиное. — Negrileştii sânt pomeniţi alături cu Glodenii de pe Telejna, pe care i-am văzut mai sus că erau lângă Murgeşti, într'un uric din 7060 (1552) Aprilie 2: негрилещии на телѣжинѣ и село глодѣнїи[4]. Satul era cred şi în veacul al XIV-lea şi îşi are numele dela un vechiu Negrilă.

107.

Suceava. 1432 Iunie 29.

Ilie Voevod întăreşte dania ce Giurgiu Ungureanul o face nepoţilor săi Ulea şi Iuga, anume satele dela Turluiu, Proceştii şi Neaghişeştii şi jumătate din Nevira.

† ма(с)тїю бж(ї)ею мы илїа воевода господаръ земли молдавскои чиним знаменїто с сѣмъ наши(м) листо(м) оусѣмъ кто нанъ оузри(т) или его оуслыши(т) чтоучи, аже прїиде прѣ(д) гостомли жоуржъ оунгоурѣноуль и да(л) по своеи до(брои) воли (w(т))

1 Ghib. Sur. 1 p. 98-104: село на телѣжинѣ на имѣ мѹржещїи. Ibid. p. 110, un uric din 7060 (1552) dela Ştefan Vodă, etc. Un sat Murgeanii la Ialan este pomenit în 6974 (1466) August 28, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 110-111. Este Murgenii din jud. Tutova, Dicţ. statistic al României 2 p. 964.

2 Vezi mai sus p. 43, rândul 14, p. 44-45.

3 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 46, 189, Dicţ. statistic al României 2 p. 988. Cp. satul Pildeşti. com. Simioneşti, jud. Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 796. Satul Childeşti dela Vasluiu e pomenit şi în 7195 (1687) Fevruarie 20, Ghib. Sur. 16 p. 102, 135.

4 Ghib. Sur. 1 p. 104-108. Un loc izolat la sud de satul Porcăreţ, com. Doagele se numeşte Negrileşti, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 131. Sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Putna, Tecuciu, Dicţ. Statistic al României 2 p. 748, 874. In vechime sânt des citate, de ex. în 6917 (1409) Ianuarie 28 (vezi mai sus p. 64, rândul 14, p. 68), 6960 (1452) Septemvrie 10 (N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 284). Un sat Negrileşti, la ţinutul Chigheciului, e pomenit în 7136 (1628) Martie 11, N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 216.

своєго выслоужєнїа своємоу сєстричичи<ви оу>ли и братоу єго юзѣ двѣ селѣ на тоурлоуи на имѣ прочєщїи и нѣгишєщи. а по єго смрти гдє є(ст) єго до(м) на нєвирѣ половина того сєла оу ли(с) момȣ. и ми видѣвшє и(х) волю такожє и(м) даɛ(м) ѡ(т) на(с) оури(к) и дѣтє(м) и(х) и вьсємоу родоу и(х) на вѣкы. а при то(м) былѫ жȣржѫ староста и панѫ фырѫоу и пєтрѫ братєскоу(л) и вана виришѫ и станчȣ(л) д<а>з<и>д<о>вѫ и богда(н) дїа(к) и ѡнє и фили(п). а такожѫ кто ѡ(т) ни(х) нє имєтъ сиоу лагодȣ ѡ(т) ни(х) дрѫжати и кȣдє(т) оуспоминати, то(т) <н>амъ заплати(т) шєсть дєсѣть роублн. и вєлѣли єсми <паш>коу дїакȣ писати и пєчатъ к сємоу нашємоу листоу <привѣсити>[1]. пи(с) оу со(ч)вѣ, на пєтровъ днѫ влѣто ѕ҃ц҃м҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că a venit înaintea Domniei mele Giurgiu Ungureanul şi a dat, de a lui bună voe, din vislujenia sa, nepotului său de soră, lui Ulea şi fratelui său Iuga, două sate la Turluiu, anume Proceştii şi Neaghişeştii, iar după moartea lui, unde este casa lui, la Nevira, jumătate a acelui sat, în pădurea Momu. Iar noi văzând voia lor, asemenea le dăm dela noi uric şi copiilor lor şi întregului neam al lor, în veci.

Şi la aceasta a fost Giurgiu staroste şi pan Fârău şi Petru Bratescul şi Vana Viriş şi Stanciul lui David şi Bogdan diac şi One şi Filip.

Şi asemenea, cine din ei nu va ţinea această înţelegere şi va pomeni de ea, acela să ne plătească şesezeci de ruble.

Şi am poruncit lui Paşcu diac, să scrie şi să lege pecetea către această carte a noastră.

Scris în Suceava, în ziua lui Petru, în anul 6940.

Pergament cu pecetea cea mică atârnată, la Acad. Rom. Peceţi 5. Pecetea este stricată de tot, aşa că nu se poate distinge nimic pe dânsa. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan, care are însă greşit или în loc de оули. In rezumat, la Radu Rosetti, Pământul p. 134.

Boerul Giurgiu Ungureanul l-am întâlnit în uricul din 6917 (1409) Ianuarie 28[2]. Aici se vorbeşte şi de satele dela Turluiu, Proceştii, Neaghişeştii. Satele aceste, împreună cu altele, se întă-

---

1 Lipseşte în original.
2 Vezi mai sus p. 64—69.

resc lui Ulea şi Iuga şi printr'un uric din 6956 (1448) Septemvrie 3[1]. In acest uric se spune despre Nevira că este la Covurluiu. Acest nume însă ca şi cel din pădurea Momu nu le mai găsesc azi, după Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu şi Dicţ. statistic al României.

O soră a lui Ulea este se pare Stana, soţia lui Sima Turluianul, despre care vorbeşte uricul din 6970 (1462) Mai 15[2].

Documentul este foarte important şi pentru vechiul drept românesc.

Documentul este foarte important, prin felul simplu în care e formulat şi prin marturii aduşi, între care şi pe Stanciul David, căruia i se face o danie de sate, printr'un uric din 6932 (1424) August 26[3].

108.

Suceava. 1432 August 14.

Ilie Voevod dăruieşte boerului său Isaiea satele Tişeuţi, la Suceava, jumătate din Bosancea, Selajanii, Dobrovleanii, Medveja, Bojii lui Petru, jumătate din Borâle, satul lui Giurgiu, Dreslivele şi Jerdenii.

Suceava. 6940 August 14.

Documentul aşa cum îl dau mai sus se află în Index Zolkieviensis, Candela (Cernăuţi) 3 (1884) p. 687, nr. 29: „Illia Woywod schenket seinem Bojaren Isaya die Dörfer Tysczewcy nächst des Flusses Suczawa, halb Bossancze, Selazany, Dobrowlany, Medwedzy, Bozypetrowo, halb Boryli, Zurzewo, Dreslywe und Zerdenne ddto. Suczawa 6940 den 14. Augusti".

In Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 23, e cu totul necomplect: „Ispisoc dela Ilieş Vodă: dă danie boerului Isaia satele Caşeuţi, Sălăgeni i proci".

Originalul a aparţinut Mitropoliei Moldovei şi a făcut parte din documentele duse de Mitropolitul Dosoftei în Polonia. Azi sânt rătăcite. La 1783 uricul era în arhiva principilor Radziwill din Zolkiew, unde a fost inventariat de Manowarda, casierul oraşului Lemberg.

---

1 Acad. Rom. Peceţi 103.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 55—57.
3 Vezi mai sus p. 166.

Unele din satele de mai sus sânt uşor de identificat. Tişeuţii, în original, probabil, тишєвци, este satul Tişăuţi, din districtul Suceava. In timpul lui Alexandru cel Bun era al boerului Vlad Adiş [1]. — Bosancea, în original, probabil, босанчє, este tot în districtul Suceava, din Bucovina [2]. E pomenit şi în 6998 (1490) Martie 16 [3]. In 7129 (1621) Iunie 15 se vorbeşte de două sate Bosance, nu departe de Suceava [4]. E pomenit apoi într'un document din 7132 (1624) Martie 24 [5] şi într'unul de la Miron Barnovschi Movilă, în care se arată că moşia e a Sfântului Ioan de la Mitropolia Sucevei [6]. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea. Numele [7] să fie în legătură cu slavul босои desculţ, malorusul босни? — Selajanii, în original, probabil, сєлажани, este cred satul Sălăgeni, din comuna Dumbrăveni, judeţul Botoşani [8], în apropiere deci de celelalte sate ale boerului Isaiea. — Satul poate fi din veacul al XIV-lea. — Dobrovleanii este *poate* localitatea Dobruleşti, de pe moşia Cristeşti, din judeţul Fălticeni (fost Suceava) [9], ca fiind mai aproape de celelalte sate ale boerului Isaiea. Satul poate a fost şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela Dobrul. — Medveja este sat în judeţul Hotin, aşezat pe pârăul cu acelaş nume [10]. Este pomenit în 7062 (1554) Mai 5 [11], apoi într'un document din 7178 (1670) Iulie 13 [12]. — Bojii lui Petru, în original, probabil, сєло божи пєтрово

---

1 Vezi mai sus p. 254, rândul 4, p. 256.
2 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 16–17, Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 429.
4 Candela (Cernăuţi), 3 (1884) p. 553.
5 Ibid. p. 548.
6 Ibid. p. 549.
7 Pentru nume cp. Bosia din jud. Iaşi, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 33, Bosia din jud. Dorohoiu, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 30, Dicţ. statistic al României 1 p. 482, 360. Asemenea Bosâncenі din jud. Botoşani, ibid p. 114. Un sat Bosânceşti, numit azi Epureni, la ţinutul Iaşilor, este pomenit în uricul din 7057 (1549), în care se vorbeşte şi de vechiul uric de la Alexandru Vodă „cel mic" (Alexandrel), Ghib. Sur. 1 p. 265. Cp. şi numele neamului Bosie. Un sat Bosincianii pe apa Bosance, la Lăpuşna, în 7157 (1649) August 12, L. T. Boga, Doc. Basarabene 7 (1929). Chişinău p. 34.
8 Dicţ. statistic al României 1 p. 106, Harta stat. major, planşa Dumbrăveni. Alt sat Sălăgeni este cel din jud. Fălciu, Dicţ. cit. p. 386. Acesta este citat în uricul din 7003 (1495) Martie 15: до хотара сѫлѫжанилѡр, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 78-79, Harta stat. major, planşa Răducăneni.
9 Marele dicţ. geogr. al Rom. 1 p. 575, 3 p. 159. Un sat Dobruleşti a fost în ţinutul Neamţului, la obârşia Orbicului, cum se vede din uricul din 6988 (1480) Septemvrie 11, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 244-245.
10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 143, Harta Basarabiei, de Nour. Pârăul e pomenit în uricul din 6937 (1429) Iunie 19, vezi mai sus p. 280, rândul 8, p. 283-284.
11 Acad. Rom. Peceţi 164.
12 L. T. Boga, Doc. Basarabene 11 (1930), Chişinău p. 35.

nu-l pot identifica. Poate e satul Bozieni, din comuna Săveni, judeţul Dorohoiu[1]. — Satul Borâle este poate Borolea din comuna Avrămeni, judeţul Dorohoiu[2]. Este pomenit într'un document din 7030 (1522) Iulie 2[3] şi în altul din 7128 (1620) Dechemvrie 31[4]. El îşi are numele dela Bora[5]. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea.— Satul lui Giurgiu, în original, probabil, сєло жоуржєко, nu-l pot identifica[6]. — Dreslivele erau tot la Dorohoiu şi tot în moşia Sârbii, ca şi Borâle. Satul Dreslive este des pomenit. Aşa în 7075 (1567) August 6[7], în 7111 (1603) Iulie 10[8], 7141 (1633) Septemvrie 10[9], 7144 (1636) Fevruarie 7[10], 7146 (1638) August 10[11], etc. Identific satul cu acesta dela Dorohoiu, ca fiind alăture cu Borâlele[12]. — Jerdenii este greu de identificat. Singurul sat ce cunosc cu acest nume Jerdinţi este azi în trupul satului Lungani, din comuna cu acelaş nume, judeţul Iaşi[13], pomenit într'un document din

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 356, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 31. Alte sate Bozieni, în Moldova, avem în jud. Neamţ şi Roman, Dicţ. statistic cit. 2 p. 636, 790. Un sat Bozia în jud. Fălciu, ibid. 1 p. 376, Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 16-17. Un sat dela Roman, de lângă Mărmureni, Oniceni şi Băceşti, este pomenit într'un uric din 6975 (1467) Ianuarie 10: Козиан, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 119-120. Satul Bozianii dela obârşia Albânei, tot la Roman, din uricul din 6954 (1446) Martie 5 e satul de azi Oţelenii, Acad. Rom. (cumpărat dela Şaraga), Uricariul 16 p. 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 280. Un sat la Tutova, Bojeşti este citat într'un uric din 6956 (1448) Iulie 15, Acad. Rom. Peceţi 269, Ghib. Sur. 18 p. 57.

2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 28.

3 Ghib. Sur. 18 p. 176-177.

4 Ghib. Sur. 2 p. 226, Isp. 1¹ p. 233-234, selişte în moşia Sârbi. Ibid. şi Drislive. Ghib. Sur. 4 p. 70. O poiană Borila, la Totruş, e pomenită în 6951 (1443) Iunie 8, Ghib. Sur. 18 p. 52. Cp. pentru nume satul Borăşti, din jud. Vasluiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 988. Asemenea Borâleşti (Borleşti) din uricul din 6927 (1419) Aprilie 8, vezi mai sus p. 131-134.

5 Un fost jude Bora, pomenit într'un document circa 1488, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 365. Asemenea N. Iorga, Stud. şi Doc. 16 p. 182. Apoi Bora Şandru, pârcălab de Chilia, I. Bogdan, cit. p. 225, 226, 227, 229, 234, 235.

6 Cp. satele Giurgeni, Giurgeşti, din jud. Tecuciu, Roman, Suceava, Fălciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 866, 792, 850, 1 p. 380. Un sat жоужєщи на стакиницѣ fost al lui Giurgiu, citat într'un uric din 6973 (1465) Martie 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 88-89. Un sat Giurgeni la ţinutul Vasluiului într'un uric dela Ştefan Tomşa, Uricariul 6 p. 74-75.

7 Ghib. Isp. 1¹ p. 118: дрисливє.

8 Ghib. Isp. 1² p. 24: ѡт сєлищѧ дрисливєлор.

9 Ghib. Isp. 2¹ p. 14: сєло дрисливє что у власт дорохоискомѵ.

10 Ibid. p. 112.

11 Ibid. p. 170. Cp. şi Ghib. Sur. 4, p. 70, acelaş sat.

12 Un sat la Nistru дрисливоє, de pe vremea lui Alexandru cel Bun, fost al Giurgiului dela Frătăuţi, este pomenit în uricul din 6999 (1491) Fevruarie 26, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 453-460. Cp. satul Dresliceni, din volostea Siret, jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 90, Harta Basarabiei, de Nour. Asemenea cp. Drăslivița din uricul circa 1415, vezi mai sus p. 121, rândul 10, p. 124, 126.

13 Dicţ. statistic al României 1 p. 474. Harta stat. major, planşa Podul Iloaei,

7088 (1580) Martie 9[1]: село ѡ(т) нѫротєщи и ѡ(т) жє(р)дн(и)ци ѵ воло(ст) крѫлнгѫтѵрѣ що(с) тєпє(р) нмєнѵє(т) лѵ(н)ганїи. Aici se spune că satele avusese privilegiu dela Alexandru cel Bun, dat lui Narotă.

Boerul Isaiea este cunoscut în documentele timpului. Este fiul gramaticului Gârde, din uricul din 6915 (1407) Ianuarie 7[2]. Isaiea apare întăiu în 6917 (1409) Ianuarie 28 ca logofăt, care scrie şi leagă pecetea[3]. In 6922 (1414) August 2[4], apare ca Isaiea Gârdovici, adică fiul lui Gârde, şi cu rolul de logofăt. Asemenea în 6922 (1414) Dechemvrie 20[5]. Apoi în 6923 (1415) Aprilie 13[6], în 6926 (1418) Ianuarie 15[7], 6927 (1419) Aprilie 8[8], 6928 (1420) Aprilie 25[9], 6929 (1421)[10], 6930 (1422) August 20[11], Dechemvrie 25[12], 6931 (1423) Martie 12[13], Martie 31[14], 6932 (1424) Fevruarie 16[15]. In 6932 (1424) August 26 e paharnic[16]. Fără titlu apare în 6933 (1425) Ianuarie 30[17]. In Mai 12 e ceaşnic[18]. Asemenea în 6934 (1426) August 12[19], 6935 (1427) August 18[20], Septemvrie 14[21], Septemvrie 16[22], Octomvrie 15[23], în 6936 (1428) Fevruarie 16[24], Aprilie 15[25], Aprilie 22[26]. In Iulie 24 apare fără titlu[27]. Asemenea în August 17[28], Septemvrie 3[29], Dechemvrie 4[30].

1 Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 207.
2 Vezi mai sus p. 53, rândul 27.
3 Ibid. p. 65, rândul 28.
4 Ibid. p. 104, rândul 13 şi p. 109, rândul 5.
5 Ibid. p. 112, rândul 10.
6 Ibid. p. 117, rândul 3.
7 Ibid. p. 127, rândul 16.
8 Ibid. p. 132, rândul 11.
9 Ibid. p. 136, rândul 17.
10 Ibid. p. 142, rândul 2.
11 Ibid. p. 150, rândul 9.
12 Ibid. p. 152, rândul 2.
13 Ibid. p. 154, rândul 17.
14 Ibid. p. 157, rândul 9.
15 Ibid. p. 162, rândul 22.
16 Ibid. p. 166, rândul 10.
17 Ibid. p. 169, rândul 11.
18 Ibid. p. 173, rândul 28.
19 Ibid. p. 178, rândul 24.
20 Ibid. p. 189, rândul 14.
21 Ibid. p. 191, rândul 5.
22 Ibid. p. 194, rândul 2.
23 Ibid. p. 196, rândul 30.
24 Ibid. p. 202, rândul 23.
25 Ibid. p. 207, rândul 7.
26 Ibid. p. 210, rândul 8.
27 Ibid. p. 216, rândul 15.
28 Ibid. p. 221, rândul 18.
29 Ibid. p. 224, rândul 21.
30 Ibid. p. 228, rândul 19.

In Dechemvrie 28 apare cu titlu de ceaşnic[1]. Fără titlu apare în 6937 (1429) Fevruarie 1[2], Fevruarie 10[3], Aprilie 17[4], Mai 27[5], Iunie 1[6], Iunie 3[7], Iunie 19[8], Septemvrie 1[9], Septemvrie 24[10], în 6938 (1430) Fevruarie 21[11], Dechemvrie 23[12], 6939 (1431) Fevruarie 6[13], Iunie 15[14]. In 6940 (1432) Ianuarie 4, sub Ilie Voevod[15]. Asemenea în Ianuarie 17[16]. în 6941 (1433) Ianuarie 28[17], Fevruarie 26[18], Iunie 15[19], Iunie după 15[20], 6942 (1434) Ianuarie 29[21], sub Ştefan Voevod, apoi în Fevruarie 10[22], Aprilie 24[23], Octomvrie 8[24]. Sub Ilie şi Ştefan Voevozi, în 6944 (1436) Aprilie 21[25], Mai 23[26], Iunie 13[27]. In Iunie 15 apare şi el şi fiul, Duma Isaescul[28]. Apare în Iulie 17[29], Iulie 24[30], Iulie 1[31], August 11[32], August 20[33], August 27[34], Septembrie 19[35]. In 6944 (1436) Septemvrie 19 apare între boerii lui Ilie Voevod ca

---

1 Vezi mai sus p. 234, rândul 2.
2 Ibid. p. 242, rândul 26.
3 Ibid. p. 249, rândul 16.
4 Ibid. p. 259, rândul 1.
5 Ibid. p. 262, rândul 1.
6 Ibid. p. 267, rândul 9.
7 Ibid. p. 270, rândul 14.
8 Ibid. p. 280, rândul 28.
9 Ibid. p. 287, rândul 31.
10 Ibid. p. 291, rândul 6.
11 Ibid. p. 297, rândul 21.
12 Ibid. p. 308, rândul 26.
13 Ibid. p. 311, rândul 28.
14 Ibid. p. 318, rândul 6.
15 Ibid. p. 331, rândul 7.
16 Ibid. p. 338, rândul 14.
17 Acad. Rom. VII/143, Tocilescu în Revista p. istor., arh. şi fil. 7 (1894) p. 370–371.
18 Acad. Rom. XL/1. Uricarul 20 p. 96
19 Uricariul 18 p. 50, Is 1¹ p. 6.
20 Arhiv. Stat. Bucureşti.
21 Arhiv. Stat Bucureşti, pachet 27, nr. 1, Melchisedec, Cronica Huşilor 2 p. 8.
22 Wick. Woronetz und Putna 2, p. 149.
23 Hurm. 1² p. 852 şi altul ibid. p. 853.
24 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
25 Ghib., revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1915) p. 88-89, Sur. 18 p. 32-33.
26 Wick, Woronetz und Putna 2, p. 150-151.
27 Acad. Rom. XL/2.
28 Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia de Huşi, pachet 25, nr. 1.
29 Hurm. Doc. 1² p. 869
30 Ghib. Isp. 1¹ p. 9.
31 Acad. Rom. IX/76.
32 Acad. Rom. XXXIV/1.
33 Acad. Rom. Peceţi 3.
34 Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan.
35 Hasd. Arh. Ist. 1² p. 18-19.

Isaiea dela Baia, dovadă că locuia aici [1]. Apare în Noemvrie 30 [2], Decemvrie 7 [3], în 6945 (1437) Fevruarie 24 [4]. In Mai 15 apare împreună cu fiul său Duma [5], în August 19 apare singur [6]. Asemenea în Dechemvrie 20 [7], 6946 (1438) Ianuarie 17 [8], Fevruarie 17 [9], Fevruarie 23 [10]. In Iunie 20, apare împreună cu fiul său Duma [11]. Apare în August 21 [12], în 6947 (1439) Martie 12, împreună cu fiul Duma [13]. Amândoi apar şi în 6947 (1439) Aprilie 3 [14], Iulie 2 [15], Iulie 15 [16], Iulie 30 [17], Octomvrie 26 [18]. Aceasta este ultima oră, când îl găsesc în documente.

Tatăl său Gârde va fi apucat vremea descălicatului [19].

Duma Isaiea mai apare în divan, în 6948 (1440) August 6 [20], în 6950 (1442) Fevruarie 24 [21], 6954 (1446) Ianuarie 25 [22], decând nu mai apare. Va fi murit sau va fi fost îndepărtat de domnii următori, Petru Voevod, Roman Voevod, etc.

Ştirile despre neamul lui Isaiea logofătul se pot complecta cu unele date, ce le găsesc în documente de mai târziu, cum e cel din 6997 (1489) Martie 14 [23], în care apar ca fii ai lui Isaiea logofătul, Giurgiu stolnicul, Duma Isăescul şi Şendrea. De aici aflăm că Isaiea logofătul a avut un privilegiu de la Alexandru cel Bun, pe satul Vlădenii, pe Sireti, unde a fost Oriş Vlad. Era un

1 Hurm. Doc. 1² p. 865.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 3.
3 Hurm. Doc. 1² p. 868.
4 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.
5 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
6 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55.
7 Acad. Rom. LXIV/2, altul ibid. Peceţi 4, Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 347-348.
8 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.
9 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 4-5.
10 Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
11 Wick. Bochotin p. 65, Solka 2 p. 205.
12 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1-3, Isp. 5¹ p. 70.
13 Uricariul 18 p. 13-16.
14 Acad. Rom. XLVII/227.
15 Hurm. Doc. 1² p. 876.
16 Ghib. Sur. 18 p. 48-49; în altul Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan apare numai Duma lui Isaiea.
17 Acad. Rom. fotografii, pachet 5 nr. 73.
18 Ghib. în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 25 (1914) p. 178, Sur. 18 p. 45-46.
19 Poate să se fi numit şi Grâde. Pentru nume cp. numele femenin Grada, sub Ştefan cel Mare, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 45, 2 p. 204, şi satul Grădeşti, din jud. Tecuciu, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 222.
20 Acad. Rom. Peceţi 6.
21 Hurm. Doc. 1² p. 878-879.
22 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricarul 11 p. 64-65.
23 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 376-380.

neam vestit, înrudit cu alte neamuri de boeri ai vremei. Duma lui Isaiea era căsătorit cu o fiică a lui Ştibor cel bătrân, cum se vede dintr'un uric din 6996 (1488) Dechemvrie 13[1] şi altul din 7016 (1508) Martie 2[2].

109.

Suceava. 1433 Ianuarie 28.

Ilie Voevod dăruieşte Mătuşiţei şi mamei sale Mariei satul pe Plotuniţă, unde a fost Neagoe Gănescul.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода господаръ земли молдавской чини(м) знаменито и свѣмь[3] листо(м) наши(м) кто нанъ оузри(т) или его ꙋслыши(т) чтоучи иже ⟨т⟩ота ис⟨тинная⟩ матоушица жаловали есми ей ѡсобною нашею мл(с)тїю и дали есми юи оу нашей земли едно село на плотоуницоу на поле, на имѧ где был нѣгое гънескоу(л). то юи оурикъ съ въсѣмъ доходо(м) и дѣте(м) ей и ѡноучато(м) ей и м⟨а⟩т⟨е⟩ри ей м⟨а⟩рїи и братїамъ ей и дѣтемь и(х) и ѡнꙋчато(м) и(х) и праѡнꙋчато(м) и(х) и прашоурѧто(м) и(х) и племенїю и(х) кто сѧ избере(т) наиближнїи непорꙋшено николи на вѣки. а хотаръ томꙋ селꙋ по старимъ хотаремъ кꙋда ⟨и⟩з ⟨в⟩ѣ⟨ка ѡ⟩живали. а на то е(ст) вѣра нашего г⟨ос⟩і⟨од⟩ства вышеписанного илїи воеводѣ и вѣра възлюбленнаго сына г⟨о⟩сп⟨од⟩ства ми романа и вѣра брата г⟨о⟩сп⟨одст⟩ва ми жꙋпана богдана и вѣра въсѣ(х) боꙗрь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтей его, вѣра пана вылчи и дѣтей его, вѣра пана жꙋржа фратовскаго и дѣтей его, вѣра пана жꙋржа дворника и дѣтей его, вѣра пана дана и дѣтей его, вѣра пана кꙋпчича и дѣтей его, вѣра пана исаѧ и дѣтей его, вѣра пана лазора и брата его пана станчꙋла, вѣра пана шефꙋла и брата его пана мындри и дѣтей и(х), вѣра пана дамакꙋша столника, вѣра пана бѣлоша чашника и вѣра въсѣ(х) боꙗръ наши(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋде(т) господаръ земли нашей или ѡ(т) дѣтей наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или кого бъ избере(т) быти, то(т) щобы имъ непорꙋши(л) али щобы имъ оутверди(л) и оукрѣпи(л). а на болшее потверж(д)енїе семꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слꙋзѣ нашемꙋ вѣрномꙋ ⟨панꙋ нѣгоеви логофетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печа(т) к семꙋ листꙋ нашемꙋ⟩. оу сочавѣ вл(т) ѕцма ге(н) ки. писа(л) ѡанча дїакъ.

---

1 I. Bogdan, D, Şt. 1 p. 361-362.
2 Ghib Sur. 1 p. 66.
3 ѣ făcut ca ъ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată Matuşiţa am miluit-o cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră un sat pe Plotuniţă, în câmp, anume unde a fost Neagoe Gănescul. Acesta să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor ei şi nepoţilor ei şi mamei sale Mariei şi fraţilor ei şi copiilor lor şi nenepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi seminţiei lor, cine se va alege mai aproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, după hotarul vechiu, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa fratelui Domniei mele, jupan Bogdan, şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Şteful şi a fratelui său pan Mândrea şi a copiilor lor, credinţa panului Damacuş stolnic, credinţa panului Bealoş ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice, ci să le întăriască şi împuterniciască.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului ⟨pan Neagoe logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră⟩.

In Suceava, în anul 6941 Ianuarie 28.

A scris Oancea diac.

Pergament mic cu o bucăţică din pecetea ce era atârnată, la Acad. Rom. VII/143. Verso: Plotuneştii ot Ilie Voevoda, — Na Găneşti, nr. 1 din o colecţie. O copie la Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan.

In dată а şi гі(и) se distinge cu foarte multă greutate. A fost publicat cu multe abateri, între care şi adaosul: вѣра вьзлюбленнаго брата г(о)сп(одст)ва ми стефана, lipsind mărturia fiului Roman, de Tocilescu, în Revista p. istor., arh. şi fil. 7 (1894) p. 370–371,

după o copie rămasă dela episcopul Melchisedec, cu data 6940, fără lună şi zi, care notează pe manuscris că „originalul mi l-a trimis un prieten dela Iaşi, cu poftire de a-l traduce şi i l-am şi înapoiat". „Un sat cu numele Plotoneşti cunosc în jud. Fălciu". Uricul a fost citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 26—27, cu data 1432 Aprilie 28. A fost folosit pentru începutul domniei lui Ilie Voevod de D. Onciul, Datele Cronicelor, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905) secţ. ist. p. 219—221 (aici şi data ѕцма Ianuarie 28), N. Iorga, Stud. şi Doc. 6. p. 652, etc.

Am pus data 1433, socotind aici începutul anului dela 1 Ianuarie. Socotindu-se anul dela 1 Martie, am avea 1434, când domnea Ştefan Voevod. Cp. D. Onciul cit. mai sus.

Satul unde a fost Neagoe Gănescul este satul Găneşti, din comuna Buznea, judeţul Iaşi[1]. El era aşezat pe Plotuniţa, pârăul ce curge prin valea Velniţei, prin iazurile de azi, din Găneşti, Iazul cu papură, valea dintre dealul Buznii şi al Orpazului şi Prigorenilor şi se varsă în Bahlueţ, la Prigoreni[2]. Numele său este foarte des citat, în documentele ce privesc aşezarea şi hotarele satelor Prigoreni, Avrămeni şi Ruscani[3]. Mai târziu (1847) Plotuniţa este identificată cu pârăul Ciunca[4]. Azi pârăul dintre dealul Buznei şi Prigoreni se numeşte Ciunca, nume ce-i vine dela satul Ciunceştii, azi în trupul Brăeştilor[5]. Dar numai pe această porţiune Ciunca corespunde cu vechea Plotuniţă, unde văile şi pâraele se întâlnesc şi împreună, altfel fiecare vine din altă parte[6]. Numele pârăului e în legătură cu numele satului Plotuneşti, care venea între Criveşti, Ruscani şi Târgul-Frumos[7].—Satul Găneşti este pomenit şi

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 104, Dicţ. statistic al României 1 p. 474. Vezi M. Costăchescu, Satul Ruscani şi Găneşti, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 98-111. Sate cu acest nume, în Moldova, găsim încă în jud. Fălciu şi Covurluiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 384, 248. Pentru sate la Fălciu, cu acest nume, cp. uricul din 7001 (1493) Martie 15, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 19-20, Ghib. Sur. 5 p. 339. Ghib. în Buletinul Ion Neculce fasc. 3 (1923) p. 139-151, etc.

2 M. Costăchescu, Satul Prigoreni, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925) p. 46, Harta stat. major, planşa Târgul-Frumos.

3 Satul Prigoreni cit. p. 41, 43, 45-47 etc. Ghib. Sur. 3 p. 141, 144, 169, 245, 282 etc.

4 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1357, op. 1543, dos. 213, fila 17r.: „pârăului Ciunca, poreclit şi Plotoniţa".

5 Harta stat. major, planşa Târgul Frumos, Buletinul Ion Neculce fasc. 5 (1925) p. 46, nota 3, fasc. 6 (1927) p. 98.

6 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, sub Ciunca şi Corbâia.

7 Buletinul Ion Neculce fasc. 6 (1927) p. 88, 99, Vezi mai sus p. 84, rândul 8 şi 12, p. 90-91.

în uricele lui Ştefan cel Mare, în 6474 (1466) Dechemvrie 8[1] şi 6975 (1467) Ianuarie 1[2] şi în alte documente de mai târziu.

Cine este Matuşiţa, căreia i se donează satul? *Poate* era o mătuşă a lui Ilieaş Voevod, soră a Doamnei lui Alexandru cel Bun, Marena şi a lui Bratul[3]. Doamna Marena era probabil din Moldova. In acest caz, am cunoaşte şi pe mama ei, Maria. Indoială asupra acestei presupuneri aruncă şi termenii *prea simpli*, în care Ilieaş Voevod se exprimă, când e vorba de Matuşiţa şi mama ei. Satul Găneşti în vremea lui Ştefan cel Mare, poate şi mai înainte, a fost în stăpânirea neamului Stravici, cum se vede din urice de mai târziu, din 7117 (1609) Iulie 24[4], din 7053 (1545) Aprilie 4[5]. Satul este străvechiu. Era probabil şi în veacul al XIV-lea[6].

110.

Suceava. 1433 Fevruarie 26.

Ilie Voevod dăruieşte lui Dan vornicul şi femeei sale Maruşca şi fratelui ei Ion satul la Tamaş, unde a fost Petriţă.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода господарь земли молдавскои чиним знаменито нс сѣмъ листом нашим кто нань оузрить или єго ѹслышить чтоучи ѡже, тоть истинны слоуга и боıаринъ нашь вѣрны пань дань дворникь слѹжил нам правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвши єго правою и вѣрною слѹжбою до на(с), жаловали єсми єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмы[7] емѹ оу нашеи земли єдно село на тамашѣ где был петриць што бы емоу ѹрикь съ оусѣмъ доходом и жони єго марѹшцѣ и братѹ ен ниѡноу(л) и дѣтєм и(х) и оунучатом и(х) и праоунучатом и(х) и прапраоурѧтом и(х) и въсемоу родоу и(х) непорѹшено николи на вѣкы. а хотарь томѹ селоу по старым хотаром кѹдѣ из вѣка ѡживали. а на то є(ст) вѣра нашего гсдства вышеписанного илїи воєводѣ и вѣра възлюбленнаго сына гсдства ми романа и вѣра

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 114-115.
2 Ibid, p. 117.
3 Vezi mai sus p. 295—296. N. Iorga. Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 35 (1913) p. 344—345.
4 Ghib. Sur. 2 p. 130.
5 Ghib. Sur. 1 p. 380-382 Cp. Bulentinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 100-103.
6 un Găneşti (Ganyafalva) în 1402 Aprilie 2, în Maramureş, Mihalyi, Diplome Maramureşene, Maramureş-Sziget, 1900, p. 124.
7 Poate fi şi: єсми.

въсѣ(χ) дѣтеи наши(χ) и вѣра боіаръ наши(χ), вѣра пана михаила и детеи его, вѣра пана кылчи и детеи его, вѣра пана жѹржа фратовского и детеи его, вѣра пана жѹржа жомотатева и детеи его, вѣра пана кѹпчича и детеи его, вѣра пана исаѧ и детеи его, вѣра пана стана вистѣрника и вѣра пана дамакоуша столника и детеи его, вѣра пана лазора и брата его пана станчоула, вѣра пана стана брълича и детеи его, вѣра пана цѣфоула и брата его пана мындрѣ и детеи и(χ), вѣра пана михаила оурничела, вѣра пана бълоша[1] чашника и вѣра оусѣ(χ) боіаръ наши(χ) и великы(χ) и малы(χ). а по нашемъ животѣ кто боудетъ господарь нашеи зем<ли мол>давскои, ѡ(т) дѣ<теи наш>и(χ) или ѡ(т) нашего <род>ѹ или кого бъ изберетъ быти, тотъ що бы имъ непорѹшилъ нашего даанїа, али що бы имъ <оут>вердилъ и оукрѣпилъ, заноуже дали есмы ем<ѹ> за его правоую и вѣрноую слѹжбѹ. а на болшее потверждениїе семоу всемѹ вышеписанномѹ велѣли есмы слѹзѣ нашемѹ вѣрномѹ паноу нѣгоеви логофетоу писати и привѣсити нашѹ печатъ к семоу листоу нашемѹ. оу сочавѣ пи(с) ѡанча в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃а҃ фе(в) в҃ѕ҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Dan vornic ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră un sat la Tamaş, unde a fost Petriţă, să-i fie uric cu tot venitul şi femeei lui Maruşcăi şi fratelui ei Ionul şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boierilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomotate şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor

---

1 Sau бѣлоша.

lui, credinţa panului Stan vistiearnic şi credinţa panului Dămăcuş stolnic şi a copiilor lui, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Şteful şi fratelui său pan Mândrea şi a copiilor lor, credinţa panului Mihail Uricel, credinţa panului Băloş ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iár pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, a scris Oancea, în anul 6941 Fevruarie 26.

Pergament cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. XL/1, din o colecţie de documente. O traducere a acestui uric a fost publicată de episcopul Melchisedec în Uricarul 20 p. 96--98, cu observaţia că originalul se păstrează între răzeşii dela Tamaş, ţinutul Bacău, în familia Tatu, coborîtoare din Dan. O copie bună la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. E citat de I. Bogdan în Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 27, D. Onciul, Datele Cronicelor, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 27 (1905) secţ. ist. p. 220—221.

Este vorba de satul Tamaşi, din comuna Geoseni, judeţul Bacău[1]. El îşi are numele dela pârăul cu acest nume. E pomenit şi în alte urice mai vechi, ca de ex. în 6941 (1433) Fevruarie 27[2], în 6974 (1466) Iunie 11[3], 7065 (1557) Fevruarie 3[4]. Satul era probabil şi în veacul XIV-lea.

Boerul Dan este cunoscut în uricele timpului, întâiu ca postelnic, apoi ca ceaşnic şi în sfârşit ca vornic. Apare întâia oară în 6922 (1414) August 2, ca postelnic[5], apoi în Dechemvrie 20[6], în 6923 (1415) Aprilie 13[7], 6926 (1418) Ianuarie 15[8]. In 6928 (1420)

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 74.
2 Vezi uricul următor, nr. 111.
3 Sever Zotta, O mănăstire dispărută, Chişinău 1924 p. 3-6: „o mănăstire din sus de Tamaşi, unde au fost Marta călugăriţa".
4 Ghib. Sur. 19 p. 26.
5 Vezi mai sus p. 104, rândul 6 şi altul p. 109 rândul 1.
6 Ibid. p. 112, rândul 4.
7 Ibid. p. 116, rândul 30.
8 Ibid. p. 127, rândul 15.

Aprilie 25, apare ca ceaşnic[1]. Fără titlu apare în 6929 (1421)[2], ca ceaşnic în 6930 (1422) Martie 12[3]. Fără titlu în 6930 (1422) August 20[4], ca ceaşnic în Dechemvrie 25[5], fără titlu în 6931 (1423) Martie 12[6], ca ceaşnic în Martie 31[7], în 6932 (1424) Fevruarie 16[8], August 26[9]. Fără titlu apare în 6933 (1425) Ianuarie 30[10], asemenea în Mai 12[11], în 6934 (1426) August 12[12], 6935 (1427) August 18[13], Septemvrie 14[14], Septemvrie 16[15], Octomvrie 15[16], 6936 (1428) Fevruarie 16[17], Aprilie 15[18], Iulie 8[19], Iulie 24[20], August 17[21], Septemvrie 3[22], Dechemvrie 4[23], Dechemvrie 28[24], 6937 (1429) Ianuarie 10[25], Fevruarie 1[26], Fevruarie 10[27], Aprilie 17[28], Mai 27[29], Iunie 1[30], Iunie 3[31], Iunie 19[32], Septemvrie 1[33], Septemvrie 24[34], 6938 (1430) Fevruarie 21[35], Dechemvrie 23[36], 6939 (1431) Fevruarie 6[37], Iunie 15[38]. El continuă sub Ilie Voevod. Apare fără titlu, în 6940 (1432) Ia-

1 Vezi mai sus p. 136, rândul 8.
2 Ibid. p. 142, rândul 1.
3 Ibid. p. 147. rândul 29.
4 Ibid. p. 150, rândul 9.
5 Ibid. p. 152, rândul 1.
6 Ibid. p. 154, rândul 16.
7 Ibid. p. 157, rândul 8.
8 Ibid. p. 162, rândul 23.
9 Ibid. p. 166, rândul 10.
10 Ibid. p. 169, rândul 11.
11 Ibid. p. 173, rândul 27.
12 Ibid. p. 178, rândul 24.
13 Ibid. p. 189, rândul 14.
14 Ibid. p. 191, rândul 4.
15 Ibid. p. 194, rândul 2.
16 Ibid. p. 196, rândul 29.
17 Ibid. p. 202, rândul 32.
18 Ibid. p. 207, rândul 6.
19 Ibid. p. 213, rândul 14.
20 Ibid. p. 216, rândul 14.
21 Ibid. p. 221, rândul 17.
22 Ibid. p. 224, rândul 21.
23 Ibid. p. 228, rândul 21.
24 Ibid. p. 231, rândul 9 şi p. 234, rândul 2.
25 Ibid. p. 239, rândul 26.
26 Ibid. p. 242, rândul 26.
27 Ibid. p. 249, rândul 16.
28 Ibid. p. 259, rândul 1.
29 Ibid. p. 261, rândul 22.
30 Ibid. p. 267, rândul 8.
31 Ibid. p. 269, rândul 13.
32 Ibid. p. 280, rândul 27.
33 Ibid. p. 287, rândul 30.
34 Ibid. p. 291, rândul 6.
35 Ibid. p. 297, rândul 21.
36 Ibid. p. 308, rândul 25.
37 Ibid. p. 311, rândul 27.
38 Ibid. p. 318, rândul 5.

nuarie 4[1], în 6940 Ianuarie 17[2], în 6941 (1433) Ianuarie 28[3]. In uricul nostru din 6941 (1433) Fevruarie 26 e vornic. Asemenea în Iunie 15[4], în Iunie după 15[5]. In Noemvrie 3 apare fără titlu[6]. Asesemea în Noemvrie 9[7], Noemvrie 16[8], în 6942 (1434) Ianuarie 29[9], Fevruarie 10[10], Aprilie 24[11], Octomvrie 8[12], în 6943 (1435) Octomvrie 8[13], Octomvrie 18[14], Noemvrie 25[15]. Dela această dată nu mai apare, decât în 6956 (1448) Octomvrie 5[16].

Intre fii săi, Costea Danovici este cunoscut. Apare în divan întâia oară în 6957 (1449) Iunie 5[17], apoi în 6960 (1452) Dechemvrie 21[18], sub Alexandru Voevod. Apoi în 6961 (1453) Ianuarie 26[19], Ianuarie[20], Fevruarie 8[21], Iunie 12[22], Iunie 20[23], Iulie 20[24], Septemvrie 7[25]. In 6962 (1454) Ianuarie 1 apare ca ceaşnic[26]. Apoi în 6963 (1455)[27]. Il aflu apoi sub Petru Voevod, între boerii acestuia, în 6964 (1456)[28], în acelaş an Iunie 29[29]. El se găseşte şi în uricul din 6958 (1450) Fevruarie 11, al lui Bogdan Voevod[30]. La venirea lui Ştefan cel Mare, el pleacă cu Petru Aron şi-l găsim lângă dânsul, în 6966 (1458) Ianuarie 24, la Ca-

1 Vezi mai sus p. 331, rândul 6.
2 Ibid. p. 338 rândul 14.
3 Ibid. p. 350 rândul 19.
4 Uricariul 18 p. 50, Ghib. Isp. 1¹ p. 6.
5 Arhiv. Stat. Bucureşti.
6 Acad. Rom. V/95.
7 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 148—149.
8 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 72.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti, pachet 27 nr. 1.
10 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 149.
11 Hurm. Doc. 1² p. 852 şi altul ibid. p. 853.
12 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
13 Acad. Rom. XIV/72.
14 Hurm. Doc. 1² p. 859—860.
15 Arhiv. Stat. Bucureşti.
16 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 113.
17 Ulianiţchi, Materiali p. 75—76.
18 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
19 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 102.
20 Uricariul 18 p. 21—26.
21 Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176—177.
22 Acad. Rom. CXCIX/2, Ghib. în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi 11 (1900) p. 85.
23 Ulianiţchi, Materiali p. 81—82, Uricarul 11 p. 76—78.
24 Arhiv. Stat. Bucureşti, depuneri particulare.
25 Ulianiţchi, Materiali p. 78—79, Uricarul 11 p. 8—9, 74—75.
26 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
27 Hurm. Doc. 2² p. 659.
28 Ibid. p. 669.
29 Ibid. p. 680.
30 I. Bogdan, Cinci documente istorice, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 11 (1889) secţ. ist. p. 53.

menița[1]. Curând vine în Moldova și-l găsim între boerii lui Ștefan cel Mare, din 1460 Aprilie 23 și până în 1468[2].

Neamul lui Dan îl putem complecta din știri scoase din urice de mai târziu, ca din 1495 circa Ianuarie[3], 7025 (1517) Ianuarie 17[4], 7036 (1528) Martie 6[5].

111.

1433 Fevruarie 27.

„6941 Fevruarie 27. Ispisoc sârbesc, fără tălmăcire, dela Ilieș Vodă, feciorul lui Alexandru Vodă, prin care milueşte pe credincioasa slugă Mihail sân Belici, în pământul Măriei sale, cu ocina sa, pe Tămaşul, satul de mijloc, ca să-i fie uric cu tot venitul".

Regestul aşa cum îl dau mai sus mi l-a pus la dispoziție d. Ghibănescu, Iaşi, care îl are copiat în Condica de documente nr. 52 fila 23 v. Ibid. și allte două regeste. Unul din 7056 (1546) Noemvrie 26, scos din o mărturie hotarnică din 1828 Ianuarie 26, pentru moşia Mijloceni ot Bacău[6] și altul din 7082 (1574) August 6, tot pe Mijloceni dela Bacău[7].

Este vorba de un sat Mijloceni, din județul Bacău, pe pârâul Țămaş, despre care a fost vorba la nr. precedent.

Balici este necunoscut[8].

112.

Suceava. 1433 Iunie 15.

Ilie Voevod dăruiește boerului Onea cluceriul satul lui Docolin, pe Bârlad.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода, господарь земли молдавскои чиним знаменито всѣмь листом нашим всѣмь кто нань оузрить или его оуслышить чтучи, оже тоть истинныи слуга на(ш)

1 I. Bogdan, Contribuții, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907) secț. ist. p. 642.

2 I. Bogdan D. Șt. 1 p. 38, 126, 2 p. 512.

3 Ibid. 2 p. 64.

4 N. Iorga, Stud. și Doc. 5 p. 550. De aici se vede că Dan ceașnicul a avut și sate peste Prut „la Prut под деренами".

5 Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1926) p. 195. De aici se vede că Dan a avut dela Alexandru cel Bun un privilegiu pe satul „unde a fost Jac Ivance" Cp. nota 3.

6 Ghib. Sur. 19 p. 62. E vorba de un loc de prisacă pe pârăul Starcului (probabil Stârcului), care s'a dovedit că este „pre satul de mijloc".

7 Ibid. p. 85. Aici se vorbeşte și de un uric pentru acelaș sat, din 7058 (1550) Aprilie 21.

8 Cp. boerul Baliță Bârlici, mai sus p. 88.

вѣрныи панъ ѡнѣ ключникь слꙋжилъ намь правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвши его правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до на(с) жаловали єсмы его нашею ѡсобною мл(с)тїю и дали єсмы емꙋ ѹ нашеи земли єдно село на бърладѣ на имѧ село доколиново. и хотаръ томꙋ селꙋ берладо(м) доловь и по водꙋ и дѣломъ, до хотарѧ попоюково, штоже є(ст) его село и тоє и што можеть присемити ѹ томъ хотарю въсє штобы емꙋ ѹри(к) съ всѣмь доходомь и дѣтемь его и ѹнꙋчатомъ его и правнꙋчато(м) его и прашꙋрѧтомь его и наиближныи(м) братїамъ его и сестрамъ, непорꙋшено николиже на вѣкы. а на то є(ст) вѣра г(сд)ка нашего вышеписанного илїа воєводы и вѣра възлюбленнаго сна г(сд)вами романа и вѣра любимаго брата г(сд)вами жꙋпана стецки и вѣра всѣхь дѣтеи наши(х) и вѣра болѧръ наши(х), вѣра пана михаила дорогꙋнского и дѣтеи его, вѣра пана влъчи и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа фрѧтовского и дѣтеи его, вѣра пана дана дворника и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа жомътатича и дѣтеи его, вѣра пана исаѧ и дѣтеи его, вѣра пана кꙋпчича и дѣтеи его, вѣра пана ѹниклѧтъ и дѣтеи его, вѣра пана ⟨лазо⟩ра и брата его пана станчꙋла, вѣра пана козмы шандровича, вѣра пана костѧ драгошевича, вѣра пана штефꙋла и брата его пана мындрѣ, вѣра пана петра гꙋдича, вѣра пана михаила ѹричела, вѣра пана дъмъкꙋша столника, вѣра пана бълоша чашника, вѣра пана стецка и томы дворничелома и вѣра всѣхъ дѣтеи и болѧръ наши(х) и великы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто бꙋдетъ г(сд)ръ нашеи земли, ѡ(т) дѣтеи наши(х) любо братїи наши(х) любо бꙋ(д) кто кого бъ изберет, тоть штобы имь непорꙋшилъ нашего данїа, али штобы ѹкрѣпилъ и потвердилъ, ꙗко вѣрнымъ слꙋгамъ заньже дали єсмы емꙋ за правꙋю слꙋжбꙋ. а на болшее потвръж(д)енїе томꙋ всемꙋ вышеписанномꙋ, велѣли єсмы нашемꙋ вѣрномꙋ слꙋзѣ панꙋ пѣговии логофетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. а(з) писа геде(ѡ)н ѹ со(ч)вѣ. вл(т) ѕ҃ц҃м҃а҃ їꙋнїа еі҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, credinciosul pan Onea clucerul ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în ţara noastră un sat pe Bârlad, anume satul lui Docolin.

Iar hotarul acestui sat în jos pe Bârlad şi pe apă şi pe deal, până în hotarul Popoiucului, care şi acesta îi este sat lui şi ce va putea aşeza în acest hotar, totul să-i fie uric cu tot hotarul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi celor mai de aproape fraţi ai lui şi surori, nestricat niciodată în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa iubitului frate al Domniei mele, jupan Steţcu şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail dela Dorohoi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Dan vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Jomătate şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Costea Dragoşevici, credinţa panului Şteful şi a fratelui său pan Mândrea, credinţa panului Petru Gudici, credinţa panului Mihail Uricel, credinţa panului Dămăcuş stolnic, credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Steţcu şi Toma vornicei şi credinţa tuturor copiilor şi boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau ori pe cine Dumnezeu va alege, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuternicească, ca unor drepte slugi, pentrucă i-am dat lui pentru dreaptă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit credincioasei noastre slugi, panului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Eu am scris Ghedeon, în Suceava, în anul 6941 Iunie 15.

Pergament cu pecetea atârnată, în Arhiva Sf. Spiridon, din Iaşi, moşia Piţcani, seliştea Docolina, pachet 2 nr. 1. Pe pecetea puţin stricată se poate citi: ⟨печ⟩ать їѡ илїи воевод҄ь господарꙋ земли молдав⟨ской⟩. Uricul a fost publicat după o copie scoasă de profesorul din Iaşi, P. Sfeţescu, de d. Ghibănescu, Uricariul 18 p. 49—53, apoi după original în Isp. I[1] p. 6—9, cu mici abateri. Insemnat de N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 3.

Este târguşorul Docolina, din comuna Albeşti, judeţul Fălciu,

aşezat pe Bârlad şi care a dispărut nu de multă vreme[1]. Satul e pomenit de multe ori. Aşa în 7140 (1632) Dechemvrie 5[2], 7141 (1633) August 30[3] etc. El îşi are numele de la un vechiu Docolin, poate din veacul al XIV-lea.—Satul Popoiucului, arătat în uric în capătul de jos al Docolinei, s'a numit Popoiugii şi apoi de la un stăpân Olan s'a numit Olăneşti, cum se vede dintr'un zapis din 7165 (1657) Martie 14: „uricul strămoşu nostru lui Olan toată partea noastră din sat din Olăneşti pre Bârlad, în ţinutul Tutovei, mai gios de Docolina, ce s'au chemat mai demult Popoiugii“ [4]. Olăneştii nu-i găsesc azi.

Boerul Onea clucerul e necunoscut altfel.

113.

Suceava. 1433 Iunie după 15.

Ilie Voevod întăreşte lui Petru Durnea şi fraţilor săi Ivan şi Giurgiu satul Durneşti.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїє воєвода господарь земли молдавскои чининмъ знаменито нє сѣмъ листомъ нашимъ оусєѣмъ[5] кто на(н) оузритъ или єго оуслышитъ чтѹчи ожє тотъ истинныи слоуга нашъ петрѫ дѹрнѣ и ива(н) и жѹржъ братиꙗ ⟨ . . . . . . слѹжили намъ правою и вѣрнѹю⟩ слоужбою. тѣмъ мы ви⟨дѣвшє и(х)⟩ правою и вѣрнѹю слоужбою до на(с) жало⟨вали есмы и(х) ѡсобною нашє⟩ю мл(с)тїю и дали есмы ⟨имъ оу нашеи земли⟩ оу молдавскои село ⟨на имѧ⟩ доурин⟨цїи⟩, щобы и(м) било оури(к) съ вѣсѣмъ доходомъ имъ и дѣтемъ и(х) и оунноучатомъ и(х) и праоунѹчатомъ и(х) и прашѹрѣтомъ и(х) и наиближнемѹ племеню и(х) непорѹшено же имъ никомиже на вѣ⟨кы⟩ вѣчныѧ. а хотаръ томѹ селѹ дѹрнещомъ да бѹдє(т) по старомѹ хотарѹ ѡ(т) вѣсѣхъ стра(н) кѹда из вѣка ѡживали. а на то є(ст) вѣра нашего господства вышеписанного илїи воєводы и вѣра вѣзлюбленнаго сына господства ми романа и вѣ⟨ра⟩ братѹ господства ми жѹпана стец⟨ка и⟩ вѣра пана михаила и дѣтеи єго, вѣра пана дана ⟨дворника⟩ и дѣтеи єго, вѣра пана кѹнчича и дѣтеи єго, вѣра пана исаи и дѣтеи єго, вѣра пана крѫсти и дѣтеи єго, вѣра пана стана

1 Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 50, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 165.
2 Ghib. Isp. 1^2 p. 238.
3 Ibid. 2^1 p. 20.
4 Ibid. 3^1 p. 84.
5 Sic.

врънича и дѣтеи єго, вѣра пана домонкꙋша столника и дѣтеи єго, вѣра пана лазора и бра<та єго> пана станчꙋла, вѣра пана щєфꙋла и брата єго пана мындри, вѣра пана кꙋзмы шандровича, вѣра пана ивашка прочєлника, вѣра пана бълоша чѧшника, вѣра пана[1] ꙋрничєла михаила и вѣра въсѣхъ болѧръ молдавскыхъ и велицѣ(м)[2] же и малымъ. а по наши(м) животѣ кто бꙋдетъ господаръ земли нашеи ѡ(т) дѣтеи нашихъ или ѡ(т) братїи наши(х) или боу(д) <кого бъ> избєрєтъ быти, тотъ што бы нашего даанїа не рꙋшали имъ али щобы имъ оу<твръдили з>анꙋже дали єсмы имъ за ихъ правою и вѣрнꙋю слꙋжбою. а на болшее потвръжденїе томꙋ <въсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли єсмы слꙋзѣ нашемꙋ вѣрномꙋ паноу нѣгоеви логофетꙋ пи>сати и привѣсити <нашꙋ> печатъ к семꙋ листꙋ нашемоу. оу сꙋ(ч)вѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃а юнїа . . .

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră Petru Durnea şi Ivan şi Giurgiu, fraţi . . . ne-au slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi le-am dat în Ţara noastră, în Moldova, satul anume Durneştii, să le fie lor uric cu tot venitul, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi seminţiei celei mai de aproape, nestricat lor niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestui sat al Durneştilor să fie după vechiul hotar, din toate părţile, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa fratelui Domniei mele, jupan Steţcu şi credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Dan vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Domoncuş stolnic şi a copiilor lui, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Şteful şi a fratelui său pan Mândrea, credinţa panului Cuzma Şandrovici, credinţa panului Ivaşcu Procelnicul, credinţa panului Băloş ceaşnicul, credinţa

1 Originalul are п(и).
2 Sic.

panului Uricel Mihail şi credinţa tuturor boerilor moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră cătră această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6941 Iunie...

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, foarte stricată însă. Pergamentul e şi el stricat în multe locuri. Se aila la Arhiv. Stat. Bucureşti. Data zilei nu se poate citi, fiind foarte ştearsă. Se distinge abia є (5). Ar putea fi din 15 sau din 25, dată pentru care înclină D. Onciul, care menţionează uricul, în Datele Cronicelor, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 27 (1905) secţ. ist. p. 220. O copie se află la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Uricul a aparţinut Mitropoliei Moldovei, care a stăpânit acest sat[1]. Este satul Durneşti din comuna Călăraşi, judeţul Botoşani[2]. Un alt Durneşti în judeţul Botoşani este în comuna Bârsăneşti[3] şi altul în comuna Ungureni[4]. In 1820, două din ele erau în ţinutul Iaşi, unul Durneşti al căminarului Săndulachi Caţichi şi altul Dorneşti al Mitropoliei Moldovei[5], apropiate unul de altul. Satul e dela începutul veacului al XV-lea.

---

1 Condica Mitropoliei Moldovei, 1818, satul Durneştii este trecut cu 10 documente.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 118. Acesta în Frunzescu, Dicţionar topografic p. 185 e numit Durneştii Mitropoliei. Tot în jud. Botoşani e satul Durneştii Brănişteanului sau a lui Caţichi, Frunzescu cit. In Condica Liuzilor 1803, Uricarul 8 p. 362 (în ţinutul Hârlăului).

3 Dicţ. statistic al României 1 p. 120.

4 Ibid. p. 104.

5 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 166, op. 184, dos. 20. Un sat Durneşti în com. Plopeni, în jud. Dorohoiu, în Frunzescu, Dicţionar topografic p. 185. Alte sate cu acest nume în Moldova sânt în jud. Neamţ, com. Podoleni, Dicţ. statistic al României 2 p. 628, Frunzescu, cit. p. 169. Altul a fost în Bucovina pe apa Sucevei, lângă Frătăuţul nou şi altul e în districtul Rădăuţi, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 87—88. Satul de pe Suceava este foarte vechiu, pomenit într'un uric din 6998 (1490) Martie 15: ѹ Дѹрнєѡкгн, I. Bogdan D. Şt. 1 p. 407 şi 416, numit azi Hadic. Acesta a fost al Mitropoliei Moldovei, cum se vede din documente din 7158 (1650) Iunie 15 şi 7159 (1651) August 7, Index Zolkieviensis, Candela (Cernăuţi) 3 (1884) p. 750 şi 751. Un alt sat cu acest nume a fost dincolo de Prut, cum se vede dintr'un document de la Iancu Voevod din 7089 (1581) Septemvrie 21, unde e vorba de o selişte dela obârşia Ciuhrului, anume Durniţii, care acum se numesc Verbea, Acad. Rom. XL/54.

Petru Durnea este pomenit şi în 6959 (1451) Octomvrie 17[1]. Numele e în legătură cu slavul дѹрнъıи prost, rău[2].

114.

Suceava. 1433 Noemvrie 3.

Ştefan Voevod întăreşte lui Mihail Crâstianescul jumătate de sat, din Crâstianeşti.

† м(л)стїю бжїєю мы стєфа(н) воєвода господарь земли молдавскои чины(м) знаменито нє ⟨сѣ⟩мь листомь нашимь, кто ⟨на⟩[3] нь ѹзритъ или єго ѹслышит(т) чтꙋчи, ожє тотъ истинны слꙋга нашь михаиль крьстїанєскꙋль слꙋжи(л) намь правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмь мы видѣвшє єго правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ до на(с) жаловали єсми єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмы ємꙋ ѹ нашєи земли половина крьстїанєщь єго чѧсть сь старимь хотаромь. тоє ємꙋ ѹрикь сь вьсѣмь доходомь и дѣтємь єго и ѹнꙋчѧто(м) єго и праѹнꙋчѧтомь єго и прашꙋрѧтомь єго и вьсємꙋ родꙋ єго нєпорꙋшєно николижє на вѣкы. а на то є(ст) вѣра нашєго гсства вышєписаннаго стєфана воєводы и вѣра боѧрь наши(х), вѣра пана михаила и дѣтєи єго, вѣра пана вльчи и дѣтєи єго, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтєи єго, вѣра пана нєгрила дворника и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана стана брьлича и дѣтєи єго, вѣра пана чꙋркы и дѣтєи єго, вѣра пана баичꙋла, вѣра пана дꙋми, вѣра пана халмажа столника, вѣра пана алба чашника и вѣра вьсѣ(х) боѧрь нашихь молдавскы(х) и вєликы(х) и малы(х). а по нашємь животѣ кто бꙋдєть господарь нашєи земли или ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) нашєго плємєнє или кого ⟨бь⟩ изберєть быти тотъ що бы нєпорꙋши(л) нашєго данїа али што бы ѹтврьди(л) и ѹкрѣпи(л). а на болшєє потврьждєнїє томꙋ вьсємꙋ вышєписанномꙋ вє⟨л⟩ѣли єсмы слꙋзѣ нашємꙋ вѣрномꙋ нѣгоєви логофєтꙋ писати и при⟨вѣсити нашꙋ⟩ пєчать к сємꙋ листꙋ нашємꙋ. ⟨ѹ сочѧ⟩вѣ в лѣ(т) ѕцмв ноє. г.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Stefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră,

---

1 Acad. Rom. fotografii pachet 1 nr. 60, Oreste Popescu, Câteva doc. mold. p. 6--7.

2 Cp. Durnea Ceatarul din uricul din 6939 (1431) Iunie 15, vezi mai sus p. 317 rândul 26-27. Acesta a dat numele satului Durniţii, de care a fost vorba mai sus.

3 Lipseşte în original.

cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră Mihail Crâstianescul ne-a slujit cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră, jumătate din Crâstianeşti, partea lui, cu vechiul hotar. Acesta să-i fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor, credinţa panului Negrilă vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Banciul, credinţa panului Duma, credinţa panului Halmaj stolnic, credinţa panului Albu ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, fie din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întărească şi împuternicească.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6941 Noemvrie 3.

Pergament cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. V/95. Uricul are pe verso: кърстьнещїи ѡ(т) χотн(н), кьрстнанещи şi însemnarea veche кръстїенеск. Ibid. un suret cu data greşită 6941 Nov. 6, tălmăcit de Costandin spat. în Eş, 1809 April 9. Ibid. o copie ms 126, dăruit de I. Bogdan. Citat de Radu Rosetti, Pământul p. 135, cu data 1432 Noemvrie 6.

Uricul este important fiind cel întăiu din domnia lui Ştefan Voevod.

Satul de care e vorba este Creştineşti din volostea Clişcova, judeţul Hotin, fost al familiei Hasdeu [1]. Creştineşti din Crâstieneşti este o etimologie populară, datorită cuvântului creştin.

---

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 78. Harta Basarabiei, de Nour. El e trecut între satele neamului Hasdeu în testamentul din 7241 (1733) Noemvrie 3, Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 52.

Uricul nu spune cine stăpânea cealaltă jumătate a satului.

Pentru ca Mihail să se numiască Crâstianescul, trebuie ca satul să fie mult mai vechiu. Era cred şi în secolul XIV-lea. Numele îi vine dela un străvechiu Crâstian.

115.

1433 Noemvrie 9.

„Uric scris pe sârbie, dela Ştefan Voevoda, dat lui Danco, feciorului lui Jurji Fratovschii pe satul Frătăuţi şi pe 4 sălaşuri de tătari, din anii 6941 Noev. 9".

Rezumatul dat mai sus se găseşte în Catastihul scrisorilor Mănăstirii Putna, făcut de Vartolomeiu Măzăreanu în 1764, Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 173. La Wick. Woronetz und Putna lipseşte. Cp. însă mai jos uricul nr. 116. Originalul nu se mai păstrează la Mănăstirea Putna, cum nu se mai păstrează foarte multe din uricele vechi ale Mănăstirii[1].

Este vorba de satul Frătăuţii vechi, din districtul Rădăuţi, aşezat pe râul Suceava[2]. Satul era al lui Danco şi în 6944 (1436) Septemvrie 19, când găsim дание журжевичъ фратовскы[3]. Cum Danco n'a avut copii, la moartea sa, satul rămâne fratelui său Mihul Starostici. In stăpânirea acestui neam satul rămâne până în 6997 (1489) Octomvrie 14, când nepoţii de fiu ai lui Mihul şi strănepoţii lui Giurgiu de la Frătăuţi îl dau, împreună cu alte 2 sate ale lor, Botoşăniţa şi Climăuţi, lui Ştefan Vodă, care le dăruieşte Mănăstirii Putna, primind în schimb Toporăuţii şi Grigoreştii[4]. In uric se spune că la Frătăuţi «erau curţile moşului lor Mihul Starostici şi ale strămoşului lor, Jurj dela Frătăuţi». Satul e pomenit şi în uricele din 6998 (1490) Martie 15 şi 7011 (1503) Fevruarie 2[5].

El a aparţinut şi lui Giurgiu Staroste sau dela Frătăuţi, numit aşa după sat[6]. Satul îşi are numele dela un străvechiu Frate, corespunzător slavului братѹлъ[7]. Era şi în veacul al XIV-lea.

1 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 87—104.

2 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 97. Cp. ibid. Frătăuţul nou şi Frătăuţul vechiu nemţesc. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.

3 Hurm. Doc. 1^2 p. 865.

4 Wick. Woronetz und Putna p. 169-173, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-382.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407: ѹ фратѫѹци, ibid. p. 420: ѹ фратовцех. Ibid. 2 p. 215: село фратовци. Cp. Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 222.

6 Vezi despre acesta uricul din 6937 (1429) Fevruarie 1, mai sus p. 242—248 şi p. 15.

7 Cp. numirile de sate Frăteşti, Fräteni, Brăteşti, Brătuleşti, Brătuleni.

116.

Suceava. 1433 Noemvrie 9.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Danco, fiul lui Giurgiu dela Frătăuţi, satul Mianouţi şi patru sălaşuri de tătari.

Din mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domn Ţării Moldovii, facem ştire cu această carte tuturor, cari ar căta la dânsa sau ar auzi-o cetindu-se, pentru această a noastră adevărată slugă şi boer, pan Danco, fiul lui pan Giurgiu dela Frătăuţi, care ne-a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Pentru aceia şi noi văzând a lui dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit pe dânsul cu deosebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră un sat ‹la Suceavă› anume Mianouţi şi patru curţi de tătari: Mateis, Ivaşcu . . . . cu tot venitul, lui, copiilor lui, nepoţilor lui, strănepoţilor lui şi întregului lui neam, nestrămutat nici odată în veac.

Iar hotarul acestui sat să fie cu toate hotarele vechi, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scris Ştefan Voevod şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi copiii săi, credinţa panului Vâlcea şi copiii săi, credinţa panului Dan şi copiii săi, credinţa panului Negrilă vornicul şi copiii săi, credinţa panului Cupcici şi copiii săi, credinţa panului Uncliat şi copiii săi, credinţa panului Domoncuş stolnicul şi copiii săi, credinţa panului Stan Bârlici şi copiii săi, credinţa panului Stan vistiernicul, credinţa panului Banciul, credinţa panului Duma, credinţa panului Mircea vistiernicul, credinţa panului Halmaj stolnicul, credinţa panului Albu ceaşnicul şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn al Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn al Ţării noastre Moldovii, unul ca acela să nu strice dania noastră, ci mai vârtos să o întăriască, căci i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă către noi.

Şi spre mai mare întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit credincioasei noastre slugi, lui Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6941 Noemvrie 9.

Documentul aşa cum l-am dat mai sus a fost publicat, în traducere germană, de Wick. Woronetz und Putna 2 p. 148-149, cu menţiunea că e pergament, scris în slava bisericească şi că are pecetea atârnată. Wick. a văzut originalul, care la 1886 se pastra la Putna şi care azi nu mai este, cum nu mai sânt nici celelate urice vechi asupra acestui sat.

Uricul nu se găseşte în Catastihul documentelor mănăstirii, din 1764. Ceia ce e curios este că cu aceiaşi dată, de an, lună şi zi, şi tot pentru Danco este uricul pentru Frătăuţi, care se găseşte în Catastihul pomenit şi nu se află la Wick. Ca să admitem o greşală la Vartolomeu Măzăreanu, că ar fi vorba de unul şi acelaş uric şi că el a pus Frătăuţi în loc de Mianouţi este foarte greu. Cu atât mai greu cu cât în Catastih găsim şi actele Mianouţilor (Manevţilor) la fila 8 r. şi cele ale Frătăuţilor la 10 v.[1]

La Wick. satul e însemnat Mjanouz, în original probabil era манювци. In 6945 (1437) Fevruarie 24 satul e în stăpânirea boerilor Jumătate[2]. In 6976 (1468) Octomvrie 2, Ştefan Voevod cumpără o jumătate din satul Maneuţi şi o dăruieşte Mănăstirii Putna[3]. Altă jumătate o ia Ştefan cel Mare în schimb şi o dăruieşte mănăstirii, prin uricul din 6995 (1487) Martie 7[4]. Satul se află între alte sate ale Putnei şi în uricul din 6998 (1490) Martie 15[5] şi în cel din 7011 (1503) Fevruarie 2[6].

In 1742/43 e arătat ca selişte, fără de oameni, în jos de Vicove, în Bucovina[7].

Satul îşi are numele dela un străvechiu Mane[8]. Era probabil şi în veacul al XIV-lea.

---

1 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 171 şi 173.

2 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151, Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 171.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 132-133.

4 Ibid. p. 300-301.

5 Ibid. p. 419: манєвци.

6 Ibid. 2 p. 215: манєвци.

7 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 222: Mineuţâi.

8 Singurul sat Măneşti, în Moldova, azi e în jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 882. In trecut, un sat Măneşti, pe Neamţ, este pomenit în 6967 (1459) Septemvrie 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 35-37, altul a fost la obârşia Ialanului, pomenit în uricul din 6999 (1491) Octomvrie 15, ibid. p. 466-468. Aici se vorbeşte de întemeietorul Manea. Un sat Măneşti, cred tot cel de pe Neamţ, e pomenit în 6962 (1454) Dechemvrie 8, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 7. Altul a fost dincolo de Prut, la Chigheci, pomenit în 6944 (1436) Iunie 13, Acad. Rom. XL/2.

117.

Suceava. 1433 Noembrie 16.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Hodco Costiciu satul la Vorona, anume Curtea Anuşcăi şi Hueţeanii şi Sineştii lângă Vereşceac şi Glodeanii, unde este Neanciul jude, şi morile la Sireti, unde este Hueţ.

Ştefan Voevod, Domn Ţării Moldovii, pentru Hodco Costiciu, care i-a slujit cu credinţă, dându-i ca răsplată „în Ţara noastră un sat la Vorona [1], anume Curtea Anuşcăi [2] şi Hueţeanii [3] şi Sineştii aproape de Vereşceac [4] şi Glodeani, unde este Neanciul jude [5] şi morile la Sireti [6], unde este Hueţ [7]". Se dă şi soţiei sale Vasiutca [8]. Marturi: Mihail şi fiii lui, Crâstea şi fiii lui, Negrilă vornic, Dan şi fiii lui, U‹n›cliata, Petru Hudici, Banciul şi fratele lui Şteful, Hălmaj [9], Albu ceaşnic, Cliucinic „şi ceilalţi mari şi mici". Logofăt Neagoe.

Suceava. 6941 Noembrie 16.

Documentul aşa cum îl dau mai sus se află la N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 72. Se spune aici că e pergament, pecetea cu şnur roşu tăiată. Comunicat de d-ra Tatos din Roman. Tot N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 79 dă un rezumat al documentului, după o traducere dela Acad. Rom., între Documentele Mitropoliei Iaşi. O traducere a documentului, în partea principală, se află în Condica Mitropoliei Moldovei din 1818 p. 663 nr. 1. Aceasta a fost publicată de Ghib. Sur. 22 p. 91.

Satul la Vorona, însemnat în unic prin Curtea Anuşcăi, este probabil unul din cele cinci sate Vorona, judeţul Botoşani, patru în comuna Poiana şi unul în comuna Tudora, în apropiere de Sireti [10]. Probabil că e acest de pe urmă. Satul e trecut în stă-

1 La N. Iorga: вороворонѣ. In toate celelalto locuri e „la Vorona".
2 La N. Iorga: на имѧ аннѹшцинь дворь.
3 La N. Iorga: хѹецѣны.
4 La N. Iorga: близь верешчѣка.
5 La N. Iorga: жюде.
6 La N. Iorga: серетѣ.
7 La N. Iorga: хѹець.
8 La N. Iorga: васютцѣ.
9 La N. Iorga: Hămaj.
10 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 530-531, Dicţ. statistic al României 1 p. 112.

pânirea boerilor Jumătate, căci într'un document din 6971 (1463) Iulie 31, întărindu-se portarului Arbure satele Vorona şi Ruşii, se spune că le-a cumpărat dela Ivaşco cel Orbu şi fratele său Mihail Giumătate [1]. Arătându-se hotarul acestor sate se spune: „începându-să din hotarul lui Dragomir Litianul [2], drept piste vale Voronei şi pe supt . . . . a Mihului ci-i dela Sâretu [3] şi de acolea pe la capul dialului ci-i dela Glodeni, iară de acole pe la coada heleşteului de sus, acolo undi să obârşăşti coada heleşteului, de acolo în codru, până în hotarul Lucăi Călugărului". Satul s'a păstrat multă vreme în stăpânirea neamului lui Arbore, căci îl găsim astfel şi în 7104 (1596) Aprilie 6 [4]. Numele este în legătură cu slavul ворона, cioară. Este poate din vremea Slavilor. Pe aici a fost curtea Anuşcăi. In 6911 (1403) Ianuarie 7 satul era poate al lui Ion Bătrânul, căci acesta se numeşte „dela Vorona" [5].—Hueţeanii din 1433 este satul Huţanii, din comuna Vlădeni, judeţul Botoşani, pe Sireti [6], cam departe de Vorona. Intr'un uric din 7026 (1518) Ianuarie 30, satul Hueţanii se arată la gura Voronei [7]. Aici se vorbeşte şi de dresul „ce au avut dela moşul domniei mele Ştefan Vodă". Hueţ întemeietorul satului trăia în 1433. — Sineştii erau aproape de satul lui Vereşceac. Acesta este sau satul Vercicani, din comuna Liteni, judeţul Fălticeni (fost Suceava), de care a fost vorba în uricul din 6937 (1429) Octomvrie 15 [8] sau cel din comuna Fântânele, judeţul Botoşani, ceva mai la nord de celalt, dar nu departe şi tot pe Sireti [9]. In 7026 (1518) Ianuarie 30 [7], Sineştii este arătat „aproape de Jurje Vereşceac" şi „aproape de unde curge Verişceac". Satul Sineşti a dispărut sau şi-a schimbat nu-

1 Arhiv. Stat. Iaşi, divanul domnesc, Tr. 410, op. 446, dos. 19 fila 29v. ibid. Anaforale nr. 87, fila 147r (proces pentru Vorona lui Musteaţă, din jud. Botoşani). Cp. şi I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 77-78, care face dintr'un document două. Harta stat. major, planşa Dolhasca.

2 Litenii, din jud. Fălticeni (fost Suceava). Dicţ. statistic al României 2 p. 848. Cp. mai sus p. 4, 110, 273.

3 E vorba probabil de satul Heci, pomenit încă din 6917 (1409) Aprilie 18, vezi mai sus p. 69, rândul 11, p. 71. Satul este arătat ca fiind al Mihului logofătul şi în uricul din 6961 (1453) Iunie 20, Ulianiţchi, Materialî p. 81-82, Uricariul 11 p. 76-78, asemenea în 6963 (1455) Iulie 2, Ulianiţchi, cit. 84-85, Uricariul cit. p. 9-11, 79-81.

4 Arhiv. Stat. Iaşi, cit. mai sus fila 40r.

5 Vezi mai sus p. 47, rândul 5.

6 Dicţ. statistic al României 1 p. 112, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 238. Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.

7 Condica Mitropoliei Moldovei din 1818 p. 663 nr. 2, Ghib. Sur. 22 p. 94.

8 Vezi mai sus p. 294-295.

9 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 520.

mele. Era întemeiat probabil de Sân Bârlici[1].—Glodeanii, cum se vede din documentul din 6971 (1463) Iulie 30, adus la satul Vorona, era lângă acest sat. El a dispărut, lăsând urme în Valea Glodinoasa de lângă Vorona, judeţul Botoşani[2] sau în Valea Glodului, de lângă Liteni, la apus de Sireti[3]. Poate că înainte de 1433 satul era domnesc, căci aici e arătat jude Neanciul[4]. Satul era cred şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela starea locului[5].

Hodco Costici este unul din boerii mari ai timpului. El apare în divan, în urice, de multe ori împreună cu fratele său Leu, ca Hodco şi ca Hodco dela Mămorniţa. Că Hodco Costici este acelaş cu Hodco dela Mămorniţa ne arată un uric din 7000 (1492) Noemvrie 24, unde apar nepoţii lui Hodco Costici postelnicul şi ai lui Leu[6]. Hodco Costici postelnicul nu trebuieşte confundat cu Costici ori Costea postelnicul, cu care apare, în aceiaşi vreme. Hodco Costici este fiul unui boer Coste. Acest Coste poate e Costea Viteazul, care apare uneori şi fără acest epitet[7].

Hodco şi fratele său Leu apar întâia oară, între boerii divanului, în 6929 (1421)[8]. Sânt născuţi deci la sfârşitul veacului al XIV-lea.

1 Pentru sate cu acest nume cp. Sâneştii din jud. Iaşi, M. Costăchescu, Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 7-18. Aceştia aveau uric din 6966 (1458) Noemvrie 11, în care se arată că satul era al Stanciului Sinescul. In uricul din 7009 (1501) Dechemvrie 14 se pomeneşte tatăl Stanciului, Ion Sinescul, trăitor înainte de 1457 şi fiii Stanciului, Giurgiu, Mănăilă şi Isaica, I Bogdan, D. Şt. 1 p. 24-25, 2 p. 1 83-185. Alţi Sineşti sau Sinăuţi sânt în districtul Sireţiului, în Bucovina, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 195. Aceştia probabil sânt pomeniţi în 6998 (1490) Martie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407 şi 414. Altul a fost în jud. Tecuciu, Ghib. Sur. 9 p. 335. Vezi pentru acesta şi Condica Mitropoliei Moldovei 1818. Altul e în jud. Dorohoiu, com. Tureatca, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 315. Altul e în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 190. Altele sânt în jud. Argeş, Olt, Vâlcea, Ilfov, cp. Dicţ. statistic al României 1 p. 22, 2 p. 666, 1034, 518. Pentru neamul Bârlici vezi mai sus p. 129-131. Un boer Sin de la Hotin este pomenit într'un uric din 6964 (1456) Iunie 8, I. Bogdan, Conv. Lit. 35 (1901) p. 671.

2 Harta stat. major, planşa Dolhasca, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 78.

3 Harta stat. major, planşa Fălticeni.

4 I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 24-25, p. 32.

5 Satele cu acest nume sânt numeroase. Cp. în Moldova, în jud. Vasluiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 990, 992, în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 104 etc. Unele sânt foarte vechi. Ex. în 6933 (1425) Ianuarie 30, vezi mai sus p. 169, rândul 2.—Altul 6936 (1428) Dechemvrie 28, ibid. p. 236. Altul 6936 (1428) Septemvrie 3, ibid. p. 224, rândul 9. Altul la Vasluiu în 6970 (1462) Octombrie 5, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 61-62. Tot la Vasluiu e pomenit un sat în 6951 (1443) Mai 31, Ghib. Sur. 10 p. 1. Altul în 6963 (1455) August 15, Acad. Rom. etc.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 509.

7 Vezi mai sus p. 90.

8 Ibid. p. 142, rândul 10.

Apar apoi în 6936 (1428) Fevruarie 16 [1], Aprilie 15 [2]. In Iulie 8 apare ca postelnic [3]. Apoi în 6937 (1429) Fevruarie 10 [4], Iunie 3 [5], Septemvrie 1 [6]. Apare în 6944 (1436) Mai 23 [7], ca Hodco dela Mămorniţa. Apoi în Iulie 24 [8], Iulie [9], August 27 [10], Septemvrie 8 [11], Septemvrie 19 [12], în 6945 (1437) Fevruarie 24 [13], în 6946 (1438) Iunie 20 [14]. Este ultima oară, când apare în divan Hodco dela Mămorniţa. Se numea aşa de la satul său Mămorniţa,

Dintre urmaşi, mai bine cunoscuţi sânt ai lui Leu. Unul dintre ei e numit Alexandru sau Şandro Levici. Acesta apare în divan în 6951 (1443) Mai 18 [15], Iunie 8 [16]. Alt Levici este Hrinco, frate cred cu Vasco Levici, ce-i găsesc în 6964 (1456) [17]. Pe Vasco în 6966 (1458) Ianuarie 24 îl aflu la Cameniţa, în Polonia, între boerii refugiaţi, alături cu Petru Aron [18]. Alt Levici e Ioan sau Ivanco Levici. Pe Giurge şi Ioan Levici îi găsesc într'un document din 6964 (1456) Iulie 30 [19]. Ivanco şi Vasco sânt fraţi, fiii lui Leu, cum se vede din uricul din 7000 (1492) Noemvrie 24 [20], unde găsim şi urmaşii lui Hodco Costici. De aici mai aflăm că Hodco Costici şi Leu au avut un privilegiu dela Alexandru cel Bun, pentru satul Ştiubeiul de pe Başeu, uric necunoscut azi.

Soţia lui Hodco Costici se numea Vasutca.

---

1 Vezi mai sus p. 202, rândul 26. Aici rândul 27 şi Costici postelnicul.
2 Ibid. p. 207, rândul 10.
3 Ibid. p. 213, rândul 19.
4 Ibid. p. 249, rândul 22. Aici rândul 24 şi Costea postelnicul.
5 Ibid. p. 270, rândul 17.
6 Ibid. p. 288, rândul 1.
7 Wick. Woronetz und Putna 2, p. 150—151.
8 Ghib. Isp. 1[1] p. 9.
9 Acad. Rom. IX/76.
10 Acad. Rom ms 126, dăruit de I. Bogdan.
11 Acad. Rom. LXXIX/147.
12 Hasd. Arh. Ist. 1[2] p. 18-19 şi altul Hurm. Doc. 1[1] p. 865.
13 Wick. Scţ. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.
14 Wick. Bochotin p. 65, Solka 2 p. 205.
15 Ghib. Isp. 1[1] p. 17.
16 Acad. Rom. I/2, Ghib. Sur. 18 p. 52—54.
17 Hurm. Doc. 2[2] p. 669.
18 I. Bogdan, Contribuţii, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907) secţ. ist p. 642.
19 Arhiv. Stat. Iaşi. Tr. 1369, op. 1556, dos. 40, divanul domnesc, fila 40 r, Anaforale 105, fila 53 v.
20 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 509-511. ѡт оурика дѣдѡв их ходка костича постелника и лека и исприкилїє що имали ѡни ѡт дѣда нашего ѡт алеѯандра воєводї.

118.

1433 Dechemvrie 14.

Ştefan Vodă dăruieşte sate lui Micle.

„6941 Dechemvrie 14. Ispisoc a Domnului Stefan Vvd. prin cari faci danii lui Micle, Răusănii pe Jâjâia, undi esti casa lui şi pe Bârlad, Micodanii, anume Dănuţa şi la Locurile gemene".

Regestul de mai sus îl dau după Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 72 fila 58 r. E vorba de răzăşii de Micodani.

Răusănii sânt în comuna Comândăreşti, judeţul Botoşani[1], aşezaţi pe Jijia. Aici era casa lui Micle. Satul e pomenit şi în uricul din 6933 (1425) Mai 12[2]. Işi are numele de la boerul Ravas, care cred că e totuna cu Ravas Litovoi[2]. Celelalte sate erau în judeţul Tutova. Din actele prezentate, cu ocazia procesului, care face obiectul anaforalei adusă mai sus, se vede că satele înconjurătoare sânt: Hurdujăni, Uscaţi, Rădeşti, Costeşti, Pânteşeni ş. a. Intr'un act din 7172 (1664) August 8, Micodanii sânt arătaţi la ţânutul Tutovei[3]. In altul din 7269 (1761) Octomvrie 12 se spune că moşia Pânteşănii merge spre răsărit până la Locurile gemene, care sânt semne fireşti ale Micodanilor, mărturisite prin uricul lui Ştefan Voevod[4]. Este deci vorba de un sat, poate dispărut, care a fost lângă Puntişeni, din judeţul Tutova[5].—Dănuţa nu o găsesc pomenită.

Un Miclea, în aceleaşi părţi ale Tutovei, găsim în uricul din 6939 (1431) Aprilie 30[6], 6942 (1434) Aprilie 24[7], 6944 (1436) Dechemvrie 7[8].

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 118. Harta stat. major, planşa Andrieşeni.

2 Vezi mai sus p. 178, rândul 19-20, p. 177. Alt sat Răuseni este cel din districtul Suceava, din Bucovina, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 179. E pomenit şi în 6933 (1425) Mai 12 şi 6976 (1468) Septemvrie 24, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 130.

3 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 72, fila 58 r.

4 Ibid. fila 58 r.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 964. In com. Puntişeni este şi satul Rădeşti. Ibid. este şi satul Costeşti, în com. cu acelaş nume.

6 Vezi mai sus p. 315, rândul 5, p. 316.

7 Hurm. Doc. 1^2 p. 852, Uricariul 18 p. 4-8.

8 Hurm. Doc. 1^2 p. 868 Ulianiţchi, Materialî p. 53.

119.

Suceava. 1434 Ianuarie 29.

Ştefan Voevod dăruieşte fraţilor Blaj, Domoncuş stolnicul şi Iacob satele la Crasna, anume Roşiori, unde este Negrilo şi mai jos, unde este Pavel Bulgariul, Selişte lui Mârlec si unde este Mic Ruptură.

† мл(с)тїю бжїєю мы стєфанъ воєвода господаръ земли молдавской чиныимъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимъ кто нанъ оузритъ или єго оуслышитъ чтȣчи ѡжє тотъ истинны слȣга и болѧринъ нашъ вѣрны панъ блажъ слȣжилъ свѧтопочившомȣ ѡтцȣ нашємȣ правою и вѣрною слȣжбою, а днє(с) слȣжи(т) намъ правою и вѣрною слȣжбою. тѣмъ мы видѣвшє єго правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмы ємȣ оу нашєи земли сєла на краснои на имѧ рошїѡри гдє є(ст) нєгрило и пониже по(д) лѣсомъ гдє є(ст) павєлъ блъгаринъ и сєлищє мырлєково и гдє є(ст) ми(к) рȣптȣра. тоє вьсє ємȣ оурикъ съ вьсѣ(м) доходомъ и братїамъ єго панȣ домонкȣша столникȣ и ꙗковȣ и дѣтємъ и(х) и оунȣчѧтомъ и(х) и праоунȣчѧтомъ и(х) и прашȣрѧтомъ и(х) и вьсємȣ родȣ и(х) нєпорȣшєно николижє на вѣкы. а хота(р) тѣ(м) сєломъ по старомȣ хотарȣ кȣда ѡживали из вѣка. а на то є(ст) вѣра нашєго господства вышєписаннаго стєфана воєводы и вѣра болѧръ наши(х), вѣра пана михаила и дѣтєи єго, вѣра пана влъчи и дѣтєи єго, вѣра пана кȣпчича дворника и дѣтєи єго, вѣра пана жȣржа фратовского и дѣтєи єго, вѣра пана кръсти и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана исаїѧ и дѣтєи єго, вѣра пана нєгрила и дѣтєи єго, вѣра пана оучилѧти и дѣтєи єго, вѣра пана пєтра хȣдича и дѣтєи єго, вѣра пана ванчȣла, вѣра пана дȣмы, вѣра пана мирчи вистїарника, вѣра пана алба чашника и вѣра вьсѣ(х) болѧръ наши(х) и великы(х) и малы(х). а по нашємъ ⟨живот⟩ѣ кто бȣдєтъ господаръ нашєи земли или ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) нашєго плємєнє ⟨или кого бъ изберєтъ господарє⟩мъ быти тотъ што бы нєпорȣшилъ нашєго данїа али што бы потвръ⟨дилъ и оукрѣпилъ⟩ за єго правȣю и вѣрнȣю ⟨слȣжбȣ⟩. а на болшєє потвръждєнїє томȣ въ⟨сємȣ вышєписанномȣ⟩ вєлѣли єсми слȣѕѣ нашємȣ вѣрномȣ нѣгоєви логофєтȣ писати и привѣсити на⟨шȣ пєчат⟩ъ к сємȣ листȣ нашємȣ. оу со(ч)вѣ в лѣто ѕ҃ц҃м҃в гє(н) кѳ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul pan Blaj a slujit sfânt răposat părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, satele la Crasna anume Roşiori, unde este Negrilo şi mai jos sub pădure, unde este Pavel Bulgariul şi seliştea lui Mârlec şi unde este Mic Ruptură. Aceste toate să-i fie uric, cu tot venitul şi fraţilor lui, panului Domoncuş stolnicul şi lui Iacob şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate, după vechiul hotar, pe unde au umblat din veac.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Mihail şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâste şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleat şi a copiilor lui, credinţa panului Petru Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Banciul, credinţa panului Duma, credinţa panului Mircea vistiernic, credinţa panului Albu ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din seminţia noastră sau pe cine Dumnezeu va alege să fie ca domn, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi împuternicească, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6942 Ianuarie 29.

Pergament cu pecetea cea mare stricată, că nu se poate desluşi nimic pe ea, la Arhiv. Stat. Bucureşti (între cele aduse dela Câmpina), pachet 27 nr. 1. Verso însemnarea: „Uric pre Ro-

şior(i) ce(s) pre Crasna şi pre o selişte lângă un Bâlgarin. Roşiori pre Crasna unde iaste Negrilă". C. Aricescu, Revista istorică a Arhivelor României 2 (1876), Bucureşti, p. 67. O copie cu unele lipsuri la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Un rezumat cu data 1434 fără lună şi cu cuprinsul, cu totul necomplect: Ştefan Vvd. dă boiarului său Blaje satul Roşiorii şi alte bucăţi de moşii, în Melhisedec, Cronica Huşilor 2 p. 8. Un regest cu data greşită 6949 (1441) Ianuarie 29, prin confundarea lui в (2) cu ѳ (9) se găseşte la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 8 fila 140 r: 6949 Ghenar 29: Ispisoc sârbăsc cu tălmăcire lui întăritori unui Blaj pe sate în pământul Moldaviei, pe Crasna, anume Roşiorii, unde iaste Negrilă şi pe din gios pe supt pădure, unde iaste Pavăl Bulgariul, întărindu-i şi pe alte sâlişti, ca să le fie uric, cu tot venitul. E vorba de un proces între Episcopia de Huşi şi răzăşii de Roşiori şi Avereşti, dela ţinutul Fălciului. Acelaş regest se găseşte şi în Anaforale nr. 13 fila 77 r.

Roşiorii pe Crasna sânt în comuna Avereşti, judeţul Fălciu[1]. Aici era Negrilă, ca jude, cneaz sau vataman. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea[2].—Işi are numele dela Roşior.—In jos de Roşiori era satul „unde-i Petru Bulgarul". Să fie acesta totuna cu Avereştii, care vin la miază-zi de Roşiori? Interesantă e arătarea acestui Bulgar.—Nu pot identifica seliştea lui Mârlec. Ea era însă în apropiere şi tot pe Crasna. Numele să fie în legătură cu mârli? In acest caz ne arată vechi locuri, cutreerate de păstori.—Satul unde este Mic Ruptură este pomenit în uricul lui Ştefan Vodă, din 6998 (1490) Martie 7 şi se numeşte Măgdăşani: село на красном на имѣ мъгдъшанїи гдє била мик рѹптѹръ. (Satul pe Crasna, acuma Măgdăşanii, unde a fost Mic Ruptură)[3]. Satul, la această dată, se găsea în stăpânirea unor nepoate ale lui Dămăcuş.

Blaj, Domoncuş stolnicul şi Iacob erau fiii lui Ghelebi Miclouş, cum se vede din uricul din 6918 (1410) Martie 15[4]. Dintre ei însemnat boer de divan e Domoncuş, Domincuş sau Dă-

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 378, Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 170.
2 Sate cu acest nume avem în Moldova încă în jud. Roman, Botoşani, Dicţ. statistic al României 2 p. 792, 798, 1 p. 102. Un sat Roşiori pe Moldova e pomenit în 6946 (1438) Ianuarie 17, N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125. Altul, la Cârligătură, e pomenit în 6964 (1456) Fevruarie 18, Acad. Rom. neinventariat. Acelaş în 6974 (1466) Iunie 21, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 103-104. Acesta e în hotarul satului Chilişoaea din com. Păuşeşti, jud Iaşi. Cp. şi 6981 (1473) Octomvrie 11, I. Bogdan, D. Şt. 1, p. 185-186.
3 Bogdan, D. Şt. 1 p. 396-397.
4 Vezi mai sus p. 77-80.

măcuş stolnicul. Apare întăia oară în 6917 (1409) Ianuarie 28[1], apoi în Aprilie 18[2], Noemvrie 18[3]. Apare mai departe în 6918 (1410) Fevruarie 15[4], în 6919 (1411) Aprilie 14[5], Septemvrie 22[6], 6920 (1412) Aprilie 5[7], 6922 (1414) August 2[8], 6923 (1415) Aprilie 13[9], 6926 (1418) Ianuarie 15[10], 6927 (1419) Aprilie 8[11], 6928 (1420) Aprilie 25[12], 6929 (1421)[13], 6930 (1422) Martie 12[14], August 20[15], Dechemvrie 25[16], 6931 (1423) Martie 12[17], Martie 31[18], 6932 (1424) Fevruarie 16[19], August 26[20], 6933 (1425) Ianuarie 30[21], Mai 12[22], 6934 (1426) August 12[23], 6935 (1427) August 18[24], Septemvrie 14[25], Septemvrie 16[26], Octomvrie 15[27], 6936 (1428) Fevruarie 16[28], Aprilie 15[29], Aprilie 22[30], Iulie 8[31], Iulie 24[32], Iulie 29[33], August 17[34], Septemvrie 3[35], Dechemvrie 4[36], Dechemvrie 28[37], 6937 (1429) Ianuarie 10[38], Fevru-

---

1 Vezi mai sus p. 65, rândul 20.
2 Ibid. p. 70, rândul 6.
3 Ibid. p. 73 rândul 10.
4 Ibid. p. 75, rândul 28.
5 Ibid. p. 81, rândul 24.
6 Ibid. p. 92, rândul 27 şi p. 95, rândul 18.
7 Ibid. p. 98, rândul 22.
8 Ibid. p. 104, rândul 6.
9 Ibid. p. 116, rândul 30.
10 Ibid. p. 127, rândul 15-16.
11 Ibid. p. 132, rândul 12.
12 Ibid. p. 136, rândul 6.
13 Ibid. p. 142, rândul 3.
14 Ibid. p. 147, rândul 29-30.
15 Ibid. p. 150, rândul 11.
16 Ibid. p. 152, rândul 3.
17 Ibid. p. 154, rândul 19.
18 Ibid. p. 157, rândul 10.
19 Ibid. p. 162, rândul 25.
20 Ibid. p. 166, rândul 11.
21 Ibid. p. 169, rândul 15.
22 Ibid. p. 173, rândul 30.
23 Ibid. p. 178, rândul 27-28.
24 Ibid. p. 189, rândul 17.
25 Ibid. p. 191, rândul 6.
26 Ibid. p. 194, rândul 3.
27 Ibid. p. 197, rândul 1.
28 Ibid. p. 202, rândul 18.
29 Ibid. p. 207, rândul 7.
30 Ibid. p. 210, rândul 9.
31 Ibid. p. 213, rândul 18.
32 Ibid. p. 216, rândul 18-19.
33 Ibid. p. 219, rândul 3.
34 Ibid. p. 221, rândul 20.
35 Ibid. p. 224, rândul 25.
36 Ibid. p. 228, rândul 26.
37 Ibid. p. 231, rândul 13, p. 234, rândul 5.
38 Ibid. p. 239, rândul 29.

arie 1[1], Fevruarie 10[2], Aprilie 17[3], Mai 27[4], Iunie 1[5], Iunie 3[6], Iunie 19[7], Septemvrie 1[8], Septemvrie 24[9], 6938 (1430) Fevruarie 21[10], Dechemvrie 23[11], 6939 (1431) Fevruarie 6[12], Iunie 15[13]. Acelaş rol joacă şi sub Ilie Voevod. Se întâlneşte în 6940 (1432) Ianuarie 4[14], 6941 (1433) Ianuarie 28[15], Fevruarie 26[16], Iunie 15[17], Noemvrie 9[18]. Se întâlneşte sub Ştefan Voevod în 6942 (1434) Ianuarie 13[19], 6943 (1435) Aprilie 14[20]. Apare sub Ilie Voevod în 6944 (1436) Septemvrie 19 ca панъ дамакѹшъ сєрєцєлов-скыи, dela Sireţel, probabil că aici îşi are casa[21]. Apoi în 6944 (1436) August 27[22]. Apare în 6945 (1437) Fevruarie 24[23], August 19[24]. Aceasta este ultima oară, când apare.

Fiii lui Domoncuş stolnicul, cunoscuţi, sânt Tador Damancuş şi Steţco. Tador e pomenit în divanul boerilor din 6964 (1456) Iunie 8[25], iar Steţco în divanul lui Ştefan cel Mare, începând cu primul uric cunoscut, din 6965 (1457) Septemvrie 8[26], până în 6976 (1468) Septemvrie 24[27]. In 1470 Iunie 5 se pomeneşte despre el ca mort[28]. Pentru neamul lui Dămăncuş vorbesc şi uricele din 6998 (1490) Martie 7[29] şi 6999 (1491) Octomvrie 15[30], 7077 (1569) Iulie 1[31].

1 Vezi mai sus p. 242, rândul 27.
2 Ibid. p. 249, rândul 23.
3 Ibid. p. 259, rândul 2.
4 Ibid. p. 262, rândul 4.
5 Ibid. p. 267. rândul 10.
6 Ibid. p. 270, rândul 16.
7 Ibid. p. 280, rândul 27.
8 Ibid. p. 287, rândul 34
9 Ibid. p. 291, rândul 9.
10 Ibid. p. 297, rândul 22.
11 Ibid. p. 308, rândul 28.
12 Ibid. p. 311, rândul 30.
13 Ibid. p. 318, rândul 8.
14 Ibid. p. 331, rândul 7.
15 Ibid. p. 350, rândul 22.
16 Ibid. p. 354, rândul 5.
17 Ibid. p. 359, rândul 21.
18 Ibid. p. 367, rândul 22.
19 Hurm. Doc. 1² p. 850.
20 Ghib. Sur. 19 p. 51.
21 Hurm. Doc. 1² p. 865.
22 Acad. Rom ms 126, dăruit de I. Bogdan.
23 Wick. Sct. Onufri p. 173-175.
24 Ulianiţchi. Materiali p 54-55.
25 I. Bogdan, Conv. Lit. 35 (1901) p. 671.
26 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 4.
27 Ibid. p. 130.
28 Ibid. p. 152.
29 Ibid. p. 396.
30 Ibid. p. 479.
31 Uricariul 23 p. 12.

Pentru alte sate ale acestui neam cp. uricele din 6918 (1410) Martie 15[1], 6978 (1470) Iunie 5[2] şi 6999 (1491) Octomvrie 15[3].

120.

1434 Ianuarie 29.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Gruban sate, lângă Bârlad.

„6942, Ghenari 29. Ispisoc de la Domnul Ştefan Vvd. cu tălmăcire lui, întăritori slugii sali Gruban pe satile lângă Bârlad, Şuşneştii, undi esti Ştefan şi Tămaşul şi pe din sus Cărăpciuneştii şi pe Cracovăţ . . . . . săliştea lui Mihai Bărbosul".

Dau documentul de mai sus după Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 31, fila 108r. Proces între răzăşii de moşia Şuşneştii dela ţinutul Tutova şi cei de moşia Docanii.

Şuşneştii erau chiar lângă Bârlad, pomeniţi şi în hotarnica Bârladului din circa Ianuarie 1495: шѹшнещи[4]. Satul acesta a dispărut, păstrându-se numele la un deal şi pârău. Este pomenit însă până târziu. Aşa în 7265 (1757) Iulie 28 (aici pomenit şi vechiul ispisoc al lui Ştefan Vodă): Şuşneştii, Crăpciuneştii, Cracoviţăştii, Brădeştii[5]. In 7265 (1757) August 20: moşia Brădeştii se hotărăşte cu Docanii şi Şuşneştii[6]. In 1797 Ianuarie 19: Şuşneştii îşi dă coate despre soare răsare cu Docanii[7] In 1815 Mai 8: Şuşneştii alăture cu Docanii şi Bălăbăneşti[8] etc. Satul era deci lângă Brădeşti, Docani şi Bălăbăneşti, din judeţul Tutova[9]. La 1434 aici era Ştefan, ca jude, cneaz sau vătăman sau poate ca proprietar de mai înainte al satului. El îşi are numele dela Şuşnea şi era cred şi în veacul al XIV-lea.—Tămaşul era alăture cu Şuşneştii. Poate este totuna cu satul de pe Bârlad, unde sânt cneji Tamaş şi Ivan, din 6922 (1414) August 2[10], cu Temişeştii dela gura Studineţului, din uricul din 6942

---

1 Vezi mai sus p. 77-80.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 152-154.
3 Ibid. p. 479. Aici se arată şi alt uric ce a avut Dămăcuş stolnic dela Alexandru cel Bun, pentru satul Măreşenii, din sus de Vasluiu, pe Bârlad.
4 I. Bogdan D. Şt. 1 p. 63, 65, 67. Harta stat. major, planşa Bârlad.
5 Arhiv. Stat. Iaşi, cit. Brădeştii pomeniţi şi în hotarnica Bârladului.
6 Ibid.
7 Ibid.
8 Ibid. fila 108v.
9 Dicţ. statistic al României 2 p. 958.
10 Vezi mai sus p. 103, rândul 16, p. 107.

(1434) Aprilie 24[1]. Studinețul este un pârău, ce se varsă în Tutova[2]. In sus de Tămaş erau Cărăpciuneştii, care e cred tot una cu Cărăpceştii din județul Tutova, aşezat pe Răcea, care poate corespunde cu Studineț[3].

In documentele aduse la Şuşneşti şi altele din 1815 August 24, 1826 Mai 29[5], Cărăpciuneştii sânt arătați alăture cu Şuşneşti, Cracovițăşti şi Docani. Cracovițăştii sânt Cracovățul din 1434. Azi nu-i mai găsesc la Tutova[6]. Nu pot identifica nici seliştea lui Mihail Barbosul. Acestuia într'un uric dela Ilie Voevod i se întăresc sate la Neamț[7].

Satele sânt vechi. Erau probabil şi în veacul XIV-lea.

Numele Gruban e puțin obicinuit. Cp. slavul грѹбыи gros, aspru[8].

121.

Suceava. 1434 Fevruarie 10.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Groza şi fratelui său Mihail satul Clicicoiuți.

Din mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domn Țării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor, cari vor vedea-o sau o vor auzi cetindu-se, pentru această dreaptă slugă a noastră Groza, care ne-a slujit cu credință. Iar noi văzându-l pe dânsul cu credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat lui, în Țara noastră, un sat, anume Clicicoiuții, să-i fie lui uric cu tot venitul, lui, copiilor lui, fratelui său Mihail şi copiilor lui, nepoților lor, strănepoților lor şi răstrănepoților lor şi întregului neam al lor, nestricat nici odată în veac.

1 Hurm. Doc. 1² p. 853.

2 Frunzescu, Dicționar topografic p. 465. Un sat Tămaş la Bacău e pomenit în uricul din 6941 (1433) Fevruarie 26, vezi mai sus p. 353 rândul 10.

3 Dicț. statistic al României 2 p. 960. Frunzescu, Dicționar topografic p. 96. Cp. Carapuşceni, în 7118 (1610), Ghib. Sur. 20 p. 172.

4 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 31 fila 108 v.

5 Ibid. fila 109 r.

6 Cp. Cracăul pârău.

7 Acad. Rom. LII/77.

8 Cp. şi гоѹрбан din 7007 (1499) Septemvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 134-135.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus numit Ştefan Voevod şi credinţa tuturor boerilor, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncliat şi a copiilor lui, credinţa panului Petru Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Ciurbă şi a copiilor lui, credinţa panului Banciul, credinţa panului Duma, credinţa panului Mircea vistiernicul, credinţa panului Bogdan stoinicul, credinţa panului Albu ceaşnic şi şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn al Ţării noastre, ori din copiii noştri sau din neamul nostru sau pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn al Ţării noastre al Moldovii, acela să nu strice dania noastră, ci mai vârtos să o întăriască, căci i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Şi spre mai mare tărie tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6942 Februarie 10.

Documentul de mai sus s'a publicat în traducere germană de Wick. Woronetz und Putna 2 p. 149. El face observaţia că e pe pergament, că e în limba slavă bisericească şi are pecetea atârnată, ceia ce înseamnă că la 1886 originalul se afla la Mănăstirea Putna, unde azi nu mai este, cum nu mai este nici uricul lui Ştefan Vodă din 6998 (1490) Martie 16, pentru acest sat. E rezumat şi în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 194.

La Wick. numele satului e scris Klićkoiuzi, în original probabil клнчкоюци.

E satul Clişcăuţi, numit azi Ostriţa, în districtul Cernăuţi, aşezat pe malul drept al Prutului[1]. Satul e pomenit într'un uric din 6998 (1490) Martie 15: клншкwвци[2]. El e cumpărat, prin uricul din 6998 (1490) Martie 16, de Ştefan cel Mare, dela nepoţii lui Groza şi Mihail şi dăruit Mănăstirii Putna[3]. Este pomenit şi în

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 156, Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 420, 424.
3 Ibid. p. 429: Clişcăuţi, dela gura Derehluiului, pe Prut, în ţinutul Cernăuţilor. Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 194, Cp. ibid. p. 253-254.

uricul din 7011 (1503) Fevruarie 2: клнчковци[1]. Satul este foarte vechiu și cu siguranță era și în veacul al XIV-lea. Numele îi este probabil în legătură cu malorusul ключка, cârlig, mugure etc.

122.

Suceava. 1434 Aprilie 11.

Ștefan Voevod întărește Mitropoliei dela Suceava satul Averești.

Ștefan Voevod dăruiește Mitropoliei de la Suceava, cu hramul Sfântului Gheorghe, satul Averești și îl scutește de orice dare a țării.

Suceava. 6942 11 Aprilie.

Documentul de mai sus îl dau după Index Zolkieviensis, publicat în Candela (Cernăuți) 3 (1884) p. 690 nr. 40: „Stephan Wojwod schenket der Metropolie zu Suczawa ad S-tum Georgium das Dorf Awerszty und befreyet selbes von allen Landes-Giebigkeiten ddto. Suczawa 6942 den 11 April". Mai în rezumat se găsește în Erbiceanu, Ist. Mitr. Mold. p. 20. A făcut parte din documentele Mitropoliei Moldovei, duse de Mitropolitul Dosofteiu în Polonia și azi rătăcite. La 1783 era în arhiva principilor Radziwill, în Zolkiev, unde a fost inventariat de Manowarda.

Satul Averești este dăruit Episcopiei Moldovei de Alexandru cel Bun, încă în 6911 (1403) Ianuarie 7[2].

123.

Suceava. 1434 Aprilie 24.

Ștefan Voevod întărește popei Iuga satele Buciumeani și la Tutova, unde este Miclea din Bahnă și unde este Balan din Strâmba și un loc din pustie la Bașeu și la Podraga seliștea lui Oțel.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господаръ земли молдавской чиним знаменито и сѣмъ листомъ нашимъ всѣмъ, кто нань оузритъ или его ѹслышитъ чтоучи, оже тотъ истинны попъ нашъ юга слꙋжилъ прѣжде стопочившомꙋ wц̃ꙋ нашемꙋ правою и

1 I. Bogdan, D. Șt. 2 p. 215.
2 Vezi mai sus p. 46, rândul 13, p. 49.

вѣрною слꙋжбою и дне(с) слꙋжитъ намъ право и вѣрно. тѣмъ мы видѣвши его правою и вѣрною слꙋжбою до на(с), жаловали iесми его ѡсобною нашею мло(с)тїю и потвердили есми емꙋ праковѣрное его вынслꙋженїе и дали есми емꙋ оу нашеи земли села, на имѧ бꙋчоумѣни, где мꙋ е домъ, и на тꙋтовѣ двѣ села, где ес(т) миклѧ ѡ(т) бахнꙋ и где ес(т) баланъ ѡ(т) стрымба и едно мѣсто ѡ(т) пꙋстини на баши ниже гребли балицовы и на подразѣ селище ѡщелово. тое все штобы емꙋ оурикъ со всѣмъ доходомъ и дѣтемъ его и оунꙋчатомъ его и праоунꙋчатомъ его и прашꙋрѧтомъ его и всемꙋ родꙋ его непорꙋшено николиже на вѣки. а хотаръ тѣмъ селомъ съ всѣми старыми хотари, коуды и(з) вѣка ѡживали. а хотаръ селищи и поустини, колко възмогꙋтъ ѡживати два села досытъ. а на то ес(т) вѣра нашего г(с)ва выше писаннаго стефана воеводы и вѣра боiаръ наши(х), вѣра пана былчи и дѣтеи его, вѣра пана кръсти и дѣтеи его, вѣра пана коупчича дворника, вѣра пана дана и дѣтеи его, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи его, вѣра пана оунклѣти и дѣтеи его, вѣра пана негрила и дѣтеи его, вѣра пана петра хоудича и дѣтеи его, вѣра пана стана бръланча и дѣтеи его, вѣра пана мирча вистїарника, вѣра пана банчꙋла и брата его пана цефꙋла, вѣра пана лазора и брата его пана станчꙋла, вѣра пана дꙋмы чръного, вѣра пана богдана столника, вѣра пана алба чашника, вѣра пана дїенiша спътарѣ и вѣра всѣ(х) боiаръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋде(т) господаръ нашеи земли, ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или кого бъ изберетъ быти, то(т) штобы имъ не порꙋшилъ нашего даанїа, али штобы оутверди(л) и оукрѣпилъ занꙋже дали есми емꙋ за его правоую и за вѣрнꙋю его слꙋжбꙋ. а на болшее потвержденїе том(ꙋ) всем(ꙋ) вышеписаномꙋ велѣли есми слꙋзѣ нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ нѣговви логофетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к сем(ꙋ) листꙋ нашемꙋ. пи(с) олича оу со(ч)зѣ а лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃в апри(л) кд.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat popă al nostru Iuga a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credlncioasă slujbă şi astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am întărit drept credincioasa lui vislujenie şi i-am dat în Ţara

noastră satele, anume Buciumeani, unde ii este casa şi la Tutova două sate, unde este Miclea din Bahnă şi unde este Balan din Strâmba şi un loc din pustie la Başeu în jos de digurile[1] lui Baliţă şi la Podraga selişte lui Oţel. Toate aceste să li fie uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate cu toate vechile hotare, pe unde din veac au umblat. Iar hotarul seliştei şi a pustiei, cât vor putea să trăiască două sate îndestul.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleat şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă şi a copiilor lui, credinţa panului Petru Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Mircea vistiernic, credinţa panului Banciul şi a fratelui său pan Şteful, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Duma cel Negru, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Albu ceaşnic, credinţu panului Dieniş spătarul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Oancea, în Suceava, în anul 6942 Aprilie 24.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, puţin stricată la margine, se păstrează în Arhiva ministerului de externe din Moscova. Pe pecete se citeşte: ⟨печа⟩ть ïѡ стефана воевод⟨ѣ г⟩осподарѣ земли молда⟨вскои⟩. O fotografie la Acad. Rom., fotografii pachet 10 nr. 32. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat în Hurm. 1[2] p. 852-853 şi Ghib.

1 Slav. гребля, greblă, dig, opust. Hurm. traduce prin mola.

în Uricariul 18 p. 4-8. E citat de Radu Rosetti, Pământul p. 110
Popa Iuga e cunoscut încă din 6932 (1424) Februarie 16[1], când i se dă satul Buciumeani.—Despre cele două sate dela Tutova, unde este Miclea din Bahnă şi unde este Balan din Strâmba, a fost vorba într'un uric din 6939 (1431) Aprilie 30[2].—Locul din pustie pe Başeu era în jos de digurile lui Baliţă. Acesta avea aici satul Balinţi, din comuna Havârna, judeţul Dorohoiu, aşezat în adevăr pe Başeu[3]. Prin uricul din 7054 (1545) Dechemvrie 4, Petru Voevod dăruieşte Mănăstirii Voroneţ satul Balinţi, din ţinutul Dorohoiu, cu pârae şi mori în Başeu, care sat fusese al lui Săcuianu şi-l pierduse în viclenie contra lui Ştefăniţă Vodă[4]. Satul era al Mănăstirii şi în 1742[5]. Intemeietorul e un străvechiu Baliţă sau Balin, cum ar fi de exemplu Baliţă Bârlici[6]. In jos de Balinţi, pe Başeu, vine Iazul Chişcărenii vechi, care poate fi foarte vechiu.—In apropiere pe Podraga era şi seliştea foastă a lui Oţel. Podraga a un pârău numit azi Podriga şi un sat în judeţul Dorohoiu[7].—Oţel este, cred, sau Mihail Oţel, dintr'un uric din 6946 (1438) Iunie 6[8], sau Dragomir Oţel din 6954 (1446) Martie 5[9]. Cel întăiu avea sate în Moldova de jos, al doilea avea satul Bozianii, la Roman, care s'a numit apoi Oţălenii, după numele lui.

1 Vezi mai sus p. 161-166, p. 218-220 etc.
2 Ibid. p. 315-316. In Hurm. Doc. 1² p. 838, acest uric are data greşită Aprilie 11 în loc de 30.
3 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 6-7, Dicţ. statistic al României 1 p. 360. Harta stat major, planşa Vorniceni.
4 Wick. Woronetz und Putna p. 106-108. In Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 7, e arătat că satul a fost dat de Ştefan cel Mare.
5 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 232: „sat fără de oameni".—Alte sate cu acest nume sânt Balinţii pe Sireti, din uricul din 6938 (1430) Iulie 7, vezi mai sus p. 299, rândul 7, p. 303. Altul a fost la Vasluiu, pe pârăul Telejnii, numit Dobrieneşti şi Băliţeni, pomenit în uricul din 6997 (1489) Ianuarie 22, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 369-370. Cp. uricul din 7106 (1598) Aprilie 20, Ghib. Sur. 20 p. 79-83. In uricul lui Ştefan Vodă citat mai sus se pomeneşte şi Baliţa, ce avea uric dela Ilieş şi Ştefan Voevozi.
6 Vezi mai sus p. 88, p. 130.
7 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 268-269. Dicţ. statistic al României 1 p. 354, Harta stat. major, planşa Vorniceni şi Săveni. Pârăul este pomenit şi în uricul din 6999 (1491) Octomvrie 15: село на подрагѣ на нимѣ дръгꙋшанїи, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 468-469, şi în 7000 (1492) Noemvrie 24, ibid. p. 509-514.
8 Arhiv. Stat. Iaşi, divanul domnesc, Tr. 67, op. 75, dos. 1 fila 49 r. Anaforale nr. 25, fila 133 v.
9 Acad. Rom. (cumpărat dela Şaraga, Iaşi), Uricariul 16 p. 3. Un loc al lui Oţel, dincolo de Prut, pe Itchil, într'un uric din 6944 (1436) Iulie 17, Hurm. Doc. 1² p. 869.

124.

Suceava. 1434 Aprilie 24.

Ştefan Voevod întăreşte popei Iuga satele Buciumeani şi în jos Tormiteştii, unde este Micula jude, apoi Ciorsăceştii, Radeşanii, Mânzaţii, Temeşeştii, Strâmba, Lăleştii, Hălmăjeştii şi unde este jude Mihaiu.

мл(с)тїю бжїєю мы стєфанъ воєвода, господаръ зємли молдавской, знаємо чинимъ нс сѣмъ листомь наши(м) ȣсѣмъ кто на(н) оузри(т) или єго оуслышитъ чтȣчи, ожє то(т) истинныи молєбникъ нашь по(п) юга слȣжи(л) прѣждє стопочившомоу ѡц҃оу нашємȣ право и вѣрно, а днє(с) слȣжи(т) намъ право и вѣрно. тѣ(м) мы видѣвши є(г) правоую и вѣрноую слȣжбоую до на(с), жаловали єсми єго осо(б)ною нашєю мл(с)тїю и потвєрдили єсми ємоу ȣ нашєи зємли оу молдавской даанїа нашєго оцѣ, сєла на имѣ боучюмѣни, гдє є(ст) домъ єго, а дроугоє пониже то(р)митєщи, гдє є(ст) микоула жȣдє, трєтоє на шимоузѣ чорсъчєщи, чєтвєртоє повышє боучюмѣни, на имѣ радєшани и на вєр(х) люканѣ мъинзаци и на оусти стоудєница тємєшєщи, ѡбѣ части жȣдєчїє и стримбѣ с вєрха до ȣстїа, що мочї имє(т) собѣ ѡсадити и на тоутовѣ лълєщи и хълмьжєщи и на вєр(х) стражницѣ, гдє є(ст) жȣдє михаю. тоє всє щобы ємоу ѡ(т) на(с) оури(к), съ всѣмъ доходомъ, ємоу и дѣтємъ єго и оуноучато(м) єго и прѣоуноучатомъ єго и прѣщоурѣтомъ єго и всємоу родоу єго, наиближнємоу нєпорȣшєно николижє на вѣкы. а хотаръ тѣмъ сєламъ съ ȣсим(и) своими старими хотари, коуда из вѣка ѡжикали. а на то є(ст) вѣра г(с)ва ми вышєписанного стєфана воєводы и вѣра боѧръ наши(х), вѣра пана вы(л)чи и дѣтєи єго, вѣра пана кр(с)ти и дѣтєи єго, вѣра пана вȣпчича дворника, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана исаїа и дѣтєи єго, вѣра пана оуиклѣти и дѣтєи єго, вѣра пана нєгрила и дѣтєи єго, вѣра пана пєтра хȣдича и дѣтєи єго, вѣра пана стана бръличa и дѣтєи єго, вѣра пана мирчи вистиѧрника, вѣра пана банчюла и брата єго пана щєфȣла, вѣра пана лазора и брата єго пана станчюла, вѣра пана дȣмы чорного, вѣра пана богдана сто(л)ника, вѣра пана алба чашника, вѣра пана дїєниша спатарѣ и вѣра въсѣ(х) боѧръ наши(х) мо(л)давскы(х) и вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ животѣ кто боудє(т) господаръ нашєи зємли, ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашє(г) плємєнє, бȣ(д)

ѣто кого бъ изберетъ быти, тоть щобы емоу непороучилъ нашего даніа, али щобы имъ оутвердилъ и оукрѣпилъ, зане(ж) есми дали емоу за его[1] правоую и вѣрноую слоужбоу. а на болшее потвержденіе томоу всемоу вышеписанномоу велѣли есми слоугѣ нашемоу вѣрномоу нѣгоеви логофетоу писати и привѣсити наш печа(т) к семоу листоу нашемоу. пи(с) гедеѡ(н) дїа(к) оу со(ч)вѣ, в лѣто ѕ҃ц҃м҃в апри(л) кд.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat rugător al nostru, popa Iuga, a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelui nostru drept şi credincios, iar astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am întărit, în Ţara noastră, în Moldova, daniile părintelui nostru, satele, anume Buciumeani, unde este casa lui, şi altul mai jos, Tormiteşti, unde este Micula jude, al treilea, la Şimuz, Ciorsăceşti, al patrulea mai sus de Buciumeani, anume Radeşani şi la obârşia Liubanei Mânzaţi şi la gura Studeniţei Temeşeşti, amândouă părţile, judecii, şi Strâmba, de la obârşie până la gură, cât va putea să-şi întemeieze, şi la Tutova Läleşti şi Hălmăjeşti şi la obârşia Strajnicei, unde este jude Mihaiu. Toate aceste să-i fie lui de la noi uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui mai de aproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleata şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă şi a copiilor lui, credinţa panului Petru Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Mircea vistiernic, credinţa panului Banciul şi a fratelui său, pan Steful, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul, credinţa panului Duma Negrul, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Albu

1 In original за его, de două ori.

ceaşnic, credinţa panului Dieniş spatariul şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, oricine, pe care Dumnezeu îl va alege să fie, acela să nu-i strice dania noastră, ci să le întărească şi împuternicească, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Ghedeon diac, în Suceavă, în anul 6942 Aprilie 24.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată se păstrează în Arhiva ministerului de externe din Moscova. Pe pecetea cu marginea stricată, se citeşte ⟨печать ïѡ с⟩тефана воевод ѣ (sau -ь) господ⟨ар зе⟩мли мωлдавскои. O fotografie la Acad. Rom., fotografii pachet 10, nr. 33. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat cu unele abateri în Hurm. Doc. 1² p. 853-855, Ghib. Uricariul 18 p. 8-13. Un rezumat, în părţile esenţiale, dar foarte denaturat, a fost publicat în Ulianiţchi, Materiali p. 42. Aici de ex. se află: пониже того нтещи, în loc de пониже то(р)митещи, третье наши моуз ѣ, în loc de третое на шимоузѣ, горо ѣчещи în loc de чорсꙋчещи, etc. E citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 24, de Radu Rosetti, Pământul p. 135, 148. Pentru acest uric cp. cel precedent, dela nr. 128.

Despre satul Buciumeani a fost vorba şi aiurea [1].—Tot asemenea despre satul Radeşani, pomenit în hotarnica Buciumenilor din 6932 (1424) Fevruarie 16 [2].—Satul Tormiteşti a fost în jos de Buciumeni. Azi nu mai este. Poate a fost pe acolo pe unde azi e satul Tâmpeşti sau poate e în trupul Fălticenilor [3]. Aici era jude Micula. Numele satului e neobicinuit. Era probabil şi în veacul al XIV-lea.—Ciorsăceştii corespunde satului Ciorsaci, din comuna Şoldăneşti, judeţul Fălticeni (fost Suceava), aşezat pe Şomuz [4]. Numele îi vine dela Ciorsac sau Ciorsaci, cum e cel pomenit în-

1 Vezi mai sus p. 161-166, 218-220 etc.
2 Ibid. p. 162, rîndul 9, p. 165.
3 Harta stat. major, planşa Fălticeni.
4 Dicţ. statistic al României 2 p. 850, în Harta stat. major, planşa Fălticeni, „Iazul Giorsacu" şi „Dealul Giorsaci" e probabil o greşeală, în loc de Ciorsacu şi Ciorsaci.

tr'un uric din 6936 (1428) Iulie 24[1]. El este foarte vechiu. Era şi în veacul al XIV-lea.—Satul Mânzaţi, dela obârşia Liubanei, este Mânzaţii, din judeţul Tutova[2]. Liubana e o vale şi se numeşte azi Iubana şi Ibana, probabil după numele vechiului stăpân al locului Liuban. Aici, în aceiaşi comună cu Mânzaţi, e şi satul Ibana şi nu departe Ibăneşti[3]. Satul Mânzaţi e pomenit şi într'un uric din 6944 (1436) Dechemvrie 7[4] şi în 6947 (1439) Iulie 2[5]. In primul e şi Liubana. E pomenit apoi într'un uric din 6997 (1489) Ianuarie 25[6]: мѫнѕацїи на кєрхѣ юбании[7]. Mânzaţii îşi au numele dela un străvechiu Mânzatul. Satul, poate era şi în veacul al XIV-lea. La gura Studeniţei era satul Temeşeşti. Studineţul e un pârău în judeţul Tutova[8]. El e pomenit, împreună cu satul Temeşeşti, şi în uricele din 6944 (1436) Dechemvrie 7 şi 6947 (1439) Iulie 2, de care a fost vorba mai sus. Este pomenit şi în 6963 (1455) August 15[9]. Asemenea şi în 6956 (1448) Septemvrie 22[10]. Aici satul Timişeşti, amândouă cuturile, sânt însemnate prin гдє бы(л) дрѣгꙋ(ш) тамє(ш) на оустиє стꙋдєница и гдє бы(л) старыи тамє(ш) пєтрѣ побы(ш). Aceasta explică cele două părţi judecii, cuturi[11]. Satul nu se mai găseşte. A dispărut sau şi-a schimbat numele. Numele îi vine dela Teameş, din care bătrânul Teameş Petru a trăit în veacul al XIV-lea[12].—Strâmba se pomeneşte şi în

1 Vezi mai sus p. 215, 218. Un sat Ciorsăceuţi pe Sireti este pomenit între satele lui Ionaş Viteazul, în 6900 (1392) Martie 30, vezi mai sus p. 7, rândul 10, p. 9-10. Un sat Ciorsăceşti, pe Moldova, e pomenit într'un uric din 6996 (1488) Octomvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 354-360.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 972: Mânzaţii-Răzeşi şi Mânzaţii-Boereşti, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 281, Harta stat. major, planşa Unţeşti.

3 Ibid.

4 Hurm. Doc. 1² p. 868.

5 Ibid. p 876

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 371-372.

7 Pentru Liuban, Liubaneasa, vezi mai sus p. 186, 269, rândul 25. p. 275-276, p. 317, rândul 17, p. 331, rândul 1, p. 334. Iubana dela Tutova e pomenită şi într'un uric din 6944 (1436) Iunie 13, Acad. Rom. XL/2 şi în altul din Septemvrie 19, Arhiv. Stat. Bucureşti (aduse dela Câmpina).

8 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 466. In Dicţ. statistic al României 2 p. 974. greşit: Strudineţ.

9 Acad. Rom. neinventariat.

10 Ulianiţchi, Materiali p. 70-71, Uricariul 11 p. 67-68.

11 In 6944 (1436) Dechemvrie 7 e кꙋты, în 1434 Aprilie 24 e жꙋдєчїє, ceia ce înseamnă că amândouă cuvintele înseamnă acelaş lucru, I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 30.

12 Cp. în 6922 (1414) August 2, un sat pe Bârlad, unde sânt Tamaş şi Ivan cneji, mai sus p. 103, rândul 16, p. 107. Asemenea în 6941 (1433) Fevruarie 26, Fevruarie 27, Tămaşul dela Bacău, ibid. p. 353, rândul 10, p. 358, rândul 5. Asemenea Temeşeştii dela Neamţ, din 6935 (1427) Septemvrie 14, ibid. p. 190, rândul 12, p. 192, p. 55, etc.

uricul din 6939 (1431) Aprilie 30[1], apoi în 6944 (1436) Dechemvrie 7[2], apoi în 6947 (1439) Iulie 2: „la Strâmba, unde a fost Barbă Stan, amândouă părţile“[3]. Numele văii era şi în veacul al XIV-lea. De la el avem numele satului de azi, întemeiat la începutul veacului al XV-lea.—La Tutova era satul Lăleşti, care este şi azi în comuna cu acest nume, din judeţul Tutova[4]. Satul e pomenit şi în uricul din 6947 (1439) Iulie 30: лалещи[5], apoi în 7003 (1495) Martie 18[6]. Numele îi vine dela Lalu, vechiu proprietar, ori poate cneaz, jude sau vataman[7]. Era poate şi în veacul al XIV-lea. Tutova aici poate avea înţelesul de vale, pârâu[8], ori de ţinut, din care s'a dezvoltat cel de judeţ. — Tot la Tutova erau Hălmăjeştii, ce nu se mai găseşte azi ca nume de sat. Va fi dispărut sau şi-a schimbat numele. El e pomenit şi în uricul din 6963 (1455) August 16: хълмъжещи[9]. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea. — Strajnica este un pârău ce curge în judeţul Tutova, ce nu-l găsesc în dicţionarele geografice. Este pomenit şi în 7016 (1508) Martie 2: „în gura Strajnicei... Radoslăveştii, unde au fost Radoslav“[10]. La obârşia acestui pârău era satul unde este jude Mihaiu, pe care nu-l pot identifica.

Documentul este important, căci ne arată regiunea Tutovei ocupată de sate şi în veacul XIV-lea.

Când găsim în atâtea părţi ale Moldovei sate la sfârşitul veacului al XIV-lea sau începutul celui de al XV-lea înseamnă că multe au fost aflate aici de cei întăi descălicători, căci altfel ele n'au putut răsări aşa deodată în toate părţile.

---

1 Vezi mai sus p. 315, rândul 6, p. 316.
2 Hurm. Doc. I[2] p. 868, Ulianiţchi, Materialî p. 53.
3 Hurm. Doc. I[2] p. 876, Ulianiţchi, Materialî p. 57-58. Satele cu numele Strâmba sânt numeroase. In Moldova, găsim asemenea sate în jud. Tecuciu, Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 866, 972. Apoi în com. Bosancea, districtul Suceava, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 207. Apoi în jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 197. Cp. Criva.
4 Dicţ. statistic al României 2 p. 974. In Frunzescu, Dicţionar topografic p. 261, Lăleştii boereşti şi răzeşi.
5 Acad. Rom. V/73, Ghibănescu, în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 145, Sur. 18 p. 43.
6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 84.
7 Cp. numele de ţigan Lalu, în uricul din 6961 (1453) Ianuarie 26, Hasd. Arh. Ist. I[1] p. 102. Tot ca nume de ţigan se întâlneşte în 6988 (1480) August 29, I. Bogdan, Dicţ. 1 p. 243: лалъ.
8 Frunzesc, Dicţionar topografic p. 497.
9 Acad. Rom. neinventariat.
10 Ghib, Sur. 1 p, 66-67.

125.

Târgul Iaşilor. 1434 Mai 25.

Ştefan Voevod dăruieşte popei Ioil şi fiului său Giurgiu o pustie în Cârligătură, unde este fântâna, aproape de Balasin.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господаръ земли молдавскои чини(м) знаменито и самъ листо(м) наши(м) въсамъ кто нанъ оузри(т) или его ѹслыши(т) чтѹчи ѡже то(т) истинныи попъ иѡилъ дали есми емѹ еднѹ поустыню на кырлигътѹри где е(ст) кырница близъ балосина чере(с) . . . . . щобы оучине(т) собѣ монастиръ. тое щобы емѹ на вѣкы, також҄де и сынѹ его жѹржеви и дѣте(м) его и въсамъ[1] родо(м)[1] его на вѣкы, недвиженно и по(д) оурикъ що быхо(м) то(т) монастиръ не дали иномѹ никомоу на вѣкы. а на то е(ст) вѣра господства ми и вѣра въсѣхъ боiаръ молдавскы(х) великы(х) и малы(х). писа костѧ[2] оу iаскомъ тыргѹ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃в маи кє.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovil, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, câ acestui adevărat popă Ioil i-am dat o pustie, la Cârligătură, unde este fântâna, aproape de Balosin, peste . . . să-şi facă mănăstire. Aceasta să-i fie în veci, neclintit şi sub uric să nu dăm această mănăstire altuia nimănui, în veci.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa tuturor boierilor moldoveni mari şi mici.

A scris Costea, în Târgul Iaşilor, în anul 6942 Mai 25.

Pergament mic, cu pecetea cea mică atârnată, la Arhiv. Stat. Bucureşti. Pe pecete se citeşte: ‹печ›ать стефана воевод‹ы›. Verso: „pe un loc... pustii la Cârligătură". Ibid. un suret din 1796 Iulie 12, de Andrei Tălmaci căp." O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bodgan.

Lămuriri asupra pustiei de mai sus, din Cârligătură, ni se aduc printr'un uric din 6964 (1456) Fevruarie 18[3], când Ioil e protopopă, iar fiul său Giurgiu e gramatic. De aici vedem că pus-

1 Sic.
2 ѧ seamănă cu ж.
3 Acad. Rom. Peceţi 179

tia aceasta era lângă satele Oneşti şi Voroveşti[1]. Aici e vorba şi de o mănăstire întemeiată de popa Ioil. Intr'un uric din 7028 (1520) Octomvrie 6, e vorba de o prisacă în Cârligătură, în hotarul satului Voroveşti, aproape de pârăul Fântânilor[2]. Satul lui Balosin va fi fiind satul Voroveşti. Pentru Balosin cp. Ivaşco Balasinovici dintr'un uric din 6944 (1436) August 27, care a slujit şi sub Alexandru cel Bun[3]. Tatăl acestuia, Balosin, va fi trăit şi în veacul al XIV-lea[4]. Aşezările din apropierea Iaşilor, dela Voroveşti, erau cred şi în veacul al XIV-lea.

Uricul este foarte important, căci ne arată importanța preoților la curtea domnească. Popa Ioil va fi fost din Iaşi, unde este scris uricul.

Foarte important este arătarea întemeierii unei mănăstiri în apropierea Iaşilor.

126.

Suceava. 1434 Iunie 26.

Ştefan Voevod dăruieşte Mănăstirii din Poiană trei sălaşe de ţigani.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господаръ земли молдавской чиниМъ знаменито исѣмъ листомъ нашимъ, кто на нъ оуЗритъ или его оуслышитъ чтучи, оже произволи г(с)воми добрымъ нашимъ оумисломъ и оучинихмо за наше з(д)равїе и за дшїе стопочившїи(х) ро(д)телъ наши(х) и дали есми монастирю ѡ(т) полѣни три чел҄ѧ(д) цигански на имѧ славъ хрълов̆ѣнъ и косте чрънїнславовъ зѧтъ и микоулицѣ да боудоутъ томоу прѣ(д)ре(ч)енномоу монастирю непорушени съ всѣмъ доходомъ на вѣки. а на то е(ст) вѣра г(сд)ва ми и вѣра болѧръ г(сд)ва ми всѣ(х) и великы(х) и малы(х). писалъ олнча грамати(к)[5] оу сочавѣ, влѣ(т) ѕ҃ц҃м҃в юнїа въ кѕ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că a binevoit

1 Voroveşti, în com. Miroslava, jud. Iaşi, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 253, Dicţ. statistic al României 1 p. 482.

2 Dan, Cronica Episcopiei de Rădăuţi p. 154—155: оу хотаръ село вороведис(м) близь потока кръниц(м).

3 Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan, N. Iorga, Stud. şi Doc. 19 p. 11.

4 Cp. satele Balosineşti, citate de multe ori înainte de Ştefan cel Mare.

5 Orig. are грамати(т).

Domnia mea cu al nostru bun gând şi am făcut pentru sănătatea noastră şi pentru pomenirea sfântrăpósaţilor părinţilor noştri şi am dat Mănăstirii din Poiană trei sălaşe de ţigani, anume Slav de la Hârlău şi Coste, ginerele lui Cernislav şi Miculiţea, să fie acestei mănăstiri zise mai înainte nestricaţi, cu tot venitul, în veci.

Iar la acesta este credinţa Domniei mele şi credinţa tuturor boierilor Domniei mele, mari şi mici.

A scris Oancea gramaticul în Suceava, în anul 6942 Iunie în 26.

Originalul pergament mic, cu pecetea cea mică atârnată, la Arhiv. Stat. Bucureşti. Pe pecete se citeşte: пе⟨чать стефа⟩на воеводы. Pe pergament se citeşte: vadut A. Bojorenu. O planşă în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 27.

Pentru Mănăstirea din Poiană vezi uricele din 6906 (1398) Iulie 2[1], 6912 (1404) Iulie 20[2], 6917 (1409) Aprilie 18[3], etc.

Documentul este important şi pentru istoricul ţiganilor din ţările noastre. Cum se observă şi aici, ei poartă străvechi nume româneşti, de modă slavă sau ungurească.

127.

Dorohoiu. 1434 Iulie 12.

Ştefan Voevod dăruieşte Mănăstirii Moldaviţa două sălaşe de ţigani.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господарь земли молдавскои чинимъ знаменито нс сѣмъ листомъ нашимь, кто нанъ оузритъ или его оуслышитъ чтучи, оже произволи г(с)во ми добрымъ моимъ оумысломъ и дали есми монастирю ѡ(т) молдавици двѣ челѣди цигански на имѧ кома(н) и ⟨кара⟩манъ[4]. тое щобы томоу прѣ(д)реченномоу монастирю оурикъ съ оусѣмъ доходомъ и с данию и съ всемъ. и ни единъ ѡ(т) наши(х) рѧдца примѣса къ тѣмъ вышеписанным цыганомъ да не имаетъ. такожде и къ дѣтемъ и(х) и къ въсемоу племению и(х) що из тѣ(х) двѣ вышере(ч)ныхъ челѣде(х) выидетъ. а на то е(ст) вѣра нашего г(с)ва вышеписанного стефана воево(д) и вѣра болѧръ наши(х). а на болшїи

1 Vezi mai sus p. 16—17,
2 Ibid. p. 49—51.
3 Ibid. p. 69—71.
4 La Iaţimirski: команъ. La I. Bogdan: ⟨каза⟩манъ. In original locul în parte e stricat şi se poate citi numai манъ.

крѣпость томѹ всемѹ вышеписанном(ѹ) велѣли есмы слѹзѣ нашемѹ оанчеви граматикѹ пи(са)ти и нашѹ печатъ привѣсити. оу дорогѹии в лѣ(т) ѕцмв. ю(л) вї.

Traducere. — Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cina va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că a binevoit Domnia mea cu al meu bun gând şi am dat mănăstirii dela Moldaviţa două sălaşe de ţigani, anume Coman şi Caraman. Aceasta să-i fie mănăstirii zise mai înainte uric cu tot venitul şi cu danie şi cu tot.

Şi nici unul din sfetnicii noştri să nu aibă amestec cu aceşti ţigani scrişi mai sus, asemenea şi cu copiii lor şi cu întreagă seminţia lor, care va ieşi din aceste două salaşe scrise mai sus.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ştefan Voevod, şi credinţa boierilor noştri.

Iar pentru mai mare tărie acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, lui Oancea gramaticul, să scrie şi să lege pecetea noastră.

In Dorohoi, în anul 6942 Iulie 12.

Originalul pergament, dela care s'a pierdut pecetea, se păstrează în Muzeul Rumianţev din Moscova, colecţia Lucaşevici, nr. 2. A fost publicat de Iaţimirski, Darstveniia jalov . . . gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva, 1907) p. 294, nr. 4. O copie, cu mici deosebiri ortografice, la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. In rezumat e publicat de Wick. Moldowiza p. 60 şi de Ulianiţchi, Materialî p. 42.

In uricul de mai sus am complectat карамана, după uricul din 6962 (1454) August 25, unde apar Coman şi Caraman.

Despre Mănăstirea Moldaviţa vezi uricele din 6910 (1402) Octomvrie 31[1], 6917 (1409) Noemvrie 18[2], 6918 (1410) Fevruarie 15[3], 6919 (1411) Aprilie 14[4], 6923 (1415) Aprilie 14[5] etc.

Uricul este foarte important pentru istoricul ţiganilor din ţara noastră.

---

1 Vezi mai sus p. 45—46.
2 Ibid. p. 72—74.
3 Ibid. p. 75—77.
4 Ibid. p. 80—84.
5 Ibid. p. 119—121.

128.

Suceava. 1434 Octomvrie 8.

Ştefan Voevod întăreşte boerului Crâstea Vornutai un sat, unde este Romaneasa, între Bahluie.

† мл(с)тїю бжїєю мы стєфанъ воєвода господаръ земли молдавской чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ кто на нь оузрить или єго ꙋслышить чтꙋчи оже тотъ истинныи слꙋга нашь панъ крьстѧ ворнꙋтаи слꙋжилъ прѣждє стопочившомꙋ ѡтцꙋ нашемꙋ право и вѣрно и днє(с) слꙋжитъ намъ право и вѣрно. тѣ(м) мы видѣвшє єго правою и вѣрною слꙋжбою до на(с), жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсми ємꙋ оу нашеи земли єдно село, ѡтнина єго, гдє є(ст) романѣса междꙋ бахлꙋими. тоє што бы ємꙋ оурикъ съ вьсѣмь доходомъ ємꙋ и дѣтємъ єго и оунꙋчатомъ ⟨єго и праоунꙋча⟩томъ єго и прашꙋрѧтомъ єго и всємꙋ родꙋ єго нєпорꙋшєно николижє на вѣки. а хотаръ томꙋ селꙋ съ всѣми своими старыми хотари кꙋда из вѣка ѡживали. а на то є(т) вѣра нашєго господства вышєписаннаго стєфана воєводы и вѣра боѧръ наши(х), вѣра пана кылчи и дѣтєи єго, вѣра пана крьстѣ и дѣтєи єго, вѣра пана кꙋпчича дворника, вѣра пана исаїѧ и дѣтєи єго, вѣра пана дана и дѣтєи єго, вѣра пана мирчи, вѣра пана пєтра хꙋдича, вѣра пана нєгрила, вѣра пана стана брьлича, вѣра пана оунклѣта и дѣтєи єго, вѣра пана дꙋмы чрьного, вѣра пана банчꙋла и брата єго пана шєфꙋла, вѣра пана богдана столника, вѣра пана алба чашника и вѣра всѣ(х) боѧръ наши(х) молдавскы(х) и вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ животѣ кто бꙋдєтъ господаръ нашеи земли, ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или кого бъ изберєтъ быти, тотъ щобы имъ нєпорꙋшилъ нашєго данїа, али щобы имъ оутврьдилъ и оукрѣпилъ занꙋжє дали єсми ємꙋ за єго правꙋю и за вѣрнꙋю єго слꙋжбꙋ. а на болшєє ꙋтврьждєнїє томꙋ всємꙋ вышєписанномꙋ вєлѣли єсми слꙋѕѣ нашємꙋ, вѣрномꙋ панꙋ нѣгоєви логофєтꙋ, писати и привѣсити нашꙋ пєчатъ к сємꙋ листꙋ нашємꙋ. оа⟨нч⟩а[1] граматик) пи(с) ꙋ со(ч)вѣ в лѣ(т) ѕꙋмв ѡ(к) и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi cetindu-se, că această ade-

1 Sau оанца.

vărată slugă a noastră, pan Crîstea Vornutai a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelui nostru drept şi credincios şi astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, un sat, ocina lui, unde este Romaneasa, între Bahluie. Acesta să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat nici odată, în veci.

Iar hotarul acestui sat cu toate hotarele lui vechi, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ştefan Voevod, şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Cupcici vornicul, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Mircea, credinţa panului Petru Hudici, credinţa panului Negrilă, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui, credinţa panului Duma Negru, credinţa panului Banciul şi a fratelui său pan Şteful, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Albu ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă şi pentru credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Neagoe logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Oancea gramatic a scris, în Suceava, în anul 6942 Octomvrie 8.

Pergamentul cu pecetea stricată a fost pierdut de răzeşii de Româneşti, amanetându-l la cârciuma „Peştele de aur", din Iaşi[1]. De aici l-a cumpărat un anticar din Iaşi, apoi A. Papadopol-Calimah şi a fost dat se vede lui Hasdeu, unde a fost găsit între documentele ridicate de acesta de la Arhiv. Stat. Bucureşti şi duse la Câmpina. Uricul are pe verso însemnarea: „Uric pre Româneşti, pre Bahluiu. Cârstea Vorontar (sic). Uric dela România(s) pe Ba-

1 Ştirea o am dela răzeşii din sat.

hlui, la Cârligătură". Apoi „Acest act este al meu, A. Papadopol Calimah", Nr. 1 din o colecţie. „Câmpina, Castelul Iulia Hasdeu". O traducere, fără boeri, făcută de polcovnicul Pavel Debrici ot Mitropolie, din 1803 Iulie 25, se păstrează la răzeşul Iorgu Ciolan din Romăneşti, traducere care a fost publicată de Ghib. Sur. 13 p. 1-2. Uricul în regest se află şi în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 32 file 310r (proces între moşia Ivoeşti şi Romăneşti), cu data greşită 6947 Octv. 8, prin confundarea lui к (2) cu з (7). Aici Crâstea e vornic. Uricul e pomenit şi în acte de mai târziu ale Romăneştilor, de ex. în 7210 1702) Fevruarie 2[1].

Este vorba de satul Romăneşti, din comuna Movileni, judeţul Iaşi[2]. Satul vechiu trebuie să fi fost aşezat între Bahluiu şi Bahlueţ. El îşi are numele dela un străvechiu Roman, a cărui soţie Romăneasa trăia în 1434[3].

Dacă Crâstea Vornutai avea satul de ocină şi-l stăpânise şi sub Alexandru cel Bun, Roman a trăit la începutul veacului al XV şi poate chiar în al XIV-lea. Nu trebuie confundat acest sat cu Romăneştii de pe Prut, unde a fost Roman Bilăi, din uricul din 7056 (1548) Fevruarie 29. Acesta era lângă Oleşcani, care la 1548 se numeau Petrimăneşti[4].

Vornutai să fie acelaş nume cu Vornutar? Acesta de pe urmă a dat numele satului Vorontăreşti, Volintireşti de lângă Mogoşăşti, judeţul Roman, pomenit întâia oară într'un uric din 7011 (1503) Septemvrie 30: ниже ворнꙋтарѣ[5].

1 Ghib. Sur. 13 p. 22.

2 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, p. 194-195, Dicţ. statistic al României 1 p. 470. Harta stat. major, planşa Belceşti.

3 Pentru asemenea formaţiuni, cp. Stroiasa, din 6961 (1453) Fevruarie 8, Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176-177, Narotiasa, din 6998 (1490) Martie 17, I. Bogdan, D. Şt. 1 p 432.

4 Ghib. Sur. 13 p. 2-3, Isp. 1[1] p. 81, 83: села на проутѣ на имѣ ωлешканїи и где бил роман билжи что сѣ тепер зоводт петримжнещїи и романещїи. Sate cu numele Romăneşti avem, în Moldova, şi în jud. Botoşani, Putna şi Bacău, apoi în jud. Câmpulung, Suceava, din Bucovina, Romăncăuţi, în jud. Hotin, Dicţ. statistic al României 1 p. 122. 2 p. 748, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 405, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigorovită p. 181-182, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 177. Pentru trecut cp. pe lângă Romăneştii de pe Prut, din uricul din 1548 Fevruarie 29, adus mai sus, şi uricul din 6937 (1429) Iunie 19, vezi mai sus p. 280, rândul 18: романока домꙋ, în marginea unor sate de pe Prut, din stânga lui. Acesta probabil în 7117 (1609) Iulie 4, Condica Mitropoliei Moldovei, 1818, p. 212, 213, la Arhiv. Stat. Iaşi. Romăneştii din Suceava Bucovinei în 6998 (1490) Martie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 415. Romăneştii din Tutova: село ромжнещи где бил роман на жеравци, ibid. 1 p. 41-43. Altul probabil la Tecuciu, pomenit în 6999 (1491) Octomvrie 15, ibid. p. 471-472, etc.

5 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 233, 237. Satul e pomenit de multe ori în do-

129.

Suceava. 1434 Octomvrie 8.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Giurgiu Atoc un sat la obârşia Saratei, unde este jude Fătu şi Ilie.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господарь земли молдавскои чиниmь[1] знаменито ис симъ листомъ нашимъ кто оузрить на нь или его оуслышитъ чтѹчи, оже тоты истиннїи жѹржь атокъ дали есми ⟨емѹ едно село⟩ на вьрхъ саратѣ гдѣ е(ст) жоуде фѫтъ и илїе, да боудетъ имъ жоудечїа оурикъ и по(д) оурикъ да сѧ не да(ст) никомоу. и инъ соудецъ да не имаютъ развѣ да дръжатъ о(т) нашего двора w(т) ясъ. такожде да боудетъ и дѣтемъ ихъ и братїамъ ихъ и оунооучатомъ ихъ и праоунооучатомъ ихъ и въсемоу родоу ихъ на вѣкы и непороуш(е)но. а хотаръ да мѹ боудетъ по старомоу хотароу по ⟨кѹда⟩ из вѣка wжикали. ⟨а на то е(ст) вѣра господст⟩ва ми и вѣра боѧръ нашего господства и великы(х) и малы(х). пи(с) дончъ граматикъ оу сочавѣ въ ⟨лѣто⟩ ѕ҃ц҃м҃в w(к) и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că acestui adevărat Giurgiu Atoc i-am dat un sat, la obârşia Saratei, unde este jude Fătu şi Ilie, să le fie lor judecie, uric, şi sub uric să nu se dea nimănui. Şi alt judeţ să nu aibă, ci să ţie numai de curtea noastră din Iaşi. Asemenea să fie şi copiilor lor şi fraţilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi întregului neam al lor, în veci şi nestricat.

Iar hotarul să le fie după vechiul hotar, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa boerilor Domniei noastre şi mari şi mici.

A scris Doncea gramatic, în Suceava, în anul 6942 Octomvrie 8.

---

cumente. Aşa în 7089 (1581) Mai 11: Vorontăreştii pe Siretiu, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 208, Uricarul 14 p. 154. Apoi în 7140 (1632) Iulie 4, N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 218 etc. Şi Frunzescu, Dicţionar topografic p. 530, Dicţ. statistic al României 2 p. 802, Harta stat. major, planşa Miroslăveşti. Volintereşti este o etimologie populară, prin volintir.

1 In Zapiski: чинимо. In original probabil чинимь, ь făcut de multe ori aşa că se poate confunda cu о.

Pergamentul, cu pecetea pierdută, dela care se păstrează şnurul roşu şi verde, se păstra la 1860 la Societatea de istorie şi arheologie din Odesa, trimis dela autorităţile provinciale ale Basarabiei, în urma iniţiativei acestei societăţi, de a se aduna materialul de acest fel, din această provincie. A fost publicat în Zapiski odessk. obşt. 2 (1847) p. 562, de unde a fost publicat în traducere românească, cu unele greşeli, de Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 81. Din această revistă o copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Acesta l-a şi publicat în părţile esenţiale în Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 31. De aici, în părţile esenţiale, şi în Radu Rosetti, Pământul p. 147. După revista rusească îl reproduc şi eu.

Uricul cu tot laconismul lui, este de o mare importanţă, pentru istoria vechiului drept românesc şi a şi fost folosit ca atare de I. Bogdan, Radu Rosetti, loc. cit., G. Panu, Cercetări asupra stărei ţăranilor, Bucureşti 1910, 1[1] p. 24-32, etc.

Greu este de identificat e satul dela obârşia Săratei. Sărata este un pârău ce izvorăşte din pădurea Huşilor, pe teritoriul comunei Rusca, din judeţul Fălciu, trece pe lângă satele Cârligaţi, Leoşti, Davideşti, Căpoteşti, Ivăneşti etc. şi se varsă în Pruteţ[1]. Alt pârău Sărata este peste Prut, în judeţul Bender şi Ismail şi se varsă în Prut[2]. Aş înclina a crede că e vorba de Sărata de peste Prut, de vreme ce uricul a rămas acolo. In acest caz satul lui Giurgiu Atoc trebuie să fi fost pe acolo pe unde e satul Sărata Galbenă. Dar în uricul din 6914 (1406) Mai 1 se dăruieşte lui Vlad Dolhici, între altele şi Fântâna Veprova, de peste Prut, deasupra Săratei, care loc într'un document din 7031 (1523) Martie 25, e identificat cu Iverenii, peste Prut, la obârşia Săratei[3].

130.

1434.

Ştefan Voevod pentru un sat pe Cobâle şi altele peste Prut.

„Uric de la Stefan Vodă din 6942 . . . . satul pe Cobâle, la Movilă, partea lui Costin şi peste Prut pe Râmnicovul şi dvorişte la Rosomaciu".

1 Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 172-173, Harta stat. major planşa Huşi.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 185, Harta Basarabiei, de Nour.
3 Vezi mai sus p. 51-52.

Regestul de mai sus se află cuprins într'o carte domnească din 7238 (1730) Septemvrie 21, în Ghibănescu, Condica de documente nr. 18, p. 520 şi a fost publicat în Sur. 18 p. 151. Aici e greşală de tipar Rosamaciu în loc de Rosomaciu, cum e în Condică.

Satul de pe Cobâle, la Movilă, îl pot identifica cu ajutorul unui uric din 7002 (1494) Martie 11. In acesta aflăm că Mihul Cârnul, cu uric dela „Ilieaş Voevod şi Ştefan Voevod, când au fost în pace" a avut „un sat la Cobâle, anume sub Moghilă, unde a fost Ivan la Ulmi"[1]. Dintr'un uric, cu aceiaşi dată de an, lună şi zi, se vede că Mihul Cârnul, în uricul de la Ilieaş şi Ştefan Voevozi avea şi satul de la Cobâle, anume Cârneştii[2]. Şi din hotarnica acestuia şi acea a satului Ceretianii de la Cobâle din 6948 (1440) Noemvrie 12[3] şi 6999 (1491) Ianuarie 17[4], se vede că Cârneştii şi Ceretianii erau alăture. Aceştia de pe urmă în 7142 (1634) erau aproape de Bogdăneşti, la ţinutul Romanului[5]. Pe Cobâlele de la Roman[6] era deci satul la Movilă. Uricul dela Ilieaş şi Ştefan, de care se vorbeşte mai sus, e posterior celui din 1434. Cine e Costin nu pot determina. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea. Mai greu sânt de identificat satele de peste Prut. In cartea domnească din care a fost scos regestul de mai sus se aduc şi alte regeste de urice, între care unul de la Iancu Vodă (fără veleat) pentru o bucată de loc cu fânaţ, peste Prut, numită Ciortova, şi altul din 7052 (1544) pentru satul Pauleşti de pe Prut, ţinutul Fălciu, sat numit Lunca Banului[7]. Rosomaciu cred că e aceiaşi persoană cu Rosomac, pomenit într'un uric din 7003 (1495) Martie 17, unde se vorbeşte de un sat la Maiatini, anume Hirova, între Dereneu şi între Grişani, unde a fost casa lui Rosomac[8].

Foarte interesant e numele Râmnic. In original a fost probabil село рымниково.

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 36-37: єдно село ѹ кобѫлєх на имѣ под могилѹ гдє била иван ѹ вєрєсти.

2 Ibid. p. 34-35: село на кобѫлєх на имѣ крѫнєщїи.

3 Ghib. Sur. 18 p. 41-42.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 456-457.

5 Ghib. Sur. 3 p. 177-178. Asemenea în 7175 (1667) Septemvrie 15, Sur. 4, p. 44.

6 Vezi mai sus p. 105, 273.

7 Ghibănescu, Condica de documente nr. 18, p. 520-521. Lunca Banului e în jud. Fălciu, pe Prut, Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 128-131.

8 I. Bogdan D. Şt. 2 p. 81-83: гдѣ былъ дом . . . . росомака.

131.

1435 Ianuarie 3.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Micul Neagoe şi lui Raspop Opriş jumătate din satul Suhodolu.

„Suret dela Stefan Vodă din let 6943 Ghen. 3.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ştefan Voevod cel bătrân[1], Domnu Ţărâi Moldovii.

Facem ştire cu această carte a Domnii mele tuturor, carii ar vide-o sau ar ceti-o sau ar auzi-o[2], pentru aceste adevărate slugi a noastre Micul Neagoe şi Raspop Opris, carii ni-au slujit noao cu direptate şi cu credinţă slujbă. Pentr(u) aceia şi noi văzind a lor dreaptă şi credincioasă slujbă spre noi, i-am miluit pre dânşii cu osebită milă de la noi, ‹cu› o parte de sat din Suhodolu, ce iaste la ţinutul Bacăului. Pe ace giumătate de sat de Suhodol acestora ce s'au numit mai sus slugi a noastre, Raspop Opriş şi Micul Neagoe, pentr(u) aceia li s'au dat lor dela noi uric şi cu tot venitul de întăritură pre acea moşie, lor şi feciorilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor şi a tot niamul lor, cât s'ar alege cei mai deaproape, neclătit, nici odinioară, în vea(c).

Iar după a noastră viaţă pre cine va râdica Dumnezeu să fie Domn Ţării Moldovei să n'aibă a strica dania şi întăritura noastră, ce să aibă a întări dania noastră, au din feciorii noştri, au dintralte niamuri, tot să întăriască.

Şi acesta s'au făcut în credinţa Domniei mele, precum ni-am scris mai sus, Io Stefan Voevod, şi în credinţa boerilor noştri a Moldovei, Dincia vornicul şi a feciorilor lui, credinţa boiarului Duma[3] şi a feciorilor lui, credinţa boiarului Mirce vornicul, credinţa boiarului Bogdan şi fratelui lui, Şteful, credinţa boiarului Zanciul postelnicul, credinţa boiarului Uriache păharnicul şi în credinţa tuturor boerilor noştri a Moldovii a mari şi mici".

(Şi eu preotul Vasilie Neculicescul ot Ungureni l-am scris de pe slovonie, cu multă nevoinţă, fiind rupt de tot şi vechiu, la lt 7260 Sept. 18).

---

1 Cel bătrân e un adaus al traducătorului.
2 Sau ar ceti-o sau ar auzi-o, în loc de: ar auzi-o cetindu-se.
3 In suret: Cernovoceanul.

Suretul de mai sus a fost al lui Teodor Codrescu, de unde a trecut la Acad. Rom. LX/1. A fost publicat în Uricarul 10 p. 226—227. O copie de pe suret la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Un regest al acestui uric se află la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 48, fila 86 r: „6943 Ghenar 3. Ispisocul Domnului Stefan Vvd. bătrânu, prin cari dănueşti slugilor sali Mihu Niagoe şi Răspop Opri giumătati de moşii Suhodolu de la ţânut. Bacău-lui". Ibid. un ispisoc dela Petru Vvod. din 7092 (1584) Martie 8, pentru acest sat, cp. ibid. fila 89 v. Vezi şi Uricarul 10 p. 228-230. Uricul trebuie să fi fost foarte stricat, după cum vedem şi dintr'o mărturie hotarnică a satului Suhodolu, din 1797 Dechemvrie 22, în care se spune: „uricul luminatului Domn Stefan Vodă cel bătrân, din velet 6943, a căruie uric i s'au văzut matca lui atât de veche, cât numai bucăţelele lui au rămas" [1].

Suhodolul este pomenit, între satele lui Giurgiu Ungureanul, şi într'un uric din 6917 (1409) Ianuarie 28 [2]. E pomenit apoi în documente din 7238 (1730) Iunie 26, 7246 (1738) Iunie 20 [3].

Micul Neagoe şi Raspop Opriş sânt necunoscuţi de aiure.

132.

Suceava. 1435 Aprilie 14.

Stefan Voevod dăruieşte boerului Petru Hudici vornic satele Curtea lui Mândrea, pe Sireti, un loc de pustie la Voinauţi, lângă Oancea Namnotă, o prisacă la obârşia Ogrincei, unde e Alexa Râşcov, seliştea Lumireani, la Milcov, două locuri de pustie la prisaca lui Deateleu şi două sălaşe de ţigani.

мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господарь земли молдавскои чиниму знаменито всѣмъ листомъ нашимъ вьсѣмъ кто нанъ оузритъ или его оуслышитъ чтоучи, ѡже тотъ истинныи слуга и боꙗринъ нашъ вѣрныи панъ петръ хꙋдичѣ дворникъ служилъ прѣжде стопочившомꙋ ѡтцꙋ нашемꙋ правою и вѣрною служвою и дне(с) служитъ намъ право и вѣрно. тѣмъ мы видѣвши его правою и вѣрною служвою до на(с), жаловали есми его ѡсоб-

1 Uricarul 10 p. 244.
2 Vezi mai sus p. 64, rândul 13, p. 67.
3 Uricarul 10 p. 232, 233.

ною нашею ма(с)тїю и дали есми емꙋ оу нашеи земли села на имѧ мындринь дворъ на серети и съ своими прикꙋтками и едно мѣсто ѡ(т) пꙋстинии на коинавцѣ близъ ѡанчи Намнота[1] и единꙋ пасикꙋ на вѣрхъ ѡгриичи, где е(ст) алеѯа рышковииъ, и едно селище на милаковѣ, на имѧ лꙋмирѧни, на киприна пасика, и оу дѣтелева пасика двѣ мѣстѣ ѡ(т) пꙋстинии и двѣ челѣди цыганскыи, на имѧ микꙋла и съ своими ‹челѣдми и . . . . .›номъ и съ всѣми своими челѣдми. тое все щобы емꙋ оурикъ съ всѣмъ доходомъ, емꙋ и дѣтемъ его и оунꙋчатомъ его и праоунꙋчатомъ его и прапрꙋрѧтомъ его и всѣмъ наиближнымъ братїамъ его, непорꙋшено николи на вѣ‹кы›. а хотаръ мындринꙋ селꙋ и селищи съ всѣми своими старыми хотарми, кꙋды из вѣка ѡживали. а хотаръ пꙋстинѣмъ колко вьзмꙋгꙋтъ ѡживати три села досытъ. а на то е(ст) вѣра нашего г(сд)ва вышеписаннаго стефана воеводы и вѣра наши(х) боѧръ, вѣра пана влъчѣ и дѣтеи его, вѣра пана кръсти и дѣтеи его, вѣра пана стана бръллича, вѣра пана мирчѣ вистїарника, вѣра пана негрила, вѣра пана чꙋрки, вѣра пана дамакꙋша столника, вѣра пана костѣ драгошевича, вѣра пана дꙋмы чръного, вѣра пана жꙋржа піатра, вѣра пана дїениша спътарѧ, вѣра пана ванѣ оурѧкле, вѣра пана занчѣ постелника, вѣра пана станчꙋла комиса и вѣра всѣ(х) боѧръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто бꙋдетъ господаръ нашеи земли молдавскои, ѡ(т) дѣтеи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене, бꙋ(д) кто кого бь изберетъ быти, тотъ штобы имъ непорꙋшилъ нашего даанїе, али штобы имъ оутвръдилъ и оукрѣпилъ, занꙋже дали есми емꙋ за его правꙋю и вѣрнꙋю его слꙋжбꙋ. а на болшее потвръженїе томꙋ всемꙋ вышеписанномꙋ, велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ нѣгои логофетꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. ѡанча граматикъ писа, оу сочавѣ влѣ(т) ѕцмг. а(п) дї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Stefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boerul nostru, credinciosul pan Petrea Hudici vornic a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă

1 Sau на манота?

către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră satele, anume Curtea lui Mândrea, la Sireti şi cu cuturile sale şi un loc din pustie la Voinăuţi, lângă Oancea Namnota şi o prisacă, la obârşia Ogrincei, unde este Alexa Râşcov, şi o selişte la Milcov, anume Lumireani, la prisaca lui Chiprian şi la prisaca lui Deteleu două locuri din pustie şi două sălaşe de ţigani, anume Micula şi cu sălaşele sale şi . . . . şi cu toate sălaşele sale. Toate aceste să-i fie lui uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi tuturor fraţilor lui celor mai deaproape, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul satului lui Mândrea şi al seliştei, cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat. Iar hotarul pustiilor, cât vor putea să trăiască trei sate, din destul.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Stefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Bârlici, credinţa panului Mircea vistiernic, credinţa panului Negrilă, credinţa panului Ciurbă, credinţa panului Dămăcuş stolnic, credinţa panului Costea lui Dragoş, credinţa panului Duma Negrul, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Dieniş spătar, credinţa panului Vanea Ureacle, credinţa panului Zancea postelnic, credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască, pentru că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru pan, Neagoe logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Oancea gramaticul a scris în Suceava, în anul 6943 Aprilie 14.

Pergamentul, cu pecetea cea mare, bine păstrată, legată cu şnur roşu şi albastru, era la Leon Ghica-Dumbrăveni, Botoşani. Pecetea are inscripţia: печать Іѡ стефана воевода господ(арь зе)мли молдавской. Pe pecete se deosebeşte foarte bine capul de bour, steaua, soarele şi luna. Verso. Lit. A. Sarafineşti, 6943 Aprilie 14. Apoi, „Văzută Alexandru Guriţa asessorul judecătoriei ţânut Botoşani, la anul 1848 Mai". Eu îl dau după o copie făcută de d. Ghibănescu.

Iaşi, care l-a şi publicat în Sur. 19 p. 51-53. Uricul a fost cândva al Mănăstirii Suceviţa. Şi e pomenit şi într'un uric dela 7091 (1583) August 6, când se spune despre el că a fost şi pierdut „când au fost venit Turcii, la Valea Albă, asupra lui Ştefan Vodă" şi găsit apoi de boerii Movilă, strănepoţii lui Petru Hudici [1].

Satul Curtea lui Mândrea pe Sireti este poate satul Mândreşti, numit în uricul din 6938 (1430) Iulie 7, când era în stăpânirea lui Mândrul Jumătate, „Balinţii pe Siretu", iar în 7000 (1492) Martie 17 „Mândreştli la Sireti, unde au fost Balinţii" [2]. Uricul acesta se păstrează la Mănăstirea Suceviţa, al căreia a fost satul [3]. Sau *poate* e satul Dumbrăveni, pe care l-am identificat cu satul numit în 1430 Iulie 7: „Dvorişte unde au fost curţile lui Dumbravă", tot al Mândrului Jumătate [4]. Satele sânt faţă în faţă, despărţite prin Sireti [5]. Satul lui Hudici se numeşte Mândreşti, în uricul din 1583 August 6, adus mai sus. Ţinând seama însă de însemnarea Sarafineşti, de pe dosul uricului, satul se poate identifica cu Dumbrăvenii, căci într'o hartă a moşiilor ce au intrat în acesta e şi satul Sarafineşti, zis din vechiu Sorocinăuţi [6]. — Mai greu de identificat sânt celelalte sate. Voinăuţi este probabil un pârău, pe care nu-l pot identifica. Probabil că era peste Prut, unde se găseşte Voinova [7], care la început a fost numele unei văi, al unui pârău şi care e pomenit înainte de Ştefan cel Mare [8]. — Nu pot identifica nici satul lui Namnotă. — Ogrincea în uric este numele unei văi. Un sat Ohrincea este dincolo de Prut, în judeţul Orheiu, volostea Criuleni, aşezat pe Răut, în apropiere de Nistru [9]. Un sat sau o vale Othrincea, în apropiere de Nistru, e pomenit într'un uric din 6947 (1439) Iulie 2 [10]. La obârşia unui pârău [11], care trebuie să

1 Ghib. Sur. 19, p. 175: єдин ѹрик дѣдов своих пътра хѹдича что ѡн имал за даанїє на тоє вышписаноє село мѫндрєщи ѡт стараго стєфана воєводи и была изгинѹла тот ѹрик коли были пришли тоурци на бєлом потокѹ на стєфана воєвода.
2 Vezi mai sus p. 299, rândul 7, p. 303.
3 Dan, Mănăstirea Suceviţa p. 121, Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 235.
4 Vezi mai sus p. 299, rândul 8-9, p. 304.
5 Harta stat. major, planşa Dumbrăveni.
6 Ghib. Sur. 19 p. 62. Acesta a fost al protopopei Danil Hearţeg, cu uric dela Alexandru cel Bun, cum se vede dintr'un uric din 7024 (1516) Dechemvrie 10, ibid. p. 54. Ibid. p. 99-100, 7085 (1577) Noemvrie 8: сърьчинєцин.
7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 228, sat în jud. Orheiu, volostea Cobâlca. Cp. Z. Arbure, Basarabia p. 725. Harta Basarabiei, de Nour.
8 Cp. într'un document circa 1442, Acad. Rom. LXXX/107, Radu Rosetti, Pământul p. 182, apoi în altul din 6953 (1445) Iulie 15, Ulianiţchi, Materiali p. 67-68. Se poate însă ca Voinova, Voinava să fi fost şi aiurea.
9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 156, Harta Basarabiei, de Nour.
10 Hurm. Doc. 1² p. 876.
11 Pârăul însemnat în Harta Basarabiei, de Nour, nu are numele arătat.

fie Ogrincea, din uricul nostru, şi care se varsă în Răut, în apropiere de satul Ohrincea este şi satul Râşcova, din volostea Hârtop, judeţul Orheiu, care poate corespunde locului, unde era Alexa Râşcov [1]. Poate acesta este totuna cu satul Râşcinţii de pe Nistru, dintr'un uric din 6955 (1447) Ianuarie 14 [2]. O prisacă a lui Roşcov sau Roşca, dincoace de Prut, prin părţile Tecuciului sau Covurluiului e pomenită într'un uric din 6956 (1448) Iulie 15: гдє была пасика рошкова [3]. — Petru Hudici avea selişte şi la Milcov, numită Lumireani, pentru care vezi localitatea Lumine, din judeţul Putna [4]. Aici era şi prisaca lui Chiprin şi probabil şi prisaca lui Deateleu. E o dovadă, pe lângă multe altele, că Moldova se întindea spre sud, la Milcov, cuprinzând ţinutul Putna, mult înainte de Ştefan cel Mare [5]. In numele Milcov avem probabil cuvântul malorus мїлкии, neadânc [6].

Petru Hudici sau Gudici vornic este unul din boerii mari ai timpului. Se numea Hudici după satul Hudeşti, din judeţul Dorohoiu [7] şi care a fost al lui [8], sau satul se numea după numele lui? Apare întâia oară sub Alexandru cel Bun, în 6929 (1421) [9]. Apoi sub Ilie Voevod în 6941 (1433) Iunie 15 [10], apoi sub Ştefan Voevod, în 6941 (1433) Noemvrie 16 [11], 6942 (1434) Ianuarie 13 [12], Ianuarie 29 [13], Fevruarie 10 [14], Aprilie 24 [15], Octomvrie 8 [16], în 6943

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 177, Harta Basarabiei, de Nour.

2 Acad. Rom. XXXI/63. Un sat Raşcovţii pe Nistru, dar în sus de Hotin, e pomenit în 6961 (1453) Iunie 20, Ulianiţchi, Materiali p. 81-82: рашковци şi în 6963 (1455) Iulie 2, Ulianiţchi, Materiali p. 84-85.

3 Acad. Rom. CXXXIV/45.

4 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 271. Interesantă forma cu rotacism.

5 Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă ed. C. Giurescu, Bucureşti 1916 p. 59, Hasd. Ist. Critică 1 (1875) p. 10, N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1 p. 345 etc.

6 Despre vechiul episcopat al Milcovului din sec. 13 şi 14, cp. D. Onciul, Originile Principatelor p. 94, 240, N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1 p. 138, Radu Rosetti, Anal. Acad. Rom. seria 2, tom 27 (1905) p. 254. etc.

7 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 183-184, Dicţ. statistic al României 1 p. 360.

8 In documentul din 6944 (1436) Septemvrie 19, el se numeşte „dela Hudineţ", numele vechiu al satului Hudeşti: панъ петрь дворникь ѡ(т) хѹдинєць. Asemenea şi fratele său Roman: панъ романъ хѹдинскыи, Hurm. Doc. 1² p. 865. Intr'un document din 7090 (1582) Dechemvrie 20, Ieremia Moghilă vornic şi Ioan Moghilă păharnic se arată coborîtori din Ioan Moghilă logofăt, Iaţco Hudici şi Petru Hudici şi aveau între altele satul Hudinţi, pe Başeu, în Arhiva Românească (M. Kogălniceanu) 1 p. 90-93.

9 Vezi mai sus p. 142, rândul 12.

10 Ibid. p. 359, rândul 20.

11 Ibid. p. 369, rândul 12.

12 Hurm. Doc. 1² p. 850.

13 Vezi mai sus p. 374, rândul 26.

14 Ibid. p. 381, rândul 8.

15 Ibid. p. 383, rândul 17-18.

16 Ibid. p. 395, rândul 20.

(1435) Aprilie 14[1], apoi sub Ilieaş şi Ştefan Voevozi, în 6944 (1436) Aprilie 21[2], Iunie 13[3], Iunie 15[4], Iulie 17[5], Iulie 24[6], Iulie[7], August 11[8], August 20[9], August 27[10], Septemvrie 8[11], Septemvrie 19[12]. Aici şi fratele său Roman. Apoi în Noemvrie 30[13], Dechemvrie 7[14]. In 6945 (1437) Fevruarie 24 apare Roman, fratele lui Hudici şi acesta[15]. Hudici apare în Martie 12[16], Mai 15[17], August 19[18], Dechemvrie 20[19]. Apoi în 6946 (1438) Ianuarie 17[20], Fevruarie 17[21], Fevruarie 23[22], Martie 5[23], August 21[24], în 6947 (1439) Martie 12[25], Aprilie 3[26], în Iulie 2[27], Iulie 15[28], Iulie 30[29], Octomvrie 26[30], în 6948 (1440) August 6[31], 6949 (1441) Aprilie 23[32], 6950 (1442) Fevruarie 24[33], Martie 8[34], Aprilie 5[35], Au-

1 Vezi mai sus p. 402, rândul 11.
2 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 88-89, Sur. 18 p. 32-33.
3 Acad. Rom. XL/2.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia de Huşi, pachet 25, nr. 1, Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p. 149-150, cu data 6940.
5 Hurm. Doc. 1^2 p. 869.
6 Ghib. Isp. 1^1 p. 9, cu data Iunie 24.

7 Acad. Rom. IX/76. Aici e vornic de Suceava.
8 Acad. Rom. XXXIV/1.
9 Acad. Rom. Peceţi 3.
10 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Aici e vornic de Suceava.
11 Acad. Rom. LXXIX/147.
12 Hurm. Doc. 1^2 p. 865-867. In alt uric cu aceiaşi dată, Hasd. Arh. Ist. 1^2 p. 18-19.
13 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 3.
14 Hurm. Doc. 1^2 p. 868.
15 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.
16 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
17 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
18 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55.
19 Acad. Rom. LXIV/2 şi altul Peceţi 4, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347-8.
20 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.
21 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 4-5.
22 Arhiv. Stat. Bucureşti, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
23 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36-38.
24 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1-3, Isp. 5^1 p. 70.
25 Uricariul 18 p. 13-16.
26 Acad. Rom. XLVII/227.
27 Hurm. Doc. 1^2 p. 876.
28 Wick. Horodnik p. 201-203.
29 Acad. Rom. Peceţi 268, Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 145-148, Sur. 18 p. 43-45.
30 Ghib. Sur. 18 p. 45-46.
31 Acad. Rom. Peceţi 6.
32 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 35.
33 Hurm. Doc. 1^2 p. 878-879.
34 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 74.
35 Anuarul inst. de ist. naţ. Cluj, 3 (1926) p. 532.

gust 30[1], Septemvrie 8[2], în 6951 (1443) Martie 6[3], Mai 1[4], Mai 7[5], Mai 14[6], Mai 18[7], Mai 28[8], Mai 30[9], Mai 31[10], Iunie 8[11], August 3[12], August 24[13], August 25[14], Noemvrie 29[15], în 6953 (1445) Fevruarie 18[16], Aprilie 5[17], Iulie 15[18], August 8[19], August 11[20], Septemvrie 30[21], Noemvrie 26[22]. Tot aşa în 6954 (1446) Ianuarie 25[23], Ianuarie 26[24], Martie 5[25], Iunie 6[26], Iulie 20[27], în 6955 (1447) Ianuarie 14[28], Fevruarie 11[29]. Nu apare în uricele lui Roman Voevod, apare însă sub Petru Voevod, în 6956 (1448) Aprilie 23[30], Iulie 15[31], Iulie 27[32], Septemvrie 3[33], Septemvrie 15[34], Octomvrie 5[35], Octomvrie 10[36]. Apoi sub Alexandru Voevod, în 6957 (1449) Mai 26[37], August 3[38]. Este ultima oară, când apare în divan. El trăia şi în 6961 (1453) Iunie 20, când, împreună cu fiul Iaţcu şi ginerele Şandru, vinde lu iMihail

1 Ghib. Isp. 1¹ p. 13-16.
2 Ghib. Sur. 18 p. 51.
3 Hurm. Doc. 1² p. 880-881.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
5 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 123.
6 Hurm. Doc. 1² p. 882-883.
7 Ghib. Ips. 1¹ p. 17.
8 Ghib. Sur. 5 p. 115.
9 Hurm. Doc. 1² p. 884-885.
10 Ghib. Sur. 10 p. 1.
11 Acad. Rom. I/2, Ghib. Sur. 18 p. 52-54.
12 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
13 Ghib. Sur. 20 p. 195-198.
14 Acad. Rom. LI/1.
15 Ulianiţchi, Materialî p. 60, Uricarul 11 p. 51.
16 Ulianiţchi, Materialî p. 65-66, Uricariul 11 p. 57.
17 Ulianiţchi. Materialî p 66-67, Uricariul 11 p. 60-62.
18 Ulianiţchi, Materialî p. 67-68.
19 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 98-101.
20 Ghib. Sur. 1 p. 138.
21 Melchisedec, Cronica Romanului 1 p. 112.
22 Hurm. Doc. 1² p. 887.
23 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricarul 11 p. 64-65.
24 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 37, Uricarul 11 p. 65-66.
25 Acad. Rom. (dela Şaraga).
26 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
27 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 5.
28 Acad. Rom. XXXI/63.
29 Direcţia fond. rel. Cernăuţi nr. 3.
30 Ulianiţchi, Materialî p. 71-72, Uricarul 11 p. 68-70.
31 Acad. Rom. Peceţi 269 şi altul ibid. CXXXIV/45.
32 Acad. Rom. Peceţi 7.
33 Acad. Rom. Peceţi 103 şi altul Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
34 Ghib. Sur. 1 p. 276.
35 Hasd Arh. Ist. 1¹ p. 113.
36 Ghib, Sur. 5 p. 118.
37 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 40.
38 I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti, 1905, p. 27.

logofătul satul Verijani, pe Moldova[1]. Fratele său Roman Hudici apare în divanul lui Petru Voevod, în 6964 (1456)[2]. Aici apare şi Iaţcu Hudici, care joacă rol însemnat sub Ştefan cel Mare, apărând din 6972 (1464) Noemvrie 2[3], până în 7000 (1492) Noemvrie 24[4], necontenit. Din acest neam, probabil prin femei se coboară şi neamul Movilă[5].

Din documente de mai târziu aflăm că a mai avut şi alte sate, deci au fost şi alte urice, ce nu s'au păstrat.

133.

Suceava. 1435 Mai 12.

Ştefan Voevod dăruieşte lui Ivaşco Podobitu satul din Cârligătură, unde este casa lui.

† мл(с)тїю бжїею мы стефанъ воевода господаръ земли молдавскои дали есми ивашкови подобитꙋ село его на ⟨кръли⟩гътꙋрѣ, где е(ст) домъ его. тое штобы емꙋ ꙋрик) съ вьсѣмъ доходомъ и по(д) ꙋрꙋкъ ни⟨комꙋ да сѧ не да(ст)⟩ николи на вѣки. тагожде и дѣтемъ его и ꙋнꙋчатомъ его и праꙋнꙋчатомъ его и пращꙋрѧтомъ его и всемꙋ родꙋ его непорꙋшено николиже на вѣки. а хотаръ томꙋ селꙋ по старомꙋ хотарꙋ кꙋды из вѣка ѡживали. а на то е(ст) вѣра господства ми и вѣра боѧръ господства ми вьсѣ(х) и велики(х) и малы(х). олича граматикъ писа ꙋ сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ѯ҃м҃г маи вї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Stefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, am dat lui Ivaşcu Podobitu satul lui, la Cârligătură, unde este casa lui. Acesta să-i fie lui uric cu tot venitul şi sub uric nimănui să nu se dea, niciodată, în veci. Asemenea şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, după vechiul hotar, pe unde a umblat din veac.

---

1 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82, Uricarul 11 p. 76-78.
2 Hurm. Doc. 2² p. 669.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 86
4 Ibid. p. 511, 2 p. 520.
5 Acad. Rom. Peceţi 42, apoi mai ales uricul din 7091 (1583) August 6, Ghib. Sur. 19p. 175-177. O spiţă a neamului Hudici şi în Ghib. Sur. 19 p. 180.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele şi credinţa boerilor Domniei mele a tuturor şi mari şi mici.

Oancea gramaticul a scris, în Suceava, în anul 6943 Mai 12.

Pergament mic, cu pecetea cea mică atârnată, la Arhiv. Stat. Bucureşti, Mitropolia din Iaşi, pachet 146 nr. 1. Pe pecete se citeşte: пєчать стєфана воєводы. In dosul uricului, scris de Debriţ: „Ştefan Vvod. leat 6943 Mai 12, pe Podobiţi, la Cârligătură", nr. 1, din o serie de documente. Scrisoarea din uric este foarte ştearsă. In Condica Mitropoliei Moldovei, 1818, 1 p. 425, se găseşte traducerea acestul document, cu data *greşită* 6953 Mai 12, prin confundarea lui м (40) cu н (50). In actul Podobiţilor, din 1773 Septemvrie 10, data e cea exactă 6943 Mai 12, ibid. p. 451, nr. 37. Tot aşa în C. Aricescu, Revista istorică a Arhivelor României, 2 (1876), Bucureşti, p. 39. O copie, cu data exactă. la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Cuprinsul uricului, cu data exactă, a fost publicat de mine în Sâneştii, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 18. După Condica Mitropoliei Moldovei l-a publicat, cu data 6953 Mai 12, şi Ghib. Sur. 22 p. 92-93.

E vorba de satul Podobiţi, care azi e moşie în trupul satului Sâneşti, din judeţul Iaşi[1]. Moşia se numeşte azi Podoghiţ şi Podoghiţa[2]. Satul a fost până prin veacul al XVIII-lea[3]. El a aparţinut până la secularizare Mitropoliei Moldovei. Işi are numele dela Podobitul, care trăia în aceste părţi şi sub Alexandru cel Bun. El trăia se vede şi în 1456, căci într'un uric din 6964 (1456) Fevruarie 18, se pomeneşte de o prisacă: „în potriva Podobitului, în pădure", în aceleaşi părţi ale Cârligăturii[4]. Satul e dela începutul veacului al XV-lea,

134.

1435 înainte de Octomvrie 8.

Ştefan Voevod pentru satul Puţureni.

„Un uric vechiu pe Puţureni ot Şte‹fan› Vodă de lt. 6943, cu pecete de ceară".

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 204-205, Dicţ. statistic al României 1 p. 472.

2 Podobiţa, Harta stat. major, planşa Podul Iloaei, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 176-177.

3 Istoricul satului în M. Costăchescu, Sâneştii, Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 18-26.

4 Acad. Rom. Peceţi 179.

Regestul de mai sus se află într'un „Izvod de urice şi alte scrisori de moşii a răposatului Miron logf., ce au rămas fiilor săi . . . . It 7222 (1714) Martie 1", în N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 151.

Curios e că satul nu se află între satele Costineştilor, din 1742 [1]. Singurul sat ce cunosc cu acest nume se află în comuna Coţuşca, din judeţul Dorohoiu [2]. Satul poate să fi fost şi în veacul al XIV-lea. Numele îi vine dela puţuri.

135.

Circa 1435 Octomvrie înainte de 8.

6943 (?) Octomvrie. Ştefan Voevod întăreşte stăpânirea peste satele Dobromireşti şi Balosineşti.

Uricul pe pergament, cu pecetea pierdută, a aparţinut lui Gr. Tocilescu, şi la 1910 a trecut la Acad. Rom. CVIII/29, vezi Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1910 p. 263, cu data 1433 (6940 ?) Octomvrie. De aici l-am luat şi eu. Data 6943 nu e sigură şi deci nici cea de 1435. Probabil că la această dată satele de care e vorba erau ale lui Danciul stolnicul şi ale nepotului său Negrilă, cum se vede dintr'un alt document, pentru aceleaşi sate, din 6949 (1441) Iulie 7, Acad. Rom. CVIII/27, Ghib. Sur. 18 p. 49-50. Documentul poate e acelaş cu cel din 6940 dela Ştefan Vvod., citat într'o carte din 1786 August 2, pentru moşiile Pătrăşcanii şi Dobromireştii dela Tutova, la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale (fără număr) p. 126. Fac această presupunere cu atât mai mult cu cât aici e citat şi documentul dela Ilieş şi Ştefan Vvozi din 6949 Iulie 9 (în loc de 7), tot pentru satele Pătrăşcani şi Dobromireşti (Pătrăşcanii era satul de alăture cu care era în pricină satul Dobromireşti). Acestea şi în Uricariul 6 p. 268: pentru moşia Pătrăşcanii şi Dubromireştii dela ţinut. Tutovei . . . . . 1. Suret de pe ispisoc dela Stefan Vodă din 6940, 2. Suret dela Ilieş şi Ştefan Voevozi din 6946 Iulie 7 (în loc de 6949), în o carte din 1786 August 2.

Satul Dobromireşti a fost lângă Pătrăşcani, acesta din urmă în comuna Buda, judeţul Tutova [3]. Satul e pomenit şi în uricele

1 Hasd. Arh. Ist. 3 p. 281-283, Radu Rosetti, Pământul p. 248-249.
2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 288, Dicţ. statistic al României 1 p. 364.
3 Dicţ. statistic al României 2 p. 970. Cp. Iacov Antonovici, Documente Bârlădene 4 p. 105-106, într'un document din 1665 Septemvrie 4.

din 6949 (1441) Iulie 7[1] şi 6960 (1452) Septemvrie 10[2]. Azi satul nu mai este. Işi are numele dela Dobromir şi era poate şi în veacul al XIV-lea. In apropiere erau şi Balosineştii, care azi nu mai există. E pomenit şi în 6949 (1441) Iulie 7 şi 6960 (1452) Septemvrie 10. Balasineştii erau pe Smila, în ţinutul Tutovei, pomeniţi într'un document din 1592 Martie 16[3], apoi în 7121 (1613) Ianuarie 13: „Balosineşti şi cu loc de moară în Smila". Aici şi Bicanii pe Smila[4]. Apoi în 7142 (1634) Fevruarie 28[5]: балосинещи и . . . бикани что на смилои потокꙋ ꙋ власт тꙋтовꙋ[6]. Numele îi vine dela un vechiu Balosin. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea.

136.

Suceava. 1435(?) Fevruarie 17.

Ilieaş Voevod întăreşte boerului Mihăilă Barbosul satele Drăgoeştii şi Vârtopul.

„Suret scos moldoveneaşte de pre un ispisoc sârbesc dela Ileiaş Voevoda, din let 6943[7] Fevr. 17.

Cu mila lui Dumnezău Noi Ileiaş Vvoda, Domnu Pământului Moldovii, facemu ştire cu această carte a noastră tuturor, cine pre dânsa să va uita sau cetindu-să o va auzi, adică acest adevărat boerul nostru dum. Mihăilă Barbosul slujit-au mai nainte părintelui nostru, lui Alexandru Vvoda, cu dreptate şi cu credinţă şi acmu sluješte nouă cu dreptate şi cu credinţă. Pentru aceia şi noi văzându a lui driaptă slujbă l-am miluit pre dânsul cu deosăbita a noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit lui pre a lui ocini şi uric, dela părintele nostru, anume satele Drăgoeştii pre Cracău, ce sânt în gura Almaşului şi Vârtopul, ca să-i fie dum. lui Mihăilă Băr-

1 Ghib. Sur. 18 p. 50.
2 N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 284.
3 Bogdan, D. Şt. 1 p. 486.
4 Ghib, Sur. 2 p. 292.
5 Ibid. p. 302.
6 Bicanii se numesc azi Băcani, în jud. Tutova, Dicţ. statistic al României, 2 p. 970. Nici un sat Baloşineşti nu mai este azi, în Moldova. In trecut se găsesc însă. Unul a fost pe Suceava, pomenit într'un uric din 6947 (1439) Iulie 15, Wick. Horodnik p. 201-203, asemenea 6952 (1444) August 1, ibid. p. 203-204, 6961 (1453) Iulie 8, Acad. Rom. LXXXV/43. Altul a fost cred la Neamţ, pomenit într'un uric din 6950 (1442) Martie 8, Hasd. Arh. Ist 1[1] p. 74, apoi în 6999 (1491) Noemvrie 2, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 491-493. Asemenea în 7011 (1503) Fevruarie 2, ibid 2 p. 215.
7 In suret e 7033.

bosul dela noi uric şi fiilor lui, nepoţilor şi strănepoţilor lui şi a tot niamul lui şi totu niamul lui, neclătit nici odănăoară, în veci.

Iar hotarul satelor acestora să fie cu toate hotarăle cele vechi, pe unde au îmblat de veciu.

Şi la aceasta este credinţa a Domniei noastre, ce scrie mai sus, Noi Ilăiaş Vvoda şi credinţa a prea iubitului meu fiu şi credinţa boiarilor noştri, Giurgiu[1] Fratovschi şi a fiilor lui, credinţa dum. Dan, credinţa dum. Mihail Popşa[2], credinţa dum. Şteful şi a fratelui dum. Mândrul şi credinţa dum. Lazor şi a fratelui său, a dum. Stanciul, credinţa dum. Cozma şi credinţa dum. Duma[3] şi fratelui lui, a dum. Mirce şi credinţa dum. Forov şi credinţa dum. Vitolt (?)[4] şi credinţa dum. Mise[5] şi credinţa dum. Cârste Ciornog[6] şi credinţa dum. Banciul[7] şi credinţa dum. Vonile Hacevici (?) şi credinţa dum. Vlaşin Mogosocul (?)[8] şi credinţa dum. Baloş pah., credinţa dum. Berindii[9] stol. şi credinţa dum. Stanciul[10] comes şi credinţa a tuturor a lor noştri moldoveneşti boiari a mari şi a mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domnu din fiii noştri sau din fraţii noştri sau din niamul nostru sau iarăşi fie pre cine Dumnezeu va alege să fie Domnu pământului nostru Moldovii, acela să nu strâce lui a noastră daniia şi întăritură, ce ca să întăriască.

Iar spre mai mare tărie şi întăritură tuturoru celor ce scrie mai sus, am poruncit credinciosului nostru boiariu Dinisu[11] logofăt, să scrie şi pecetea noastră să o spânzure de acest adevărat scrisoare noastră.

Au scris Iacuş[12] în Suceavă.

(Acest ispisoc sârbescu s'au tălmăcit de mine, pre limbă moldoveniască, la cursul anilor dela Hristos 1781 Iulie 24. Ieromonah Pavoiu Bulgariul).

Acest suret se păstrează la Acad. Rom. LII/77. Traducătorul *denaturează* cu totul numele boerilor de divan. Apoi data suretului e 7033. Am presupus o greşeală de citire în loc de 6943,

1 In suret: Prumjei.
2 Ibid.: Popsul.
3 Ibid.: Duca.
4 Ibid.: Lumbu.
5 Ibid.: Moise.
6 Ibid.: Ciotog.
7 Ibid.: Becul.
8 Ibid. Să fie Mogoşescul?
9 Ibid.: Berandei.
10 Ibid.: Rumar.
11 Ibid.: Nudenescul.
12 Ibid.: Dadegoş.

când la sfârşitul anului, avem urice dela Ilieaş. Admiţând că această presupunere corespunde realităţii, luna nu poate fi Fevruarie, când domnea Ştefan Voevod, cum ne arată documentele din 6943 (1435) Ianuarie 3[1] şi din 6943 (1435) Aprilie 14[2], etc. Putem presupune însă că în cursul lunei Ianuarie, Fevruarie, Martie, Ilieaş, în luptă cu fratele său Ştefan, va fi ocupat pentru scurtă vreme tronul, cum se întâmplă dealtfel în cursul lunei Octomvrie şi Noemvrie a acestui an, când avem urice date *numai* de Ilieaş Voevod[3].

Satul Drăgoeşti pe Cracău, în gura Almaşului, nu mai este azi. El trebuie să fi fost pe acolo unde este satul Căciuleşti din judeţul Neamţ[4] sau mai în curând în sus de aceştia pe Almaş acolo unde vin Bodeştii Precistei sau Murguceşti[5]. Satul îşi are numele dela un Dragoiu, care cred că e vechiul boier, cunoscut şi sub numele de Drăgoiu dela Tulova sau Drăgoiu Viteazul, care apare întâiu sub Petru Voevod în 1387 Septemvrie 27: Draguy marscalcus[6], apoi sub Roman Voevod, în 6900 (1392) Martie 30[7], 6901 (1393) Noemvrie 18[8]. Sub Iuga Voevod în 1399 Noemvrie 28 apare ca Dragoi Viteazul[9]. Apoi apare sub Alexandru cel Bun în 6908 (1400) Iunie 29[10], August 4[11], 6922 (1414) August 2[12], Dechemvrie 20[13], 6923 (1415) Aprilie 13[14], circa 1415[15]. Este cea din urmă oară, când îl găsesc pomenit în divan. Este, cum se vede, un vechiu boer, care va fi apucat vremea descălicatului. Urmaşii săi sânt puţin cunoscuţi. Găsim în uricele din 6970 (1462) Dechemvrie 3[16] şi 7006 (1498) Septemvrie 24[17], pe un fiu al său Romaşco[18]. O dovadă că vechiul sat Dragoeşti de pe Cracău este

---

1 Vezi mai sus p. 401.
2 Vezi mai sus p. 402.
3 Cp. documentele externe din 6943 (1435) Septemvrie 1 şi Septemvrie 3, Hurm. Doc. 1² p. 855-854.
4 Dicţ. statistic al României 2 p. 642, Harta stat. major, planşa Peatra.
5 Ibid.
6 Hurm. Doc. 1² p. 297.
7 Vezi mai sus p. 8, rândul 4.
8 Ibid. p. 14, rândul 6.
9 Ibid. p. 23, rândul 7.
10 Ibid. p. 37, rândul 24-25.
11 Ibid. p. 41, rândul 15.
12 Ibid. p. 104, rândul 2 şi p. 108, rândul 27.
13 Ibid. p. 112, rândul 2.
14 Ibid. p. 116, rândul 25.
15 Ibid. p. 122, rândul 22.
16 I. Bogdan, D. Şt, 1 p. 66-67.
17 Ibid. 2 p. 126.
18 Sate cu numele de Dragoeşti sânt multe, dar aproape toate în Muntenia, Dicţ. statistic al României 2 p. 1127. In Moldova avem Drăgoeştii, din districtul Gura Humorului, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 89-90.

azi în trupul Bodeştilor Precistei este că tot aici este şi Vârtopul sau Hârtopul, în comuna Şerbeşti, din judeţul Neamţ[1]. Vârtopul este des pomenit. Aşa în 7067 (1559) Martie 20[2], 7067 (1559) Aprilie 2[3], Aprilie 28[4], 7070 (1562) Iulie 1[5], 7075 (1567) Iunie 5[6], 7068 (1560) Iunie 20[7], 7087 (1579) Mai 6[8] etc. In uricul din 7097 (1589) aflăm de vechi stăpâni ai satului Neagotă şi Murgu, ce aveau uric asupra satului Vârtopul, de pe Cracău, dela ţinutul Neamţului, dela Ilie Voevod, fiul lui Alexandru cel Bun[9]. Uricul acesta dela Ilie Voevod e necunoscut. Dintr'un uric dela Eremia Voevod, din 7112 (1604) Iunie 16 aflăm şi de un uric ce l-au avut bunii Murgu şi Neagotă dela Ilie şi Ştefan Voevozi[10], uric necunoscut. Acest Neagotă este *poate* cel pomenit în hotarnica satelor Cornii şi Strâmbii, pe Cracău, în uricul din 6936 (1428) Aprilie 22[11], sate apropiate de Bodeştii Precistei. Poate că satele au fost în stăpânirea lui Mihăilă Bărbosul numai vremelnic, înturnându-se iarăşi în neamul lui Neagotă.

Mihăilă Bărbosul e necunoscut altfel. Nu se întâlneşte decât în uricul din 6942 (1434) Ianuarie 29, când i se pomeneşte o selişte la ţinutul Tutovei[12]. Din uricul din 1435 se vede că servise şi sub Alexandru cel Bun şi satele dela Neamţ îi erau ocine vechi.

In trecut, ele sânt des citate, în Moldova. Aşa în 6960 (1452) Decemvrie 21: Drăgoeşti la gura Dobrotvorului, Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina), în 6989 (1481) Aprilie 25, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 255, 7003 (1495) Ianuarie 22, ibid. 2 p. 59—61. Cel din Gura Humorului e pomenit în 6970 (1462) Dechemvrie 3, ibid. 1 p. 67—68, în 7006 (1498) Septemvrie 24, ibid. 2 p. 126—127. Un sat Dragoieşti a fost în ţinutul Cârligăturii, azi în jud. Iaşi, citat în 7001 (1493) Martie 26, ibid. 2 p. 27—28, etc.

1 Dicţ. statistic al României 2. p, 644. Harta stat. major, planşele Peatra şi Bozieni.

2 Ghib. Isp. 1[1] p. 109.

3 Acad. Rom. LXXVI/78.

4 Ibid. LXXVI/79.

5 Ibid. LXXVI/80.

6 Ibid. LXI/1.

7 Ghib. Isp. 1[1] p. 110.

8 Ibid. p. 149.

9 Ibid. p. 182—189: гнѫргнцѫ снь чwлпанꙋ внꙋк шандра бившїн прꙿкалаб прѣwнꙋк нѣготѫ н мꙋргꙋ . . . . испрнвнлїє за дааніє что нмали прѣдѣдове єго нѣготѫ н мꙋргꙋ wт нлїꙗ воєводы.

10 Ibid. 1[2] p. 31—32: мѵргѵ н нѣгот wт нлїє н wт стєфана воєводї.

11 Vezi mai sus p. 209, rândul 23. Cp. p. 212.

12 Vezi mai sus p. 379 rândul 6. Cp pentru nume Oană Bărbosul, dintr'un uric din 6926 (1418) Ianuarie 15, ibid. p. 127, rândul 16, apoi Neag Bărbosul din uricul din 1426, ibid. p. 182, rândul 15. Cp. asemenea satele Bărboşi.

137.

1435 Octomvrie 8.

Ilieaş Voevod dăruieşte lui Ilieaş Liciul postelnic şi fratelui său Simion satele Ivancicăuţi şi Vanceneştii.

„Suret di pe un uric sârbescu di la Iliiaş Vvoda, din let 6943 Octov. 8.

Facem înştiinţare pentru adivărate slugile noastre şi credincioşi boiarii Domnii mele Ilieş Liciul vel[1] post⟨elnic⟩ şi fratesău Simion, carile slujind mai nainte răposatului părintelui Domnii mele eu dreptate şi credincioasă slujbă, ci-au făcut, care slujesc astăzi şi noâ cu dreptate şi credincioasă slujbă. Văzând Domnie me a lor dreaptă şi credincioasă slujbă, osăbit de altă milă a noastră li-am dăruit întru al nostru pământ al Moldovi⟨i⟩ ocină de moşie Ivancicăuţii şi Vanceneştii, aceste li-am dăruit, pentru dreaptă şi credincioasă slujbă, ci-au făcut, cu urice, cu tot venitul, să le fie în veci de veci, copiilor lor, nepoţi şi strănepoţilor, care să vor trage din niamul lor, ci să va alegi mai aproapi.

Iar hotariul acestor moşii Ivancicăuţii şi Vanceneştii să fie după cum au ţinut părinţi de demult.

Pentru aceia, credinţa Domnii mele şi a preiubit fiiul Domnii mele Roman şi credinţa dumisale Jurje Fratovschi şi credinţa dumisale Velce vel[1] logofăt şi credinţa dumisale Danu şi credinţa dumisale Ştefan Jumăta⟨te⟩ şi fratesău Mândre şi credinţa dumisale Lazăr şi fratesău Stanciul vel[1] vist⟨ernic⟩ şi credinţa dumisale Dima Limbădulce şi credinţa dumisale fratesău Mirce şi credinţa dumisale Cozma Şandrovici şi credinţa dumisale vel[1] Tăutu[2] şi fratesău Dumitraşcu Coşulă Stetecicu[2] şi credinţa dumisale Baloş pah⟨arnic⟩ şi credinţa dumisale Berendei stol⟨nic⟩ şi credinţa dumisale Mise[3] şi Cârste Ciornohuz[4] şi a dumisale Iancu[2] şi credinţa dumisale Voicu S.[2] şi credinţa dumisale Stanciul vel[1] comis şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după a noastră viiaţă, cine va fi Domn Ţărâi aceştie să nu strice a noastră danie, ci mai vârtos să o întăriască cu dănii.

Iar cine s-ar ispiti a o strica danie, să fie neertat de Dom-

---

1 Vel este poate un adaus al traducătorului.
2 Sic.
3 In suret: Mites.
4 Nu e Cârste Ciornogo?

nul Dumnezău şi de Precurată a lui Maică şi de toţi sfinţii şi să fiiă asămine Iudii şi procletului Arie şi să fie parte lor cu jâdovii, care au strâgat asupra Domnului Hs. sângele lor asupra lor şi asupra fiilor lor.

Iar pentru mai mare credinţa şi întăritura, am poroncit cinstitului şi credinciosului boeriului nostru, dumisale Dinisul vel logofăt, şi a noastră pecete cătră acest adivărat uric să o legi spânzurată".

(Şi acest uric s'au tălmăcit de mine Ivloghie dascal la let 7271, de la Şcoala gpod din Eşi).

Suretul acesta, defectuos ca formă, este la Acad. Rom. XIV/72. Satul Ivancicăuţii este totuna cred cu Ivancicouţii dintr'un uric din 6998 (1490) Martie 15[1]. După Wick. Geschichte des Bistums Radauz p. 133, el era în apropierea satului Crăiniceştii, din districtul Siretiului, din Bucovina. După Werenka, Topographie der Bukowina, Cernowitz 1895, p. 41, el era pe teritorul satului Hadic sau Hadikfalva, pe Suceava[2]. Intr'un document din 1766[3] se vede că satul „Iwančikäuz" era alături cu Calafendeştii şi Pleşinţii, sate ale Mănăstirii Putna[4]. La 1615 e numit Ivănceşti şi ţinea de ocolul Badeuţilor[5]. Numele şi-l are dela un străvechiu Ivancico, diminutiv dela Ivanco[6]. Satul era probabil şi în veacul al XIV-lea.—Vanceneştii trebuie să fi fost lângă Ivancicăuţi. Satul va fi dispărut sau şi-a schimbat numele, căci nu-l aflu pomenit aiurea[7]. Un sat Văncicăuţi este în volostea Noua Suliţă, judeţul Hotin[8]. Un munte Vancinul este lângă Putila-Storoneţ, districtul Vijniţa[9]. Satul este străvechiu, era şi în veacul al XIV-lea şi-şi are numele dela un Vancea, Vancin.

Ilieş Liciul postelnic nu e uşor de identificat. El slujise, cum

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407: цркковк оу иканчиковкци и с попом.
2 I. Bogdan, cit. p. 416, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 107.
3 Wick. Solka p. 145.
4 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 42.
5 Wick cit. p. 72.
6 Cp. Ivancăuţii în districtul Coţmani, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 121. Cp. Ivancăuţii la Terebne, în 6937 (1429) Aprilie 17, vezi mai sus p. 258, rândul 11, p. 260-261. Cei din Coţmani sânt probabil pomeniţi în 6960 (1452) Octomvrie 27, Ulianiţchi, Materiali p. 77-78, Uricariul 11 p. 72-74, apoi 6963 (1455) Iulie 2, Ulianiţchi, cit. 84-85, Uricariul 11 p. 9-11, 79-81.
7 Cp. într'un uric din 6937 (1429) Iunie 19, „unde a fost Vanţea", vezi mai sus p. 280, rândul 7, p. 283, asemenea гдє є(ст) канца poate peste Prut, într'un uric din 6953 (1445) Iulie 15, Ulianiţchi, Materiali p. 67-68.
8 Dicţ. geogr. al Basarabiei, p. 225, Harta Basarabiei, de Nour.
9 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă, p. 234.

spune uricul, şi sub Alexandru cel Bun. Un boer mare din acest timp este Ilieaş ceaşnicul, care *poate* este acelaş cu Ilieş Liciul. Ilieaş ceaşnicul apare întăia oară într'un document din 1407 Octomvrie 6, ca Ilieaş Dumitrovschi, adecă fiul lui Dumitru [1]. In 6916 (1408) Septemvrie 16 e ceaşnic [2]. Asemenea în 6917 (1409) Ianuarie 28 [3], Aprilie 18 [4], Noemvrie 18 [5], în 6918 (1410) Fevruarie 15 [6], Martie 15 [7], în 6919 (1411) Aprilie 14 [8], Septemvrie 22 [9], în 6920 (1412) Aprilie 5 [10]. Până aici postelnic a fost Stan. Ilieaş ceaşnicul apare apoi în 6922 (1414) August 2 [11], Dechemvrie 20 [12], în 6923 (1415) Aprilie 13 [13], în 6927 (1419) Aprilie 8 [14], în 6928 (1420) Aprilie 25 [15], in 6929 (1421) [16], 6930 (1422) August 20 [17], Dechemvrie 25 [18], 6931 (1423) Martie 12 [19], Martie 31 [20], în 6932 (1424) Fevruarie 16 [21], August 26 [22], în 6933 (1425) Ianuarie 30 [23], Mai 12 [24], în 6934 (1426) August 12 [25], în 6935 (1427) August 18 [26], Septemvrie 14 [27], Septemvrie 16 [28], Octomvrie 15 [29], în 6936 (1428) Fevruarie 16 [30], Aprilie 15 [31], Aprilie 22 [32], Iulie 8 [33], Iulie 24 [34],

---

1 Hurm. Doc. I² p. 828.
2 Vezi mai sus p. 61, rândul 18—19.
3 Ibid. p. 65, rândul 21.
4 Ibid. p. 70, rândul 6.
5 Ibid. p. 73, rândul 10.
6 Ibid. p. 75, rândul 28.
7 Ibid. p. 78, rândul 1.
8 Ibid. p. 81, rândul 25.
9 Ibid. p. 95, rândul 17--18.
10 Ibid. p. 98, rândul 21.
11 Ibid. p. 104, rândul 4—5 şi p. 108, rândul 29.
12 Ibid. p. 112, rândul 1.
13 Ibid. p. 116, rândul 27.
14 Ibid. p. 132, rândul 11.
15 Ibid. p. 136, rândul 7.
16 Ibid. p. 142, rândul 1.
17 Ibid. p. 150, rândul 9.
18 Ibid. p. 152, rândul 1.
19 Ibid. p. 154, rândul 15.
20 Ibid. p. 157, rândul 8.
21 Ibid. p. 162, rândul 22.
22 Ibid. p. 166, rândul 10.
23 Ibid. p. 169, rândul 10.
24 Ibid. p. 173, rândul 27.
25 Ibid. p. 178, rândul 23.
26 Ibid. p. 189, rândul 13.
27 Ibid. p. 191, rândul 4.
28 Ibid. p. 194, rândul 2.
29 Ibid. p. 196, rândul 29.
30 Ibid. p. 202, rândul 22.
31 Ibid. p. 207, rândul 6,
32 Ibid. p. 210, rândul 7.
33 Ibid. p. 213, rândul 14.
34 Ibid. p. 216, rândul 13.

Iulie 29[1], August 17[2], Septemvrie 3[3], Dechemvrie 4[4], Dechemvrie 28[5], în 6937 (1429) Ianuarie 10[6], Fevruarie 1[7], Fevruarie 10[8], Aprilie 17[9], Mai 27[10], Iunie 1[11], Iunie 3[12], Iunie 19[13]. Este ultima oară când apare în divan Ilieaş. O îndoială, care intervine când e vorba de identificarea acestuia cu Ilieş Liciul postelnicul din 1435, este că cel intăiu nu apare nici o dată cu titlul de postelnic, ci cu cel de ceaşnic, care, cum se vede din înşirarera boeilor în divan, este titlu superior celui de postelnic, care, în chip obicinuit, venea la urmă, în divan. Nu-mi pot închipui cum Ilieaş ceaşnicul de sub Alexandru cel Bun să fi fost retrogradat în 1435. E greu apoi de identificat Ilieş Liciul din 1435 cu Ilieaş spatarul, din 6945 (1437) Fevruarie 24[14], Dechemvrie 20[15], 6950 (1442) Fevruarie 24[16], căci acesta pare a fi un boer mic.

Urmaşii lui Ilieaş ceaşnicul, Andreico şi Luca, apar într'un uric din 6951 (1443) Mai 14[17], 6968 (1460) Aprilie 13[18]. Urmaşi mai depărtaţi ai lui apar şi într'un document din 7036 (1528) Martie 7[19].

Liciul[20] să derive din slavul лицє faţă?

Documentul este extrem de important, căci ne arată domnia lui Ilieaş Voevod singur, la sfârşitul anului 1435.

---

1 Vezi mai sus p. 218, rândul 23.
2 Ibid. p. 221, rândul 17.
3 Ibid. p. 224, rândul 20.
4 Ibid. p. 228, rândul 18.
5 Ibid. p. 231, rândul 9 şi altul p. 234, rândul 1.
6 Ibid. p. 239, rândul 26.
7 Ibid. p. 242, rândul 25.
8 Ibid. p, 249, rândul 15.
9 Ibid. p. 259, rândul 1
10 Ibid. p. 261, rândul 22.
11 Ibid. p. 267, rândul 7.
12 Ibid. p. 270, rândul 13.
13 Ibid. p. 280, rândul 26.
14 Wick. Sct. Onufri p. 173—5, Woronetz und Putna 2 p. 151.
15 Acad. Rom. LXIV/2 şi altul ibid. Peceţi 4, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 348.
16 Hurm. Doc, 1^2 p. 878—879.
17 Ibid. p. 882—883.
18 Ghib. Sur. 18 p. 69.
19 N. Iorga, Stud. şi Doc. 16 p. 157.
20 Un Liciul postelnic este boerul lui Petru Rareş, fost pârcălab de Neamţ. Cp. şi Uricarul 14 p. 97, 226, Ghib. Isp. 2^2 p. 106. Cp. şi numele Şaptelici.

138.

Hotin. 1435 Octomvrie 18.

Ilie Voevod dăruieşte boerului Stan Babici satele, anume Sobraneţi, la Ţeaţina, şi Vascouţii şi Budinţii.

† мл(с)ти[1] бжїю мы иліа воєвода[2] господарь земли молдавской знаємо чинимь ис сѣмь листомъ нашимь оусѣмъ[3] кто нань оузрить или єго оуслышить чточи, оже тоть[4] истинныи слуга нашь вѣрныи[5] и боярннь пань стань бабичъ слоужиль прѣжде стопочившомѹ родителю нашемоу правою и вѣрною слоужбою, а днє(с) служитъ намь правою и вѣрною слоужбою. тѣмже мы видѣвши єго правою и вѣрною слоужбоу до на(с), жаловали єсми єго шсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсми ємоу оу нашеи земли оу молдавской села на имѣ собранецъ оу цѣциньской державн и васковцїи, мишино село, аже мишѣ загубиль своє имѣнїє оу хитлѣньстви, и боудинци михаила кошчїєвича, аже и шнь загубилк оу хитлѣникстви. то єсми дали нашемѹ слѹѕѣ за єго вѣрною слоужбу ємоу ѹрикъ съ въсѣмъ доходомь непорушено николи на вѣкы вѣчныѧ, такождє и братїамь єго, прѣждє и дѣтємь єго и оунучатомь єго и прѣоунучатомъ єго и прѣщоурѣто(м) єго и въсємоу племеню єго на вѣкы. а хотаръ тѣмь[6] селамъ въсѣмь[7] съ въсѣми старыми хотари ш(т) въсѣхъ сторо(н), коуда из вѣка вѣчного шживали. а на то є(ст) вѣра вышеписанного г(с)ва ми иліа воєводы и вѣра възлюбленнаго сна г(с)ва ми романа, вѣра пана журъжа фратовьского и дѣти єго, вѣра пана влъчи дворника, вѣра пана цєфула и брата єго пана мъндри, вѣра пана цєфула, вѣра пана дана и дѣти єго, вѣра па⟨на⟩[8] миси, вѣра пана форока, вѣра пана лазора и брата єго пана станчула, вѣра пана витолта, вѣра пана козми шандровича, вѣра пана ѩкуша, вѣра пана бериндѣка столника, вѣра пана думи, вѣра пана бълоша чашника, вѣра пана станчула комиса и вѣра въсѣхъ боярь нашихъ и великы(х) и малы(х). а по нашемъ

---

1 Sic.

2 а final scris peste un ѣ.

3 Originalul are оуссѣмъ.

4 Sau тотъ.

5 ы făcut ca оі.

6 Sau тѣмъ.

7 Sau въсѣмъ.

8 Originalul are па.

животѣ кого бѫ извере(т) быти господарѫ нашеи земли, щобы имь[1] непорꙋшиı(л) али щобы и(м) оутврѫди(л) и оукрѣпилѫ. а кто бы тое хотилѫ порꙋшити, то(т) да е(ст) проклѧть ѡ(т) ба и ѡ(т) прч(с)тѣи его мтре и ѡ(т) вѫсѣхѫ сты(х) и да е(ст) подобень иоудѣ и проклѧтомꙋ арїи и да е(ст) анаѳема аминѫ. а на болшее потврѫждениїе томꙋ вѫсемꙋ вышепїсанномꙋ велѣли есми нашемꙋ вѣрномꙋ слꙋзѣ панꙋ динисꙋ привѣсити нашоу печать к семоу листꙋ нашемꙋ. писа ıакѹшь писарь оу хотини в лѣ(т) ѕѱмг ѡ(х) иї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră credincioasă şi boer pan Stań Babici a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră, în Moldova, satele, anume Sobraneţi, în ţinutul Ţeaţinei şi Vascăuţii, satul lui Mişea, dar Mişea a pierdut averea sa în hiclenie, şi Budinţii lui Mihail Coşcievici, dar şi acesta l-a pierdut în hiclenie. Aceasta am dat-o slugii noastre, pentru a lui dreaptă slujbă, lui, uric, cu tot venitul, nestricat niciodată, în vecii vecilor, asemenea şi fraţilor lui, înainte şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregii seminţii a a lui, în veci.

Iar hotarul tuturor acestor sate, cu toate vechile hotare, din toate părţile, pe unde din veacul veacului au umblat.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Roman, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi copiii lui, credinţa panului Vâlcea vornic, credinţa panului Şteful şi a fratelui său pan Mândrea, credinţa panului Şteful, credinţa panului Dan şi copiii lui, credinţa panului Misea, credinţa panului Forău, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Iacuş, credinţa panului Berindei stolnicul, credinţa panului Duma, credinţa panului Băloş ceaşnicul, credinţa panului Stanciul comisul şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

---

1 Sau имѫ.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie Domn în Ţara noastră, să nu le strice, ci să le întăriască şi înputerniciască. Iar cine ar vroi să strice aceasta, acela să fie blestemat de Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de toţi sfinţii şi să fie asemenea lui Iuda şi blăstămatului Arie şi să fie anatema, amin.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Dienis, să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Iacuş pisarul, în Hotin, în anul 6943 Octomvrie 18.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată se păstrează în Arhiva ministerului de externe din Moscova. Pe pecete se citeşte: печать їωанна илїѫ воеводѣ господарѣ земли молдавскои. O fotografie la Acad. Rom. fotografii pachet 10 nr. 19. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat cu multe abateri ortografice de Ulianiţchi, Materialî p. 47-48 şi Hurm. Doc. 1^2 p. 859-861. In traducere românească cu multe greşeli a fost publicat în Uricarul 11 p. 44-46. Aici ca şi în Ulianiţchi, Vodinţii pentru Budinţi.

Despre Sobraneţi se spune că era în ţinutul Ţeaţinei. Azi Ţâţâna este un deal foarte înalt, de 559 m., la apus de Cernăuţi[1]. Odată se vede a fost numele unui ţinut, parte din Ţara Sepenicului[2]. Ţeaţina este des pomenită în uricele vechi, ca ţinut şi cetate. Aşa în 1395[3], 1433: тыи городы, цецунь а хмеловъ со ⟨т⟩ыми волостми и селы, которыижь к нимъ прислушають, которыижь городы лежать межи нашею землею руском и волоском[4]. Apoi în 1436: цецюнь[5]. In 1444: Czeczun[6]. In 1456: Ceczonense[7]. Apoi sub Ştefan cel Mare, în 6987 (1479) August 30: старости ωт цѣцина[8], asemenea în 6989 (1481) August 23[9]. Satul Sobraneţi e necunoscut azi. El a dispărut sau şi-a schimbat numele. Era un vechiu sat din veacul al XIV-lea.—Satul Vascouţi

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 58-59, 229.
2 T. Bălan, Cetatea Hmielov, Cernăuţi 1927 p. 8-12.
3 Hurm. Doc. 1^2 p. 847, cu mici greşeli, cp. Acad. Rom. fotografii, pachet 10 nr. 7: „Aceste cetăţi, Ţeţuna şi Hmelovul, cu aceste ţinuturi şi sate, care aparţin lor, şi care cetăţi sânt între Ţara noastră rusească şi Moldova".
4 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 3 b, Uricarul 3 p. 71, Hasd. Arh. Ist. 2 p. 51.
5 Hurm. Doc. 1^2 p. 872 cu data 1437. Cp. I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 31.
6 Ulianiţchi, Materialî p. 63, Uricarul 11 p. 56.
7 Ulianiţchi, Materialî p. 91, Hurm. Doc. 2^2 p. 66, Uricariul 11 p. 86
8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 231.
9 Ibid. p. 257.

este unul din satele Văşcăuţi, din Bucovina, unul pe Ceremuş, altul pe Sireti. E mai probabil acesta de pe urmă, pomenit între satele lui Cupcici vornicul, în 1431 Iunie 15, cumpărat dela Bogdan[1]. Este acelaş sat Vascouţi pe Sireti, din 6945 (1437) Fevruarie 24, când este dat lui Ştefan Jumătate[2]. Satul fusese şi al lui Mişea. Işi are numele dela Vasco[3]. Budinţii este satul Budineţi, în districtul Storojineţ[4]. Satul fusese al lui Mihail Coşcievici. El era şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela Bode, Bude[5].

Boerul Stan Babici este puţin cunoscut. E pomenit împreună cu fraţii săi, Ioachim, Andrieaş, Simeon şi Iurie, într'un uric din 6944 (1436) Mai 23[6], Iulie 24[7] şi în 6945 (1437) Fevruarie 24[8]. Un fiu al său, Dragoş, găsim în 6951 (1443) August 3[9]. Stan Babici slujise şi sub Alexandru cel Bun. Sânt pomeniţi ei şi unii urmaşi ai lor şi în timpul lui Ştefan cel Mare, în uricele din 6972 (1464) August 13: Stan Babici[10], în 6974 (1466) Septemvrie 15: Stan Babici şi fraţii săi, Ioachim şi Simion Babici, şi fiii lui Ioachim, Vasco şi Fedco[11], în 6975 (1467) Octomvrie 2: Luna, fiica lui Stan Babiş, măritată cu Luca Cavteş, şi fratele ei Ivanco[12]. Vorbindu-se de satul Cobâla de sus, din judeţul Dorohoiu, se spune că aici „a fost casa lui Stan Babiş". Babici sau Babiş (cp. numele Babeş) e coborîtor din Babă sau fiul unei babe. Acest neam este şi întemeietorul satului Băbiceni, din comuna Bârsăneşti, judeţul Botoşani[13].

Uricul este extrem de important, căci ne vorbeşte despre un caz vechiu de trădare al boerilor. Mişea şi Mihail Coşcievici îşi pierd satele pentru trădare. In chip foarte laconic avem ştirea despre luptele pentru domnie între Ilieaş şi Ştefan. Sigur că Mişea şi Mihail Coşcievici erau partizani ai lui Ştefan.

---

1 Vezi mai sus p. 317, rândul 16. Cp. ibid. rândul 15 şi p. 322-323.
2 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.
3 Un sat Văscăuţi e în jud. Hotin, altul în jud. Soroca, Dicţ. goegr. al Basarabiei p. 226, Harta Basarabiei, de Nour.
4 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 39-40. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
5 Pentru alte sate, cp. mai sus p. 17-18, p. 49-50, apoi uricul din 6956 (1448) Septemvrie 3, Acad. Rom. Peceţi 3, apoi Budeştii dela Neamţ, din 6956 (1448) Fevruarie 29, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 323-324.
6 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 150-151.
7 Ghib. Isp. 1' p 9.
8 Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151.
9 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
10 I Bogdan, D. Şt. 1 p. 82.
11 Ibid. p. 111.
12 Ibid. p. 122-125.
13 Dicţ. statistic al României 1 p. 120.

139.

Suceava. 1435 Noemvrie 25.

Ilie Voevod dăruieşte lui popa Micul două sate, anume Craeşti la Rebricea şi mai jos, unde a fost Stoean.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода господаръ землн молдавскои знаємо чини(м) и съ сѣмъ листомъ нашимъ ꙋсѣмъ кто нанъ ꙋзритъ или єго ꙋслышитъ чтꙋчи ѡже тотъ истинныи слꙋга нашъ попа микъ слꙋжилъ прежде стопочившомꙋ род⟨и⟩телю нашємꙋ, а н⟨ы⟩нѣ слꙋжитъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвшє єго правою и верною слꙋжбо⟨ю до на(с) ж⟩аловали єсми єго нашєю мл(с)тїю и дали єсми ємꙋ оу наш⟩еи землн молдавскои два села, где є(ст) ємꙋ домъ на имѧ ⟨краєщїи на рєбричи и пои⟩нижє гд⟨є бы(л) стоѧ(н) . . . . щ⟩о кꙋпилъ анаѧ (?) за ⟨ . . . . ⟩ и(х) оузѣлъ за то⟨т . . . . ⟩ ꙋрикъ съ ꙋсѣмъ до⟨ходо(м)⟩ ємꙋ и дѣтємъ єго и брат⟨и⟩амъ єго и ꙋнꙋчато(м) єго и прѣ⟨оунοучатомъ⟩ єго и прѣщꙋрѣтомъ єго и всємоу родоу єго на вѣки вѣ⟨чны. а хо⟩таръ ты(м) дво(м) селомъ по стары(м) хотарꙋ кꙋда из вѣка вѣчного ѡживали. а на то є(ст) вѣра вышеписаннаго господства ми илїи воєводы и вєра[1] възлюбленого сна господства ми романа, вєра боѧръ наши⟨х⟩, вєра пана жꙋржа фратовского и дѣтїи єго, вєра пана влъчи дворника, вєра пана дана и дѣтеи єго, вєра пана ꙋнклѣти[1] и дѣтїи єго, вєра пана щєфꙋла жꙋмотатєка и брата єго мъндри, вєра пана лазора и брата єго пана станчꙋла, вєра пана дꙋмы лимбадꙋлчєва и брата єго пана мирчи, вѣра[1] пана козмы шандровича, вѣра пана витолта, вѣра пана фързка, вѣра пана бълоша чашника, вѣра пана вериндѣѧ столника, вѣра пана комїлока и пана стєцка, вѣра пана крсти чорного, вѣра пана ꙗкꙋша, вѣра пана миси, вѣра пана влашина спътарѣ, вѣра пана станчꙋла комиса и вѣра всѣхъ боѧръ наши(х) и вєликы(х) и малы(х). а по кого звєрєтъ[1] бъ по нашимъ животє[1] господаръмъ[1] быты[1] нашєи ⟨землн⟩ молдавскои ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) дѣтїи наши(х) или ⟨ѡ(т)⟩ нашєго плємєнє нашєго[1] тотъ ⟨щобы⟩ ємꙋ нє порꙋшилъ нашєго даанїа, али бы имъ потвєрдѣлъ[1] и ꙋкрѣпилъ, заньжє єсми дали ємꙋ за єго правою и вѣрною слꙋжбꙋ. а на бꙋю[1] крѣпостъ томꙋ всємꙋ вышєписанномꙋ вєлѣли

1 Sic.

єсмн нашємꙋ слꙋꙃи нашємꙋ[1] вѣрномꙋ панꙋ динисꙋ логофє(тꙋ)[2] пї-сати и привѣситꙋ нашю пєча(т) (к) сємꙋ листꙋ нашємꙋ. пи(с) ꙁанча дїакъ ꙋ сочавѣ в лѣ(т) ҃ꙅ҃ц҃мг нокврїє[1] кє.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, popa Micu, a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru, iar acum slujeste nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu mila noastră şi i-am dat în Ţara noastră, a Moldovii, două sate, unde îi este casa lui, anume ‹Crăeşti, la Rebrice şi mai› jos ‹unde a fost Stoean› . . . . ce a cumpărat Anaia drept . . . . luat pentru acest . . . . uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor două sate după vechiul hotar, pe unde din veacul veacului au umblat.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele Ilie voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele Roman, credinţa boerilor noştri, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea vornic, credinţa panului Dan şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleat şi a copiilor lui, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său Mândrea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său pan Mircea, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Fârău, credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Berindei stolnic, credinţa panului Comilă şi a panului Steţcu, credinţa panului Crâstea Negrul, credinţa panului Iacuş, credinţa panului Misea, credinţa panului Vlaşin spătarul, credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar pe cine va alege Dumnezeu, după viaţa noastră, să fie ca Domn Ţării noastre Moldovii, din fraţii noştri sau din copiii noştri sau din seminţia noastră, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriasca şi împuterniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

---

1 Sic.
2 Originalul are логофє.

Iar pentru mai mare tărie acestor toate de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Dinis logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Zancea diac, în Suceava, în anul 6943 Noemvrie 25.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, dar stricată cu totul, la Arhiv. Stat. Bucureşti. Uricul e stricat în câteva locuri.

Din nefericire nu se pot citi satele lui popa Micu, pe care mai sus am căutat să le reconstitui datorită altor urice. Intr'un uric din 6999 (1491) Martie 9, Ileana fata lui Moiseiu, nepoata popii Micului vinde satul Crăeşti pe Rebrice. Aici se vorbeşte şi de *„diresile ce-au avut pre acest sat dela unchiul nostru Ilieş Vodă"*. Deci un sat e sigur Craeştii[1]. Al doilea am căutat să-l reconstitui după datele dintr'un uric din 6951 (1443) August 24, prin care întărindu-se sate la Rebricea şi la Rebriceoara se vorbeşte şi de „satul lui popa Micu ‹Craeşti› şi altul mai jos unde a fost Stoean"[2]. Se vede că satele au trecut şi la alţi stăpâni, întorcându-se apoi tot la neamul lui popa Micul.

Satul Crăeşti la Vasluiu e pomenit în 7112 (1604) nu departe de Mirceşti[3]. Acesta este pe Cuţitna şi nu departe de Rebricea[4]. Crăeştii nu mai sânt astăzi. Au dispărut sau şi-au schimbat numele. Işi are numele dela un Craiu[5]. — Al doilea sat nu-l pot identifica între satele vechi, cunoscute în aceste părţi, pe Rebriceoara, cum de ex. seliştea lui Nicoară, seliştea lui Giurgiu Blidarul, pomenite într'un uric al lui Ştefan cel Mare, din 6967 (1459) Ianuarie 13[6]. Aceleaşi şi în 7037 (1529) Martie 19[7]. In alt uric dela Ştefan cel Mare, din 6998 (1490) Ianuarie 17, găsim satul dela gura Rebriceoarei, unde a fost Roman şi Hodco. Acesta fusese al lui Giurgiu Peatră, cu uric dela Ilieaş şi Ştefan Voevozi[8].

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 461.

2 Ghib. Sur. 20 p. 195: на ребрчоарѫ село попа микоѣ . . . . и понижє гдє бы(л) стоя(н). Originalul la d. M. Cogălniceanu, Bucureşti. Vezi mai sus p. 193, rândul 12, în uricul din 1427 Septemvrie 16.

3 Ghib. Sur. 20 p. 122.

4 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 117-119, Harta stat. major, planşa Codăeşti.

5 Sate cu numele Crăeşti, în Moldova, sânt în jud. Covurlui, Roman, Tecuciu, Neamţ, Dicţ. Statistic al României 1 p. 244, 2 p. 790, 880, 638, Cp. Ivan Craiu, trăitor înainte de Ştefan cel Mare, într'un uric din 6896 (1488) Fevruarie 29, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 323, apoi cunoscutul boer Micu Craiu.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 27-28.

7 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 140.

8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 390-391.

140.

1436 Aprilie 12.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc sate lui Baico, la Neamţ.

„6944 April 12. Ilie Vvod şi de al Măriei sale frate Ştefan Voevod, fiii Domnului Alexandru Voevod . . . că pe o adevărat(ă) slugă anume Baico, pentru ale sale drepte şi cu credinţe slujbe, ce au slujit atât părintelui Măriilor sale, cum şi însuşi Măriilor sale, s'au milostivit şi din osăbită milă domnească i-au dat şi i-au întărit lui, întru acest pământ al Moldovii, pre a lui drepte ocini, sate, anume Dolheştii, unde era casa lui, şi Negreşti şi Almaşelul şi Horaiţa [1] şi Roşcani şi pe Almaşi [2] din jos de Dolheşti, Dobrenii . . ."

Regestul de mai sus se află într'un act din 1782 Mai 16, copiat în Ghibănescu, Condica de documente nr. 5 p. 793, care l-a publicat în Sur. 18 p. 151-152. Aici Horonteşti, în loc de Horăeţi, pe care l-am îndreptat în Horaiţa. Uricul avea şi hotarnică, cum se vede din pricina asupra acestor sate : „Iliiaş şi Ştefan Vodă din leat 6944 April 12, întăritură unui Baico şi arată hotarul pe din sus de heleşteu, stejar şi alte semne".

Satele din documentul de mai sus se pot identifica uşor. Dolheştii au fost între Almaş, Negreşti şi Dobreni, în judeţul Neamţ, acolo unde pe hartă e însemnat şesu Dolheşti [3]. Azi satul nu mai este. Nu trebuie să se confunde cu Dolheştii, din comuna Pipirig, judeţul Neamţ, departe de celalt sat [4]. Baico avea satele şi sub Alexandru cel Bun. Dolheştii îşi are numele dela un Dolh, din care un Vlad Dolhici trăia la Crasna din Fălciu, la 1406 Mai 1 [5]. Dolh trebuie să fi fost contimporan descălicatului. Satul era şi în veacul al XIV-lea. El e pomenit şi în alte documente, de ex. în 7125 (1617) Septemvrie 22 [6], în 7134 (1626) Dechemvrie 13 [7]. Aici îşi avea casa Baico.—

---

1 Ghib. Horonteştii, în ms cit. Horăeşti.
2 Ghib. Sur. cit. greşit: Alunaşi.
3 Harta stat. major. planşa Peatra.
4 Dicţ. statistic al României 2 p. 634.
5 Vezi mai sus p. 51-52. Altul Dolh Dragomir, în circa 1415, ibid. p. 122, rândul 7.
6 Ghib. Isp. I² p. 97 (actele Bodeştilor, sat apropiat).
7 Ibid. p. 172. Alte sate cu acest nume sânt în jud. Fălciu, unul în com. Roşieşti şi altul în com. Dolheşti, alte două în jud. Suceava, Dicţ. statistic al României 1 p. 374, 386, 2 p. 848. Cel de la Fălticeni (fost Suceava), de pe Şumuz. al neamului lui Şandru e pomenit în uricul din 7010 (1502) Fevruarie 22, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 196-197. Aici se pomeneşte şi de uricul satului, dela Alexandru cel Bun.

Negreştii sânt în comuna Dobreni, judeţul Neamţ, pe Almaş[1]. El e pomenit în documente de mai târziu, ca de ex. în 7132 (1624) Octomvrie 26[2]. Satul e întemeiat de boerul Negre, care avea sate în părţile acestea[3]. El e dela începutul veacului al XV-lea[4]. — Almaşelul este poate satul Almaş, din comuna Dobreni, judeţul Neamţ, pe teritorul căruia curge pârăul Almăşelul[5]. Satul este întărit în 1492 Iunie 24, de Ştefan cel Mare, fraţilor Baico şi Ivan, probabil nepoţii celui din 1436. Hotarnica satului este următoarea: „pe din gios de heleşteu, la un stejar, drept pe Almaş şi dela Almaş preajma locului poenii, din poiană pe din sus de stejarii frumoşi, din stejarii frumoşi, la un stejar în drum, de aici prin mijloc la o margine de codru de făget, după aceia marginea în lung, de aici dela margine la deal, dela deal drept la heleşteu şi de acolo prin mijlocul luncii, la obârşia pârăului Volha, din Volha pe culmea dealului la un izvor, de acolo la o movilă, dela movilă la o baltă, din baltă la altă movilă, din movilă pe deasupra pârăului la un frasin, de acolo pârăul în jos la o movilă, dela movilă pe pârău la un stejar, dela stejar drept pe din gios de heleşteu, la stejarii cei dintăi, de unde s'au început întâiu“[6]. Satul e identic poate cu Seliştea de pe Almaşul mic, pe care Petru Voevod în 7085 (1577) Iulie 9 o dăruieşte Mănăstirii dela Pângăraţi, ca să-şi întemeieze sat. Seliştea i se mai dăduse să-şi facă metoc, pentru folosul ei[7]. Numele satului vine dela al pârăului, nume care e foarte vechiu[8].—

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 642, Frunzescu. Dicţionar topografic 1, p. 312, Harta stat. major, planşa Peatra şi Târgul-Neamţ.

2 Ghib. Isp. 1² p. 157: Popa din Negreşti şi alţi oameni din satele Cărbuneşti, Hociuogi, Plopeşti.

3 Vezi mai sus p. 273, 334-336.

4 Alt sat cu acest nume este Negreşti dela Vasluiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 990, altul în jud. Roman, ibid. p. 802. Altul e în jud. Chişinău, altul Negrinţi, în jud. Hotin, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 150. Vezi mai sus p. 224, rândul 6, în uricul din 6936 (1428) Septemvrie 3, pentru cel dela Roman, ibid. p. 227.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 642, schit de călugări, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 6. Harta stat. major. planşa Peatra.

6 Ghib. în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 15 (1904) p. 274, Pomenit în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 503-504. Aici partea cu descrierea hotarelor e lăsată la o parte.

7 Hasd. Arh. Ist. 1² p. 27.

8 Vezi mai sus nr. 136. Cp. Almăjelu, din jud. Mehedinţi şi Dolju, Dicţ. statistic al României 2 p. 548, 1 p. 320, 324, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 5-6. Apoi Almaşu, din Ardeal, în comitatele Trei scaune, Hunedoara, Murăş Turda, Odorheiu, Cojocna, N. Mazere, Supliment la Harta etnografică a Transilvaniei, Iaşi, 1909, p. 58. El a fost şi în Maramureş, pomenit încă din 1390 Iunie 23, în hotarnica satului Iza, al lui Balc şi Drag: rivulus Almas-Patak. Apoi 1418 Septemvrie 27: super fluvio Almaspathaka. Apoi în 1391, August 13: Almazigy (acesta în comitatul Bihar), vezi Ioan Mihályi, Diplome Maramureşene, Maramureş-Sziget, 1900, p. 102, 223, 110.

Horaiţa este satul şi Mănăstirea Horăiţa, din judeţul Neamţ[1], nu departe de Almaş şi Negreşti. Satul este foarte vechiu, judecând după boerii Horaeţă, care apar şi înainte de Alexandru cel Bun[2]. Numele e în legătură cu slavul гора, хора, munte. Satul poate fi din veacul al XIV-lea. — Roşcanii au fost tot în judeţul Neamţ, astăzi însă nu mai există. Este pomenit poate în hotarnica braniştei Mănăstirii Bistriţa, din 6966 (1458) Octomvrie 30[3]: „se împreună cu hotarul Roşcani, până la Oprişani". Satul era poate în apropiere de celelalte sate ale lui Baico[4]. Numele îi vine dela Roşca. Satul poate era şi în veacul al XIV-lea[5]. — Dobrenii sânt în judeţul Neamţ, pe Almaş, tocmai aşa cum arată documentul, în jos de locul unde au fost Dolheştii[6]. E pomenit şi în documente de mai târziu, de ex. circa 1610 Septemvrie 14[7], 7124 (1616) Noemvrie 4[8]. Satul îşi are numele dela un Dobre. El poate fi din veacul al XIV-lea[9].

Pe Baico nu-l pot determina mai deaproape.

141.

Vasluiu. 1436 Aprilie 21.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc lui Stanciul pârcălabul dela Hotin satul lui la Crasna.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele domniei noastre Ştefan Voevod, domn ţării Moldaviei, înştiinţare facem prin

1 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 235. Harta stat. major, planşa Târgu-Neamţ şi M-rea Agapia.

2 Vezi mai sus p. 88-89, p. 317, rândul 19, p. 323. Un pârău şi un sat Horăiţa se află în jud. Tutova, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 235. Pârăul de aici e pomenit şi într'un document circa 1488: un sat în gura Horăeţii pe Bârlad, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 365. Horaiţa e şi numele unei localităţi şi pârău, din districtul Rădăuţi, din Bucovina, şi o culme din districtul Suceava, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 110.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 22.

4 Pentru mai târziu cp. Ghib. Sur. 18 p. 152, 182.

5 Sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Botoşani, Iaşi, Covurluiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 110, 484, 254. Apoi dincolo de Prut, în jud. Bender, Chişinău, o vale în jud. Orheiu, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 178.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 642, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 163, Harta stat. major, planşa Peatra.

7 Ghib. Sur. 20 p. 183.

8 Ghib. Isp. 2[1] p. 48.

9 Cp. Dobronăuţ în districtul Cernăuţi, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 85-86. Pentru trecut cp. Dobrenouţi, din 6900 (1392) Martie 30, vezi mai sus p. 7, rândul 18, p. 12, apoi în 6939 (1431) Iunie 15, ibid. p. 317, rândul 13, p. 321. Cp. asemenea Dobrenii pe Lăpuşna, din uricul din 7008 (1500), I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 179-180.

această a noastră carte tuturor cui vor vedea-o sau cetindu-se o vor auzi, pentru adevărata sluga noastră hotnogul Stanciul pârcălabul de Hotin, carele slujind noao cu direptate şi credincioasă slujbă, iar noi văzând a lui direaptă şi credincioasă slujbă, miluitu-l'am pre el cu osebită milă şi încă i-am dat în pământul nostru satul dela Crasna, unde îi sunt şi casele, ca să-i fie uric cu tot venitul, lui şi fiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi la tot neamul lui, neclintit nici odănăoară în veaci.

Iar hotarul celui sat să fie după bătrânele hotare, pe unde din veci au apucat.

Şi spre aceasta este credinţa domniilor noastre mai sus zise, Ilie Voevod şi Ştefan Voevod, şi credinţa boerilor noştri, credinţa dumisale Jurj Fratovschi şi a fiilor lui, credinţa dumisale Cristea dvornic şi a fiilor lui, credinţa dumisale Vâlcea şi a fiilor lui, credinţa dumisale Isaia şi a fiilor lui, credinţa dumisale Hudici dvornic şi a fiilor lui, credinţa dumisale Jurj Piatră şi a fiilor lui, credinţa dumisale Şteful şi a frăţini-său Mândru, credinţa dumisale Negrilă şi a fiilor lui, credinţa dumisale Lazor şi a frăţinisău Stanciul, credinţa dumisale Coste Dragoş, credinţa dumisale Simion Turcul, credinţa dumisale Dumici, credinţa dumisale Banciul şi a frăţini-său Şteful, credinţa dumisale Bogdan stolnic, credinţa dumisale Albul ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovei a mari şi a mici.

Iar după a noastră viaţă, cine va fi domn pământului nostru al Moldovei, sau din fiii noştri sau din fraţii noştri sau din neamul nostru, pre cine Dumnezeu îl va alege, să fie domn, să nu strice a noastră danie, ci mai vârtos să i-o întăriască şi să i-o statorniciască, căci că i-am dat-o pentru a sa direaptă şi credincioasă slujbă.

Iar spre mai mare tărie a tuturor celor de mai sus scrise, poruncit-am slugii noastre, credinciosului Oancea logofăt, să scrie şi să să lege a noastră pecete către această a noastră carte.

A scris Oţel în Vaslui, la anul 6944 luna April în 21.

(„de pe sârbie pre limba moldovenească am tălmăcit la anul 1816 Iulie 22“. Culcer Pavăl Debrici).

Suretul aşa cum îl dau mai sus se găseşte în o Condică de documente a d-lui Emil Miclescu, Bucureşti, publicat de Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 88-89 şi în Sur. 18 p. 32-33. Intre amândouă locurile sânt mici deosebriri, pe care am căutat să le înlătur, complectând textul unul prin celalt.

Cum se vede din documente de mai târziu satul de pe Crasna al Stanciului pârcălabul de Hotin se numeşte Fâşcanii. Azi satul nu mai este, moşia fiind cuprinsă în trupul Şerbeştilor, din comuna Ciorteşti, judeţul Vaslui[1]. Aceasta se vede dintr'un uric din 7036 (1528) Aprilie 4, în care găsim satul „pe Crasna, anume Fâşcanii“ în stăpânirea urmaşilor Anuşcăi şi lui Ivanciu, fratele Stanciului[2]. Asemenea în 7055 (1547) Aprilie 3. Aici se spune că Ivanco şi Anuşca cumpăraseră satul, probabil dela fratele lor Stanciul, în vremea lui Ştefan cel Mare[3]. Stanciul a avut pe Crasna şi satul Găleşeştii, pe care-l vinde Mihului, pârcălabul dela Crăciuna, în 6992 (1484) Mai 13[4].

Este foarte interesantă apariţia Stanciului pârcălabul în 1436. In anii următori cariera lui este foarte greu de desluşit faţă cu alţi Stanciul. Intre aceştia, Stanciul, fratele lui Lazăr şi Costea, fiul lui Oană vornicul, este lămurit[5]. Uşor de lămurit este şi Stanciul comis, atâta timp cât lângă dânsul apare atributul comis. Acesta apare în 6943 (1435) Aprilie 14[6], Octomvrie 8[7], Octomvrie 18[8], Noemvrie 25[9], în Septemvrie 19[10]. Aici şi Stanciul dela Buhăeşti, care poate fi pârcălabul sau şi postelnicul. Stanciul comis apare în 6944 (1436) Mai 23[11], Iunie 13[12], Iulie 24[13], Iulie[14], August 27[15], Septemvie 8[16], Septemvrie 19[17], în 6945 (1437) Fevruarie 24[18], Mai 15[19], August 19[20], Dechemvrie 20[21], în 6946

1 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 176, Dicţ. statistic al României 2 p. 982
2 Ghib, Sur. 18 p. 134—136.
3 Ghib. Sur. 19 p. 1—3
4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 281.
5 Vezi mai sus p. 236-238.
6 Ibid. p. 403, rândul 20.
7 Ibid. p. 416, rândul 29.
8 Ibid. p. 420, rândul 23.
9 Ibid. p. 424, rândul 27.
10 Hurm. Doc. 1^2 p. 865-867: Aici şi панъ станчꙋ(л) багаєтскыи, care în pecete e Stanczul бꙋгаєтскаго.
11 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 150-151.
12 Acad. Rom. XL/2.
13 Ghib. Ips. 1^1 p. 9. Aici Stan comis.
14 Acad. Rom. IX/76.
15 Acad. Rom. ms. 126, dăruit de I. Bogdan.
16 Ibid. LXXIX/147.
17 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 18-19.
18 Wick. Sct. Onufri p. 173-175.
19 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.
20 Ulianiţchi, Materialî p. 54-55.
21 Acad. Rom. LXIV/2 şi altul ibid. Peceţi 4, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347-348.

(1438) Ianuarie 17 [1], Fevruarie 17 [2], Fevruarie 23 [3], Martie 5 [4]. Aici şi Stanciul Ponici. Stanciul comis apare apoi în Iunie 20 [5]. In August 21 apare Stanciul şi fratele său Şteful, pe care Stanciul nu-l pot identifica cine este [6]. Stanciul comis apare apoi în 6947 (1439) Martie 12 [7], Aprilie 3 [8], Mai 10 [9], Iulie 2 [10], Iulie 15 [11], Iulie 30 [12]. Aici şi Stănciul Ponici şi Stanciul postelnicul. Stanciul comis apare apoi în Octomvrie 26 [13], în 6948 (1440) August 6 [14]. De aici înainte nu mai apare. O fiică a lui, Muşa şi alta a aceştia, Sora, apar într'un uric din 7008 (1500), prin care aceasta de pe urmă vinde satul Dobranii dela Lăpuşna [15].

Stanciul Ponici pe care l-am întâlnit şi până aici este uşor de urmărit în cariera sa, atâta vreme cât apare complect, ca nume. El apare în 6950 (1442) Martie 8 [16], August 30 [17], apoi în 6951 (1443) Martie 6 [18], Mai 7 [19], Mai 14 [20], Mai 18 [21], Mai 28 [22], Mai 30 [23], Iunie 8 [24], August 3 [25], Noemvrie 29 [26], în 6953 (1445) Fevruarie 18 [27], Aprilie 5 [28], Iulie 15 [29], în August 3 apare numai Stanciul, care poate să nu fie Ponici [30]. Apare cu numele complect în August 8 [31], August 11 [32], apoi în 6954 (1446) Ianuarie 26 [33], Mar-

1 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.
2 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 4-5.

3 Arhiv. Stat. Bucureşti, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
4 Acad. Rom. Peceţi 273.
5 Wich. Bochotin p. 63—65, Solka 2 p. 205.
6 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1-3, Isp. 5¹ p. 70.
7 Uricariul 18 p. 14.
8 Acad. Rom. XLVII/227.
9 Uricariul 18 p. 18.
10 Hurm. Doc. 1² p. 876.
11 Wick. Horodnik p. 201-202.
12 Acad. Rom. Peceţi 268.
13 Ghib. Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 25 (1914) p. 178, Sur. 18 p. 46.
14 Acad. Rom. Peceţi 6.
15 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 179.
16 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 74.
17 Ghib. Isp. 1¹ p. 14.
18 Hurm. Doc. 1² p. 880.
19 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 123.
20 Hurm. Doc. 1² p. 883.
21 Ghib. Isp. 1¹ p. 17.
22 Ghib. Sur. 5 p. 115.
23 Hurm. Doc. 1² p. 885.
24 Ghib. Sur. 18 p. 52.
25 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
26 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36.
27 Ulianiţchi, Materialî p. 65-66.
28 Ibid. p. 66-67.
29 Ibid. p. 67-68.
30 I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti 1905 p. 27.
31 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 100.
32 Ghib. Sur. 1 p. 139.
33 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 37.

tie 5 [1], Iunie 6 [2], Iulie 20 [3], în 6955 (1447) Ianuarie 14 [4], Fevruarie 11 [5]. Este ulțima oară, când apare numele Stanciul Ponici [6]. In 6956 (1448) Fevruarie 18 apare un Stanciul logofătul, care poate fi şi Ponici [7]. Asemenea, Stanciul logofătul apare şi în Fevruarie 23 [8]. In Aprilie 23 apare numai numele Stanciul [9]. Asemenea în Iulie 15 [10], Iulie 27 [11], Septemvrie 3 [12], Septemvrie 15 [13], Septemvrie 22 [14]. In Octomvrie 5 apare Stanciul pârcălab, care poate e acelaş cu Stanciul [15]. Stanciul apare în Octomvrie 10 [16], în 6957 (1449) Mai 26 [17], Iunie 5 [18], în 6960 (1452) August 20 [19], Octomvrie 27 [20], Dechemvrie 21 [21]. In 6961 (1453) Ianuarie 26, apare Stanciul pârcălab de Cetatea Albă [22]. Apare numai ca Stanciul în Ianuarie [23], Fevruarie 8 [24], Fevruarie 23 [25], Aprilie 3 [26], Iunie 12 [27], Iunie 20 [28], Iulie 20 [29], Septemvrie 7 [30], în 6962 (1454) Ia-

1 Acad. Rom. (cumpărat dela Şaraga, Iaşi).
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare.
3 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, pachet 21 nr. 5.
4 Acad. Rom. XXXI/63
5 Wick. Moldowiza p. 61-62.
6 Intr'un document din 6946 (1438) Iunie 20, apare un Vlaşin Ponici, Wick. Bochotin p. 65, Solka 2 p. 205. Un Petru Ponici apare şi în 6961 (1453) Iunie 20, Ulianițchi, Materialî p. 81-82.
7 Ulianițchi, Materialî p 70.
8 I. Bogdan, Contribuții, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907), secț. ist. p. 638.
9 Ulianițchi, Materialî p. 71-72.
10 Acad. Rom. Peceți 269, Ghib. Sur. 18 p. 58 şi altul Acad. Rom. CXXXIV/45.
11 Acad. Rom. Peceți 7, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 39.
12 Acad. Rom. Peceți 103 şi altul Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare.
13 Ghib. Sur. 1 p. 277.
14 Ulianițchi, Materialî p. 70-71.
15 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 113.
16 Ghib. Sur. 5 p. 118.
17 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 40.
18 Ulianițchi, Materialî p. 75-76.
19 I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti, 1905, p. 31.
20 Ulianițchi, Materialî p. 77-78. Acesta poate fi postelnicul, pentru că apare alături cu Lazor.
21 Arhiv. Stat. Bucureşti (aduse dela Câmpina), Acad. Rom. LXXV/1.
22 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 102. In acelaş an, Ianuarie 22, cam în acelaş loc, în şirul boerilor mari apare însă Stanciul postelnicul, Arhiv. Stat. Bucureşti, depuneri particulare.
23 Uricariul 18 p. 22.
24 Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176.
25 Acad. Rom. XL/3.
26 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 142.
27 Acad. Rom. CXCIX/2, Ghib. Sur. 1 p. 164.
28 Ulianițchi, Materialî p. 81-82.
29 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare.
30 Ulianițchi, Materialî p. 78-79.

nuarie 1[1], în 6963 (1455) Fevruarie 3[2]. Fevruarie 8[3], August 15[4], August 20[5]. In acesta de pe urmă e şi Stanciul şi Stanciul pârcălabul. Deci şi în acest timp sânt doi Stanciul şi de multe ori când apare între boeri simplu Stanciul, acesta poate să nu fie Stanciul pârcălabul. Poate să fie Stanciul postelnicul, fiul lui Oană vornicul. Lucrurile cu aceşti doi Stanciul se complică foarte mult, cum vom vedea, în vremea lui Ştefan cel Mare. Apare apoi numai Stanciul în 6963 (1455) August 23[6], August 29[7], Dechemvrie 12[8], Dechemvrie 20[9]. Dar într'un document, fără lună, din acest an[10] ni se arată Stanciul pârcălab, în şirul boerilor de divan, în locul ocupat de Stanciul, în documente, ca cel din August 20. Tot numai Stanciul apare în 6964 (1456) Fevruarie 18[11], Iunie 8[12]. In Iunie 13 însă apare Stanciul pârcălabul[13]. In 6964 (1456) fără lună, apare Stanciul numai[14]. In Iunie 29 apare Stanciul[15]. Pe acest Stanciul îl găsim la Camenița, lângă Petru Aron, în 6966 (1458) Ianuarie 24[16]. La început e deci contra lui Ştefan cel Mare şi lipseşte dintre boerii acestuia, în documentele din 1457 şi în cele din 1458, până în Octomvrie 30, când apare întâia oară în divanul noului domn[17], şi când apare ca Stanciul, apoi tot aşa în 6967 (1459) Iunie 12[18], 6968 (1460) Dechemvrie 5[19] şi tot aşa în anii următori, până în 6974 (1466) Iulie 9, când apare ca Stanciul dela Cetatea Albă[20]. In August 28 apare numai ca Stanciul[21] şi la fel în alte urice din acest an şi cel următor,

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare.
3 Acad. Rom. XXX/87, Ghib. Sur. 18 p. 53.
4 Acad. Rom.
5 Buletinul Ioan Neculce fasc. 7 (1929) p. 172.
6 Acad. Rom. LXXVI/123.
7 Ibid. Peceți 158, Radu Rosetti, Bohotin p. 2, 45.
8 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamț, depuneri particulare, nr. 2.
10 Hurm. Doc. 2^{2} p. 659.
11 Acad. Rom. Peceți 179.
12 I. Bogdan, în Conv. Lit. 35 (1901) p. 671.
13 Acad. Rom. Peceți 290.
14 Hurm. Doc. 2^{2} p. 669.
15 Ibid. p. 680.
16 I. Bogdan, Contribuții, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907), secț. ist. p. 642.
17 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 23.
18 Ibid. p. 32.
19 Ibid. p. 41.
20 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 106.
21 Ibid. p. 110.

când în 6975 (1467) Septemvrie 11 apare iar ca Stanciul dela Cetatea Albă [1]. In alte urice apare iar numai Stanciul, în 6976 (1468) Septemvrie 24 apare ca Stanciul pârcălab de Cetatea Albă [2]. Tot aşa în Octomvrie 2 [3]. In 6977 (1469) Fevruarie 9 [4], apare Stanciul şi fiul său Mârza. Tot aşa în Iunie 5 [5]. In Octomvrie 20 apare pârcălab de Cetatea Albă şi fiul său pan Mârza [6]. Şi tot aşa în uricele din anii următori, până în 6986 (1478) Fevruarie 11, când apare singur Stanciul, fără alt epitet şi fără fiul Mârza [7]. Tot aşa în uricele următoare, până în 6987 (1479) Mai 19, când apare pentru ultima oară, în divan, şi tot singur [8]. S'ar putea crede că după această dată curând va fi murit. Această părere s'ar întări cu atât mai mult cu cât în letopiseţul dela Bistriţa, sub anul 6987 (1479), după ce se arată că în August 8 a murit Cneajna, fiica lui Alexandru Voevod, Duminică seara, se spune că „şi Stanciul marele a răposat trei zile după dânsa", adecă în ziua de 12 August [9]. Nesiguranţa începe de abea acuma. Este Stanciul pârcălabul de Hotin şi hotnogul, din 1436, totuna cu Stanciul, Stanciul pârcălabul [10] şi Stanciul pârcălabul de Cetatea Albă, de care a fost vorba mai sus? Stanciul pârcălabul de Cetatea Albă e totuna cu Stanciul cel Mare, din Letopiseţul dela Bistriţa? Ţinând seamă de unele date, ce ni le dau documentele lui Ştefan cel Mare şi alte documente de mai târziu despre neamul şi satele lui Stanciul pârcălabul, trebuie să admitem că Stanciul pârcălabul din 1436 e totuna cu Stanciul pârcălabul din timpul lui Ştefan cel Mare şi că el a trăit câţiva ani şi după 1479 Mai 19, când apare ultima oră între boeri, şi după August 12, când letopiseţul dela Bistriţa ni-l arată că a murit. Intr'un uric din 7114 (1606) Aprilie 13 se spune

---

1 I. Bogdan D. Şt. 1 p. 121.
2 Ibid. p. 130.
3 Ibid. p. 133.
4 Ibid. p. 134.
5 Ibid. p. 136.
6 Ibid. p. 138.
7 Ibid. p. 219.
8 Ibid. p. 228. Cp. şi ibid. 2 p. 246, 276, 299 (Stanczul castellanus de Albo Castro), 305, 306, 310, 324.
9 In ed. I. Bogdan, Cronice inedite p. 42 : тогождє лѣта аѵгѹста и въ недєлѣ вєчєрь, прѣстави сѧ раба божїѧ кнѣжнѣ дъщи алєѯандровѣ воєводи и станчѹлъ вєликїи прѣстави сѧ г день по нєи. Cp. ibid. p. 74-75. Despre Creajna cp. şi mai sus p. 296. Asemenea Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti 1916 p. 64.
10 Bănuiala exprimată mai sus p. 237-238 că Stanciul pârcălabul ar putea fi totuna cu Stanciul Ponici o parăsesc cu totul, căci sânt persoane deosebite.

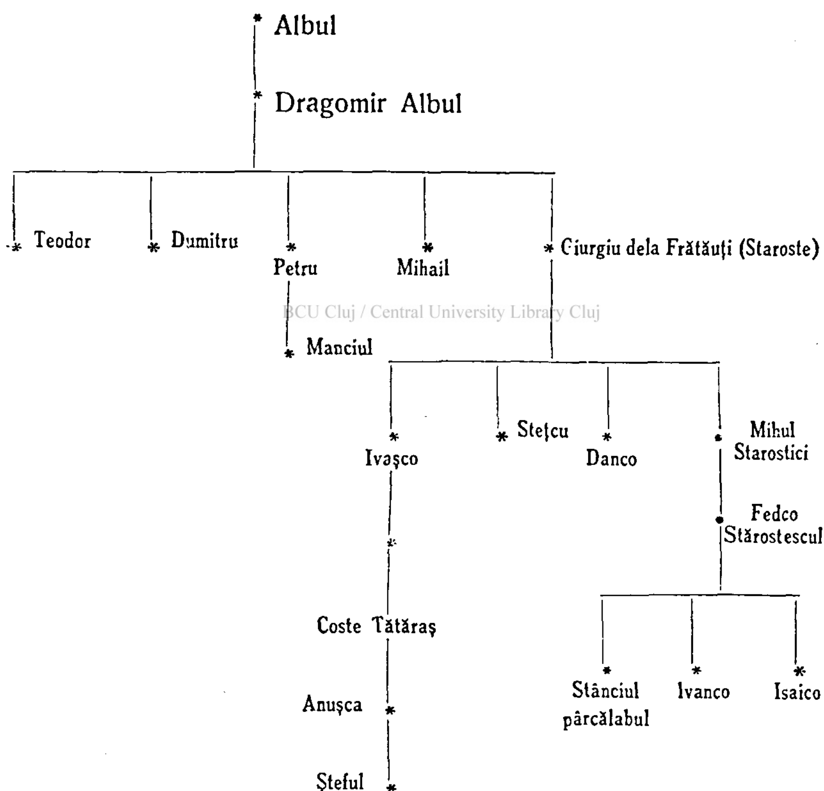
că logofătul Necoară Prăjescul este fiul lui Ioan Prăjescul, nepot lui Toader visternicul şi strănepot Stanciului pârcălabul [1]. De aici aflăm ca frate al lui Stanciul pe Ivanco pitarul. Pe fiul Anuşcăi şi feciorii lui Ivanco îi găsim stăpâni în satul Fâşcani, de pe Crasna, în 7036 (1528) Aprilie 4 [2]. Urmaşii Anuşcăi şi ai lui Ivanco (fraţi ai Stanciului pârcălabul) îi găsim stăpâni în acelaş sat şi în 7055 (1547) Aprilie 3 [3]. Ivanco trăia şi în 1507. Intr'un document din acest an, 7015 (1507) Martie 1 [4] e vorba de Ivancul şi nepoţii săi de frate, feciorii Stanciului pârcălabul, anume Mârzea [5], Toader [6], Andruşco, Ioan, Marica şi Fedor, că vând satul Grigoreştii de pe Sireti, amândouă judeciile. Acest sat era dat acestui neam de Ştefan cel Mare. Prin uricul din 6997 (1489) Octomvrie 14, Ştefan Voevod cumpărând satul Toporăuţi şi Grigoreşti, pe Sireti, amândouă părţile, le dă fraţilor Stanciul, Ivanco şi Isaico Starostici, fiii lui Fedco Starostici, nepoţii lui Mihul Starostici şi strănepoţii lui Giurgiu dela Frătăuţi, în schimbul altor sate ale acestora [7]. Deci Stanciul Starostici este Stanciul pârcălabul. Stanciul împreună cu fraţii Ivanco şi Isaico apar şi în 6998 (1490) Martie 16 [8] şi în 6999 (1491) Fevruarie 26 [9], ca urmaşi ai Giurgiului dela Frătăuţi. El apare şi în 6990 (1482) Martie 15 [10], 6992 (1484) Mai 13 [11]. Dacă în adevăr Stanciul trăia şi în 1491, el trebuie să fi fost foarte bătrân [12]. Avem astfel un vechiu scoborîtor din Albul, din vremea descălicatului. Fiul acestuia, Dragomir Albul şi fiii acestuia, Toader, Dumitru, Petru, Mihail şi Giurgiu (dela Frătăuţi) sânt pomeniţi în uricul din 6901 (1393) Noemvrie 17 [13]. Dela aceştia nu cunoaştem decât pe urmaşii lui Giurgiu şi un singur urmaş al lui Petru, Manciul [14]. Urmaşii lui Giurgiu sânt: Ivaşco, Steţcu [15], Danco şi Mihul

1 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 4, fila 377 r. Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 102.
2 Ghib. Sur. 18 p. 134-136.
3 Ghib. Sur. 19 p. 1-2.
4 Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi) 1 (1916) p. 99-100, Sur. 18 p. 103-104.
5 In suret greşit: Mânzul.
6 Toader visternicul, din timpul lui Petru Rareş.
7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 380-381.
8 Ibid. p. 425.
9 Ibid. p. 458-461.
10 Ibid. p. 260.
11 Ibid. p. 281.
12 Cp. şi Revista Teodor Codrescu (Iaşi). 1 (1916) p. 110.
13 Vezi mai sus p. 13-15.
14 Cariera lui Giurgiu vezi-o mai sus p. 244-248.
15 Acesta va fi dat numele satului Steţcani sau Teţcani, din jud. Roman, pe care îl găsim în stăpânirea urmaşilor lui Stanciul pârcălabul, cum se vede din uricul din 7114 (1606) Aprilie 13, adus mai sus.

Starostici. Fiul acestui de pe urmă este Fedco Starostescul, tatăl Stanciului[1]. Alţi urmaşi din acest neam îi găsim în 6996 (1488) Martie 15[2]. Tot din acelaş neam făceau parte Ana şi fratele ei Dobrul logofăt, cărora Stanciul, fiul lui Fedco Starostescul, le e arătat nepot, cum se vede din uricul din 6990 (1482) Martie 15[3]. Am avea deci spiţa următoare:

Neamul lui Giurgiu dela Frătăuţi

1 Mihail Starostici, din divanul lui Petru Voevod, din 6964 (1456), care apare în şirul boerilor departe după Stanciul, cred că nu e bunul Stanciului pârcălabului, ci vre-o rudă de a acestuia, coborîtor însă tot din Giurgiu dela Frătăuţi. Ştim că un nume, în acelaş neam, se repetă mult. Hurm. Doc. 2² p. 669.
2 I. Bogdan. Dşt. 1 p. 331—332.
3 Ibid. p. 260.

142.

1436 Mai 3.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc sate lui Ivan Cauteş.

„Ispisoc sârbesc dela Domnii Ilie şi fratesău Ştafan Voevod, tălmăcit de Gheorghie Evloghie dascalu, miluind pe Ivan Cauteş cu satul Ileiaşăştii[1] pe Cobâlea, unde iaste casa lui şi un loc din pustiiu la moara lui, ca să-s facă lueş sat.

Iar hotarul acelueş sat şi acei pustei să fie după hotarul vechiu, pe unde au umblat di vac.

6944 Mai 3".

Regestul acesta l-am scos din o carte de judecată din 1826 Martie 20[2], în care e vorba de o judecată pentru despărţirea hotarului moşiei Ruşii a Sfintei Episcopii a Romanului de către moşia Neguşănii răzăşească, precum şi pentru despărţirea Neguşănilor de către Căuteşeni, care sânt la ţinutul Romanului. Pentru Căutişeni, ibid. un regest al unui uric din 7043 (1535) Martie 3, dela Petru Voevod. Un regest mai necomplect ca cel dat de mine mai sus a publicat Ghib. Sur. 5 p. 181 şi reprodus în Sur. 18 p. 153. Acest rezumat se află şi în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 124. Documentul e menţionat în Uricariul 6 p. 229 şi în Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale p. 64-65[3]. Vezi şi N. Iorga, Basarabia noastră, 1912, p. 21.

E vorba de satul Căutişeni (Căutişenii-Iuraşcu, Căutişenii Burchi, Căutişenii răzeşi, Căutişenii Giosanului, din comuna Negri, judeţul Roman[4]. In regestul documentului dela Petru Rareş, din 7043 (1535) Martie 3, se întăreşte Sofiicăi, fata Maricăi, nepoata lui Ivan Cauteş, jumătate de sat (Ilieşeşti) partea de jos şi jumătate de moară şi jumătate de Poiana lui Cauteş „care moşie să numeşte acmu Căutişeni". Satul îşi are numele de la Cauteş. Un fiu al acestuia poate e Luca Cauteş, ginerele lui Stan Babici, şi care e pomenit într'un uric din 6975 (1467) Octomvrie 2[5]. Al doilea sat al lui Cauteş, Ileiaşeştii este poate unul din satele de

---

1 In regest: Ileiuşăşti.
2 Este în colecţia mea.
3 Condica aceasta de Anaforale este fără număr.
4 Dicţ. statistic al României 2 p. 792. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 103. Harta stat. major, planşa Icuşeşti.
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 121—124.

prin prejurul Căutişenilor, care şi-a schimbat numele cu vremea, sau poate este satul Ilieşti (din Ilieşeşti), din comuna Ciumaşi, judeţul Bacău [1]. Căutişenii sânt la marginea judeţului Bacău. Satul Ilieaşeşti, arătat la Cobâle, este foarte vechiu. Işi are numele dela un Ilieaş [2]. Regiunea este locuită din adâncă vechime. Satul Ruşii, de alăture, după regeste de urice, aduse în cartea de judecată, de care a fost vorba mai sus, din 7030 (1522) Martie 10, 7072 (1564) Aprilie 10, a fost stăpânit şi de Fete Gotcă, boerul lui Ştefan cel Mare şi pârcălab de Cetatea Nouă, de fiul acestuia Moghilă, şi mai înainte de dânşii de Balicioaea, cu uric dela Alexandru cel Bun.

143.

1436 Mai 4.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc boerilor Duma Uranie şi fratesău Petrică un loc de pustie, peste Ichel, anume Cobâlca, Bezinu, Samboala, Teleşău şi Peresecina.

Suret dela Ilieş şi Ştefan Voevod din leat 6944 Mai 4.

„Facem înştiinţare pentru adevărată sluga noastră dumnealui Duma Uranie, că slujind mai înainte răposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreptate şi cu credinţă, pentru care şi noi văzând a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, l-am miluit pre dânsul, osebit de altă milă şi i-am dat întru al nostru pământu locu din pustiu, lui şi frăţinisău Petrică, pe de ceea parte de Ichel, anume Cobâlca, din vârfu până în gură *[3] şi Bezin din vârfu până în gură şi Samboala şi Teleşău, din vârfu până gură * şi Peresecina, din vârfu până în gură şi câte sate vor pute ca să-şi facă, acelea ca să fie lor, în parte dreaptă, uricu cu totu venitul, lor şi feciorilor lor, nepoţilor şi

---

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 60, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 244. In jud. Bacău, com. Ardeoani, este un alt sat Ilieşti, ibid.

2 Cp. satul Ilişeşti, din districtul Gura Humorului, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 117-118, Harta Bucovinei, de Ed. Fischer. Acesta este pomenit într'un document din 6998 (1490) Martie 15: црькwв илїашиници, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 407, 416. Altul a fost în jud. Fălticeni (fost Suceava), pe Sireti, pomenit într'un uric din 7007 (1499) Noemvrie 23, care fusese sub Alexandru cel Bun al lui Ilieaş Cârjevici, ibid. p. 153-159. Un sat Ilişeuţi, numit Tescani, în ţinutul Hotinului, e pomenit într'un document din 1577 Fevruarie 6, I. Bogdan, D. St. 2 p. 231.

3 Partea cuprinsă între * o dau după L. T. Boga.

strănepoţilor şi a totu neamul lor, ce să va alege mai aproape, nerăşuit nici odată, în veci.

Iar hotarul să fie la câte sate vor fi pe acel locu, câtu va pute fi de agiuns fieştecăruia satu.

Şi spre aceasta este credinţa Domniei mele, de mai sus scrisă, Ilie Voevodu şi Ştefan Voevodu şi credinţa tuturor boerilor noştri a mari şi mici.

Iar după a noastră viaţă, cine va fi Domnu Ţării aceştie, să nu strice a noastră danie şi miluire, ce mai alesu să dea şi să întăriască, de vreme ce noi am dat lor, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare credinţă şi întărire a acestor de mai sus scrise, am poroncit cinstitului şi credinciosului boeriului nostru dumnealui Ioan vel logofăt să scrie şi a noastră pecete cătră această carte a noastră să o lege.

Suretul de mai sus a fost publicat în româneşte, cu traducerea în ruseşte, trimis de P. N. Teodorov, gubernatorul de războiu al Basarabiei, în *Zapiski odessk. obşt.* 5 (1844) p. 235, cu titlul „Suret de la Ilie Voevod, leat ѕпд (în loc de ѕцд) Mai 4“, pentru ѕцмд Mai 4, care a fost în original. De aici a fost reprodus în Uricarul 3 (ed. 2-a) p. 114-115, de către episcopul Melchisedec. Duma Uranie aici e Dema. Tot din ediţia rusească a fost reprodus, în rezumat, de Z. Arbore, Basarabia p. 14, cu data 6904. Despre acest document se pomeneşte într'o hotarnică, de unde se fac extrase în N. Iorga, Stud. şi Doc. 16 p. 400: „Hotarul Bezănului s'au cuprins în hotarnica Telişăului, fiind din vechile vremi tot un hotar, după cum arată uricul cel vechiu di la Ilie Vodă şi Ştefan Vodă, ce-au fost fraţi, fiii răpousatului Alexandru Vodă cel bătrân, din velet 6944 Mai 4“. Vezi şi N. Iorga, Basarabia noastră, 1912, p. 20-21. Un regest al uricului se află în L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929) Chişinău p. 6-7: „Perilipsis de pe ispisocul Domnului Ilieş şi Ştefan Voevod din let 6944 Mai în 4, în cari scrie că au miluit pe Duma Uranii şi pe fratisău Petri cu aceste moşii şi loc de pustiu pi de ceea parte de Ichel, însă Cobâlca din fundu până în gură şi Bezin, din fundu până în gură şi Samboala şi Teleşău din fundu până în gură şi Perisăcina iarăş din fundu până în gură, câte sate vor putea să-şi facă“.

Satele de care este vorba în documentul de mai sus sânt a-

proape unul de altul, în judeţul Orheiu, de dincolo de Prut, la Ichel [1]. Aici se află Cobâlca, vale, pârău, ce dă în Ichel şi tot aici şi satul mare cu acest nume [2]. Satul şi-a luat numele de la acel al văii, cum ne arată şi uricul.—Aici se află şi satul Bezâni, Bezâna, în volostea Cobâlca [3].—Teleşăul este o vale, pe care se află satele Bezâni, Camenca şi tot aici şi satul Teleşăul, tot în volostea Cobâlca [4].—Aici şi Peresecina sat mare de răzeşi, în volostea Cobâlca, aşezat în valea Micleştilor [5]. Peresecina e în legătură cu rusul пересѣчь, a tăia, care ne arată începutul tăerii de păduri în codrii de la Orheiu, pentru aşezările oamenilor.—Samboala nu o pot identifica.

Importanţa documentului e şi aceia că ne arată regiunea Ichelului locuită de Români, chiar la începutul veacului al XV-lea. Pe aici, ceva mai jos, pe Ichel este şi satul Păşcani, despre care vorbeşte uricul din 7003 (1495) Martie 13, când se întăreşte satul fiilor lui Hodco Paşcan, vezi L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929), Chişinău, p. 14-15.

144.

Suceava. 1436 Mai 23.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui Stan Babici şi fraţilor săi satul Gicovul de sus.

Din mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, şi fratele Domniei mele Ştefan Voevod, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor, cari vor vedea-o sau o vor auzi citindu-se, pentru acest adevărat boer, credinciosul nostru pan Stan Babici şi fratele său, pan Iachim şi alţi fraţi ai lui, Andriaş, Simeon şi Iurie, că ne-au slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Drept aceia, noi văzând a lor dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit pe dânsul şi pe fraţii săi cu osebita noastră milă şi le-am dat lor în Ţara noastră a Moldovii un sat, anume Jicovul de sus, să le fie lor uric cu tot venitul, nestricat niciodată

1 Vezi mai sus p. 314.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei, p. 69, Harta Basarabiei, de Nour.
3 Ibid. p. 29. Pentru alte ştiri vechi la acest sat, N. Iorga, Stud. şi Doc. 16 p. 392-401.
4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 210.
5 Ibid. p. 163.

în veacul veacului, lor şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi la tot neamul lor, care va fi mai aproape.

Iar hotarul acestui sat să fie după vechiul hotar, pe unde din veac a umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Ilie voevod şi credinţa prea iubitului frate al Domniei mele, Stefan Voevod, şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, ‹şi credinţa tuturor boerilor noştri ai Moldovii›, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor săi, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Isaiea şi a copiilor săi, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Uncleat şi a copiilor săi, credinţa panului Stan posadnic, credinţa panului Giurgiu Straovici, credinţa panului Şteful Jumătatevici şi a fratelui său pan Mândrea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său Stanciul postelnicul, credinţa panului Duma Limbădulcevici şi a fratelui său Mircea, credinţa panului Cozma Şendrişorovici, credinţa panului Manoil, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Forov, credinţa panului Băloş ceaşnicul, credinţa panului Berendei stolnicul, credinţa panului Nemirca, credinţa panului Iacuş, credinţa panului Hodca de la Mamorniţa şi fratele său pan Leva şi copiilor lor, credinţa panului Boguş Nesteacovici şi fratele său pan Paşco, credinţa panului Steţco, credinţa panului Misa, credinţa panului Crâstea Negrul, credinţa panului Alexandru spătarul, credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu îl va alege să fie Domn al Ţării noastre Moldovei, ori din fraţii noştri, ori din copiii noştri, unul ca acela să nu strice dania şi întăritura noastră, ci mai vârtos să o întăriască şi împuterniciască, căci noi le-am dat lor, pentru dreaptă şi credincioasă slujbă.

Acela însă care ar vroi să strice dania şi întăritura noastră, unul ca acela să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de Preacurata lui Maică şi de toţi sfinţii.

Şi spre mai mare întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru boer, Dieniş logofătul, să scrie şi pecetea noastră să o lege către această carte a noastră.

A scris în Suceava Petru Bârlici, în anul 6944 Mai 23.

Documentul de mai sus, în traducere germană, a fost publicat de Wick. Woronetz und Putna 2 p. 150-151, cu menţiunea că e scris în slavona bisericească, e pe pergament şi are pecetea

atârnată. El a văzut originalul, care la data publicărei lucrării sale, 1886, era la Mănăstirea Putna, unde nu se mai găseşte. E rezumat şi în Catastihul scrisorilor Putnei de Vartolomeiu Măzăreanu, publicat în Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 168, cu data 6944 Martie 23. La fel, de altmintrelea, au dispărut dela Putna şi uricele Vicovelor de sus, din 1443 August 3 şi 1466 Septemvrie 15, mistuite cine ştie unde. In Wick. numele sânt exacte: Stan Babić, Ober Shikowa, Unklêt, Shursh Straowić, Cosma Schendrischorowić, Berendja, Chodek des Mamuriners, Misa etc., care se pot uşor reconstitui.

Este vorba de satul Vicovul de sus, sau Gicovul de sus, districtul Rădăuţilor, din Bucovina[1]. Satul, aşezat pe malul stâng al Sucevei, e pomenit şi în uricul din 6951 (1443) August 3[2]. Aici Stan Babici e numit Stan din Gicov. E pomenit şi în 6974 (1466) Septemvrie 15, unde găsim neamul Babici că vinde lui Ştefan Vodă satul şi-l dăruieşte Mănăstirii Putna. Aici se pomeneşte şi uricul ce-l aveau Babicii, de la Ilieaş şi Ştefan Voevozi[3]. Satul e pomenit şi în 6998 (1490) Martie 15: вишнїи жикѡк[4]. жи- reproduce şi aici sunetul moldovenesc ǯ. Satul se pronunţa şi la 1436 aşa cum îl pronunţă poporul azi: *ǯikov*. Vicov e o formă literară. Pe malul drept al Sucevei, în faţa Vicovului de sus, este Vicovul de jos[5], care trebuie să fie tot atât de vechiu ca şi celalt, cum ne arată numele Gicovul de sus, la 1436. Vicovul de jos este pomenit în uricele din 6966 (1458) Martie 12[6], în 6987 (1479) Septemvrie 20[7], în 6998 (1490) Martie 15[8]. Amândouă satele sânt pomenite în 7011 (1503) Fevruarie 2[9]. Aici era vama cea mică a Sucevei, cum se vede din uricul din 6996 (1488) Aprilie 3[10].

Numele şi-l are, probabil, în cuvântul вигъ, bucată dintr'o stofă, plural: viguri, dialectal moldoveneşte gig, giguri, (*ǯig*, *ǯiguri*), ung. vég[11].

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 238. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
2 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 111-112.
4 Ibid. p. 407, 420.
5 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 237-238. Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.
6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7.
7 Ibid. p. 233 şi altul 235.
8 Ibid. p. 419: нижнїи жикѡв.
9 Ibid. 2 p. 215.
10 Ibid. 1 p. 333: малое мито на сѹчавѣ що ест ѹ жикове.
11 Cp. I. Bogdan, Relaţiile Ţării Româneşti cu Braşovul şi cu Ţara Ungurească 1905 p. 383, acelaş, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti, 1905 p. 4.

Numele poate este în legătură cu împrejurarea că era vamă. Pentru Stan Babici vezi uricul din 6943 (1435) Octomvrie 18, unde i se întăresc alte sate[1].

145.

Vasluiu. 1436 Iunie 13.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc boerului Mihail Stângaciu sate, la Bogdana, la Smila, la Iubana, la Chegheaci, la Jeravăţ, la Bârlad şi locuri din pustie. Iar fratelui acestuia, lui Giurgiu Biţea satul lui la Mileatin.

† ма(с)тїю бжїєю мы иліа воєвода и бра(т) гсства ми стефанъ воєвода господари земли молдавскои чинимъ знаменито ис сѣмъ листомъ нашимъ всѣмъ, кто на нъ ȣзритъ или єго ȣслышитъ чтȣчи, ожє то(т) истинныи слȣга нашъ панъ михаило стънгачъ слȣжилъ прѣждє стопочившомȣ ѡтцоу нашємȣ и днє(с) намъ слȣжитъ правою и вѣрною слȣжбою, тѣмъ мы видѣвшє єго правою и вѣрною слȣжбою до на(с) жаловали єсми єго ѡсобною ма(с)тїю нашєю и дали єсми ємȣ оу нашеи земли села на имѧ, на богданѣ гдє є(ст) баланъ и сынъ дражановъ и на смилѣ сєлищє рошчино и кєлїє манасїєви и на юбанѣ сȣсѧни и на кєгѧчъ на пото(к) кръницамъ гдє былъ ѡана алѣȣлъ и повышє манєщи и на кєгѧча мѣста ѡ(т) пȣстини пониже прȣна ȣ кръница пєдȣчєлȣлоуи и пониже кръница великаѧ и на жеравца селищє фȣндєщо(м) междȣ попо(м) мирчомъ и длъгымъ петромъ и на бръладѣ єдно мѣсто междȣ лєȣрницємъ и бъксънєщъ и повышє кобыла, гдє сѧ снима⟨ют⟩ три долины, мѣсто ѡ(т) пȣстини. тоє всє що бы ємȣ оурикъ съ всѣмъ доходомъ ємȣ и дѣтємъ єго. а єщє ⟨и б⟩ратȣ єго жȣржȣ бицѣ село єго ѡ(т) милѣ⟨тина ?⟩ ѡпро(ч) стънгачȣла, а бы ємȣ оурикъ съ выше пис⟨аномъ⟩ правомъ, ємȣ и дѣтємъ єго и ȣнȣчатом⟨ъ єго и п⟩раȣнȣчатомъ и(х) и праціȣрѧтомъ и(х) и всємȣ рѡдȣ и(х), непорȣшено николиже на вѣки. а хотаръ тѣмъ селамъ съ всѣми своими старыми хотарми кȣды из вѣка ѡживали. а хотаръ пȣстинѣ колко възмогȣ(т) ѡживати чотырє села досы(т). а на то є(ст) вѣра нашего гсства вышєписанного иліа воєвод⟨ѣ⟩ и стєфана воєводы и вѣра наши(х) боıаръ, вѣра пана вылчѣ и дѣтєи єго, вѣра пана

1 Vezi mai sus p. 420-423.

жꙋржа фратовского и дѣтеи его, вѣра ⟨па⟩на кръсти дворника и дѣтеи его, вѣра пана исаіа и дѣтеи его, вѣра пана хꙋдича ⟨д⟩ворника и дѣтеи его, вѣра пана негрила, вѣра пана косте драгошевича, вѣра пана ꙋникаѣта, вѣра пана лазора и брата его пана станчꙋла, вѣра пана жꙋржа піатра, вѣра пана дꙋмы чрънома[1], вѣра пана симеѡна тꙋрꙋкꙋла, вѣра пана богдана столника, вѣра пана банчꙋла и брата его пана цефꙋла, вѣра пана алба чашника, вѣра пана петра спътарѧ и вѣра пана станчꙋла комиса и вѣра всѣ(х) бо⟨ıа⟩ръ наши(х) молдавскы(х) и великы(х) и малы(х). а по нашемь животѣ кто бꙋде(т) господарь нашеи земли молдавскои ѡ(т) дѣтеи наше(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего[2] племене, бꙋ(д) кто кого бъ избереть быти то(т) що бы е(м) непорꙋши(л) нашего даанїа али що бы и(м) ꙋтвръдилъ и ꙋкрѣпилъ, заꙋже дали есми имъ за е(х) правꙋю и вѣрнꙋю слꙋжбꙋ. а на болшее оутвръждентїе томꙋ всемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есми слꙋзѣ нашемꙋ вѣрномꙋ панꙋ ѡанчеви логофетꙋ привѣсити нашꙋ печа(т) к семꙋ листꙋ нашемꙋ. оцель пе(с) ꙋ васлꙋи в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃д҃ к(и) гї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele Ştefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Mihail Stângaciu a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru şi astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră, satele, anume, la Bogdana, unde este Bălan şi fiul lui Drajan, şi la Smila, seliştea lui Roşca şi Chilia lui Manasie, şi la Iubana, Suseani şi la Chegheaciu, la pârăul Fântânilor, unde a fost Oană Albul şi mai în sus Maneşti şi la Cheigheaci, locurile din pustie mai jos de Prun, la fântâna Peducelului şi mai în jos Fântâna cea mare şi la Jeravăţ, seliştea Fundeştilor, între popa Mircea şi Petru Lungul şi la Bârlad, un loc, între Leurinţi şi Bâcsăneşti, şi mai în sus de Cobâla, unde se întimpină trei văi, loc din pustie. Toată aceasta să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui. Şi încă şi fratelui său Giurgiu Biţea satul lui dela Mileatin (?), aparte de Stângaciu, să-i fie lui uric, cu dreptul scris mai sus, lui şi copiilor lui.

1 Sic.
2 In original наше.

şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate hotarele lor vechi, pe unde au umblat din veac. Iar hotarul pustiei cât vor putea să trăiască patru sate, în destul.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului Ilie Voevod şi a lui Stefan Voevod, şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hudici vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă, credinţa panului Coste a lui Dragoş, credinţa panului Uncleată, credinţa panului Lazor şi a fratelui său pan Stanciul, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Duma Negrul, credinţa panului Simeon Turcul, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Banciul şi a fratelui său pan Şteful, credinţa panului Albu ceaşnic, credinţa panului Petru spătar şi credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le-am dat pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor acestor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Oancea logofătul, să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Oţel a scris, în Vaslui, în anul 6944 Iunie 13.

Pergament, cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. XL/2. O foarte bună copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. E citat de acesta în Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 27, apoi de Radu Rosetti, Pământul p. 110, 138, 164.

Unele din satele boerului Mihail Stângaciu se pot identifica. Bogdana este numele unui pârău din judeţul Tutova[1], pe care se află satele cu acelaş nume[2]. Pe el se afla satul „unde este Bălan

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 970.

2 Ibid. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 51. Iacov Antonovici, Istoria comunei Bogdana, Bârlad 1905. Pârăul e pomenit şi într'un uric din 6961 (1453) Iunie 12, Ghib. Sur. 1 p. 164. Apoi în 6976 (1468) Septemvrie 24, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 130. Asemenea în 6977 (1469) Octomvrie 20, ibid. p. 138.

şi fiul lui Drajan". Locul nu se poate identifica. Tot în judeţul Tutova este pomenit satul popei Iuga, „Balan din Strâmba" într'un uric din 6939 (1431) Aprilie 30[1] şi în altul din 6942 (1434) Aprilie 24[2], apoi în 6944 (1436) Dechemvrie 7[3] şi în 6947 (1439) Iulie 2[4]. Acesta este poate satul Bălăneşti dintr'un uric din 6951 (1443) Mai 14[5]. Un sat Bălăneşti, în ţinutul Tutovei, este pomenit într'un ispisoc dela Bogdan Voevod, din 7018 (1508) Septemvrie 21, prin care se întăreşte lui Dragoş vornicul un sat pe Iaura, anume Bălăneştii, unde au fost jude Bălan şi alt sat la gura Strâmbei, pe Tutova, unde a fost jude Toadăr[6]. Numele Drajan e neobicinuit. — In apropiere erau locurile de pe Smila, un pârău care se numeşte azi Simila şi care se varsă în râul Bârlad, în sus de oraş[7]. Seliştea lui Roşca este cred totuna cu satul Roşcani, pomenit în hotarnica Bârladului, din 7003 (1495): понижє рошкан[8]. Satul a dispărut, dar a fost lângă Perieni, unde a rămas Valea Roşca[9]. Nu departe era Chilia lui Manasie, aşezare religioasă, fără îndoială, cum ne arată şi numele fostului stăpân al Chiliei. Vezi pentru aceasta satele Chilieni din comuna Mireni, judeţul Tutova[10], fără să cred că locul din 1436 trebuie identificat cu al acestor sate. — Pe Iubana[11] era satul Suseani, care este şi azi în comuna Băcani, judeţul Tutova, în apropiere de satele celelalte ale lui Mi-

---

Cp. Bogdana, dela Bacău, pomenit într'un uric din 6996 (1488) Aprilie 5, ibid. p. 345.

1 Vezi mai sus p. 315, rândul 6, p. 316.
2 Ibid. p. 383, rândul 6. p. 385.
3 Hurm. Doc. 1² p. 868.
4 Ibid. p. 876.
5 Ibid. p. 882,
6 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 54 fila 43 v. Două sate Bălănesti sânt în jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 870, 878. Altul e în jud. Neamţ, ibid. p. 634.
7 Harta stat. major planşa Bârlad. Pârăul e des pomenit în uricele vechi. Aşa în 6952 (1444) Iunie 18, Ghib. Sur. 2 p. 210. In 6976 (1468) Septemvrie 24: смилѣ, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 130. Apoi în 6999 (1491) Ianuarie 16: на смилои, ibid. p. 447. In acelaş an, lună şi zi: pe Simila „unde au fost Mihai, din sus de Bălaciu", ibid. p. 455. Acest sat e identificat de I. Bogdan între Băcani şi Suseni, acesta din urmă tot al lui Mihail Stângaciu. Poate Mihai de aici să fie tot una cu acest boer. E pomenit pârăul şi în hotarnica Bârladului, din 7003 (1495), ibid. 2 p. 63, etc. etc.
8 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 63, 65, 67.
9 Ibid. Harta stat. major, planşa Bârlad. Sate cu acest nume, în Moldova, sânt în jud. Botoşani, Iaşi, Covurluiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 110, 484. 254. Apoi dincolo de Prut, în jud. Bender, Chişinău, Orheiu, Dicţ. geogr. al Basarabiei, p. 178, Harta Basarabiei, de Nour. Un sat Roşcani a fost la Neamţ, pomenit într'un uric din 6944 (1436) Aprilie 12, vezi mai sus p. 427 şi în 6966 (1458) Octomvrie 10, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 22, etc.
10 Dicţ. statistic al României 2 p. 968
11 Vezi mai sus p. 389. Iubana, Ibana e pomenită şi în alte urice vechi.

hail Stângaciul[1]. Satul poate să fie din veacul al XIV-lea. — La Jeravăţ[2], în aceleaşi părţi ale Tutovei, dar în jos de Bârlad, era seliştea Fundeşti. In aceleaşi părţi este satul Fundeanu[3]. Este poate seliştea Fundeanii, pe Bârlad, din 7003 (1495) Ianuarie 12[4]. Pe Jeravăţ, în comuna Bălăbăneşti, judeţul Tutova, este şi satul Lungeşti, care ne aduce aminte de satul lui Petru Lungu, din 1436, lângă care era seliştea Fundeşti. Despre Popa Mircea ne aminteşte satul Popeni[5]. — Pe Bârlad, în apropiere deci, Mihail Stângaciu avea un loc între Leurinţi şi Bâcseneşti, pe care nu le pot identifica cu vreunul din cele de azi. Pe aici era şi Cobâla, pe care am întâlnit-o şi în uricul din uricul din 6922 (1414) August 2, în aceste părţi ale Tutovei[6]. — Alte sate erau dincolo de Prut, la Chigheci. Acesta e numit azi Tigheci, vale şi pârău, în judeţul Izmail, pe care e şi satul cu acelaş nume[7]. Nici unul din satele din 1436 nu mai este astăzi. Satul dela pârăul Fântânilor, unde a fost Oană Albul, ne arată un vechiu stăpân dela începutul veacului al XV-lea sau şi mai înainte. — Asemenea aşezare străveche ne arată şi numele satului Măneşti[8]. Peste Prut, nu departe de aceste locuri dela Tigheciu, este pomenit în 7010 (1502) Iulie 2, iezerul Cerlenul şi langă dânsul satul Balinteşti şi din jos de acesta seliştea Manei „în gura Frumuşiţei“ [8]. Tot dincolo de Prut este probabil satul Măneşti dintr'un uric din 6987 (1479) August 11[9]. Satul îşi are numele dela Mane şi poate să fi fost şi în veacul al XIV-lea. — Foarte interesant este numele stăpânului de sat dela Tigheciu,

Aşa în 6942 (1434) Aprilie 24 loc. cit., apoi în 6944 (1436) Septemvrie 19, Arhiv. Stat. Bucureşti, (adus dela Câmpina): на лквані. Apoi în Dechemvrie 7: на лквані, Hurm. Doc. 1² p. 868. In 6997 (1489) Ianuarie 25: квани, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 371.

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 970.

2 Vezi mai sus p. 107, unde e pomenit într'un uric din 6922 (1414) August 2. Ca Jiravăţ este pomenit într'un uric din 6944 (1436) Septemvrie 19, vezi mai sus.

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 958. Cp. tot în jud. Tutova, satul Fundătura în com. Popeşti, ibid. p. 976. Cp. satul Fundeni, în jud. Tecuciu, ibid. 2 p. 870.

4 I Bogdan, D. Şt. 2 p. 48-49. Pentru satul la Roman, din 6936 (1428) Septemvrie 3, vezi mai sus p. 223-228.

5 Ibid. 2 p. 964. Cp. şi Popeşti, acelaş jud. ibid. 2 p. 976.

6 Vezi mai sus p. 103, rândul 12. p. 105-106.

7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 211, Harta Basarabiei, de Nour. Chigheciul e pomenit şi în 6955 (1447) Fevruarie 11, Wick. Moldowiza p. 61-62. Asemenea 6981 (1473) Ianuarie 8, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 178-179. Apoi în 7003 (1495) Ianuarie 16, ibid. p. 50-51, etc.

8 Ghib. Sur. 9 p. 8-9.

9 Ghib. Sur. 18 p. 158-159, L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929) p. 10. Sate cu acest nume avem, în Moldova, în jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al

Prun. — Asemenea fântâna Păducelului. — Un sat Fântâna mare, tot dincolo de Prut, dar în apropiere de apa Bâcului, fost al boerului Oţel pisarul, cu uric dela Ilie şi Ştefan Voevozi, e pomenit în 7025 (1517) Dechemvrie 15: село по тои сторонн бꙑка противъ албашєка лазиѧ ꙋ великои кръницѝ [1]. — Satul dela Mileatin al fratelui lui Stângaciu, Giurgiu Biţea, nu-l pot identifica. Acesta e probabil totuna cu Giurgiu Stângaciu, care avea sate în Cârligătură, despre care vorbeşte uricul din 6934 (1426) August 12 [2].

Despre neamul Stângaciu am vorbit aiurea [3].

Foarte interesant e românismul подꙋчелꙋлоуи (genetiv).

146.

Vasluiu. 1436 Iunie 15.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui Moica, vornic de gloate, şi fratelui său Tador spătarul satul Bradiceşti, la Crasna, şi la Cobâle, unde a fost Incaş, şi la Bârlad, unde este Cirţăcoe, un loc de pustie, la Crasna, altul la Lohan şi altul la Bâc.

† ми(с)тїю бжїєю мꙑ илїа воєвода и братъ господства ми стєфанъ воєвода господари земли молдавскои чиним знамєнито ис сѣмъ ли(сто)мъ нашимъ всѣмъ кто нанъ оузритъ или єго ꙋслꙑшитъ чтоучи, ожє тоты истинни слꙋги наши панъ мо(и)ка дворникъ глотнꙑи и братъ єго панъ тадоръ спътарь слꙋжили намъ право и вѣрно. тѣмъ мꙑ видѣвши и(х) правою и вѣрною слꙋжкою до на(с), жаловали єсми и(х) ѡсобною нашєю ми(с)тїю и дали єсми имъ оу нашєи земли села на имѧ брадичєщи на краснои, гдє бꙑлъ албъ и брадичъ и *[4] на коб(ꙑ)лѣ (?) гдє бꙑлъ инка(ш) [5] и на бръладѣ гдє (ст) чирцъкоє (?) и (три) мѣстъ ѡ(т) пꙋстини** єдно

Românіei 2 p. 882. In trecut e pomenit un sat Măneşti, la obârşia Ialanului, în 6999 (1491) Octomvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 467-468. Acesta îşi avea numele dela un Manea, cum se vede, în uric. Un sat Maneuţi, la Suceavă, e pomenit în 6945 (1437) Februarie 24, Wick. Sct. Onufri p. 173-175, Woronetz und Putna 2 p. 151. Un sat Maneşti, la Neamţ, e pomenit în 6962 (1454) Dechemvrie 8, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 7. Tot acesta şi în 6967 (1459) Septemvrie 3, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 35-36.

1 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 75.

2 Vezi mai sus p. 178.

3 Ibid. p. 181.

4 Cuvintele între *) **) sânt şterse, în original, cu scrisoare contimporană.

5 Sau юка(ш).

на красной повыше никорещи, дрꙋгоє* на ло⟨ханѣ? по⟩зыше пїатрина мѣста, а третїє на выкꙋ ѹ вишнїи лꙋгъ, и еще єсми имъ дали овѣ** ⟨. . . . .⟩[1] щобы имъ ⟨ѹри⟩въ съ ѹсѣмъ доходомъ, имъ и дѣтємъ и(х). али тоє ⟨вышепис⟩анноє село брадичещи тоє тадорꙋ ѡпро⟨ч⟩ и дѣтємъ тадоровомъ и ѹнꙋчатомъ и(х) и праѹнꙋчатомъ и(х) и пращꙋрѧтомъ и(х) и всємꙋ родꙋ и(х) непорꙋшено николиже на вѣки. а хотаръ тѣмъ селомъ съ въсѣми ⟨с⟩воими старыми хотарми кꙋды из вѣка ѡживали. а хотаръ тѣмъ поустинѧмъ колко възмогꙋтъ ѡжикати пѧ(т) селъ досыть. а на то є(ст) вѣра нашего господства вышеписанного илїи воєводѣ и стефана воєводы и вѣра наши(х) боıаръ, вѣра пана вылчѣ и дѣтеи єго, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтеи єго, вѣра пана негрила и дѣтеи єго, вѣра пана кръстѣ дворника и дѣтеи єго, вѣра пана исаїѧ и дѣтеи єго, вѣра пана хоудича дворника и дѣтеи єго, вѣра пана костѣ драгошевича, вѣра пана ѹникаѣта и дѣтеи єго, вѣра пана щефꙋла и брата єго пана мындрѣ, вѣра пана лазора и брата єго пана станчꙋла, вѣра пана дꙋмы чръного, вѣра пана дꙋмы исаєска, вѣра пана богдана столника, вѣра пана петра спътарѧ, вѣра пана алвꙋла чашника, вѣра пана дїєниша спътарѧ и вѣра всѣ(х) боıаръ наши(х) и велики(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кто боудетъ господаръ нашеи земли молдавской ⟨ѡ(т) дѣтеи нашихъ⟩ или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашего племене бꙋ(д) кто кого въ изберє(т) быти то(т) щ⟨то бы имъ непорꙋшилъ нашего даанїа али що бы имъ ѹ⟩твръдилъ и ѹкрѣп⟨илъ за⟩нꙋже дали єсми имъ за и(х) правꙋю и вѣр⟨нꙋю слꙋжбꙋ. а на бол⟩ше ѹтвръждєнїє ⟨томꙋ въсємꙋ вышеписанномꙋ велѣли єсми нашемꙋ вѣрномꙋ . . логофе⟩тꙋ писати и привѣсити нашꙋ печатъ к се⟨моу⟩ листоу нашемꙋ.

ѹ васлꙋи в лѣ(т) ѕцм⟨д⟩ ⟨юнїа⟩[2] єї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că aceste adevărate slugi ale noastre, pan Moica, vornic de gloată şi fratele său, pan Tador spătar ne au slujit drept şi credincios. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi le-am dat, în Ţara noastră, satele anume Bradiceşti la Crasna, unde a fost Albu şi Bradici şi la Cobâle, unde a fost Incaş şi la

1 Lipsesc cam 3 sferturi din rând.

2 Sau юлıа.

Bârlad, unde este Cirţăcoe şi trei locuri din pustie, unul la Crasna, mai sus de Nicoreşti, altul la Lohan?, mai sus de locul lui Piatră şi al treilea la Bâc, în Lunca de sus şi încă le-am dat amândouă . . . . . . să le fie uric cu tot venitul, lor şi copiilor lor. Dar acest mai sus scris sat Bradiceşti, acesta să fie lui Tador aparte şi copiilor lui Tador şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate hotarele lor vechi, pe unde au umblat din veac. Iar hotarul acestor pustii, cât vor putea să trăiască cinci sate în destul.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Ilie Voevod şi a lui Ştefan Voevod şi credinţa tuturor boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hudici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Costea lui Dragoş, credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui, credinţa panului Şteful şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul, credinţa panului Duma Negrul, credinţa panului Duma Isaescu, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Petru spătar, credinţa panului Albul ceaşnic, credinţa panului Dieniş spătar şi credinţa tuturor boerilor noştri şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputernicească, pentru că le-am dat, pentru a lor dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit credinciosului nostru . . . . . logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Vaslui, în anul 6944 ⟨Iunie⟩ 15.

Pergament cu pecetea pierdută, la Arhiv. Stat. Bucureşti, Episcopia de Huşi, pachet 25 nr. 1. Verso însemnarea mai nouă бръдичещїи şi nr. 1, ceia ce înseamnă că uricul e întâiul din o serie, relative la acelaş sat. Tot pe verso e însemnarea modernă 1433/6941. Uricul e stricat şi şters, mai ales în locul unde sânt înşirate satele. In data uricului cifra a patra, a unităţilor, e foarte ştearsă şi mai mult se poate bănui că e д. Tot asemenea şi data

de lună, din care se deosebeşte foarte puţin începutul к... Documentul este din Iunie sau Iulie, când Domnii dau unele urice din Vasluiu. Cp. uricul din 1436 Iunie 13, la nr. precedent, apoi cel din Iulie 17. Dar şi cele din 1436 Aprilie 21, August 11, Dechemvrie 7 sânt tot din Vasluiu. Şi în anul următor 1437 sânt urice date din Vasluiu. Lista boerilor ne arată însă că documentul e din 1436. Cu data de 6940 (1432) uricul a fost publicat, în traducere, de Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p. 149-150, cu multe lipsuri. Aşa Moisa, în loc de Moica, cunoscutul boer, greşală de nume, care s'a continuat apoi de mulţi. Apoi lipsuri la sate: „satul cu numele Brădiceştii pe Crasna, unde au fost Albu şi Bradiciu şi altul din pustie. Deci Brădiceştii ce este din sus de Nicoreşti pe Crasna a rămas să fie a lui Tador, iar cel din pustie al lui Moisa.... şi Tador neavând feciori l-au dat nepoţilor săi" etc., ce nu corespunde, în mare parte, cu originalul. O copie de pe original se află la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. In uric se observă o ştersătură în rândul satelor, care cred că e contimporană şi care poate să însemneze că unele sate au fost înstrăinate de aceşti boeri, lucru ce pare să se dovediască şi printr'un uric, dat tot lor, din 6951 (1443) August 24, şi în care li se întăresc sate pe Rebricea şi Rebriceoara şi aiurea.

Satele de care vorbeşte uricul se pot identifica, în parte. Brădiceştii sânt şi azi pe Crasna, în comuna Dolheşti, judeţul Fălciu, aproape de marginea judeţul Vasluiu[1]. Pe teritorul satului este şi un schit, cu acelaş nume, întemeiat de Varlam, episcopul de Huşi. Satul este des pomenit, în trecut[2]. El îşi are numele dela Bradiciu, care a trăit poate la începutul veacului, poate şi mai înainte, în veacul al XIV-lea[3].—Cobâlele de care e vorba în acest uric cred că sânt cele dela Bârlad şi de care a fost vorba şi în uricul din 1436 Iunie 13[4]. Aici, a fost satul lui Incaş, pe care nu-l pot identifica. Şi numele este puţin obicinuit.—Nu pot identifica nici satul unde era Cirţăcoe, pe Bârlad. Trebue să fi fost în apropiere de Cobâle.—Satul Nicoreşti, pe Crasna, nu mai este astăzi. El este pomenit însă la Vasluiu, într'un document din 1698[5], apoi în 1700:

1 Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 17-19. Aici şi rezumatul uricului din 1436, după Melchisedec. Dicţ. statistic al României 1 p. 386.

2 Cp. documentele satului, în Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p. 151, 153, 155 etc.

3 Numele nu este neobicinuit. Se întâlneşte de ex. într'un uric dela Petru Rareş: кроданч, Ghib. Sur. 18 p. 199.

4 Vezi mai sus p. 444 rândul 20 şi p. 103, rândul 12, p. 105-106.

5 Melchisedec, Cronica Huşilor 1 p 157.

„ce este pe apa Crasnei", la ţinutul Vasluiului [1], apoi în 1707 [2]. Işi are numele dela un străvechiu Nicoară şi era poate şi în veacul al XIV-lea [3]. Regiunea aceasta a Crasnei e locuită din adâncă vechime [4].—O pustie a lui Moica şi Tador spatarul era la Lohan, pomenit şi el din vechime, ca de ex. în uricul circa 1415, unde e pomenită pădurea Lohanului [5]. In apropiere de Lohan era locul lui Petrea, care este cred boerul Giurgiu Peatră, care avea satul Slăveşti, la Crasna, pomenit într'un uric din 6946 (1438) Martie 5 [6]. —Pustie dela Bâc, la Lunca de sus, nu o pot identifica.

Boerii Moica vornic de gloată şi fratele său Tador spătarul sânt cunoscuţi şi între boerii de divan. Aşa Moica vornic apare în 6947 (1439) Mai 10 [7]. Amândoi fraţii apar în 6950 (1442) Martie 8 [8], apoi în 6950 (1442) Aprilie 5 [9], în 6951 (1443) Mai 31 [10], Iunie 8 [11], August 3 [12]. In August 24 li se întăresc sate [13]. In 6956 (1448) Aprilie 23 apare Toader Moicescul, care poate fi un fiu al lui Moica, dar poate fi şi Tador spătarul [14]. Acelaş şi în Iulie 15 [15], Iulie 27 [16], Septemvrie 3 [17]. Ca Tador Moica apare în 6957 (1449) Iunie 5 [18]. Ca Toader Moicescul apare în 6958 (1450) Fevruarie 11 [19]. Ca Tador Moica apare în 6960 (1452) Dechemvrie 21 [20].

1 Melchisedec, Cronica Huşilor, 1 p. 158.
2 Ibid. p. 165.
3 Sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Bacău şi Tecuciu, Dicţ. statistic al României 1 p. 88, 2 p. 876. Cp. satul Nicoreni, din jud. Bălţi Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 151, Harta Basarabiei, de Nour. O selişte a lui Nicoară în regiunea Rebriceoarei e pomenită într'un uric din 6951 (1443) August 24, originalul la d. M. Cogălniceanu, Bucureşti. Asemenea în 6967 (1459) Ianuarie 13, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 27-28, în 7037 (1529) Martie 13, N. Iorga, Stud. şi Doc 6 p. 140.
4 Vezi mai sus p. 22, rândul 12, în uricul din 1399 Noemvrie 28, apoi în 6914 (1406) Mai 1, ibid. p. 51, rândul 6, p. 52. Apoi în 6942 (1434) Ianuarie 29, ibid p. 374, rândul 13, p. 376, etc.
5 Ibid. p. 122, rândul 6, p. 124-125.
6 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36.
7 Originalul la biblioteca Universităţii din Iaşi, Uricariul 18 p. 18
8 Arhiv. Stat. Bucureşti (adus dela Câmpina), Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 74.
9 Anuarul inst. de ist. naţ. Cluj, 3 (1926) p. 532.
10 Ghib. Sur. 10 p. 2.
11 Acad. Rom. I/2, Ghib. Sur 18 p 52.
12 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
13 Ghib. Sur. 20 p. 195.
14 Ulianiţchi, Materialî p. 71-72, Uricariul 11 p. 69.
15 Acad. Rom. Peceţi 269, Ghib. Sur. 18, p. 58 şi în altul Acad. Rom. CXXXIV/45.
16 Acad. Rom. Peceţi 7, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 39.
17 Acad. Rom. Peceţi 103.
18 Ulianiţchi, Materialî p. 75-76.
19 I Bogdan, Cinci documente istorice, Anal. Acad. Rom. seria 2-a tom. 11 (1889) secţ. ist. p. 53.
20 Arhiv. Stat. Bucureşti (adus dela Câmpina) şi altul Acad. Rom. LXXV/1.

Tador Moicescul apare în 6961 (1453) Ianuarie 22[1]. Ca Tador Moica apare în Ianuarie 26[2]. Ianuarie 3, Iunie 20[4]. In Iulie 20 apare ca Tador Moicescul[5]. Ca Moica apare în Septemvrie 7[6]. In 6962 (1454) Ianuarie 1 apare ca Tador Moica[7]. In 6964 (1456) apar панъ моика и братъ его панъ тоадеръ[8]. Un Moico şi fratele său Costea sânt pomeniţi în uricele din 6974 (1466) Dechemvie 8[9] şi 6975 (1467) Ianuarie 1[10]. Aceştia cumpărând un loc de pustie, în Cârligătură, între Popâcicani, Ruscani şi Găneşti, la fântâna lui Ştiubeiu, şi o selişte alături cu pustia, tot la fântâna lui Ştiubeiu, între Găneşti, Ruscani şi Coşeşti, întemeiază satul Moiceşti, azi în trupul satului Găneşti, din jud. Iaşi[11]. Poate acest Moico să fie totuna cu celalt.

147.

Suceava. 1436 Iulie 1.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc lui Alexandru spatarul satele dela Crasna, Glodenii şi Bulgarii, pentru care se pârîse cu boerul Mândre. Ii mai întăresc satul Muncel.

† ма(с)тию бжью[12] мы илїа воевода господаръ земли молдак-скои и бра(т) гествами стефанъ воевода чини(м) знаменито си(м) въ-сі(м) кто нань ѕзри(т) или его оуслыши(т) чтоучи аже тс(т) исти-ныи слѹга и болѣринъ нашь вѣрныи на имѣ панъ алеѯандро[13] спа-тарь пришо(л) прѣ(д) гествоми и прѣ(д) нашѣ боıарь[12] та (тѣга-лъ сѧ съ пано)мъ мындрею за свою штчиноу и добылъ на (п)аноу мындри свою штчиноу на имѣ (на красном глодѣнїи и)[14] блогары..

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
2 Hasd. Arh. Ist. 1[1] p. 102.
3 Uricariul 18 p. 22.
4 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82, Uricariul 11 p. 78.
5 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
6 Ulianiţchi, Materialî p. 78-79, Uricariul 11 p. 9, 75.
7 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
8 Hurm. Doc. 2[2] p. 669.
9 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 114-116.
10 Ibid. p. 117-118.
11 M. Costăchescu, Satele Ruscanii (Buznea) şi Găneştii, cu trupurile lor, Câcăceştii şi Moiceştii, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 98-111.
12 Sic.
13 In original алеѯандо.
14 Lipsesc cam 17-18 litere. Complectarea e făcută după regestul dela Arhiv. Stat. Iaşi.

тѣмъ мы видивши[1] правдꙋ и слꙋжбꙋ вѣрноую нашего вѣрного[1] слоуги пана ⟨алеѯандра спатара⟩ братиаи есми его штчиноу, ты(х) двѣ сели вышев⟨иса⟩ник(х) и такожде село моуниче(л). тое оусе в⟨ысанное да?⟩мх да бꙋде(т) емоу[2] оурикх съ въсѣмъ доходо(м) емоу и дѣти(м) его и внꙋчато(м) его и правноучато(м) его и пращюрѣто(м) его и въсемоу родоу его, кто бꙋд⟨етъ⟩ наиближнїи ѡ(т) ег⟨о⟩ племене непороушено на вѣки. а хо⟨та⟩рь ты(м) въсе(м) селомъ съ въсеми[3] своими старыми ⟨хотары⟩ коуда из вѣка оужикали. а на то е(ст) вѣра вышеписанаго господства нашего илїа воеводы и брата господства нашего стефана воеводы и вѣра възлюбленого[4] ми сна роман⟨а⟩ и вѣра пана жꙋржа фратовскаго и дѣти его и вѣра пана вилчи и вѣра пана петра гꙋдича дворника сочавского и вѣра пана исаиѧ и дѣти его и вера[1] пана оунклѣты и дѣти его и вера пана михаила попщи и вера пана стана бырлича и вера пана штефꙋла жюмоутатевича и вѣра пана мындри и ве⟨ра п⟩ана лазарѣ дворниковича и брата его пана станчюла постелника и вера пана доумы(н)[1] ⟨лимбъдоулч⟩евича и брата е(г) пана мирчи и вера пана козмы шандровича и вера пана вит⟨олта и вера пана⟩ маноила и вера пана фърова и вера пана болоша[1] чашника и вера пана бер⟨ндѣѧ столник⟩а и вера пана иакоуша и вера пана сте⟨ц⟩ка дворника и вера пана кирстѣ[1] черног⟨о⟩ и вера пана мисѣ и вера пана ходка мамоуриньского и вера пана лекы и дѣти ихъ и вера пана когꙋша нестѣковича и брата е(г) пана пашка[5] и вера пана станчюла комиса и вера оусѣ(х) боıаръ наши(х) велики(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кого бъ избереть господаремъ оу н⟨аше⟩й земли быти или ѡ(т) братии наши(х) или ѡ(т) дѣтии наши(х), то(т) бы имъ непорꙋши(л) нашего данїѧ али бы имъ оутверди(л) и оукрепилъ[6] заноуже дали есми и(м) за и(х) верноую слꙋжбоу. а на болшее потвержденїе томоу въсемоу вышеписаномоу велѣли[7] есми слоузе нашемоу верномоу паноу дѣнисоу логофетоу пис⟨а⟩ти и привѣсити печать ⟨нашоу к семоу⟩ нашемоу листоу. а пи(с) оу сочавѣ вл(ѣ)т(о) ѕцмд ю(л) ⟨д⟩.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, facem

1 Sic.
2 In original: моу.
3 In original: воусемь.
4 In original: воузлюбленого.
5 In original: панка.
6 In original: воукрепилх.
7 In original: велили.

cunoscut cu aceasta tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nosru credincios, anume pan Alexandro spatar a venit înaintea Domniei mele şi înaintea boerilor noştri şi s'a pârît cu boerul Mândrea, pentru ocina sa, şi a dobândit dela pan Mândrea ocina sa, anume la Crasna Glodenii şi Bulgarii. Deaceia, noi văzând dreptatea şi credincioasa slujbă a credincioasei noastre slugi, pan Alexandro spatar, i-am întors lui ocina, aceste două sate mai sus scrise şi asemenea satul Muncel. Toate aceste scrise dăm să-i fie lui uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine va fi mai deaproape, din seminţia lui, nestricat în veci.

Iar hotarul tuturor acestor sate, cu toate vechile lor hotare, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele, Ilie Voevod şi a fratelui Domniei mele, Ştefan Voevod şi credinţa iubitului meu fiu Roman şi credinţa panului ·Giurgiu dela Frătăuţi şi copiii lui şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Petru Gudici vornic de Suceava şi credinţa panului Isaiea şi copiii şi credinţa panului Uncleată şi copiii lui şi credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa panului Stan Bârlici şi credinţa panului Şteful Jumătate şi credinţa panului Mândrea şi credinţa panului Lazăr al Vornicului şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic şi credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea şi credinţa panului Cozma Şandrovici şi credinţa panului Vitolt şi credinţa panului Manoil şi credinţa panului Fârou şi credinţa panului Boloş ceaşnic şi credinţa panului Berendei stolnic şi credinţa panului Iacuş şi credinţa panului Steţcu vornic şi credinţa panului Cârstea Negru şi credinţa panului Misea şi credinţa panului Hodco dela Mămorniţa şi credinţa panului Leu şi copiii lor şi credinţa panului Boguş al lui Nesteac şi a fratelui său, pan Paşcu şi credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn, în Ţara noastră, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întărească şi înputerniciască, pentrucă le-am dat pentru a lor dreaptă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor acestor de mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Denis logofăt, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Şi a scris în Suceava, în anul 6944 Iulie 1.

Pergament cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. IX/76. Se păstrează o parte din şnurul de mătasă verde. Scrisoare cursivă foarte frumoasă. Pe verso e o însemnare modernă: „falş". Uricul nu are însă nimic suspect şi părerea celui ce a însemnat că uricul e falş e provocată de faptul că are mai multe greşeli, pe care le-am arătat în note, greşeli ce ne arată lipsa de cunoştinţe îndestulătoare în ale limbii slave a pisarului, care, din nefericire, nu e însemnat. O copie cu unele lipsuri, şi în partea ce priveşte satele, e la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Data de zi, din luna Iulie e cu desăvârşire ştearsă. Am complect această dată după Arhiv. Stat. Iaşi, Divanul de întărituri (secţia 3-a) Tr. 1765, op. 2014, dos. 23, fila 682^{r}, unde e menţionat uricul, cu data 6944 Iulie 1, dela Domnii Ilieş şi Ştefan Voevozi. In proces e vorba de moşiile Muncelul, Glodenii, ce se numesc şi Şcheia şi Bulgarii, ce se numesc Bătrâneştii, pe pârăul Crasnii, la ţinutul Romanului. Ibid. un regest de uric din 7027 (1519) Iulie 2, dela Ştefan Voevod, întăritor seminţiilor curgătoare din Balinţa Mândriţca pe două sate, pe pârăul Crasnii, anume Glodenii şi Bulgarii şi pe al treilea sat, Muncelul. Ibid. fila 682^{v}, un regest de uric din 7060 (1552) Aprilie 9, dela Ştefan Voevod întăritor împărţelii ce au făcut între dânşii nepoţii lui Balinţa Mândrişca în acele trei sate. Ibid. 7085 (1577) Mai 5, dela Iancul Voevod [1]. Satele se pot identifica. E vorba de un pârău Crasna, din judeţul Roman, pe teritorul satului Bătrâneşti, din comuna Spiridoneşti, numit azi Glodeni [2]. Aici era satul Glodenii [3], ce se numeşte mai târziu Şcheia şi care e acolo unde pe Harta stat. major, planşa Icuşeşti, la răsărit de satul Bătrâneşti, e însemnat Şesul Şcheii [4]. Acest sat a dispărut, probabil în trupul moşiei Bătrâneşti. Satul a fost chiar lângă Bolgari, care acum se numeşte Bătrâneşti. Amândouă numele Şcheia şi Bolgarii ne arată

1 Iancu Potcoavă. Cp. N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 2 p. 535, Histoire des Roumains, Paris, 1920, tableau chronologique IV, unde Ioan Potcoavă e arătat că domneşte dela 23 Noemvrie — sfârşitul lui Dechemvrie. La D. Onciul, Din Istoria României, Bucureşti 1914 p. 186, acest Domn lipseşte.

2 Dicţ. statistic al României 2 p. 794, Harta stat. major, planşa Icuşeşti.

3 Sate cu acest nume Glodeni sânt multe în Moldova, vezi mai sus p. 236, p. 370-371.

4 Să nu se confunde Şcheia de aici, cu Şcheia din com. Cuza-Vodă jud. Roman şi acesta tot pe Sireti, dar în sus de Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 802, Harta stat. major, planşa Târgul Frumos. Alte sate cu numele de Şcheia, în Moldova, sânt în jud. Fălciu şi Vasluiu, Dicţ. statistic cit. 1 p. 380, 2 p. 990. Un sat Şcheia, la Neamţ, e pomenit între satele lui Tador Limbădulce, într'un uric din 6963 (1455) August 23, Acad. Rom. LXXVI/123. Altă Şcheie, în părţile Covurluiului, e pomenită într'un uric din 6956 (1448) Iulie 15, Acad. Rom. CXXXIV/45.

străvechi sate bulgare, slave, aşezate pe Crasna, dela Roman. Acest sat Bolgarii, din acest uric, este fără îndoială localitatea din letopişeţul dela Bistriţa [1] şi analele dela Putna [2], unde a fost lupta lui Ştefan cel Mare cu Hroiot, în 1486, localitate pe care cea mai veche cronică scrisă în româneşte o numeşte Şcheia. Al treilea sat Muncelul este unul din satele, Muncelu-Durii, din comuna Brăteanu, sau Muncelul de jos, din comuna Giurgeni, judeţul Roman, la nord de Icuşeşti şi Băluşeşti şi nu departe de Bătrâneşti [3]. Numele satului presupune oameni veniţi dela munte. Satele erau cred şi în veacul al XIV-lea.

Boerul Alexandro spătar este cunoscut boer de divan. El apare întâia oară în 6944 (1436) Mai 23 [4], apoi în 6946 (1438) Ianuarie 17 [5], Fevruarie 17 [6], Fevruarie 23 [7], Iunie 20 [8], în 6947 (1349) Martie 12 [9], Aprilie 3 [10], Iulie 2 [11], Iulie 15 [12], Octomvrie 26 [13]. Cred că e acelaş cu Şandro spătarul, din 6955 (1447) Ianuarie 14 [14] şi care apare şi în 6961 (1453) Septemvrie 7 [15]. Poate că satele date lui Alexandro spătar în 1436 Iulie 1 se vor

1 Ed. I. Bogdan, Cronice inedite p. 44: бысть разбои сѫ хроетомь ѹ бѫлгарехь на сиретѣ.

2 Ed. I. Bogdan, Vechile cronice mold. p. 147: бысть разбои сѫ хроиетомь ѹ бѫлгарехь на сиретѣ. Ibid. 265. In Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti, 1916, p. 69, locul e „pre Siret la Şchee". In cronica germană nou descoperită e „bey der Bylygerey", N. Iorga, în Buletinul Com. Ist. 9 (1930), p. 194.

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 790, 792. Harta stat. major, planşa Icuşeşti. Frunzescu, Dicţionar topografic p. 305. Aici Muncelul de jos, Muncelul-fundul Şiştarului şi Muncelul Durei. Tot în jud. Roman, în com. Mogoşeşti, pe Sireti, în sus de Roman, este Muncelul de sus, Dicţ. statistic cit. p. 794, Frunzescu. cit. Satele cu acest nume sânt numeroase. In Moldova sânt în jud. Tecuciu, Putna, Dicţ. statistic cit. 2 p. 880, 754. In trecut ele sânt deasemenea. Aşa într'un uric din 6950 (1442) Septemvrie 8, Ghib. Sur. 18 p. 51. In 7011 (1503) Septemvrie 3 e pomenit Muncelul din com. Mogoşeşti, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 234, 237. Un părău Muncelul la Bacău e pomenit în 6979 (1471) Noemvrie 2, ibid. 1 p. 165-166. O poiană Muncelul, pe Moldova, în Bucovina, e pomenită într'un uric din 6981 (1473) Septemvrie 13, ibid. 1 p. 183-185. Cp. Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 147-148, sat în districtul Câmpulung, munte etc.

4 Vezi mai sus p. 442 rândul 22-23.

5 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.

6 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 4.

7 Ghib. Sur. 18 p. 35.

8 Wick. Bochotin p. 63-65, Solka p. 205.

9 Uricariul 18 p. 14.

10 Acad. Rom. XLVII/227.

11 Hurm. Doc. 1² p. 876.

12 Wick. Horodnik p. 201-203.

13 Ghib. Sur. 18 p. 46.

14 Acad. Rom. XXXI/63.

15 Ulianiţchi, Materialî p. 78-79. Uricariul 11 p. 9, 75.

fi întors iarăşi în stăpânirea boerului Mândrea, cum ne-ar arăta regestele de urice ale satelor, aduse mai sus.

Mândrea din uric e Mândrea Jumătate[1].

Uricul ne vorbeşte şi de un vechiu proces, pentru sate.

148.

Vasluiu. 1436 Iulie 17.

Ilie şi Ştefan Voevozi întăresc lui Vancea logofătul satele, pe Răut, Procopinţii, Macicăuţii, Cozarouţii, Fântâna albă şi la gura Volcinţii şi la Itchil, între Crotolci şi aproape de Bâc, împotriva Chişinăului lui Albaş, la fântâna unde este Seliştea tătărească.

† мл(с)тью бжїею мы илїа воевода и бра(т) г(сд)ва ми стефань воевода господари земли молдавскои чиним знаменито ис сѣмь[2] листомь[2] нашимь всѣмь, кто нань оузри(т) или его оуслыши(т) чтѹчи, ѡже тоть истинныи слуга и боꙗринь нашь вѣрныи панъ ванча логофеть служилъ прѣж(д)е стопочившомꙋ ѡцꙋ нашемꙋ правою и вѣрною службою, а дни(с) служить н(м) правою и вѣрною службою. тѣмь мы видѣвши его правѹю и вѣрнѹю службѹ до на(с) жаловали есми его ѡсобною нашею мл(с)тью и дали есмы емꙋ и потврьдили выслуженье его, села на рѣвтѣ, на имѧ прокопиници, где бы(л) проко(п) и васи(л) ватамань, и съ маниомь и мачковци и съ пасѣкою и козаровци и бѣлаѧ крьница и на оустїе волчиницѧ, где сѧ снемаю(т) съ котовцем[3] и на итвилѣ меж(д)ꙋ кротолчꙋ, пониже где камень стоить, повыше ѡцелово мѣсто и ваньзь бывꙋ по тои сторонѣ, на долинѹ што падае(т) проти(в) алкашева кешенева[4], оу крьници, где е(ст) татарскаѧ селища, проти(в) лѣска. тое все щобы емѹ оури(к) съ всѣмъ доходомь и дѣтемъ его и братїамъ его и сестричичи(м) его и братаничемъ его и оунѹчатомь его и праоуничатомъ его и прашꙋрѧтомъ его наивлижнемѹ родꙋ его непорꙋшено николиже на вѣкы. а хотаръ тѣмь селомъ да бѹде(т) по старомꙋ хотарꙋ куда ѡживалиъ из вѣка. а пꙋстынѧмъ хота-

1 Vezi mai sus p. 304-307.

2 Ori у.

3 Sic.

4 In uric pare a fi акбашева, greşeală pentru алкашева, cum se vede din uricele de mai târziu, dela Ştefăniţă Vodă, din 7025 (1517) Dechemvrie 15 şi 7033 (1525) Fevruarie 12.

рѫ колко оуꙁмогꙋть ѡживати тамъ села що ѡсади(т) досы(т). а на то і(ст) вѣра г(с)ꙁа нашего вышеписанна(го) иліа воеводы и стефана воеводы и вѣра боѧрь[1] наши(х), вѣра пана вылчѣ и дѣтеи его, вѣра пана жꙋржа фрѧтовского и дѣтеи его, вѣра пана крѫстѣ дворника и дѣтеи его, вѣра пана исаїа и дѣтеи его, вѣра пана хꙋдича дворника, вѣра пана нѣгоы логодета, вѣра пана негрила, вѣра пана симеѡна тꙋркꙋла, вѣра пана жꙋржа пїѧтра, вѣра пана лазара и брата его пана станчꙋла постелника, вѣра пана богдана столника, вѣра пана дꙋмы чорного, вѣра пана кančꙋла и брата его пана щефꙋла посте(л)ника, вѣра пана щефꙋла жꙋмѫтатича и брата его пана мындрѣ[2], вѣра пана стана брѫлича, вѣра пана оуиклѧты, вѣра пана бѫлоша чашника, вѣра пана албꙋла чашника и вѣра всѣхь болѧ(р) наши(х) молдавскы(х) великы(х) и малы(х). а по нашe(м) животѣ кто бꙋде(т) г(сп)дрѫ ꙁемли нашеи ѿ(т) дѣ(те)и наши(х), или ѿ(т) братїи наши(х), или ѿ(т) нашего племене, бꙋд кто кого бѫ иꙁбере(т), то(т) штобы имѫ непорꙋши(л) нашего данїа али щобы имь оукрѣпи(л) и оутврѫдилѫ, ꙁанꙋже дали есмы емꙋ ꙁа правꙋю и ꙁа вѣрнꙋю его слꙋжбꙋ. а на болшее потврѫж(д)енье томꙋ вѫсемꙋ вышеписанномꙋ велѣли есмы нашꙋ печа(т) привѣсити к семꙋ листꙋ нашемꙋ. оу васлꙋ(и) в лѣ(т) ЗЦМД ІꙊ(л) ЗІ. гедеѡ(н) пи(с)

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul pan Vancea logofătul a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit vislujenia lui, satele la Răut, anume Procopinţi, unde a fost Procop şi Vasile vataman, şi cu moara şi Macicăuţii şi cu prisaca şi Cozarouţii şi Fântâna albă şi la gura Volcinţii, unde se unesc cu Cotouţii şi la Itchil, între Crotolci, mai jos, unde este Peatra, mai în sus de locul lui Oţel şi lângă Bâc, de cealaltă parte, pe valea ce cade înpotriva Cheşenăului lui Albaş, la fântâna, unde este Seliştea tătărească, înpotriva pădurícii. Toate aceste să-i fie lui uric cu tot venitul şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui de soră şi ne-

---

1 Sau ѫ.
2 Sau мындри.

poţilor lui de frate şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi neamului celui mai deaproape al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar, pe unde trăiesc din veac. Iar hotarul pustiilor, cât vor putea să trăiască aceste sate, ce întemeiază, îndestul.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Ilie Voevod şi Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hudici vornic, credinţa panului Neagoe logofăt, credinţa panului Negrilă, credinţa panului Simeon Turcul, credinţa panului Giurgiu Peatră, credinţa panului Lazăr şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Duma Negru, credinţa panului Banciul şi a fratelui său, pan Şteful postelnic, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Uncleată, credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Albul ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, oricine, pe cine Dumnezeu va alege, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat, pentru dreapta şi credincioasa lui slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Vasluiu, în anul 6944 Iulie 17.

Ghedeon a scris.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată se păstrează în Arhiva ministerului de externe din Moscova. Pe pecete se citeşte: † печать їwань илїа воєводѣ господарѣ землн молдавскоѵ. A fost publicat cu data de 6944 Iulie 7 şi cu multe abateri mai ales ortografice de Ulianiţchi, Materialî p. 48, apoi cu data exactă, cu traducere latină, dar cu unele abateri ortografice, de Hurm. Doc. 1² p. 869-871. O fotografie la Acad. Rom. fotografii, pachet 10 nr. 23. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Uricul e citat în I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 25.

Satele lui Vancea logofătul nu se pot identifica lesne. Erau însă pe Răut, Ichel şi Bâc, între Orheiu şi Chişinău. Satul Procopinţi, pe Răut, nu mai este, ca nume. Probabil şi-a schimbat numele. Trebuie să fi fost pe acolo pe unde e satul Ivancea, care ne aminteşte de numele lui Vancea logofătul. In Procopinţi fuseseră vătămani Procop şi Vasile [1], cel întâiu dând şi numele satului. Satul e pomenit şi în alte urice de mai târziu, ca în 6953 (1445) Iulie 15, când e tot în stăpânirea lui Oancea logofătul: прокопани [2]. In 6961 (1453) Iunie 20 e în stăpânirea lui Mihail logofătul [3]. Tot aşa în 6963 (1455) Iulie 2 [4]. —Macicouţii este satul Măşcăuţi, aşezat pe Răut, în volostea Criuleni, jud. Orheiu [5]. Unul lângă altul, în mare apropiere de Nistru, sânt trei sate cu acest nume, cari s'au dezvoltat din unul. Satul e pomenit des, începând din veacul al XVII-lea [6]. Aşa în 7118 (1610) Noemvrie 15 [7], 7123 (1615) Fevruarie 19 [8] etc. Intr'un act din 7126 (1616) Ianuarie 14, se vorbeşte de „un vad vechiu de moară, din satul Macicăuţii, vadul cel din gios, *unde au fost moara lui Macico Rusul*“ [9]. In unele din aceste acte aflăm ştiri asupra satului din vremea lui Alexandru Lăpuşneanu. Actele mai vechi s'au pierdut [10]. Satul este străvechiu. Numele poate să fie acelaş cu мичкока de la Terebne, din 6939 (1431) Iunie 15 [11]. In el avem de a face cu ung. macska pisică? Sau mai degrabă a-

---

1 I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 25, 30.

2 Ulianiţchi, Materialĭ p. 67-68.

3 Ulianiţchi, Materialĭ p. 81-82, Uricarul 11 p. 76.

4 Ulianiţchi, Materialĭ p. 84-85, Uricarul 11 p. 10, 79.

5 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 143. Aici Măşcăuţii de jos şi de sus. In Harta Basarabiei, de Nour: Măşcăuţii răzeşi, Măşcăuţii ţărani şi Măşcăuţi.

6 Arhiv. Stat. Iaşi, Actele P. Gore, neinventariate.

7 Ibid. nr. 1 şi 2.

8 Ibid. nr. 4 şi 6.

9 Ibid. nr. 16, 17 şi 18.

10 Intr'un ispisoc din 7126 (1618) Ianuarie 28 se vorbeşte de o moară din satul Macicăuţii, „*din vadul cel din sus, di unde easă Răutul din stâncă, din gios de Orheiul cel vechiu*“, acel vad de moară au fost danie şi miluire moşului lor Poroseciu dela Alexandru Vvod... scriind că uricul ce l-au avut moşul lor Poseseciu stolnicul, de danie... dela Alexandru Vvod., fiind îngropat în pământ, au putrezit, precum au arătat înaintea noastră şi pecetea Arhiv. Stat. Iaşi, Actele P. Gore, nr. 19, Tot aşa într'un ispisoc din 7126 (1618) Octomvrie 20, se vorbeşte de ispisoace dela Petru Vvod., Ieremia Vvod., Simeon Vvod., etc. pentru un vad de moară, din satul Macicăuţi ce „*li-au luat Alexandru Vvod. şi s'au prăpădit în vreme, când i-au prădat nişte tâlhari, anume Gure şi Ţiganul şi alţi tovarăş a lor şi le-au luat toată averea*“, ibid. nr. 22 şi 23.—Un document asupra satului, din 7125 (1617) Aprilie 15, Ghib. Sur. 9 p. 91-95, Sur. 24, p. 158, altul din 7123 (1615) Martie 15, în Documente din Basarabia, adunate de Visarion Puiu ş. a., Chişinău 1928 p. 81-83.

11 Vezi mai sus p. 317, rândul 24, p. 324.

vem o derivare din мачки, coroană de maci? Intemeietorul e un Macico Rusul. Satul era şi în veacul al XIV-lea.—Cozarouţii trebuie să fi fost în apropiere, tot pe Răut, mai jos de Măşcăuţi, căci într'un uric din 6947 (1439) Iulie 2, e arătat în jos de козарѣкци Othrincea [1], care e la sud de satul Ustie şi la un cot al Răutului, aproape de vărsarea lui în Nistru [2]. Satul îşi are numele de la un Cozar [3]. El era poate şi în veacul al XIV-lea. — In apropiere a fost şi Fântâna albă, nume foarte răspândit şi de aceia a dispărut uşor [4]. Intre satele lui Mihail logofătul, de la Răut, înşirate în uricul din 6961 (1453) Iunie 20, după Procopeani, se arată satul Izbişcea şi mai jos de acesta „la Fântânele albe, unde au fost" [5]. Deci satul era la miazăzi de Izbeşti, care e în jos de Măşcăuţi, pe acolo pe unde sânt satele Cruglic, Soloncani, Zahaicani [6].—Volcinţea, numit azi Volcianeţul, este o vale şi un pârău, format din împreunarea văilor Buda şi Horoda, şi care curge în judeţul Chişinău şi dela satul Manuileşti îşi schimbă numele în valea Botnei [7]. Pe acest pârău sânt aşezate satele Ulma, Văsieni ş. a. Cotovţea trebuie să fie unul din pâraele, ce se uneşte cu Volcianeţul. Aici la unirea acestor două văi şi pârae era satul lui Vancea logofătul. Nu trebuie să se gândească cineva la satele Volcineţi, din care unul este în volostea Pârjolteni, din judeţul Chişinău, altul în volostea Otaci, din judeţul Soroca, aşezat chiar pe malul Nistrului şi altul în volostea Chelmineţ, din judeţul Hotin [8].—Cotovţea e un pârău şi vale, pomenit între locurile lui Mihul pisar, într'un uric din 6951 (1443) Martie 6 [9]. Un sat Cotoviţa e pomenit într'un document din circa 1614 [10]. Numele sânt vechi tare.—In jos de Măscăuţi şi Fântâna albă, locurile lui Van-

1 Hurm. Doc. I² p. 876.
2 Harta Basarabiei, de Nour, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 156.
3 Un sat Cozareuţi la Terebne e pomenit într'un uric din 6939 (1431) Iunie 15 între satele vornicului Cupcici, vezi mai sus p. 317, rândul 23, p. 324 şi într'un uric dela Ştefan cel Mare, din 6987 (1479) Mai 24, Ghib. Sur. 8 p. 90. Un sat Cozărceni este în volostea Lipcani, jud. Hotin, iar unul Cozăşti este în volostea Chişcăreni, jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 77, Harta Basarabiei, de Nour.
4 Un sat Fântâna albă este în volostea Copăceanca, jud. Bălţi, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 235, Harta Basarabiei, de Nour.
5 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82.
6 Izbeşti, în volostea Hârtop, jud. Orheiu, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 124, Harta Basarabiei, de Nour.
7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 228, Harta Basarabiei, de Nour.
8 Ibid. p. 228-229.
9 Hurm. Doc. I² p. 880.
10 Ghib. Sur. 9 p. 91. Cp. Cotova sat în volostea Bădiceni, jud. Soroca, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 76.

cea urmau spre Itchil, numit azi Ichel[1], între Crotolci, nume ce nu-l pot identifica, dar care pare să însemne numele unor sate. Satul lui Vancea era mai jos de Camena şi mai sus de locul lui Oţel. Camena nu o găsesc în această parte[2]. Era însă mai sus de locul lui Oţel, pe care ni-l lămuresc două urice de mai târziu. Intr'unul din 7025 (1517) Dechemvrie 15 aflăm că Iacob fiul pisarului Oţel, din privilegiu ce acesta a avut dela Ilieaş şi Ştefan Voevozi, vinde jumătate de sat, de cealaltă parte a Bâcului, împotriva Laznei lui Albaş, la Fântâna mare, jumătatea de sus. Hotarnica acestei jumătăţi de sat e următoarea: а хота(р) вышеписанно(i) половини село по той сторонѹ быка протн(к) а(л)бащева лазнѧ ѡ(т) вышє по старомѹ хотарѹ а здолѹ да є(ст) хотарь поче(н)шїи ѡ(т) хребли става кишиневьскага та ѹсе хотарє(м) пана шарпе постелника до врьхѹ дѣла што на(д) тогатина[3]. Satul acesta cumpărat, prin uricul de mai sus, de Eremia visternicul, a primit numele de Visterniceni, cum se numeşte şi azi satul de pe Bâc, dela nordul Chişinăului[4].— De cealaltă parte a Bâcului, adică la sud, avea Vancea logofătul Seliştea tătărească, aşezată într'o vale ce se des-

---

1 Vezi mai sus p. 311, rândul 19, p. 314-315, în uricul din 6939 (1431) Fevruarie 6, asemenea în acelaş an Iulie 31, ibid. p. 325, rândul 9.

2 Cp. Piatra, în volostea Susleni, din, jud. Orheiu, aşezat pe Răut, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 164, Harta Basarabiei, de Nour. Acest sat este însă în sus de Măşcăuţi, şi nu pe Ichel. Cp. Camenca, vale şi pârău în jud. Soroca şi alta în jud. Bălţi, apoi satele cu acest nume din jud. Bălţi, Orheiu, ibid. p. 44-45. Cp. Ghib. Sur. 9 p. 102, 224, etc.

3 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 75: Hotarul jumătăţii de sat mai sus scrise, de cealaltă parte a Bâcului, împotriva Laznei lui Albaş, din sus, după vechiul hotar, iar din jos, să fie hotarul incepând din opustul iezerului Chişinăului, apoi tot hotarul lui pan Şarpe postelnic, până in vârful dealului, ce-i deasupra Togatinului. O traducere de pe acest uric dă şi Ilie Minea, cu data greşită 7095, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 4² (1929) p. 215-217. Togatinul sau Tohatinul, vale şi sat în sus de Visterniceni, jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 213, altul e la Nistru, ibid. p. 139, Harta Basarabiei, de Nour.

4 Harta Basarabiei, de Nour. Acest sat e vândut de Eremia visternicul Mănăstirei Moldaviţa, prin uricul din 7033 (1525), Fevruarie 12, vezi Ilie Minea, în Cercetări ist. (Iaşi) anul 4² (1929) p. 217-219. Dincolo de Prut, Mihail Oţel a avut ocine, pe Ichel şi nu prea departe de Visterniceni, dar mai spre apus, cum se vede dintr'un uric dela Ştefan cel Mare, din 7008 (1500), în care apar fiii lui Mihăilă Oţăl gramatic şi seliştea lor din giosul Lopătnei şi la gurii Lopătnii. Ibid. „Lopatna până în gura Lopătnii, unde cade în Bezin", L. T. Boga, Doc. Basarabene 4 (1929) Chişinău, p. 15-16. Apoi în 7035 (1527) Martie se întăreşte urmaşilor lui Mihăilă Oţel gramatic, din uricul acestuia dela Iliaş şi Ştefan Voevod „doă locuri de sati, în pustiu, pe lature Ichelului, în gura Lopatnii şi piste Ichel, iar în gura Bezinului, in sus la obârşenie piscului . . . şi Bezinul pe amândouă părţile pârăului Glodului . . . Glod, vale Ichelului şi a Bezinului . . .", ibid. 5 (1929) p. 7-8. Valea şi pârăul Lopatna curge pe la Mănăstirea Curchi şi satul Pocşeşti, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 136-137, Harta Basarabiei, de Nour, Cp. ibid. satul Lopatna.

chide împotriva Chişenăului lui Albaş. Este cea întâiu pomenire a oraşului Chişinău, de peste Prut. El era un sat în stăpânirea lui Albaş [1]. E pomenit şi în uricele din 7025 (1517) Decemvrie 15 şi în 7033 (1525) Fevruarie 12, de care a fost vorba mai sus. Intr'un uric din 7084 (1576) Aprilie 25 se vorbeşte că în acest an село на имѣ кишиневꙋл на бѫкꙋ ꙋ коло(ст) лапꙋшною era al Vasutcăi, fiica Maricăi, nepoata Eremiei postelnic, strănepoata lui Vlaicul, исприкилїе на потврѫж(д)енїе що има(л) прѣдѣда ен вла(и)кꙋ(л) ѡ(т) стараго стефана воево(д) [2]. Asemenea în 7125 (1617) Noemvrie 29 [3] etc. Asupra originii cuvântului sânt mai multe păreri: e cuvântul ucrainian chiseni (buzunar) sau tatarul kesenė (capelă de mormânt), keşen, schit, mănăstire, sau Kisjenö (Ieno cel mic) [4]. Foarte interesant este, poate şi pentru originea veche a Chişinăului, Seliştea tătărească, arătată la 1436, alături. Satul era şi în veacul al XIV-lea.

Vancea logofătul apare în documente ca Oanţa gramaticul, Oancea diacul, Oancea gramaticul, Oancea logofătul, Oană logofătul şi Vancea logofătul. De multe ori apare împreună cu socrul său Iurghici. El slujise şi sub Alexandru cel Bun. Apare întâia oară în 6931 (1423) Martie 31 [5], apoi în 6933 (1425) Mai 12 [6], 6939 (1431) Aprilie 30 [7], în 6941 (1433) Ianuarie 28 [8], Fevruarie 26 [9], în 6942 (1434) Aprilie 24 [10], Iunie 26 [11], Iulie 12 [12], Octomvrie 8 [13], în 6943 (1435) Aprilie 14 [14], Mai 12 [15], în 6944 (1436) Aprilie 21 [16], Iunie 13 [17], August 11 [18], în 6945 (1437) Mai 15 [19],

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 59-60.
2 I. Halipa, în Trudî bessar. gubern. ucen. arh. kommissii, 1 p. 171-172.
3 Ibid. p. 173.
4 Şt. Ciobanu, în Basarabia, Chişinău, 1926 p. 78.
5 Vezi mai sus p. 157, rândul 22-23.
6 Ibid. p. 174, rândul 7.
7 Ibid. p. 315, rândul 15.
8 Ibid. p. 350, rândul 30.
9 Ibid. p. 354, rândul 17.
10 Ibid. p. 383, rândul 30.
11 Ibid. p. 392, rândul 12.
12 Ibid. p. 394, rândul 2.
13 Ibid. p. 395, rândul 31.
14 Ibid. p. 403, rândul 29.
15 Ibid. p. 409, rândul 12.
16 Ibid. p. 430, rândul 30.
17 Ibid. p. 445, rândul 15.
18 Acad. Rom. XXXIV/1.
19 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Iulie 20[1], în 6950 (1442) August 30[2]. In 6951 (1443) Martie 6 apare împreună cu socrul său Iurghici, pârcălab de Cetatea albă[3]. Tot aşa în Mai 1[4], Mai 7[5], Mai 14[6], Mai 18[7], Mai 28[8], Mai 30[9], Mai 31[10], Iunie 8[11], August 3[12], August 24[13], Noemvrie 29[14], în 6953 (1445) Fevruarie 18[15]. In Aprilie 5, apare numai Iurghici[16]. In 6953 (1445) Iulie 15 i se întăresc lui Oancea logofătul sate. Intre marturi apare Iurghici[17]. Amândoi apar în August 8[18], în August 11[19], în 6954 (1446) Ianuarie 25[20], Ianuarie 26[21], Martie 5[22], Iulie 20[23], în 6955 (1447) Ianuarie 14[24]. In Fevruarie 11 apare numai Oancea logofătul[25]. Tot aşa în 6957 (1449) Iunie 5[26]. Este ultima oară când apare în divan, sub Alexandru Voevod. In acelaş an, în luna Octomvrie în 12 a venit Bogdan Voevod şi a lovit pe Alexandru Voevod, la Tămăşeani, lângă Târgul Romanului şi a ucis mulţime din boerii lui: pe Oancea logofătul şi Coste Androinic şi alţi mulţi au fost ucişi, spune letopiseţul dela Bistriţa[27]. Intâmplarea aceasta cea mai veche cronică

---

1 Ghib. Sur. 9 p. 2.
2 Ghib. Isp. 1^1 p. 14.
3 Hurm. Doc. 1^2 p. 880.

4 Arhiv. Stat. Bucureşti (adus dela Câmpina).
5 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 123.
6 Hurm. Doc. 1^2 p. 883.
7 Ghib. Isp. 1^1 p. 17.
8 Ghib. Sur. 5 p. 115. Aici e Vancea logofăt.
9 Hurm. Doc. 1^2 p. 885.
10 Ghib. Sur. 10 p. 1.
11 Acad. Rom. I/2, Ghib. Sur. 18 p. 52. Aici şi un Oanţa, care scrie uricul.
12 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
13 Ghib. Sur. 20 p. 196.
14 Ulianiţchi, Materialî p. 60, Uricarul 11 p. 52.
15 Ulianiţchi, Materialî p. 65-66, Uricarul 11 p. 59.
16 Ulianiţchi, Materialî p. 66-67, Uricarul 11 p. 61.
17 Ulianiţchi, Materialî p 67-68.
18 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 99-100.
19 Ghib. Sur. 1 p. 139.
20 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricarul 11 p. 64.
21 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 37, Uricarul 11 p. 66.
22 Acad. Rom. (cumpărat dela Şaraga, Iaşi).
23 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 5.
24 Acad. Rom. XXXI/63: Iurghici şi ginerele lui, Vancea logofătul.
25 Direcţia fond. rel. Cernăuţi nr. 3.
26 Ulianiţchi, Materialî p. 75-76.
27 In ed. I. Bogdan, Cronice inedite p. 36, 70: въ лѣто ѕцнз мѣсѧца ѡхтомврїа вї прїиде богданъ воевода и ѹдари на алеѯандрела воеводи ѹ тъмъшанъ близъ романова тръга и поби множество ихъ пановъ: ѡнча логофета и косте андроникъ и инии мнозѝ побиени бышѧ.

moldovenească o pune în 6962 (1454) August 22: „... într'acel războiu au perit oameni de frunte: Onciul logofătul...“[1].

Boerul Iurghici, pârcălabul de Cetatea Albă, este cred întemeietorul satului Iurghiceani, din judeţul Iaşi, numit azi prin etimologie populară, Ergheceni, Erbiceni[2]. El a avut satul Balcouţi, în jos de Târgul Seretiului, cum se vede dintr'un uric din 6979 (1471) Septemvrie 10[3].

149.

Suceava. 1436 Iulie 24.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc boerului Petru Ungureanul din Câmpul lui Dragoş patru sate, anume în Câmpul lui Dragoş, unde a fost curtea Neatedului şi satul lui Parcea şi Blăgeşti şi poiana, unde-i fânul lor şi Bolăceştii.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода, господарь земли мо(л)давскои и брать н⟨ашь⟩ стєфань воєвода чиним знаменито сєѣмь нашим листом кто нань оузрить или є⟨го оу⟩слышить чтоучи, ѡже то(т) истинныи слоуга и боıаринь нашь вѣрныи петрь оунгоурѣнинь ѡ(т) драг⟨ош⟩єва полѣ слоужилъ прѣж(д)є стопочившемоу родителю нашемоу правою и вѣрною слѹжбою, а дн⟨є(с) сл⟩оужить нам правою и вѣрною слоужбою. тѣмь мы видѣвше правѹю[4] и вѣрноую єго слоужбоу до н⟨а(с) ж⟩аловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и дали єсмы ємоу оу нашеи земли молдавскои ⟨ч⟩єтири сєла на имѣ на драгошевѣ поли, гдє былъ нѣтєдоуловъ дворь и парчино село и блъжєщи гдє ⟨. . . . . . .⟩[5] и полѣна гдє и(х) сѣно и б(о)лъчєщи ѡба жоудєчїи. тоє єсмы дали ємоу оурикь съ въсѣмь доходо⟨мь и дѣтєм⟩ъ єго и ⟨оу⟩ноучатомь[6] єго и праоуноучато⟨мь⟩ єго и прашоурѣтомъ єго и въсємоу родоу єго ⟨кто є(ст) ?⟩ наиближнїи ѡ(т) єго племене непороушеноже николи на вѣкы. а хотарь тѣмь селомъ съ въсѣм⟨и свои⟩ми ста-

1 Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti, 1916, p. 35-36.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 470. Cp. uricul din 7141 (1633) Noemvrie 2: юргичани, Ghib. Sur. 2 p. 115, etc.

3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 160.

4 Originalul are: праправѹю.

5 Lipsesc cam 6-7 litere.

6 Originalul are: ноучатомь.

рыми хотарми. а҆ на ⟨то⟩[1] є(ст) вѣра вышеписаннаго г(сд)вами наїн воеводы и вѣра вьзлюбленнаго ⟨бра⟩та стефана воевода и вѣра сна г(сд)вами романа и вѣра пана жоуржа фратовскаго и дѣтеи его и вѣ⟨ра па⟩на вылчи, вѣра пана петра хоудича дворника и дѣтеи его, вѣра пана исаїа и дѣтеи его и вѣра пана ⟨оуник⟩лѣты и дѣтеи его, вѣра пана михаила попщи и вѣра пана стана вырлича, вѣра пана щефоула жоу⟨ми⟩татевича и брата его пана мындри, и вѣра пана лазора и брата его пана станчюла постелн⟨ика⟩, вѣра пана доумы лѣ(м)бьдоулчевича и брата его пана мирчи, и вѣра пана бьлоша чашника, вѣра пана берендѣѧ столника, вѣра пана козмы шандровича, вѣра пана фырꙁва, вѣра пана маноила грꙁчик⟨а, вѣра пана⟩ вито(л)та, вѣра пана стецка дворника, вѣра пана богоуша нестѣковича и брата его па⟨на паш⟩ка, вѣра пана хо(д)ка мамоуринскаго и брата его пана левы и дѣтеи и(х), вѣра пана іакоуша ⟨чор⟩ного, вѣра пана ке(с)ти чорного, вѣра пана мирчи, вѣра пана стана комисе, вѣра пана ⟨стана⟩ бабича, вѣра вьсѣхь боıаръ наши(х) великихъ ⟨и ма⟩лы(х). а також кто бы ⟨почѧлъ⟩[2] ѡ(т) и(х) племене на петра или на его дѣти за таа села оубїством или ⟨тежею или которо⟩ю лихотою, а ѡнъ не(м) заплатитъ завѣска ѯ҃ роубли литого сребра. а по нашемъ жи⟨вотѣ⟩ кого бѫ извеpетъ господаремъ быти оу нашеи земли мо(л)давскои, или ѡ(т) наши(х) братіи, или ⟨ѡ(т) дѣ⟩теи наши(х) или ѡ(т) нашего племене, то(т) да бы имъ оутвердилъ и оукрѣпилъ, заноужє дали есмы ⟨емоу⟩ за его правоую и вѣрноую слѹжбѹ. а на болшее потверженїе томоу вьсемоу вышеписаномоу велѣли есмы слоуѕѣ нашемоу вѣрномоу диносоу логофетоу писати и привѣсити печатъ нашю ке⟨моу л⟩истоу нашемоу. пи(с) пашко граматикъ, оу сочавѣ. влѣ(т) ҂ѕ҃ц҃м҃д҃ м(с)ца к(л)на кд днъ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, şi fratele nostru Stefan Voevod, facem cunoscut cu această carte a noastră, cine va căta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul Petru Ungureanul, din Câmpul lui Dragoş, a slujit mai înainte sfânt răposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzând dreapta şi credincioasa lor slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră a Mol-

1 то lipseşte în original.
2 Lipsesc cam 6-7 litere.

dovii, patru sate, anume, în Câmpul lui Dragoş, unde a fost curtea Neatedului şi satul lui Parcea şi Blăgeştii . . . . . . şi poiana unde-i fânul lor şi Bolăceştii, amândouă judeciile. Aceasta am dat-o lui uric cu tot venitul şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, care-i mai de aproape din seminţia lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate hotarele lor vechi.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului Domniei mele, Ilie Voevod şi credinţa iubitului frate, Ştefan Voevod, şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui şi credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Petru Hudici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui şi credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui, credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, şi credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, şi credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Berendei stolnic, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Fărău, credinţa panului Manoil Grecu, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Steţcu vornic, credinţa panului Boguş Nesteacovici şi a fratelui său, pan Paşco, credinţa panului Hodco dela Mamorniţa şi a fratelui său, pan Leu şi a copiilor lui, credinţa panului Iacuş al Negrului, credinţa panului Crâste al Negrului, credinţa panului Mircea, credinţa panului Stan comis, credinţa panului Stan Babici, credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Şi asemenea cine ar începe din seminţia lor, contra lui Petru sau contra copiilor lor, pentru aceste sate, cu omor sau cu sfadă sau cu oricare răutate, acela să ne plătească zavească 60 ruble de argint curat.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn, în Ţara noastră a Moldovii, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau din seminţia noastră, acela să le întăriască şi înputerniciască, pentrucă i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Dinis logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră cătră această carte a noastră.

A scris Paşco gramatic în Suceava, în anul 6944, luna Iulie 24 zile.

Pergament cu pecetea pierdută în Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi, moşia Blăgeşti, pachet 7 nr. 1. A fost publicat cu data de 6944 Iulie 24, de A. D. Xenopol, în Columna lui Traian 7 p. 501-503. A fost publicat şi de Ghib. Isp. 1[1] p. 9-13, cu data de lună Iunie 24. In adevăr л din Iulie e scris deasupra cuvântului şi e îndreptat dintr'un и. E rezumat cu data de lună Iunie 24, în N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 3. O copie cu data de lună Iunie, la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. O traducere a uricului, cu data de lună Iunie, făcută de N. Beldiceanu, a fost publicată în Uricarul 14 p. 59-60. Partea cu satele aici e redată astfel: „Poiana lui Dragoş, unde fost-a casa Netedului şi satul Porcina şi Blăjeştii, amândouă (lângă) Poiană, unde-i fânaţul lui şi Bolăceştii, în amândouă judeţele". Uricul e menţionat de Radu Rosetti, Pământul p. 148, 164 şi de I. Bogdan, Cnejii români în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 26 (1903) secţ. ist. p. 30.

Satele din uricul de mai sus erau în Câmpul lui Dragoş, care era în judeţul Neamţ şi Bacău, la nord şi sud de pârăul Nichid şi între Tazlău şi Bistriţa şi e pomenit încă din 6927 (1419) Aprilie 8 [1]. Era pe acolo pe unde sânt azi pâraele Dragova şi Dragova seacă [2]. Trecând acuma la identificarea satelor acestor vedem că unele şi-au păstrat până azi numele. In moşia Blăgeşti care cred că cuprinde şi satele din 1436 găsim următoarele trupuri, vechi sate: Blăgeşti, Cândeşti, Şendreşti, Bolceşti, Lăzeşti şi Stăneşti [3]. Blăgeştii sânt în judeţul Bacău, pe Bistriţa [4]. Satul e pomenit în foarte multe documente, ca în 7102 (1594) Septemvrie 20 [5], circa 1606 Fevruarie 6 [6], Octomvrie 14 [7]. In 7153 (1645) Mai 4, e vorba de hotarnica Blăgeştilor: „iaste la câmpu den sus, den fântâna ii Parce . . . la un hânsu mari de spini . . . în lacul cu peperigul

---

1 Vezi mai sus p. 131, rândul 13, p. 133-134.
2 Harta stat. major, planşa Buhuşi.
3 Arhiva Sf. Spiridon din Iaşi, moşia Blăgeşti, Ghib. Isp. 1, 2, 3, 4, 5.
4 Dicţ. statistic al României 1 p. 60, Harta stat. major, planşa Buhuşi. Sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Fălticeni (fost Suceava) şi Tutova, Dicţ. statistic al României 2 p. 860, 962. Cp. Blaga, în jud. Vasluiu şi Tecuciu, ibid. 2 p. 984, 868, apoi Blăjeri, în jud. Tecuciu, ibid. 2 p. 870, 872. Apoi Blăjani, în jud. Buzău, ibid. 1 p. 160, Blaju, în Argeş şi Romanaţi, ibid. 1 p. 44, 2 p. 836, etc. In Ardeal, Blaj, în comitatul Alba de jos, Blăjeni în Hunedoara, în N. Mazere, Supliment la Harta etnografică a Transilvaniei, Iaşi, 1909, p. 60. In trecut avem pomenit un sat Blăgeş'i pe Topoliţa, într'un document din 6963 (1455) Iunie 7, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 24 fila 163v., Anaforale nr. 14 fila 158v.
5 Ghib. Isp. 1[1] p. 214.
6 Ibid. 2[1] p. 41.
7 Ibid. 44: în Câmpu lui Dragoş, în sat, în Blăgeşti

. . . , . . în Blăgeasca . . . . . . în gios până în Leaspezi . . . . . . în codru până în dealul Tazlăului". In 7169 (1661) Aprilie 26: „Blăgeşti, ce iaste la câmpul lui Dragoş, în ţinutul Bacăului" 1, etc. Satul îşi are numele dela Blaga, mai curând de cât dela Blaj 2, din care ar fi ieşit Blăjăşti. In блжжещи cu же avem pronunţarea sunetului moldovenesc ž pentru ge. Satul era, cred, şi în veacul al XIV-lea. — Bolăceştii este satul Bolceşti, numit şi Bolceştii-Cotreanţa, în comuna Valea lui Ion 3. In 6963 (1455) August 20 satul e numit Bolceşti şi e în stăpânirea lui Trifu Borzescul 4. El e pomenit şi în alte documente de mai târziu, ca în 7150 (1642) Iunie 12: „din sat din Bolceşti, din câmpul lui Dragoş, ce iaste în ţinutul Bacăului" 5, în 7170 (1662) Ianuarie 22: „Bolceşti ce iaste în ţinutul Totruşului, în câmpul lui Dragoş" 6. Satul îşi are numele dela un Bole, Bolaciu 7. Era, cred, şi în veacul al XIV-lea. — Satul lui Petru Ungureanul, în Câmpul lui Dragoş, unde a fost curtea Neatedului l-aş identifica cu satul Petreşti, care e selişte în trupul Blăgeştilor. El îşi are numele dela Petru Ungureanul. Satul este foarte des pomenit în documente de mai târziu, ca în 7134 (1626) Dechemvrie 20: „sat din Petreşti ce-i în ţânutul Bacăului cu vad de moar(ă) pre apa Bistriţei" 8, Dechemvrie 22 9, 7136 (1628) Noemvrie 13 10, 7137 (1629) Noemvrie 25 11 etc. In 7169 (1661) Iulie 12 satul e arătat „la ţinutul Bacăului . . . în cânpii lui Dragoş, pre apa Bistriţii" 12 etc. Intr'o hotarnică din circa 1650 e arătat în jos de Cândeşti, adecă pe la Bărcăneşti 13. Satul azi nu mai este, ca nume. Poate şi-a schimbat numele, în Valea lui Ion, Boiţa, Păscăreni, sate din această regiune. Satul, când identificarea e bună, e străvechiu. Aici fusese în veacul al XIV-lea curtea

---

1 Ghib. Isp. 3¹ p. 173.
2 Pentru nume cp. Blaj, fiul lui Ghelebi Miclouş, din 6918 (1410) Martie 15, mai sus p. 77 şi din 6942 (1434) Ianuarie 29, ibid. 374, rândul 9, p. 376.
3 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 53. La 1872 era în com. Cândeşti, jud. Neamţ. Dicţ. statistic al României 2 p. 630, numit greşit Belceştii-Cotreanţa. In Harta stat. major, planşa Buhuş e numit Bolceşti-Cotreanţa.
4 Originalul la Muzeul dela Arhiv. Stat. Bucureşti, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 172-174. Cp I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 113.
5 Ghib. Isp. 2¹ p. 24-25 (Moşia Blăgeşti, seliştea Bolceşti).
6 Ibid. 3¹ p. 195.
7 Cp. Bolea postelnicul, într'un document din 7071 (1563), Ghib. Isp. 1¹ p. 113, etc.
8 Ghib. Isp. 1² p. 177.
9 Ibid. p. 176, 178.
10 Ibid. p. 188.
11 Ibid. p. 202.
12 Ibid. 3¹ p. 181.
13 Ibid. 3¹ p. 58-59. Cp. şi actul din 7185 (1677) Mai 23, ibid. 4¹ p. 18.

boerului Bratul Neatedul, care aparţine veacului al XIV-lea. Apare întâia oară în divanul lui Roman Voevod, în uricul din 6900 (1392) Marie 30 [1], apoi în 6901 (1393) Noemvrie 18 [2], apoi în divanul lui Ştefan Voevod, în documentul din 1395 Ianuarie 6 [3], în divanul lui Iuga Voevod, în uricul din 1399 Noemvrie 28 [4], circa 1400 [5]. In divanul lui Alexandru cel Bun nu apare. El a aparţinut vremei descălicatului.—Satul lui Parcea nu-l găsesc mai târziu şi nici nu-l pot identifica, Şi numele e neobicinuit. Ţinând însă seamă de trupurile ce se găsesc în moşia Blăgeştilor, în afară de Bolceşti şi Petreşti, de care a fost vorba mai sus, satul lui Parcea poate fi Cândeştii, Şendreştii, Lăzeştii ori Stăneştii. Cândeştii sânt şi azi în comuna Socea-Cândeşti, judeţul Neamţ, la nord de Bolceşti [6]. El este foarte des pomenit în trecut. Aşa în 7117 (1609) Dechemvrie 14: кѫндєщı что на драгова [7], în 7140 (1632) Octomvrie 13: Cândeşti den câmpul lui Dragoş [8]. Altă dată satul era în judeţul Bacăului. Aşa e aratat în circa 1664: „Cândeşti, ce simtu în ţinutul Bacăului, în câ(m)pul lui Dragoş“ [9]. Şendreştii sânt des pomeniţi în trecut. Aşa în 7126 (1618) Martie 2: шєндрєщı на бистриц . . . . ȣ колост бакоѣ [10]. In 7171 (1663) Ianuarie 9, în hotarnica acestui sat, el se arată lângă Bolceşti (aici Borceşti) şi Cândeşti: „la vale să începe hotarul Şendreştilor . . . în ţermureli Dragovei vechi . . . spre Bistriţă . . . lângă Bistriţ(ă) . . .“ [11]. Intr'un act din 7146 (1638) Martie 14 se pomenesc dresurile vechi dela Ştefan Voevod şi dela Alexandru Voevod. Azi satul nu mai este pomenit, ca nume.—Lăzeştii sânt pomeniţi în trecut. Aşa în circa 1606 [12]. In cartea din 7169 (1661) Mai 1 e pomenit satul „Lăzeşti, ce iaste în ţânutul Bacăului cu a Trotuşului“ [13]. El nu mai este astăzi.—Ultimul sat, Stăneşti este mai puţin pomenit. Aşa în circa 7137 (1629) [14]. In 7177 (1669) Martie 12 satul e arătat în câmpul lui Dragoş [15]. Azi nu mai este.

1 Vezi mai sus p. 8, rândul 3-4.
2 Ibid. p. 14, rândul 5.
3 Hurm. Doc. 1² p. 817.
4 Vezi mai sus p. 23. rândul 5.
5 Ibid. p. 27, rândul 8.
6 Dicţ. statistic al României 2 p. 630. Harta stat. major, planşa Buhuşi.
7 Ghib. Isp. 1² p. 71.
8 Ibid. p. 234.
9 Ghib. Isp. 3² p. 150.
10 Ibid. 1² p. 111.
11 Ibid. 3¹ p. 225.
12 Ibid. 2² p. 41.
13 Ibid. 3² p. 175.
14 Ibid. 3¹ p. 35.
15 Ibid. 3² p. 81.

Boerul Petru Ungureanul ne aminteşte pe Giurgiu Ungureanul, căruia în aceleaşi părţi, dar mai în jos, i se întăresc sate printr'un uric din 6917 (1409) Ianuarie 28[1].

Uricul este important pentru că ne arată vechimea aşezărilor româneşti, între Bistriţa şi Tazlău, chiar în veacul al XIV-lea.

Mai este important uricul şi pentru istoria vechiului drept românesc.

150.

Vasluiu. 1436 August 11.

Ilie şi Stefan Voevozi dau lui Luca din Sihle şi fraţilor săi Maleat şi Stroe, două sate, unul la Terebne, anume Viadici, altul la gura Săratei, unde a fost Mihail.

† ма(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода и братъ гсствами стєфанъ воєвода господари зємли молдавскои чинимъ знамєнито исѣмъ листомъ нашимъ всѣмъ кто нанъ оузритъ или єго ꙋслышитъ чтꙋчи, ожє тотъ истинныи слꙋга нашъ лꙋка ѡ(т) сихлє слꙋжитъ намъ вѣрно. тѣмъ мы видѣвшє єго вѣрною слꙋжбою до на(с), жаловали єсми єго ѡсобною нашєю ма(с)тїю и дали єсми ємꙋ оу нашєи зємли двѣ сєлѣ, єдно на тєрєбно(х) на имѧ вїади(ч), дрꙋгоє на оустїє саратѣ гдє былъ михаилъ. тоє въсє що бы ємꙋ оурикъ съ всѣмъ доходомъ, ємꙋ и братїамъ єго малѧтꙋ и строи и дѣтємъ и(х) и оунꙋчатомъ и(х) и праоунꙋчатомъ и(х) и прашꙋрѧтомъ и(х) и всємꙋ родꙋ и(х), нєпорꙋшєно николижє на вѣки. а хотаръ тѣмъ сєломъ съ всѣми своими старыми хотарми коуды из вѣка ѡживали. а на то є(ст) вѣра нашєго гсствами вышєписанны(х)[2] илїа воєводы и стєфана воєводы и вѣра наши(х) боıаръ, вѣра пана влъчѣ и дѣтєи єго, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтєи єго, вѣра пана кръстѣ и дѣтєи єго, вѣра пана исаїѧ и дѣтєи єго, вѣра пана хꙋдича дворника и дѣтєи єго, вѣра пана нѣгоıа логофєта и дѣтєи єго, вѣра пана оунклѣта и дѣтєи єго, вѣра пана дꙋмы дворника, вѣра пана жꙋржа пїѧтра, вѣра пана щєфꙋла жꙋмътатєв(а), вѣра пана симєѡна тꙋркꙋла, вѣра пана богдана столника, вѣра пана алба чашника и вѣра всѣ(х) боıаръ наши(х) молдавскы(х) и вєликы(х) и малы(х). а по нашємъ животѣ кто бꙋдєтъ господаръ нашєи зємли, ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) нашєго

1 Vezi mai sus p. 64-69.

2 In original: вышє пишє писанны(х).

племене ⟨или бȣдь кого бъ изберє(т)⟩ быти то(т) щобы имъ непорȣшилъ нашего даанїа али що бы ємоу оутврьдилъ и оукрѣпилъ занȣже дали єсми имъ за єго правȣю и вѣрноую слȣжбȣ. а на болшеє оутврьжденїє томȣ въсемȣ вышеписанном(ȣ) велѣли єсми слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ ѻанчеви логоѳет(ȣ) писати и привѣсити нашȣ печать к семȣ листȣ нашемȣ. оу васлȣи в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃д҃ аугȣстъ аї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, Luca din Sihle ne slujeşte nouă credincios. De aceia, noi văzându-l cu credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră, două sate, unul la Terebne, anume Viadici, altul la gura Săratei, unde a fost Mihail. Toată aceasta să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi fraţilor lui, Maleat şi Stroe şi copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi răstrănepoţilor lor şi întregului neam al lor, nestricat niciodată în veci.

Iar hotarul acestor sate, cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrişilor, Ilie voevod şi Ştefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hudici vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Neagoe logofătul şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui, credinţa panului Duma vornic, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Şteful Jumătate, credinţa panului Simeon Turcul, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Albu ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni şi mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să-i întăriască şi împuterniciască, pentrucă le-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Oancea logofătul să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Vaslui, în anul 6944 August 11.

Pergament cu pecetea lipsă, la Acad. Rom. XXXIV/1. Are pe verso: „Iliiaş şi Stefan Vvozi din leat 6944 Avg. 11 pe doao sate, unul pe Terebna, anume Viadiciu şi altul în gura Sărăţii, unde au fost Mihăilă“.

Unul din satele lui Luca din Sihle era Viadici la Terebne. Acesta este totuna cu satul vornicului Cupcici din 6939 (1431) Iunie 15, dela Terebne: вѣдинци[1]. Satul nu mai este azi în aceste părţi. El era şi în veacul al XIV-lea. — Al doilea sat era la gura pârăului Sărata de dincolo de Prut[2]. Aici găsim azi satul Toceni[3].

Luca din Sihle este necunoscut aiure.

151.

Vasluiu. 1436 August 20.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc boerului Oană portarul satele la Vasluiu, anume Brudureşti, seliştea lui Fundea, Câteştii, sub Rădiul lung, Retezeşti, Bozianii la obârşia Bârlăzelului, şi la Prut, Iacobeştii, Bărboşii, selişten lui Ţolea, cu iezerul şi via, dela obârşia Dobroslăveştilor.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода и бра(т) гсствами стефань воевода гспдрїе земли м⟨о⟩лд⟨а⟩вской чинимь знаменито ис сѣ(м) листо(м) нашимь всѣмь кто нань оузрить или его ѹслышить чтѹчи оже то(т) истинны слѹга и боıаринъ нашъ пань ѡана портарюль слѹжиль пр⟨ѣ⟩жде стопочившомѹ ѡцѹ нашемѹ правою и вѣрною слѹжбою и дн(с) намь слѹжи(т) право и вѣрно. тѣмь мы видѣвше его правою и вѣрною слѹжбою до на(с) жаловали есми его ѡсобною нашею мл(с)тїю, далиже и потврьдили есми емѹ правовѣрное его выслѹженїе оу нашей земли села на васлѹи на имѧ брѹдѹрещи где домь его и селище фѹндекѹ и по(д) длъгы рѧ(д) кытещи где е(ст) микь и наїѡашь ѡбѣ жѹдечїе и ретезещи и на врь(х) брълазела возїане и на прѹтѣ ıакобещи и бърбошїи и цолева селище и съ ѡзеромъ и виногра(д) его на врь(х) доброславещимъ потокѹ. тое все що бы емѹ оурикъ ⟨съ⟩[4] всѣмь доходомь емѹ и дѣтемь

1 Vezi mai sus p. 317, rândul 23-24. Pentru Terebne cp. ibid. şi p. 260, dintr'un uric din 6937 (1429) Aprilie 17.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei, p. 185-186, Harta Basarabiei, de Nour.
3 Ibid. p. 212.
4 Lipseşte în original.

єго и братїамь єго и оунȣчатомь єго и правнȣчатомь єго и праправнȣчатомь єго и всємȣ родȣ єго, непорȣшенно николиже на вѣки. а хотарь тѣмь селамъ и селищамь съ всѣми своими старыми хотарми кȣды из вѣка ѡживали. а на то є(ст) вѣра нашего гсства вышеписаны(х) илїи воевод⟨ы⟩ и стефана воевод⟨ы⟩ и вѣра наши(х) боiарь, вѣра пана влъчѣ и детеи єго, вѣра пана жȣржа фратовского и детеи єго, вѣра пана ⟨кръстѣ⟩ и детеи єго, вѣра пана исаїа и детеи єго, вѣра пана хȣдича дворника и детеи єго, вѣра пана ⟨жȣ⟩ржа пїатра, вѣра пана дȣмы чрънего, вѣра пана ко⟨змы⟩ шандровича, вѣра пана негрила, вѣра пана ⟨ . . . . . ⟩ дворника, вѣра пана щефȣла жȣмътатѣ и брата єго пана мындрѣ, вѣра пана симона логофет⟨а⟩, вѣра пана богдана столника, вѣра пана лазора и брата єго пана станчюла, вѣра пана симѣѡна ⟨тȣркȣла⟩ и ⟨вѣра⟩ пана костичѣ постелника, вѣра пана ⟨гомы ?⟩ вист⟨їарника⟩, вѣра пана канчȣла и брата єго пана ⟨щефȣла⟩, вѣра пана ивана балчана чѧшника, вѣра пана дїен⟨иш⟩а ⟨спатарѣ⟩ . . . .[1]. ⟨а по нашемъ⟩ животѣ кто бȣде(т) господарь нашеи ⟨землии молдавскои ѡ(т) дѣт⟩ии на⟨ши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или⟩ бȣ(д) кто кого бъ извере(т) быти, то(т) що бы имь непорȣшиль ⟨нашего данїа⟩ алї що бы имь оутверди⟩ль и ȣкрѣпиль заиȣже дали єсми ємȣ за єго правȣю и вѣрнȣю слȣжбȣ. а на бо⟨лшее оутвръжденїе томȣ въсемȣ⟩ вышеписанномȣ, велѣли єсми слȣзѣ нашемȣ вѣрномȣ михаилȣ ѡцелȣ граматикȣ ⟨писати и привѣ⟩сити нашȣ печа(т) к семȣ листȣ нашемȣ. оу васлȣю в лѣ(т) ⟨ѕџ̃мд̃⟩ авгȣста к.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, pan Oană portariul a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit drept credincioasa lui vislujenie, în Ţara noastră, satele, la Vasluiu, anume Brudureşti, unde e casa lui şi seliştea lui Fundea şi sub Râdiul lung Câteşti, unde este Mic şi Iliiaş, amândouă judeciile, şi Retezeşti şi la obârşia Bârlăzelului Bozianii şi la Prut Iacobeştii şi Bărboşii şi seliştea Ţolului şi cu iezerul şi via lui, la obârşia pârăului Dobroslaveştilor.

---

[1] Lipseşte aproape 1 rând, fiind foarte şters.

Aceasta să le fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor sate şi selişti, cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrisului, Ilie Voevod şi al lui Stefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, crediţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hudici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Duma Negrul, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Negrilă, credinţa panului .... vornic, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Simon logofătul, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul, credinţa panului Simeon Turcul şi credinţa panului Costici postelnicul, credinţa panului Toma (?) vistiernic, credinţa panului Banciul şi a fratelui său, pan Şteful, credinţa panului Ivan Balcean ceaşnic, credinţa panului Dieniş spatar ......

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre Moldovii, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentrucă i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Mihail Oţel gramatic, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Vaslui, în anul ‹6944› August 20.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, dar stricată aşa că nu se poate citi nimic pe dânsa. Se păstrează la Acad. Rom. Peceţi 3. Uricul e cam stricat şi ros la îndoituri. E citat de Radu Rosetti, Pământul p. 148, 164, cu data 1435 August 24. Un rezumat slavon, cu data „cătră 1440“, la Ghib. Sur. 18 p. 49 are în partea cu înşirarea satelor: села на васлꙋю на имѧ брꙋдꙋрещїи ..... и рѣдкитещи где билъ найꙗша ... и ретезещи .... бръладзела возїꙗни ... и цолещїи селище.—Data de an a uricului e complect ştearsă. Dar că e din 1436 ne dovedeşte apariţia boerului Banciul şi a fratelui său Şteful şi apoi că e dat din Vasluiu, pentru care mai vezi uricele din 1436 Iulie 17, August 11, Dechemvrie 7.

Cred că la Vasluiu au fost două sate Brudureşti, din care, ca nume, nu a mai rămas nici unul. Poate şi-au schimbat numele. Unul departe de apa Vasluiului e pomenit într'un uric din 6977 (1469) Fevruarie 9, când se întăreşte de Ştefan cel Mare, pe lângă alte sate, la Vasluiu, fraţilor Petrea, Oană şi Duma Brudur —acesta fost şi clucer şi pârcălab de Hotin—şi copiilor unui frate al lor, mort în 1469, Indrea, şi satul броудоу(решїи) гдеж ест им дом. In uric ne apare şi bunul lor Oană Giuratul şi mă întreb dacă acesta nu e tot una cu Oană portarul din 1436, numit aici, ca şi în divan, după funcţiunea lui[1]. Satul era format din două părţi. El apare şi într'un uric din 6996 (1488) Martie 1, când Duma clucerul cumpără de la verii săi, copiii lui Simion Tansea, partea acestora din satul Brudureşti, jumătatea de pe Sohuleţ[2]. In acest caz Brudureştii trebuie să fie satul Suhuleţ, din comuna Tansa, judeţul Vasluiu[3], cealaltă va fi fiind satul Tansa, la nord de Suhuleţ şi foarte aproape[4]. Soholeţii apar însă ca sat aparte de Brudureşti, deşi în aceleaşi părţi, în uricul din 6977 (1469) Fevruarie 9, de care a fost vorba mai sus. Al doilea sat Brudureşti, este arătat pe Vasluiu, din sus de târgul Vasluiului, în hotarnica Vasluiului din 6999 (1491) Octomvrie 15. Aici se vorbeşte şi de nepoatele lui Brudur şi de uricul ce l-a avut acesta de la Alexandru cel Bun, uric necunoscut azi. Se mai spune despre Brudureşti: „unde au fost satul a lui Drăgoi şi a Tomii“[5]. Acesta a fost aproape de târgul Vasluiu, de oarece a fost cuprins în hotarul târgului. Ţinând seama de expresia din uricul din 1436 на васлѹи, dacă înţelegem prin aceasta pârăul Vasluiu, atunci satul lui Oană portariul trebuie identificat cu acesta de pe urmă. Dacă însă ne gândim la satele ce urmează, în uricul din 1436, după Brudureşti, atunci trebuie să ne gândim la satul ce l-am identificat cu Suhuleţul şi Tansa. O parte din sat a fost al lui Nestor Ureche, cum se vede din uricul din 7125 (1617) Aprilie 16[6]. Satul este foarte vechiu. Numele lui Brudur trebuie pus în legătură

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 134-135.

2 Ibid. p. 324-327: половина ѡт брѹдѹрещи част ѡт сохѹлець,

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 992, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 174-175, Harta stat. major, planşa Dagâţa.

4 Dicţ. statistic al României 2 p. 990, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 182-183.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 480. Cp. Brodoc în apropiere de Vasluiu, dar pe apa Bârladului, Harta stat. major, planşa Vasluiu.

6 Ghib. Sur. 2 p. 171. Asemenea în 7151 (1643) Martie 9, când era al lui Neculai Ureche, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 272.

cu slavul брод, vad, ce ne aminteşte şi de Brodnîci, vechi Români din Moldova veacului al XII-lea şi al XIII-lea, locuitori ai vadurilor acestor părţi de jos ale ţării [1].—In apropiere trebuie să fi fost şi seliştea lui Fundea [2]. Plasa în care se află satul Suhuleţ, identificat cu Bruduréşti, se numeşte Funduri [3], nume ce vine dela forma locului, pe când în uricul din 1436 e vorba de o persoană numită Fundea [4].—Readiul lung ne aminteşte de satele din judeţul Vasluiu, Rădiu, din comuna Armăşoaia, Brodocu şi Negreşti [5], apoi Rădiu-Galian, în comuna Codăeşti [6]. Apoi Rădiul, deal în comuna Soleşti, pădure în comuna Poiana-Cârnului, Rădiu-Ludeşti, deal în comuna Bârzeşti, Rădiu lui Vodă, pe teritorul satului Bahnari, etc. [7]. Este foarte greu de fixat sub care din aceste nume se ascunde Rădiul lung din 1436, mai ales când ştim că numirea este foarte răspândită, prin ea înţelegându-se urmele rămase din vechile păduri. Intr'un uric din 6937 (1429) Septemvrie 24 se vorbeşte de satul Făurei depe Vasluiu şi Miroslaveştii sub Readiu [8].—Sub Readiul lung era satul Câteşti, care este foarte greu de identificat. M'aş gândi la cele 3 sate Portari, din sus de Vasluiu şi-n apropiere de pârăul Vasluiului, din comuna Zepodeni [9]. Aceste sate sigur că îşi au numele dela Oană portarul. Satul Portari este pomenit în hotarnica Vasluiului din 6999 (1491) Octomvrie 15: „şi în margine rădiului despre Portari“ [10]. Un sat Câteştii este pomenit într'un uric din 6944 (1436) Septemvrie 19, împreună cu alte sate, poate prin părţile Bârladului, în stăpânirea lui Dan Mesehnă [11]. Satul Câteşti

1 N. Iorga, Geschichte des rum. Volkes 1 p. 133: „Die Brodnici waren die Besitzer der Flussübergänge, die Leute von den vaduri, slavisch Brod“, ibid. p. 138. D. Onciul, Originile Principatelor p. 89-91, 238-239, Radu Rosetti, în Revista Nouă 3 (1890) p. 55.

2 Cp. la Vasluiu, Fundătura, sat în com. Coşeşti şi altul în com. Hârşova, Dicţ. statistic al României 2 p. 994, 986, Fundoaea, în com. Chetreşti, ibid. p. 986, Fundu Negrii, com. Oşeşti, ibid. p. 988, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 83-85. Apoi valea şi dealul Fundătura, dealul Fundoaea etc. ibid.

3 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 85.

4 Cp. uricul din 6936 (1428) Septemvrie 3, mai sus p. 223, rândul 7, p. 226, apoi uricul din 6944 (1436) Iunie 13, ibid. p, 444, rândul 18, p. 448.

5 Dicţ. statistic al României 2 p. 992, 986, 990, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 156-158.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 982.

7 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 157-158.

8 Vezi mai sus p. 290-293.

9 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 146-147, Dicţ. statistic al României 2, p. 988, Harta stat. major, planşa Soleşti.

10 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 483. Ibid. 2 p. 67 părerea lui I. Bogdan că „erau probabil oamenii ce păziau porţile târgului“. Un sat портари este în apropiere de târgul Bârladului, pomenit în hotarnica Bârladului, din circa 1495 Ianuarie, ibid. 2 p. 63.

11 Arhiv. Stat. Bucureşti (adus dela Câmpina), I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250.

din 1436 August 20 avea două judecii, în una era Mic, în alta Ilieaş. — Satul Retezeşti nu-l pot identifica. — Satul Bozianii dela obârşia Bârlăzelului este şi azi în comuna cu acelaş nume, judeţul Roman[1]. El e pomenit şi într'un uric din 6975 (1467) Ianuarie 10, pe lângă Mărmureani dela Bârlăzel, Oniceni şi Băceşti[2]. Işi are numele dela un Boz, Bozea şi era poate şi în veacul al XIV-lea.— La Prut era satul Iacobeşti, probabil în ţinutul Fălciului, sat pe care nu-l pot identifica[3]. El îşi are numele dela un Iacob şi era poate şi în veacul al XIV-lea. Un sat Bărboşi este în judeţul Fălciu, comuna Deleni[4]. Nu ştiu dacă acesta este totuna cu Bărbeştii de pe Prut, pomenit într'un uric din 7035 (1527) Martie 12, în stăpânirea urmaşilor lui Oană vornnicul, cu uric dela Alexandru cel Bun[5]. Satul îşi are numele dela Bărbosul.—Prin apropiere trebuie să fi fost seliştea lui Ţol şi iezerul.—Dobroslaveştii de care e vorba în uric şi unde îşi avea Oană portarul vie este poate satul cu acest nume din comuna Cănţălăreşti, judeţul Vasluiu[6]. Numele îi vine dela un străvechiu Dobroslav şi era cred şi în veacul al XIV-lea.

Boerul Oană portarul este cunoscut în uricele vechi. El apare

---

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 790, Harta stat. major, planşa Băceşti.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 119-120: мърмоурѣнε на бръльзелѣ . . . хотарь . . . и ѿт ѡнничан и ѿт бозиан и ѿт бъчεщи.—Alte sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Neamţ şi Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 636, 1 p. 355. Un sat Bozianii, la obârşia Albânei, în jud. Roman, e pomenit într'un uric din 6954 (1446) Martie 5, Acad. Rom. (cumpărat dela Şaraga, Iaşi).—Acesta se numeşte azi Oţeleni. Un sat Bozieni este în volostea Hanceşti, din jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 35-36, Harta Basarabiei, de Nour.

3 Cp. satul Iacobeni din com. Vlădeni, jud. Iaşi şi satele Iacobeni, din jud. Botoşani, Dicţ. statistic al României 1 p. 486, 120. Pentru trecut cp. uricul din 6908 (1400) Fevruarie 11, unde găsim satul Iacobeşti la Vasluiu, vezi mai sus p. 31, rândul 15, p. 35. Satul Iacobenii, din Iaşi, este pomenit într'un uric din 7010 (1502) Fevruarie 17, între satele foaste, pe vremea lui Alexandru cel Bun, ale lui Mihăilă gramaticul: „Iacobeni, unde au fost Iacob vatămanul", I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 194-195. Acelaş într'un uric dela Ilieaş Rareş, Hasd. Arh. Ist. 1² p. 20. Un sat Iacobeşti, la ţinutul Sucevei, e pomenit în 7149 (1641) Ianuarie 16, Ghib. Sur. 3 p. 146, 284.

4 Dicţ. statistic al României 1 p. 382, Dicţ. geogr. al jud. Fălciu p. 8-9.

5 Coriolan, Petru Rareş, p. 37-40, Ghib. Sur. 18 p. 122-124. Vezi mai sus p. 269-270, 277-278. Sate cu acest nume se întâlnesc în trecut. Unul a fost în Cârligătură, lângă Păuşeşti, pomenit într'un uric din circa 1426, vezi mai sus p. 182, rândul 15, p. 184, altul la Neamţ, pomenit în 6963 (1455) August 23, Acad. Rom. LXXVI/123. Altul este în trupul Cristeştilor, din vechiul ţinut al Cârligăturii, vezi M. Costăchescu, Satul Cristeşti, cu trupurile sale Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 8 (1930) p. 33-42.

6 Dicţ. statistic al României 2 p. 986. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 69.

în 6950 (1442) August 30[1], 6951 (1443) Iunie 8[2], August 3[3], în 6956 (1448) Iulie 15[4], Septemvrie 3[5], Septemvrie 15[6].

Corespunde oare funcţiunea de portar a lui Oană cu cea de de portar de Suceava, de mai târziu?

152.

Suceava. 1436 August 27.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui pan Ivaşco Balasinovici şi fraţilor săi, Micul şi Badea, satul Cruglic, sub Hotin.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода господаръ земли молдавскои и бра(т) господства ми стєфанъ воєвода чини(м) знаємо си(м) наши(м) листо(м) въсѣмъ кто нань ꙋзрить или єго ꙋслыши(т) чтꙋчи, ажє тотъ истиныи на имѧ панъ ивашко валасиновичи[7] и съ своими братїами и съ микомъ и съ вадєю слꙋжили прєжє стопочившємꙋ рѡд(и)тєлю нашємꙋ правою и вѣрною слꙋжбою, а дєньс[7] слꙋжатъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмъ мы видѣвши и(х) правꙋю (и) вѣрнꙋю слꙋжбоу до на(с), жаловали єсми и(х) ѡсобною нашєю мл(с)тью, дали єсми и(м) оу нашєи земли оу молдавскои єдино село на имѧ крꙋгликъ по(д) хотѣнємъ. тоє дали єсми наши(м) вѣрны(м) слꙋгамъ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ и(м) и дєтємъ и(х) и в(нꙋча)томъ и(х) и правноучатомъ и(х) и въсємоу родꙋ (ихъ), кто бꙋд(є(т)) наиближнїи ѡ(т) и(х) плємєнє, ты(м) въсѣ(м) нєпорꙋшєно на вѣки. а хота(р) томоу сєлꙋ съ въсѣ(ми с)воими старыми хотарми. на то вєра[7] вышєписаннаго господства ми илїа воєводы и вєра възлюблєна(го ми) брата стєфана воєводы и вєра сына господства ми романа и вєра пана жюржа старосты и дєтїи єго и вєра пана вилчи и вѣра пана пєтра гꙋдича дворника сочавского и вєра пана исанѧ и дєтїи єго и вєра пана ꙋиклѣты и дєтїи єго и вєра пана стана бырлича и дєтїи єго и вєра пана михаила попша и вєра пана цєфꙋла жюмꙋтатєвича[7] и єго брата пана мындри и вєра пана лазарѧ дворниковича и брата єго пана станчюла пос-

1 Ghib. Isp. 1[1] p. 14.
2 Arhiv. Stat. Bucureşti.
3 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
4 Acad. Rom. Peceţi 269, Ghib. Sur. 18 p. 58 şi altul la Acad. Rom. CXXXIV/45.
5 Acad. Rom. Peceţi 103.
6 Ghib. Sur. 1 p. 277.
7 Sic.

телника и вѣра пана доумы лимкодоулачевича[1] и его брата пана мирчи и вѣра пана козмы шандровича и вѣра пана домакꙋша[1] столника и вѣра пана форова и вѣра пана колоша[1] чашника и вѣра пана верендѣѧ столника и вѣра пана мисѣ и вѣра пана манолаа и вѣра пана витолта и вѣра пана ꙗкꙋша череватого и вѣра пана кюлави и вѣра пана кирсти[1] чорного и вѣра пана ходка мамꙋриньского и его брата пана левы и дѣти ихъ и вѣра пана богꙋша и брата его пана пашка и вѣра пана станчюла комиса и вѣра вьсѣхъ болѧръ наши(х) ⟨вели⟩ки(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ ⟨кого бꙋ из⟩вері(т) го⟨спо⟩да⟩ремъ ѹ нашеи земли быти, или ѿ(т) дѣтии наши(х) или ѿ(т) братїи на⟨ши(х) то(т) аби⟩ имъ непорꙋшилъ нашего данїа али бы имъ ѹтверди(л) и ꙋкрѣпилъ за поуже есми[2] дали и(м) за и(х) вѣрнꙋю слꙋжбꙋ. а на болшее потверждение томоу вьсемоу вышеписаномꙋ велимѣ[1] есми нашемоу вѣрномꙋ слꙋзѣ панꙋ дѣнїсꙋ логоѳетꙋ писати и привѣсити печать нашю къ семоу нашемоу листꙋ. ѹ сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃д҃. аѵгс(т) кз.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat, anume pan Ivaşco Balasinovici şi cu fraţii săi şi cu Micul şi Badea au slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujesc nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-i cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, i-am miluit cu osebita noastră milă şi le-am dat în Ţara noastră, în Moldova, un sat, anume Cruglic, sub Hotin. Acesta l-am dat credincioaselor noastre slugi uric cu tot venitul, lor, copiilor lor şi nepoţilor lor şi strănepoţilor lor şi întregului neam al lor, cine va fi mai aproape din seminţia lor, acestora tuturor, nestricat în veci.

Iar hotarul acestui sat, cu toate hotarele lor vechi.

La aceasta credinţa mai sus scrisului, Domniei mele, Ilie Voevod, şi credinţa iubitului meu frate, Ştefan Voevod, şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa panului Giurgiu staroste şi a copiilor lui şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Petru Gudici vornicul de Suceavă şi credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui şi credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui şi credinţa panu-

1 Sic.
2 In original e смн.
3 In original коузлюклена...

lui Stan Bârlici şi a copiilor lui şi credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa panului Şteful Jiumătate şi a fratelui său, pan Mândre şi credinţa panului Lazăr al Vornicului şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic şi credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea şi credinţa panului Cozma Şandrovici şi credinţa panului Domacuş stolnic şi credinţa panului Forău şi credinţa panului Boloş ceaşnic şi credinţa panului Berendei stolnic şi credinţa panului Misea şi credinţa panului Manoil şi credinţa panului Vitolt şi credinţa panului Iacuş Pântecosul şi credinţa panului Biulav şi credinţa panului Crâstea Negru şi credinţa panului Hodco dela Mamorniţa şi a fratelui său, pan Leu şi a copiilor lor şi credinţa panului Boguş şi a fratelui său, pan Paşcu şi credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie ca Domn Ţării noastre, sau din copiii noştri sau din fraţii noştri, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că le-am dat pentru a lor dreaptă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre credincioase, panului Denis logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Suceava, în anul 6944 August 27.

Pergament cu pecetea lipsă. Il dau după o copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan, care spune că originalul se păstrează la inginerul Balasinovici. Uricul, în traducere, în părţile esenţiale, a fost publicat după original de N. Iorga, Stud. şi Doc. 19 p. 11, cu data de 6944 August 17.

Este vorba de satul Cruglic din volostea Dăncăuţi, judeţul Hotin [1]. El e pomenit şi în documente de mai târziu. Aşa într'un uric dela Ieremia Movilă Voevod se pomeneşte de satul Cruhlic sub Hotin. Aici e vorba de nepoţii şi strănepoţii lui Ivaşco Balasin şi de dresul de danie ce acesta l-a avut dela Ilie şi Ştefan Voevozi [2]. Apoi în 7154 (1646) Iunie 12 [3]. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea.

Dela Ivaşco Balasinovici sau mai degrabă dela tatăl acestuia, Balasin, îşi avea numele poate satul Balasineşti, de pe Vilia, dela Hotin, pomenit de multe ori în documente, ca în 7088 (1580) A-

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 78, Harta Basarabiei, de Nour. Alt sat cu acest nume este în volostea Hârtop, din jud. Orheiu, ibid.
2 L. T. Boga, Doc. Basarabene 7 (1929), Chişinău, p. 6.
3 Ibid. p. 32.

prilie 26[1], 7092 (1584) Mai 7[2], 7095 (1587) Aprilie 22[3], 7143 (1635) Fevruarie 12[4] etc.

153.

Suceava. 1436 Septemvrie 8.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui pan Badea Plopescul satele de pe Tazlău, Naneşeşti, Bratieşti şi Dohtana.

† мл(с)тїю бжїею мы ілїа воевода господарь земли молдавскои и брать господства ми стефань воевода знаемо чиним ⟨ис⟩ сим листом нашим ȣсѣм кто нань оу҆зрить или егѡ ȣслышить чтȣчи ѡже тоть истинныи слȣга нашь пань бадѣ плопескȣль слȣжиль прѣжде стопочившемȣ родителю нашемоу҆ правою и вѣрною слȣжбою, а днe(с) слȣжить нам правою и верною слоу҆жбою. тѣм мы видѣвшї его правою и вѣрною слȣ⟨жбою до на(с)⟩ жаловалї есми егѡ особною нашею мл(с)тїю и далї есми емȣ оу҆ нашеи земли молдавскои четыри села на тазлоцѣ, то нанешещи и на(м)⟨ . . . ⟩щи и братїещи и дохтана. тое да е(ст) емȣ оу҆рикь сь ȣсѣм доходом емȣ и дѣтї⟨м его⟩ и братїам его и оу҆нȣчатом его и праоу҆нȣчат⟨ом его и прапроу҆рѫ⟩том его и всемȣ племенї[5] его кто емȣ ближне[5] непорȣшено николи на вѣкы вѣчныѧ. а хотарь тым селом ȣсѣм сь ȣсѣми ⟨своими старыми хотарми коу҆да⟩ из вѣка ѡживали. а на то е(ст) вѣра вышеписаного господства ми ілїи воеводы и вѣра брата господства ми стефана воеѡды и вера[5] вьзл⟨юбленаго ми сына романа⟩ и вѣра пана жȣржа фратовского и дѣтїи его и вѣра пана вилчи и вера[5] п⟨ана⟩ гȣд⟨и⟩ча дворника и дѣтїи его, вера[5] пана оу҆нкїе[5] ⟨и дѣтїи его, вера⟩ пана стана врьлича и ⟨дѣтїи его, вѣра пана михаила попша и⟩ вѣра[5] пана ще⟨ф⟩ȣла жȣмотатева и брата его па⟨на мы⟩ндри, ⟨вѣра пана дȣмы лимбь⟩дȣлчева и брата его пана мирчи и вѣра пана ⟨козмы шандровича и вѣра⟩ пана крьсти чорн⟨ого⟩ и вера пана бьлоша ⟨чашника и вера пана⟩ маѯима(?) чашника и пана[5] бериндѣа столнїка и вѣра пана щеф⟨ȣла постел⟩нїка и вѣра пана ми⟨сѣ⟩ и вера пана манȣила и вѣра

1 L. T. Boga, Doc. Basarabene 5 (1929), Chişinău, p. 35.
2 Ibid. p. 37.
3 Ibid p. 43.
4 Ibid. 7 (1929), Chişinău, p. 17. Cp. satele Balasineşti, de dincoace de Prut.
5 Sic.

пана ходка мамȣринского и пана лекы и дѣтї ⟨его и вѣра⟩ пана билакы и вера пана станчȣла комиса и вѣра пана хлахїна и вѣра въсѣхъ боꙗръ наши(х) великы(х) и малыхъ. а ⟨кого бѫ изберетъ⟩ по нашемъ животѣ господаремъ быти оу нашеи земли молдавскои илї ѡ(т) братїи наши(х) илї ѡ(т) дѣти нашихъ ⟨илї ѡ(т) племене на-ш⟩его, тотъ бы намъ непорȣшилъ нашего данїа алї бы имъ оукрѣпилъ и потвръдилъ. а на болше потвръждениє ⟨томȣ всемȣ ви⟩шепи-саномȣ велѣли єсми слȣѕѣ нашемȣ вѣрномȣ и логоѳетȣ панȣ ди-⟨нїсоу⟩ писати и привѣсити нашȣ печатъ к семȣ листȣ нашемȣ. пи(с) заича[1] дїа(к) оу сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃д҃ се(п) и.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Badea Plopescul a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat în Ţara noastră a Moldovii, patru sate, la Tazlău, aceste Naneşeşti şi Nam . . . . şi Bratieşti şi Dohtana. Aceasta să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregii seminţii a lui, cine îi va fi mai apropiat, nestricat niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul tuturor acestor sate, cu toate vechile lor hotare, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului, Ilie Voevod, şi credinţa fratelui Domniei mele, Stefan Voevod, şi credinţa iubitului meu fiu, Roman şi credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Gudici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Unchie şi a copiilor lui, credinţa panului Stan Bârlici şi a copiilor lui, credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, şi credinţa panului Cozma Şandrovici şi credinţa panului Crâstea Negru şi credinţa panului Băloş ceaşnicul şi credinţa panului Maxim (?) ceaşnicul şi a panului Berindei stolnicul şi credinţa panului Şteful postelnic şi credinţa pa-

1 Sic.

nului Misea şi credinţa panului Manuil şi credinţa panului Hodco dela Mamorniţa şi credinţa lui Leu şi a copiilor lui şi credinţa panului Bilau şi credinţa panului Stanciul comis şi credinţa panului Vlahin şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar pe cine Dumnezeu va alege, după viaţa noastră, să fie ca Domn, în Ţara noastră a Moldovii, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau din seminţia noastră, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi împuterniciască.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului şi logofătului panului Diniş, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Zancea diac, în Suceava, în anul 6944 Septemvrie 8.

Pergament cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. LXXIX/147. Este şters în câteva locuri. O copie cu mici lipsuri la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Satele din uric nu se pot identifica uşor. Ele erau la Tazlău, care poate însemna aici părăul sau ţinutul. E greu de admis că Naneşeştii să fie acelaş cu Naneştii, din comuna Rarincea, judeţul Bacău [1]. Acesta este aşezat pe părăul Răcătău. El e pomenit în uricele vechi, ca de ex. în 6998 (1490) Martie 15: нѫнещи где била галеш [2], în 7003 (1495) Ianuarie 17: село на стоуденць на пакѣ нѫнещи [3]. Aici e pomenit şi un vechiu stăpân al satului, înainte de Ştefan cel Mare, Toader Nănescul. Apoi în 7016 (1508) Fevruarie 16 [4], în 7089 (1581) Aprilie 21 [5], 7126 (1618) Martie 21 [6], etc. Greutatea identificării între aceste două sate Naneşeşti şi Naneşti este că cel al doilea derivă dintr'un Nan, cum e Nan, fratele popii Iuga, de sub Alexandru cel Bun, pomenit în urice, ca cel din 6932 (1424) Fevruarie 16 [7] şi în 6936 (1428) Iulie 29 [8], sau Nan clucerul, ai cărui nepoţi sânt pomeniţi în 7005 (1497) Martie 20 [9], sau cum e străbunul vânzătorilor din uricul din 7003 (1493) Ianuarie 17 [10], pe

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 76, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 308-309. Harta stat. major, planşa Răcăciuni. Un sat Năneşti a fost la ţinutul Tutova, pe Bârzota, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 24 fila 92.
2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 403-405.
3 Ibid. 2 p. 53-54.
4 Uricarul 23 p. 165.
5 Ghib. Sur. 29 p. 142.
6 Ibid. 20 p. 240.
7 Vezi mai sus p. 162, rândul 3, p. 165-166.
8 Ibid. p. 218, rândul 7, p. 220.
9 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 118-119.
10 Ibid. 2 p. 53-54.

când Naneşeştii presupune ca întemeietor un Naneş, cum e cel pomenit în uricul din 6999 (1491) Octomvrie 15: „Curteştii . . . pe Racova, unde au fost ficiorul lui Naneş“ [1]. Satul era poate şi în veacul al XIV-lea.—Tot în judeţul Bacău, comuna Bârsăneşti, se găseşte satul Brăteşti [2], dar acesta nu e aşezat pe Tazlău. El îşi are numele de la un străvechiu Brat [3]. Era poate şi în veacul al XIV-lea.—Dohtana din 1436 ne aminteşte de satul Dofteana, din comuna cu acelaş nume, din judeţul Bacău [4]. Sunetul h ne redă pronunţarea dialectal moldovenească în loc de f. Să fie vre-o legătură între Dohtana şi cuvântul dohot, păcură şi care ne-ar arăta fântânele de păcură, din judeţul Bacău ? Satul era cred şi în veacul al XIV-lea.

Boerul Badea Plopescul slujise şi sub Alexandru cel Bun. El era fiul lui Plop, dela care poate derivă satul Plopeşti, din uricul din 6937 (1429) Iunie 3 [5]. Intr'un uric din 7029 (1521) Aprilie 20, găsim pe Barbu şi Şerban, fiii lui Ivaşco Plop [6].

154.

Suceava. 1436 Septemvrie 19.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui pan Dan Mesehnă satele Rozca Petru, la Cobâle, Oneşti, Câteşti, Viriseşti, Selevestreani, la Huba şi la Lubana, Sârbii şi Lieştii, la gura Jiravţei, şi la Horincea Covadineşti şi Bad.

† ма(с)тїю вжїєю мы илїа воєвода господаръ зємли молдав-скои и братъ господствами стєфанъ воєвода знаємо чини(м) с сѣмъ писани(м) листомъ кто нанъ оузритъ или єго оуслышитъ чтѹщи, ожє тотъ истинныи слѹга и боꙗринъ нашъ вѣрныи панъ данъ мєсєхнъ

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 477.
2 Dicţ. statistic al României 1 p. 88, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 65: în plaiul Tazlăul de jos.
3 Sate cu acest nume, în Moldova, sânt dese, în jud. Botoşani, Suceava, Roman, Dicţ. statistic al României 1 p. 122, 2 p. 852, 860, 790, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 65. In trecut satul Brătieşti de pe Sireti e pomenit în urice, ca cel din 6981 (1473) Octomvrie 14, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 186-188. Apoi Brăteştii, în ţinutul Romanului, pomeniţi într'un uric din 7106 (1598) Mai 5. Ghib. Sur. 2 p. 361. Cp. Bratul şi satele Brătuleşti, Brătuleni.
4 Dicţ. statistic al României 1 p. 66, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 165: Dofteana, în plaiul Tazlăul de sus. Aici şi două pârae, Dofteana mare şi mică: Cp. Doftana, din jud. Prahova.
5 Vezi mai sus p. 269, rândul 22, p. 275.
6 Acad. Rom. fotografii pachet 10 nr. 5, Ghib. Sur. 18 p. 174.

слꙋжилъ прѣжде стопочившемꙋ родителю нашемꙋ правою и вѣрною слоужбою, а дне(с) слꙋжитъ намъ правою и вѣрною слꙋжбою. тѣмь мы видѣвше правꙋю и вѣрноую его слꙋжбоу до на(с) жалова⟨ли есми⟩ его ѡсобною нашею ма(с)тїю и дали есмы емꙋ ꙋ нашеи земли молдавскои ѡсемъ селъ на имѧ роз⟨к⟩а[1] петръ на кобылѣ и ѡнещи и кытещїи и бирищещїи и селевестрѣнїи и на хꙋба и на лꙋбанѣ сръбїи и лиещи на оусти жиравца и на хорничи кавадинещи и ба(д)[2]. тое да боудетъ емꙋ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ емоу и дѣтемъ его и оуноучатомъ его и праоунꙋчатомъ его и прашꙋрѣто(м) его и въсемоу родꙋ его кто боудетъ наиближнїи. а хотаръ тѣмъ селомъ[3] съ въсѣми своими старыми хотары. а на то е(ст) вѣра вышеписаннаго господствами наїи воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господствами романа и вѣра пана жоуржа фратовскаго и дѣтеи его и вѣра пана кылчи и вѣра пана хоудича и дѣтеи его, вѣра пана оунклѣты и дѣтеи его и вѣра пана михаила ⟨п⟩опши и вѣра пана стана бырлича, вѣра пана щефоула жоумътатевича и брата его пана мындри, вѣра пана исаїа, вѣра пана дꙋмы лимбъдоулчевича и брата его пана мирчи, вѣра пана лазора и брата его пана станчюла постелника, вѣра пана козмы шандровича и вѣра пана витолта, вѣра пана бъло⟨ша чашни⟩ка, вѣра пана берендѣѧ столника, вѣра пана фырꙁка, вѣра пана маноила гръчина, вѣра пана ⟨александра⟩ спатарѣ, вѣра пана богоуша и брата его пана пашка, вѣра пана ходка мамꙋриска⟨го и брата⟩ его пана лекы и дѣтеи и(х), вѣра пана ⟨. . . . .⟩, вѣра пана станчꙋла комиса, вѣра пана ⟨бълоша па⟩харника (?), вѣра пана романа и вѣра оусѣхъ боѧръ нашихъ великыи(х)[4] и малы(х). а по нашемъ жи⟨вотѣ кого б⟩ъ извеpетъ господаремъ быти оу нашеи земли молдавскои или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) ⟨дѣтеи наши(х)⟩ или ѡ(т) нашего племене, то(т) да бы имъ оутвердилъ и оукрѣпилъ наше данїе заноуже ⟨дали есмы за его⟩ вѣрнꙋю и правꙋю слоужбоу. а на болшее потвержενїе томꙋ въсемꙋ вышеписанномꙋ ⟨велѣли е⟩сми слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ днискоу[4] логодетꙋ писати и привѣсити печатъ нашꙋ к семꙋ листꙋ нашемꙋ. а писа пашко граматикъ оу сочавѣ влѣ(т) ѕ҃ꙑ҃м҃д сe(п) д҃ї

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, cunoscut facem şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa

1 к nu e sigur.
2 Ultimele şese cuvinte şterse cu cerneală contimporană.
3 Originalul are селомъ селом.
4 Sic.

sau o va auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boer al nostru, credinciosul pan Dan Meselnă a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă, către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră a Moldovii, opt sate, anume Rozca Petru, la Cobâle, şi Oneşti şi Câteştii şi Virişeştii şi Selevestreanii şi la Huba şi la Lubana Sârbii şi Lieşti, la gura Jeravăţului, şi la Horincea Cavadineşti şi Bad. Aceasta să-i fie lui uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine va fi mai deaproape.

Iar hotarul acestor sate cu toate vechile lor hotare.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, şi credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Uncleată şi a copiilor lui şi credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândre, credinţa panului Isaiea, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Cozma Şandrovici şi credinţa panului Vitolt, credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Berendei stolnic, credinţa panului Fârău, credinţa panului Manoil Grecu, credinţa panului Alexandru spatar, credinţa panului Boguş şi a fratelui său, pan Paşco, credinţa panului Hodco dela Mamorniţa şi a fratelui său, pan Leu şi a copiilor lor, credinţa panului . . . . , credinţa panului Stanciul comis, credinţa panului Băloş paharnic, credinţa panului Roman şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege, să fie ca Domn Ţării noastre Moldovii, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau din seminţia noastră, acela să le întăriască şi înputernicească dania noastră, pentrucă am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Diniscu logofătu, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Şi a scris Paşco gramaticul, în Suceava, în anul 6944 Septemvrie 19.

Pergament cu pecetea ruptă în două, la Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina). Pe pecete se poate citi: † печать їwаннь илїа воевода госпо⟨дар землѣ м⟩олдавск⟨ои⟩, cu unciale foarte frumoase. Verso: pe Cobile şi din castelul Iulia Hasdeu, Câmpina. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat în rezumat slavon, lăsând la o parte şi din sate şi boeri, de Hasd. Arh. Ist. 1² p. 18-19, cu data 1436 Septemvrie 9. Partea cu satele din uric e menţionată şi în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250. Uricul e stricat în câteva locuri şi de aceia se poate citi foarte greu, mai ales în partea unde sânt satele.

Satul lui Rozca Petru de pe Cobâle este cred Roşiori, din comuna Roşiori, judeţul Roman, în aceiaşi comună cu satul Misihăneşti [1]. El este pomenit într'un document dela Ştefăniţă Voevod, împreună cu alte sate din ţinutul Trotuşului, Neamţului, Romanului şi „ţinutul Ajudii", în stăpânirea lui Tăbuciu Mititelul: „satul Rusciorii pe Siret despre amează noapte peste Cobâla, în ţinutul Romanului, unde au fost Stan jude; despre amează peste Cobâla, valea pe Siret . . ." [2]. Satul îşi are numele dela un Rusco, Rozca [3]. — Cobâlele sânt răspândite în Moldova veche şi sânt pomenite chiar din 6922 (1414) August 2 [4], apoi în 6937 (1429) Iunie 3 [5], 6944 (1436) Iunie 13 [6] etc.— Oneştii sânt sau cei din comuna Stâncăşeni, judeţul Tutova [7] sau cei din judeţul Bacău [8]. Satul dela Bacău e pomenit şi într'un uric din 6966 (1458) Dechemvrie 14 [9]. Numele şi-l are dela un străvechiu

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 792, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 409.

2 Uricarul 14 p. 106. Suretul are data greşită 7010 (1502) Aprilie 17, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250.

3 Pentru sate cu numele Roşcani, în Moldova, vezi mai sus p. 429. In trecut ele sânt pomenite de multe ori. Aşa în 6944 (1436) Aprilie 12, ibid. p. 427, rândul 10. Apoi într'un uric din 6944 (1436) Iunie 13, ibid. p. 444, rândul 14, p. 447. In 6945 (1437) Octomvrie 5: „unde este Mihil Roşca", Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Probota, pachet 10 nr. 2. Acelaş poate în 6956 (1448) Aprilie 5, Arhiv. Stat. Bucureşti, Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 153. In 6956 (1448) Iulie 15, Acad. Rom. Peceţi 269, Ghib. Sur. 18, p. 57. In hotarnica Bârladului din circa 1495 Ianuarie: пониже рошкан, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 63, 67. Intr'un document din 7063 (1555) Aprilie 30, un sat Roşcani, azi în trupul moşiei Oancea, în jud. Tutova sau Covurlui. Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 20 fila 206 r., 211 v., etc.

4 Vezi mai sus p. 103, rândul 12, p. 105-107.

5 Ibid. p. 269, rândul 13, p. 273.

6 Ibid. p. 444, rândul 20, p. 448. Cp. uricul din 6964 (1456) Fevruarie 18: на днистри . . . кобылїа, Acad. Rom. Peceţi 179. In 7036 (1528) Martie 4: Piticenii la Cobâle, Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1908 p. 57. In 7084 (1576) Aprilie 17: Avereştii din Cobâle, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 15 fila 70 r., etc.

7 Dicţ. statistic al României 2 p. 976. Frunzescu, Dicţ. topografic p. 332.

8 Ibid. 1 p. 92.

9 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 26.

Oană. Era cred şi în veacul al XIV-lea[1]. — Câteştii i-am întâlnit şi într'un uric din 6944 (1436) August 20[2], în stăpânirea lui Oană portarul, şi care era poate la Vasluiu. Cel al lui Dan Meselnă e cred altul, poate pe la Bacău. Azi nu mai este nici un sat cu acest nume. Era poate şi în veacul al XIV-lea. — Virişeştii ne amintesc de cele două sate, unul Verşeştii de jos, din comuna Bereşti-Tazlău şi altul Verşeştii de sus, din comuna Sănduleni, din judeţul Bacău[3]. Satul îşi are numele dela Veriş, pomenit chiar într'un uric din 7054 (1546) Martie 20, arătat la Cobâle[4]. — Unul din ele, de pe Tazlău, avea uric dela Ilie şi Ştefan Voevozi, dat lui Oană Vereş[3]. Acesta este pomenit într'un uric din 6940 (1432) Iunie 29[5]. Selevestreanii este satul Silvestri sau Tisa Silvestrii, din comuna Odobeşti, judeţul Bacău[6]. Satul e pomenit şi într'un uric din 6989 (1481) Fevruarie 1, când îl găsim în stăpânirea unor nepoţi ai lui Dragoş Viteazul: село ѹ кокылє на пакѣ сєливєстрїи[7]. Intr'o carte de judecată din 1816 Martie 12 se vorbeşte de despărţirea hotarului moşiei Odobeştii de moşia Silivestrii dela ţinutul Romanului. Aici se citează ispisocul din 6989 Fevruarie 1 şi cel din 7054 Martie 29[8]. In acesta de pe urmă e vorba de satul Verişani. Satul îşi are numele dela Selevestru[9]. El poate să fi fost şi în veacul al XIV-lea. Pe aici trebuie să fi fost şi Huba, pomenit într'un uric din 6939 (1431) Fevruarie 6[10]. — Lubana sau Liubana e un pârău numit azi Iubana şi Ibana, în judeţul Tutova[11]. Pe el era aşezat

1 Un sat Oneşti este în com. Plugari, jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României 1 p. 484. Un altul a fost în jud. Covurluiu, în com. Cavadineşti, plasa Horincea, şi altul în com. Oancea, numit şi Slobozia-Oancea, Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu p. 127, 149, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 332. In vechime avem pomenit un sat Oneşti, în Cârligătura, lângă Voroveşti, într'un uric din 6964 (1456) Fevruarie 18, Acad. Rom. Peceţi 179. Un altul mai jos de Tălpălăeşti pe Gârbovăţ, e pomenit într'un uric din 7081 (1573) Dechemvrie 20, Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1908 p. 57. Cp. satele Oniceni, Onişcani.

2 Vezi mai sus p. 475, rândul 16, p. 479.

3 Vezi mai sus p. 106.

4 Ibid. Cp. Vcariş Stanislav, într'un uric din 6922 (1414) August 2, vezi mai sus p. 103, rândul 13.

5 Vezi mai sus p. 343, rândul 6.

6 Dicţ. statistic al României 1 p. 84, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 437.

7 I. Bogdan, D. Şt. I p. 248-250.

8 Uricariul 6 p. 308.

9 Cp. Fântâna lui Sălevestru, în 6945 (1437) Iulie 6, Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 40, fila 35 r.

10 Vezi mai sus p. 311, rândul 16, p. 313-314.

11 Vezi mai sus p. 389. E pomenit şi în 6942 (1434) Aprilie 24, ibid. p. 386, rândul 16, apoi într'un uric din 6944 (1436) Dechemvrie 7, Hurm. Doc. 1² p. 868. Cp. Liubaneasa, Ibăneasa, din jud. Dorohoiu, pomenită încă din 6937 (1429) Iunie 3, vezi mai sus p. 269, rândul 25, p. 275-276. Cp. şi uricul din 6939 (1431) Iunie 15, ibid. p. 317, rândul 17, p. 323, apoi cel din 6940 (1432) Ianuarie 4, ibid. p. 331, rândul 1, p. 334.

satul Sârbii, care e satul din comuna cu acest nume, judeţul Tutova, aşezat pe Bârlad[1]. El este străvechiu şi ne arată colonii de Slavi din sudul Dunării[2]. — La gura Jiravăţului[3] era satul Lieşti. Acesta a fost al boerului Toader Pitic, pomenit într'un uric din 6922 (1414) August 2[4]. Aici fusese Lie şi Ţiganeştii cneji. In aceleaşi părţi ale Tutovei este pomenit un sat Lieşti, care pare a fi acelaş cu cel de mai sus, într'un uric din 6951 (1443) Mai 14[5], apoi în 6956 (1448) Iulie 15[6]. Asemenea e pomenit un sat Lieşti pe Bârlad, într'un uric din 7003 (1495) Ianuarie 12[7], circa 1495

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 966, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 432.

2 Sate cu acest nume în Moldova sânt în jud. Suceava, Tecuciu, Bacău, Putna, Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 846, 876, 878, 1 p. 82, 2 p. 754, 1 p. 356. Frunzescu, cit. In trecut sânt pomenite, începând din 6931 (1423) Martie 31, vezi mai sus p. 156, rândul 12, p. 158-159. Pe lângă aceste date adaug următoarele, în ce priveşte satele Sârbii, în trecut. Sârbii pe Tazlăul mare e pomenit într'un uric din 6978 (1470) Iunie 5, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 153-154. Altul în sus de târgul Iaşului e pomenit într'un uric din 6980 (1472) Ianuarie 25: моимещи и сръби и жамири повыш iаского тръга, Ghib. revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 177, Ghib. Sur. 18 p. 75, greşit la I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 168-169. Sârbii de aici erau lângă Moimeşti, com. Rădiul Mitropoliei, jud. Iaşi, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 158, Harta stat. major, planşa Ţiganaşi. Un alt sat Sârbi, în jud. Iaşi, a fost lângă Goeşti, azi în trupul satului Brăeşti. In o hartă a Goeştilor din 1797 Octomvrie 10 (Originalul la mine). Cp. Harta stat. major, planşa Podul-Iloaea: Valea Sârbilor. El a aparţinut şi neamului Ureche, între satele căruia e pomenit în 7125 (1617) Aprilie 16, Ghib. Sur. 2 p. 170, şi în 7151 (1643) Martie 9, Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 271. Dicţ. geogr. al jud. Iaşi p. 207. —O selişte Sârbii, la Covurluiu, e pomenită într'un uric din 7001 (1493) Octomvrie 26, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 29-30. Un sat Sârbii pe Sireti, în ţinutul Sucevei, e pomenit în 6966 (1458) Martie 12, ibid. 1 p. 7-8, Ghib. Sur. 3 p. 167. Altul în 7029 (1521) Iulie 1, Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1908 p. 57. Hăbăşeştii dela ţinutul Romanului s'au chemat mai de demult Sârbii, după un document din 7226 (1718) Ianuarie 14, Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 19, fila 70 r. Un sat Sârbii ce se numesc şi Brăiţănii, la ţinutul Fălciului, e pomenit în documente din 7083 (1575) Martie 12, 7084 (1576) Mai 12, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 2 fila 79 v. Un sat Sârbii pe Sireti e pomenit într'un document din 6963 (1455) Iunie 7, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 14 fila 158 v, nr. 24 fila 163 r. Un sat Sârbii pe Lişcov, la Covurluiu, e pomenit în 7027 (1519) Iunie 25, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 25, fila 96 v, nr. 29 fila 107 v, nr. 53, fila 65 v. Altul la Covurluiu, la gura Oancei, e pomenit în 7036 (1528) Aprilie 21, Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 26, fila 91 v. etc. Cp. şi Ilie Bărbulescu, Românii faţă de Sârbi şi Bulgari, Bucureşti, 1905, p. 113, 140.

3 Pomenit încă din 6922 (1414) August 2, vezi mai sus p. 103, rândul 13, p. 107. Apoi în 6944 (1436) Iunie 13, ibid. p. 444, rândul 18, p. 448. Asemenea în 6968 (1460) Dechemvrie 5, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 41-43, în 6999 (1491) Noemvrie 2, ibid. p. 493. Pe Jiravăţ avusese sate boerul Ivan vistiernicul. E pomenit apoi în hotarnica Bârladului, din circa 1495 Ianuarie, ibid. 2 p. 63. Asemenea în 7005 (1497) Martie 16, ibid. p. 115-116 etc.

4 Vezi mai sus p. 103, rândul 13-14, p. 107.

5 Hurm. Doc. 1^2 p. 882-883.

6 Acad. Rom. CXXXIV/45.

7 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 47-48: села на бръладѣ оу ръту на имѣ лїещїи.

Ianuarie [1]. Satul era cred şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela cneazul Lie. — Horincea este o vale şi un pârău din judeţul Covurluiu, numit şi Hurmuz [2]. E pomenit de multe ori în documentele vechi, ca în 6996 (1488) Ianuarie 14 [3], în 7003 (1495) Ianuarie 16 [4], 7027 (1519) Iunie 25 [5], 7029 (1521) Aprilie 20 [6], în 7036 (1528) Aprilie 21 [7] etc. Aici se afla satul Cavadineşti, care este şi azi în comuna cu acelaş nume, judeţul Covurluiu [8], aşezat pe Horincea. Tot aici se afla şi satul lui Bade, pe care nu-l pot identifica [9]. Un sat Bădeşti, pe Tazlău, e pomenit într'un uric din 6951 (1443) Iunie 8 [10]. Putem doar să presupunem că este satul Dăneşti, azi în moşia Oancea, pomenit într'un document din 7029 (1519) Aprilie 20 în aceste părţi [11], ca şi în altul din 7036 (1528) Aprilie 21: în dealul Oancei, Dăneştii [12]. Acesta se numeşte azi Suceveni [13]. Acest sat Dăneşti îşi are poate numele dela Dan Mesehnă, din 1436.

Boerul Dan Mesehnă nu e boer de divan. Un Ştefan Mesehne, contimporan cu Dan şi poate frate, e pomenit într'un uric din 6999 (1491) Octomvrie 15, când nepoţii săi vând ocina, din uricul moşului lor Ştefan Mesehne, un sat din sus de Vasluiu, în Dumbravă [14]. Dela neamul Mesehnă vine numele satului Misihăneşti, comuna Roşiori, judeţul Roman [15], în apropiere de hotarul judeţului Vasluiu. Dela acest neam şi ca o amintire a stăpânirei lui Dan Mesehnă în părţile Tutovei vine poate numele Mesenie, din acest judeţ, plasa Pereschiv [16]. Misihăneştii sânt pomeniţi în documentele vechi, ca circa 1606 [17], în 7191 (1683) Ianuarie 2 [18].

Uricul este foarte important, căci ne vorbeşte despre sate din Moldova de jos, din apropierea Galaţilor, la 1436.

---

1 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 63. Acesta poate să fie însă satul Lieşti, din jud. Tecuciu, ibid. p. 66. Vezi mai sus p. 107.
2 Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu p. 107.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 320-322.
4 Ibid. 2 p. 50-51.
5 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 25, fila 96 v: satul Gbereşti în obârşia Horincei, ibid. nr. 53, fila 65 v.
6 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 20, fila 211 v: satul Grăpeni pe Horince.
7 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 26 fila 91 v: la Horince, Grăpeni.
8 Dicţ. statistic al României 1 p. 246, Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu p. 34-35, 107.
9 Cp. satele Bădeni, Badeuţi etc.
10 Arhiv. Stat. Bucureşti, Ghib. Sur. 18 p. 52.
11 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 20, fila 211 v, Ghib. Sur. 18 p, 174-175.
12 Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 26, fila 91 v.
13 Ibid. şi Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu p. 152,
14 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 479, 486.
15 Dicţ. statistic al României 2 p. 792, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 250.
16 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 289, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 479.
17 Ghib. Isp. 2[1] p. 43.
18 N. Iorga, Stud. şi Doc. 5 p. 403.

155.

Suceava. 1435 sau 1436 Noemvrie 30.

Ilie Voevod dărueşte Mănăstirii Neamţului satul Temişeşti dela gura Neamţului şi zece bordeie de tătari.

† ма(с)тїю бжїєю мы илїа воєвода господарь земли молдавской чиниме знаменито и сѣ(м) нашимъ листомъ, кто нанъ оузритъ ⟨или⟩[1] его оуслыши(т) чтѹчи, аже що коли стопочившїи родителъ нашъ оумысли(л) своимъ добры(м) оумысломъ и далъ за свою дшѹ и за наше здравїе и за наши(х) дѣтей здравїе къ свѣтой цркви манастырю ѡ(т) немца, едно село на оусти немца татарскоє, на имѧ темишещи, а оу то(м) сели десѧтъ хыжъ татарскы(х), на имѧ мамаи съ своими дѣтми и алкашъ съ дѣтми и филиппъ[2] съ дѣтми и ѡанчоулъ съ дѣтми и крълигова жена съ сыномъ и шанъдрова челѣ(д) и ста(н) съ дѣтми и зорѣ съ анеѱей своими и чюрилова челѣ(д) и щефанова челѣ(д) и сынъ станаинъ петра(ш). тѣ(м) мы видѣвше данїе стопочившего родителю нашего такъже[2] даемъ и потвержаемъ свѧтой цркви манастырю ѡ(т) немца тое вышеписанное село татарское, да бѹдетъ имъ оурикъ съ всѣмъ доходо(м) непорѹшено инколиже на вѣкы. а хотаръ томѹ селѹ съ всѣми своими старыми хотары коуда из вѣка ожикали. а на то е(ст) вѣра вышеписаннаго господства ми илїи воеводы и вѣра възлюбленнаго сына господства ми романа, вѣра пана жѹржа фратовскаго и дѣтей его и вѣра пана вылчи и вѣра пана петра хоудича и дѣтей его, вѣра пана исаїа и дѣтей его, вѣра па⟨на⟩[3] нѣгоы, вѣра пана стана выранча и вѣра пана щефѹла жоумътатича и брата его пана мындри и вѣра пана дѹмы лимкъдѹачевича и брата его пана мирчи и вѣра пана лазара и брата его пана станчюла постелника и вѣра пана бълоша чашника и вѣра пана верендѣѧ столника, вѣра пана михаила попши и вѣра всѣхъ боѧръ наши(х) великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кого бѹ изберетъ господаре(м) быти оу нашей земли молдавской или ѡ(т) дѣтей наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х), то(т) бы непорѹши(л) данїе стопочившего[2] родителѣ нашего и нашего данїа, що есмы придали къ свѣтой цркви манастырю ѡ(т) немца, али бы томѹ манас-

1 Lipseşte în original.
2 Sic.
3 Originalul are numai н.

тырю оутвердили и оукрѣпили за(нꙋ)же дали родители наши за свою дшꙋ и за наше здравїе и за здравїе дѣтеи наши(х). а кто порꙋши(т) наше данїе, таковыи да бѫдетъ проклѧтъ ѡ(т) га ба. а тако(ж) коли сѣ знаидꙋ(т) ѡ(т) наши(х) татаръ межи манастырскыми татары що бꙋде(т) сѣ оумишали оу сеси розмирици, а мы имаемъ и(х) оузѣти ѡпѧ(т) наза(д). а на болшее потвержение томꙋ въсемоу вышеписанномоу велѣли есмы слꙋѕѣ нашемоу вѣрномꙋ панꙋ динискꙋ [1] логофетоу писати и привѣсити печа(т) нашоу к семоу листоу нашемоу. пи(с) оу сочавѣ, лѣ(т) ѕѯм҃д ное а.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că sfântrăposatul părintele nostru a gândit cu al său bun gând şi a dat, pentru sufletul său şi pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri, sfintei biserici, mănăstirii dela Neamţ, un sat tătăresc la gura Neamţului, anume Temişeşti, şi în acest sat zece bordeie de tătari, anume Mamai cu copiii săi şi Albaş cu copiii şi Filip cu copiii şi Oanciul cu copiii şi femeia lui Cârlig cu fiul său şi familia lui Şandru şi Stan cu copiii şi Zorea cu nepoţii săi şi familia lui Ciurilă şi familia lui Ştefan şi fiul lui Stanain, Petraş. De aceia, noi văzând dania sfântrăposatului părintelui nostru, de asemenea dăm şi întărim sfintii biserici, mănăstirii dela Neamţ, acest mai sus scris sat tătăresc, să-i fie lui uric cu tot venitul, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, cu toate hotarele sale vechi, pe unde din veac au umalat.

Iar la aceasta este credinţa sus scrisului, Domniei mele, Ilie Voevod şi credinţa iubitului fiu al Domniei mele, Roman, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui şi credinţa panului Vâlcea şi credinţa panului Petru Hudici şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Neagoe, credinţa panului Stan Bârlici şi credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândre şi credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, şi credinţa panului Lazăr şi a fratelui său, pan Stanciul postelnicul, şi credinţa panului Băloş ceaşnic şi credinţa panului Berendei stolnicul, credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege, să fie

---

1 Sic.

ca Domn în Ţara noastră a Moldovii, sau din copiii noştri sau din fraţii noştri, acela să nu strice dania sfântrăposatului părintelui nostru şi dania noastră, ce am dat sfintei biserici, mănăstirii dela Neamţ, ci să întăriască acestei mănăstiri şi înputernicească, pentrucă au dat părinţii noştri, pentru sufletul şi pentru sănătatea noastră şi pentru sănătatea copiilor noştri.

Iar cine va strica dania noastră, acela să fie blestemat de Domnul Dumnezeu.

Şi asemenea, când ar fugi din tătarii noştri, între tătarii mănăstireşti, ce s'ar amesteca în aceste răzmiriţe, atunci noi îi vom lua iarăş înapoi.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor celor scrise mai sus, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Diniscu logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

Scris în Suceava, în anul 6944 Noemvrie 30.

Pergament cu pecetea pierdută, la Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ pachet 21 nr. 3. In dos însemnarea veche, cu unciale: за татари. тим(ишещи). O altă însemnare: на село тимише(щи) молда(в) ѡ(т) тимишещи, дѧ(н) нїамцꙋ саꙋ скри(с). O alta cu scrisoare din veacul al XVIII-lea: Acest ispisoc iaste pe sat(ul) Timişăşti cu zece poeţi tătărăşti, în gura Niamţului. La Arhiv. Stat. se află şi un suret încredinţat de Paisie arhimandrit şi stareţ. Uricul e citat şi în Opisul de documente al Mănăstirii Neamţului p. 18. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Cred că uricul e mai curând din 1435 decât din 1436. In adevăr, la sfârşitul anului 1435 domneşte Ilie Voevod singur, cum ne arată uricele din 6943 (1435) Octomvrie 3[1], Octomvrie 18[2], Noemvrie 25[3]. Asemenea documentele externe, din 6943 (1435) Septemvrie 1[4] şi Septemvrie 3[5]. Ar fi, în cazul uricului adus mai sus, un exemplu rar, pentru veacul al XV-lea, în Moldova, când anul se socotea dela Septemvrie şi deci din 6944 trebuieşte scăzut 5509. Lucrul ar fi de explicat, prin practica vreunui călugăr dela Mănăstirea Neamţului, care va fi scris uricul, scriitor de altfel necunoscut. Acelaş calcul trebuie de admis şi pentru actele externe,

---

1 Vezi mai sus p. 416-419.
2 Ibid. p. 420-423.
3 Ibid. p. 424-426.
4 Hurm. Doc. 1² p. 855 şi altul ibid. p. 856-857.
5 Ibid. p. 858.

al lui Ilie Voevod şi al boerilor, din 6944 Septemvrie 19[1], cari sânt deci din 1435 Septemvrie 19.

Despre satul Temişeşti, dat Mănăstirii Neamţului de Petru Muşat, a fost vorba într'un document din 6915 (1407) Ianuarie 7[2], în altul din 6935 (1427) Septemvrie 14[3]. Satul este pomenit încă în uricul din 6954 (1446) Martie 11[4], în 6955 (1447) August 22[5], în 6962 (1454) Dechemvrie 8[6]. Apoi sub Ştefan cel Mare, în 6978 (1470) Aprilie 1[7]. El era în stăpânirea mănăstirei şi în 1742—1743[8]. Este unul din străvechile sate ale Moldovei. Era şi în veacul al XIV-lea, un sat tătăresc, cum ne arată uricul, vechi rămăşiţe ale stăpânirei Tatarilor, din veacul al XIII-lea şi XIV-lea[9].

Uricul este foarte important şi pentru istoria Tătarilor din Moldova, care în veacul al XIV şi XV-lea erau complect românizaţi, ceia ce presupune o numeroasă populaţie românească în Moldova, înainte de descălicare. Pentru aceasta să se observe numirile româneşti frumoase, ce le poartă aceşti robi tătari.

156.

Vasluiu. 1436 Dechemvrie 7.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc lui popa Iuga şi fiului său, Mihul gramaticul, satele dela Liubana, dela Studenţea, dela Tutova, dela Strâmba şi dela Conoviţe.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода и бра(т) г(сд)ва ми стефанъ воевода г(с)п(д)рїе земли мол(д)в(с)кои чинимь знаменито и с сѣмь нашимь листомь всѣмь, кто нань оузрить илї его ꙋслы-

1 Hurm. Doc. 1^2 p. 863-867.
2 Vezi mai sus p. 53, rândul 11-13, p. 55.
3 Ibid. p. 190, rândul 12, p. 192.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 4.
5 Ibid. pachet 21 nr. 6, St. Nicolaescu, Doc. sl. române p. 221, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 38.
6 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 7.
7 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 145, 147.
8 Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 242.
9 Cp. satul Tamaş, în Bacău, Tămăşeni, la Fălciu, Roman, Dicţ. statistic al României 1 p. 74, 374, 2 p. 796. Cp. cneazul Tamaş, în uricul din 6922 (1414) August 2, vezi mai sus p. 103, rândul 16, p. 107. Pentru satul Tamaşi, dela Bacău, cp. uricul din 6941 (1433) Fevruarie 26, ibid, p. 353, rândul 10, p. 355. Pentru Tămăşeni dela Fălciu, cp. uricul din 6983 (1475) Martie 11, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 197, 199. Cp. Tămăşel în 7003 (1495) Fevruarie 3, Ghib. Sur. 7 p. 184-185, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 498. Un sat Temeşeşti în jud. Tutova este pomenit în 6942 (1434) Aprilie 24, vezi mai sus p. 386, rândul 17, p. 389. Aici şi uricele în care mai e pomenit. Adaugă la cele spuse aici şi uricul din 6966 (1458) Octomvrie 26, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 20. Ibid. p. 21, I. Bogdan arată greşit că: „Timişeştii vor fi fost cei din jud. Neamţ, pe Moldova".

шить чтȣчи ѡже то(т) истинныи слȣга и мꙋвникъ нашь протопопъ юга слоꙋжиль прѣж(д)є стопочившомꙋ ро(дї)телю нашємȣ правою и вѣрною слꙋ(ж)бою и днє(с) намь слꙋжить прово и вѣрно. тѣмь мы видѣвшє єго правою и вѣрною слꙋжбою до на(с) и мо(л)бою, жаловалї єсми єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю, даливє и потвєрдили єсми правовѣрноє єго выслꙋжєнїє оꙋ нашєи зємли села на любанѣ на имѧ манѕаци и на оꙋстїє стꙋдєнцѣ гдє были тємєшєци ѡбѣ чѧ(ст) кꙋты и на тꙋтовѣ гдє є(ст) микли ѡ(т) бахна и повышє на оꙋстїє стрѫмбѣ гдє є(ст) балан и гдє є(ст) барбъ станъ и станчюлъ, на връ(х) стрѫмбѣ, ѡбѣ жȣдєчїє и стрѫмба ис верха до ꙋстїа, колко възможєть собѣ села и прибꙋтки ѡсадити и на коновицє(х), гдє є(ст) михаило коливь. тоє всє щобы ємꙋ оꙋрикъ съ всѣмь дохо(д)мь, ємꙋ и сиꙋ єго михꙋлови граматикꙋ и инымь всѣмь дѣтємь єго и братїамь єго и ꙋнꙋчатомь єго и прaȣнꙋчатомь єго и праωꙋрѧтомь єго и всємꙋ родꙋ єго непорꙋшенно николиже на вѣки. а хотаръ тѣмь всѣмь вышєписанымь сєламь съ всѣми своими старыми хотарми, кꙋды из вѣка ѡжива⟨ли⟩[1]. а на то є(ст) вѣра нашє(г) г(сд)ва вышєписанны(х) иѡаи воєводы и стєфана воєводѣ и вѣра наши(х) боѧръ, вѣра пана жоꙋржа фратовского и дѣтєи єго, вѣра пана влъчѣ, вѣра пана кръстѣ и дѣтєи єго, вѣра пана исана и дѣтєи єго, вѣра пана ходича дворника и дѣтєи єго, вѣра пана нєгрила дворника и дѣтєи єго, вѣра пана жꙋржа пїатра, вѣра пана дꙋмы чрънаго, вѣра пана дꙋмы нємєцского и брата єго мирчѣ, вѣра пана щєфꙋла жꙋмѫтатѣ и брата єго мындрѣ, вѣра пана лазора и брата єго пана станчюла постєлника, вѣра пана сїмєѡна тꙋркꙋла, вѣра пана богдана столника, вѣра пана костича постєлника, вѣра пана томы вистїарника, вѣра пана банчюла и брата єго пана щєфꙋла, вѣра пана ивана балчана чѧшника и вѣра всѣ(х) боѧръ наши(х) вєликы(х) и малы(х). а по нашимь животѣ кто бꙋдє(т) г(с)п(д)ръ нашєи зємли ѡ(т) дѣтєи наши(х) или ѡ(т) братїи наши(х) или ѿ(т) нашє⟨го⟩[2] плємєнє, бꙋ(д) кто кого бъ изберє(т) быти, то(т) щобы нимь нє порꙋшиль нашєго данїа, али щобы имъ ꙋтвєрдилъ и ꙋкрѣпилъ, заниже дали єсми ємꙋ за єго правȣю и вѣрнꙋю слꙋжбоꙋ. а на болшєє ꙋтвръж(д)єнїє томꙋ всєм(ꙋ) вышєписанномꙋ вєлѣли єсми слꙋѕѣ нашємꙋ вѣрномꙋ михаилꙋ оцєлꙋ граматикꙋ писати и привѣсити нашꙋ пєчѧ(т) к сємꙋ листꙋ нашємȣ. оꙋ васлꙋи в лѣ(т) ѕцмд дє(к) з.

1 In original: ѡжива.
2 In original нашє.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi rugător al nostru, protopopa Iuga, a slujit mai înainte sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi slujeşte nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi şi rugăciune, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am întărit dreptcredincioasa lui vislujenie, în Ţara noastră, satele, la Liubana, anume Mânzaţi, şi la gura Studenţei, unde au fost Temeşeşti, amândouă părţile cuturi, şi la Tutova, unde este Miclea din Bahnă şi mai în sus, la gura Strâmbii, unde este Balan şi unde este Barbă Stan şi Stanciul, la obârşia Strâmbii, amândouă judeciile, şi Strâmba dela obârşie până la gură, cât va putea să-şi aşeze sate şi cuturi şi la Conoviţe, unde este Mihail Colici. Aceste toate să-i fie uric cu tot venitul, lui şi fiului lui, lui Mihul gramaticul, şi tuturor altor copii ai lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul tuturor acestor mai sus scrise sate cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrişilor, Ilie Voevod şi Stefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Hodici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă vornic şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Duma Negru, credinţa panului Duma Nemţanul şi a fratelui său, Mircea, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, Mândrea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Simeon Turcul, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Costici postelnicul, credinţa panului Toma vistiernic, credinţa panului Banciul şi a fratelui său, pan Şteful, credinţa panului Ivan Balcean ceaşnic şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau din seminţia noastră, ori pe care Dumnezeu va alege să fie, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat, pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor acestor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului Mihail Oţel gramatic, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

In Vasluiu, în anul 6944 Dechemvrie 7.

Pergament în Arhiva ministerului de externe din Moscova. O fotografie la Acad. Rom. fotografii pachet 10 nr. 24. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. A fost publicat cu abateri de ortografie de Ulianiţchi, Materialî p. 53-54 şi de Hurm. Doc. I[2] p. 868-869. Aici şi unele cuvinte sărite.

Satul de pe Liubana, Mânzaţi l-am întâlnit în stăpânirea lui popa Iuga şi în 6942 (1434) Aprilie 24[1]. Liubana se numeşte Iubana într'un uric din 6944 (1436) Iunie 13[2], Lubana în 6944 (1436) Septemvrie 19[3]. In uricul din 6947 (1439) Iulie 2 satul e мынзаци[4], în 6997 (1489) Ianuarie 25 e : мѫнѕацїи. Forme foarte interesante şi pentru felul cum scriitorii timpului caută să redea pe â românesc[5]. — La gura Studeniţei era satul Temeşeşti. Amândouă sânt pomenite începând din 6942 (1434) Aprilie 20[6], de mai multe ori. Satul Temeşeşti avea două părţi, cuturi. Asemenea din 6939 (1431) Aprilie 30 sânt pomenite satele dela Tutova, unde este Miclea din Bahnă şi mai sus la gura Strâmbei, unde este Balan[7]. Ele sânt pomenite şi în uricul din 6942 (1434) Aprilie 24[8]. Tutova, pârău, din care se dezvoltă înţelesul de ţinut, este pomenită încă din 6936 (1428) Iulie 24[9]. In afară de uricele din 6939 (1431) Aprilie 30 şi 6942 (1434) Aprilie 24, de care a fost vorba mai înainte, Tutova e pomenită şi în 6947 (1439) Iulie 30[10], în 6951 (1443) Mai 14[11], în 6956 (1448) Iulie 15[12], în 6963 (1453) August 15[13]. Asemenea sub Ştefan cel Mare[14]. — Un Micle în părţile Bârladului e pomenit şi în 6941 (1433) Dechemvrie 14[15]. — Bahna ca

1 Vezi mai sus p. 386, rândul 16, p. 389.
2 Ibid. p. 444, rândul 15, p. 447.
3 Ibid. p. 488, rândul 6, p. 491. Cp. şi p. 275-276.
4 Hurm. Doc. I[2] p. 876.
5 I. Bărbulescu, Fonetica p. 289, 296, p. 354-355.
6 Vezi mai sus p 386, rândul 17, p. 389.
7 Ibid. p. 315, rândul 5, p. 316.
8 Vezi mai sus p. 383, rândul 5-6, p. 385.
9 Ibid. p. 215, rândul 14.
10 Acad. Rom. Peceţi 268, Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 145, Sur. 18 p. 43.
11 Hurm. Doc. I[2] p. 882.
12 Acad. Rom. Peceţi 269, Ghib. Sur. 18 p. 57.
13 Acad. Rom.
14 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 20, 308, 2 p. 12, 57, 63, 84, 104, 204. Inşirarea atâtor locuri nu o cred de prisos, căci ea ne arată regiunea Tutovei plină de sate, încă din străvechi vremuri.
15 Vezi mai sus p. 373.

nume de sat îşi va fi având numele dela numele comun bahnă [1].— Satul lui Balan este numit în uricul din 6951 (1443) Mai 14, de care a fost vorba mai sus, вълкнещи [2]. — La obârşia Strâmbei era satul format din două judecii, însemnat prin „unde este Barbă Stan şi Stanciul". Satul acesta nu-l pot identifica. In uricul din 6947 (1439) Iulie 2, despre care a fost vorba şi mai sus, satul e numit „unde a fost Barbă Stan, amândouă părţile". — Nu pot identifica pâraele Conoviţe, unde era Mihail Colici. In uricul din 6947 (1439) Iulie 2, satul e însemnat numai prin „unde a fost Mihail Colici", care cred că e totuna cu judele Mihaiu din uricul din 6942 (1434) Aprilie 24 [3]. Cariera lui popa Iuga am văzut-o [4]. Să vedem acuma pe aceia a fiului său Mihul gramaticul. Acesta este totuna cu Mihail gramaticul, cu Mihail ori Mihul logofătul, unul din cei mai mari boeri, din prima jumătate a veacului al XV-lea. Apare întăia oară ca gramatic, scriitor de urice, în 6930 (1422) Dechemvrie 25 [5]. In 6933 (1425) Ianuarie 30, are rolul de a scrie şi lega pecetea [6]. Tot aşa în 6936 (1428) Dechemvrie 4 [7], 6937 (1429) Iunie 1 [8]. Apare apoi în 6946 (1438) Martie 15 [9], 6947 (1439) Mai 10 [10]. In Iulie 2 i se întăresc sate [11]. In Iulie 30 scrie uricul [12]. In 6948 (1440) Noemvrie 25 are rolul logofătului [13]. In 6951 (1443) Martie 6, întărindu-i-se mai multe sate, Ştefan Voevod vorbeşte despre credinţa şi slujba lui, în toate locurile [14]. In 6951 (1443) Mai 1 are rolul logofătului [15]. Tot aşa în Mai 7 [16]. In Mai 14 împreună cu fratele său, Duma aprodul, cumpără sate [17]. In Mai 30 i se dăruiesc sate lui şi fra-

1 Sate cu acest nume Bahna avem în jud. Roman, Neamţ, Bacău, Dicţ. statistic al României 2 p. 798, 644, 1 p. 88.

2 Cp. şi mai sus p. 316. Intr'un uric din 7018 (1510) Septemvrie 21, Bogdan Voevod întăreşte lui Dragoş Voevod satul Bălăneşti „unde au fost jude Balan", cumpărat drept 60 zloţi tătăreşti dela Luca Ilieşescul, feciorul lui Ilieaş paharnicul şi neamurile sale şi satul „Gura Strâmbei pe Tutova", cumpărat cu 280 zloţi tătăreşti dela Mircea Iezereanul şi sora lui Maruşca, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Răchitoasa, Iulian Marinescu, Bogdan III cel Orb. Bucureşti, 1910, p. 111.

3 Vezi mai sus p. 386, rândul 19. p. 390.

4 Vezi mai sus p. 165-166, p. 218-220, p. 383, 386, etc.

5 Ibid. p. 152, rândul 8.

6 Ibid. p. 169, rândul 21.

7 Ibid. p. 229, rândul 1.

8 Ibid. p. 267, rândul 19.

9 Acad. Rom. Peceţi 273. Ghib. Sur. 18 p. 37.

10 Uricariul 18 p. 17.

11 Hurm. Doc. 1² p. 876.

12 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 1 (1916) p. 146, Sur. 18 p 44.

13 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.

14 Hurm. Doc. 1² p. 880.

15 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).

16 Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 123.

17 Hurm. Doc. 1² p. 882.

telui său, Tador gramatic[1]. In 6951 (1443) Noemvrie 29, apare ca logofăt, sub Ştefan Voevod[2]. Asemenea în 6952 (1444) Iunie 18[3]. In 6953 (1445) Fevruarie 18 i se dăruiesc sate de Ştefan Voevod, faţă de care se bucura de multă trecere, cum se vede din felul în care i se adresează Domnul: „acest drept şi prea cinstit boer al nostru, credinciosul pan Mihail logofat“[4]. In acelaş an, Aprilie 5, cumpără sate, împreună cu fraţii săi, Duma postelnicul şi Tador[5]. Apare în 6953 (1445) Iulie 15[6], August 8[7], August 11[8]. In 6954 (1446) Ianuarie 25 i se întăresc sate[9]. Apare în acelaş an, Ianuarie 26[10], Martie 5[11], Iunie 6[12], Iulie 30[13]. Apoi în 6955 (1447) Ianuarie 14[14], Fevruarie 11[15]. In mare trecere, sub Ştefan Voevod, nu figurează în divanul lui Roman Voevod, fiul lui Ilie Voevod şi ucigaşul lui Ştefan Voevod, în ziua de 13 Iulie 1447[16]. Apare în mare cinste sub Petru Voevod. In 6956 (1448) Aprilie 23 i se întăresc sate de către Petru Voevod, care îl numeşte: „acest adevărat credincios al nostru şi prea cinstit boer, pan Mihail logofăt“[17]. Roman Voevod are însă ca logofăt pe Ilie. In 6956 (1448) Septemvrie 22, Mihail logofătul şi fraţii săi Tador şi Duma au pâră cu Stan Poeană pentru sate[18]. Apare logofăt sub Alexandru Voevod, în 6957 (1449) Aprilie 8[19], Mai 26[20], Iunie 5[21], Iunie 27[22]. Sub Bogdan Voevod, tatăl lui Ştefan cel Mare, nu apare, acesta având logofăt pe Petru[23]. Cu domnia lui Alexandru

1 Hurm. Doc. 1² p. 884.
2 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36, Uricarul 11 p. 51.
3 Ghib. Sur. 2 p. 211.
4 Ulianiţchi, Materialî p. 65, Uricarul 11 p. 57.
5 Ulianiţchi, Materialî p. 66-67, Uricarul 11 p. 60-62.
6 Ulianiţchi, Materialî p. 67-68.
7 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 101.
8 Ghib. Sur. 1 p. 138.
9 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricarul 11 p. 64-65.
10 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 37, Uricarul 11 p. 65-66.
11 Acad. Rom. (dela Şaraga-Iaşi).
12 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
13 Ibid.
14 Acad. Rom. XXXI/63.
15 Consistorul metropolitan Cernăuţi nr. 3, Wick. Moldowiza p. 61-62.
16 Iaţimirski, Slavianskiia i rusk. rukopisi rumînskih bibliotec, Sanktpeterburg 1905 p. 715.
17 Ulianiţchi, Materialî p. 71-71, Uricarul 11 p. 68-70.
18 Ulianiţchi, Materialî p. 70-71, Uricarul 11 p. 67-68.
19 Arhiv. Stat. Bucureşti.
20 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 40.
21 Ulianiţchi, Materialî p. 75-76.
22 Arhiv. Stat. Bucureşti.
23 Intr'un document al lui Bogdan Voevod, din 6958 (1450) Fevruarie 11 apare un Mihail pisar, care cred că e Oţel, I. Bogdan, Cinci documente istorice, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11 (1889), secţ. ist. p. 54.

Voevod revine iarăşi. Se întâlneşte în 6960 (1452) Septemvrie 7[1]. In Octomvrie 27, cumpără sate[2]. Apare în acelaş an Dechemvrie 21[3], în 6961 (1453) Ianuarie 22[4], Ianuarie 26[5], Ianuarie[6], Fevruarie 8[7], Fevruarie 23[8], Aprilie 3[9], Iunie 12[10]. In Iunie 20 i se întăresc sate, Domnul numindu-l cu termenii „adevărat şi cinstit şi al nostru credincios boer“[11]. Apare în Iulie 8[12], Iulie 20[13], Septemvrie 7[14], apoi în 6966 (1454) Ianuarie 1[15]. In documentele lui Petru Voevod din acest an nu-l găsesc, logofăt fiind Cozma. In documentul din 6963 (1455) Fevruarie 8 al lui Alexandru Voevod logofăt e Şandru[16]. In cel al lui Petru Voevod din 6963 (1455) Iunie 6, logofăt e Petru[17]. In acest an Iulie 2 i se întăresc sate, Domnul încărcându-l cu epitete de laudă[18]. In August 15, îl găsim martor, între boerii de divan[19]. Logofătul care scrie şi leagă pecetea e Petru. Ca martor, între boerii divanului, îl găsim în 6963 (1455) August 20[20], August 23[21], August 29[22], Dechemvrie 12[23], Dechemvrie 20[24], în 6964 (1456) Fevruarie 18[25], Iunie 8[26], în toate Petru fiind logofătul, care scrie şi leagă pecetea. Despre legăturile lui cu străinătatea vorbesc unele documente ale vremei. Aşa într'unul din circa 1451-1454 se vorbeşte despre raporturile lui cu Ioan Buciaţchi[27]. Pacea şi tributul între Mehmed al Turcilor

1 Arhiv. Stat. Bucureşti, depuneri particulare.
2 Ulianiţchi, Materialî p. 77-78. Uricarul 11 p. 72-74.
3 Arhiv. Stat. Bucureşti şi altul Acad. Rom. LXXV/1.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti, depuneri particulare.
5 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 42, Hasd. Arh. Ist. 1' p. 102.
6 Uricariul 18 p. 21.
7 Muz. municipal, Iaşi, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 176, Ghib. Sur. 18 p. 60.
8 Acad. Rom. XL/3, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 43.
9 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 142.
10 Acad. Rom. CXCIX/2, Ghib. Sur. 1 p. 165.
11 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82.
12 Acad. Rom. LXXXV 43, I Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 44.
13 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
14 Ulianiţchi, Materialî p. 78-79, Uricarul 11 p. 9, 75.
15 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare, Radu Rosetti, Bohotin 2.
16 Acad. Rom. XXX/87, Ghib. Sur. 18 p. 63.
17 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
18 Ulianiţchi, Materialî p. 84-85.
19 Acad. Rom.
20 Originalul la Muzeul dela Arhiv. Stat. Bucureşti.
21 Acad. Rom. LXXVI/123.
22 Acad. Rom. Peceţi 158.
23 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
24 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
25 Acad. Rom. Peceţi 179.
26 Originalul la d. Ionescu-Dolj, preşedinte la Consiliul legislativ, Bucureşti.
27 Hurm. Doc. 2^2 p. 660-661: нс паномъ михаиломъ канцлѣрємъ алєксандра воєводиныимъ.

cu Petru Voevod se regulează tot prin Mihail logofătul [1]. El, boerul credincios al lui Petru Aron, fugi cu acesta în Polonia, în Aprilie 1457, când vine la tronul Moldovei Ştefan cel Mare, contra căruia duşmănia logofătului fu mare [2]. E curios că nu-l găsim în 1458 Ianuarie 24 la Cameniţa, lângă Petru Aron, alături de ceilalţi boeri credincioşi ai acestuia, Duma Braevici, Stanciul, Costea Danovici, Ion pârcălabul şi Vasco Levici, cari în curând îl vor părăsi pe Petru Aron, găsindu-i lângă Ştefan cel Mare [3]. In vederea acestei fugi în Polonia, el se pune în siguranţă de mai înainte, intrând în înţelegere cu unii nobili poloni, ca Muzilo şi Bartolomeu Buceaţchi, cari îi dăruiesc şi sate în Polonia. Documentul trebuie să fie din 1456 sau începutul lui 1457 [4]. Aici e vorba şi de fraţii şi prietenii lui, ceia ce ne arată marea lui influenţă. La fel ne spune şi salvconductul dat de Cazimir, regele Poloniei, lui Mihul cancelarul şi fraţilor săi Duma şi Teodor, nevestelor, copiilor şi servitorilor lor, din 1456 [5]. Ştefan cel Mare îi confiscă satele numeroase, dar întărindu-şi domnia caută să-l atragă în Moldova, să şi-l facă folositor, temându-se însă şi de considerabila lui influenţă. Pentru aceasta îi trimite salvconducte, chemându-l pe el şi fraţii săi îndărăt, făgăduindu-i iertare pentru toate relele ce i-a făcut şi făgăduindu-i întoarcerea satelor confiscate [6]. Cred că Mihul şi fraţii săi s'au întors [7]. Că s'a întors ar rezulta din aceia că aflăm urmaşi de ai lui stăpânind şi vânzând moşii de ale lui, ceia ce înseamnă că i-au fost înapoiate [8]. Curând după 1470 August 10 va fi murit, bătrând cam de 70 ani.

1 Hurm. Doc. 2² p. 671.
2 I. Bogdan, Contribuţii, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907) secţ. ist. p. 636.
3 Ibid. p. 642. Cp. N. Iorga, Istoria lui Ştefan cel Mare p. 71, 74.
4 Hurm. Doc. 1² p. 888-889.
5 Hurm. Doc. 2² p. 67-68.
6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 258, documentul din 1457 Septemvrie 13, p. 269 din 1460 Iunie 12, p. 305, din 1468 Iulie 28, p. 309 din 1470 August 10.
7 N. Iorga, Istoria lui Ştefan cel Mare p. 74-75 crede că s'a întors. I. Bogdan, Contribuţii, în Anal. Acad. Rom. seria 2, tom. 29 (1907), secţ. ist. p. 636-637 crede că nu s'a întors.
8 Dintr'un uric din 6998 (1490) Martie 12 aflăm nepoţi de-ai lui Mihăilă gramaticul, ce vând satul ce Mihăilă l-a avut cu privilegiu dela Alexandru cel Bun, anume „satul pe Sireţel, anume Tominţii, unde a fost Sorocoteaja Dragomir şi Şandru, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 400-401. Dintr'un uric din 6998 (1490) Martie 15 aflăm că Măruşca, fata Mihului logofătul, nepoata lui popa Iuga, şi Dragoş Stăniţescu, fiul lui Nan, vând satul Buciumenii, din jos de Rădăşani, Acad. Rom. fotografii, pachet 5 nr. 36, publicat de mine în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 356-359. Un regest greşit în I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 402. O traducere bună în Uricarul 16 p. 4-7. După o fotografie, documentul a fost publicat şi de Gr. Nandriş, în Anal. Acad. Rom. seria 3-a tom. 8 (1928), secţ. ist. p, 269-272.—Dintr'un alt uric din 7010 (1502) Fevrua-

Curtea lui era pe Sireti, în Negoeşti, sat ce fusese a lui Neagoe, cum se vede din unele documente, ca cel din 6963 (1455) Iulie 2[1], din 6976 (1468) Iulie 28[2], din 6978 (1470) August 10[3].

Satele lui Mihul logofătul şi ale fraţilor săi Duma şi Toader, moştenite dela popa Iuga, tatăl lor, sau căpătate prin danii şi cumpărături sânt foarte multe. Pe lângă uricele de care a fost vorba până aici, ale lui popa Iuga, mai este vorba de satele acestui neam în uricele din 6951 (1443) Martie 6[4], Mai 14[5], Mai 30[6], 6953 (1445) Fevruarie 18[7], Aprilie 5[8], în 6954 (1446) Ianuarie 25[9], 6956 (1448) Aprilie 23[10], Septemvrie 22[11], 6960 (1452) Octomvrie 27[12], 6961 (1453) Iunie 20[13], 6963 (1455) Iulie 2[14] şi în alte urice de sub Ştefan cel Mare şi în altele de mai târziu, de care a fost vorba şi mai sus.

Inşirând satele acestui neam ele erau cam următoarele: Buciumenii, Miclea din Bahnă, Balan din Strâmba, Tormiteştii, Ciorsăceştii, Rădăşanii, Mânzaţii, Temeşeştii, Strâmba, Lăleştii, Hălmăjeşti, Unde este jude Mihail, Cozăreşti, Gura Othrincei, In potriva Podoleanului, Jigărenii, Unde a fost Barbă Stan, Străminoasa, Săseni, Lângă Vâlcan, Unde a fost Iuga Roşul, Prisaca Vrabiei, Bălăneşti, Lieşti, Copoşeşti, Unde a fost Vlad Matus, Unde a fost Vană Berbeace, Unde a fost Eremia, Unde a fost Bearchiş, Unde a fost Hodor Burciuc, Ciumăleşti, In jos de Şipote, Seliştea lui Iuga Păturnicheriul, Stănigeşti, Ciunca Stan, Ciunca Giurgiu, Ga-

rie 17 vedem că se întăreşte unor nepoţi ai lui Mihăilă gramaticul, din vislujenia lui, mai multe sate, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 193-195. Intr'un alt document din 7022 (1514) întărindu-se Mănăstirii Pobratii satul Heaciul, ce-l dăduse mănăstirii la moartea sa vara Domnului, Neacşa, fata Mariei, sora tatălui Domniei sale, Ştefan Voevod, se spune că Ştefan cel Mare cumpărase satul dela Maruşca, fata Mihului logofătul, din drease de cumpărătură ce a avut tatăl ei Mihul logofăt dela pan Oană Paşco şi dela socrusău Dragul, unchiul lui Neagoe logofătul şi dela Zoica, nepoata lui Neagoe logofătul, din drese ce a avut Neagoe logofătul dela strămoşul Domniei sale, Alexandru Vodă, şi dela străunchii Domniei sale, Ilieaş şi Ştefan Voevozi. La Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi I, nr. 261, b fila 540v., Iulian Marinescu, Bogdan III cel Orb, Bucureşti, 1910, p. 113. Cp. şi Ghib. Isp. 1¹ p. 93.

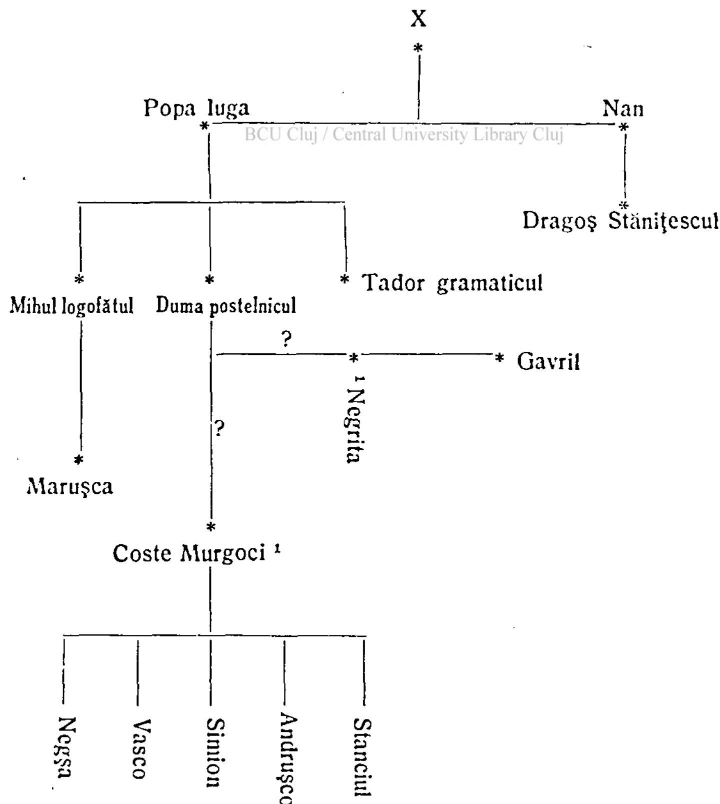
1 Ulianiţchi, Materialî p. 84-85, Uricarul 11 p. 9-11, 79-91.
2 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 306-307.
3 Ibid. p. 309-311.
4 Hurm. Doc. 1² p. 880-881.
5 Ibid. p. 882-883.
6 Ibid. p. 884-885.
7 Ulianiţchi, Materialî p. 65-66, Uricarul 11 p. 57.
8 Ulianiţchi, Materialî p. 66-67, Uricariul 11 p. 60-62.
9 Ulianiţchi, Materialî p. 68, Uricarul 11 p. 64-65.
10 Ulianiţchi, Materialî p. 71-72, Uricarul 11 p. 68-70.
11 Ulianiţchi, Materialî p. 70-71, Uricarul 11 p. 67-68.
12 Ulianiţchi, Materialî p. 77-78, Uricarul 11 p. 72-74.
13 Ulianiţchi, Materialî p. 81-82, Uricarul 11 p. 76-78.
14 Ulianiţchi, Materialî p. 84-85, Uricarul 11 p. 9-11, 79-81.

vrilăuţii, Vânătorii, Ivancăuţii, Pogorilăuţii, Hatcinţii, Procopenii, Izbişcea, La Fântânele albe, Raşcovţii, Şirăuţii, Verigeni, Negoeşti, Părtănoşi, Conţeşti, Berindeeşti, Valea Seacă, Heaciul, Giuleştii, Unde este Crâste şi Danciul, Prisaca lui Bileac, Tomeştii, Murgocenii, Unde a fost Torontai, Băşenii, Târjoaca, Iacobeni. Deci peste 50 de sate şi selişti, afară de mori, prisăci şi ţigani. Unele sate erau pe Sireti, în sus de Paşcani, altele pe Şumuz, altele la Tutova, altele la Miletin, altele peste Prut, la Nistru, şi altele la graniţa leşească, ceia ce i-a înlesnit fuga în Polonia.

Este cel mai bogat neam ce cunosc din prima jumătate a veacului al XV-lea. Venea apoi Mihail dela Dorohoiu, apoi vornicul Ivan Cupcici, Oană vornicul de Suceava şi Cernat ploscarul şi fratele său Şteful.

Despre fraţii lui Mihul logofătul va fi vorba în alt loc.

Neamul lui Mihul logofătul

1 Coste Murgoci şi Negrita sânt fiii unui frate sau soră de a lui Mihul logofătul.

157.

Suceava. 1437 Fevruarie 24.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruesc lui Şteful Jumătate satele Vascouţi, pe Sireti, Muşineţ, Dragoşani, Batcouţi, Lipovăţ, în jos de Vasluiu, şi Maneuţi, la Suceava. Acesta din urmă pe jumătate fratelui Mândrea.

Din mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, cunoscut facem cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau cetindu-se o vor auzi, precum această adevărată şi credincioasă slugă a noastră, boerul, anume pan Şteful Jumetatevici a slujit mai înainte sfântrăposatului nostru părinte cu dreaptă şi credincioasă slujbă şi astăzi ne slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. Pentru aceasta, văzând noi a lui dreaptă şi credincioasă slujbă, către noi, l-am miluit pe dânsul cu osebita noastră milă şi i-am dat lui întru al nostru pământ, un sat anume Vascouţi pe Sireti, satul Muşineţ şi Dragoşani şi Batăcouţi şi satul Lipovăţ, din jos de Vasluiu, şi Maneuţi la Suceavă, acesta însă lui pan Şteful şi lui pan Mândrea câte o jumătate. Acestea le-am dat credinciosului boer uric, cu tot venitul, copiilor lui, fraţilor lui, nepoţilor lui, strănepoţilor lui şi la întregul său neam, care va fi mai deaproape, nestricat niciodată. Iar Maneuţii cât va fi el în viaţă, pe jumătate şi copiilor lui, nepoţilor lui şi strănepoţilor lui.

Iar hotarul tuturor acestor sate să fie cu toate hotarele lor, pe unde din veac au umblat.

Şi la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului, Ilie Voevod şi credinţa fratelui Domniei mele, Ştefan Voevod şi credinţa prea iubitului fiu al Domniei mele, Roman, credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor săi, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Crâste, credinţa panului Criste [1], credinţa panului Hudici vornicul, credinţa panului Isaiea, credinţa panului Negoi, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Mihail Popşa, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Duma Negru, vornicul fratelui Domniei mele, credinţa panului Petru spatarul, credinţa panului Negrilaş, credinţa panului Duma Limbodulcevici şi a fratelui său, Mircea, credinţa pa-

---

1 Sic.

nului Lazăr şi a fratelui său, Stanciul postelnicul, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Firo, credinţa panului Manoil, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Miso, credinţa panului Boloş ceaşnicul, credinţa panului Berendei stolnicul, credinţa panului Iacuş, credinţa panului Ivaniş spatarul, credinţa panului Domacuş stolnicul şi a copiilor săi, credinţa panului Ivaşco Unchetici, credinţa panului Crâstea Negru, credinţa panului Steţcu Coşilă, credinţa panului Ilieaş spatarul, credinţa panului Stan Babici, credinţa panului Bela, credinţa panului Roman, fratele lui Hudici, credinţa panului Hodco dela Mămorniţa şi a fratelui său, pan Leva, şi a copiilor lor, credinţa panului Boguş Nesteacovici şi a fratelui său, pan Paşco, credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege ca Domn al Ţării noastre, Moldovii, ori din fraţii noştri ori din copiii noştri sau din neamul nostru, unul ca acela să nu strice dania noastră, ci mai vârtos să o întăriască, căci i-am dat pentru a lui credincioasă slujbă.

Iar satul mai sus scris Vascouţi, pe care l-am dat panului Ştefan, a fost al Maruşcăi, sora soţiei noastre şi l-a pierdut în viclenie, când a fugit la Ruşi[1]. Noi însă l-am vândut lui pan Şteful.

Şi spre mai mare întăritură tuturor celor de mai sus scrise, am poruncit credincioasei noastre slugi, lui pan Denise logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte.

Scris în Suceava, în anul 6945 Fevruarie 24.

Documentul de mai sus în traducere germană a fost publicat de Wick. Sct. Onufri p. 173-175 şi Woronetz und Putna 2 p. 151. Wick. face observaţia că e scris pe pergament, în limba slavonă bisericească, şi are pecetea atârnată, ceia ce înseamnă că el a văzut chiar originalul, care nu se mai păstrează la Mănăstirea Putna şi care era în 1886. Este însemnat şi în Catastihul scrisorilor Mănăstirii Putna, făcut de Vartolomeiu Măzăreanu în 1764, cum se vede din Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 171. La Wick. satele sânt însemnate: Waskouz, Muschinez, Dragoschani, Batăkouz (poate în original батъкоуци), Lipowetz unterhalb Waslui, Maneuz an der Soćawa. „Das Dorf Waskouz hat der Maruscha, Eliäs Schwägerin, gehört, welche es durch Verräterei, als sie nach Russien entflohen

1 La Wick. e dată această parte în slavoneşte: оу хитаѣнстві коло до роуси побѣгла.

(оу chitljeństwje kolo do Rusi pobjegla) verloren hat", în Woronetz und Putna, cit. In Sct. Onufri cit. această parte este: „und das obergeschriebene Dorf Waskouz das wir dem Hr. Steful gegeben haben, hat der Maruscha, der Schwester unserer Ehefraun gehört, die dasselbe durch Verräterei an uns, als sie nach Russien entflohen, verloren hat. Wir aber haben es dem Hr. Steful verkauft". Boerii se pot identifica lesne: Wilća, Kristê, „Duma das Schwarzen, Hofrichters beim Bruder uns. Hscht.", Duma Limbodulćewić, Fâro, Berendê, Unkêtić, Stezko Koschilu, Bêla, Chodăk des Marmuriners, etc.

O parte din satele din document se pot identifica. Vascouţii este satul Văşcăuţi, din districtul Siretiului, din Bucovina[1]. In uricul din 6939 (1431) Iunie 15, între satele vornicului Cupcici se arată şi Vaşcouţii ce l-a cumpărat dela Nemirca şi Vascouţii, amândouă cuturile, ce i l-a dat Bogdan[2]. Satul din 1437 este unul din aceste sate. Un sat Vascouţii este pomenit în uricul din 6943 (1435) Octomvrie 18, dăruit lui Stan Babici, şi pe care sat îl pierduse Mişea în hiclenie[3]. Să nu fie vorba de aceiaşi trădare ca şi în 1437, în legătură cu pierderea satului Vascouţi? In acest caz Mişea din 1435 ar fi soţul Maruşcăi din 1437. Satele sânt străvechi. Erau şi în veacul al XIV-lea[4]. — Satul Muşineţ este Muşeniţa, de lângă Văscăuţi, în districtul Siretiului în Bucovina, în apropiere de apa Siretiului[5]. — Dragoşanii trebuie să fi fost în apropiere. I. Bogdan în D. Şt. 1 p. 242 spune că un sat Drăguşanii e în Bucovina, lângă târgul Siretiului, pe care nu-l găsesc însă nici în dicţionar nici pe hartă, decât doar dacă nu va fi fiind satul Drăgoşanca din comuna Sf. Onufrei, districtul Siretiului[6]. Satul îşi are numele dela un străvechiu Dragoş. Era şi în veacul al XIV-lea[7]. Sa-

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 236, Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.

2 Vezi mai sus p. 317, rândul 15—16, p. 322—323.

3 Ibid p. 420, rândul 12—13, p. 423.

4 Pentru satele de dincolo de Prut, vezi mai sus p. 322.

5 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 148.

6 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă, p. 90. Ibid. p. 89 Dragoşa, un sat în com. Frumosul şi altul în com. Vatra-Moldoviţei, districtul Câmpulung.

7 Sate cu acest nume Drăguşeni sânt multe în Moldova, în jud. Putna, Fălticeni (fost Suceava), Vasluiu, Dorohoiu, Covurluiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 724, 846, 990, 1 p. 354, 244. Apoi dincolo de Prut, Drăguşenii vechi, volostea Lăpuşna, şi Drăguşenii noi, volostea Vasieni, jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 90, Harta Basarabiei, de Nour. Unele din ele sânt foarte vechi. Cel din jud. Fălticeni (fost Suceava) se află chiar în uricul din 6932 (1424) Fevruarie 16, vezi mai sus p. 162, rândul 13—14, p. 165. Acelaş şi în 6988 (1480) Septembre 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246—247. Unul e la Vasluiu, pe Stavnic, pomenit într'un uric din 6951 (1443) Mai 31, Ghib. Sur.

tul Bătăcouţi nu-l pot identifica. Se poate să fie o greşală de citire a lui Wickenhauser în loc de Balcouţi, care este satul Bălcăuţi, în jos de târgul Siretiului, în districtul Sireti şi nu departe de celelalte sate din această parte[1]. Acesta e des pomenit în uricele vechi, ca în 6979 (1471) Septemvrie 10: калковци пониже серецкаго трьгу[2], fost al boerului Iurghici, în 6998 (1490) Martie 15[3]. In uricul din 7011 (1503) Fevruarie 2 este înşirat între satele Mănăstirii Putna[4]. Acest sat îşi are numele dela un Balc, Balco[5]. Era şi în veacul al XIV-lea. Pe Suceava era satul Maneuţi, pe care l-am întâlnit şi într'un uric din 6941 (1433) Noemvrie 9, în stăpânirea lui Danco, fiul lui Giurgiu dela Frătăuţi[6]. — Satul Lipovăţ în jos de Vasluiu este în comuna cu acest nume, din judeţul Vasluiu[7]. In uricul din 6977 (1469) Iunie 6 se arată că satul era în stăpânirea boerilor Păşcu[8]. E pomenit în 6999 (1491) Octomvrie 15[9] şi în 7005 (1497) Mai 18[10]. Aici la Lipovăţ s'a dat în 1450 Septemvrie 6 lupta între Bogdan Voevodul Moldovei şi între Alexandru Voevod, care venia cu Polonii pentru a detrona pe părintele lui Ştefan cel Mare[11]. Numele satului e în legătură cu slavul липовыи de teiu, deci cu pădurile mari de teiu, din partea locului. Satul e foarte vechiu, poate din vremea Slavilor[12].

---

10 p. 1. Cel din jud. Dorohoiu e pomenit în 6988 (1480) Mai 27, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 241—242. Tot aici şi cel din 6999 (1491) Octombre 15: едно село на подраѕѣ на имѣ дрьгѹшанїи мало више милева ставѹ, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 468—469.

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 8, Harta Bucovinei, de Ed. Fischer.

2 I. Bogdan, DŞt. 1 p. 160—161.

3 Ibid p. 419, 424.

4 Ibid 2 p. 215.

5 Ibid 2 p. 507. Cp. satele Bâlcani din jud. Neamţ, Bacău, ibid. 1 p. 178, 217, 218. Pentru Balc, cp. Mihályi, Diplome Maramureşene, Maramureş—Sziget, 1900, p. 642.

6 Vezi mai sus p. 367, rândul 11, p. 368.

7 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 109—110. Dicţ. statistic al României 2 pag. 996, Harta stat. major, planşa Vasluiu.

8 I. Bogdan, DŞt. 1 p. 137.

9 Ibid. 484.

10 Ibid 2 p. 122—123.

11 V. Pârvan, Alexăndrel Vodă şi Bogdan Vodă, Bucureşti, 1904, p. 47—53, N. Iorga, Istoria lui Ştefan cel Mare p. 47—52, Ilie Minea, Informaţiile româneşti ale cronicei lui Ian Dlugoz, Iaşi, 1926 p. 41—42. P. P. Panaitescu, Influenţa polonă în opera şi personalitatea cronicarilor Grigore Ureche şi Miron Costin, Anal. Acad. Rom. seria 3, tom. 4 (1925) secţ. ist. p. 193, 219, 291—293. Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti, 1916, p. 37—40.

12 Cp. în acelaş jud. Lipova, Dobrovăţ, Suhuleţ, Şacovăţ etc.

Uricul este foarte important, căci ne vorbeşte de o trădare asupra lui Iliaş Voevod, din partea cumnatei sale Maruşca, care a fugit la Ruşi. Soţul acesteia era poate Mişea, despre care a fost vorba mai sus. Această Maruşcă să fie sora Doamnei lui Ilie Voevod, Doamnă pe care i-o adusese Ghidigol în 6933 (1425) Octomvrie 23, cum spune letopiseţul dela Bistriţa?[1] Doamna lui Ilie Voevod se numea Marinca, cum se vede din unele documente, ca cel din 1444: „Nos Marinka consors magnifici domini Elie woyewode Terre Moldauiensis[2].

158.

Suceava. 1437 Martie 12.

Ilie Voevod dăruieşte Mănăstirii Neamţului din hotarul Cetăţii şi Muntele Neamţul.

† мл(с)тїю бжїею мы и⟨лїи⟩ воевода господарь земли молдавской чини(м) знаменито с си(м) листо(м) наш(м), кто нань оузри(т) или его оуслыши(т) чтоучи, ѡже блгопроизволи(х) господство ми наш(м) блгы(м) произво⟨ленїе(м) и⟩ ч⟨исты(м) и свѣтлы(м)⟩ срьдце(м) и съ вьсеѫ нашеѫ доброю[3] во⟨леѫ и ѡ(т) на⟩ помощїѫ, ꙗко дадохо(м) и помиловахо(м) свѧтаа наш⟨а⟩ молбоу[3] рекомаа немечскаа, где е⟨ст⟩ хра(м) възнесенїе г(с)нѣ, избрахо(м) ѡ(т) ⟨хотара⟩ город⟨а ѡ(т) вы⟩ше манастироу и ѡ(т) н⟨иже⟩ и съ пл⟨ан⟩инноу зоветсѧ нѣмца. а хотарь почах(ом) изврати ѡ(т) оу(ст) изворь моустовь выше ѡ(т) нѣмцоу ⟨города⟩ нѣмца до дорогы, а ѡ(т) толѣ выше на ѡбрѣжїе до оустїю карпиноу, та рѣка не⟨ме⟩чесча до ⟨оустїю⟩ пеперига(в), та просто къ слатинꙋ ⟨та ѡбчинꙋ⟩ междꙋ ѡбръшїе ларгꙋ(л) и фаркаша, просто въ каменꙋ корноуло(в) и источникъ до оустїю и черезъ бистрицоу до верхоу връстатоу(л), та обчиноу до верхоу хꙋрдоуга, та ѡбчиноу до ѡбръшїа дерептоулоу и на ⟨цибле⟩шоу(л) и ѡ(т) толѣ долѣ на боушм⟨ѥ⟩ до оусть фаркашѣ и рѣка фаркаши до ѡбръш⟨їа⟩, до планини по(д) халꙋ⟨кы⟩ и грꙋю(л) халꙋкы, та до верхоу пицигаꙗ и до верхоу ⟨сихли⟩ на д⟨ѣль роусоуло⟩моу и черезъ ѡбръшїю немцишороу, право до гла(в) плешо(в), та на верхоу плешокѣ, до⟨лѣ до⟩ источника моустова. тое

1 In I. Bogdan, Cronice inedite p. 35, 66, 68--70.
2 Hurm. Doc. I² p. 699.
3 Sic.

кє(с) хота(р) ⟨стого⟩ монастирѣ вы(ш)писанаго рєкомїи нѣ⟨мца. тоє⟩ да боудє(т) ѡ(т) на(с) ѹрикъ съ въсѣ(м) доходо(м) нєпорѹшєно николиже на вѣкы вѣчны⟨ѧ. а на то⟩ є(ст) вѣра г(с)вами вышєписаннаго илїи воєводи и вѣра сна г(с)вами романа и вѣра пана жѹржа старости и дѣти єго и вѣра пана пєтра хѹдича и вѣра пана щєфѹла ⟨ж⟩ѹмътатича и брата єго пана миндри и вѣра пана дѹмы лимбъдѹлчє⟨ви⟩ча и вѣра брата єго пана мирчи и вѣра пана ⟨лазора⟩ и брата єго пана станчѹла постєлника и вѣра ⟨пана⟩[1] мимандла попши и вѣра въсѣхъ боꙗръ наши(х) вєликы(х) ⟨и малы(х). а которыи бы⟩ хотѣли тоє порѹшити ⟨що бы п⟩роклѣ(т) ѡ(т) габа и ѡ(т) сты(х) ѡтєць тїи ижє въ никєи. а на болшєи крѣпос(т) и пєча(т) нашь єсми привѣсили къ сємѹ листѹ на⟨шє⟩мѹ. писа пашко ⟨граммати⟩къ ѹ сочавѣ въ лѣто ѕ҃ц҃мє ма(р) вї.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră, cine va căuta la dânsa sau o va auzi citindu-se, că am binevoit Domnia mea cu a noastră bună voire şi curată şi luminată inimă şi cu toată a noastră bună voie şi cu ajutor de la Dumnezeu, de am dat şi am miluit sfânta noastră rugă, numită a Neamţului, unde este hramul Inălţarea Domnului, am ales din hotarul Cetăţii, din susul mănăstirii şi din jos şi cu muntele ce se cheamă Neamţul.

Iar hotarul am început a alege din gura izvorului Mustei, în sus de Cetatea Neamţului, până în drumul Neamţului, iar de acolea în sus, la Obrejie, până la gura Carpănului, apoi pârăul Neamţului, până la gura Peperigului, apoi drept în Slatină, apoi obcina între obârşia Largului şi a Farcaşăi, drept în peatra Cornului şi Izvorul până la gură şi peste Bistriţa, până în vârful Vrâstatului, apoi obcina până în vârful Hurdugăi, apoi obcina până în obârşia Dereptului şi la Ţibleş şi de acolea la vale la Buşmei, până la gura Farcaşăi şi pârăul Farcaşa, până la obârşie, până în muntele de sub Haluca şi gruiul Halucăi, apoi până la vârful Piţigaei şi până în vârful Sihlei, la dealul Rusului şi peste obârşia Nemţişorului, drept la capul Pleşului, apoi la vârful Pleşului, la vale, la izvorul Mustei. Acesta-i tot hotarul sfintei mănăstiri mai sus scrise, numită Neamţul. Aceasta să-i fie dela noi uric cu tot venitul, nestricat niciodată, în vecii vecilor.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, mai sus scrisului

1 In original lipseşte.

Ilie Voevod şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa panului Giurgiu staroste şi a copiilor lui şi credinţa panului Petru Hudici şi credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea şi credinţa panului Duma Limbădulce şi credinţa fratelui său, pan Mircea, şi credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, şi credinţa panului Mihail Popşa şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Iar cine ar vrea să strice aceasta, să fie blăstămat de Domnul Dumnezeu şi de cei 318 sfinţi părinţi, cari au fost la Nicheia.

Iar pentru mai mare tărie şi pecetea noastră am atârnat către această carte a noastră.

A scris Paşco gramatic, în Suceava, în anul 6945 Martie 12.

Pergament cu pecetea pierdută se păstrează la Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţul, depuneri particulare. In dos se găseşte însemnarea nouă: Hotarul vechiu al Mănăstirii Neamţului. O traducere a uricului, din 1792, se păstrează la Acad. Rom., Creşterea colecţiilor Acad. Rom. 1915, p. 58. O copie slavonă, după original, puţin diferită de cea dată de mine mai sus, se află la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. O traducere, rezumând părţile principale ale documentului, s'a publicat de Narcis Creţulescu în Arhiva soc. şt. şi lit. Iaşi, 23 (1912) p. 334. Un rezumat al documentului se află la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 63, fila 247 v. (e vorba de proces între Mănăstirile Neamţul şi Secul, cu moşia lor Munţii şi moşia Bălţăteştii şi altele ale cneazului supus rus Gheorghe Cantacuzin). Ibid. şi rezumatele documentelor din 6955 (1447) Septemvrie 15, 6963 (1455) Fevruarie 3, 7004 (1496) Martie 15. Uricul de mai sus cred că e falş, cum falşe sânt şi celealte ce vorbesc de aceiaşi proprietate a mănăstirei. De această părere era şi I. Bogdan, părere ce şi-o exprimă în Documente falşe atribuite lui Stefan cel mare, în Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 128.

Că e falş ne arată întâi scrisul, caracteristic secolului al XVI-lea. Intre caracterele interne ale documentului vorbesc pentru falş mai ales două. Intâi suspect e faptul că uricul nu putea să fie dat numai de Ilie, când celelalte urice din această vreme sânt date de amândoi fraţii Domni[1]. Apoi un uric de donaţie către marea mănăstire a Neamţului, fiind un act de mare importanţă, când ne gândim la însemnătatea bisericei din această vreme, trebuia să

1 Cp. uricul din 6945 (1437) Fevruarie 24, vezi mai sus, p. 507, apoi cel din 6945 (1437) Mai 15, etc.

cuprindă între boerii marturi, pe foarte mulţi. Observând însă din acest punct de vedere documentul, vedem că nu cuprinde decât 10 boeri, înpreună cu Paşco gramaticul, pe când de ex. cel din 6945 (1437) Fevruarie 24 cuprinde 40 de boeri marturi, cel din 6945 (1437) Mai 15 cuprinde 27. Boerii cari sânt în document corespund însă vremei. Formularul puţin deosebit la începutul documentului nu e o dovadă pentru fals, când se ştie că de multe ori în donaţiile religioase stilul şi limba e cam la fel cu a acestuia.

Localităţile arătate în hotarnică se pot aproape toate identifica. Se pot urmări lesne pe Harta stat. major, planşele Mănăstirea Neamţul şi Mădei. Bâtca Cărpinişului poate fi în legătură cu părăul Carpinul [1]. Chiţigăile ne amintesc Piţigaia [2], Izvoarele sânt Izvorul. Pârăul Mustei sau Mustului nu se găseşte azi, pe Hartă sau în Dicţionar. Pârăul Neamţului şi Nemţişorul este şi azi [3]. Asemenea Pipirigul, dela care s'a numit şi satul [4]. Slatina a dispărut. Largul este şi sat [5]. Asemenea Farcaşa [6]. Vrâstatul nu mai este azi [7]. Hurduga este şi azi [8]. Dereptul e Dreptul [9]. Este şi Ţibleşul [10] şi Buşmeii [11]. Haluca e Halăuca [12]. Este şi Rusul [13], Sihla [14], Pleşul [15].

Ceia ce a contribuit la fals e interesul Mănăstirii Neamţului de a-şi mări hotarul.

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 858.
2 Ibid. p. 634. Marele dicţ. geogr. al Rom. 2 p. 392.
3 Ibid.
4 Ibid.
5 Marele dicţ. geogr. al Rom. 4 p. 138, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 262.
6 Marele dicţ. geogr. al Rom. 3 p. 344.
7 Cp. pe Ivanco Vrâstatul şi satul Vrâstaţii, din uricul din 6999 (1491) Ianuarie 7, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 445-446. Acesta azi e în trupul satului Goeşti, din jud. Iaşi, M. Costăchescu, Satul Goeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 31-46.
8 Marele dicţ. geogr. al Rom. 3 p. 753. Cp. şi Frunzescu, Dicţionar topografic p. 237.
9 Marele dicţ. geogr. al Rom. 3 p. 253.
10 Ibid. 5 p. 674.
11 Ibid. 2 p. 87.
12 Ibid. 3 p. 685.
13 Ibid. 5 p. 299.
14 Ibid. 5 p. 380.
15 Ibid. 4 p. 763. Cp. şi I. Bogdan, Documente false atribuite lui Ştefan cel Mare, Buletinul Com. Ist. 1 (1915) p. 152.

159.

Vasluiu. 1437 Mai 15.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc boerului Tofan cinci sate pe Racova, anume Pungeştii, Gârcineştii, Luşceştii, Cursec şi unde a fost Văratecul lor cel vechiu.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєво(д) и бра(т) господства ми стєфа(н) воєвода господарїє земли молдавской знамєнито ⟨чиним⟩[1] ис сѣ(м) наши(м) листо(м) всѣ(м) кто на(н) оузри(т) или єго оуслыши(т) чтꙋчи, ожє то(т) истинныи слоуга нашъ панъ тофанъ слоужилъ на(м) правою и вѣрною слоужбою. тѣмъ мы видѣвшє єго правою и вѣрною слоужбою до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю и потвръди⟨ли⟩ єсмы ємꙋ правовѣрноє єго выслꙋжєнїє, пѫ(т) селъ на раковѣ, на имѣ поунжєщи, гдє є(ст) до(м) єго, дрꙋгоє село повы(ш), гръчинєщи, трєтїє село, лꙋшчєщи, чєтврътоє село, гдє є(ст) коуръ сєкъ, пѫтоє село гдє было лѣтовищє и(х) староє ѡт вѣка. тоє въсє щобы ємꙋ оури(к) съ всѣмъ доходо(м) ємꙋ и дѣтє(м) єго и оунꙋчатомъ єго и праоуноучато(м) єго и пращꙋрѫто(м) єго и всємоу родоу єго, нєпорꙋшєно николижє на вѣкы. а хотаръ тѣмъ пѫты(м) сєло(м) съ всѣми и(х) старыми хотарми, коуды ѡ(т) вѣка оу⟨живали⟩, ин почєнщє ѡ(т) чєтирє дꙋбы та прости ⟨на ра⟩ковь дѣлъ, та дѣло(м) до ст⟨єминковь⟩ дѣль, та до липовоу дѣ(л), дѣло(м) прост⟨и⟩ на прѣдрєчєнны(х) чєтирє(х) дꙋбь[2], на раковѣ. то ⟨и(м) вє(с)⟩ хотаръ. а на то є(ст) вѣра господства нашєго вышєписанны(х) илїа воєводы и стєфана воєводы и вѣра наши(х) боѧрь, вѣра пана вилчи и дѣтєи єго, вѣра пана жꙋржа фратовского и дѣтєи єго, вѣра пана крести и дѣтєи єго, вѣра пана исаїа и дѣтєи єго, вѣра пана гоудича дворника и дѣти єго, вѣра пана нѣгоѣ логофєта и дѣти єго, вѣра пана нєгрила и дѣти єго, вѣра пана жꙋржа пїатрѣ, вѣра пана доумы дворника, вѣра пана симїѡна тоуркꙋла и дѣтєи єго, вѣра пана пєтра спътарѫ, вѣра пана кости драгошєва, вѣра пана щєфоула жꙋмататича и брата єго пана мындрѣ, вѣра пана лазара и пана станчюла постєлника, вѣра пана дꙋмы лимбадꙋлчєва, вѣра пана богдана столника, вѣра пана вєлоша чашника, вѣра пана дꙋмы исаїєва, вѣра пана костича постєлника, вѣра пана ко⟨ . . . . . ча⟩шника, вѣра пана алба, вѣра

---

1 In original lipseşte.
2 Sau дꙋбо. ь seamănă cu о.

пана станчюла комиса, вѣра пана дїениша спѫтарѣ и вѣра вс̑ѣ(х) наши(х) боꙗрѫ мол⟨дакски(х) вели⟩кы(х) и малы(х). а по наше(м) животѣ кто боуде(т) господарѫ нашеи земли молдавскои ѡ(т) дѣтеи или ѡ(т) братїи ⟨наши(х) . . . . . . ⟩ѹ, боу(д) кто кого бѫ извере(т) быти, то(т) щобы имѫ непорѹши(л) нашего даанїа, али щобы оутврѫди(л) ⟨и оукрѣпи(л) за вѣр⟩ноую и(х) слоужбоу. а на бол⟨ше⟩е потврѫжденїе всемѹ ⟨томѹ вышепи⟩санномѹ велѣли есмо сл⟨оуѕ⟩ѣ нашемѹ, п⟩анѹ оанчеви логоѳетѹ привѣсити печа(т) нашѹ к се⟨мѹ⟩[1] листѹ нашемѹ. сима пи(с) оу васлоуискомь трѫгоу ⟨в лѣто⟩ ѕ҃ц҃м҃е мсца маи еі҃.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, Domnii Ţării Moldovii, cunoscut facem şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Tofan a slujit nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am întărit dreptcredincioasa lui vislujenie, cinci sate la Rahova, anume Pungeşti, unde este casa lui, alt sat mai sus Gârcineşti, al treilea sat Luşceşti, al patrulea sat, unde este Cursec, al cincilea sat, unde a fost Văratecul lor vechiu, din veac. Aceasta să-i fie lui uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, nestricat niciodată, în veci.

Iar hotarul acestor cinci sate cu toate hotarele lor vechi, pe unde din veac au umblat, dar începând din patru stejari, apoi drept la dealul Racovei, apoi pe deal, până la dealul Stemnicului, apoi la dealul Lipovei pe deal, drept la cei patru stejari ce s'au numit mai înainte, la Racova. Acesta-i tot hotarul lor.

Iar la aceasta este credinţa Domniei noastre, mai sus scrişilor, Ilie Voevod şi Stefan Voevod şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Vâlcea şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Crâstea şi a copiilor lui, credinţa panului Isaiea şi a copiilor lui, credinţa panului Gudici vornicul şi a copiilor lui, credinţa panului Neagoie logofătul şi a copiilor lui, credinţa panului Negrilă şi a copiilor lui, credinţa panului Giurgiu Piatră, credinţa panului Duma vornicul, credinţa panului Simion Turcul şi a copiilor lui, credinţa panului

---

1 In original: *се*.

Petru spătar, credinţa panului Costea Dragoş, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Lazăr şi a panului Stanciul postelnic, credinţa panului Duma Limbădulce, credinţa panului Bogdan stolnic, credinţa panului Beloş ceaşnic, credinţa panului Duma lui Isaiea, credinţa panului Costici postelnic, credinţa panului Co⟨ . , . . .⟩ ceaşnic, credinţa panului Albu, credinţa panului Stanciul comis, credinţa panului Dieniş spătar şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, cine va fi Domn Ţării noastre moldoveneşti, din copiii noştri sau din fraţii noştri sau ori pe cine Dumnezeu va alege să fie, acela să nu strice dania noastră, ci să întăriască şi înputerniciască pentru credincioasa lor slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură tuturor acestor mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, panului Oancea logofătul, să atârne pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Sima în târgul Vasluiului, în anul 6945 luna Mai 15.

Pergament cu pecetea pierdută, la domnul N. Iorga, după arătările lui I. Bogdan, care a făcut o copie de pe original şi care se păstrează în ms 126, dăruit de acesta Acad. Rom. La Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 94 fila 12v., uricul de mai sus e rezumat în felul următor: „6945 Mai 15, ispisocu Domnilor Ilii şi fratisău Stefan Vvd. prin cari au dănuit lui Tofan pentru credincioasâli lui slujbe, cinci sate pe Racova, anumi Pungeşti, Gârcineşti, Luşceşti, Cursăşti şi al cincilia unde au fost descălicătoarea ce vechi dintăi. Iară hotaru acestor cinci sati să începi dela patru stejări, de acolo drept la dialu Racovii şi tot dialu până la dialu Stemnicului, deci dialu acela în sus pân la dialu Racovii, de acolo pân la dialu Lipovii, deci dialu pân la cii mai sus zâş patru stejări pe Racova". După acest rezumat am întregit în original: ⟨на ра⟩ковѣ şi до ст⟨ем-никовь⟩. Tot la Arhiv. Stat. Iaşi, Anaforale nr. 63, fila 197 r. se găseşte un regest al acestui uric mai puţin complect. Un regest ca cel dat de mine mai sus se găseşte la Acad. Rom. ms 2812 fila 72. Acesta a fost publicat în Ghib. Sur. 18 p. 33-34. Aici satul al treilea de pe Racova se numeşte Luceşti. La Arhiv. Stat. Iaşi loc. cit. este şi un regest de pe un suret de pe ispisoc dela Petru Voevod, pentru aceleaşi sate. Regestul are data greşită 7005 Martie 15, probabil greşit în loc de 7045 (1537) Martie 15.

Satele din uricul de mai sus sânt şi astăzi. Pungeştii este

sat și târgușor în județul Vasluiu, pe Racova[1]. Își are numele dela un străvechiu Pungă. Era și în veacul al XIV-lea. El este pomenit și în alte urice de mai târziu. Așa în 7066 (1558) Aprilie 6, unde e vorba și de urmașii lui Tofan și de dresul de danie dela Ilieș și Ștefan Voevozi[2]. Apoi în 7087 (1579) Aprilie 8[3] etc. In forma străveche поүнжешъ, же reprezintă, ca și aiurea, pronunțarea moldovenească *že*, pentru ge. — Al doilea sat, Gârcinești se numește azi Gârceni, în comuna cu acelaș nume, județul Vasluiu, pe Racova și lângă Pungești[4]. Satul e pomenit în documentele vechi, ca de ex. în 7089 (1581) August 18, când satul Gârcini e arătat în ținutul Tutovei[5]. Asemenea în 7101 (1593)[6], 7121 (1613) Dechemvrie[7] etc. Satul își are numele dela un străvechiu гръчинъ Grecul. El era și în veacul al XIV-lea[8]. Este foarte interesant reflexul lui -âr- pentru -ръ-[9]. Numele ne arată și existența unor

---

1 Dicț. geogr. al jud. Vasluiu p. 149—150, Dicț. statistic al României 2 p. 996.

2 Ghib. Sur. 19 p. 27—35. Aici e vorba de două documente deosebite, cu aceiaşi dată.

3 Ghib. Sur. 19 p. 114—117.

4 Dicț. statistic al României 2 p. 994, Dicț. geogr. al jud. Vasluiu p. 89—91. Aici și legenda falșă cu numele din timpul lui Ștefan cel Mare. Ibid. dealul Gârcinei, pârăul Gârcina. Frunzescu, Dicționar topografic p. 205—206: Gârceni, Gârcenii-răzăși, Gârcenii lui Bezede.

5 Ghib. Sur. 19 p. 150—151.

6 Ibid 20 p. 41.

7 Ibid. p. 203.

8 Tot în jud. Vasluiu, pe Rebricea, sânt pomeniți într'un uric din 6970 (1462) Octomvrie 8 „unde au fost Grecii lui Duma Negrul": где били грекове черъного дѹмы. Aceștia sânt arătați în sus de satul de pe Rebricea „unde a fost Curtea lui Duma Negrul": где била дворъ дѹми чоръного, I. Bogdan, DȘt. 1 p. 64—66. Acesta de pe urmă este satul Scânteia din jud. Vasluiu, Dicț. statistic al României 2 p. 984, Dicț. geogr. al jud. Vasluiu p. 164—166. Că e așa se vede dintr'un ispisoc dela Constantin Moghilă Voevod, din 7116 (1608), prin care Toader Scânteie și fratesău Mihăilă, fiii lui Scânteie bătrânul, nepoții și strănepoții lui Duma Ciornei (Negru) vând ocina din uricul de slujire al strămoșului lor Duma Ciornei de la Iliaș și Ștefan Voevozi două părți din a patra parte de ocină, din satul „unde au fost Mândrea, care să număscu acmu Scânteiaștii pe Rebrice", lui Ieremia Băiseanu uricar, la Acad. Rom. ms 2812 fila 101 v. In uricul, necunoscut azi, dat de Ilieaș și Stefan Voevozi lui Duma Negrul, satul Scânteia de azi era numit „Unde a fost Mândrea". In aceste părți ale Vasluiului erau satele lui Duma Negru, poate fiul marelui boer Negrea. Aici poate își avea Duma Negru și cetatea lui, la satul Muncei, pomenită în uricul din 6970 (1462) Octomvrie 8, arătat mai sus: мѹнчеи, где била городъ дѹмы чоръного (Muncei, unde a fost cetatea lui Duma Negrul).

9 I. Bărbulescu, Fonetica p. 408-428. Cp. Gârcina din jud. Neamț, Dicț. statistic al României 2 p. 644, Gârcea în jud. Argeș, ibid. 1 p. 10, Gârcovul în jud. Romanați, ibid. 2 p. 812, Frunzescu, Dicționar topografic p. 205-206. Cp. și satele Grecii, Grecești, în jud. Dolju, Mehedinți, Olt, Dâmbovița, Romanați, Tulcea, Vâlcea, Ilfov și Bacău, Dicț. statistic al României 2 p. 1137—

greci, în Moldova, dela sfârşitul veacului al XIV-lea şi începutul veacului al XV-lea[1]. — Satul Luşceşti nu mai este astăzi, va fi dispărut în trupul vreunuia din satele încunjurătoare sau şi-a schimbat numele. Este probabil satul pomenit într'un document din 7053 (1545) sub numele de лєѹчєщи на раковѣ[2]. Işi are numele dela un străvechiu Luşco, nume cam neobicinuit la noi[3]. Satul era cred şi în veacul al XIV-lea. — Satul unde este Cursec este Curseştii, din comuna cu acest nume, judeţul Vasluiu, sat aşezat pe Racova[4]. El este pomenit ca Cursăci, în documentele vechi, ca în 7146 (1638)[5]. Dar într'un document din 1803 Martie 1 satul se numeşte Curşăşti şi e arătat la ţinutul Vasluiului[6]. Işi are numele dela Cursec. Este întemeiat la începutul veacului al XV-lea. — Al cincilea sat e numit Văratec, nume ce azi nu-l mai găsesc pe acolo[7]. In hotarnica satelor este însemnat dealul Lipovei, care ne vorbeşte şi de satul Lipova, din judeţul Vasluiu, aproape de Gârceni[8]. Aici e şi pârăul Lipova, pomenit şi el din vechi vremuri. Se întâlneşte

---

1138, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 223-224. Cp. satul Grecii de lângă târgul Siretiului, din Bucovina, pomenit în multe urice vechi, ca în 6972 (1464) Septemvrie 12, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 83-85, în 6973 (1465) Aprilie 11, ibid. p. 89, în 6996 (1488) Aprilie 6, ibid. p. 347-350. Aici se spune că satul avea privilegiu dela Alexandru cel Bun, etc.

1 Cp. boerul Manoil Grecul, pomenit într'un uric din 6944 (1436) Iulie 24, vezi mai sus p. 468, rândul 11, în 6944 (1436) Septemvrie 19, ibid. p. 488, rândul 21, în 6945 (1437) Dechemvrie 20, Acad. Rom. Peceţi 4, publicat de mine în studiul Mihail dela Dorohoiu şi satele lui, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 348. Se găseşte şi în alt uric, cu aceiaşi dată, Acad. Rom. LXIV/2. Apoi în 6946 (1438) Fevruarie 17, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 4-5. Se află şi în 6955 (1447) Fevruarie 11, Consistorul metropolitan Cernăuţi nr. 3, Wick. Moldowiza p. 61-62.

2 Ghib. Sur. 18 p. 199-201. Actul se găseşte în cele ale lui Marcopulo dela Pungeşti, Vasluiu. Apoi pe Racova nu este azi nici un sat cu numele de Leuceşti. Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 151.

3 Cp. un Luscho, probabil delegat polon, pomenit într'un document extern din 1459 Aprilie 4, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 268. Asemenea numele de femeie Luşca (лоѹшкѫ), într'un uric intern din 7003 (1495) Ianuarie 17, ibid. p. 53.

4 Dicţ. statistic al României 2 p. 994, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu, p. 61-62. Aici Curseştii-Răzeşi şi Curseştii-Sofroni, despărţite prin pârăul Cursaca.

5 Ghib. Stud. 16 p. 62.

6 Ghib. Sur. 15 p. 204.

7 Cp. Văratecul din uricul din 6937 (1429) Iunie 3, mai sus p. 269, rândul 23, p. 275. Cp. asemenea satul Văratec din jud. Botoşani, Dicţ. statistic al României 1 p. 106, Vărateci în jud. Vâlcea, ibid. 2 p. 1026, în jud. Argeş, ibid. 1 p. 36. Altul a fost în jud. Tutova, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 519. Cp. asemenea dealul Varatic, lângă Popeşti, în jud. Iaşi, Harta stat. major, planşa Podul Iloaei, etc. Văraticul este şi un sat mare în volostea Zabriceni, jud. Bălţi, altul în jud. Cetatea Albă, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 225-226, Harta Basarabiei, de Nour.

8 Dicţ. statistic al României 2 p. 996, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 106-108.

în 6985 (1477)[1], apoi în 6995 (1487) Ianuarie 13[2]. Pentru nume cp. satul Lipovăţ, pomenit în 6945 (1437) Fevruarie 24[3].

Uricul este foarte important şi pentru că ne arată regiunea Racovei locuită în veacul al XIV-lea.

160.

Suceava. 1437 Iunie 30.

Ilie Voevod dăruieşte lui Toader Pobrăteanul satul Giuleşti, în jos de Hârlău.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода господарь земли молдавской чинимъ знаменито съвмъ нашимъ листомъ въсѣмъ кто на нъ оузрить или его оуслышитъ чтѹчи, оже то(т) истинный слѹга и болѧри(н) нашь вѣрный панъ тодеръ побрътѣнѹлъ слѹжилъ намъ право и вѣрно. тѣ(м) мы видѣвше пра‹вѹ›ю[4] и вѣрнѹю слѹжбѹ до на(с) жаловали есми емѹ ѡсобною нашею мл(с)тїю и дали есми емоу оу нашей земли мо(л)давской едно село на имѣ жѹлещїи ниже хрълова. тое да боудє(т) емоу честъ оурикъ съ въсѣмъ доходомъ емоу и дѣтемъ его и братїемъ его и оунѹчато(м) его и праоунoучато(м) его и пращѹрѣтомъ его и въсемоу родоу его, кто бѹдетъ наиближнїи, непороушено николи на вѣкы. и по(д) оурикъ да его не дами никомоу николи, иного сѹ(д)ца да не имаетъ развѣ г(сд)коми и къ нашемоу градѹ къ сочавѣ. а хотаръ томѹ селѹ съ въсѣми своими старими хотары, кѹда извѣка оживали. а на то е(ст) вѣра г(сд)ва[5] илїи воеводы и вѣра сна г(сд)ва ми романа и вѣра въсѣ(х) дѣтей наши(х) и вѣра въсѣхь болѧръ наши(х) великы(х) и малы(х) и велѣли есми нашем(ѹ) слѹзѣ вѣрном(ѹ) дїенисоу писати и пе(ча)тъ поставити к сем(ѹ) листѹ. пи(с) пашко оу сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃е юнїа л.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Toder Pobră-

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p 218.
2 Ghib. Sur. 5 p. 52, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 293.
3 Vezi mai sus p. 507, rândul 16, p. 510.
4 Originalul are: праю.
5 Sic.

teanul ne-a slujit nouă drept şi credincios. De aceia, noi văzând dreapta şi credincioasa slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat, în Ţara noastră a Moldovii, un sat, anume Giuleştii, în jos de Hârlău. Aceasta să-i fie curat uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fraţilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine va fi mai aproape, nestricat niciodată, în veci.

Şi sub uric, să nu-l dăm nimănui, niciodată, pe alt judecător să nu-l aibă, afară de Domnia mea şi către oraşul nostru, către Suceava.

Iar hotarul acestui sat cu toate vechile sale hotare, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa Domniei mele, Ilie Voevod, şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici.

Şi am poruncit slugii noastre, credinciosului Dienis, să scrie şi să puie pecetea către această carte.

A scris Paşco, în Suceava, în anul 6945 Iunie 30.

Pergament cu pecetea cea mijlocie atârnată, la Muzeul de pe lângă Arhiv. Stat. Bucureşti. Pe pecete e scris: печать їѡ илїи воеводы. Uricul a aparţinut Arhivei Roznovanilor dela Stânca-Roznovanu, Iaşi. A fost publicat cu mici abateri în Ghib. Sur. 5 p. 113-115 şi N. Iorga, Procesele călugărilor dela Sântilie, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 4 (1925), secţ. ist. p. 2-3. Un regest cu data greşită 6945 (1437) Iulie 10, se află la Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 2 (secţia 3-a), fila 862 r. (E vorba de moşia Ezărenii şi Giuleştii, din ţinutul Hârlăului, cunoscut sub numele de Hodora).

Este vorba cum se vede de un sat, care azi se află în trupul moşiei şi satului Hodora sau Hodura, din comuna Cotnari, judeţul Iaşi[1]. Numele Giuleşti, care s'a păstrat până nu de mult[2], nu se mai întâlneşte azi. In trecut, el este des pomenit în documente. Aşa într'un uric din 6961 (1453) Iunie 20, când era al lui Mihail logofătul[3]. Apoi în 7125 (1617) Ianuarie 12: „satul Giuleştii, pe

1 Dicţ. statistic al României 1 p. 474, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, p. 115, Harta stat. major, planşa Ruginoasa. Aici s'a păstrat dealul Joleşti.
2 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 213, 234.
3 Ulianiţchi, Materiali p. 81-82: село подли котнарѣ на имѣ жѹлещи, Uricarul 11 p. 77.

Bahluiu"[1]. Aici se vorbeşte şi de un uric cu hotarele satului „în zâlele bătrânului Ştefan Voevoda". Apoi în 7128 (1620) Ianuarie 7[2], 7178 (1670) Iunie 11[3], 7210 (1702) August 1[4], 7211 (1703) Septemvrie 16[5]. Numele de Hodora şi l-a luat după o vale ce s'a numit astfel. Ca Hodora apare încă din 7228 (1720) August 20[6], 7229 (1721) Septemvrie 4[7]. Interesantă e hotarnica din 7269 (1761) Iulie 2[8]. Intr'un act din 1775 Iunie 6, între alte acte vechi ale satului e pomenit şi cel din 6945 (1437) dela Ilieş Vodă[9]. Satul este străvechiu. Era cred şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele dela un Giulea, cum e străvechiul boer, contimporan descălicatului[10].

Uricul e puţin suspect, pentru faptul că e dat numai de Ilie Voevod, când ştim că uricele din acest timp sânt date de amândoi Domnii fraţi. Probabil că uricul e provizor şi trebuia să fie înlocuit cu altul, în care trebuiau să apară şi boerii martori şi să fie atârnată pecetea cea mare[11]. Că uricul e dat numai de unul singur din Domni, cazul nu e unic. Din 6945 (1437) Aprilie 29, avem documentul extern, dat numai de Ilie[12], asemenea tot din 1437 cel adresat Polonilor[13]. Altul dat numai de Ştefan Voevod e cel din 6945 (1437) Aprilie 23, adresat Braşovenilor[14].

De altfel, uricul nu are nimic suspect.

---

1 N. Iorga, Procesele călugărilor dela Sântilie, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 4 (1925), secţ. ist. p. 3.
2 Ibid. p. 4.
3 Ibid. p. 5.
4 Ibid. p. 6.
5 Ibid. p. 7.
6 Ibid. p. 8-9.
7 Ibid. p. 11: „de spre movila Hodora, unde amŭ datŭ sama că iaste hotarulŭ Giuleştilor", „unde dau Ezărenii şi Ulmii cu capetiale în hotarulŭ Giuleştilorŭ".
8 Ibid. p. 16.
9 Ibid. p. 19.
10 Vezi mai sus p. 94. Sate cu acest nume avem, în Moldova, în com. Boroaia, jud. Fălticeni (fost Suceava), Dicţ. statistic al României 2 p. 846, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 213-214. Altul a fost pe Valea Neagră, la ţinutul Neamţului, pomenit într'un uric din 6963 (1455) August 23, Acad. Rom. LXXVI/123 şi în altul din 7007 (1499) Noemvrie 20, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 144-146. Acesta se numeşte azi Juleşti şi e în com. Butnăreşti, jud. Roman, Dicţ. statistic al României 2 p. 798, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 260. In acest caz, în numele Juleşti, s'a amestecat cuvântul juli.
11 Cp. uricul din circa 1415, mai sus p. 121-124, p. 126.
12 St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 85, I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti, 1905, p. 20.
13 Hurm. Doc. I² p. 632.
14 St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 92-93, I. Bogdan, Doc. mold. în Arhivul Braşovului, Bucureşti, 1905, p. 14.

Boerul Toader Pobrăteanul e necunoscut aiurea. Işi are numele delà satul Pobrata sau Probota[1].

Uricul este foarte important, pentru istoria vechiului drept românesc.

161.

1437 Iulie 6.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc lui Mihail Oţăl sate.

„6945 Iulii 6. Suret di pi un ispisoc din 6945 Iulii 6, dela Domnii Ilii şi Ştefan Vvzi. prin care să cuprinde că au miluit pe Mihail Oţăl cu câtiva sati şi întri altile i-au dat şi gura Dunavăvăţului, Dobriana, undi au fost Zlătariul şi Fântâna lui Sălevestru pe de amândoaă părţile şi iarăş pe Dunavăţ pe din sus de Rogoază, poiana undi au fost Coste şi pârăul Dobriana, pi di amândou părţili".

Documentul de mai sus îl dau după un regest dela Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 1765, op. 2014, dos. 40, fila 35 r.

Satele din document erau lângă Oţăleşti, Frunteşti, Filipeni, Rogoazăle, Ştiubeeni, Dobriana la ţinutul Tecuciului[2]. Dintre aceste poate s'a păstrat Rogoazăle, numit azi Rogoaza, în comuna Corbasca, judeţul Tecuciu[3]. Un sat Rogojeni este în judeţul Covurluiu[4]. Frunteştii sânt în judeţul Tecuciu. Aici sânt şi Filipenii, Dobreana, Ştiubeiana[5]. — In judeţul Tecuciu se află şi Zlătăreasa, în comuna Găiceana[6]. Aici erau şi celelalte proprietăţi ale lui Mihail Oţel, între care şi Dunavăţul, cum se vede din anaforaua, din care am scos regestul de mai sus[7].

---

1 Un sat Probota este lângă Secăreşti, jud. Iaşi, Harta stat. major, planşa Ruginoasa. Lipseşte în Dicţ. geogr. al jud. Iaşi.

2 Arhiv. Stat. cit. fila 33—35.

3 Dicţ. statistic al României 2 p. 866, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 401.

4 Dicţ. statistic a României 1 p. 248, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 401, Dicţ. geogr. al jud. Covurluiu p. 139—141. Alte sate cu acest nume sânt, în Moldova, în jud. Dorohoiu, Rogojeşti şi Rogoaze, moşie, în jud. Bacău, Frunzescu cit.

5 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 139, 191, 163, 460.

6 Dicţ. statistic al României 2. p. 866, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 536.

7 Altfel un pârâu Dunavăţul, singurul pe care-l cunosc, este în jud. Tulcea, unde se află şi două sate, numite astfel, Dicţ. statistic al României. 2 p. 944, 954.

Mihail Oțel este pisar, gramatic. Apare întâia oară într'un uric din 6944 (1436) Aprilie 21[1], apoi în Iunie 13[2], August 20[3], Dechemvrie 7[4], în 6946 (1438) August 21[5]. Apare și în uricul lui Bogdan Voevod, din 6959 (1451) Iulie 31[6], și în primele luni de domnie a lui Ștefan Vodă, în 6965 (1457) Septemvrie 8[7]. Era poate frate cu Dragomir Oțel dintr'un uric din 6954 (1446) Martie 5[8]. Un fiu al lui Mihail Oțel se numește Iacob, pomenit în uricul din 7025 (1517) Dechemvrie 15, împreună cu un nepot al său (de fiu, sau frate sau soră?) Aver[9] și în altul din 7033 (1525) Fevruarie 12[10]. Aici se vorbește de un privilegiu al lui Mihail Oțel pisarul dela Ilie și Ștefan Voevozi și de sate peste Prut, pe lângă Chișinău, pomenite și într'un uric din 6944 (1436) Iulie 17[11]. Aceste locuri sânt pomenite și într'un document dela Ștefan cel Mare, din 7008 (1500)[12] și în 7035 (1527) Martie[13]. Un Petru Oțelescul apare într'un uric din 6972 (1464) Iunie 11[14]. Nepot de frate al lui Oțel, poate fiu al lui Dragomir Oțel, este cunoscutul boer Herman, din vremea lui Ștefan cel Mare, cum se vede din uricul din 6971 (1463) Aprilie 15[15] și 6976 (1468) Septemvrie 24[16].

Din nefericire regestul uricului din 1437 Iulie 6 e necomplect[17]. Pentru o parte din satele cuprinse în documentul din 1437 Iulie 6, vorbește un regest al unui document dela Petru Voevod, din 7092 (1584) Iunie 25[18], prin care se întărește unui Cozma Dunavăț și rudeniilor sale, toți nepoții lui Filipaș, cu a lor drese de cumpărătură, ce au avut dela moșul lor Filipaș, *dela bătrânul*

---

1 Vezi mai sus p. 430, rândul 32.
2 Ibid. p. 445, rândul 16.
3 Ibid. p. 476, rândul 23.
4 Ibid. p. 498, rândul 36.
5 Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iași), 2 (1916) p. 2, Isp. 5¹ p. 70.
6 Arhiv. Stat. București, M-rea Neamț, depuneri particulare.
7 I. Bogdan, D. Șt. 1 p. 4.
8 Acad. Rom. (dela Șaraga), Uricarul 16 p. 3.
9 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 75 și Ilie Minea, Cercetări ist. (Iași) anul 4² (1929) p. 216.
10 Ibid. p. 217.
11 Vezi mai sus p. 459, rândul 19, p. 464--465.
12 L. T. Boga, Doc. Basarabene, 4 (1929), Chișinău, p. 15—16.
13 Ibid. 5 (1929), Chișinău, p. 7—8.
14 I. Bogdan, D. Șt. 1 p. 80—82.
15 Ibid. p. 73—74.
16 Ibid. p. 130.
17 Un alt document dat lui Mihail Oțel, pentru aceleași sate și altele, e cel din 6946 (1438) Iunie 6, Arhiv. Stat. Iași, Tr. 67, op. 75, dos. 1, fila 49 r. (divanul domnesc) și Anaforale nr. 25 fila 133 v.
18 Arhiv. Stat. Iași, Tr. 1765, op. 2014, dos. 40, fila 35 r.

Ștefan Voevod, jumătate de poiană, unde a fost Coste Călugărul, la stâlpu, în satul ce se cheamă Filipenii și drept la apus, la Dunavicior, la piscul pârăului Boțul din sus și la dealul cel mare, în jos în dreptul gurii Știubienilor și spre răsărit, la dealul Oțăleștilor și peste Dubriana, partea despre răsărit, la obârșia Dobrenii. Intr'un document din 7273 (1765) Martie 1 se găsește și Dunavățul[1].

162.

Vasluiu. 1437 Iulie 20.

Ilie și Ștefan Voevozi dăruiesc lui Cristea Negrul iezerul Cerlenul, de pe Prut.

„Suret de pe ispisoc vechiu pe sârbie de la Ilieș și Ștefan Vodă, scris în Vaslui din leat 6945 Iulie 20.

Cu mila lui Dumnezeu, Noi Iliaș Vodă și fratele Domniei mele, Ștefan Vodă, Domnii Țării Moldovei, înștiințare facem prin această carte a noastră tuturor cui vor căuta asupra ei sau o vor auzi cetindu-să, pentru acesta adevărat slugă și credincios boerul nostru, dumnealui Cristea Negrul, că mai înainte au slujit cu dreaptă și credincioasă slujbă întru sfântodihnitului părintelui nostru, iar acum ne slujaște noao cu dreptate și cu credință. A căruia văzând și noi cea cu dreptate și cu credință cătră noi slujbă, l-am miluit cu deosebită a noastră milă și i-am dat lui în Țara noastră un iazăr pe Prut, anume iazărul Cerlenul, pentru ca să-i fie uric cu tot venitul lui și fiilor lui și frățini-său Giurgii și fiilor lui, nepoților, strănepoților lor și preastrănepoților lor și la tot neamul lor, nestrămutat nici odinioară, în veci.

Și spre aceasta este credința a mai sus numiților, Domniei noastre, Ilieș Voevod și Ștefan Voevod și credința tuturor boerilor noștri ai Moldovei a mari și a mici.

Și spre mai mare tărie tuturor acestor de mai sus scrise, am poruncit credincioasei slugii noastre, Oancii logofătului, să scrie și cătră adevărata cartea noastră această pecete să lege".

(De pe sârbie pe limba moldovinească am tălmăcit eu la anul 1807 April 26. Polcovnicul Pavăl Debrici ot Mitropolie).

---

1 Arhiv. Stat. Iași, Tr. 1765, op. 2014, dos. 40 fila 35v.

Suretul a făcut parte din Arhiva Balş, în posesiunea boerilor Catargiu, dela Cobâle, Basarabia. A fost publicat în Ghib. Sur. 9 p. 1-2. Originalul a fost la Mănăstirea Putna, unde a fost trecut în Catastihul scrisorilor Putnii, de Vartolomeiu Măzăreanu, din 1764 [1]. Azi nu mai este la mănăstire, cum nu se mai găseşte nici uricul lui Ştefan Vodă din 7010 (1502) Iulie 2, pentru acelaş iezer [2]. Este vorba de o baltă numită Roşie, de dincolo de Prut. Ea e pomenită încă din 6933 (1425) Mai 12 [3]. E pomenită apoi în 7010 (1502) Iulie 2, când e cumpărată dela nepoţii lui Cristea Negrul şi Giurgiu şi dăruită Mănăstirii Putna. Aici e pomenit şi uricul dela Ilie şi Ştefan Voevozi [4]. Documentul este foarte important, căci ne arată hotarul iezerului Cerlenul, însemnat de Tăutul logofătul şi megieşi. El începe din malul Prutului, din gura gârlii Zancii, în dreptul Rogojenilor, peste hlabnic, gârla Rentii, drumul cel mare, Troian, movila cea mare, satul Mădoeşti, valea Neagului, valea Cahovul, printre Frumoasăle, movila cea mare, Troian, peste gradişte, despre hotarul Husilor, valea Cărhana, valea lui Stravici, peste hlabnic, în Prut, unde se întâlnesc hotarele Pieleşului şi a Plopului, pe Prut în sus, până la gura gârlii Zancii. Il găsim şi între proprietăţile mănăstirii, în uricul din 7011 (1503) Fevruarie 2: чєрлєноє озєро [5].

Boerul Crâste Negrul este cunoscut boer de divan. Apare întâia oară în uricul din 6943 (1435) Noemvrie 25 [6], în 6944 (1436) Mai 23 [7], Iulie 24 [8], Iulie 1 [9], August 27 [10], Septemvrie 8 [11], în 6945 (1437) Fevruarie 24 [12], în 6946 (1438) Ianuarie 17 [13], în Fevruarie 23 [14], Martie 5 [15], Iunie 20 [16], în 6947 (1439) Aprilie 3 [17],

---

1 Dan, Mănăstirea şi Com. Putna p. 205.
2 Ibid.
3 Vezi mai sus p. 173, rândul 13, p. 176.
4 Ghib. Sur. 9. p. 7—12.
5 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 215. Harta Basarabiei, de Nour. Cp. tot dincolo de Prut: ѡ(т) чєрвлєного кєшєнєкѧ, într'un uric din 6963 (1455) Iunie 6, Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina).
6 Vezi mai sus p. 424, rândul 25.
7 Ibid. p. 442, rândul 22.
8 Ibid. p. 468, rândul 15.
9 Ibid. p. 455, rândul 20.
10 Ibid. p. 482, rândul 6.
11 Ibid. p. 484, rândul 26.
12 Ibid. p. 508, rândul 18.
13 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125. Aici greşală de tipar: Costea.
14 Arhiv. Stat. Bucureşti, Radu Rosetti, Bohotin p. 2.
15 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36.
16 Wick. Bochotin p. 63—65, Solka 2 p. 205.
17 Acad. Rom. XLVII/227.

Martie 12[1], Iulie 2[2], Iulie 15[3], Octomvrie 26[4], în 6948 (1440) August 6[5], în 6950 (1442) Fevruarie 24[6], Aprilie 5[7], în 6951 (1443) Martie 6[8], Mai 7[9], Mai 18[10], Mai 30[11], Mai 31[12], August 24[13], Noemvrie 29[14], în 6954 (1446) Ianuarie 25[15], Iulie 20[16]. Este pomenit şi în 6972 (1464) Iunie 5, fără să se poată preciza din document, dacă la această dată trăia sau nu[17]. Din uric se vede că fratele său se numea Giurgiu.

Nu pot preciza ce legătură de înrudire este, şi dacă era vreuna, între Crâstea Negru şi alt boer mare al timpului Duma Negru. Acesta apare ca boer de divan, începând din 6942 (1434) Aprilie 24[18], Octomvrie 8[19], în 6943 (1435) Aprilie 14[20], în 6944 (1436) Iunie 13[21], Iunie 15[22], Iulie 17[23], August 20[24], Dechemvrie 7[25], în 6945 (1437) Fevruarie 24[26], în 6946 (1438) Ianuarie 17, apare ca vornic[27]. Asemenea în Fevruarie 17[28], Martie 5[29], August 21[30], în 6947 (1439) Martie 12[31], Aprilie 3[32], Mai 10[33],

---

1 Uricariul 18, p. 14.
2 Hurm. Doc. 1² p. 876.
3 Wick. Horodnik p. 201—203.
4 Ghib. Sur. 18 p. 46.
5 Acad. Rom. Peceţi 6.
6 Hurm. Doc. 1² p. 878.
7 Anuarul inst. ist. naţ. Cluj, 3 (1926) p 532, Ghib. Sur. 18 p. 121.
8 Hurm. Doc. 1² p. 880.
9 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina), Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 123.
10 Ghib. Isp. 1¹ p. 17.
11 Hurm. Doc. 1² p. 885.
12 Ghib. Sur. 10 p. 2
13 Ghib. Sur. 20 p. 196.
14 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36
15 Ulianiţchi, Materiali p. 68, Uricarul 11 p. 65.
16 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 5
17 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 79.
18 Vezi mai sus p. 383, rândul 21 şi p. 336, rândul 32.
19 Ibid. p. 395. rândul 21.
20 Ibid. p. 403, rândul 18.
21 Ibid. p. 445, rândul 5.
22 Ibid. p. 450, rândul 17.
23 Ibid. p. 460, rândul 9.
24 Ibid. p. 476, rândul 9.
25 Ibid. p. 498, rândul 23.
26 Ibid. p. 507, rândul 33.
27 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 125.
28 Arhiv. Stat. Bucureşti. Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 4.
29 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 18 p. 36.
30 Ghib revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1.
31 Uricariul 18 p. 13.
32 Acad. Rom. XLVII/227.
33 Biblioteca Universităţii, Iaşi, Uricariul 18 p. 17.

Iulie 2[1], Iulie 15[2], Iulie 30[3], Octomvrie 26[4], în 6950 (1442) Fevruarie 24[5], August 30[6]. Nu trebuie să se confunde cu Duma dela Neamţ, cu care apare cam în acelaş timp. Duma Negru poate era în legătură de înrudire cu boerul Negrea, căci îşi avea aşezările la Vasluiu, ca şi ale lui Negrea[7]. Despre aceste aşezări ne vorbesc urice de mai târziu, ca de ex. cel din 6970 (1462) Octomvrie 8[8]. Apoi în documentul din 7116 (1608) dela Constantin Movilă Voevod, se spune că boerii Scânteie sânt strănepoţii lui Duma Ciornei, ce a avut uric de vislujenie dela Ilie şi Ştefan Voevozi pe satul de pe Rebricea „unde a fost Mândrea", care acum se numesc Scânteiaştii[9]. Acesta este satul Scânteia dela Vasluiu[10]. Nu cunosc uricul lui Duma Negru, dela Ilieş şi Ştefan Voevozi, dar în el erau cuprinse şi satele Urvicolesa, Stroinţii şi Molniţa, dela ţinutul Hotinului şi al Cernăuţilor, cum se vede dintr'un document din 6969 (1461) August 12[11]. Alte sate erau în Moldova de jos, la Pereschiu, cum se vede dintr'un suret al unui document din 7036 (1528) Martie 6[12].

Nu pot preciza dacă Iacuş Negru, dintr'un uric din 6944 (1436) Iulie 24 are vre-o legătură cu Crâstea şi Duma Negrul[13]. Acelaş lucru spun şi despre Fete Negru, din 6951 (1443) Martie 6[14], Mai 30[15], Mai 31[16], Noemvrie 29[17]. Tador Negru, alt boer, care apare în uricele timpului, este fiul lui Negrilă ceaşnic, despre care va fi vorba în această colecţie. Un Şandru Negru e pomenit

---

1 Hurm. Doc. 1[2] p. 876.
2 Wick. Horodnik p. 201—203.
3 Acad. Rom. Peceţi 268, Ghib. Sur. 18 p. 43.
4 Ghib. Sur. 18 p. 46.
5 Hurm. Doc. 1[2] p. 878.
6 Ghib. Isp. 1[1] p. 14.
7 Despre aceste vezi mai sus p. 334-336.
8 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 65-66. на ребричѣ где била дворѫ дѹми чорѫного и повише где били грекове чорѫного дѹмы... и мѹнчеи где била город дѹмы чорѫного. Cp. pe aici satul Dumeşti şi Negreşti, Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 75-77, p. 129-130.
9 Acad. Rom. ms 2812 fila 101v.
10 Dicţ. geogr. al jud. Vaslui p. 164-165. Vezi mai sus p. 518.
11 Bogdan, D. Şt. 1 p. 48-50.
12 Suretul e în colecţia mea. L-am publicat în buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925) p. 195-197. „un sat la Perescheu, supt Fântâna Frasinilor, unde sânt Dragomăneştii şi mori la Pereschiu". Aici şi urmaşii lui Duma Negru.
13 Vezi mai sus p. 468, rândul 14.
14 Hurm. Doc. 1[2] p. 880.
15 Ibid. p. 885.
16 Ghib. Sur. 10 p. 2.
17 Ulianiţchi, Materiali p. 60.

într'un document din 6970 (1462) Septemvrie 25[1]. Un Vlad Negru este pomenit într'un uric din 6998 (1490) Martie 15[2]. Se poate ca unii din aceştia să poarte numele de Negru, ca o poreclă a lor proprie, neavând nici o legătură cu boerii Negrea şi Crâstea Negrul[3].

Uricul este important pentru locurile vechi, din Moldova de peste Prut.

163.

Suceava. 1437 August 19.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc boerului Nemirca Ciortorâischi şi fratelui său Ivaşcu satul Nemirceanii, de pe Prut.

† мл(с)тїю бжїєю мы нлїа воєвода господарь земли молдавской и брать гсдва ми стєфань воєвода господарь земли молдавской чинимь знаменито с сѣмь нашимь листѡ(м) вьсѣмь кто нань оузрить или єго оуслышить чтѹчи, ожє тоть истинныи слоуга и боꙗри(н) нашь вѣрныи пань немирка чорторыискыи слѹжиль ѡтцѹ нашємоу правою и вѣрною слѹжбою, а дни(с) слѹжить намь правою и вѣрною слѹжбою. тѣ(м) мы видѣвшє правѹю и вѣрноую єго слоужбѹ до на(с) жаловали єсмы єго ѡсобною нашєю мл(с)тїю, даємь и потвєрждаємь ємоу що є(ст) єго ѡчина оу нашєи земли молдавской єдно село на прѹтѫ немирчани, тоє да боудєть ємѹ оурикь сь вьсѣмь доходо(м) ємѹ и дѣті(м) єго и братоу єго ивашкови и оуноучато(м) єго и праоуноучато(м) єго и пращѹрѣто(м) єго и вьсємѹ родѹ єго кто боудє(т) наиближнїи, нєпороушєно николижє на вѣки. а хотарь томоу сєлоу сь вьсѣми своими старыми хотары, коуда из вѣка ожживали. а на то є(ст) вѣра вышєписаннаго гсдва ми илїи воєводы и вѣра вьзлюблєннаго брата гсдва ми стєфана воєводы и вѣра сына гсдва ми романа и вѣра вьсѣ(х) дѣтєи наши(х) и вѣра боꙗрь наши(х), вѣра пана жоуржа фратовскаго и дѣтєи єго, вѣра пана вылчи, вѣра пана исаїи, вѣра пана пєтра хоудича дворника, вѣра пана кости, вѣра пана нѣгоꙗ логофєта, вѣра пана стана бырлича, вѣра пана михаила попши, вѣра пана щєфѹла жоумьтатєвича и брата єго пана мындри, вѣра пана доумы лимбьдѹлчєвича и брата єго пана мирчи, вѣра пана лазора и брата єго пана станчѹла пос-

1 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 60.
2 Ibid. p. 407, 417.
3 M. Costăchescu, Satul Cristeşti, cu trupurile sale Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 8 (1930) p. 42-44.

телника, вѣра пана пїатры, вѣра пана доумы дворника, вѣра пана негрилаша [1], вѣра пана петра спатарѣ, вѣра пана козмы шандровича, вѣра пана китолта, вѣра пана фырхва, вѣра пана мисн, вѣра пана бълоша чашника, вѣра пана дамакоуша столника, вѣра пана берендѣіа, вѣра пана кости андроинковича, вѣра пана клашина, вѣра пана станчоула комиса, вѣра пана корчика оникы и вѣра въсѣхъ боıаръ наши(х) молдавскы(х) великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кого бъ извеpетъ господаремъ бытй оу нашеи земли или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) дѣтеи наши(х) или боудь кто ѡ(т) нашего рода, то(т) бы имъ непороушил(л) нашего данїа, али бы и(м) оутверди(л) и оукрѣпи(л) заноуже дали есми емоу за его вѣрноую и правоую слоужбоу. а на болшее потвержнїе томꙋ въсемоу вышеписанномоу велѣли есми слоуѕѣ нашемоу вѣрномоу паноу дїонисоу логоѳетоу пис(а)ти и печатъ привѣсити к семꙋ листоу нашемоу. и писа пашко дїа(к) оу сочавѣ в лѣ(т) ѕ҃ц҃м҃є авгу(с) .ѕ҃і.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domnul Ţării Moldovii şi fratele Domniei mele, Ştefan Voevod, Domnul Ţării Moldovii, facem cunoscut cu această carte a noastră, tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă şi boier al nostru, credinciosul pan Nemirca Ciortorovschi a slujit părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă stujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă cătră noi, l-am miluit cu osebita noastră milă, îi dăm şi întărim ceia ce-i este ocina lui, în Ţara noastră a Moldovii, un sat la Prut, Nemirčeani. Acesta să-i fie uric, cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi fratelui său Ivaşcu şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi întregului neam al lui, cine va fi mai deaproape, nestricat nici odată, în veci.

Iar hotarul acestui sat, cu toate hotarele lor vechi, pe unde au umblat din veac.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele, Ilie Voevod şi credinţa iubitului frate al Domniei mele, Ştefan Voevod, şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa tuturor copiilor noştri şi credinţa boerilor noştri, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Isaiea, credinţa panului Petru Hudici vornicul, credinţa

1 Sic.

panului Crâstea, credinţa panului Neagoie logofătul, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Mihail Popşa, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, Mândrea, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Piatră, credinţa panului Duma vornic, credinţa panului Negrilaş, credinţa panului Petru spătar, credinţa panului Cozma Şandrovici, credinţa panului Vitolt, credinţa panului Fârău, credinţa panului Misea, credinţa panului Băloş ceaşnic, credinţa panului Dumacuş stolnic, credinţa panului Berendeiu, credinţa panului Coste Andronicovici, credinţa panului Vlaşin, credinţa panului Stanciul comis, credinţa panului Corcică Onică şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege, să fie ca domn, în Ţara noastră, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau oricine din neamul nostru, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentru că i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Dionis logofătul, să scrie şi să lege pecetea către această carte a noastră.

Şi a scris Paşco diac, în Suceava, în anul 6945 August 19.

Pergament cu pecetea atârnată. Se păstrează în Arhiva Ministerului de externe din Moscova. A fost publicat de Ulianiţchi, Materialî p. 54-55, cu multe abateri ortografice, întrebuinţând, ca de obiceiu, ortografia rusească. El face observaţiunea că are pecetea atârnată. La Acad. Rom. se află o fotografie a acestui uric, între mss lui I. Bogdan. In ms 126, dăruit de acesta Acad. Rom. se află o copie. A fost publicat în traducere românească, făcută de N. Beldiceanu, în Uricarul 11 p. 4-6 şi p. 46-48. Boerul Nemirca se numeşte aici Ciortorinschi şi Ciortoriscu.

Un sat pe Prut Nemirceani nu mai găseşte astăzi. Singurul sat ce cunosc cu acest nume a fost pe Şomuz şi din care n'a mai rămas decât câteva case, în comuna Bosancea, districtul Suceava[1]. Acesta e pomenit în documente vechi ce în 7098 (1590)

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 150, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 320, Harta stat. major, planşa Fălticeni: dealul şi iazul Nemirceni.

Iunie 8[1], 7112 (1604) Aprilie 30[2], 7113 (1605) August 22[3], 7117 (1609) Ianuarie 28[4], etc. Satul nu e însă acesta, deşi cred că a aparţinut aceluiaş neam. Intr'un uric dela Ştefan Voevod din 6972 (1464) Noemvrie 2 se întăreşte lui Andreico Ciortorâischi, pe care-l cred fiul lui Nemirca, ocinele sale: чорторїѧ и дѹбовъцоүл и ѡшихлибъ. Aceste sate sânt în nordul Bucovinei, Ciortoria pe Ceremuş, în districtul Vaşcăuţi, Dobovăţul şi Oşihlibul, în districtul Coţmanilor[5]. Ciortoria lângă Văscăuţi este pomenită şi într'un document din 7131 (1623) Aprilie 2[6]. Poate că Ciortoria se va fi numit mai înainte Nemirceani. După cum numele Nemirceani derivă dela pronumele boerului din 1437, Nemirca, tot aşa Ciortoria poate deriva dela numele Ciortorâischi, nume care l-a înlocuit pe celalt. Satul nu e departe de Prut. E întemeiat sub Alexandru cel Bun, sub care slujise boerul Nemirca Ciortorâischi.

Acest boer apare uneori în uricele vechi. Se găseşte în uricul din 6939 (1431) Iunie 15, spunându-se că a vândut vornicului Cupcici satul Vaşcouţi, care poate fi satul de lângă Ciortoria[7]. El se găseşte şi ca boier în divan[8]. Numele de Ciortorâischi era numele neamului său. Intr'un document din 6944 (1435) Septemvrie 19 e numit нємирка іацковичъ, ce ne arată că tatăl său se numea Iaţcu[9]. Cred pe Andreico Ciortorovschi, cunoscutul boer al lui Ştefan cel Mare, drept fiul său. Acesta apare întâia oară în uricul din 6972 (1464) Noemvrie 2, în care i se întăresc satele sale şi despre care a fost vorba mai sus, iar ca boier de divan îl găsim regulat din 6994 (1486) Septemvrie 14[10] şi până în 7005 (1497) Martie 20[11].

Ciortorovschi cred că e în legătură cu vorba rusească чортъ drac.

---

1 Condica Mitropoliei Moldovei, 1818, p. 824.
2 Ibid. p. 825.
3 Ibid. p. 825.
4 Ibid. p. 826: „Nemernicei de pre Şumuz, din ţinutul Sucevii".
5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 85-86.
6 Ghib. Sur. 5. p. 173.
7 Vezi mai sus p. 317, rândul 15.
8 Ibid. p. 322.
9 Hurm. Doc. 1² p. 865-866.
10 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 290.
11 Ibid. 2 p. 122.

164.

1437 Octomvrie 5.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc Mănăstirii din Poiană satele, unde este Mihil Roşca, Ripcicenii, Radovţii, unde este Balan, unde este Dragotă, unde este Şandrea, unde este Petrea Bumbotă şi un loc din pustie.

„Suret tălmăcit moldoveneşti după ispisocul sârbesc dela Ilie şi Ştefan Vvd. din vlt 6945 Oct. 5.

Cu mila lui Dumnezău, Noi Iliea Vvda bine credinciosul Domnu şi robul stăpânului nostru Isus Hristos şi cu fratele Domniei mele, Ştefan Vvda, Domnul Ţării Moldaviei, bine am voit Domnia noastră şi din bunavoinţa noastră şi cu agiutoriul lui Dumnezău, iar am înoit ş'am întărit sfintei noastre mănăstiri din Poiană a sfântului Nicolae şi am adaos întrânsa din averile noastre ca să poată a se chivernisâ cei ce s'or afla vieţuind întrânsa, satul anume unde este Mihil Roşca şi Ripcicenii[1] şi Radovţii şi unde este Balan şi unde este Dragotă şi unde este Şandrea şi unde este Petrea Bumbotă şi un loc din pustiu, pe din gios de Bumbotă, într'o vale.

Iar hotarul acestor sate, din dealul cel mare, din gios de drumul cel mare, ce esă din pădure, iar dintre acel deal deacurmezâşu preste vale la cie movilă, iar deacolea deacurmezâş la o movilă mică, pe din gios de drum, iar de acolea iarăş deacurmezâş la o movilă mare, în câmp, iar dela acea movilă în sus, vale, la alte două movile, iar deacolo deacurmezâş la o movilă mare, pe din sus de marginea hotarului, iar deacolo deacurmezâş la un teiu, ce stă împreună cu un plop, iar de acolo deacurmezâş, din gios de prisaca lui Sâdor. Acesta este tot hotarul a tuturor satelor.

Toate acestea le-am dat, ca să fie mai sus numitei mănăstiri uric cu tot venitul, neclătit niciodinioară, în veci.

Şi ceste le-am dat pentru sanatatea noastră şi pentru pomenirea răpoosaţilor părinţilor noştri.

Spre acestea este credinţa Domniei noastre de mai sus scris, Ilie Vvd. şi Ştefan Vvd. şi credinţa tuturor boerilor noştri mari şi mici", (după cum anume îi arată în hrisovul sârbesc)[2].

---

1 Sic.
2 Acesta e un adaus al traducătorului.

S'a tălmăcit hrisovul acesta depe sârbie moldoveneşte de Procopie dascalul i uricar, în cursul anilor lt. 1767 Iunie 7.

In dos: Această tălmăcire ispisocului hotarnic e înconjurătoarei Mănăstirei Probota moşii.

Suretul acesta se găseşte la Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Probota, pachet 10, nr. 2. O copie de pe suret se află la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

Satele de mai sus erau toate unul lângă altul, într'un hotar, în judeţul Botoşani, nu departe de Prut. Unele din ele au dispărut ca nume. Satul unde este Mihil Roşca azi nu mai este, în aceste părţi[1]. Intr'un uric al Pobratei din 6956 (1448) Aprilie 5 satul Roşca este arătat aproape de Hârlău[2]. Un sat Roşiori e pomenit alături cu Ripicenii, într'un document din 6981 (1473) Octomvrie 11[3]. — Ripcicenii, în uricul Mănăstirei Pobrata, din 7062 (1554) Martie 20, apare ca Riţeştii[4] „ce să chiamă acum Răpicenii" [5]. Este deci satul Ripicenii, din comuna Movila-Ruptă, judeţul Botoşani[6]. Intr'un uric din 6981 (1473) Octomvrie 11, de care a fost vorba mai sus, e pomenită Valea Ripicenilor, lângă satul Roşiori: „das Dorf Roszyoryia so über den Thal Rypczynska liegend". Işi are numele dela un străvechiu Ripcici. Era cred şi în veacul al XIV-lea. — Radovţii în uricul Mănăstirei Pobrata din 7062 (1554) Martie 20, de care a fost vorba mai sus, se numeşte Radovţii „ce să chiamă acum Rădenii". Un sat Rădenii este în comuna cu acest nume, judeţul Botoşani, aşezat în jos de Păuleni şi Roşcani[7]. Nu pot preciza dacă este acesta, mai ales că e departe de Ripiceni. Radovţii e pomenit între satele Pobratei şi într'un document din 6951 (1443) Noemvrie 29[8]. Satul îşi are numele dela un Radu. Era

1 Satul Roşcani, din com. Fântânele, jud. Botoşani e aproape de Sireti şi Suceava, Dicţ. statistic al României 1 p. 110, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 408. Satul Roşcani, din jud. Iaşi, e departe de satele Pobratei din 1437, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, p. 195-196, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 94, 408, Harta stat. major, planşa Bivolari. Pentru sate cu acest nume, cp. mai sus p. 429.

2 Arhiv. Stat. Bucureşti, Hasd. Arh. Ist. 1¹ p. 153.

3 Index Zolkieviensis, în Candela (Cernăuţi), 3 (1884) p. 548-549, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 185-186.

4 Cred că e o greşală în suret, în loc de Ripţeştii, formă derivată din Ripciceşti, Ripciceni.

5 N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 75.

6 Dicţ. statistic al României 1 p. 122. Harta stat. major, planşa Ştefăneşti şi Ripiceni.

7 Dicţ. statistic al României 1 p. 116, Harta stat. major, planşa Bivolari.

8 Arhiv. Stat. Bucureşti, Condica Asachi 1 nr. 261 bis, 540.

cred şi în veacul al XIV-lea[1]. — Satul unde este Balan este numit Bălăneşti în uricul Pobratei din 7062 (1554) Martie 20. Nu-l mai găsesc azi[2]. Era dela începutul veacului al XV-lea. — Satul unde este Dragotă nu-l găsesc azi. Un sat Dragoteşti pe Mileatin este pomenit într'un document circa 1452[3]. A fost un sat întemeiat la începutul veacului al XV-lea[4]. — Satul unde este Şandrea nu mai este astăzi în apropiere de Ripiceni. In uricul din 7062 (1554) Martie 20 se numeşte „unde au fost Şandri". Un sat Şendreni în judeţul Botoşani este în comuna Frumuşica[5], departe însă de locurile mănăstirii, din 1437. — Nu pot identifica nici satul lui Petre Bumbotă, care era lângă celelate ale mănăstirii[6]. In Bumbotă poate avem Bumb+otă, aceiaşi formaţie ca şi în Başotă, Caşotă[7], Dragotă, etc.

---

1 Satele cu numele Rădăuţi, formate dela Radu, se confundă cu Rădeni, care dacă pot fi formate dela Radu, pot însă deriva şi dela rădiu, rediu. Cp. Rădăuţi, în jud. Dorohoiu, Rădeana, în jud. Bacău, Rădeni, în jud. Tutova, Neamţ, Botoşani, Iaşi, Rădeşti, în jud. Tutova, Rădiu, în jud. Fălciu, Vasluiu, Neamţ, Fălticeni (fost Suceava) etc., Dicţ. statistic al României 1 p. 366, 88, 2 p. 972, 632, 1 p. 116, 484, 2 p. 964, 960, 1 p. 382, 2 p. 992, 986, 990, 628, 852. In trecut sânt pomenite asemenea sate. Aşa de ex. într'un uric din 6945 (1437) Decemvrie 20: радовци, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347. Cel din Bucovina este pomenit în 6987 (1479) August 30, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 230, în 6989 (1481) August 23, ibid. p. 257, în 7011 (1503) August 26, ibid. 2 p. 225. Satul din jud. Iaşi e pomenit în 7007 (1499) Noemvrie 20, I. Bogdan, D. Şt. 2, p. 148. Altul a fost la Fălciu, pomenit în 7005 (1497) Martie 20, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 121. Pentru Rediu cp. uricul din 6937 (1429) Septemvrie 24, mai sus p. 290, rândul 13, p. 293, apoi în 6944 (1436) August 20, ibid. p. 475, rândul 16, p. 479. Pentru Moldova de dincolo de Prut, cp. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 173-174, Rădăuţi, în jud. Hotin, Rădeni în jud. Bălţi, Chişinău, Orheiu, Rădiul în jud. Soroca, Rădoaea, în jud. Bălţi, Răduleni în jud. Soroca. Apoi Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 177-178.

2 Pentru satele cu acest nume cp. uricul din 6939 (1431) Aprilie 30, mai sus p. 315, rândul 6, p. 316, apoi 6942 (1434) Aprilie 24, ibid. p. 383, rândul 6, p. 385, apoi 6944 (1436) Iunie 13, ibid. p. 444, rândul 13-14, p. 447, în 6944 (1436) Dechemvrie 7, ibid. p. 498, rândul 9, p. 500, etc.

3 Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan.

4 Sate cu acest nume, în Moldova, au fost în jud. Putna şi altul în jud. Fălticeni (fost Suceava), Frunzescu, Dicţionar topografic p. 175. In trecut este pomenit un sat Dragoteşti, în Câmpul lui Dragoş, într'un uric din 6927 (1419) Aprilie 8, vezi mai sus p. 132, rândul 2, p. 133.

5 Dicţ. statistic al României 1 p. 116. Sate cu acest nume, în Moldova, avem în jud. Covurluiu, Iaşi, Tutova, ibid. 1 p. 252, 482, 2 p. 968. Altul a fost în jud. Vasluiu şi Tecuciu, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 430. Un sat Şăndreni este în jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 202. Pentru trecut cp. uricul din 6906 (1398) Iulie 2 şi 6912 (1404) Iulie 20, vezi mai sus p. 16, rândul 15, p. 19, p. 50, rândul 8.

6 Cp. Bumbata din jud. Fălciu, Bumbeşti din Gorju, Dicţ. statistic al României 1 p. 376, 412, 416.

7 Pentru neamul Caşotă, scoboritor din Bratul Viteazul, vezi uricul din 6999 (1491) Ianuarie 7, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 445-446, M. Costăchescu, Satul Goeşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 35-36.

165.

Suceava. 1437 Dechemvrie 20.

Ilie şi Stefan Voevozi dăruiesc boerului Ion Urecle păhărnicel satele Bârgăeani, Stănigeani şi Sârbii, la Tecuciu.

† мл(с)тїю бжїєю мы илїа воєвѡда господарь земли молдавской и братъ гсствами стєфанъ воєвода чиниmъ знаменито с сѣмъ нашимъ листомъ вьсѣмъ кто нань оузритъ или єго оуслышитъ чтоучи оже тотъ истинныи слѹга нашъ панъ їѡнъ оурек(л)є пъхърничє(л) слѹжилъ намъ правою и вѣрною слѹжбою. тѣмъ мы видѣвшє правою и вѣрнѹю єго слѹжбоу до на(с) жаловали єсми єго особною нашєю мл(с)тїю и дали єсми ємѹ оу нашєи земли оу молдавской села бръгъꙗни ⟨на бръладѣ и стънижани⟩ и сръби на текѹ(ч). тоє оусє да є(ст) ємѹ ѡ(т) на(с) оурикъ съ вьсѣмъ доходомъ ємоу и дѣтємъ єго и оунѹчатомъ єго и праоунеоучатомъ єго и прашрѹрѣтомъ єго и вьсємѹ рѡдѹ єго кто бѹдєтъ наиближнїи непорѹшенно николиже на вѣкы. а хотаръ тѣмъ селамъ да є(ст) по старомѹ хотарѹ кѹда из вѣка оживали. а на то є(ст) вѣра вышєписанного гсства ми илїи воєводы и вѣра брата гсствами стєфана воєводы и вѣра сна гсствами романа и вѣра вьсѣхъ дѣтєи наши(х), вѣра пана жѹржа фратовска⟨го⟩[1] и дѣти єго, вѣра пана вылчи, вѣра пана исаїи, вѣра пана пєтра хоудича дворника, вѣра пана стана бръличa, вѣра пана михаила попши, вѣра пана шєфоула жѹмататєвича и брата єго пана мындри, вѣра пана доумы лимбъдѹлчєвича и брата єго пана мирчи, вѣра пана лазора и брата єго пана станчюла постєлника, вѣра пана пїатры, вѣра пана доумы дворника, вѣра пана витолта, вѣра пана фырьва, вѣра пана вълоша чашника, вѣра пана бєриндѣꙗ столника, вѣра пана маноила гръчина, вѣра пана илїаша спатарѣ, вѣра пана станчюла комиса, вѣра вьсѣхъ болѣръ наши(х) молдавскы(х) и вєликы(х) и ма⟨лы(х)⟩. а по нашємъ животѣ кого бъ изберєтъ господарємъ быти оу нашєи земли оу молдавской или ѡ(т) братїи наши(х) или ѡ(т) дѣтєи наши(х) или бѹ(д) кто ѡ(т) нашєго племєнє то(т) щобы нєпорѹши(л) нашєго данїа али щобы имъ оу⟨твръдилъ⟩ и оукрѣпилъ, заиѹжє єсми дали ємѹ за єго правою и в⟨ѣрнѹю слѹжбѹ⟩. а на болшєє потвєржєнїє вєлѣли єсми нашємѹ вѣрномѹ панѹ дїинисоу логофєтѹ пис⟨а⟩ти и пєчатъ нашъ привѣсити к сємѹ нашємѹ листѹ. писа пашко оу со(ч)вѣ влѣто ѕ҃ц҃м҃е дє(к) к.

1 In original го lipseşte.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi Ilie Voevod, Domn Țării Moldovii și fratele Domniei mele, Stefan Voevod, facem cunoscut cu această carte a noastră tuturor, cari vor căuta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că această adevărată slugă a noastră, pan Ion Urecle păhărnicel, a slujit nouă cu dreaptă și credincioasă slujbă. De aceia, noi văzându-l cu dreaptă și credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă și i-am dat, în Țara noastră, în Moldova, satele Bârgăiani, pe Bârlad și Stănigeanii și Sârbii, la Tecuci. Toate aceste să-i fie dela noi uric cu tot venitul, lui și copiilor lui și nepoților lui și strănepoților lui și răstrănepoților lui și întregului neam al lui, cine va fi mai deaproape, nestricat nici odată, în veci.

Iar hotarul acestor sate să fie după vechiul hotar, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credința mai sus scrisului Domniei mele, Ilie Voevod și credința fratelui Domniei mele, Stefan Voevod, și credința fiului Domniei mele, Roman, și credința tuturor copiilor noștri, credința panului Giurgiu dela Frătăuți și a copiilor lui, credința panului Vâlcea, credința panului Isaiea, credința panului Petru Hudici vornicul, credința panului Stan Bârlici, credința panului Mihail Popșa, credința panului Șteful Jumătate și a fratelui său, pan Mândre, credința panului Duma Limbădulce și a fratelui său, pan Mircea, credința panului Lazor și a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credința panului Piatră, credința panului Duma vornic, credința panului Vitolt, credința panului Fârău, credința panului Băloș ceașnic, credința panului Berindei stolnic, credința panului Manoil Grecul, credința panului Ilieaș spatar, credința panului Stanciul comis, credința tuturor boerilor noștri moldoveni și mari și mici.

Iar după viața noastră, pe cine Dumnezeu va alege, să fie ca Domn, în Țara noastră, în Moldova, sau din frații noștri sau din copiii noștri sau oricine din seminția noastră, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască și înputerniciască, pentru că i-am dat lui, pentru a lui dreaptă și credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură, am poruncit credinciosului nostru pan, Diinis logofătul, să scrie și pecetea noastră să o lege către această carte a noastră.

A scris Pașco, în Suceava, în anul 6945 Dechemvrie 20.

Pergament cu pecetea pierdută, la Acad. Rom. LXIV/2. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. Uricul este pu-

ţin stricat, în locul unde sânt scrise satele. Aici am complectat cu satul стѫнижани dintr'un uric din 7106 (1598) Aprilie 10, unde se spune că Pătraşco pârcălab, în timpul lui Alexandru Lăpuşneanu, a cumpărat două părţi din satul стѫницѣни, dela Agafia, fiica lui Ion Stănigeanul, din privilegiu ce a avut străbunul ei Ureache păhărnicel, de danie, dela Ilie şi Stefan Voevozi[1]. Este uricul din 1437 Dechemvrie 20.

Satele se pot identifica. Bârgăeanii au fost probabil pe Bârlad, în jos de Vasluiu. Intr'un document din 6987 (1479) Dechemvrie 30, se întăreşte lui Radu Gârbovăţ satele Ruşii, Buciumii şi Bârgăuanii[2]. Intr'un document din 7016 (1508) Martie 2, satul Bârgăuanii este arătat pe Bârlad[3]. Fusese cumpărat de Clanău spătarul şi soţia sa Dragna, în vremea lui Stefan cel Mare, dela nepoţi Radului Gârbovăţ stolnicul. Aici se pomeneşte şi de dresece a avut pe acest sat Rus Toader dela Alexandru cel Bun. Intr'un zapis din 7253 (1745) Iunie 1 satele sânt arătate la ţinutul Vasluiului, pe apa Bârladului: „unde să numeşti acum Babare .... moşie den trii hotară, ce să chiamă Ruşii şi Bârgăoanii şi Buciumii, ce sintu tot într'un hotar"[4]. In alt zapis din 7253 (1745) Iunie 9 satele se arată la ţinutul Vasluiului, pe apa Bârladului, din jos de târgul Vasluiului „ce să chiamă Rusii şi Buciumii şi Bârgăoanii"[5]. A fost deci un sat în trupul moşiei Baba rea din judeţul Vasluiu[6]. Satul este foarte vechiu. Era probabil şi în veacul al XIV-lea. Işi are numele de la Bârgău. Un Bârgău Ştefan este pomenit într'un document din 6911 (1403) Ianuarie 7[7] şi în 6919 (1411) Iunie 28[8].

---

1 Ghib. Sur. 20 p. 75: что wн собн кѹпнл wт агафїа дѫща їwанѹ стѫницѣнѹл wт нсприкнлїа еже нмал прѣдка ен ѹрѣке пѫхарннчел за данїе wт нлїа н wт стефана воевоạї.

2 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 236-237.

3 Ghib. Sur. 1 p. 66-71: „nişte sate pre Bârlad, anume Rusii şi mai în gios Buciumii şi mai din sus de Rusi, Bârgăoanii". Iacov Antonovici, Documente Bârlădene, 4, p. 17-18.

4 Muz. municipal, Iaşi, pachet 8, nr. 35, M. Costăchescu, Observări istorice, cu privire la neamul lui Ştefan cel Mare, Iaşi, p. 18, Ghib. Sur. 24, p. 26.

5 Muz. municipal, Iaşi, pachet 8, nr. 36, M. Costăchescu, Observări istorice, cu privire la neamul lui Ştefan cel Mare, Iaşi, p. 19, Ghib. Sur. 24 p. 27-28.

6 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 14.

7 Vezi mai sus p. 47, rândul 7.

8 Ibid. p. 85, rândul 8, p. 90. Un sat cu acest nume avem încă în jud. Neamţ, Dicţ. statistic al României 2 p. 634. Altul a fost în jud. Fălticeni (fost Suceava), Frunzescu, Dicţionar topografic p. 32. Aceasta din urmă este pomenit în stăpânirea neamului Bârlici, într'un uric din 6995 (1487) Martie 5, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 294-295, cp. N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 63, într'un document din 7221 (1713).

Stănigeanii sânt în judeţul Tecuciu. Aici avem târguşorul şi satele Stănişeşti[1]. Este acelaş cu cel pomenit în uricul din 7106 (1598) Aprilie 10, de care a fost vorba mai sus, şi care se păstrează în neamul lui Urecle, până în timpul lui Lăpuşneanu. Un sat Stănigeşti este în judeţul Tutova, comuna Gâlţeşti[2]. Acesta însă într'un uric din 6963 (1455) August 15 este arătat în stăpânirea boerului Petru comis[3]. Satul îşi are numele dela un Stănigă, cum e cel pomenit în uricul din 6932 (1424) Fevruarie 16 şi care a dat numele satului Stănigeni, Stănigeşti, de lângă Baia şi Buciumeni[4]. E dela începutul veacului al XV-lea. — Satul Sârbii dela Tecuciu este sau cel din comuna Nicoreşti sau cel din comuna Giurgioana[5]. Numete satului ne arată o colonie de slavi din sudul Dunării[6].

Boerul Ion Urecle păhărnicel este totuna cu Oană ori Vană Ureacle. Poate e fiul boerului Petru Ureacle, despre care a fost vorba în alt loc[7]. Ion Urecle ca păharnic apare întâiu în 6943 (1435) Ianuarie 3[8]. Fără titlu apare în acelaş an, Aprilie 14[9]. Apoi în uricul din 1437 Dechemvrie 20, în care i se întăresc sate. Apoi în 6946 (1438) Martie 5[10], August 21[11], în 6947 (1439) Mai 10[12], în 6950 (1442) Martie 8[13], August 30[14], în 6951 (1443) Martie 6[15], Mai 1[16], Mai 7[17], Mai 14[18], Mai 18[19],

1 Dicţ. statistic al României 2 p. 882, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 456.
2 Frunzescu, Dicţionar topografic p. 456.
3 Acad. Rom., Ghib. Sur. 18 p. 65.
4 Vezi mai sus p. 162, rândul 9, p. 165. Cp. uricul din 6936 (1428) Iulie 29, ibid. p. 218, rândul 11, p. 220. Asemenea cel din 6953 (1445) Aprilie 5, Ulianiţchi, Materiali p. 66-67, Uricarul 11 p. 60-62.
5 Dicţ. statistic al României 2 p. 876, 878, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 432.
6 Cp. uricul din 6931 (1423) Martie 31, mai sus p. 156, rândul 12, p. 158. Asemenea uricul din 6944 (1436) Septemvrie 19, ibid. p. 488, rândul 7, p. 492. Apoi uricul din 6956 (1448) Iulie 27, Acad. Rom. Peceţi 7, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 39.
7 Vezi mai sus p. 55.
8 Ibid. p. 401, rândul 28.
9 Ibid. p. 403, rândul 19.
10 Acad. Rom. Peceţi 273, Ghib. Sur. 17 p. 36.
11 Arhiv. Stat. Iaşi, pachet 33 nr. 1, Ghib. în revista Teodor Codrescu (Iaşi), 2 (1916) p. 1, Isp. 5^1 p. 70.
12 Uricariul 18 p. 17.
13 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina), Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 74.
14 Ghib. Isp. 1^1 p. 14.
15 Hurm. Doc. 1^2 p. 880, Uricarul 11 p. 53.
16 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina). Aici влиы оурѣкие.
17 Arhiv. Stat. Bucureşti (dela Câmpina), Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 123.
18 Hurm. Doc. 1^2 p. 883.
19 Arhiva Sf. Spiridon, Iaşi. la Ghib. Isp. 1^1 p. 17 lipseşte.

Mai 28[1], Mai 30[2], Mai 31[3], Iunie 8[4], August 3[5], August 24[6], Noemvrie 29[7], în 6953 (1445) Iulie 15[8], August 8[9], în 6954 (1446) Ianuarie 25[10], Ianuarie 26[11], Martie 5[12], Iunie 6[13], Iulie 20[14]. E ultima oară, când îl găsesc în documente. In uricul din 1438 August 21, de care a fost vorba mai sus, apare cu titlul de vornic[15]. Urmaşii direcţi ai lui Oană Ureacle nu sânt cunoscuţi. Intr'un regest de uric dela Ştefan cel Mare, din 6978 (1470) August 25 se întăreşte lui Ureche şi surorilor sale satul Derţsca[16]. Nu ştiu dacă este vre-o legătură între boerii Ureacle din întâia jumătate a veacului al XV-lea, Ureche din vremea lui Ştefan cel Mare şi Maxim şi Nistor Ureche, acesta tatăl cronicarului Grigorie Ureche.

166.

Suceava. 1437 Dechemvrie 20.

Ilie şi Stefan Voevozi întăresc lui Mihail dela Dorohoiu cele cincizeci şi două de sate, ce le avea privilegiu dela Alexandru cel Bun.

† мл(с)тїю бжїею мы илїа воевода господарь земли мо(л)давскои и бра(т) г(с)ва ми стефа(н) воевода чиним знаменито ис сѣмь нашим листомь оусѣмь, кто нань оузрить или его оуслышить чтѹчи оже тоть истинныи болѣринь нашь вѣрнїи па(н) михаило дорогѹнскы слѹжи(л) стопочившомѹ wцоу нашемоу правою и вѣрною слоужбою, а дні(с) слѹжить намь правою и вѣрною слѹж-

1 Ghib. Sur. 5 p. 116.
2 Hurm. Doc. 1² p. 885.
3 Ghib. Sur. 10 p. 2.
4 Arhiv. Stat. Bucureşti, Ghib. Sur. 18. p. 52.
5 Wick. Woronetz und Putna 2 p. 151-152.
6 Originalul la d. M. Cogălniceanu, Bucureşti, Ghib. Sur. 20 p. 196.
7 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 36, Iaţimirski, Darstveniia jalov . . . gramotî mold. în Drevnosti trudî slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moskva 1907) p. 294.
8 Ulianiţchi, Materialî p. 68.
9 Melchisedec, Notiţe ist. şi arh. p. 98-101.
10 Ulianiţchi, Materialî p. 67-68.
11 I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 37, Uricarul 11 p. 66.
12 Acad. Rom. (dela Şaraga).
13 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare.
14 Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 5.
15 Vezi şi M. Costăchescu, Despre neamul de boeri moldoveni Ureche, în Cercetări Ist. (Iaşi), 4¹ (1928) p. 45.
16 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 212, nr. 4, fila 1 v.

бою. тѣмъ мы видѣвши его правою и вѣрною слѹжбою до на(с) жаловали есми его особною нашею мл(с)тию и дали есми емоу и поновили есми и потвердили села его и привилїе еже моу е(ст) далъ стопочившаго родите(л) на(ш), на имѣ село кинди(н)ци и село гѣрцѣ на протѫ, оу печалова село печаловци и село оугриновци и село оуста(к) и село на рокитна, еще село где би(л) драгомиръ мѫндричинъ, еще село котелева и село милїановци, еще село где шизко би(л), еще село ѕиновци, еще село где би(л) мали(ч) оу жѹржики, еще село оу симка, еще село саличее, еще село крѫстиници, еще село где петришоръ сиди(л), оу конецъ должкѹ, еще село по(д) лѫжко(м), где драгомиръ сиди(т), еще село доли на прѹти итовоевци, а село радовци, а село вишнивци и село на(д) нистри ли(п)ни(к), еще село где коусѣръ би(л), еще село где карагѹничеве, еще село на наславчноу млина, еще село пакоустинѣ, еще село оу ма(к)сима, еще село миришчева, еще село где ногѹикои и село где би(л) клѣциня, еще село терешевци, еще село где роспо(п) доли оу винева и село коухаревци, а дроугое села коуничее по(д) винева и село где цркви(ч), еще село поу(д)[1] каражиномъ где симѣо(н) книѣ(з) оу верхъ добрѹши, еще село по(д) каражиномъ доброуша и село по(д) каражиномъ мордвина, еще село пониже мордвина по(д) каражиномъ на доброуши где сѹ(т) крѫници, еще село шлешкови по(д) каражиномъ, еще село на верхъ резины где циганъ сиди(т), еще село на ревти где е(ст) камени броу(д) и повише каменаго бродѹ на ревти(ж) оу конецъ стенки, еще села на ревти где мли(н), еще село оу нижнїи могатини где никита и село где грабовци сидѧ(т) оу вишнїи конецъ кѹлисева где радоу(л) сиди(л), еще силище где ста(в) по баговы(м) рого(м) где сили били коскови синове, еще силище поу(д)[1] мѫгатинами где роужи(ч) сиди(т) и оу вишнїи могати(н) села що кнѣгинина была и оу грабови село где ста(н) сиди(т) и оу вишнїи конецъ грабо(в) на башн где мадеи сиди(т) и по(д) високою добровою где миклоѹшъ сиди(т). тыи вьси вышиписаны(х) што бы емѹ оури(к) съ вьсѣмъ доходомъ емѹ и дѣтемъ его и оунѹчато(м) его и прѣоунѹчато(м) его и прѣщѹрѣто(м) его и наиближнемоу племеню его кто боуде(т) непорѹшено имъ николиже на вѣкы вѣчныя. а хотаръ тѣ(м) селамъ вьсѣмъ вышеписаны(х) да боудѹтъ съ вьсѣми старыми своими хотарми кѹда извѣка оживали. а на то е(ст) вѣра вышеписанаго г(с)ва ми илїи воеводы и вѣра брата г(с)вами стефана воеводы и вѣра сна г(с)вами романа и вѣра вьсѣхъ дѣтеи наши(х), вѣра пана жѹржа фратовска[1] и дѣтеи его, вѣра пана вылчи, вѣра пана

1 Sic.

исаїи, вѣра пана петра гꙋдича дворника, вѣра пана стана бырлича, вѣра пана михаила попши и дѣтеи его, вѣра пана цѣфоула жоумѫтатича и брата его пана мындри, вѣра пана доумы лимбѫдолчевича и брата его пана мирчи, вѣра пана лазора и брата его пана станчоула постелника, вѣра пана пїатры и дѣтеи его, вѣра пана доумы дворника и дѣтеи его, вѣра пана вителта и дѣтеи его, вѣра пана фырѫка и дѣтеи его, вѣра пана бѫлоша чашника, вѣра пана берендѣꙗ столника, вѣра пана маноила грѫчина, вѣра пана илїаша спатарѣ, вѣра пана станчꙋла комиса и вѣра вьсѣхъ боꙗръ нашихъ молдавскы(х) великы(х) и малы(х). а по нашемъ животѣ кого бѫ изберѣ(т) господаремъ быти оу нашеи землі молдавскои или ѡ(т) братїи ‹наши(х) или› ѡ(т) дѣтеи наши(х) или бꙋ(д) кто ѡ(т) нашего племене, тотъ бы емоу непороушилъ нашего даанїа, али бы емоу оутверди(л) и оукрѣпилъ за поуже дали есми емꙋ за его вѣрноую и правоую слꙋжбоу. а на болшее потвержение томоу вьсемꙋ вышеписанномоу велѣли есми слꙋѕѣ нашемꙋ вѣрномꙋ паноу дїѡнисоу логофетоу писати и печа(т) нашѫ привѣсити к сем(ꙋ) листоу нашемоу. пи(с) пашко оу со(ч)вѣ влѣ(т) ѕ҃ѣ҃м҃е дє(к) к днѫ.

Traducere. Cu mila lui Dumnezeu, Noi *Ilie Voevod*, Domnul Ţării Moldovii, şi fratele Domniei mele, Stefan Voevod, facem cunoscut şi cu această carte a noastră tuturor, cari vor căta la dânsa sau o vor auzi citindu-se, că acest adevărat boer al nostru, credinciosul pan Mihail dela Dorohoi a slujit sfântrăposatului părintelui nostru cu dreaptă şi credincioasă slujbă, iar astăzi slujeşte nouă cu dreaptă şi credincioasă slujbă. De aceia, Noi văzându-l cu dreaptă şi credincioasă slujbă către noi, l-am miluit cu osebita noastră milă şi i-am dat şi i-am înoit şi i-am întărit satele lui şi privilegiul pe care i l-a dat sfântrăposatul părintele nostru, anume satul Chindinţi şi satul Gheartea la Prut, la Pecialou, satul Pecialouţi şi satul Ugrinouţi şi satul In lac şi satul la Rochitna şi încă satul unde a fost Dragomir Mândrici şi satul Coteleu şi satul Milianouţi şi încă satul unde a fost Şizco şi satul Zinouţi şi încă satul unde a fost Malici, la Giurgică, şi încă satul la Simca şi încă satul Salicee şi încă satul Crâstinţii şi încă satul unde a şezut Petrişor, la capătul Doljcului şi încă satul sub Lâjcu, unde şede Dragomir şi încă satul în vale pe Prut, Itovoeşti, şi satul Radouţi şi satul Vişnăuţi şi satul pe Dnistru, Lipnic şi încă satul unde a fost Cuseară şi încă satul unde-s Caragunicii şi încă satul la moara lui Naslavciu şi încă satul Pavustinea şi încă satul la Macsim şi încă

satul lui Mirişce şi încă satul unde-i Noguicoi şi satul unde a fost Cleaţină şi satul Tereşeuţi şi încă satul unde-i Rospop, în vale în Bineva şi satul Cuhareuţi şi alte sate ale lui Cunici, sub Bineva şi satul unde-i Ţirvici şi încă satul sub Caragini, unde-i Simeon cneaz, la obârşia Dobruşei şi încă satul sub Caragine, Dobruşa şi satul sub Caragine, Mordvina, şi încă satul mai jos de Mordvina sub Caragine, la Dobruşa, unde sânt Fântânele şi încă satul lui Oleşco, sub Caragine, şi încă satul la obârşia Rezinei, unde şede Ţigan şi încă satul pe Răut, unde este Vadul Pietrei şi mai sus de Vadul Pietrei, la Răut, la capătul Stâncii şi încă satele la Răut, unde-i moara şi încă satul la Moiatinii de jos, unde-i Nichita şi satul unde şed Grabouţii, în capătul de jos al Culisei, unde a şezut Radul şi încă seliştea unde-i Lacul, la Cornul Bâgului, unde au fost şezut fiii lui Cosco şi încă seliştea de sub Măiatini, unde şede Rujici şi la Moiatinul de sus satele ce au fost ale Doamnei şi la Grabov satul unde şede Stan şi în capătul de sus al Grabovei, la Başeu, unde şede Matei şi sub Dumbrava înaltă, unde şede Miclouş. Aceste toate mai sus scrise să-i fie uric cu tot venitul, lui şi copiilor lui şi nepoţilor lui şi strănepoţilor lui şi răstrănepoţilor lui şi seminţiei celei mai deaproape, cine va fi, nestricat lor niciodată, în vecii vecilor.

Iar hotarul acestor sate toate mai sus scrise, să fie cu toate vechile lor hotare, pe unde din veac au umblat.

Iar la aceasta este credinţa mai sus scrisului, Domniei mele, Ilie Voevod şi credinţa fratelui Domniei mele, Stefan Voevod, şi credinţa fiului Domniei mele, Roman, şi credinţa tuturor copiilor noştri, credinţa panului Giurgiu dela Frătăuţi şi a copiilor lui, credinţa panului Vâlcea, credinţa panului Isaiea, credinţa panului Petru Gudici vornic, credinţa panului Stan Bârlici, credinţa panului Mihail Popşa şi a copiilor lui, credinţa panului Şteful Jumătate şi a fratelui său, pan Mândrea, credinţa panului Duma Limbădulce şi a fratelui său, pan Mircea, credinţa panului Lazor şi a fratelui său, pan Stanciul postelnic, credinţa panului Piatră şi a copiilor lui, credinţa panului Duma vornic şi a copiilor, credinţa panului Vitolt şi a copiilor lui, credinţa panului Fârău şi a copiilor lui, credinţa panului Băloş ceaşnicul, credinţa panului Berendei stolnicul, credinţa panului Manoil Grecu, credinţa panului Ilieaş spătar, credinţa panului Stanciul comis şi credinţa tuturor boerilor noştri moldoveni mari şi mici.

Iar după viaţa noastră, pe cine Dumnezeu va alege să fie

ca Domn, în Ţara noastră a Moldovii, sau din fraţii noştri sau din copiii noştri sau ori pe cine din seminţia noastră, acela să nu le strice dania noastră, ci să le întăriască şi înputerniciască, pentrucă i-am dat pentru a lui dreaptă şi credincioasă slujbă.

Iar pentru mai mare întăritură acestor toate mai sus scrise, am poruncit slugii noastre, credinciosului pan Dionis logofătul, să scrie şi să lege pecetea noastră către această carte a noastră.

A scris Paşco în Suceava, în anul 6945 Dechemvrie 20 zile.

Pergament cu pecetea cea mare atârnată, la Acad. Rom. Peceţi 4. Pergamentul este foarte bine păstrat. Pecetea însă este cu marginele stricate. Pe ea se citeşte abea: пєчать илїа воєвw . . . . O fotografie e în colecţia mea. Un facsimil în I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc, nr. 33. O copie la Acad. Rom. ms 126, dăruit de I. Bogdan. La Acad. Rom. loc. cit. o traducere foarte rea, cu numele satelor citite foarte greşit. Am publicat uricul în M. Costăchescu, Mihail dela Dorohoiu şi satele lui, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 6 (1927) p. 347-349. Uricul este citat de I. Bogdan, Cnejii români, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 26 (1903), secţ. ist. p. 28-30 şi D. Şt. 2 p. 82-83.

Multe din satele lui Mihail dela Dorohoiu se pot identifica. Chindinţii este probabil satul Chindeşti sau Cândeşti, din districtul Siretiului, din Bucovina[1]. E aşezat pe Sireti. E mai probabil acesta decât satul Cândeşti, tot pe Sireti, ceva mai sus de acesta, din comuna Dersca, judeţul Dorohoiu[2], pentru că acesta aparţine neamului de boeri Jumătate până târziu, poate până sub Ştefan cel Mare, cum se vede din uricul din 6938 (1430) Iulie 7[3] şi cel din 6988 (1480) Septemvrie 15[4]. Satul îşi are numele dela un Cândea[5]. Era probabil şi în veacul al XIV-lea. — Gheartea este probabil Herţa, din

1 Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 61, Harta Bucovinei. de Ed. Fischer.

2 Dicţ. statistic al României 1 p. 356, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 42, Harta stat. major. planşa Grămeşti.

3 Vezi mai sus p. 299, rândul 4, p. 301-302.

4 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246-247.

5 Cp. boerul Oană Cândescul, căruia printr'un uric din 6960 (1452) Dechemvrie 21 i se întăresc sate în Moldova de jos, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Răchitoasa nr. 1. Asemenea Toma Cândevici, boerul cunoscut al lui Ştefan cel Măre, pomenit încă din 6962 (1454) August 25, Iaţimirski, Darstveniia jalov . . . gramoti mold. în Drevnosti trudi slav. kommissii imp. mosk. arheolog. obştestva, 4 (Moska 1907), p. 295.

judeţul Dorohoiu[1]. — Satul Pecealouţi şi Pecealoul, care este probabil un pârău, nu le pot identifica. Vor fi fost prin ţinutul Hotinului[2]. Cp. rus. печаль, supărare, tristeţe. — Ugrinăuţii nu se pot identifica lesne. Au fost poate în judeţul Dorohoiu, ocolul Başeu, unde se pare că a existat un sat Ungurenii[3]. Trei sate cu numele Ungureni sânt pe Jijiea, în judeţul Botoşani[4]. Numele îi vine dela Ugrin, Ungurul, ceia ce ne arată un vechiu stăpân ungur sau român din Ardeal[5]. — Satul In lac, Ustav, este poate Stăuceni, ruseşte Stavceanî, din volostea Dăncăuţi, judeţul Hotin[6]. Numele îi vine dela slavul ставъ lac, heleşteu[7]. — Satul la Rochitna este Răchitna, din volostea Noua Suliţă, judeţul Hotin, aşezat pe pârăul Răchitna[8]. — Nu ştiu unde şi cum se va fi chemat satul „unde a fost Dragomir Mândrici". Presupun, din şirul cum urmează satele în uric, că va fi fost în apropiere de Răchitna, tot la Hotin[9]. — Coteleu este sat, în volostea Noua Suliţă, jud. Hotin, nu departe de Răchitna şi

---

1 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 163-172.

2 Cp. satul Peceşti, din judeţul Orheiu, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 160, Harta Basarabiei, de Nour. Un sal Peceşti este în districtul Câmpulung, din Bucovina, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţa p. 160.

3 Uricarul 8 p. 87. Ghib. Sur. 4, p. 81, 86, 104.

4 Dicţ. statistic al României 1 p. 104, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 500.

5 Satele cu numele de Ungureni sânt multe în Moldova. Vezi mai sus p. 67. In trecut ele sânt des pomenite. Ca să nu pomenim de cât de cele mai vechi vremuri, un sat Ungurenii găsim în uricul din 6917 (1409) Ianuarie 28, vezi mai sus p. 64, rândul 12, 17, p. 65, rândul 8-9, p. 67. Acelaş sat şi în 7006 (1498) Noemvrie 13, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 128-129. Asemenea şi în 6956 (1448) Septemvrie 3, Acad. Rom. Peceţi 103. Altul e pomenit în 7013 (1505) Fevruarie 16, Ghib. Sur. 1 p. 125. Aici: „Ungureni, partea de către Prut, să începe din gura pârăului Păcurarilor", de unde se vede lămurit că e vorba de ciobani din Ardeal. Cp. şi Ghib. Sur. 18 p. 167. Acelaş şi în 7043 (1535) Martie 22, Ghib. Isp. 1¹ p. 60-61. Un altul în jud. Fălticeni (fost Suceava) e pomenit între satele Mitropoliei Sucevei, în 6966 (1458) Martie 12 şi 6987 (1479) Septemvrie 20. Aici se pomeneşte şi uricul dela Alexandru cel Bun, pentru acest sat, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 7, 233-236. Un sat Ungwraşi, în jud. Neamţ, e pomenit într'un uric din 6998 (1490) Martie 9, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 398-399. Altul tot Unguraşi, la Suceavă, este pomenit în 6976 (1468) Septemvrie 24, ibid. p. 130-132. Cp. N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 72-74, acelaş 11 p. 47. Un sat Uhrineşti, pe Lişcov, în jud. Tutova este pomenit într'un uric din 6974 (1466) August 28, ibid. p. 110-111. Acesta este derivat dela malorusul Uhrin.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 196, Harta Basarabiei, de Nour.

7 Cp. uricul din 6936 (1428) Dechemvrie 28, vezi mai sus p. 233, rândul 18, p. 236, apoi cel din 6937 (1429) Iunie 3, ibid. p. 269, rândul 26, p. 275.

8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 173, Harta Basarabiei, de Nour.

9 Cp. satele Mândreşti, din jud. Botoşani, Dicţ. statistic al României 1 p. 102, 112. Vezi uricul din 6938 (1430) Iulie 7, mai sus p. 303. Cp. Mândreştii din jud. Bălţi, aşezat pe Ciulucul mic, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 146, Harta Basarabiei, de Nour. Cp. satul Dragomireştii din jud. Dorohoiu, numit azi Mitocul Dragomirnei, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 227.

Stăuceni[1]. Numele să fie în legătură cu rusul котелъ, tigaie, tingire? Satul e des pomenit în actele vechi. Aşa în 1580 Iulie 7[2]. In 7144 (1636) Aprilie 4 era al lui Gheorghe Roşca biv visternic: село котелова ѹ колост хотинском[3], etc. — Lângă Coteleu este satul Mălineşti, care poate este Milianouţii din 1437[4]. In schimbarea numelui se va fi amestecat cuvântul mălin. Un sat Mileanca este în judeţul Dorohoiu[5]. Satul îşi are numele dela un străvechiu Mile[6]. Era poate şi în veacul al XIV-lea. — Satul unde a fost Şizco este Şişcăuţi, lângă Răchitna, în volostea Grozinţa, judeţul Hotin[7]. Intr'un uric din 6964 (1456) Iunie 8 se întăreşte lui Sin dela Hotin între alte sate dela Hotin, ale femeei sale, nepoata lui Mihailaş, şi шизковци гдє бы(л) юрїєва двора на прѹтѣ şi шизковци гдє ходори(ч)[8]. — Nu pot lămuri unde era satul Zinouţi, dar el trebuie să fi fost prin apropiere[9]. Satul poate era şi în veacul al XIV-lea. — Satul „unde a fost Malici, la Giurgică" este Malinţi din volostea Grozinţa, judeţul Hotin, foarte aproape de Răchitna şi Şişcăuţi[10]. El e pomenit chiar ca малинци, îndată după Şizcouţi, în uricul din 6964 (1456) Iunie 8, de care a fost vorba

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 76, Harta Basarabiei, de Nour.
2 L. T. Boga, Doc. Basarabene, 5 (1929), Chişinău, p. 36-37.
3 Ibid. 8 (1929), Chişinău, p. 3.
4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 236, Harta Basarabiei, de Nour. Cp. satul Mileşti, din jud. Chişinău şi Milişeni, din jud. Orheiu, ibid. p. 144.
5 Dicţ. statistic al României 1 p. 364, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 222-223.
6 Cp. satele Mileşti, din jud. Bacău, Dicţ. statistic al României 1 p. 76. Altul e în jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 144. Altul e în jud. Covurluiu, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 292, Marele dicţ. geogr. al Rom. 4 p. 342. Acesta este pomenit din vechi vremuri. Aşa într'un uric din 6956 (1448) Iulie 15: „unde-i jude Uliu, anume Mileşti", Acad. Rom. CXXXIV/45. Intr'un uric din 7010 (1502) Martie 14, acest sat se numeşte: милєщии гдє была милѣ ѹлиѹа. Un sat însemnat numai cu numele Mile se află în documentul din 6960 (1452) Septemvrie 10, N. Iorga, Stud. şi Doc. 7 p. 284. Cp. satul din Cârligătură: милчинєщїи гдє была милчии щєфан, lângă Tomeşti, Popeşti şi Rădeni, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 147-149, etc.
7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 203, Harta Basarabiei, de Nour. Un sat Şişcani este în jud. Chişinău, ibid. Un sat Şâşcani a fost în jud. Orheiu, Uricarul 8 p. 259. Alte sate cu acest nume mai sânt în jud. Fălciu şi Putna, Dicţ. statistic al României 1 p. 382, 2 p. 740, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 441. Un sat Şişcăuţi este în Bucovina, în districtul Coţmani, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 218.
8 Originalul la d. Ionescu-Dolj, Bucureşti, I. Bogdan, Conv. Lit. 35 (1901) p. 671, Acad. Rom. ms 2812 fila 93 v.
9 Cp. Zăneşti, din jud. Neamţ, Dicţ. statistic al României 2 p. 630, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 533, Zanea, în jud. Iaşi, ibid. 1 p. 476. Satul dela Neamţ este foarte vechiu. Este dăruit Mănăstirii Tazlăului printr'un uric din 6999 (1491) Aprilie 20, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 463-465.
10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 139, Harta Basarabiei, de Nour.

mai sus, între saţele nepoatei lui Mihailaş, care e Mihail dela Dorohoiu. In Malici avem radicalul Malea, întrebuinţat ca nume femenin[1]. — Satul la Simca trebuie să fie Sâncăuţi, din volostea Grozinţa, judeţul Hotin, aşezat pe pârăul cu acelaş nume, între Malinţi şi Şişcăuţi[2]. In acest caz, Sâncăuţi a fost la început Simcăuţi[3]. — Satul Salicee va fi fost tot pe aici. Azi nu-l găsesc, sub acest nume. Cp. însă satul Verbia sau Verghia, în judeţul Dorohoiu, azi în trupul moşiei Văculeşti, lângă Corlăteni[4]. In ruseşte кєрба e salce. Satul acesta pe vremea lui Alexandru cel Bun a fost al boerului Vlad, cum se vede dintr'un uric din 7027 (1519) Iunie 3: кєркїа що по той сторони жєжїи[5]. In vremea lui Ştefan cel Mare era în stăpânirea neamului Bârlici: вєрбїа на жєжию, cum se vede dintr'un uric din 6995 (1487) Martie 5[6]. In 7062 (1554) Aprilie 20, împreună cu alte sate de pe aici, Hudinţii, Mateuţii, Gligeanii, Napadouţi, avea şi Verbova[7]. Un sat Salcea este în volostea Vadu-Raşcu, judeţul Soroca, aproape de Nistru[8]. — Satul Crâstinţi este satul Cristineşti, din comuna Ibăneşti, judeţul Dorohoiu[9] sau unul din cele două sate Creştineşti, din volostea Clişcova, judeţul Hotin[10]. Unul din acestea în 6941 (1433) Noemvrie 3 era al lui Mihail Crâstianescul, care cred că nu e Mihail dela Dorohoiu[11]. Satele dela Hotin sânt unul lângă altul şi lângă celelalte sate de aici ale lui Mihail dela Dorohoiu. Satul îşi are numele dela un străvechiu Crâste[12]. Era cred şi în veacul al XIV-lea. — Satul unde a şezut

1 Cp. I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 27, într'un uric din 6967 (1459) Ianuarie 13, apoi ibid. p. 286, într'un uric din 6992 (1484) Mai 29, etc. Asemenea satul Măleşti, fost în jud. Neamţ, pomenit într'un uric din 6987 (1479) Mai 19, I. Bogdan. D. Şt. 1 p. 228-229 şi în altul din 6991 (1483) Septemvrie 23, ibid. p. 272.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 185, Harta Basarabiei, de Nour.

3 Pentru nume cp. boerul Sima, ce trăeşte înainte de Ştefan cel Mare. Un Simca este pomenit într'un uric din 7011 (1503) Fevruarie 2, că dăduse la moartea sa Mănăstirii Putna satul Stroinţii şi Urvicolesa, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 215, 217. Stroinţii sânt aproape de Răchitna, în jud. Hotin. Satul acesta însă în 6969 (1461) August 12 era al altor proprietari, aşa că nu trebuie să se gândească cineva că acest Simca e totuna cu Simca, din 1437, ibid 1 p. 48-50.

4 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 310, 358, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 521.

5 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 86.

6 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 294-295.

7 Acad. Rom. Peceţi 42.

8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 183. Altul ibid. în jud. Bender. O vale în jud. Orheiu, Harta Basarabiei, de Nour.

9 Dicţ. statistic al României 1 p. 360, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 62.

10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 78, Harta Basarabiei, de Nour.

11 Vezi mai sus p. 364, rândul 10, p. 365.

12 Cp. satele Cristeşti, din Moldova, în jud. Botoşani, Iaşi, Fălticeni (fost Suceava), Tutova, Dicţ. statistic al României 1 p. 114, 472, 480, 2 p. 860, 974. Un sat Cresteşti este în jud. Chişinău, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 77.

Petrişor, la capătul Doljcului, a fost în apropierea satului Doljoc, din volostea Grozinţi, judeţul Hotin, lângă Stăuceni şi foarte aproape de celelalte sate ale lui Mihail dela Dorohoiu[1]. Doljocul este pomenit uneori în documentele vechi. Aşa în 7128 (1619) Noemvrie 3[2], în 7140 (1631) Septemvrie 15[3]. Numele trebuie să fie vechiu tare. — Nu pot identifica satul sub Lăjcu, unde şede Dragomir. — Satul din jos, pe Prut, Itovoeşti, nu-l pot identifica. Un sat Itovăeşti pe Berheci este pomenit într'un suret al unui document din 7036 (1528) Martie 6[4], prin care se întăreşte lui Glăvan pisarul între altele şi satul Itovăeşti, unde au fost Cerţi Stan, cumpărat dela Necoară şi sora lui Todosia, feciorii lui Zaharia Brahiş, păharnicul Doamnei. Iar lui Zaharia Brahiş a fost cumpărătură acest sat dela Muşa, fata lui Luca, nepoata lui Manoilă şi dela feciorul ei Stanciul, din dres dela strămoşul Alexandru Vodă. Despre Itovoeşti vorbeşte şi un regest de document din 6999 (1491) Aprilie 15, care spune: „Marcu spătar, cumpărătorul Cernicăi la 6999 April 15, după întăritura Domnului Ştefan Voevod, cuprinzătoare din hotarul Romăneştilor în sus pâr în hotarul Etovoeştilor“ [5]. Satul îşi are numele dela un Itu. Era şi în veacul al XIV-lea. — Satul Radouţi este sau Rădăuţii, din volostea Rucşin, judeţul Ho-

---

In trecut ele sânt des citate. De ex. în 6915 (1407) Ianuarie 7, vezi mai sus p. 53, rândul 12, p. 55, în 6935 (1427) Septemvrie 14, ibid. p. 190, rândul 11-12, p. 192. Asemenea în 6954 (1446) Martie 11, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21 nr. 4. In 6955 (1447) August 22, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 6, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 38, St. Nicolaescu, Doc. sl. rom. p. 221. In 6962 (1454) Dechemvrie 8, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, pachet 21, nr. 7. Altul în 6955 (1447) Fevruarie 11: гдє кы(л) жѹдє крꙁстѣ, Direcţia fond. rel. Cernăuţi nr. 3. Altul în 6960 (1452) Septemvrie 7: гдє є(ст) крꙁстъ, Arhiv. Stat. Bucureşti, M-rea Neamţ, depuneri particulare. Altul în 6963 (1455) Iulie 2: гдє є(ст) жѹдє кырстѣ, Ulianiţchi, Materialî p. 84-85, Uricarul 11, p. 10, 79. Altul a fost în Cârligătură, de pe vremea lui Alexandru cel Bun, pomenit într'un uric din 6998 (1490) Martie 17: гдє выл кꙁрстѣ, I. Bogdan, D. Şt. 1, 432. O jumătate din acesta azi e în trupul moşiei Sâneşti, vezi M. Costăchescu, Sâneştii, Onişcanii etc. în Buletinul Ion Neculce, fasc. 4 (1924) p. 26. Acelaş, Satele Bălţaţi, Codreşti, în Buletinul Ion Neculce, fasc. 7 (1929) p. 85-86. Alt sat tot în Cârligătură, vezi acelaş, Satul Cristeşti, cu trupurile sale Popişcani, Coşeşti şi Bărbeşti, în Buletinul Ion Neculce fasc. 8 (1930) p. 42-60. Alt sat, la Bacău, ce a avut privilegiu dela Alexandru cel Bun, e pomenit în 6979 (1471) Noemvrie 2, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 165-166, şi în 7026 (1518) Dechemvrie 26, Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 27.

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 89, Harta Basarabiei, de Nour.

2 L. T. Boga, Doc. Basarabene, 7 (1929), Chişinău p. 11.

3 Ibid. p. 14.

4 Două surete în colecţia mea. L-am publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 5 (1925) p. 195-197.

5 Regestul e la d. N. A. Bogdan, Iaşi.

tin[1] sau cel din judeţul Dorohoiu[2]. Numele şi-l are dela un străvechiu Radu[3]. Era cred şi în veacul al XIV-lea. — Vişnăuţii lui Mihail dela Dorohoiu au fost poate tot la Hotin. Azi nu-i mai găsesc. Satul se află între cele de sub Hotin, cari prin uricul din 6964 (1456) Iunie 8, se întăresc nepoatei lui Mihail dela Dorohoiu : вышнивецъ[4]. Intre satele de pe Nistru, ce se întăresc lui Şandru spătarul, printr'un uric din 6955 (1447) Ianuarie 14 este şi вишневици[5]. Dincolo de Prut este şi un pârău Vâşnevăţ, dar în altă parte, pomenit încă din 6937 (1429) Fevruarie 10[6]. Acesta se numeşte azi Işnovăţ, pe care se află şi satul Işnovăţ[7]. Curios e însă că lângă Rădăuţii din judeţul Dorohoiu este şi satul şi pârăul Işnovăţ[8], care nu este exclus să fie satul din uricul din 1437. Işnovăţ derivă din Vâşnovăţ, în care trebuie să vedem poate cuvântul vişnia, cireş şi cireşă. — Satul Lipnic este în volostea Climouţi, judeţul Soroca, nu departe de Nistru şi la marginea judeţului Hotin[9]. A aparţinut în trecut raielei Hotinului[10]. Aici a bătut Ştefan cel Mare pe Tătari în 6978 (1470) August 2, cum spune letopiseţul dela Putna[11], letopiseţul lui Azarie[12] şi cronicarul Ureche[13]. Satul este foarte vechiu, poate din vremea Slavilor. Cp. pentru nume rusul липа, teiu. — Nu pot identifica satul unde a fost Cuseară[14]. Numele este foarte curios. — Satul unde au fost Caragunicii nu-l pot lămuri unde a fost. Numele este foarte curios şi pentru el cp. numele ce Grecii îl dau unora din Românii din sudul Dunării: „Karaguni“ [15]. — Satul dela moara lui Naslavciu îl identific cu Na-

---

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 173, Harta Basarabiei, de Nour.
2 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 290-291, Dicţ. statistic al României, 1 p. 366.
3 Cp. şi uricul din 6945 (1437) Octomvrie 5, vezi mai sus p. 533, rândul 15, p. 534-535.
4 Originalul la d. Ionescu-Dolj, Bucureşti, I. Bogdan, Conv. Lit. 35 (1901) p. 671, Acad. Rom. ms 2812 fila 93 v.
5 Acad. Rom. XXXI/63.
6 Vezi mai sus p. 248, rândul 11, p. 251-252.
7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 123, Harta Basarabiei, de Nour.
8 Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 192-193, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 247.
9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 136, Harta Basarabiei, de Nour.
10 Revista Arhivelor, Bucureşti 5 (1928-1929) p. 400.
11 I. Bogdan, Vechile cronice mold. p. 145 : на лиииче блнзь нистрѫ.
12 I. Bogdan, Letopiseţul lui Azarie, în Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 31 (1909) secţ. ist. p. 92 : на лиинчи.
13 Letopiseţul Ţării Moldovei până la Aron Vodă, ed. C. Giurescu, Bucureşti, 1916, p. 50: „la Lipinţi, aproape de Nistru“.
14 Cp. satul şi valea Coşerniţa din volostea Văscăuţi, jud. Soroca, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 76. Harta Basarabiei, de Nour.
15 G. Weigand, Die Aromunen 1 p. 274-275, C. Jireček, Geschichte der Serben 1 p. 155: „Heute noch heisst ein Teil der Makedo-rumänen die

slaucea, ruseşte Naslavcea, din volostea Otaci, judeţul Soroca, aşezat pe Nistru[1]. Satul este străvechiu. Cred că e din vremea Slavilor. — Satul Pavustinea este Păustova din volostea Otaci, judeţul Soroca, aproape de Lipnic şi Naslaucea[2]. Nu pot identifica în aceste părţi satul la Maxim[3], satul lui Mirişce, unde-i Noguicoi şi unde a fost Cleaţină. Vor fi dispărut sau şi-au schimbat numele.— Satul Tereşeuţi e Tărăşăuţi în volostea Noua Suliţă, judeţul Hotin[4]. Satul e pomenit şi în 1580 Iulie 7, lângă Cerlina, Vanciniţa şi Coteleva[5]. — Satul unde-i Rospop cred că e Răspopinţii din volostea Secureni, judeţul Hotin[6]. Işi are numele dela un străvechiu răspopă, Răspop[7]. — Bineva trebuie să fie o vale şi un pârău[8]. — Cuhareuţii este cred satul Cuhureştii de sus şi de jos, volostea Vadu-Roşca, judeţul Soroca[9]. Ruşii îl numesc Cugureştî. In acest

---

Schwarzröcke, in Serbien Crnovunci, in Albanien, Makedonien, Epirus und Thessalien Karaguni".

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 149, Harta Basarabiei, de Nour.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 162, Harta Basarabiei, de Nour.

3 Cp. satul Maxineşti, din com. Bârgăuani, jud. Neamţului, Dicţ. statistic al României 2 p. 634, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 274. Alte sate cu acest nume sânt în jud. Covurluiu, altul a fost în jud. Fălticeni (fost Suceava), altul în jud. Roman, Frunzescu, cit. p. 274, 8, 337 Un sat Macsineşti pe Şumuz este pomenit într'un uric din 6988 (1480) Septemvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 246-247. Un sat Maxineşti pe Valea Neagră, poate în jud. Neamţ, este pomenit într'un uric circa 1497, publicat de Gr. Nandriş, în Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 8 (1928), secţ. ist. p. 273.

4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 210, Harta Basarabiei, de Nour.

5 L. T. Boga, Doc. Basarabene 5 (1929), Chişinău, p. 36.

6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 174. Harta Basarabiei, de Nour. Un sat Răspopeni este şi în jud. Orheiu, ibid. Un sat Răspopeni în ţinutul Soroca e pomenit într'un document din 7160 (1651) Septemvrie 18, L. T. Boga, în Arhivele Basarabiei, 1[4] (1929), Chişinău, p. 89, Doc. Basarabene, 8 (1929), Chişinău, p. 15. Acelaş şi în 7148 (1640) Aprilie 22, ibid. 7 (1929), Chişinău, p. 22, 7149 (1641) Ianuarie 22, ibid. p. 23. Un sat Răspochi este în jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 868. Un sat Răspopii pe apa Suhuluiului, în judeţul Covurluiului probabil, este pomenit într'un uric din 6999 (1491) Octomvrie 16: ръспопїи . . . на сохолѹи. Uricul original e în colecţia mea. L-am publicat în Buletinul Ion Neculce, fasc. 3 (1923) p. 108 şi e publicat, după o copie a mea, şi de Ştefan Gr. Berechet, în Documente din Basarabia, adunate de Visarion Puiu ş. a., Chişinău, 1928 p. 49-51.

7 Pentru aceşti Răspopi, cp. pe Raspop Opriş dintr'un uric din 6943 (1435) Ianuarie 3, vezi mai sus p. 401-402. Altul este Miclăuş Raspopă dintr'un uric din 6950 (1442) Aprilie 5, în Anuarul inst. ist. naţ. Cluj, 3 (1926) p. 532. Un Giurgiu Răspopă, care trăeşte pe vremea lui Alexandru cel Bun, e pomenit într'un document din 6999 (1491) Octomvrie 15, I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 480. Un Şerb Răspopă, trăitor tot sub Alexandru cel Bun, în Cârligătură, e pomenit într'un uric din 7001 (1493) Martie 26, I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 27.

8 Pentru Bineva cp. Bena dintr'un uric din 6937 (1429) Septemvrie 24, vezi mai sus p. 290-291, de unde satul Beneşti, din jud. Vasluiu. Apoi Benea din 6974 (1466) August 28, din 6998 (1490) Martie 15, din 7010 (1502) Noemvrie 17, I. Bogdan, D Şt. 1 p. 110, 420, 2 p. 210, etc.

9 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 80, Harta Basarabiei, de Nour, Uricarul 8 p. 287, 288.

nume poate e acelaş radical ca şi în Cogurlui, Cugurlui, nume de lac, vale şi sat în judeţul Ismail[1]. — Sub Bineva sânt satele Cunicee, care cred că e Cunicea, din volostea Vadu-Roşca, judeţul Soroca[2]. Poate că e o legătură între Cunicee şi Caraguniceve. — Satul unde e Ţârvici poate e Ţâra din volostea Floreşti, judeţul Soroca[3]. — Interesantă e numirea de Caragine, nume de loc, pe la Dobruşa, în Orheiu, netrecută în Dicţionar, nici în Hartă, dar foarte cunoscută şi întrebuinţată în partea locului. Aici era satul unde era Simeon cneaz, pe care nu-l pot identifica. Era la obârşia pârăului Dobruşa[4], care începe, după Hartă, în sus de Mănăstirea Dobruşa, pe la satele Cotiugenii mari şi Cobilna nouă. Aici la marginea judeţului Soroca, nu tocmai departe, sânt satele Cuhureşti şi Cunicea. Sub Caragine era şi satul Dobruşa, din volostea Samaşcani, judeţul Orheiu. — Tot sub Caragine era satul Mordvina, pe care nu-l pot identifica. — Tot sub Caragine, pe Dobruşa, mai jos de Mordvina era satul La fântâni. — Tot sub Caragine era satul lui Oleşco, Olişcanii, din volostea Samaşcani, judeţul Orheiu, aproape de Dobruşa[5]. — Râzâna e o vale şi pârău, în judeţul Bălţi, care dă în valea Delea. Acesta e departe de satele lui Mihail dela Dorohoiu. Aici e şi un sat Râzâna veche[6]. Râzeni este şi un sat în judeţul Chişinău, volostea Costeşti, departe de satele ce ne interesează[7]. Un târguşor Râzeni, căruia ruşii îi zic Rezina, se află în judeţul Orheiu, lângă Nistru[8]. Acesta în timpul lui Alexandru cel Bun era stăpânit de boerul Negrea, cum se vede dintr'un uric din 7003 (1495) Fevruarie 5. Aici se mai spune că satul e pe Dnistru, la gura Rizinei, unde a fost Alexa vataman[9]. Pe Harta Basarabiei, de Nour, acest pârău, care se varsă în Nistru la gura Râzenii, e numit Ciorna, ca şi un sat de lângă gura lui. Izvoarele lui se află foarte aproape de cele ale Dobruşei. Aici la obârşia Rezinei era satul unde şedea Ţigan. Satul şi Mănăstirea Ţigăneşti din volostea Cobâlca, judeţul Orheiu e

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 80, Harta Basarabiei, de Nour.
2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 82, Harta Basarabiei, de Nour.
3 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 218, Harta Basarabiei, de Nour.
4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 88, Harta Basarabiei, de Nour.
5 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 156, Harta Basarabiei, de Nour, Uricarul 8 p. 275, P. Poni, Statistica Răzeşilor, Bucureşti, 1921, p. 37.
6 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 176, 121, Harta Basarabiei, de Nour.
7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 175, Harta Basarabiei, de Nour.
8 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 176, Harta Basarabiei, de Nour.
9 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 70-73: село на днистрѣ на оустїе ризинѣ на имѣ село ризина гдє бил алеѯа ватаманъ.

departe de locurile lui Mihail dela Dorohoiu[1]. Alte sate erau pe Răut[2], probabil în jos de gura Dobruşei. Nu pot determina unde era satul „unde este Vadul Pietrei“[3]. Poate era pe acolo, pe Răut, pe unde este satul Peatra, în volostea Susleni, judeţul Orheiu[4]. Mai în sus de Vadul Pietrei, tot pe Răut, era satul dela capătul Stâncii, pe care nu-l pot identifica[5]. Tot aşa cu satul de aici „unde-i moara“. Cred că şi-au schimbat numele. — Un sat era la Moiatinii de jos unde e Nichita. Moiatinii nu sânt însemnaţi nici pe Hartă, nici în Dicţionarul geografic. Dar într'un uric din 7003 (1495) Martie 17 este arătat satul la Maiatini, anume Hirova, între Dereneu şi Grişani[6]. Deci Moiatinii, Maiatinii erau pe la Hirova şi Hirişeni sau Ghirişeni, în volostea Telineşti, în judeţul Orheiu[7]. Nu pot determina aici unde era satul „unde este Nichita[8]“.— Satul unde sânt Grabouţii este unul din satele Gârboveţi[9], din judeţul Orheiu, în apropiere de Hirova, Dereneu şi Ghirişeni, pe unde sânt Moiatinii. — Sub Măiatini era satul unde şede Rujici, pe care nu-l pot determina. Cp. însă satul Rujniţa, din volostea Climăuţi, judeţul Soroca, pe Ciuhur[10]. Acesta e la hotarul între judeţele Soroca şi Hotin. — Nu pot determina nici satele foaste ale Doamnei, dela Moiatinul de sus. Nici cine este această Doamnă.

1 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 218, Harta Basarabiei, de Nour. Un sat Tigăneşti este arătat pe Bâcovăţ, într'un uric din 6928 (1420) Aprilie 25, vezi mai sus p. 135, rândul 15, p 139. Sate cu acest nume avem, în Moldova, în jud. Tecuciu, Dicţ. statistic al României 2 p. 868, 876, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 483-484.

2 Pentru Răut cp. şi uricul din 6944 (1436) Iulie 17, vezi mai sus p. 459, rândul 15.

3 Un Vadul Pietrei este arătat lângă Ciuhru, într'un uric din 6939 (1431) Iunie 15, vezi mai sus p. 317, rândul 25, p. 324.

4 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 164, Harta Basarabiei, de Nour.

5 Stâncăuţii din jud. Bălţi îşi are originea într'un Stanco. Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 202, Harta Basarabiei, de Nour. O numire la fel ca în uricul din 1437, dar dincoace de Prut, este la Stânca din com. Sculeni, jud. Iaşi, Dicţ. statistic al României, 1 p. 482, Dicţ. geogr. al jud. Iaşi, p. 214-216, Harta stat. major, planşa Ţiganaşi. Intr'un uric din 7054 (1546) Iunie 26 e pomenit satul лѣщїи на вишнїи коне(ц) стѣнкꙋ. Uricul original la mine. L-a publicat, după o copie a mea, Ştefan Gr. Berechet, în Documente din Basarabia, adunate de Visarion Puiu ş. a., Chişinău, 1928, p. 56-60.

6 I. Bogdan, D. Şt. 2 p. 82-83: село на маіатинєх на имѣ хирова межи деренєвь и межи гришан.

7 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 113, Harta Basarabiei, de Nour.

8 Cp. satul Nichiteni, din jud. Dorohoiu, Dicţ. statistic al României 1 p. 364, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 249.

9 Harta Basarabiei, de Nour. In Dicţ. geogr. al Basarabiei lipseşte. Cp. Hrabova, în ţinutul Orheiului, la 1803, Uricarul 8, p. 277.

10 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 179, Harta Basarabiei, de Nour

Un hotar al Doamnei, dincolo de Prut, e pomenit într'un uric din 6937 (1429) Fevruarie 10 [1]. — Satul la capătul de sus al Culisevei, unde a şezut Radu, nu-l pot identifica. Pentru Culiseva cp. satul Culişăuca, din volostea Româncăuţi, judeţul Hotin, asemenea valea şi pârăul Cula şi Culişoara, din judeţul Bălţi şi Orheiu [2]. — Cu neputinţă de identificat seliştea unde-i Lacul, la Cornul Bâgului. Uricul ne vorbeşte de o grupă de sate, stăpânite de un Bâgu, nume ce se aude şi azi în Moldova. Aici şezuseră mai de demult fiii lui Cosco. Singurul sat ce cunosc cu acest nume e în Moldova de dincoace de Prut, azi în trupul moşiei Tângujei, din judeţul Vasluiu, Căscoeşti [3]. Acesta este pomenit într'un document din 6991 (1483) August 14, aproape de Gârbeşti, Tungujăni şi Ţibăneşti [4]. Cosco de aici e mai nou decât cel din 1437, de dincolo de Prut.— Alte sate erau dincoace de Prut. Pentru Grabov cp. uricul din 6935 (1427) Octomvrie 15. Acesta este în judeţul Botoşani [5]. In acest uric sânt pomenite şi satele lui Mihail dela Dorohoiu. Pentru satul unde şede Stan, pe Grabove, cp. uricul din 6936 (1428) Dechemvrie 28: „unde a fost cneaz Stan". Acesta este însă mult mai la nord, în judeţul Dorohoiu [6]. — Pe Başeu, la capătul de sus al Grabovei, era satul unde şede Mateiu, pentru care cp. satul Mateieni, din comuna Corlăteni, judeţul Dorohoiu, fost în comuna Dimăcheni [7].—Sub Dumbrava înaltă era satul unde şede Miclouş, satul Miclăuşeni, în comuna Corlăteni, judeţul Dorohoiu şi aproape de Mateieni [8]. El îşi are numele dela Miclouş [9], ca şi Mateienii dela Mateiu. Dumbrava înaltă dela Dorohoiu este pomenită încă în uricele din 6936

1 Vezi mai sus p. 248, rândul 21. p. 252.

2 Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 80-81, Harta Basarabiei, de Nour. Pentru Radu cp. uricul din 6937 (1429) Aprilie 17, vezi mai sus p. 258-261.

3 Dicţ. geogr. al jud. Vasluiu p. 39, 186-187.

4 Intr'un suret la preotul C. Bobulescu, din Bucureşti: „au cumpărat Necoară, ficeorul lui Oniţă di la ficiorii Cascoi, anumi Necoară şi Giurge şi Toader şi dela sora lor Rusca şi Trâca, o bucată de loc dintr'alor sat din Căscoeşti", mai puţin complect Ghib. Sur. 18 p. 78. Satul e pomenit şi în 7086 (1578) Iunie 29 şi 7094 (1586) Septemvrie 19, ibid. 19 p. 110, 192.

5 Vezi mai sus p. 196, rândul 11, 21-22, p. 198-199.

6 Vezi mai sus p. 233, rândul 18, p. 236.

7 Dicţ. statistic al României 1 p. 358, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 73, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 286.

8 Dicţ. statistic al României 1 p. 358, Dicţ. geogr. al jud. Dorohoiu p. 215.

9 Pentru sate cu acest nume, în Moldova, cp. mai sus p. 138, 301. Pentru cele vechi, cp. uricul din 6928 (1420) Aprilie 25, ibid. p. 135, rândul 14 şi 6938 (1430) Iulie 7, ibid. p. 299, rândul 2-3 etc.

(1428) Dechemvrie 28[1] şi 6937 (1429) Iunie 3[2], în 6983 (1475) Aprilie 25[3].

Mihail dela Dorohoiu este unul din vechii boeri ai Moldovei, dela începutul veacului al XV-lea. El apare uneori şi ca Mihailaş şi Mihail. Il întâlnim întâia oară poate într'un document din 1395, sub Ştefan Muşat[4]. Tot sub Ştefan Voevod, în 1397 Fevruarie 3 apare Mychahel capytaneus moldaviensis, care poate fi însă fratele Domnului[5]. Acesta poate însă să fie alt boer, cu acest nume. E pomenit ca Mihailaş într'un document din 1399 Noemvrie 28, dela Iuga Voevod[6]. Asemenea în 6915 (1407) Martie 8[7]. In 1407 Octomvrie 6 e numit Mihail dela Dorohoiu[8]. In 6916 (1408) Septemvrie 16 apare ca Mihailaş[9], în Octomvrie 8, ca Mihail dela Dorohoiu[10]. In 6917 (1409) Ianuarie 28 apare ca Mihailaş[11]. Tot aşa în Noemvrie 18[12], 6918 (1410) Fevruarie 15[13], Martie 15[14], 6919 (1411) Aprilie 14[15]. In 6919 (1411) Iunie 28 apare ca Mihail Nevolnicul[16]. In 6919 (1411) Septemvrie 22 apare ca Mihailaş[17], tot aşa în 6920 (1412) Aprilie 3[18] şi în Aprilie 5[19]. Ca Mihail apare în 6922 (1414) August 2[20], Dechemvrie 20[21], în 6923 (1415) Aprilie 13[22], 6927 (1419) Aprile 8[23], în 6928 (1420) Aprilie 25[24]. In 6929 (1421) apare ca Mihail dela Dorohoiu[25].

1 Vezi mai sus p. 233, rândul 17, 23, p. 235-236.
2 Ibid. p. 269, rândul 25, p. 275-276.
3 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 203.
4 Hurm. Doc. 1^2 p. 817, I. Bogdan, Album paleografic moldovenesc nr. 4: па(н) михаль. Să nu se confunde cu панъ михаль братъ воеводинъ, de aici.
5 In Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia, tom. 6 (1882) p. 43.
6 Vezi mai sus p. 23, rândul 9.
7 Ibid. p. 56, rândul 23.
8 Hurm. Doc. 1^2 p. 827: панъ михаило дорогунськыи.
9 Vezi mai sus p. 61, rândul 12.
10 Hasd. Arh. Ist. 1^1 p. 132.
11 Vezi mai sus p. 65, rândul 15.
12 Ibid. p. 73, rândul 4.
13 Ibid. p. 75, rândul 22.
14 Ibid. p. 78, rândul 12.
15 Ibid. p. 81, rândul 19.
16 Ibid. p. 84, rândul 23.
17 Ibid. p. 92, rândul 21.
18 Ibid. p. 97, rândul 12.
19 Ibid. p. 98, rândul 17.
20 Ibid. p. 103, rândul 25 şi altul ibid. p. 108, rândul 23.
21 Ibid. p. 111, rândul 33.
22 Ibid. p. 116, rândul 22.
23 Ibid. p. 132, rândul 9.
24 Ibid. p. 136, rândul 3.
25 Ibid. p. 141, rândul 11.

Apare în 6930 (1422) Martie 12[1], August 20[2], Dechemvrie 25[3], în 6931 (1423) Martie 12[4], Martie 31[5], în 6932 (1424) Fevruarie 16[6], August 26[7], în 6933 (1425) Ianuarie 30[8], Mai 12[9], 1426[10], în 6935 (1427) August 18[11], Septemvrie 14[12], Septemvrie 16[13], Octomvrie 15[14], în 6936 (1428) Fevruarie 16[15], Aprilie 15[16], Iulie 8[17], Iulie 24[18], Iulie 29[19], August 17[20], Septemvrie 3[21], Dechemvrie 4[22], Dechemvrie 28[23], în 6937 (1429) Ianuarie 10[24], Fevruarie 1[25], Fevruarie 10[26], Aprilie 17[27], Mai 27[28], Iunie 1[29], Iunie 3[30], Iunie 19[31], Septemvrie 1[32], Septemvrie 24[33], în 6938 (1430) Fevruarie 21[34], Iulie 7[35], Dechemvrie 23[36], în 6939 (1431) Fevruarie 6[37], Iunie 15[38]. Dacă ocupă un loc de frunte în divan, în timpul domniei lui Alexandru cel Bun, şi-l păstrează şi sub Ilie-Voevod. Aşa în (6940) (1432) Ianuarie 4[39], Ianuarie 17[40], în 6941

1 Vezi mai sus p. 147, rândul 26.
2 Ibid. p. 150, rândul 6.
3 Ibid. p. 151, rândul 17.
4 Ibid. p. 154, rândul 12.
5 Ibid. p. 157, rândul 5.
6 Ibid. p. 162, rândul 18.
7 Ibid. p. 166, rândul 8-9.
8 Ibid. p. 169, rândul 6.
9 Ibid. p. 173, rândul 24.
10 Ibid. p. 182, rândul 26.
11 Ibid. p. 189, rândul 9.
12 Ibid. p. 191, rândul 1.
13 Ibid. p. 193, rândul 20.
14 Ibid. p. 196, rândul 26.
15 Ibid. p. 202, rândul 18.
16 Ibid. p. 207, rândul 3.
17 Ibid. p. 213, rândul 10.
18 Ibid. p. 216, rândul 8-9.
19 Ibid. p. 218, rândul 18.
20 Ibid. p. 221, rândul 14.
21 Ibid. p. 224, rândul 17.
22 Ibid. p. 228, rândul 16.
23 Ibid. p. 233, rândul 27.
24 Ibid. p. 239, rândul 24.
25 Ibid. p. 242, rândul 23.
26 Ibid. p. 249, rândul 12.
27 Ibid. p. 258, rândul 24.
28 Ibid. p. 261, rândul 20.
29 Ibid. p. 267, rândul 5.
30 Ibid. p. 270, rândul 10.
31 Ibid. p. 280, rândul 24.
32 Ibid. p. 287, rândul 27.
33 Ibid. p. 291, rândul 4.
34 Ibid. p. 297, rândul 18.
35 Ibid. p. 299, rândul 16.
36 Ibid. p. 308, rândul 22.
37 Ibid. p. 311, rândul 25.
38 Ibid. p. 318, rândul 3.
39 Ibid. p. 331, rândul 4.
40 Ibid. p. 338, rândul 11.

(1433) Ianuarie 28[1], Fevruarie 26[2], Iunie 15[3], Iunie 4[4], Iunie după 15[5]. La fel sub Ştefan Voevod. Aşa în 6941 (1433) Noemvrie 3[6], Noemvrie 9[7], Noemvrie 16[8], în 6942 (1434), Ianuarie 13[9], Ianuarie 29[10]. Este ultima oară, când Mihail dela Dorohoiu apare în divan, după documentele ce-mi sânt cunoscute. El trăia însă şi în 1437 Dechemvrie 20, când va fi fost foarte bătrân.

Se numea Mihail dela Dorohoiu sau pentru că aici îşi avea aşezările sau pentru că aici va fi îndeplinit vre-o funcţiune. Averea lui imensă era numai în mică parte la Dorohoiu, cele mai multe moşii fiind în judeţul Hotin, Soroca şi Orheiu.

Urmaşii lui sânt puţin cunoscuţi. O nepoată a sa era măritată după boerul Sin dela Hotin, cum se vede dintr'un uric din 6964 (1456) Iunie 8[11]. O altă urmaşă a sa e Elisafta, pomenită într'un document circa 1570, unde e vorba de o „selişte sub Caragine (aici greşit: Caragecul) lui Mavrodin, pe Dobruşa, în ţinutul Sorocei, anume la Kipialca, la fântâna Niţăi, între Dobruşa şi între Răspopeni, ce ş'au cumpărat el dela Elisafta . . . din direse ce au avut străbunul ei dmlui Mihail Dorohonstkii dela unchiul domniei mele . . . dela Ilieş Vodă"[12].

Uricul este foarte important, pentru că ne arată pe unul din marii latifundiari dela începutul veacului al XV-lea. Această imensă avere de sate se va fi împrăştiat curând, după moartea lui, cum s'a petrecut cazul şi alte ori. In uricul din 6964 (1456) Iunie 8, în care se vorbeşte despre satele nepoatei lui Mihailaş, al cărei nume nu e cunoscut, numai puţine din ele, la Hotin, corespund cu cele ale marelui boer din 1437[11]. Este un exemplu de desfacere al marei proprietăţi. Tot aşa s'a petrecut şi cu averea lui Cernat ploscarul şi a lui Şteful, din 6956 (14;8) Iulie 15[13].

---

1 Vezi mai sus p. 350, rândul 17.
2 Ibid. p. 354, rândul 1.
3 Ibid. p. 359, rândul 13.
4 Hurm. Doc. 1² p. 840.
5 Vezi mai sus p. 361, rândul 18.
6 Ibid. p. 364 rândul 15.
7 Ibid. p. 367, rândul 18-19.
8 Ibid. p. 369, rândul 11.
9 Hurm. Doc. 1² p. 850.
10 Vezi mai sus p. 374, rândul 21.
11 Originalul la d. Ionescu-Dolj, Bucureşti, I. Bogdan, Conv. Lit. 35 (1901) p. 671, Acad. Rom. ms 2812, fila 93v.
12 Ghib. Sur. 9 p. 42.
13 Acad. Rom. CXXXIV/45.

167.

1437.

Ilie şi Ştefan Voevozi dăruiesc un sat lui Crăciun pârcălabul.

6945. Ilieş Vodă şi Ştefan Vodă dăruiesc lui Crăciun pârcălabul un sat, Borodăceni, pe Berheciu, la poiana lui Roman.

Regestul de mai sus se află păstrat într'un „izvod de urice ... de moşii a răp(osatului) Miron logofătul ... 7222 Mart 1" publicat de N. Iorga, Stud. şi Doc. 6 p. 151. Aici documentul se află rezumat în felul următor: „Un uric vechi pre un sat pe Berheciu, la poiana lui Roman, dania lui Crăciun pârcălabul, dela Ilieş Vod(ă) i Şte(fan)-Vod(ă), cu pecete de ceară, pe Borodăceni, din lt. 6945".

Este probabil vorba de satul Borodeşti din comuna Pochidia, judeţul Tutova [1]. Numele şi-l are dela brod, borod, vad [2]. Este de pus în legătură poate şi cu străvechii Brodnici [3]. — Berheciul este pomenit şi el din vechi timpuri. Aşa în 6946 (1438) Iunie 6 [4], în 6999 (1491) Octomvrie 15 [5], în 7007 (1499) Noemvrie 26 [6] etc.

Crăciun pârcălabul este necunoscut aiurea.

1. Dicţ. statistic al României 2 p. 962, Frunzescu, Dicţionar topografic p. 57.

2 Cp. satul Brodoc din jud. Vasluiu, Dicţ. statistic al României 2 p. 986, Frunzescu, Dicţionar statistic p. 69. Borodniceni în jud. Soroca, Dicţ. geogr. al Basarabiei p. 34, Harta Basarabiei, de Nour. Brodina, în jud. Rădăuţi, Brodoc, în jud. Coţmani, Dicţ. geogr. al Bucovinei, de Grigoroviţă p. 19-20. In trecut satele aceste sânt pomenite. Cp. Borodance într'un document din 1429-1432, vezi mai sus p. 254, rândul 7, p. 256. Apoi în 6946 (1438) Iunie 20, e pomenit pârăul Borodac, Wick. Bochotin p. 63-65, Solka 2 p. 205.

3 Vezi mai sus p. 478-479, la care adaugă, I. Bogdan, Diploma Bârlădeană din 1134, Principatul Bârladului, Anal. Acad. Rom. seria 2-a, tom. 11 (1889) secţ. ist., N. Iorga, Brodniciii şi Românii, Anal. Acad. Rom. seria 3-a, tom. 3 (1927-1928) secţ. ist. p 147-151.

4 Arhiv. Stat. Iaşi, Tr. 67, op. 75, dos. 1 fila 49 r., ibid. Anaforale nr. 25, fila 133 v.

5 I. Bogdan, D. Şt. 1 p. 471 şi altul ibid. p. 487.

6 Ibid. 2 p. 162.